JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA TAIFA YA UKAGUZI

Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi, Jengo la Ukaguzi, 4 Barabara ya Ukaguzi, S.L.P 950, 41104 Tambukareli, DODOMA.
Simu ya Upepo: "Ukaguzi", Simu: 255 (026) 2321759, Nukushi: 255(026)2117527,
Barua pepe: ocag@nao.go.tz, Anwani: www.nao.go.tz

Kwa majibu taja:
Kumb: CGA.319/421/01/12 **30 Machi 2020**

Mh. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli,
Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania,
Ikulu,
S.L.P 1102,
1 Barabara ya Julius Nyerere, Chamwino,
40400 DODOMA

KUWASILISHA RIPOTI KUU YA MWAKA YA UKAGUZI WA MAMLAKA ZA SERIKALI ZA MITAA KWA MWAKA WA FEDHA 2018/19

Ninayo furaha kuwasilisha Taarifa ya Mwaka ya Ukaguzi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 kwa mujibu wa matakwa ya Ibara ya 143(4) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977 (Kama ilivyorekebishwa mara kwa mara), na Kifungu cha 34 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na. 11 ya Mwaka 2008.

Charles E. Kichere
MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI

DIRA, DHIMA, NA MISINGI YA MAADILI

Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali
Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi

(Imeundwa chini ya Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri wa Muungano wa Tanzania)
Majukumu na wajibu wa kikatiba wa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali yameelezwa chini ya Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muuungano wa Tanzania ya Mwaka 1977 (Kama ilivyorekebishwa mara kwa mara) na Kifungu Na. 20(1) cha sheria ya Ukaguzi ya Mwaka 2008.

Dira
Kuwa Taasisi ya kiwango cha hali ya juu katika ukaguzi wa sekta ya umma.

Dhima
Kutoa huduma za ukaguzi wa sekta ya umma zenye ubora wa hali ya juu zinazoimarisha utendaji, uwajibikaji, na uwazi katika usimamizi wa rasilimali za umma.

Misingi ya Maadili
Katika kutoa huduma zenye ubora, Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi inaongozwa na misingi ya maadili ifuatayo:

✓ **Kutopendelea:**	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni taasisi isiyopendelea, inayotoa huduma kwa wateja wake kwa haki.
✓ **Huduma Bora**	Ni taasisi ya kitaaluma inayotoa huduma bora za ukaguzi wa hesabu kwa kuzingatia viwango vya kimataifa na viwango vinivyokubalika.
✓ **Uadilifu**	Tunazingatia na kudumisha nidhamu kwa kiwango cha juu, utawala wa sharia, na malengo.
✓ **Zingatio kwa Wadau**	Tunathamini, tunaheshimu na tunatambua matakwa ya wadau wetu.

✓	**Ubunifu**	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni taasisi bunifu ambayo wakati wote inaimarisha na kukaribisha mawazo mapya ya kimaendeleo kutoka ndani na nje ya taasisi.
✓	**Matokeo Yaliyoelekezwa**	Tunaangazia mafanikio kulingana na malengo ya taasisi.
✓	**Moyo wa Kufanya Kazi kwa Pamoja**	Tunafanya kazi kama timu, kushirikishana kitaaluma na kubadilishana ujuzi, mawazo na uzoefu.

Tunafanya haya kwa:

- ✓ Kufanikisha usimamizi bora wa fedha za umma kwa kuhakikisha kuwa wakaguliwa wanawajibika ipasavyo katika kusimamia rasilimali walizokabidhiwa.
- ✓ Kusaidia kuimarisha ubora wa huduma za jamii kwa kuunga mkono juhudi za ubunifu kwenye matumizi ya rasilimali za umma.
- ✓ Kutoa ushauri wa kitaalamu kwa wakaguliwa kuhusu mapungufu ya kiutendaji kwenye mifumo yao ya uendeshaji.
- ✓ Kushirikisha wakaguliwa katika mchakato wa ukaguzi na hatua zake; na
- ✓ Kuwapatia wakaguzi mafunzo sahihi, na vitendea kazi vya kutosha ambavyo vitachangia kufanya kazi kwa uhuru.

© Taarifa hii Kuu ya Mwaka ya Ukaguzi wa Serikali za Mitaa kwa kuanzia ni kwa matumizi ya mamlaka mbalimbali ya Serikali. Hata hivyo, inakuwa taarifa ya umma mara baada ya kupokelewa na Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na kupelekwa bungeni.

YALIYOMO

DIRA, DHIMA, NA MISINGI YA MAADILI ii
ORODHA YA MAJEDWALI vi
ORODHA YA VIAMBATISHO xiv
ORODHA YA MICHORO xviii
VIFUPISHO NA MANENO xix
UTANGULIZI... xxi
SHUKRANI xxiii
MUHTASARI WA MAMBO MUHIMU KATIKA TAARIFA YA JUMLA YA UKAGUZI.. xxv
SURA YA 1 1
USULI NA TAARIFA KWA UJUMLA... 1
SURA YA 2 5
HATI ZA UKAGUZI 5
SURA YA 3 11
HALI YA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA UKAGUZI YA MIAKA ILIYOPITA... 11
SURA YA 4 18
MAANDALIZI YA BAJETI NA UTEKELEZAJI WAKE......................... 18
SURA YA 5 31
UKAGUZI WA TAARIFA ZA FEDHA 31
SURA YA 6 37
TATHMINI YA MIFUMO YA UDHIBITI WA NDANI, USIMAMIZI WA VIHATARISHI NA MASUALA YA UTAWALA BORA 37
SURA YA 7 48
USIMAMIZI WA RASILIMALI WATU NA MISHAHARA....................... 48
SURA YA 8 77
UKAGUZI WA MIRADI YA MAENDELEO... 77
NA MIRADI MINGINE 77
SURA YA 9 91
MANUNUZI NA USIMAMIZI WA MIKATABA................................... 91
SURA YA 10 242
USIMAMIZI WA MATUMIZI 242
SURA YA 11 264
USIMAMIZI WA MAPATO YA NDANI 264
SURA YA 12 294
USIMAMIZI WA MALI 294

SURA YA 13 306
MATOKEO YA KAGUZI MAALUMU 306
SURA YA 14 324
HITIMISHO NA MAPENDEKEZO 324
VIAMBATISHO 339

ORODHA YA MAJEDWALI

Jedwali Na.1-1: Idadi ya Halmashauri zilizokaguliwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19 3
Jedwali Na.2-1: Mamlaka za serikali za mitaa zenye mwelekeo mbaya wa hati za ukaguzi 8
Jedwali Na.2-2: Mwenendo wa hati za ukaguzi kwa miaka minne mfululizo 9
Jedwali Na.2-3: Muhtasari wa hati za ukaguzi zilizotolewa kwa makundi manne ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 9
Jedwali Na.3-1: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi katika Serikali za Mitaa ya miaka ya nyuma mitatu mfululizo 13
Jedwali Na.3-2: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Ripoti Kuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa miaka mitatu 14
Jedwali Na.3-3: Hali ya utekelezaji wa maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa 16
Jedwali Na.4-1: Halmashauri zilizopata hati yenye shaka na hati isiyoridhisha 19
Jedwali Na.4-2: Mwenendo wa makusanyo ya mapato ikilinganishwa na bajeti 20
Jedwali Na.4-3: Mwenendo wa makusanyo ya mapato ya ndani ikilinganishwa na matumizi ya kawaida 20
Jedwali Na.4-4: Utegemezi wa halmashauri kwa ruzuku ya kawaida 21
Jedwali Na.4-5: utegemezi wa Halmashauri katika ruzuku ya kawaida 22
Jedwali Na.4-6: Asilimia ya makusanyo pungufu toka vyanzo vya mapato ya ndani 23
Jedwali Na.4-7: Mwenendo wa fedha za maendeleo ambazo hazikupokelewa 26
Jedwali Na.4-8: Mtiririko wa fedha pungufu za matumizi ya kawaida 27
Jedwali Na.4-9: Mwenendo wa ruzuku ya matumizi ya kawaida isiyotumika 28
Jedwali Na.4-10: Mwenendo wa ruzuku ya maendeleo isiyotumika 28
Jedwali Na.5-1: Mwenendo wa Madai ya muda mrefu na malipo kabla ya kupokea huduma 33
Jedwali Na.5-2: Mwenendo wa madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu 34
Jedwali Na.6-1: Matukio ya udanganyifu 46

Jedwali Na.7-1: Mwenendo wa kiwango cha watumishi katika Serikali za Mitaa kwa miaka minne mfululizo 49
Jedwali Na.7-2: Mwenendo wa watumishi wa Halmashauri wanaokaimu 51
Jedwali Na.7-3: Watumishi waliopokea mishahara ulio chini ya theluthi moja..52
Jedwali Na.7-4: Mwenendo wa makato kwa watumishi kwa miaka minne 53
Jedwali Na.7-5: Mapungufu katika tathmini ya wazi ya utendaji kazi 55
Jedwali Na.7-6: Usimamizi usioridhisha wa Mfumo wa udhibiti wa taarifa za Kiutumishi 58
Jedwali Na.7-7: Madai ya mishahara na madai mengine..............59
Jedwali Na. 7-8: Halmashauri zilizochelewa kupandisha mishahara na vyeo...61
Jedwali Na.7-9: Orodha ya Taasisi ambazo makato yake hayakuwasilishwa 63
Jedwali Na.7-10: Makato ya kisheria yasiyowasilishwa katika taasisi husika kwa miaka mitatu mfululizo 63
Jedwali Na.7-11: Makato na malipo ya mishahara kwa watumishi hewa 65
Jedwali Na.7-12: Mishahara isiyolipwa ambayo haikurejeshwa Hazina 69
Jedwali Na.7-13: Malipo yaliyofanywa kwa wafanyakazi wa muda bila mikataba halali..70
Jedwali Na.7-14: Halmashauri ambazo hazikuchangia kwenye Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi 72
Jedwali Na.7-15: Watumishi ambao hawaendi likizo zao za mwaka 74
Jedwali Na.7-17: Nyongeza ya mishahara ambayo haijafanyika kwa watumishi waliopanda vyeo 75
Jedwali Na.8-1: Taarifa ya mapato na matumizi ya miradi ya maendeleo 78
Jedwali Na.8-2: Mwenendo wa fedha za maendeleo kwa miaka 4 mfululizo 79
Jedwali Na.8-3: Fedha za miradi zilizotumika kwenye shughuli nyingine 83
Jedwali Na.8-4: Madeni ya Mfuko wa Wanawake, Vijana na Walemavu 84
Jedwali Na.8-5: Mwenendo wa mikopo isiyorejeshwa na vikundi vya wanawake, vijana na walemavu kwa miaka minne mfululizo........86

Jedwali Na.8-6: Hali ya miundombinu ya elimu katika shule za msingi na sekondari 90
Jedwali Na.9-1: Thamani ya manunuzi yaliyofanywa na Mamlaka za serikali za mitaa kwa kipindi cha miaka mitatu (katika milioni) 92
Jedwali Na.9-2: Kiwango cha uzingatiaji wa sheria ya manunuzi kwa kipindi cha miaka miwili 93
Jedwali Na.9-3: Mapungufu katika uandaaji na utekelezaji wa mipango ya manunuzi 95
Jedwali Na.9-4: Mwenendo wa manunuzi pasipo ushindani 98
Jedwali Na.9-5: Manunuzi yaliyofanyika bila idhini ya Bodi ya Zabuni 99
Jedwali Na.9-6: Mwenendo wa manunuzi yaliyofanyika bila idhini ya bodi za zabuni kwa miaka mitatu mfululizo 100
Jedwali Na.9-7: Halmashauri zilizofanya manunuzi kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa 101
Jedwali Na.9-8: Mwenendo wa manunuzi yaliyofanyika kutoka kwa wazabuni wasioidhinishwa kwa kipindi cha miaka mitatu 101
Jedwali Na.9-9: Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya manunuzi kwa njia ya masurufu 102
Jedwali Na.9-10: Mamlaka za serikali za mitaa zilizopokea bidhaa bila kukaguliwa 104
Jedwali Na.9-11: Mwenendo Bidhaa zilizopokelewa bila kukaguliwa na Kamati ya Mapokezi 105
Jedwali Na.9-12: Mamlaka za serikali za mitaa zilizonunua bidhaa, na kandarasi nje ya mpango wa manunuzi............................... 106
Jedwali Na.9-13: Mwenendo wa manunuzi nje ya mpango kwa miaka mitatu 107
Jedwali Na.9-14: Halmashauri zilizolipia bidhaa ambazo hazijapokelewa 108
Jedwali Na.9-15: Matengenezo ya magari bila idhini ya Wakala wa Ufundi na Umeme... 110
Jedwali Na. 9-16: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuingiza kwenye leja vifaa vilivyonunuliwa...................... 111
Jedwali Na.9-17: Orodha ya halmashauri zilizofanya manunuzi madogomadogo bila kuyatolea taarifa kwa bodi ya zabuni wala Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma 112
Jedwali Na.9-18: Wazabuni wenye bei za chini walioondolewa bila sababu za msingi na kusababisha hasara 114
Jedwali Na.9-19: Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya mabadiliko kwenye mikataba bila kibali cha bodi za zabuni 116

Jedwali Na.9-20: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilitekeleza mikataba bila dhamana ya utendaji 117
Jedwali Na.9-21: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilitekeleza mikataba bila kuchapishwa kwenye jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na Poto ya Zabuni 118
Jedwali Na.9-22: mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilicheleweshа malipo ya wakandarasi 120
Jedwali Na.9-23: Halmashauri ambazo zilifanya malipo kwa wakandarasi na mafundi bila uthibitisho wa vipimo vya kazi zilizofanyika 120
Jedwali Na.9-24: Halmashauri Zilizokaguliwa 122
Jedwali Na.9-25: Mawanda ya ukaguzi wa kina katika usimamizi wa mikataba 123
Jedwali Na.9-26: Mikataba iliyotekelezwa bila kufanya tathmini ya athari za mazingira 124
Jedwali Na.9-27: Malipo kwa Wakandarasi kwa kazi zisizofanywa 126
Jedwali Na.9-28: Mikataba ambayo nyaraka za zabuni hazikuidhinishwa 129
Jedwali Na.9-29: Mikataba isiyojumuishwa katika bajeti na mipango ya manunuzi 131
Jedwali Na.9-30: Mikataba ambayo nyaraka za zabuni zimetolewa kwa mzabuni mmoja au wachache 132
Jedwali Na.9-31: Gharama za mikataba na fedha zilizopokelewa. 135
Jedwali Na.9-32: Zabuni na tuzo ambazo hazikuchapishwa katika tovuti ya PPRA.. 136
Jedwali Na.9-33: Hasara iliyotokana na kuwaondoa wazabuni wenye bei za chini 137
Jedwali Na.9-34: Mikataba ya ushindani mdogo 139
Jedwali Na.9-35: Makosa yaliyobainika katika upekuzi wa mikataba 141
Jedwali Na.9-36: Miradi iliyoanzishwa bila kuwepo kwa vibali vya ujenzi 144
Jedwali Na.9-37: Gharama zisizo na sababu za msingi katika BoQ 145
Jedwali Na.9-38: Mikataba ambayo fomu za tamko la mgongano wa kimaslahi hazikujazwa 148
Jedwali Na.9-39: Mikataba waliyopewa Wazabuni wasiokidhi vigezo kwa kiasi kikubwa.. 149
Jedwali Na.9-40: Mikataba iliyotolewa kwa Wakandarasi wasiostahiki 151
Jedwali Na.9-41: Mikataba ambayo muda wa kuwasilisha malalamiko haukutolewa 152

Jedwali Na.9-42: Mapungufu katika barua za kusudio la kutangaza tuzo za mikataba 154
Jedwali Na.9-43: Mikataba iliyojumuishwa kodi ya ongezeko la thamani (VAT) 156
Jedwali Na.9-44: Mikataba iliyotangazwa tuzo kabla ya idhini ya Kamati za Fedha na Mipango 157
Jedwali Na.9-45: Mikataba Iliyotekelezwa pasipo upembuzi baada ya tathmini 159
Jedwali Na.9-46: Mikataba yenye mapungufu katika vikao vya ufunguzi wa zabuni 161
Jedwali Na.9-47: Mikataba iliyosainiwa na kutekelezwa bila ubia kusajiliwa 162
Jedwali Na.9-48: Mikataba ambayo nakala za barua za tuzo hazikuwasilishwa kwa mamlaka husika 164
Jedwali Na.9-49: Mikataba ambayo malipo yalifanyika zaidi bila kuwa na viambatanisho vingine 165
Jedwali Na.9-50: Mikataba ambayo mapungufu yalibainishwa katika usahihishaji wa makosa ya kihesabu 167
Jedwali Na.9-51: Mikataba iliyotekelezwa bila ya hati za dhamana ya utendaji 170
Jedwali Na.9-52: Mapungufu kwenye hati za dhamana zilizowasilishwa 171
Jedwali Na.9-53: Mikataba yenye mapungufu katika malipo ya awali na dhamana zake 174
Jedwali Na.9-54: Mikataba ya mabadiliko yasiyoidhinishwa........ 176
Jedwali Na.9-55: Mikataba iliyotekelezwa bila bima................ 179
Jedwali Na.9-56: Mapungufu yaliyobainika katika maridhiano..... 181
Jedwali Na.9-57: Kazi zilizolipwa bila kufanyiwa vipimo 182
Jedwali Na.9-58: Mikataba ambayo malipo kwa wakandarasi yalichelewa 184
Jedwali Na.9-59: Mikataba iliyochelewa kusainiwa na kuanza utekelezaji bila sababu za msingi 188
Jedwali Na.9-60: Mikataba ya ucheleweshwaji katika utekelezaji na ukamilishaji.. 191
Jedwali Na.9-61: Mapungufu yaliyoojitokeza katika kutoa ongezeko la muda wa utekelezaji wa miradi 200
Jedwali Na.9-62: Mikataba ambayo vifaa vya ujenzi vimetumika bila kufanyiwa vipimo vya ubora... 204
Jedwali Na.9-63: Miradi iliyoanzishwa bila kupata hati miliki ya ardhi 205

Jedwali Na.9-64: Taarifa za mikataba ambayo wakandarasi wametelekeza mradi 206
Jedwali Na.9-65: Mikataba ambayo haikutotozwa fidia ya ucheleweshaji mradi 207
Jedwali Na.9-66: Mikataba ambayo mipango ya kazi iliyohuishwa haikuwasilishwa 209
Jedwali Na.9-67: Miradi mitatu ya maji isiyo na manufaa kwa jamii 210
Jedwali Na.9-68: Vifungu vya BoQ vilivyoondolewa katika zabuni 213
Jedwali Na.9-69: Kodi ya zuio kiasi cha Sh. 29,760,951 haikukatwa 217
Jedwali Na.9-70: Vifaa vya ujenzi vilivyotumika bila uthibitisho.. 225
Jedwali Na.9-71: Kazi ya uchimbaji mifereji isiyo na viwango vya gharama katika BoQ 227
Jedwali Na.9-72: Halmashauri zilizotumia siku zaidi ya 102 235
Jedwali Na.10-1: Mapungufu yaliyobainika kwenye usimamizi wa matumizi 242
Jedwali Na.10-2: Orodha ya mamlaka 21 za serikali za mitaa zenye malipo yenye kiasi kikubwa yasiyo na viambatisho toshelezi 245
Jedwali Na.10-3: Mwenendo wa malipo yasiyo na viambatisho toshelezi kwa miaka mitatu 245
Jedwali 10-4: Orodha ya Halmashauri zenye hati za malipo zilizokosekana wakati wa ukaguzi 247
Jedwali Na.10-5: Malipo yasiyokuwa na manufaa kwa Halmashauri 248
Jedwali Na.10-6: Matumizi yaliyofanyika kwa kutumia vifungu visivyohusika........ 249
Jedwali Na.10-7: Halmashauri zilizofanya malipo bila kufanya ukaguzi wa awali........ 251
Jedwali No.10-8: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazijarejesha mkopo kutoka akaunti zingine 253
Jedwali Na.10-9: Idadi ya halmashauri zenye dosari kwenye kodi ya zuio 254
Jedwali 10-10: Orodha ya Halmashauri ambazo zimefanya malipo lakini bidhaa hazijapokelewa 255
Jedwali Na.10-11: Halmashauri zilizo na mikopo kutoka akaunti ya amana 256
Jedwali Na.10-12: Mapungufu katika usimamizi wa masurufu 259
Jedwali Na.10-13: Mapungufu katika matumizi ya mafuta 261
Jedwali Na.10-14: Malipo ya madeni ambayo hayakuoneshwa kwenye taarifa za nyuma 262

Jedwali Na.11-1: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zisizokuwa na sheria ndogo za mapato 265
Jedwali Na.11-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zinatumia Stakabadhi za vitabu kukusanyia mapato 267
Jedwali Na.11-3: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuwasilisha vitabu vya kukusanyia mapato 267
Jedwali Na.11-4: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazijaweka mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato katika zahanati na vituo vya afya 269
Jedwali Na.11-5: Orodha ya halmashauri na idadi ya makampuni ambayo hayakulipa ushuru wa huduma............................... 270
Jedwali Na.11-6: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zina mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato ambazo hazikuonekana wala kusajiliwa katika Mfumo wa Ukusanyaji Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS)............................ 272
Jedwali Na.11-7: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye utofauti katika taarifa za mapato ya vyanzo vya ndani 273
Jedwali Na.11-8: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizotumia mawakala katika kukusanya mapato ya ndani bila mikataba 276
Jedwali Na.11-9: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye marekebisho ya ankara za wateja katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa yaliyofanywa na kuidhinishwa na mtu mmoja katika mfumo wa (LGRCIS) 277
Jedwali Na.11-10: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye marekebisho katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa bila nyaraka za kuthibitisha.................... 279
Jedwali Na.11-11: Maduhuli yaliyokusanywa na mawakala lakini hayakuwasilishwa halmashauri 282
Jedwali Na.11-12: Maduhuli ambayo hayakupelekwa benki kwa wakati 284
Jedwali Na.11-13: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye wadaiwa kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kutokana na sababu mbalimbali amabazo hasijasuluhishwa 285
Jedwali Na.11-14: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye mapungufu katika mfumo wa kukusanya mapato 287
Jedwali Na.11-15: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye upungufu wa mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato 289
Jedwali Na.11-16: Orodha ya mamlaka za serikali zenye mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zenye siku hasi kwenye

‘dashboard’ ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 292
Jedwali Na.12-1: Halmashauri zenye dawa zilizoisha muda wa matumizi 296
Jedwali Na.12-2: Mali za kudumu ambazo hazikukatiwa bima..... 298
Jedwali Na.12-3: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mali za kudumu zisizo na namba ya utambulisho 300
Jedwali Na.12-4: Orodha ya halmashauri amabzo hazikuwa na rejista ya matengenezo... 302
Jedwali Na.12-5: Orodha ya halmashauri zenye kasoro ya kutokuwep au kutoboreshwa kwa rejista za mali za kudumu 303
Jedwali Na.12-6: Mali za kudumu ambazo hazitumiki Sh. 1,703,801,067 304
Jedwali Na.13-1: Kaguzi maalumu zilizofanyika katika Mwaka wa Fedha 2018/19 306

ORODHA YA VIAMBATISHO

Kiambatisho 2-1: Hali ya hati za ukaguzi kwa kila halmashauri ... 339
Kiambatisho 2-2: Halmashauri zenye Hati yenye shaka pamoja na Msingi wa hati hizo 344
Kiambatisho 2-3: Mwenendo wa hati zilizotolewa kwa Mamlaka za ya Serikali za Mitaa kwa miaka minne mfululizo 354
Kiambatisho 3-1: Mapendekezo ya ukaguzi ambayo hayajatekelezwa kwa kipindi cha miaka miwili na zaidi ya miaka mitano 359
Kiambatisho 3-2: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi kwa miaka iliyopita kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 363
Kiambatisho 3-4: Hali ya utekelezaji Kwa Maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC)............ 385
Kiambatisho 4-1: Mtiririko wa mapato ya ndani ukilinganisha na bajeti 389
Kiambatisho 4-2: Mapato ya Ndani yaliyokusanywa ikilinganishwa na matumizi ya kawaida... 393
Kiambatisho 4-3: Orodha ya Halmashauri zenye makusanyo pungufu 397
Kiambatisho 4-4: Orodha ya Halmashauri zenye mapato zaidi ya bajeti 400
Kiambatisho 4-5: Orodha ya Halmashauri zilizopokea ruzuku ya Maendeleo zaidi.. 402
Kiambatisho 4-6: Orodha ya Halmashauri zilizopata ziada ya ruzuku ya Matumizi ya Kawaida 403
Kiambatisho 4-7: Halmashauri Zilizopokea ruzuku ya maendeleo pungufu.. 404
Kiambatisho 4-8: Halmashauri zilizopata ruzuku ya kawaida pungufu 409
Kiambatisho 4-9: Bakaa ya ruzuku ya kawaida 413
Kiambatisho 4-10: Bakaa ya ruzuku ya maendeleo 419
Kiambatisho 4-11: Mapato ya ndani ambayo hayakupeleka kwenye miradi ya Maendeleo 423
Kiambatisho 5-1: Madai ya Mamlaka ya serikali za mitaa na malipo kabla ya kupokea huduma yaliyokaa kwa muda mrefu.............. 426
Kiambatisho 5-2: Madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu............. 431
Kiambatisho 5-3: Kesi dhidi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 435
Kiambatisho 5-4: Makosa katika toleo la mwisho la taarifa za fedha zilizowasilishwa 438
Kiambatisho 6-1: Udhibiti wa jumla wa teknolojia ya habari usiotoshelezi.. 441

Kiambatisho 6-2: Utendaji hafifu wa Kamati za Ukaguzi 447
Kiambatisho 6-3: Mapungufu katika Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani 452
Kiambatisho 6-4: Mapungufu katika usimamizi wa vihatarishi 459
Kiambatisho 6-5: Mapungufu katika mfumo wa usimamizi wa vihatarishi vya ubadhirifu 463
Kiambatisho 7-1: Upungufu wa watumishi 167,078 katika Halmashauri 166 464
Kiambatisho 7-2: Watumishi wanaokaimu na nafasi zilizowazo.... 469
Kiambatisho 7-3: Makato ambayo hayajawasilishwa kwa taasisi husika 471
Kiambatisho 7-4: Taarifa za watumishi 731 ambazo hazijahuishwa katika mfumo wa LAWSON 473
Kiambatisho 7-5: Halmashauri zenye usimamizi usioridhisha katika rejista ya kielektroniki ya mahudhurio 475
Kiambatisho 8-1: Fedha za utekelezaji wa miradi ambazo hazijatumika... 477
Kiambatisho 8-2: Taarifa ya bakaa ya miradi ya maendeleo ambayo haikutumika 481
Kiambatisho 8-3: Mapungufu katika utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo 488
Kiambatisho 8-4: Orodha ya Halmashauri zenye miradi ambayo haikutekelezwa 501
Kiambatisho 8-5: Orodha ya Halmashauri zenye Miradi ambayo haijakamilika 505
Kiambatisho 8-6: Orodha ya Halmashauri zenye miradi iliyokamilika lakini haitumiki.. 513
Kiambatisho 8-7: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikuchangia 10% kwenye mfuko wa wanawake 516
Kiambatisho 8-8: Mikopo isiyorejeshwa na vikundi vya wanawake na Vijana.. 519
Kiambatisho 8-9: Halmashauri ambazo hazikupeleka ruzuku ya fidia ya vyanzo vijijini.. 522
Kiambatisho 8-10: Madai yaliyokataliwa na NHIF 524
Kiambatisho 8-11: Fedha za ruzuku ya maendeleo zilizotolewa pungufu... 525
Kimbatisho 8-12: Mapungufu kwenye utekelezaji wa mfuko wa afya ya Jamii (Mfuko Wa Afya Ya Jamii) 527
Kiambatisho 8-13: Upungufu wa Miundombinu katika Shule za Sekondari 528

Kiambatisho 8-14: Upungufu wa Miundombinu katika Shule za Msingi 530
Kiambatisho 9-1: Manunuzi ya bidhaa, ushauri na huduma......... 532
Kiambatisho 9-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikufuata sheria ya manunuzi ya mwaka 2011..................... 537
Kiambatisho 9-3: mapungufu yaliyotokana na tathmini ya utendajiwa kitengo cha manunuzi na bodi ya zabuni............................. 541
Kiambatisho 9-4: Orodha ya Halmashauri zilizofanya manunuzi bila ushindani... 544
Kiambatanisho 10-1: Malipo yasiyo na viambatisho toshelezi...... 546
Kiambatanisho 10-2: orodha ya Halmashauri zilizofanya malipo yasiostahili... 548
Kiambatanisho 10-3: Matumizi yasiyokuwa katika bajeti 549
Kiambatanisho 10-4: Idadi ya Halmashauri zilizo na kasoro kwenye kodi ya zuio... 550
Kiambatanisho 10-5: Malipo yasiyodhibitiwa katika akaunti ya amana 551
Kiambatanisho 10-6: Malipo yasio stakabadhi za mfumo wa kielekitroniki 552
Kiambatanisho 10-7: Masurufu yaliyolipwa kwa kutumia vifungu vya matumizi 553
Kiambatanisho 10-8: Masurufu ambayo hayajarejeshwa............ 554
Kiambatanisho 10-9: Masurufu ambayo hayajarekodiwa kwenye rejesta ya masurufu 555
Kiambatanisho 10-10 Mafuta ambayo matumizi yake hayakupatikana wakati wa ukaguzi 556
Kiambatanisho 10-11 Mafuta yaliyowekwa kwenye magari binafsi bila idhini... 557
Kiambatisho 11-1: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizo kusanya Ushuru wa Huduma bila kuwapo kwa uthibitisho wa taarifa za mapato (turnover) kutoka kwa Makampuni husika 558
Kiambatisho 11-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zina Maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa benki 559
Kiambatisho 11-3: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikukusanya Mapato kutoka katika vyanzo vyake mbalimbali vya Ndani 561
Kiambatisho 11-4: Orodha ya Mamlaka za Serikali zenye Mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato (POS) zilizokuwa nje ya mtandao kwa muda mrefu 563
Kiambatisho 12-1: Orodha ya Halmashauri zenye mali za kudumu zisizotumika 565

Kiambatisho 12-2: Orodha ya Halmashauri na mali zilizotelekezwa 567
Kiambatisho 12-3: Kukosekana kwa hati miliki za ardhi, majengo na mali zingine zenye thamani ya Sh. 85,688,595,997.................. 570

ORODHA YA MICHORO

Kielelezo 2-1: Hati za Ukaguzi 6
Kielelezo 3-1: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Mwaka uliopita 2017/18 13
Kielelezo 3-2: Hali ya utekelezaji wa maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa 16
Kielelezo 11-1: Mwenendo wa maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa benki kwa miaka minne mfululizo 280

VIFUPISHO NA MANENO

AFROSAI	Muungano wa asasi kuu za Ukaguzi katika nchi za Afrika
AFROSAI-E	Muungano wa asasi kuu za Ukaguzi katika nchi za Afrika zinazotumia lugha ya kiingereza
BoQ	Mchanganuo wa Gharama za ujenzi
EMA	Sheria ya Usimamizi wa Mazingira
EPICOR	Mfumo funganifu wa usimamizi wa fedha
FFARS	Mfumo wa Taarifa za Kifedha unaotumiwa katika ngazi za chini za serikali
FYDP-II	Mpango wa Maendeleo wa Miaka Mitano – II
GCC	Masharti ya Jumla ya Mkataba
GoTHoMIS	Mfumo wa Taarifa ya Usimamizi wa Hospitali ya Tanzania
H/JIJI	Halmashauri ya Jiji
H/M	Halmashauri ya Manispaa
H/MJI	Halmashauri ya Mji
H/W	Halmashauri ya Wilaya
HCMIS	Mfumo wa Utumishi
INTOSAI	Shirika la kimataifa la asasi kuu za ukaguzi
ISSAIS	Viwango vya Kimataifa kwa Taasisi Kuu za Ukaguzi
JKT	Jeshi la Kujenga Taifa
LAWSON	Mfumo wa kielektroniki wa malipo ya mishahara kwa watumishi wa umma
LGFM	Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009
MoU	Mkataba wa Makubaliano
Na.	Namba
OR-TAMISEMI	Ofisi ya Rais – Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
PLANREP	Mfumo wa Bajeti
PO-PSM	Ofisi ya Rais - Menejimenti ya Utumishi wa Umma
PO-RALG	Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
PPA	Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011
PPR	Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013
PPRA	Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma

SCC	Masharti Maalum ya Mkataba
Sh.	Shilingi ya Tanzania
STD	Hati ya Kawaida ya Utoaji Zabuni
TBA	Mamlaka ya Majengo Tanzania
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TEMESA	Wakala wa ufundi na umeme Tanzania
VAT	Kodi ya Ongezeko la Thamani
WSDP	Mpango wa Maendeleo wa Sekta ya Maji

UTANGULIZI

Taarifa hii ya Mwaka ya Ukaguzi wa Serikali za Mitaa imeandaliwa kwa kuzingatia Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977 (Kama ilivyorekebishwa mara kwa mara) na Kifungu cha 34 cha Sheria ya Ukaguzi ya Mwaka 2008.

Vilevile, kwa mujibu wa Kanuni Na. 88 ya Kanuni za Ukaguzi za Mwaka 2009, ninatakiwa kuwasilisha Taarifa ya Mwaka ya Ukaguzi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 kabla au tarehe 31 Machi 2020. Hivyo taarifa hii ipo tayari kwa ajili ya kuwasilishwa kwa kutumia misingi ya kisheria iliyotajwa.

Taarifa hii Kuu ya Ukaguzi ya Mwaka inajumuisha muhtasari wa mapungufu na mapendekezo niliyoyatoa kwenye taarifa za ukaguzi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 kwa Mwaka wa Fedha 2018/19.

Taarifa hii inajumuisha ukaguzi wa fedha za Umma na ukaguzi wa uzingatiaji wa Sheria, Kanuni na Miongozo mbalimbali. Ukaguzi wa uzingatiaji wa Sheria, kanuni, na Miongozo mbalimbali unahusisha kufanya tathmini iwapo Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kutimiza majukumu yake zimezingatia maamuzi ya bunge, sheria, kanuni, sera, na miongozo mbalimbali ya Serikali. Kwa upande mwingine Ukaguzi wa Fedha za Umma unawasilisha maoni ya ukaguzi niliyoyatoa kuelezea iwapo hesabu za mwisho zilizoandaliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa husika zilifuata Viwango vya Kimataifa vya Uandaaji wa Hesabu katika Sekta ya Umma na sheria mbalimbali.

Taarifa yangu pia inabainisha matokeo ya ukaguzi maalum niliuofanya kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa pamoja na hali ya utekelezaji wa mapendekezo yangu na utekelezaji wa maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa.

Matokeo ya ukaguzi wangu yalikamilika baada ya mashauriano na majadiliano ya kina na wakaguliwa na baada ya kuzingatia majibu kutoka kwa Serikali na menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa husika. Hivyo, nina uhakika kuwa, mapendekezo yangu yataongeza thamani ya juhudi za Serikali zilizopo na usimamizi kuelekea katika matumizi bora ya rasilimali za umma pamoja na utoaji wa huduma bora kwa jamii.

Katika kuondokana na kikwazo cha lugha kinachoweza kujitokeza, taarifa yangu imewasilishwa kwa lugha za Kiswahili na Kingereza. Pia, huwa ninatoa toleo maalumu la taarifa zangu likiwa na jina “Toleo Maalumu la Mwananchi” ambalo huelezea mambo muhimu kwa kutumia lugha nyepesi na michoro katika kuonesha na kupeleka ujumbe kwa kiasi kikubwa kwa wadau na jamii.

Charles E. Kichere
Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.
30 Machi 2020

SHUKRANI

Kwanza kabisa, ningependa kutoa shukrani na pongezi zangu za dhati kwa Mheshimiwa, Dkt. John Pombe Joseph Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuonesha nia thabiti ya kupambana na rushwa, uzembe kazini, na matumizi mabaya ya rasilimali za umma. Msisitizo wake mkubwa kwenye makusanyo ya kodi umeisaidia Tanzania kupunguza utegemezi wa msaada wa kibajeti kutoka kwa washirika wa maendeleo

Ningependa pia kutambua mahusiano ya kikazi kati ya Ofisi yangu na Kamati za Kudumu za Bunge kama inavyoelekezwa kwenye kifungu cha 38 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya Mwaka 2008. Baada ya kukamilisha uwasilishwaji wa taarifa zangu za mwaka bungeni, Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa mara kwa mara ilikuwa ikitoa maagizo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ambayo kwa kiasi kikubwa, yamechangia kuongeza uwajibikaji katika matumizi ya rasilimali za umma.

Ningependa pia kutambua mchango wa Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Maafisa Masuuli wote na menejimenti za taasisi zote zilizokaguliwa ambao umesaidia kuhakikisha ukaguzi wa fedha na uhakiki wa miradi ya maendeleo iliyotekelezwa unafanyika na kukamilishwa kwa mafanikio. Nipongeze kwa dhati kabisa utayari wa hali ya juu na jitihada mlizozionesha wakati wa mchakato wa ukaguzi. Kila mara, imekuwa jambo la faraja kwangu kuona uhusiano huu mzuri wa kikazi unaendelezwa hata kwenye kaguzi zijazo.

Kwa upande mwingine, ninapenda kutambua mchango wa kitaaluma wa wadau mbalimbali zikiwemo asasi za kiraia, washirika wa maendeleo, taasisi za usimamizi za serikali, taasisi za kusimamia sheria za serikali, na taasisi za kitaaluma kwa michango yao wakati wa utekelezaji wa majukumu yangu ya kikatiba.

Kwa moyo mkunjufu ninatambua uhusiano mzuri uliopo baina ya Ofisi yangu na vyombo vya habari. Vyombo vya habari vimebadilisha

mtazamo wa umma kuhusu Ofisi yangu na hivyo kuiongezea sifa njema. Ninafahamu jinsi taarifa za vyombo vya habari zinavyopokelewa kirahisi na jamii. Hivyo, nina faraja kwa Ofisi yangu kupata nafasi ya kutumia vyombo vya habari kufikisha matokeo na mapendekezo ya ukaguzi kwa jamii.

Mwisho, ingawa si kwa umuhimu, mafanikio ya Taarifa hii ninayatoa ni matokeo ya bidii ya watumishi wa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi katika kujitoa kwao, utaalamu wao, shauku na msaada wa hali ya juu. Bila hayo yote, nisingeweza kuhitimisha zoezi hili kikamilifu na kwa wakati. Mbali ya yote, kwa moyo mkunjufu, nishukuru maoni yao mazuri katika kuboresha Taarifa hii hadi uwasilishwaji wake.

MUHTASARI WA MAMBO MUHIMU KATIKA TAARIFA YA JUMLA YA UKAGUZI

Kama nilivyoeleza kwenye utangulizi hapo juu, Taarifa hii Kuu ya Mwaka imetokana na majumuisho ya muhtasari ya hoja za ukaguzi kutoka kwenye barua za mapungufu na taarifa za ukaguzi kutoka Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 kwa Mwaka wa Fedha 2018/19. Hivyo, Taarifa hii imebainisha hoja muhimu za ukaguzi, inatoa mapendekezo kwa Serikali, na suluhisho la hatua zinazopaswa kuchukuliwa siku zijazo.

(i) Aina na hali ya hati za ukaguzi

Kati ya hesabu za mwisho za halmashauri 185 zilizokaguliwa, halmashauri 176 (asilimia 95) zilipata hati inayoridhisha; na halmashauri 9 (asilimia 5) zilipata hati yenye shaka. Ingawa baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zimepata hati inayoridhisha, mamlaka hizo zilibainika kuwa na mapungufu kutokana na kushindwa kufuata maagizo ya Bunge, sheria, kanuni, sera za serikali, na miongozo mbalimbali. Hata hivyo, mapungufu haya hayakuwa na athari za moja kwa moja kwenye hesabu za mwisho zilizoletwa.

(ii) Taarifa ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi ya miaka ya nyuma

Tathmini niliyofanya kwenye hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi ya miaka ya nyuma nimebaini kuwa asilimia 82 ya mapendekezo 11 niliyoyatoa kwenye Taarifa Kuu ya Mwaka ya Hesabu kwa Mwaka 2017/18 za Mamlaka za Serikali za Mitaa yalikuwa hayajatekelezwa.

Vilevile, uchambuzi wa utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa unaonesha kuwa, kati ya mapendekezo 10,428 niliyoyatoa kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa, mapendekezo 3,334 (asilimia 32) yametekelezwa; mapendekezo 2,891 (asilimia 28) yapo kwenye hatua mbalimbali za utekelezaji; mapendekezo 2,139 (asilimia 20)

hayajatekelezwa; mapendekezo 1,802 (asilimia 17) yamejirudia; na mapendekezo 262 (asilimia 3) yamepitwa na wakati.

(iii) Maandalizi na utekelezaji wa bajeti

Uchambuzi wa mwenendo wa makusanyo ya mapato ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka huu wa ukaguzi umeonesha kuwa Halmashauri 176 zimekusanya jumla ya Sh. 639,401,151,405 ikilinganishwa na bajeti ya Sh. 725,633,451,671 ikiwa ni asilimia 89 ya bajeti. Mchanganuo huu hauhusishi Halmashauri tisa zilizopata hati yenye shaka.

Pia, nimeendelea kubaini utoaji wa ruzuku kutoka Serikali Kuu usioendana na bajeti iliyopitishwa. Mathalani, Mamlaka za Serikali za Mitaa 26 zilikuwa na bajeti iliyopitishwa ya ruzuku ya maendeleo Sh. 73,433,637,673 lakini zimepokea Sh. 96,250,291,206 na kuleta ziada ya Sh. 22,816,653,533. Lakini pia Halmashauri 157 zilikuwa na bajeti ya maendeleo kiasi cha Sh. 1,185,489,718,682 lakini zimepokea Sh. 628,636,740,919 kusababisha pungufu ya Sh. 556,852,977,763.

Vilevile, Halmashauri 18 zilipitisha bajeti kwa ajili ya matumizi ya kawaida kiasi cha Sh. 369,440,284,951 lakini zimepokea jumla ya Sh. 395,432,102,867 na kusababisha ziada ya Sh. 25,991,817,916. Lakini pia, Halmashauri 167 zilikuwa na bajeti ya matumizi ya kawaida ya Sh. 4,935,980,658,547 lakini zimepokea Sh. 3,947,829,713,378 ikiwa ni pungufu kwa ya Sh. 988,150,945,169.

Mbali na hayo, nimebaini ucheleweshaji wa utoaji wa ruzuku kutoka Serikali kuu iliyosababisha kuwepo kwa bakaa kubwa ambayo haijatumika kufikia mwisho wa Mwaka wa Fedha 2018/19 kwa halmashauri 182 kiasi cha Sh. 258,656,962,461.

(iv) Ukaguzi wa hesabu za mwisho za halmashauri

Ukaguzi wa hesabu za mwisho za mamlaka za serikali za mitaa 170 umebaini uwepo wa wadaiwa wa kiasi cha Sh. 131,854,275,521 ambao hawajalipa madeni yao kwa kipindi cha zaidi ya miezi kumi na mbili.

Vilevile, nimebaini kulikuwa na wadai wa kiasi cha Sh. 207,235,717,133 kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 169 ambao hawajalipwa kwa kipindi cha zaidi ya miezi kumi na mbili.

Kuhusu madeni tarajiwa, kati ya mamlaka ya serikali za mitaa 185 zilizokaguliwa, mamlaka 115 zilikuwa na madeni tarajiwa ya kiasi cha Sh. 127,991,906,171 ambayo yameripotiwa kwenye hesabu za mwisho. Madeni haya yanatokana na Mashauri yaliyopo kwenye mahakama mbalimbali. Sehemu kubwa ya mashauri yaliyopo mahakamani yanatokana na migogoro ya ardhi na kuvunjwa kwa mikataba.

(v) Tathmini ya udhibiti wa mifumo ya ndani, utawala bora na usimamizi wa vihatarishi

Tathmini ya udhibiti wa mifumo ya ndani, utawala bora na usimamizi wa vihatarishi imebaini kuendelea kutokea kwa mapungufu ambayo yanahitaji nguvu ya ziada kutoka kwa menejimenti za halmashauri za serikali za mitaa na Serikali Kuu.

Kwenye utawala bora, nimebaini kuwa kamati za ukaguzi za serikali za mitaa 38 zilishindwa kuzingatia Agizo la 12(5)(a) la Randama ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 inayozitaka kukutana angalau mara moja kwa kila robo mwaka na kupitia taarifa za mkaguzi wa ndani na wa nje na masuala mengine muhimu kwa halmashauri.

Vitengo vya ukaguzi wa ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 vilikuwa vina upungufu wa watumishi na vitendea kazi muhimu kwa ajili ya ufanisi katika utendaji wa vitengo. Hali hii ilichangia

vitengo kushindwa kufanya na kukamilisha kazi zote za ukaguzi zilizopangwa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19. Zaidi, wakaguzi wa ndani katika mamlaka za serikali za mitaa 185 hawakuwahi kuhudhuria mafunzo ya mifumo ya teknolojia ya habari na mafunzo mengine muhimu katika utendaji wao wa kazi.

Nimefanya tathmini ya usimamizi wa vihatarishi na kubaini kuwepo kwa viashiria vya ubadhirifu kiasi cha Sh. 1,247,399,461 kwenye halmashauri 12 ambapo Serikali kuu inapaswa kuchukua hatua. Uwepo wa udanganyifu huu ni ishara kuwa mamlaka za serikali za mitaa husika zinakosa utaratibu sahihi wa kubaini udanganyifu kabla haujatokea kwa kutokuwa na mifumo ya udhibiti wa ndani inayofanya kazi ipasavyo.

(vi) Mishahara na usimamizi wa rasilimali-watu

Katika tathmini niliyofanya kwenye malipo ya mishahara na usimamizi wa Rasilimali-watu nimebaini kuendelea kuwepo kwa upungufu wa watumishi, ambapo katika mamlaka za serikali za mitaa 185 nilizokagua, halmashauri 169 zilikuwa na upungufu wa watumishi 162,342. Upungufu huu umeleta athari katika utoaji wa huduma bora kwa jamii hasa kwenye sekta ya afya na elimu, ambazo ndizo zilizoathirika zaidi na upungufu huo.

Vilevile, Mamlaka za Serikali za Mitaa 137 zilikuwa na watumishi 554 wanaokaimu nafasi ya ukuu wa idara au vitengo kwa zaidi ya miezi sita bila kuthibitishwa kwenye nafasi hizo. Hii imechangiwa ama kwa watumishi hao kukosa vigezo vya kuteuliwa au kwa mamlaka ya uteuzi kuchelewa kuteua watumishi wenye sifa ili kuziba nafasi hizo.

Ukaguzi wangu wa malipo ya mishahara na viambatisho vyake umebaini kuwepo kwa watumishi 5,873 kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 55 wanaopokea mishahara chini ya theluthi ya mshahara ghafi. Nina shaka kuwa makato makubwa kwenye mishahara yanaweza kusababisha watumishi wa umma kushawishika kirahisi kujihusisha na wizi na udanganyifu.

Zaidi, ukaguzi wangu umebaini kuwa katika Mamlaka za serikali za mitaa 29 kulikuwa na madeni ya watumishi kiasi cha Sh. 11,136,486,194 ambayo hayajalipwa kwa zaidi ya miezi kumi na mbili. Uwepo wa madeni ya watumishi kwa muda mrefu unapunguza morali yao ya kufanya kazi kwa ufanisi.

Ukaguzi wangu pia umebaini uwepo wa fedha za mishahara ambayo haijalipwa kiasi cha Sh. 301,979,043 ambayo haikurejeshwa Hazina kwenye mamlaka za serikali za mitaa 12; uwepo wa mishahara hiyo umesababishwa na kustaafu, kufariki, kuacha kazi, na kufukuzwa kwa watumishi. Kuendelea kuwepo kwa malipo haya kunaonesha kutokufanyiwa kazi ipasavyo mapendekezo niliyoyatoa kwenye taarifa za miaka ya nyuma kuhusu kuboresha usimamizi wa malipo ya mishahara.

(vii) Tathmini ya miradi ya maendeleo na miradi mingine

Tathmini niliyofanya kwenye utekelezaji wa miradi ya maendeleo imebaini uwepo wa miradi ambayo haijakamilika katika halmashauri 81 yenye thamani ya Sh. 77,509,365,805 iliyosababishwa na ucheleweshaji wa fedha, ushiriki hafifu wa jamii kwenye shughuli za maendeleo, usimamizi usioridhisha wa miradi na kutelekezwa kwa miradi kwa muda mrefu.

Halikadhalika, katika Mwaka wa Fedha 2018/19 nilibaini kuwa, mamlaka za serikali za mitaa 19 zilishindwa kutekeleza miradi ya maendeleo iliyopangwa yenye thamani ya Sh. 24,695,407,306 kutokana na kutotolewa kwa fedha na Serikali kuu au kutokana na makusanyo hafifu ya mapato ya Ndani. Miradi yenye thamani ya Sh. 1,272,425,624 haikutekelezwa kwenye mamlaka za serikali za mitaa 12 licha ya fedha za utekelezaji wa miradi hiyo kuwepo. Vile vile, mamlaka za serikali za mitaa 13 zimechepusha fedha za maendeleo jumla ya Sh. 1,251,851,985 kwa kutekeleza shughuli zisizokusudiwa.

Pia nimebaini kuwa miradi 42 yenye thamani ya Sh. 12,664,534,104 kwenye mamlaka za serikali za mitaa 33 ambayo imekamilika lakini haitumiki.

Ukaguzi wa Mfuko wa Wanawake, Vijana na Watu Wenye Ulemavu umebaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 115 hazijachangia kiasi cha Sh. 9,930,902,514. Pia, kwenye halmashauri 111, mikopo iliyotolewa kwa vikundi vya wanawake, Vijana, na watu wenye ulemavu ya kiasi cha Sh. 13,794,359,981 haikurejeshwa.

Nimebaini pia kukataliwa kulipwa kwa madai ya marejesho kutoka Bima ya Afya kwenda mamlaka za serikali za mitaa 52 yenye thamani ya Sh. 2,022,980,474 yanayohusiana na huduma zilizotolewa kwa wagonjwa wenye kadi za Bima ya Afya kutokana na makosa ya ujazaji na upitiaji wa fomu za madai.

(viii) Manunuzi na usimamizi wa mikataba

Ukaguzi umebaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 74 zimefanya manunuzi yasiyoshindanisha wazabuni yenye thamani ya Sh. 32,461,005,953 bila kuwa na sababu zilizojitosheleza. Aidha, mamlaka za serikali za mitaa 47 zimefanya manunuzi yenye thamani ya Sh. 9,234,451,830 ambayo hayakupitishwa na bodi za zabuni; na mamlaka za serikali za mitaa 34 zimefanya manunuzi yenye thamani ya Sh. 4,353,203,757 kutoka kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa. Vilevile, nilibaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 39 zimefanya manunuzi yenye kiasi cha Sh. 1,476,172,521 kwa kutumia masurufu; na mamlaka za serikali za mitaa 43 zimenunua na kupokea bidhaa zenye thamani ya Sh. 5,007,530,026 bila kukaguliwa na kamati za ukaguzi na upokeaji wa bidhaa.

Halikadhalika, nilibaini halmashauri 38 zilizokuwa zimelipia bidhaa, kandarasi, na huduma zenye thamani ya Sh. 25,928,485,461 ambazo hazikuwepo kwenye mpango wa mwaka wa manunuzi; halmashauri 27 ziliagiza na kulipia bidhaa zenye thamani ya Sh. 1,090,741,646 ambazo hazikuwa zimeletwa na

wazabuni; halmashauri 8 zimelipa jumla ya Sh. 350,635,246 kwenye karakana binafsi kwa ajili ya matengenezo ya magari na mitambo bila kuthibitishwa na kupitishwa na TEMESA; na halmashauri 36 zimenunua bidhaa zenye thamani ya Sh. 2,604,166,883 ambazo hazikuwa zimeingizwa kwenye daftari la vifaa.

Nilifanya ukaguzi wa kina wa usimamizi wa mikataba kwenye mamlaka za serikali za mitaa 29 kwa Mwaka wa Fedha 2018/19. Nilibaini mapungufu mbalimbali na kutoa mapendekezo ya kina kwenye Sura ya Tisa ya taarifa hii. Baadhi ya mapungufu niliyoyabaini wakati wa ukaguzi ni kama yanavyoelezwa hapa chini:

- ✓ Malipo ya Sh. 101,006,500 yaliyofanywa kwa wakandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika.
- ✓ Kuondolewa kwenye mchakato wa manunuzi isivyo sahihi kwa mzabuni mwenye gharama ya chini na kusababisha hasara ya Sh. 176,800,000
- ✓ Kutokuwepo kwa ushindani wa wazabuni kwenye manunuzi yenye thamani ya Sh. 588,853,945
- ✓ Mikataba waliyopewa wakandarasi wasiostahili ya thamani ya Sh. 9,100,000,000
- ✓ Mikataba iliyosainiwa na kutekelezwa na makampuni yanayoshirikiana bila usajili ya thamani ya Sh. 2,074,528,581
- ✓ Mabadiliko ya bei za mikataba ambayo hayakupitishwa na mamlaka husika yenye thamani ya Sh. 1,003,083,139
- ✓ Matumizi mabaya ya fedha za mkopo kwa ajili ya ujenzi wa Soko la Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo ya Sh. 282,000,000
- ✓ Ujenzi wa miradi ya maji ambayo haifanyi kazi ya thamani ya Sh. 1,439,026,692

Vilevile, kwenye Taarifa hii nimejumuisha mambo muhimu yatokanayo na taarifa ya tathmini ya manunuzi kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 iliyofanywa na Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA). Mamlaka hii ni washirika wetu

muhimu kwenye jukumu la uangalizi na usimamizi wa rasilimali za umma.

(ix) Usimamizi wa matumizi

Katika halmashauri 38 ambazo nimezikagua, nimebaini kulikuwa na matumizi ya jumla ya Sh. 10,623,048,421 yaliyofanyika nje ya bajeti ya Mwaka wa Fedha 2018/19. Hakukuwa na ushahidi wa idhini iliyotolewa na mamlaka husika kupitisha matumizi hayo.

Vilevile, matumizi yenye thamani ya Sh. 1,133,435,958 kwenye Halmashauri 28 yalikuwa ama yamelipwa kwa kutumia kifungu cha matumizi kisicho sahihi au hakikuwepo kwenye bajeti bila kupata idhini kutoka mamlaka husika, kinyume na matakwa ya sheria. Matumizi nje ya vifungu vilivyopitishwa yanasababisha makosa kwenye uainishaji wa matumizi kwenye vifungu pamoja na kuongeza gharama zinazotokana na marekebisho ya makosa kwenye hesabu za mwisho.

Ukaguzi wangu umebaini pia matumizi yenye thamani ya Sh. 3,450,794,429 kwenye halmashauri 92 ambayo hayana viambatisho. Kukosekana kwa viambatisho kumesababisha kushindwa kuthibitisha uhalali wa malipo hayo. Hali hii inatokana na na udhaifu wa mifumo ya udhibiti wa ndani kwenye ulinzi na uhifadhi wa nyaraka.

Vilevile, ukaguzi wa nyaraka umebaini kuwepo kwa hati za malipo zenye thamani ya Sh. 630,203,898 kwenye halmashauri 14 ambazo hazikuletwa kwa ajili ya ukaguzi zilipohitajika. Nina shaka malipo hayo yanaweza kuwa na viashiria vya ubadhirifu na kusababisha hasara kwa Serikali.

Pia nimebaini kuwa, mamlaka za serikali za mitaa 29 hazikukata kodi ya zuio ya jumla ya Sh. 310,708,788 kwenye malipo mbalimbali kutokana na kulipia bidhaa, huduma, kazi na huduma zisizo za kiushauri. Kutozingatia sheria ya kodi na kanuni zake kunaweza kusababisha adhabu kutoka kwa Mamlaka ya Mapato

Tanzania. Pia, kodi ya zuio iliyokatwa na halmashauri 23 kiasi cha Sh. 248,860,698 haikulipwa kwa Mamlaka za Mapato Tanzania.

Ukaguzi wa leja za stoo, fomu za maombi na hati za kutolea vifaa ulibaini mafuta yenye thamani ya Sh. 1,360,912,044 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 46 hayakuwa na kumbukumbu ya matumizi. Vilevile, hakukua na ushahidi kwenye halmashauri 9 kuhusu uhalali wa matumizi ya mafuta yenye thamani ya Sh. 218,764,015 yaliyowekwa kwenye magari binafsi. Hivyo imekuwa vigumu kwangu kuthibitisha uhalali na usahihi wa matumizi hayo ya mafuta.

Pia nimebaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 14 zililipa jumla ya Sh. 417,247,259 ikiwa ni adhabu zilizotokana na kushindwa kuzingatia sheria na wajibu wa kisheria. Ninayachukulia malipo haya kama malipo yaliyolipwa lakini serikali haikupata manufaa kutokana na halmashauri husika kutopokea huduma wala bidhaa zinazoendana na thamani ya malipo hayo.

Kwenye Taarifa hii nimehoji malipo yasiyo halali ya thamani ya Sh. 1,555,339,716 kwenye mamlaka za serikali za mitaa 30. Nimebaini kuwa malipo haya yamefanyika kinyume na matakwa ya sheria, kanuni na miongozo mbalimbali ya matumizi ya fedha za umma. Nina shaka na uimara wa mifumo ya udhibiti wa ndani ya halmashauri husika katika kubaini na kuzuia upotevu wa fedha za umma.

Nimebaini kutokuwepo udhibiti wa malipo kutoka akaunti za amana kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 67 ya kiasi cha Sh. 9,676,882,553. Inaonekana kuwa akaunti za amana za mamlaka za serikali za mitaa hazisimamiwi vizuri kwa sababu rejista za amana hazitunzwi vizuri au hazipo kabisa hivyo kukosa usimamizi na ufuatiliaji wa kutosha wa mapato na matumizi yake.

Ukaguzi wa usimamizi wa masurufu umebaini kuwepo kwa masurufu yasiyorekodiwa, yasiyorejeshwa, na yaliyolipwa moja

kwa moja kwa kutumia vifungu vya matumizi ya jumla ya Sh. 2,214,575,172 katika halmashauri 99. Vilevile, nimebaini kuwa katika mamlaka za serikali za mitaa 28 kulifanyika malipo ya thamani ya Sh. 1,511,955,580 ambayo hayakufanyiwa ukaguzi wa awali. Mapungufu hayo yanaonesha udhaifu wa mfumo wa udhibiti wa ndani ambao kama hautaboreshwa, unaweza kusababisha hasara au matumizi mabaya ya fedha za umma.

(x) Usimamizi wa mapato

Ukaguzi wa usimamizi wa mapato umebaini marekebisho yanayotokana na kufutwa kwa miamala iliyokosewa kwenye mfumo wa makusanyo kwa njia ya kielektoniki (LGRCIS) katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 19 ya jumla ya Sh. 626,646,141. Marekebisho hayo yaliombwa na kupitishwa na mtu mmoja pasipo idhini ya ofisa masuuli. Hii inasababishwa na kukosekana kwa mgawanyo wa majukumu ili kuzuia makosa na udanganyifu.

Ukaguzi wa uwekaji benki wa mapato ya ndani yaliyokusanywa umebaini Mamlaka za Serikali za Mitaa 84 zilikusanya kutoka vyanzo mbalimbali mapato ya jumla ya Sh. 10,392,553,320 lakini hakuna ushahidi kuwa zilipelekwa benki. Kutowepo kwa nyaraka zinazoonesha kupelekwa benki kwa fedha hizo kumenifanya nishindwe kuthibitisha pasi na shaka iwapo fedha hizo zipo salama na hazijafujwa.

Pia, nilibaini kuwa vituo vya afya na zahanati 206 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 8 havijaunganishwa na mfumo wa kukusanya mapato kwa njia ya kielekitroniki. Hali hii ni kinyume na Agizo la Katibu Mkuu wa OR-TAMISEMI la tarehe 17 Oktoba 2016 kupitia Barua yenye Kumbukumbu Na. CEB.151/297/02/“N”/61.

Vilevile, mamlaka za serikali za mitaa 5 zilikuwa zinaendelea zinakusanya mapato kwa kutumia stakabadhi za kawaida sambamba na za mfumo wa mapato kwa njia ya kielekitroniki (LGRCIS). Hii ni kwenda kinyume na maelekezo ya serikali

yaliyotolewa tarehe 14 Juni 2016 kupitia Barua yenye Kumbukumbu Na. EB.151/297/01/92.

Pia, nilibaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 58 zilikusanya kiasi cha Sh. 5,839,093,607 kutoka kwa makampuni na watoa huduma ikiwa ni ushuru wa huduma bila kuwepo kwa taarifa za mauzo za makampuni na taasisi husika zinazoonesha usahihi wa kiasi kilichokusanywa kutokana na mapato yao ya mwaka.

Udhaifu katika usimamizi wa mapato yaliyotajwa hapo juu si wa mwisho. Nimeendelea kubaini mapungufu kadhaa ambayo yalitokea na kuripotiwa kwenye taarifa zangu za miaka iliyopita lakini hayakufanyiwa kazi. Ninarudia mapendekezo niliyoyatoa kwa halmashauri 5 zilizopokea mapato kutoka kwa mawakala 143 wa kukusanya mapato bila kuwa na mikataba au makubaliano. Halmashauri 60 zilikuwa na mashine 1,464 za kukusanyia mapato kwa njia ya kielekitroniki zilizokuwa zimezimwa kwa kipindi cha kuanzia siku 2 hadi 1,249; na halmashauri 2 zilikuwa na mashine za kukusanyia mapato kwa njia ya kielekitroniki 14 ambazo hazijasajiliwa kwenye mfumo wa kukusanyia mapato ya ndani (LGRCIS).

(xi) Usimamizi wa mali za kudumu

Kuhusu usimamizi wa mali za kudumu, ukaguzi wangu umebaini kuwa halmashauri 3 zilikuwa na rejista ya mali za kudumu zisizohamishika ambazo hazikuwa zinahuishwa mara kwa mara. Vilevile, halmashauri 8 hazikuwa na rejista ya mali za kudumu zisizohamishika na hivyo kuleta ugumu katika kuthibitisha thamani na uwepo wa mali za kudumu zinazomilikiwa na halmashauri.

Zaidi, mali za kudumu zinazomilikiwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 13 zenye thamani ya Sh. 604,066,669 hazijawekewa namba maalumu ya utambulisho hadi kufikia tarehe ya Taarifa hii. Hali hii inasababisha ugumu wa kutambua mali za halmashauri endapo zitapotea.

Wakati wa ukaguzi, nilibaini kuwepo kwa muda wa kuanzia miezi 6 hadi miaka 20 kwa magari na mitambo isiyotumika kwenye karakana binafsi au TEMESA katika halmashauri 121. Baadhi ya magari kama ya vile ya kuhudumia wagonjwa yalionekana kuwa na ubovu unaorekebishika lakini yalikuwa yametelekezwa kwa muda mrefu. Baadhi ya magari yalikuwa yamechakaa sana na vipuri kuondolewa au kuibiwa na hivyo kufanya magari hayo kutotengenezeka.

Pia, nilihudhuria zoezi la kuhesabu mali kwenye mamlaka za serikali za mitaa 14 ili kuhakiki kiasi cha mali kilichopo kufikia mwisho wa mwaka wa fedha na kubaini kuwepo kwa dawa na vifaa tiba vilivyokwisha muda wa matumizi vyenye thamani ya Sh. 7,334,114,927. Dawa zilizokwisha muda wa matumizi si tu zinatumia nafasi adimu ya stoo zilizopo lakini pia kuchelewa kuziteketeza kunaweza kusababisha matumizi yasiyo salama ya dawa hizo kutokana na kukosekana kwa sehemu salama ya kuzihifadhi.

Ninahusisha uwepo wa dawa zilizokwisha muda wa matumizi kwenye mamlaka za serikali za mitaa aidha na manunuzi au upokeaji wa dawa kutoka Bohari Kuu ya Dawa ambazo hazihitajiki au hazina matumizi makubwa bila kuitaarifu halmashauri. Ukosefu wa fedha kwa ajili ya kugharamia uteketezaji wa dawa na mchakato mrefu wa kupata kibali kutoka Hazina kumeongeza ukubwa wa tatizo na hivyo juhudi za makusudi kutoka Serikali kuu zinahitajika kuondoa tatizo hili.

(xii) Matokeo ya kaguzi maalum

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, nimefanya kaguzi maalumu kwenye halmashauri saba. Pamoja na mapungufu niliyoyabainisha, nimebaini pia viashiria vya ubadhirifu wa fedha za umma na hasara ya jumla ya Sh. 6,197,041,125 kama inavyooneshwa kwenye Jedwali hapo chini.

Na.	Jina la Halmashauri	Mwaka wa Fedha	Imeombwa na	Matumizi Mabaya au Hasara Iliyobainika (Sh.)
1.	H/W Bahi	2013/14 hadi 2017/18	TAKUKURU	61,797,235
2.	H/W Kondoa	2013/2014, 2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU	1,952,002,379
3.	H/W Chemba	2013/2014, 2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU	164,855,242
4.	H/W Kongwa	2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU	481,219,673
5.	H/W Mpwapwa	2015/16 hadi 2017/18	TAKUKURU	20,320,000
6.	H/Mji Masasi	2014/15 hadi 2017/18	TAKUKURU	238,093,000
7.	H/W Handeni	2008/09 hadi 2018/19	TAKUKURU	3,278,753,596
Jumla				**6,197,041,125**

Maelezo zaidi ya mapungufu na mapendekezo yanayotokana na ukaguzi maalumu yametolewa kwenye Sura ya 13 ya Taarifa hii. Hata hivyo, taarifa yenye maelezo ya kina ya mapungufu na mapendekezo imepelekwa kwa mamlaka husika kwa ajili ya utekelezaji na hatua zaidi.

SURA YA 1

USULI NA TAARIFA KWA UJUMLA

1.1 Utangulizi

Katika kutekeleza vifungu vilivyo chini ya Ibara 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977 (Iliyorekebishwa mara kwa mara), na Kifungu cha 10 (1) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na. 11 ya Mwaka 2008, pamoja na Kifungu cha 45 cha Sheria ya Mamlaka ya Serikali ya Mitaa Na.9 ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa mwaka 2000), nimekagua taarifa za fedha za mamlaka ya serikali za mitaa kwa Mwaka wa Fedha ulioishia 30 Juni 2019. Matokeo ya kina na mapendekezo ya kikaguzi yaliyotokana na ukaguzi yametolewa taarifa kwenye barua za mapungufu zilizotolewa kwa menejimenti za halmashauri husika. Matokeo muhimu ya ukaguzi katika barua hizo yametumika kuandaa ripoti hii. Ripoti hii inajumuisha pia matokeo ya kaguzi maalumu zilizofanywa Mwaka 2018/19.

1.2 Malengo ya Ukaguzi

Ukaguzi wangu ulilenga kufikia malengo muhimu yafuatayo:

- ✓ Kutoa maoni huru ya ukaguzi juu ya taarifa za fedha zilizotayarishwa ili kufahamu iwapo zimetayarishwa kulingana na Viwango vya Uhasibu vya Kimataifa vya Uandaaji wa Taarifa za Fedha za Umma (IPSAS), na kama sheria na kanuni zimezingatiwa. Taarifa hizi za fedha zinajumuisha taarifa ya mizania, taarifa ya mapato na matumizi, taarifa ya mtiririko wa fedha, taarifa ya mabadiliko katika mali kwa mwaka uliomalizika, na muhtasari wa sera muhimu za uhasibu na taarifa zingine za kufafanua; na
- ✓ Malengo ya ukaguzi wa uzingatiaji sheria, kanuni na miongozo, kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Taasisi

Kuu za Ukaguzi (ISSAI 4000), ni kuwapa taarifa watumiaji waliokusudiwa ili kufahamu iwapo wakaguliwa wanazingatia maamuzi ya Bunge, sheria, sera, na taratibu zilizowekwa na kukubalika. Ukaguzi wa uzingatiaji sheria, kanuni, na miongozo ambao umefanywa katika manunuzi ya kandarasi, bidhaa, na huduma ulilenga kukagua kwa undani jinsi maofisa masuuli wa taasisi zilizokaguliwa walivyotimiza majukumu yao katika mchakato wa manunuzi.

1.3 Mawanda ya Ukaguzi

Ukaguzi ulifanyika kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Taasisi Kuu za Ukaguzi (ISSAI) pamoja na taratibu zingine za ukaguzi kama ilivyoonekana inafaa kulingana na mazingira yaliyokuwepo. Hii inajumuisha tathmini ya mifumo ya uhasibu na mifumo ya udhibiti wa ndani wa shughuli mbalimbali za Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Ukaguzi ulifanyika kwa kuchagua sampuli. Hii ina maana kwamba matokeo ya ukaguzi na maoni yametolewa kwa kuzingatia aina na kiwango cha nyaraka na taarifa zilizoombwa na kuwasilishwa kwangu kwa ajili ya ukaguzi. Matokeo ya ukaguzi na mapendekezo yaliyotolewa kutokana na uchunguzi wa taarifa za uhasibu, tathmini ya shughuli zilizofanyika, pamoja na tathmini ya mifumo ya udhibiti wa ndani ambayo yanahitaji uangalizi na usimamizi, yametolewa katika barua za mapungufu ambazo zimepelekwa katika mamlaka za serikali za mitaa 185.

Kutokana na mapungufu ya asili ya kiukaguzi, pamoja na mapungufu ya asili ya udhibiti wa ndani, kuna hatari isiyoweza kuepukika kwamba baadhi ya mapungufu ya uzingatiaji wa sheria yanaweza yasibainike, ingawa ukaguzi ulipangwa vizuri na kufanywa kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Taasisi Kuu za Ukaguzi.

Idadi ya halmashauri zilizokaguliwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19 ni 185 sawa na idadi ya halmashauri zilizokaguliwa Mwaka wa Fedha 2017/18. kama inavyoainishwa kwenye **Jedwali Na.1-1** hapa chini.

Jedwali Na.1-1: Idadi ya Halmashauri zilizokaguliwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19

Na.	Aina ya Halmashauri	Idadi ya Halmashauri
1.	Halmashauri za Jiji	6
2.	Halmashauri za Manispaa	20
3.	Halmashauri za Mji	22
4.	Halmashauri za Wilaya	137
	Jumla	**185**

1.4 Mbinu za Ukaguzi

Ofisi ya Taarifa ya Ukaguzi kwa kuwa ni mwanachama wa Taasisi za INTOSAI, AFROSAI na AFROSAI-E inatumia viwango na miongozo inayotolewa na vyombo hivi. INTOSAI inatoa Viwango vya Kimataifa vya Taasisi Kuu za Ukaguzi (ISSAIs) kwa sekta ya umma na Umoja wa Mataifa. Viwango hivi vinawataka wakaguzi kuzingatia maadili, kupanga na kufanya ukaguzi ili kupata uthibitisho thabiti kuwa taarifa za fedha hazina dosari zinazoweza kusababishwa na ubadhirifu au makosa.

Ukaguzi wangu ulijikita katika taratibu za kikaguzi ili kupata uthibitisho wa usahihi wa taarifa za fedha zilizowasilishwa. Utaratibu uliofuatwa ni pamoja na kukagua sera za uhasibu zinazotumiwa, kutathmini makadirio ya kiuhasibu yaliyotolewa na menejimenti, na kukagua uwasilishaji wa jumla wa taarifa za fedha.

Pia, niliangalia mifumo ya udhibiti wa ndani inayohusiana na mada kuu ya ukaguzi, lakini si kwa nia yakutoa hati ya ukaguzi juu ya ufanisi wa mifumo ya udhibiti wa ndani wa taasisi inayokaguliwa.

1.5 Mchakato wa Kuandaa Taarifa

Mchakato wa ukaguzi unafuata mbinu shirikishi, ambapo mkaguliwa anashirikishwa kikamilifu wakati wote wa ukaguzi. Njia ya ukaguzi shirikishi inahusisha maofisa masuuli, maofisa waandamizi, kamati za ukaguzi na vitengo vya ukaguzi wa Ndani. Ninafuata utaratibu huu kwa kuwa ninaamini kuwa wadau hawa wapo kwenye nafasi nzuri ya kutoa majibu sahihi kuhusu usahihi wa taarifa za fedha na nyaraka zingine muhimu za ukaguzi.

Vilevile, matokeo ya ukaguzi yanatolewa taarifa kwa kuzingatia vigezo vilivyowekwa au taratibu zilizozoeleka, na kupendekeza hatua za kuchukua ili kuboresha usimamizi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizokaguliwa kupitia barua za mapungufu.

Pia, ninatoa maoni ya ukaguzi inayohusisha matokeo ya ukaguzi wa taarifa za fedha zilizokaguliwa, uzingatiaji wa sheria na kanuni pamoja na mapungufu makubwa katika mifumo ya udhibiti wa ndani.

1.6 Maandalizi na Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha

Agizo la 31(1) la Randama ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linamtaka afisa masuuli kuandaa taarifa za fedha za mwisho na kuzipeleka kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya ukaguzi kabla au tarehe 30 Septemba kila mwaka. Agizo hilohilo linazitaka menejimenti ya mamlaka ya serikali ya mitaa kuandaa taarifa za fedha kwa mujibu wa sheria, kanuni, na maagizo yaliyotolewa na waziri mwenye dhamana ya serikali za mitaa, Randama ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu kwa Sekta ya Umma (IPSAS accrual basis).

SURA YA 2

HATI ZA UKAGUZI

2.1 Utangulizi

Kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Asasi Kuu za Ukaguzi, malengo ya kufanya ukaguzi wa taarifa za fedha ni kumwezesha mkaguzi kutoa maoni huru ya ukaguzi iwapo taarifa za fedha zimetayarishwa kulingana na viwango vya uandaaji wa hesabu vinavyokubalika, hivyo kuonesha usahihi wa taarifa za fedha za mkaguliwa katika mwaka wa fedha husika.

Matakwa yanayonitaka kutoa hati ya ukaguzi yameainishwa chini ya Kifungu cha 10(2) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya Mwaka 2008. Pia, kwa mujibu wa Kifungu cha 48(3) cha Sheria ya Ununuzi wa Umma Na. 7 ya Mwaka 2011, ninahitajika kuelezea katika ripoti yangu ya ukaguzi wa mwaka iwapo mkaguliwa amezingatia masharti ya sheria ya ununuzi wa umma na kanuni zake au la.

2.2 Aina za Hati ya Ukaguzi

Kwa jumla, kuna aina mbili kuu za maoni ya ukaguzi ambayo ni maoni ya ripoti isiyo na makosa (hati inayoridhisha) na ripoti yenye makosa. Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali hutoa maoni kwa hati inayoridhisha kwa taarifa za fedha zilizoandaliwa kulingana na viwango vya uandaaji wa hesabu vinavyokubalika.

Kwa mujibu wa Kiwango cha Kimataifa cha Asasi Kuu ya Ukaguzi Na.1705 (Marekebisho ya Maoni katika Ripoti ya Mkaguzi Mkuu wa Hesabu) kuhusiana na maoni kwenye ripoti yenye, kuna aina tatu za maoni ambayo hutolewa kwenye taarifa za fedha ambazo hazijaandaliwa kulingana na viwango vya uandaaji wa hesabu vinavyokubalika. Maoni hayo ni hati yenye shaka, hati isiyoridhisha na hati mbaya.

- ✓ **Hati yenye shaka** hutolewa wakati mkaguzi anapokuwa amejiridhisha kuwa kuna makosa kwenye taarifa za mwisho za fedha, ama moja moja au kwa ujumla wake, ingawa makosa yaliyobainika husababisha athari sehemu maalumu tu na si taarifa nzima ya fedha.

- ✓ **Hati isiyoridhisha** hutolewa baada ya mkaguzi kupata ushahidi sahihi na unaojitosheleza kuwa taarifa zilizokaguliwa zina mapungufu makubwa. Viwango vya kimataifa vya ukaguzi vinawataka wakaguzi kuelezea maoni kwa hati isiyoridhisha ikiwa mapungufu yaliyobainika yanaathiri sehemu kubwa ya taarifa nzima ya fedha.

- ✓ **Hati mbaya** hutolewa pale mkaguzi anaposhindwa kupata ushahidi wa kutosha wakati wa ukaguzi ili kusaidia kutoa maoni yake.

Kielelezo 2-1: Hati za Ukaguzi

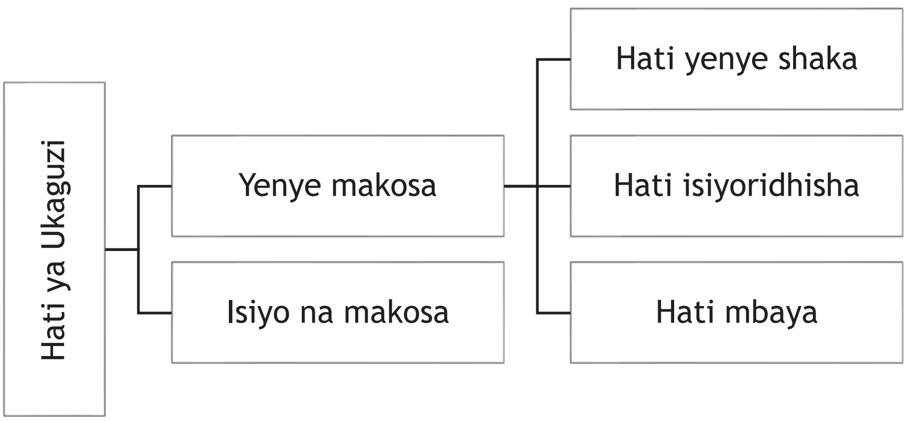

2.3 Aya ya Masuala Muhimu ya Msisitizo

Ni aya yenye lengo la kumtaarifu mtumiaji wa ripoti ya ukaguzi kuhusu masuala yaliyoandikwa au kuelezewa kwenye taarifa za fedha za mkaguliwa ambao ni muhimu kwa mtumiaji wa taarifa hizo kuyaelewa.

2.4 Aya ya Mambo Mengine

Aya hii inajumuishwa katika taarifa ya ukaguzi ili kueleza mambo ambayo si yale yaliyoelezwa na kufafanuliwa katika taarifa za fedha, ambayo ni muhimu kwa watumiaji kuelewa maana na nia ya ukaguzi, wajibu wa mkaguzi, au taarifa ya mkaguzi.

2.5 Aya ya Masuala Muhimu ya Ukaguzi

Ni aya yenye lengo la kutoa taarifa kuhusu masuala muhimu yaliyojitokeza wakati wa ukaguzi wa taarifa za fedha za mwisho kwa mwaka husika. Aya hii ambayo huwasilisha mambo muhimu ya ziada ya ukaguzi kwa watumiaji wa taarifa za fedha ili kuwasaidia kuelewa masuala hayo ambayo, kwa maoni ya kitaalamu ya mkaguzi, yalikuwa na umuhimu mkubwa katika ukaguzi wa taarifa za fedha.

2.6 Mwenendo wa Hati za Ukaguzi

Katika mwaka huu wa fedha niliokagua, nilitoa hati zinazoridhisha 176 idadi sawa na zilizotolewa katika mwaka wa fedha uliopita. Vilevile, kwa mwaka wa fedha 2018/19 halmashauri tisa zimepata hati yenye shaka na hakuna mamlaka ya serikali za mitaa iliyopata hati isiyoridhisha wala hati mbaya kwa mwaka wa fedha 2018/19 tofauti na mwaka wa fedha uliopita ambapo nilitoa hati isiyoridhisha moja na hati mbaya moja.

2.7 Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Mwelekeo Mbaya wa Hati za Ukaguzi

Ninatoa tahadhari kwa halmashauri tisa ambazo zimeshuka kutoka hati inayoridhisha kwa mwaka uliopita na kupata hati yenye shaka kwa mwaka huu. Sijaridhishwa na kupungua kwa utendaji wa halmashauri husika juu ya utayarishaji wa taarifa za fedha. Maelezo ya mamlaka za serikali za mitaa zilizo na hati yenye shaka yameoneshwa kwenye **Jedwali Na.2-1** hapa chini.

Jedwali Na.2-1: Mamlaka za serikali za mitaa zenye mwelekeo mbaya wa hati za ukaguzi

Na.	Jina la Halmashauri	2017/18	2018/19
1.	H/W Buhigwe	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
2.	H/W Butiama	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
3.	H/W Handeni	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
4.	H/W Karatu	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
5.	H/W Mkalama	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
6.	H/W Nkasi	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
7.	H/W Songea	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
8.	H/M Songea	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
9.	H/M Tabora	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka

2.8 Mamlaka za serikali za mitaa zenye mwelekeo mzuri wa Hati za Ukaguzi

Inafaa itambulike kuwa ninatoa hati inayoridhisha kulingana na viwango vinavyotumika kuandaa taarifa za fedha. Hivyo, hati zinazoridhisha zilizotolewa katika mwaka huu wa fedha isichukuliwe au kuhitimishwa kuwa halmashauri husika mapungufu katika uendeshaji wake.

Katika halmashauri ambazo nilitoa hati inayoridhisha, bado nilibaini masuala kadhaa yanayohusiana na kutozingatia sheria na maamuzi ya Bunge, sera za Serikali, na maagizo ambayo kwa viwango vya kuandaa taarifa za fedha, silazimiki kurekebisha maoni yangu ya ukaguzi. Lakini, nimetoa taarifa ya mapungufu haya katika barua ya mapungufu kwa menejimenti kwa hatua zaidi.

Halmashauri ya Manispaa ya Kigoma/Ujiji ambayo ilikuwa na hati isiyoridhisha kwa miaka minne mfululizo na Halmashauri ya Wilaya ya Nyang'hwale ambayo ilikuwa na Hati mbaya, zote zimeonesha jitihada kubwa za uboreshaji zilizopelekea kupata hati inayoridhisha katika mwaka wa fedha wa 2018/19. Pia, halmashauri 167 zimeendelea kupata hati inayoridhisha kama mwaka wa fedha uliopita.

Mwenendo wa hati za ukaguzi zilizotolewa kwa miaka minne mfululizo ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.2-2** hapa chini.

Jedwali Na.2-2: Mwenendo wa hati za ukaguzi kwa miaka minne mfululizo

Aina za Hati za Ukaguzi	Hati inayoridhisha		Hati yenye shaka		Hati isiyoridhisha		Hati mbaya		Jumla
Mwaka	Jumla	%	Jumla	%	Jumla	%	Jumla	%	
2018/19	176	95	9	5	-	-	-		185
2017/18	176	94	7	4	1	1	1	1	185
2016/17	166	90	16	9	3	2	-	-	185
2015/16	138	81	32	19	1	1	-	-	171

Hali ya kina ya hati za ukaguzi, msingi wa hati za ukaguzi, na mwenendo wa hati za ukaguzi kwa miaka minne mfululizo imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 2-1, Kiambatisho 2-2** na **Kiambatisho 2-3** mtawalia kwenye ripoti hii.

2.9 Hati za Ukaguzi Zilizotolewa kwa Makundi Mbalimbali ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kama ilivyoelezwa katika sura iliyopita, uendeshaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa umegawanyika katika makundi manne. **Jedwali Na.2-3** hapa chini linaonesha makundi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Hati za ukaguzi zilizotolewa mwaka huu.

Jedwali Na.2-3: Muhtasari wa hati za ukaguzi zilizotolewa kwa makundi manne ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Aina ya Mamlaka za Serikali za Mitaa	Idadi ya Halmashauri	Aina za Hati za Ukaguzi			
		Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Hati isiyoridhisha	Hati mbaya
Jiji	6	6	-	-	-
Manispaa	20	18	2	-	-
Miji	22	22	-	-	-
Wilaya	137	130	7	-	-
Jumla	**185**	**176**	**9**	**-**	**-**

Pia ninaziomba menejimenti za Mamlaka za serikali za mitaa ambazo utendaji wake umepungua, kuhakikisha kwamba udhibiti kamili unapatikana ili kuzuia kurudiwa kwa makosa katika taarifa za fedha yaliyopelekea kutotoa hati inayoridhisha kama maoni yangu ya ukaguzi yanavyobainisha.

SURA YA 3

HALI YA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA UKAGUZI YA MIAKA ILIYOPITA

3.1 Utangulizi

Sura hii inaonesha hali halisi ya mipango ya utekelezaji inayofanywa na maofisa masuuli katika kuhakikisha mapendekezo yangu na maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa yanatekelezwa kwa wakati sambamba na kuchukua hatua stahiki ili kupunguza mapungufu yaliyobainika katika kaguzi zilizopita.

Kifungu cha 40 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na. 11 ya Mwaka 2008 (kama ilivyorekebishwa mwaka 2013) kinanitaka kujumuisha katika ripoti kuu za mwaka hali ya utekelezaji wa mipango mikakati iliyoandaliwa na Maafisa Masuuli na kujumuishwa na Mlipaji Mkuu wa Serikali ili kutekeleza mapendekezo yaliyotolewa katika ripoti za miaka iliyopita. Ili kukidhi hitaji hili la kisheria, Sura hii inaeleza hali ya utekelezaji wa mapendekezo yangu na maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Tathmini yangu kuhusu hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi imebaini kuwa, menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa zimekuwa zikisuasua katika kutekeleza mapendekezo yaliyotolewa miaka iliyopita. Kushindwa kwa halmashauri kutekeleza mapendekezo ya ukaguzi kumepelekea kujirudia kwa hoja za ukaguzi hivyo kuathiri usimamizi mzuri wa rasilimali na ubora wa huduma inayotolewa kwa jamii. Baadhi ya mapendekezo ya ukaguzi hayajatekelezwa kwa kipindi cha miaka miwili hadi mitano. Kwa ujumla, idadi ya mapendekezo 2,387 katika mamlaka za serikali za mitaa 172 hayajatekelezwa kwa kipindi cha miaka miwili au zaidi kama inavyoainishwa kwenye **Kiambatisho 3-1** cha ripoti hii.

Aidha, katika ripoti zangu za miaka iliyopita nilielezea mashaka yangu kuhusu utekelezaji usioridhisha wa mapendekezo unaopelekea kukaa muda mrefu bila kufanyiwa kazi, pamoja na kujirudia kwa hoja za ukaguzi katika ripoti kuu, ripoti za kila taasisi, kaguzi maalumu na maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Serikali za Mitaa.

Zaidi ya hayo, nimebaini kuendelea kuwepo kwa baadhi ya mapungufu kama yalivyojitokeza kwenye ripoti ya mwaka uliopita na ambayo yamejitokeza tena mwaka huu. Majibu jumuifu na mpango mkakati wa Mlipaji Mkuu wa Serikali haukukidhi utekelezaji kamilifu wa mapendekezo yote.

Hali ya utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa miaka iliyopita kupitia ripoti kuu, ripoti za kila taasisi, na ripoti za ukaguzi maalumu yakiwemo maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu ya Serikali za Mitaa ni kama ifuatavyo:

3.2 Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo kwa Miaka Iliyopita kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa

Jumla ya mapendekezo 10,428 yalitolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 kwa Mwaka wa Fedha 2017/18. Mchanganuo wangu wa utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa unaonesha kuwa, mapendekezo 3,334 (32%) yalitekelezwa, mapendekezo 2891 (28%) yalikuwa katika hatua za utekelezaji, mapendekezo 2,139 (20%) hayajatekelezwa, mapendekezo 1,802 (17%) yamejirudia na mapendekezo 262 (3%) yalipitwa na wakati kama inavyooneshwa **Kielelezo 3-1** hapa chini. Taarifa za kina kuhusu hali ya utekelezaji wa mapendekezo imeoneshwa katika **Kiambatisho 3-2**.

Kielelezo 3-1: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Mwaka uliopita 2017/18

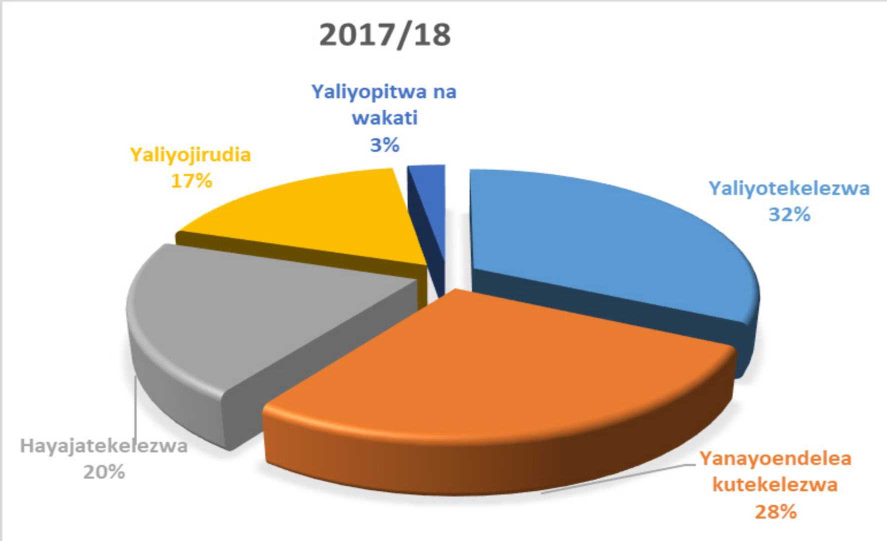

Jedwali Na.3-1: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi katika Serikali za Mitaa ya miaka ya nyuma mitatu mfululizo

Hali ya utekelezaji	2017/18	2016/17	2015/16
Mapendekezo yaliyotekelezwa	3,334	4,469	4,251
Mapendekezo yanayoendelea kutekelezwa	2,891	2,768	2,993
Mapendekezo yasiyotekelezwa	2,139	2,168	3,213
Mapendekezo yaliyojirudia	1,802	0	0
Mapendekezo yaliyopitwa na wakati	262	1,830	2,256
Jumla ya Mapendekezo	**10,428**	**11,756**	**12,643**

Kwa ujumla, mwenendo wa utekelezaji wa mapendekezo yangu hauridhishi. Hivyo, jitihada zinahitajika ili kutekeleza kikamilifu mapendekezo yaliyosalia hususani yale yenye muda zaidi ya mwaka mmoja.

Kutokutekelezwa kwa mapendekezo yangu kwa muda mrefu kunasababisha kujirudia kwa mapungufu hayo kwa miaka inayofuata, hivyo kusababisha utendaji usioridhisha ambao huathiri utoaji wa huduma kwa jamii.

Ninasisitiza maafisa masuuli wa mamlaka za serikali za mitaa wanapaswa kuongeza juhudi katika utekelezaji wa mapendekezo yangu ili kuongeza uwazi na uwajibikaji kwa umma.

3.3 Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya Ukaguzi kwa Miaka Iliyopita kama Yalivyotolewa kwenye Ripoti Kuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Nilipokea majibu ya Serikali kuhusiana na ripoti yangu ya Mwaka wa Fedha ulioishia tarehe 30 Juni 2018 kupitia barua yenye Kumbu Na. CHA.116/474/01 ya tarehe 5 Julai 2019. Ninapongeza jitihada zilizofanywa na Mlipaji Mkuu wa Serikali za kuwasilisha majibu ya kina kuhusiana na mapendekezo yangu niliyotoa. Hata hivyo, tathmini kuhusu hali ya utekelezaji wa mapendekezo yangu inaonesha kwamba, kati ya mapendekezo 11 yaliyotolewa katika Mwaka wa Fedha 2017/18, mapendekezo mawili (18%) yalikuwa katika hatua za utekelezaji na mapendekezo tisa (82%) bado hayajatekelezwa. Taarifa za kina kuhusu mapendekezo ya ripoti kuu ambayo hayajatekelezwa zipo katika **Kiambatisho 3-3**.

Jedwali Na.3-2: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Ripoti Kuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa miaka mitatu

Hali ya Utekelezaji	2017/18	2016/17	2015/16
Mapendekezo yaliyotekelezwa	0	0	0
Utekelezaji unaendelea	2	3	9
Mapendekezo yasiyotekelezwa	9	2	5
Mapendekezo yaliyojirudia	0	8	0
Mapendekezo yaliyopitwa na wakati	0	0	0
Jumla ya Mapendekezo	**11**	**13**	**14**

Kwa ujumla, utekelezaji wa mapendekezo yaliyojumuishwa kwenye Ripoti Kuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa hairidhishi kutokana na jitihada hafifu za Serikali katika kushughulikia mapugufu yaliyobainishwa katika ripoti zangu. Kushindwa kutekeleza mapendekezo ya ukaguzi kwa wakati kumepelekea

kujirudia kwa mapungufu kwa miaka inayofuata ambayo yana madhara kwenye ufanisi wa shughuli za Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Ninasisitiza Mlipaji Mkuu wa Serikali anapaswa kujibu kwa wakati mapendekezo yaliyomo katika ripoti yangu kuu ili kuongeza uwajibikaji na kupunguza kujirudia kwa mapungufu yaliyobainika.

3.4 Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa

Tathmini yangu ya hali ya utekelezaji wa maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 inaonesha kuwa maagizo mengi yaliyotolewa na Kamati hayajatekelezwa na menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa muda mrefu. Kati ya maagizo 958 yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa kwa mamlaka za serikali za mitaa 158 Mwaka 2017/18, maagizo 388 (41%) yalitekelezwa; maagizo 274 (28%) yanaendelea kutekelezwa; maagizo 281 (29%) hayajatekelezwa; na maagizo 16 (2%) yalipitwa na wakati, kama inavyooneshwa katika **Kielelezo 3-2** na kama ilivyoainishwa katika **Kiambatisho 3-4** cha ripoti hii.

Kielelezo 3-2: Hali ya utekelezaji wa maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa

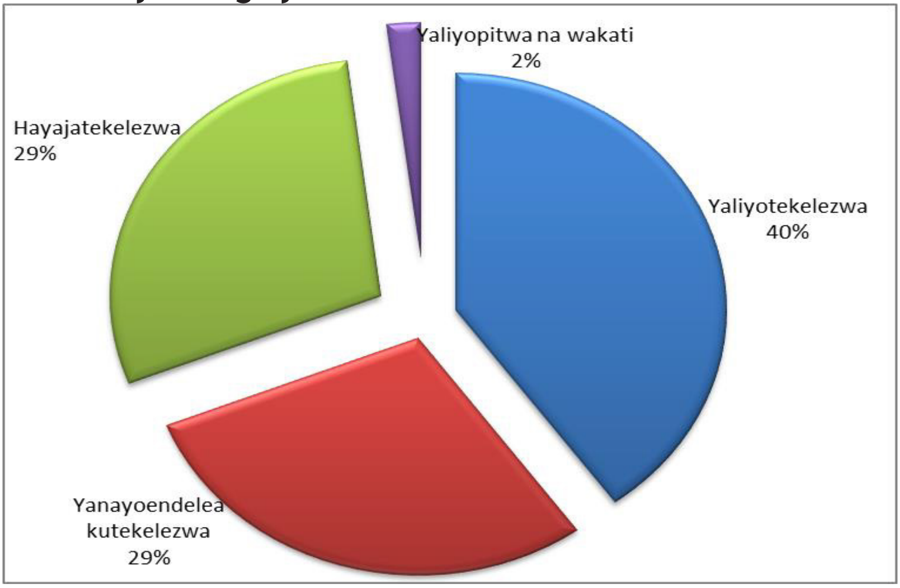

Kwa ujumla, utekelezaji wa maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa Bunge hauridhishi. Hivyo, ninawashauri maafisa masuuli wote wa mamlaka za serikali za mitaa zinazohusika kutekeleza majukumu yao ili kuhakikisha maagizo ambayo hayajatekelezwa yanatekelezwa na kuhakikisha mapungufu yaliyobainika hayajirudiii tena kwa lengo la kuboresha utendaji kazi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Jedwali Na.3-3: Hali ya utekelezaji wa maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa

Mwaka	Idadi ya Halmashauri	Idadi ya Maagizo	Iliyotekelezwa	Yanayoendelea Kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Iliyopitwa na Wakati
2017/18	158	958	388	274	281	16
2016/17	138	882	391	322	169	0
2015/16	115	748	233	256	259	0

Ninapendekeza Serikali kupitia Ofisi ya Rais - TAMISEMI izielekeze mamlaka za serikali za mitaa kufanyia kazi kwa wakati maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa na kuhakikisha kuwa maagizo ya Kamati yanajibiwa mapema iwezekanavyo ili kuboresha utendaji kazi katika Mamlaka wa Serikali za Mitaa.

SURA YA 4

MAANDALIZI YA BAJETI NA UTEKELEZAJI WAKE

4.1 Utangulizi

Sura hii inaelezea utekelezaji wa mipango na bajeti za mamlaka ya serikali za mitaa, ukusanyaji na matumizi yenye ufanisi ya fedha zilizopatikana kutokana na mapato yatokanayo na vyanzo vya ndani, ruzuku kutoka serikali kuu pamoja na misaada kutoka kwa wadau wa maendeleo.

4.2 Mtizamo wa Jumla wa Bajeti

Kifungu cha 43 (1) cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa Na. 9 ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) kinazitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa muda usiopungua miezi miwili kabla ya mwanzo wa mwaka wa fedha, katika kikao maalumu, kupitisha bajeti ya makadirio ikionesha: (a) kiasi cha mapato kinachotarajiwa kupokelewa; (b) kiasi kinachotarajiwa kutolewa na mamlaka katika mwaka wa fedha husika; na kukiwa na ulazima mamlaka za serikali za mitaa zinaweza kupitisha bajeti za ziada katika mwaka wa fedha husika.

Kitabu cha bajeti (MTEF) kwa kawaida huandaliwa kila mwaka kwa kulinganisha miaka miwili inayofuatana ili kuona kama inaendana na Mpango wa Maendeleo wa Miaka mitano-II (FYDP II), sera, pamoja na mikakati ya kitaifa. Ukaguzi wa bajeti katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 umeonesha mapungufu mbalimbali kama yalivyoelezwa hapa chini.

4.2.1 Mwenendo wa mapato ya ndani ikilinganishwa na bajeti iliyoidhinishwa kwa miaka mitano mfululizo

Mapato ya ndani yanajumuisha kodi za ndani, ada, tozo, ushuru, vibali vya ujenzi na mapato mengineyo. Fedha hizi hutumika kuongezea ruzuku iliyotolewa na Serikali kuu na washirika wa maendeleo.

Katika kipindi cha Mwaka wa Fedha 2018/19, Mamlaka za Serikali za Mitaa 176 zilifanikiwa kukusanya jumla ya Sh. 639,401,151,405 kutoka vyanzo vyake vya ndani ukilinganisha na bajeti ya Sh. 725,633,451,671 ambapo ilionesha upungufu wa mapato kwa kiasi cha Sh. 86,232,300,266 sawa na asilimia tisa ya bajeti iliyopitishwa. Kwa maelezo zaidi angalia **Kiambatisho 4-1**.

Sikuweza kuthibitisha uhalali wa mapato ya Ndani yaliyokusanywa na ruzuku kutoka Serikali Kuu katika halmashauri tisa ambazo zimepata hati yenye shaka kutokana na makosa katika taarifa zao za fedha kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.4.1** hapa chini.

Jedwali Na.4-1: Halmashauri zilizopata hati yenye shaka na hati isiyoridhisha

Na.	Jina la Halmashauri	Aina ya Hati kwa Mwaka wa Fedha 2018/19
1.	H/W Buhigwe	Hati yenye Shaka
2.	H/W Butiama	Hati yenye Shaka
3.	H/W Handeni	Hati yenye Shaka
4.	H/W Karatu	Hati yenye Shaka
5.	H/W Mkalama	Hati yenye Shaka
6.	H/W Nkasi	Hati yenye Shaka
7.	H/W Songea	Hati yenye Shaka
8.	H/M Songea	Hati yenye Shaka
9.	H/M Tabora	Hati yenye Shaka

Jedwali Na.4-2 hapa chini linaonesha mwenendo wa makusanyo ya mapato ikilinganishwa na bajeti kwa muda wa miaka mitano mfululizo.

Jedwali Na.4-2: Mwenendo wa makusanyo ya mapato ikilinganishwa na bajeti

Mwaka	Bajeti (Sh.)	Makusanyo Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asilimia
2018/19	725,633,451,671	639,401,151,405	(86,232,300,266)	11
2017/18	677,965,549,714	566,729,291,189	(111,236,258,525)	16
2016/17	628,045,048,644	523,564,835,716	(104,480,212,928)	17
2015/16	536,203,527,158	482,898,501,332	(53,305,025,824)	10
2014/15	471,192,301,516	409,100,130,028	(62,092,171,489)	13

Jedwali Na.4-2 linaonesha kuwa, kwa miaka mitano mfululizo, kulikuwa na upungufu wa ukusanyaji wa mapato ya ndani ikilinganishwa na bajeti iliyoidhinishwa.

4.2.2 Mwenendo wa mapato yatokanayo na vyanzo vya ndani ikilinganishwa na ruzuku ya matumizi ya kawaida

Ruzuku ya matumizi ya kawaida inahusisha fedha za uendeshaji wa shughuli za kila siku ikijumuisha malipo ya mishahara kwa watumishi, na manunuzi ya vifaa na huduma mtambuka ambapo chanzo cha fedha ni ruzuku ya matumizi ya kawaida kutoka Serikali kuu na makusanyo ya ndani.

Katika ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19, Mamlaka za Serikali za Mitaa 175 kati ya 176 zilikusanya jumla ya Sh. 639,401,151,405 kutokana na vyanzo vya ndani na kuwa na matumizi ya kawaida ya jumla ya Sh. 4,139,568,491,180. Maelezo zaidi yametolewa katika **Kiambatisho 4-2**.

Jedwali Na.4-3 linaonesha kwa ufupi mwenendo wa makusanyo ya mapato ya ndani ikilinganishwa na matumizi ya kawaida kwa miaka mitano.

Jedwali Na.4-3: Mwenendo wa makusanyo ya mapato ya ndani ikilinganishwa na matumizi ya kawaida

Mwaka	Makusanyo Halisi (Sh.)	Matumizi ya Kawaida (Sh.)	Asilimia ya Kujitegemea
2018/19	639,401,151,405	4,139,568,491,180	15
2017/18	567,615,705,189	4,373,555,868,608	13
2016/17	519,863,656,618	4,656,643,395,963	11
2015/16	482,898,501,334	4,453,470,809,033	11
2014/15	409,100,130,028	3,569,212,750,970	11

Jedwali Na.4-3 linaonesha kuwa Mamlaka za Serikali za Serikali za Mitaa zinaweza kujitegemea kwa wastani kwa asilimia 15 tu kwa matumizi ya kawaida ikiashiria kuwa asilimia 85 ya matumizi ya kawaida hutegemea ruzuku toka Serikali kuu. Kwa hali hii, mamlaka za serikali za mitaa haziwezi kutekeleza shughuli zao kwa ufanisi na huenda zikashindwa kutimiza majukumu ya msingi ya kutoa huduma kwa jamii endapo ruzuku ya Serikali kuu itakoma.

Jedwali Na.4-4 hapa chini linaonesha kwa asilimia Mamlaka za Serikali za Mitaa zinavyotegemea ruzuku ya Serikali kuu kugharamia matumizi ya kawaida kwa miaka mitatu mfululizo.

Jedwali Na.4-4: Utegemezi wa halmashauri kwa ruzuku ya kawaida

Kiwango cha asilimia	Idadi ya Halmashauri		
	2018/19	2017/18	2016/17
91-100	85	103	118
81-90	68	57	45
71-80	9	11	13
61-70	7	15	05
51-60	2	-	-
41-50	4	-	-

Kutokana na mchanganuo huu, ni wazi kuwa halmashauri 175 kati ya 176 huitegemea Serikali kuu asilimia 41 na zaidi.

Aidha, halmashauri ya jiji la Dar es salaam imeonesha makusanyo yao kuzidi ruzuku ya kawaida ya serikali kuu kwa kiasi cha Sh. 11,410,338,000 kama ilivyooneshwa katika **Jedwali Na.4-5** hapa chini.

Jedwali Na.4-5: utegemezi wa Halmashauri katika ruzuku ya kawaida

Halmashauri	Makusanyo Halisi (Sh.)	Matumizi ya kawaida	Tofauti	Asilimia ya kujitegemea
Jiji la Dar es salaam	14,420,447,981	3,010,109,981	11,410,338,000	479

Ninashauri mamlaka za serikali za mitaa kuongeza makusanyo ya ndani kwa kutanua wigo wa vyanzo vya makusanyo ili kupunguza utegemezi wa ruzuku toka Serikali Kuu.

4.3 Makusanyo ya vyanzo vya mapato ya ndani

Vyanzo vikuu vya mapato ya ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ni ushuru wa mazao, tozo za utoaji wa huduma, ada za leseni, ushuru na tozo za masoko, vibali vya ujenzi, na vibali katika shughuli za biashara.

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, ukaguzi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 katika vyanzo vyake vya mapato ya ndani ulibaini mambo yafuatayo.

4.3.1 Makusanyo pungufu yatokanayo na vyanzo vya ndani Sh. 121,456,501,136

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, jumla ya mamlaka za serikali za mitaa 126 zilipanga kukusanya mapato ya jumla ya Sh. 463,951,507,416 kutokana na vyanzo vya ndani, mamlaka hizo zilifanikiwa kukusanya Sh. 342,495,006,280 hivyo kuwa na upungufu wa Sh. 121,456,501,136 sawa na asilimia 26 ya bajeti yote kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho 4-3**.

Jedwali Na.4-6 hapa chini linaonesha kiwango cha upungufu kwa asilimiacha makusanyo ya vyanzo vyake vya ndani katika halmashauri.

Jedwali Na.4-6: Asilimia ya makusanyo pungufu toka vyanzo vya mapato ya ndani

Kiwango cha Asilimia	Idadi ya Halmashauri		
	2018/19	2017/18	2016/17
81-90	2	-	-
61-80	5	05	07
41-60	23	22	20
21-40	39	44	47
01-20	57	80	107

Nina mashaka na halmashauri ambazo makusanyo yake yapo kwa kiwango cha chini kulingana na kiasi cha makisio kwa kiwango cha asilimia kati ya 21-40 na zaidi.

Hali hii inaashiria kuwa kuna uwezekano mapato hayakukusanywa kutoka kwenye vyanzo vyote vya ndani. Hivyo, kusababisha kutokutekelezwa kwa shughuli zilizopangwa kwa kutumia mapato ya ndani kwa wakati.

Ili kuimarisha ukusanyaji wa mapato na kutimiza malengo yenye tija, ninashauri halmashauri kuchambua na kubainisha vyanzo vipya vya mapato ikiwa ni pamoja na:

a) Kuweka kanzi data za taarifa za biashara;

b) kuanzisha biashara za ubia na sekta binafsi; na

c) Kutathmini vyanzo vya kodi/ushuru kwa nia ya kuhamasisha utekelezaji wa sheria kwa hiari.

4.3.2 Makusanyo Sh. 35,224,200,870 za mapato ya ndani zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, mamlaka za serikali za mitaa 50 zilifanikiwa kukusanya mapato yatokanayo na vyanzo vya ndani kiasi cha Sh. 296,906,145,125 ikilinganishwa na bajeti iliyoidhinishwa ya Sh. 261,681,944,255 hivyo kuwa na ziada ya Sh. 35,244,200,870 sawa na asilimia 13 ya bajeti iliyopitishwa kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 4-4**.

Hii ilisababishwa na kuandaa bajeti isiyokuwa na uhalisia kwa nia ya kufikia malengo yaliyopangwa pasipo kufanya juhudi kubwa.

Ninashauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha mchakato wa kutengeneza bajeti zinazozingatia uhalisia na kuhuisha mara kwa mara taarifa za vyanzo vya mapato ya ndani ili ziendane na uhalisia.

4.4 Kiwango cha ruzuku kilichotolewa zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa

katika ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19, nilibaini kuwa viwango mbalimbali vya ruzuku vilitolewa Zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa kama ifuatavyo;

4.4.1 Sh. 22,816,653,533 za ruzuku ya miradi ya maendeleo zilizopokelewa zaidi ya bajeti

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, Halmashauri 26 ziliidhinishiwa bajeti ya miradi ya maendeleo jumla ya Sh. 73,433,637,673. Hata hivyo, kiasi cha Sh. 96,250,291,206 kilipokelewa, na kufanya ziada ya kiasi cha Sh. 22,816,653,533 sawa na asilimia 31 ya bajeti iliyoidhinishwa kama ilivyooneshwa katika **Kiambatisho Na.4-5**.

4.4.2 Sh. 25,991,817,916 za ruzuku ya matumizi ya kawaida kilichopokelewa zaidi ya bajeti

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, mamalaka za serikali za mitaa 18 ziliidhinishiwa bajeti ya matumizi ya kawaida ya jumla ya Sh. 369,440,284,951. Hata hivyo, jumla ya Sh. 395,432,102,867 kilipokelewa na kufanya ziada ya jumla ya Sh. 25,991,817,916 sawa na asilimia saba ya jumla ya makisio kama inavyoonesha katika **Kiambatisho 4-6**.

Kwa kukosekana bajeti ya ziada iliyoidhinishwa, inaweza kusababisha kiasi kilichozidi kutumika kutekeleza shughuli ambazo hazikuwa kwenye mpango wala bajeti.

Ninashauri Serikali kupitia Hazina kupeleka fedha katika katika mamlaka za serikali za mitaa kwa mujibu wa bajeti iliyoidhinishwa. Endapo kutakuwa na fedha zaidi zimepelekwa kwenye Halmashauri zipate idhini kutoka kwenye mamlaka husika kabla ya kufanyika matumizi ya fedha hizo.

4.5 Kiasi cha fedha kilichotolewa pungufu ya bajeti

katika ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19, nilibaini kuwa kiasi cha fedha za ruzuku kilitolewa pungufu ya bajeti iliyoidhinishwa kama ifuatavyo:

4.5.1 Sh. 556,852,977,763 za miradi ya maendeleo zilizopokelewa pungufu ya bajeti iliyoidhinishwa

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, mamlaka za serikali za mitaa 157 ziliidhinishiwa jumla ya Sh. 1,185,489,718,682 za ruzuku ya matumizi ya maendeleo. Katika ukaguzi nilioufanya, nilibaini kuwa kiasi kilichopokolewa ni Sh. 628,636,740,919 kukiwa na upungufu wa Sh. 556,852,977,763 sawa na asilimia 47 ya bajeti iliyoidhinishwa.

Hii inaashiria kuwa, katika mamlaka za serikali za mitaa husika, shughuli za maendeleo za thamani ya fedha ambazo hazikutolewa hazikuweza kutekelezwa.

Jedwali Na.4-7 hapa chini linaonesha mwenendo wa fedha za miradi ya maendeleo ambazo hazikupokelewa kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali Na.4-7: Mwenendo wa fedha za maendeleo ambazo hazikupokelewa

Mwaka	Bajeti ya Ruzuku ya Maendeleo (Sh.)	Kiasi halisi kilichotolewa cha Ruzuku ya Maendeleo (Sh.)	Kiasi pungufu cha Ruzuku (Sh.)	%	Idadi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa
2018/19	1,185,489,718,682	628,636,740,919	556,852,977,763	47	157
2017/18	977,228,000,000	497,282,000,000	480,007,000,000	49	156
2016/17	1,034,123,000,000	501,908,000,000	532,214,000,000	51	167
2015/16	1,010,650,000,000	390,525,000,000	620,124,000,000	61	151
2014/15	752,832,000,000	363,123,000,000	389,708,000,000	52	147

Mamlaka za serikali za mitaa zimeendelea kupokea fedha pungufu za matumizi ya kawaida pamoja na za maendeleo ikilinganishwa na fedha zilizoidhinishwa na Bunge. Sababu kubwa ni mipango mkakati na vipaumbele vya kitaifa juu ya kuendeleza ukuaji na maendeleo ya miundombinu kwa uchumi endelevu.

Kwa mujibu wa **Jedwali Na.4.7** hapo juu, upungufu wa fedha za miradi ya maendeleo ni asilimia 47. Halmashauri saba ziliathirika zaidi kwani zilipokea chini ya asilimia 25 ya bajeti ya ruzuku za maendeleo kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 4-7**.

4.5.2 Sh. 988,150,945,169 za ruzuku ya kawaida zilizopokelewa pungufu ya bajeti iliyoidhinishwa

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, bajeti iliyoidhinishwa kwa matumizi ya kawaida katika halmashauri 167 ilikuwa Sh. 4,935,980,658,547. Hata hivyo, kiasi kilichopokelewa ni Sh. 3,947,829,713,378 kukiwa na upungufu wa kiasi cha Sh. 988,150,945,169 sawa na asilimia 20 ya bajeti ya matumizi yote ya kawaida iliyopitishwa.

Hii inaashiria kuwa asilimia 20 ya shughuli zilizopangwa hazikuweza kutekelezwa.

Jedwali Na.4-8 linaonesha mtiririko wa upungufu wa fedha za matumizi ya kawaida kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali Na.4-8: Mtiririko wa fedha pungufu za matumizi ya kawaida

Mwaka	Bajeti ya mwisho ya matumizi ya kawaida (Sh.)	Kiasi halisi kilicho pokelewa (Sh.)	Kiasi ambacho hakikutolewa (Sh.)	% ya upun gufu	Idadi ya Halmas hauri
2018/19	4,935,980,658,547	3,947,829,713,378	988,150,945,169	20	167
2017/18	4,850,300,634,913	3,862,510,618,291	987,889,016,622	20	165
2016/17	3,989,650,046,115	3,408,122,819,649	581,527,226,466	15	146
2015/16	1,010,650,744,099	390,525,992,297	620,124,751,801	61	151
2014/15	752,832,745,765	363,123,775,781	389,708,969,984	52	147

Kwa mujibu wa **Jedwali Na.4-8** hapo juu, kuna upungufu wa asilimia 20 ya ruzuku ya matumizi ya kawaida. Rejea **Kiambatisho 4-8**.

Kwa kuzingatia hayo, mwenendo wa kupokea fedha pungufu kwa shughuli za kawaida na miradi ya maendeleo hufifisha uwezo wa halmashauri kuhudumia jamii. Nanashauri Hazina kupeleka fedha kulingana na bajeti iliyoidhinishwa.

4.6 Fedha ambazo hazikutumika

4.6.1 Bakaa ya Sh. 159,502,292,119 za fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, mamlaka za serikali za mitaa 172 zilitumia jumla ya Sh. 4,089,401,010,060 ya fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida ikilinganishwa na kiasi cha Sh. 4,248,903,302,179 ikijumuisha salio anzia na kilichopokelewa kutoka Hazina, hivyo kuwa na bakaa ya kiasi cha Sh. 159,502,292,119 sawa na asilimia nne (4) ya fedha zote za ruzuku. Rejea **Kiambatisho Na.4-9**.

Jedwali Na.4-9 hapa chini linaonesha mwenendo wa bakaa ya fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali Na.4-9: Mwenendo wa ruzuku ya matumizi ya kawaida isiyotumika

Mwaka	Jumla ya Ruzuku iliyopokelewa (Sh.)	Ruzuku iliyotumika (Sh.)	Bakaa ya ruzuku (Sh.)	% ya bakaa
2018/19	4,248,903,302,179	4,089,401,010,060	159,502,292,119	4
2017/18	4,260,620,706,982	4,121,063,901,962	139,556,805,020	3
2016/17	1,984,176,305,424	1,714,044,062,102	270,132,243,323	14
2015/16	4,523,484,681,888	4,350,297,589,014	173,327,538,558	4
2014/15	3,482,376,848,057	3,388,531,416,909	93,845,431,148	3

4.6.2 Bakaa ya Sh. 258,656,962,461 za ruzuku ya miradi ya maendeleo

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, mamalaka za serikali ya mitaa 182 zilipokea jumla ya ruzuku ya maendeleo Sh. 913,686,341,701. Hata hivyo, fedha zilizotumika ni Sh. 655,029,379,240 na kupelekea kuwa na bakaa ya jumla ya Sh. 258,656,962,461 sawa na asilimia 28 ya fedha zote za ruzuku ya maendeleo zilizopokelewa. Rejea **Kiambatisho 4-10**.

Jedwali Na.4-10 hapa chini linaonesha mwenendo wa bakaa ya ruzuku ya maendeleo kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali Na.4-10: Mwenendo wa ruzuku ya maendeleo isiyotumika

Mwaka	Ruzuku ya Maendeleo iliyopokelewa (Sh.)	Ruzuku ya Maendeleo ilitumika (Sh.)	Ruzuku ya Maendeleo iliyobaki (Sh.)	% ya albaki	Idadi ya Halma shauri
2018/19	913,686,341,701	655,029,379,240	258,656,962,461	28	182
2017/18	783,141,038,617	521,691,119,831	261,449,918,916	33	176
2016/17	732,166,960,118	471,319,264,186	260,847,695,932	36	168
2015/16	586,306,528,447	388,699,819,438	197,606,709,009	34	171
2014/15	550,868,372,532	449,532,701,737	101,335,670,796	18	151

Bakaa ya ruzuku ya maendeleo na matumizi ya kawaida inachangiwa na kutopata fedha kwa wakati kutoka Hazina. Ucheleweshaji wa ruzuku ya miradi ya maendeleo unaziweka halmashauri katika hatari kubwa ya ongezeko la gharama za miradi.

Nashauri Hazina kupeleka fedha kwenye Halmashauri kwa wakati na kama zilivyoidhinishwa katika bajeti ili kuwezesha mamlaka hizo kutekeleza shughuli zake kwa wakati.

4.7 Sh. 17,408,421,058 za mapato ya vyanzo vya ndani hazikupelekwa kwenye miradi ya maendeleo

Agizo Maalumu 5.0 (xiii) la Mwongozo wa Kuandaa Mpango wa Bajeti la mwaka 2018/19 linazitaka halmashauri kuhakikisha kuwa asilimia 40 hadi 60 ya mapato yake ya ndani inatengwa kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za miradi ya maendeleo. Msukumo mkubwa ni kuwekeza katika vyanzo vikuu vya mapato (kilimo, uvuvi, biashara na mifugo) ili kuviboresha na viwe vya kudumu.

Kwa mantiki hiyo, OR-TAMISEMI ilitoa barua yenye Kumb. Na. CBD.421/422/01/43 ya tarehe 3/1/2018 ambapo halmashauri zilitengwa katika makundi "A" na "B" na kuzitaka kutenga asilimia 60% na 40% mtawalia ya vyanzo vyao vya ndani kwa kila kundi.

Tathmini ya ulinganisho wa bajeti na kiasi halisi cha matumizi ya maendeleo imebainika kuwa, halmashauri 60 zilikusanya mapato ya ndani kiasi cha Sh. 109,443,808,187 na jumla ya Sh. 43,777,523,275 zilipaswa kupelekwa kwa ajili ya fedha za miradi ya maendeleo ikiwa ni asilimia 40-60. Hata hivyo, kiasi cha Sh. 26,369,102,217 tu ndicho kilihamishiwa kwenye akaunti za maendeleo kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maendeleo na kuacha kiasi cha Sh. 17,408,421,058 sawa na asilimia 40 pasipo kupelekwa. Rejea **Kiambatisho 4-11**.

Kwa kuzingatia hali niliyoibaini, ninazishauri menejimenti za halmashauri:

a) Kuzingatia maelekezo ya Serikali na kufuata mwongozo wa bajeti kwa kuhakikisha kuwa kiasi kilichotengwa

kutoka mapato ya ndani kinatolewa ili kutekeleza miradi ya maendeleo

b) **Kuhakikisha kuwa fedha zote zilizoainishwa kwenye miradi ya maendeleo zinatumika kwa ajili ya utekelezaji wa miradi husika na si kwa matumizi ya kawaida.**

SURA YA 5

UKAGUZI WA TAARIFA ZA FEDHA

5.1 Utangulizi

Katika sura hii, nimegusia mambo muhimu na mapendekezo yaliyojitokeza katika ukaguzi wa Taarifa za Fedha za mwaka wa fedha 2018/19 za Mamlaka za Serikali za Mitaa 185.

Lengo kuu la ukaguzi wa taarifa za fedha ni kuniwezesha kutoa maoni iwapo taarifa za fedha zimeandaliwa kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu kwa Sekta ya Umma vya miamala isiyohusisha fedha taslimu.

Ili kuongeza ufanisi wa utendaji katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, nimebaini maeneo ambayo menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuyazingatia ili kuongeza umakini kwenye uandaaji wa taarifa za fedha.

5.2 Makosa yaliyofanyiwa marekebisho katika toleo la kwanza la Taarifa za Fedha

Agizo la 31 la Randama ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009, na kifungu cha 45 (4) cha Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka, 1982 inamtaka Afisa masuuli kutayarisha taarifa za fedha na kuziwasilisha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya ukaguzi ifikapo au kabla ya tarehe 30 Septemba ya kila mwaka. Taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa 123 kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni 2019 ziliwasilishwa kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za serikali katika tarehe ya ukomo.

Hata hivyo, nilibaini kwamba taarifa za fedha zilizowasilishwa zilikuwa na makosa mengi na makubwa ya kiuhasibu hali ilyosababisha Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwasilisha mara nyingi vitabu vya fedha vilivyofanyiwa marekebisho.

Udhaifu huu wa kuwasilisha taarifa za fedha zenye ubora hafifu unasababishwa na mambo yafuatayo:

- ✓ Maandalizi ya taarifa za fedha bila ya kutumia mfumo funganishi wa usimamizi wa fedha (EPICOR).
- ✓ Menejimenti za halmashauri kutohakiki ubora wa taarifa za fedha kabla ya kuziwasilisha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.
- ✓ Watumishi wa halmashauri kutokuwa na uwezo wa kutosha wa kutayarisha taarifa za fedha kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu kwa Sekta ya Umma wa miamala isiyohusisha fedha taslimu.
- ✓ Vitabu vya fedha kuwasilishwa ofini kwangu kwa lengo la kuendena na muda wa uwaslishaji.

Uwasilishaji wa taarifa za fedha zisizo sahihi kutokana na makosa ya kiuhasibu inapelekea Ofisi yangu kutumia muda mwingi kukagua taarifa hizo.

Ninazihimiza menejimenti za halmashauri kuimarisha taratibu za udhibiti ubora ili kuhakikisha kwamba taarifa za fedha zinazowasilishwa kwa ajili ya ukaguzi hazina udanganyifu na makosa ya kiuhasibu. Zaidi ya hayo, menejimenti za halmashauri zinapaswa kuwajengea uwezo watumishi waliopo katika idara ya fedha kwa ajili ya maandalizi ya taarifa sahihi za fedha kwa muda muafaka.

5.3 Sh. 131,854,275,521 za madai ya muda mrefu na malipo kabla ya kupokea huduma

Madai ni mapato ambayo halmashauri itapokea kutoka kwa wateja wake waliopata huduma kwa mkopo, mapato ambayo hayajawasilishwa, masurufu ambayo hayajarejeshwa, na watumishi pamoja na mikopo ya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu.

Hadi kufikia tarehe 30 Juni 2019, taarifa za fedha pamoja na viambatisho vyake vilibainisha madai ya muda mrefu yenye

thamani ya Sh. 131,854,275,521 katika mamlaka za serikali za mitaa 170 yaliyodumu kwa zaidi ya miezi 12 bila kukusanywa kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho 5-1** cha taarifa hii.

Madai hayo katika kipindi cha miaka miwili mfululizo yamepungua kwa Sh. 11,191,469,567 kutoka Sh. 143,045,745,088 katika halmashauri 166 kwa Mwaka wa Fedha 2017/18 hadi Sh. 131,854,275,521 kwa Halmashauri 170 zilizokaguliwa Mwaka wa Fedha 2018/19 kama inavyooneka katika **Jedwali Na.5-1** hapa chini.

Jedwali Na.5-1: Mwenendo wa Madai ya muda mrefu na malipo kabla ya kupokea huduma

Mwaka wa Fedha	Kiasi (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	131,854,275,521	170
2017/18	143,045,745,088	166
2016/17	138,907,446,027	161
2015/16	134,927,106,170	148

Urejeshaji wa kiasi hiki cha madai unatia shaka kwa kuwa kimedumu kwa muda mrefu bila kukusanywa na hatimaye yanaweza kuwa madeni yasiyolipika.

Ninashauri menejimenti za halmashauri husika kuweka mikakati thabiti itakayowezesha ukusanyaji wa madai yote yanayostahili kukusanywa, na fedha hizo zitumike kutekeleza shughuli zilizokusudiwa.

5.4 Sh. 207,235,717,133 za madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu

Madeni ni madai ya kisheria kwa ajili ya kulipia bidhaa au huduma iliyotolewa kwa halmashauri kwa mkopo toka kwa watoa huduma na madai ya stahiki za watumishi.

Hadi kufikia tarehe 30 Juni 2019, taarifa za fedha za Halmashauri 169 zimebainisha jumla ya Sh. 207,235,717,133 ikiwa ni madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu (zaidi ya miezi

12) kama inavyoonyeshwa katika **Kiambatisho 5-2**; Madeni haya yameongezeka kwa Sh. 21,590,700,942 ikilinganishwa na madeni ya Mwaka wa Fedha 2017/18 ya kiasi cha Sh. 185,645,016,191 katika halmashauri 172, kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.5-2** hapa chini.

Jedwali Na.5-2: Mwenendo wa madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu

Mwaka wa Fedha	Kiasi (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	207,235,717,133	169
2017/18	185,645,016,191	172
2016/17	165,562,212,375	158
2015/16	155,804,155,420	154

Kushindwa kulipa madeni kwa wakati kunaweza kusababisha watoa huduma kusita kutoa huduma na bidhaa kwa mkopo kwa halmashauri husika. Pia, inaweza kusababisha halmashauri kupelekwa mahakamani na kupewa adhabu za tozo. Ni vema kudumisha mahusiano mazuri kati ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na wadai.

Ninaendelea kutoa wito kwa Serikali kupitia OR - TAMISEMI kuweka mikakati ya kutosha katika kuhakikisha madeni ya muda mrefu yanalipwa kwa kwa wakati. Zaidi, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuandaa mchanganuo wa umri wa madeni katika kusaidia kutambua madeni sugu.

5.5 Kesi zenye thamani ya Sh. 127,991,906,171 dhidi ya mamlaka ya serikali za mitaa

Kifungu cha 5 cha Sheria ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) ya Mwaka 1983 inaeleza malengo ya uanzishwaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwa ni pamoja na kuanzisha, kuhamasisha, kuendeleza na kudumisha mfumo bora na ufanisi wa Serikali za Mitaa ili kutoa huduma endelevu zinazokidhi mahitaji ya watu na kwa kiasi kikubwa kuboresha huduma za jamii katika mamlaka husika.

Hata hivyo, wakati wa ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19, nilibaini uwepo wa Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye madeni tarajiwa yanayotokana na kesi 515 zilizo mahakamani. Kati ya halmashauri 185 zilizokaguliwa, halmashauri 115 zilikuwa na madeni tarajiwa ya jumla ya Sh. 127,991,906,171 kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho 5-3**.

Kumekuwa na kupungua kwa kesi za madai katika mwaka huu wa ukaguzi kwa kiasi cha Sh. 285,795,124,109 ikilinganishwa na mwaka uliopita (2017/18) ambapo jumla ya kesi za madai Sh. 413,787,030,280 katika halmashauri 120 zilizoripotiwa. Sehemu kubwa ya kesi hizo zinatokana na migogoro ya ardhi na kusitishwa kwa mikataba.

Madeni tarajiwa yanaweza kuleta athari kubwa kwenye rasilimali fedha kama vile gharama za uendeshaji wa kesi, na hatari ya kulipa kiwango kikubwa cha pesa baadae endapo halmashauri itashindwa kesi. Hali hiyo ikitokea inaweza kuathiri utoaji endelevu wa huduma.

Ninatoa wito kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia sheria na taratibu katika kufanya maamuzi ili kupunguza uwezekano wa matukio ya kesi mahakamani. Zaidi, menejimenti zinapaswa kufuatilia maendeleo ya kesi na kuhakikisha zinashughulikiwa na kumalizika ndani ya muda mwafaka.

5.6 Sh. 4,046,818,847 za makosa ya kihasibu katika toleo la mwisho la Taarifa za Fedha zilizowasilishwa

Agizo la 31(1) la Randama ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linamtaka afisa masuuli kuwasilisha taarifa za fedha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya ukaguzi ifikapo au kabla ya tarehe 30 Septemba kila mwaka.

Pia, Kifungu 45(4) cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 1982 kinazitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwasilisha taarifa za fedha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali mapema iwezekanavyo baada ya kufungwa kwa mwaka wa fedha.

Wakati wa ukaguzi wa taarifa za fedha zilizowasilishwa na halmashauri 185 nilibaini baadhi ya taarifa zenye makosa makubwa ya kihasibu, ikiashiria kuwa ziliandaliwa na wahasibu wasiokuwa na waledi na upeo wa kutosha katika kuandaa taarifa za fedha zinazozingatia Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma.

Nilibaini Mamlaka ya Serikali za Mitaa nne zenye makosa ya kihasibu ya kiasi cha Sh. 4,046,818,847 ambazo kwa uzito wa makosa yake imenilazimu kutoa hati zenye shaka kwa halmashauri hizo nne kama zilivyoainishwa kwenye **Kiambatisho 5-4** cha taarifa hii.

Ninashauri menejimenti za halmashauri kuanzisha mchakato wa udhibiti wa ubora katika uandaaji wa taarifa za fedha ili kuhakikisha kuwa taarifa za fedha zinaandaliwa kwa kufuata viwango vinavyokubalika. Pia, zitoe mafunzo ya mara kwa mara kwa watumishi kuhusu kuandaa taarifa za fedha zinazoendana na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma ili kuwajengea uwezo na hivyo kupunguza makosa katika kuandaa taarifa hizo.

SURA YA 6

TATHMINI YA MIFUMO YA UDHIBITI WA NDANI, USIMAMIZI WA VIHATARISHI NA MASUALA YA UTAWALA BORA

6.1 Utangulizi

Udhibiti wa ndani ni mfumo ulioundwa, kutumiwa na kuimarishwa na menejimenti ili kutoa kiwango cha uhakika katika kufikia malengo yaliyokusudiwa kwa kuzingatia sera na sheria, kulinda mali, kuimarisha ufanisi katika kazi za kawaida na uhakika wa taarifa za fedha. Mamlaka za serikali za mitaa zinatakiwa kuanzisha mifumo imara ya udhibiti wa ndani kama ilivyoainishwa katika Agizo la 11 la Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Sura hii inahusu masuala mbalimbali yahusuyo mifumo ya udhibiti wa ndani katika mamlaka za serikali za mitaa ikiwa ni pamoja na; mfumo wa uhasibu, utendaji wa vitengo vya ukaguzi wa ndani, utendaji wa kamati za ukaguzi, tathmini ya usimamizi wa vihatarishi, mazingira ya kiujumla ya TEHAMA; na usimamizi wa tathmini ya udanganyifu na ubadhirifu. Wakati wa ukaguzi wa udhibiti wa ndani wa mamlaka za serikali za mitaa kwa mwaka wa fedha 2018/19, mapungufu yafuatayo yalibainika:

6.2 Mapungufu katika Mazingira ya TEHAMA ikiwemo Mifumo ya Uhasibu

Miamala ya fedha ya mamlaka za serikali za mitaa hushughulikiwa kupitia Mfumo Funganishi wa Usimamizi wa Fedha (IFMS), kwa kutumia mfumo wa EPICOR Toleo la 10.2 ambao unasimamiwa na OR-TAMISEMI. Mfumo huu umeunganishwa na Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali za Mitaa.

Mifumo mingine inayotumika ambayo inahusiana na miamala ya kifedha kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ni Mfumo wa Uhasibu wa Fedha wa Zahanati na Vituo vya Afya (FFARS) na mfumo kwa madhumuni ya bajeti (PLANREP). Matumizi ya mifumo funganishi huwezesha usimamizi wenye tija na ufanisi wa bajeti ya mapato na matumizi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Ukaguzi wa mifumo hii uliofanyika katika mamlaka 185 za serikali za mitaa umebaini mapungufu yafuatayo:

- ✓ Kutokuwepo mfungamano kati ya mifumo funganishi ya taarifa za fedha inayotumiwa na halmashauri kama FFARS, LAWSON, na PLANREP ambayo ilisababisha uhamishaji wa taarifa kutoka kwenye mifumo mingine kwenda kwenye mfumo wa EPICOR ufanyike kwa nje ya mfumo ambapo taarifa zisizosahihi zinaweza kuhamishiwa kwenye mfumo huo kwa makusudi au kwa makosa ya kibinadamu hivyo kupunguza usahihi wa taarifa za fedha.
- ✓ Mfumo wa EPICOR unafanya kazi katika misingi ya fedha taslimu ambapo miamala iliyofanyika kwa fedha taslimu tu ndiyo huonekana katika mfumo huu na hautambui miamala ya kifedha ambayo malipo au mapato hufanyika baadaye. Hali hii ni kinyume na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu kwa Sekta za Umma. Kwa hiyo, ili kukamilisha ufungaji wa hesabu za mwisho, marekebisho inabidi yafanyike kwa njia ya kawaida bila kutumia mifumo.
- ✓ Si moduli zote za Mfumo Funganishi wa Usimamizi wa Fedha wa EPICOR zinatumika. Hivyo, taarifa za madeni na mali katika hesabu za mwisho zinaandaliwa nje ya mfumo.

Ninarejea mapendekezo yangu niliyotoa miaka ya nyuma yanayoitaka Ofisi ya Rais-TAMISEMI iunganishe mfumo wa EPICOR na mifumo mingine inayohusu masuala ya fedha na kuhakikisha kuwa miamala ambayo haikufanyika kwa fedha taslimu iwe inatambuliwa katika mfumo huo.

Aidha, Ofisi ya Rais-TAMISEMI ihakikishe kuwa moduli zote katika mfumo wa EPICOR zinatumika kwa ukamilifu ili kuhakikisha usahihi wa taarifa za fedha na thamani ya fedha katika uwekezaji uliofanyika kwenye mfumo huo iweze kuonekana.

6.3 Mapungufu katika Udhibiti wa Jumla wa TEHAMA

Udhibiti wa jumla wa TEHAMA ni udhibiti wa msingi ambao unatumika kwa mifumo ya TEHAMA kama vile programu, mifumo ya uendeshaji, kanzidata na miundombinu inayoisaidia TEHAMA. Lengo kuu la udhibiti wa jumla ni kuhakikisha kuwa mifumo inafanyakazi kama ilivyokusudiwa na matokeo yake ni ya kuaminika. Udhibiti wa TEHAMA iliyopo katika mfumo wa udhibiti wa ndani unatoa uhakika katika usiri, uaminifu na upatikanaji wa taarifa.

Aina za udhibiti wa jumla wa TEHAMA zilizozoeleka ni udhibiti wa ufikiaji wa kimantiki juu ya programu; taarifa na miundombinu saidizi, udhibiti wa mabadiliko ya programu na uokoaji; pamoja na vidhibiti katika hatua za mzunguko wa kutengeneza mifumo ya TEHAMA.

Tathmini iliyofanywa katika udhibiti wa TEHAMA katika mamlaka 185 za serikali za mitaa, nilibaini mapungufu kadhaa; kama yanavyoainishwa katika **Kiambatisho 6-1**.

- ✓ Vitengo vya TEHAMA katika mamlaka 76 za serikali za mitaa vina upungufu wa watumishi mkubwa ikilinganishwa na mifumo inayopaswa kusimamiwa.
- ✓ Ufinyu wa bajeti katika vitengo vya TEHAMA katika mamlaka za serikali za mitaa unakwamisha vitengo hivyo kufanya mafunzo mbalimbali ili kuendana na mifumo mipya iliyoanzishwa na hivyo kushindwa kuzisaidia taasisi za serikali zilizopo ngazi za chini kuhusu utumiaji wa mifumo kama vile GoT-HoMIS na FFARS.
- ✓ Menejimenti za halmashauri hazikuweka jitihada za kutosha katika kulinda vifaa na miundombinu ya TEHAMA.

Vifaa na programu za maunzi (application hardware) na program tumizi (application software) viko hatarini kutokana na wizi/uharibifu, udanganyifu /upotevu wa taarifa.

- Mamlaka 31 za serikali za mitaa hazikuandaa mpango wa kujikinga na majanga wa TEHAMA. Hali hiyo inaweza kusababisha ugumu katika urejeshaji wa taarifa zilizopo katika mfumo endapo utashindwa kufanya kazi.

Mapungufu haya yana athari katika utendaji kazi wa kiujumla wa halmashauri ikiwa ni pamoja na utoaji wa huduma duni; na watumishi waliopo kuzidiwa na majukumu kutokana na uchache wao.

Ninapendekeza mamlaka za serikali za mitaa husika kuimarisha vitengo vya TEHAMA kwa kuajiri watumishi, kutenga bajeti ya kutosha kwa ajili ya masuala ya TEHAMA, na kununua vifaa vya TEHAMA vinavyohitajika. Pia, udhibiti uboreshwe ili kuhakikisha kuwa vifaa na miundombinu ya TEHAMA vinalindwa ipasavyo.

Aidha, mamlaka za serikali za mitaa zinatakiwa kuandaa na kuhuisha mpango wa kuendeleza biashara na mpango wa Kujinusuru na Majanga pale inapohitajika na kuhakikisha kuwa kompyuta zinafanya kazi zikiwa zimewekewa vidhibiti usalama wa taarifa (anti-virus) vilivyohuishwa.

6.4 Utendaji Usioridhisha wa Kamati za Ukaguzi

Kamati ya ukaguzi ni chombo cha utawala bora ambacho kina wajibu wa kusimamia mchakato wa utoaji wa taarifa za fedha wa mamlaka za serikali za mitaa, mchakato wa ukaguzi, mfumo wa udhibiti wa ndani na uzingatiaji wa sheria na kanuni.

Kulingana na Waraka Na. CHA/3/215/01 wa tarehe 27 Novemba, 2007 uliotolewa na Ofisi ya Rais- TAMISEMI, kila

Mamlaka ya serikali za mitaa inatakiwa kuanzisha kamati ya ukaguzi. Pia, Agizo la 12(2)-(5) la Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 inatoa mwongozo namna uundaji na majukumu ya kamati za ukaguzi.

Tathmini niliyofanya ya utendaji kazi wa kamati za ukaguzi katika mamlaka 185 za serikali za mitaa imebaini mapungufu yafuatayo. **Kiambatisho 6-2** kinatoa maelezo zaidi.

- ✓ Kamati za ukaguzi katika halmashauri 38 zilishindwa kukidhi matakwa ya Agizo la 12(5)(a) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linaloitaka kamati ya ukaguzi kukutana angalau mara moja kwa kila robo mwaka ili kupitia taarifa za ukaguzi wa ndani na ukaguzi wa nje.
- ✓ Kamati hazikupitia sera za usimamizi wa vihatarishi.
- ✓ Kamati za ukaguzi katika halmashauri 46 hazikuandaa taarifa ya mwaka ya utekelezaji wa shughuli zilizofanywa kwa mwaka wa fedha husika. Matokeo yake, nakala za taarifa hizo hazikuwasilishwa kwa waziri mwenye dhamana, wakuu wa mikoa pamoja na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kama inavyotakiwa na Agizo la 12(5)(g) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.
- ✓ Kamati za ukaguzi katika Halmashauri 31 hazikutoa ushauri kwa maafisa masuuli katika masuala ya taarifa za fedha kabla ya hesabu za mwisho hazijawasilishwa kwa ajili ya ukaguzi.
- ✓ Kamati za ukaguzi katika halmashauri 26 hazikuidhinisha mpango wa mwaka wa ukaguzi wa ndani na mipango mkakati ya ukaguzi ya halmashauri kama inavyotakiwa na Agizo la 12(5)(b) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Kwa maoni yangu, kazi ya kuzisimamia Mamlaka za Serikali za Mitaa iliyopaswa kufanywa na Kamati za Ukaguzi haikufanyika ipasavyo na hivyo mapungufu ya udhibiti wa ndani ambayo

yangeweza kuondolewa na menejimenti za Halmashauri yameendelea kuwepo.

Ninapendekeza kuwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa zihakikishe kuwa kamati za ukaguzi zinafanya kazi ipasavyo na kwa ufanisi katika kutekeleza majukumu yake ya kuzisimamia halmashauri kwenye mchakato wa kutoa taarifa za fedha, mchakato wa ukaguzi na mifumo ya udhibiti wa ndani pamoja na uzingatiaji wa sheria, taratibu na kanuni mbalimbali.

6.5 Mapungufu katika Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani

Ukaguzi wa ndani ni tathmini huru ya mifumo ya udhibiti wa ndani katika mamlaka za serikali za mitaa inayofanywa kwa kukagua na kutathmini ufanisi na utoshelevu wa udhibiti.

Agizo la 13 la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 na kifungu cha 48 (1) cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa 1982 (iliyorekebishwa 2000) inaitaka menejimenti ya mamlaka ya serikali ya mitaa kuanzisha na kudumisha ufanisi wa kitengo cha ukaguzi wa ndani kama sehemu ya mfumo wa udhibiti wa ndani wa taasisi.

Ukaguzi wa mwaka huu wa utendaji kazi wa vitengo vya ukaguzi wa ndani katika mamlaka 185 za serikali za mitaa umebaini mapungufu yafuatayo; (rejea **Kiambatisho 6-3**) cha taarifa hii.

- ✓ Vitengo vya ukaguzi wa ndani vilibainika kuwa na upungufu wa vitendea kazi kama vile magari, compyuta na mashine za kurudufu. Kasoro hii inachangia vitengo vya ukaguzi wa ndani kutofanya kazi zao kwa ufanisi;
- ✓ Vitengo vya ukaguzi wa ndani havikuweza kukamilisha shughuli zote za ukaguzi zilizopangwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19 kutokana na uhaba wa rasilimali watu na fedha.

- ✓ Watumishi wa vitengo vya ukaguzi wa ndani vya halmashauri hawakupata mafunzo ya mifumo ya TEHAMA, kama vile Mfumo wa Hospitali, Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato, Mfumo wa Mishahara na Rasilimali Watu, Mfumo wa Mishahara, Mfumo unaotumika katika Zahanati na Vituo vya Afya, Mfumo Funganisho wa Fedha, na Mfumo wa Takwimu za Shule.

- ✓ Tathmini ya kazi za ukaguzi wa ndani ilionesha upungufu wa programu ya ukaguzi kwa kaguzi zilizofanyika na kuna nyingine hazikuandaa kabisa programu za ukaguzi kinyume na Agizo la 14 (3) la Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Udhaifu uliooneshwa hapo juu unaweza kuzuia kitengo cha ukaguzi wa ndani kusimamia ipasavyo udhibiti uliowekwa na kutekelezwa na hivyo kuziweka mamlaka za serikali za mitaa katika hatari ya kuwa na mapungufu mengi ya udhibiti wa ndani ikiwemo ubadhirifu.

Ninapendekeza kuwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa zihakikishe kuwa vitengo vya ukaguzi wa ndani vinapewa rasilimali za kutosha kuziwezesha kutekeleza majukumu yake ipasavyo na kwa ufanisi.

6.6 Mapungufu katika Usimamizi wa Vihatarishi

Usimamizi wa vihatarishi katika taasisi ni mchakato ulioundwa ili kutambua matukio ambayo yanaweza kuathiri utendaji wa taasisi na hivyo kushindwa kufikia malengo yake. Mamlaka za serikali za mitaa zinahitaji kuangalia mara kwa mara na kuhuisha mifumo yao ya usimamizi wa vihatarishi ili kuhakikisha kuwa inakuwa nyenzo muhimu katika michakato na taratibu za halmashauri za kutoa huduma kwa jamii.

Nimefanya tathmini ya usimamizi wa vihatarishi katika halmashauri 185 na kubaini udhaifu ufuatao kama ilivyoainishwa katika **Kiambatisho 6-4**.

- ✓ Mamlaka 48 za serikali za mitaa hazikufanya tathmini ya vihatarishi;
- ✓ Kukosekana kwa sera ya menejimenti ya vihatarishi;
- ✓ Kutotunzwa kwa rejesta ya vihatarishi katika mamlaka 26 ya serikali za mitaa inayoonesha hatari zinazoikabili halmashauri. Ukaguzi ulibaini kuwa Halmashauri ambazo zimeanzisha rejesta hiyo hazikuwa zikifanya uhuishaji;
- ✓ Kutojibiwa ipasavyo mapendekezo ya wakaguzi wa ndani na nje.

Kutofanya tathmini ya vihatarishi kunaweza kuathiri uwezo wa halmashauri kutambua na kuchukua hatua za kupunguza vihatarishi vinavyozikabili halmashauri.

Ninashauri menejimenti za halmashauri zianzishe utaratibu imara wa kusimamia vihatarishi; kutambua na kupanga vihatarishi kutokana na uhatarishi/uzito wake; uchambuzi wa athari zake; pamoja na kupanga namna ya kudhibiti na kufuatilia vihatarishi vilivyobainika.

6.7 Usimamizi wa vihatarishi vya udanganyifu

6.7.1 Mapungufu katika mfumo wa usimamizi wa vihatarishi vya Udanganyifu

Kwa mujibu wa Aya 1240 ya Viwango vya Kimataifa vya Taasisi Kuu za Ukaguzi, udanganyifu ni kitendo cha makusudi kinachofanywa na mtu mmoja au zaidi ndani ya menejimenti, wale wanaohusika na utawala, watumishi au washiriki wengine kwa njia ya udanganyifu ili kupata haki au faida haramu.

Mfumo mzuri wa kudhibiti udanganyifu utawezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzuia udanganyifu usitokee, kugundua

udanganyifu au ubadhirifu utakapotokea na kuchukua hatua stahiki juu ya matukio ya udanganyifu yanapotokea.

Katika ukaguzi wangu kwa mwaka wa fedha 2018/19, nimekagua ufanisi wa mifumo wa usimamizi wa vihatarishi vya udanganyifu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 na kubaini udhaifu ufuatao kama ilivyoainishwa katika **Kiambatisho 6-5**.

- Kutokuwapo kwa utaratibu wa kuzuia na kutambua vihatarishi vya udanganyifu na ubadhirifu;
- Kutokuwapo kwa utaratibu wa kutambua na kutatua udanganyifu;
- Kutokufanyika tathmini ya vihatarishi vya udanganyifu na ubadhirifu.

Ninapendekeza kuwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa zianzishe udhibiti wa kuzuia na kugundua vihatarishi vya udanganyifu. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa tathimini ya mara kwa mara ya vihatarishi vya udanganyifu inafanyika na taarifa ya tathmini inatolewa kwa mamlaka zinazoshughulikia masuala ya utawala bora kwa ajili ya kuchukua hatua stahiki.

6.7.2 Matukio ya udanganyifu na ubadhirifu katika baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Wakati wa ukaguzi, nilibaini matukio ya udanganyifu yenye jumla ya Sh. 1,247,399,461 ambayo yanahitaji uchunguzi zaidi. Matukio haya yameoneshwa katika **Jedwali Na.6-1** hapo chini.

Jedwali Na.6-1: Matukio ya udanganyifu

Na.	Halmashauri	Aina ya udanganyifu au ubadhirifu	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Itigi	Fedha taslimu zilizokosekana katika ofisi ya fedha	6,376,000
2.	H/M Kondoa	Fedha ambazo hazijaenda benki	16,185,760
3.	H/W Iramba	Makusanyo ambayo yalikabidhiwa kwa Mweka Hazina lakini hayakuwasilishwa benki.	117,540,845
4.	H/M Songea	Makusanyo yaliyooneshwa katika daftari la mapato kutoka mfumo wa makusanyo lakini hayakuonekana katika taarifa ya benki	81,252,264
5.	H/M Songea	Makusanyo ambayo hayajawasilishwa benki yaliyoonyeshwa katika daftari la mapato kutoka mfumo wa makusanyo kwa kutumia stakabadhi za kughushi.	50,512,264
6.	H/W Madaba	Makusanyo yaliyoonyeshwa katika daftari la mapato kutoka mfumo wa makusanyo kuwa yamewasilsihwa benki lakini hayakuonekana katika taarifa ya benki.	124,687,887
7.	H/W Kyela	Makusanyo ambayo hayajawasilishwa benki na wakala aliyeachishwa kazi tangu tarehe 30 Agosti, 2018.mwenye namba ya utambulisho 303900005877	14,475,000
8.	H/M Moshi	Karatasi saba za leseni zilizonyofolewa kutoka katika vitabu vya leseni. Karatasi zilizonyofolewa ni 2654123, 2654129, 2654165, 2655320, 2655321, 2655360 na 2655466.	0

Na.	Halmashauri	Aina ya udanganyifu au ubadhirifu	Kiasi (Sh.)
9.	H/W Siha	Makusanyo yaliyofanyika kwa kutumia stakabadhi za kuandika kwa mkono (HW5) ambayo hayajawasilishwa benki.	282,878,934
10.	H/W Tabora	Makusanyo ya mapato yaliyotumika kabla ya kuwasilishwa benki	31,846,000
11.	H/W Kibondo	Shughuli zilizotekelezwa bila kupata idhini ya Afisa Masuuli.	479,728,396
12.	H/W Kibondo	Malipo yaliyokiuka utaratibu wa mgawanyo wa majukumu.	41,915,720
		Jumla	**1,247,399,070**

Uwepo wa matukio haya ya ubadhirifu inamaanisha kukosekana kwa njia za kugundua ubadhirifu na udanganyifu kutokana na udhibiti wa ndani usio imara.

Ninapendekeza kuwa Halmashauri zilizohusika katika matukio ya udanganyifu zifanye uchunguzi wa kina. Aidha, menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuimarisha udhibiti wa ndani kwa kuanzisha mpango wa kuzuia ubadhirifu ndani ya Halmashauri ili kuhakikisha kuwa tathmini ya vihatarishi vya ubadhirifu inafanyika mara kwa mara.

SURA YA 7

USIMAMIZI WA RASILIMALI WATU NA MISHAHARA

7.1 Utangulizi

Sura hii inaainisha matokeo ya ukaguzi yanayohusu usimamizi wa mishahara, posho, stahili na madeni ya watumishi wa Serikali za Mitaa. Pia, inaelezea matokeo ya ukaguzi wa taarifa za mishahara, ajira, kupandishwa vyeo, kupanda kwa mishahara, uhamisho na kuachishwa au kusimamiswa kazi.

Usimamizi wa Mishahara ni usimamizi wa taarifa za kifedha za watumishi, malipo kwa vibarua, malipo ya ziada, malipo ya mwisho baada ya makato na makato mbalimbali kwenye mshahara. Usimamizi huu hufanywa kwa kutumia Mfumo maalum uitwao kwa kitaalamu HCMIS ambao huhakikisha kuwa, sera za serikali zinazohusika na usimamizi wa mishahara zinazingatia sheria na kanuni zinazoongoza masuala ya ajira, kwa sababu ya makosa na mapungufu mbalimbali ya masuala ya mishahara ambayo yanaweza kutokea kwa watumishi.

Usimamizi wa Rasilimali Watu ni usimamizi wa mchakato mzima wa uajiri, uchaguzi wa Watumishi ajira mpya, mafunzo kwa ajira mpya, kutoa maelekezo kwa ajira mpya, mafunzo kazini, upimaji wa mwenendo wa watumishi katika malengo ya mwaka, fidia kwa watumishi, stahiki za watumishi, motisha kwa watumishi, kuimarisha mahusiano mazuri na watumishi na vyama vyao vya wafanyakazi, kuhakikisha usalama na afya za wafanyakazi, kulingana na sheria za wafanyakazi za nchi.

Kama ilivyojitokeza katika taarifa zangu zilizopita, katika ukaguzi uliofanyika kwa mwaka 2018/19 nilibaini masuala yafuatayo ambayo yanahitaji kupewa uzito na kuchukuliwa hatua na halmashauri husika:

7.2 Upungufu wa watumishi 162,342 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 169

Ili Mamlaka za Serikali za Mitaa ziweze kutimiza malengo yake; idadi ya watumishi wa kutosha wenye ujuzi na uzoefu mbalimbali ni muhimu. Mapitio ya idadi ya wafanyakazi katika Halmashauri 185 yalibainisha upungufu wa watumishi 162,342 sawa na asilimia 33 ikilinganishwa na uhitaji wa watumishi 494,825 katika Halmashauri 169. Angalia **Kiambatisho 7-1**.

Mwenendo wa uchambuzi wa upungufu wa watumishi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa miaka minne mfululizo unaonesha kuongezeka kwa tatizo la upungufu wa watumishi licha ya mapendekezo yangu ambayo nimekuwa nikitoa kuhusu suala hili kwa miaka ya iliyopita.

Upungufu wa watumishi kwa mwaka wa fedha 2015/16 ulikuwa ni asilimia 30 kwa Halmashauri 126, kwa mwaka 2016/17 upungufu ulikuwa ni asilimia 32 kwa Halmashauri 161, kwa mwaka 2017/18 upungufu ulikuwa ni asilimia 33 kwa Halmashauri 158 na kwa mwaka 2018/19 upungufu ulikuwa ni asilimia 33 katika Halmashauri 169 kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na.7-1** hapa chini.

Jedwali Na.7-1: Mwenendo wa kiwango cha watumishi katika Serikali za Mitaa kwa miaka minne mfululizo

Mwaka	Idadi ya Halmashauri zilizoathirika	Mahitaji [A]	Mapungufu [B]	Asilimia (%) [B/A x100]
2018/19	169	494,825	162,342	33
2017/18	158	460,438	149,943	33
2016/17	161	477,829	155,013	32
2015/16	126	349,974	106,426	30

Upungufu wa watumishi kwa sehemu kubwa ulichangiwa na Halmashauri, Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Hazina kwa kutochukua hatua stahiki kujaza nafasi zilizo wazi. Aidha, upungufu wa watumishi pia ulisababishwa na

watumishi kuacha au kuachishwa kazi baada ya zoezi la uhakiki wa taarifa za watumishi katika mfumo wa LAWSON kubaini watumishi wasiokuwa na sifa kwa kuwa na vyeti vya kughushi bila ya kuwa na mikakati ya kujaza nafasi zilizo wazi ndani ya muda mfupi.

Kutokana na upungufu wa watumishi uliobainika, ubora na ufanisi katika utoaji wa huduma katika Mamlaka za Serikali za Mitaa umeathirika hasa katika sekta za afya na elimu ambazo zimeathirika zaidi. Watumishi wachache waliopo wanalazimika kufanya kazi zaidi ya masaa ya kawaida ya kazi ili kuweza kufikia malengo; kitendo ambacho kinaweza kuhatarisha afya zao au kupunguza ari ya kazi.

Ninapendekeza kwa menejimenti za Halmashauri husika, Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Hazina kuja na mikakati ambayo itahakikisha uwepo wa fedha kwa ajili ya kuajiri watumishi wenye sifa ili kujaza nafasi zilizo wazi, watumishi wenye ujuzi na uzoefu wanaendelea kuwepo kazini na pia kuwezesha utoaji wa motisha maalum kwa wafanyakazi hasa wale wa sekta ya elimu na afya ambao wanafanya kazi katika Halmashauri za pembezoni.

7.3 Uwepo wa watumishi wanaokaimu nafasi za uongozi kwa muda mrefu

Kanuni ya D.24 (3) ya Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inamtaka mtumishi wa umma kutokaimu katika nafasi iliyo wazi kwa muda unaozidi miezi sita. Mamlaka ya uteuzi inatakiwa kuhakikisha kuwa mchakato wa kumteua mhusika wa nafasi hiyo unakamilika ndani ya muda wa miezi sita.

Kinyume na kanuni hiyo hapo juu, katika mwaka wa fedha 2018/19 nilipitia majalada ya watumishi na kuwasaili wakuu wa idara na vitengo katika Halmashauri 185 na kubaini kuwa, Halmashauri 137 zilikuwa na maafisa 554 waliokuwa wakikaimu

nafasi za Wakuu wa Idara au Vitengo kwa zaidi ya miezi sita kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho 7-2**.

Mwenendo wa watumishi wanaokaimu kwa miaka minne mfululizo unaonesha kuwa kwa mwaka 2018/19, idadi ya watumishi wanaokaimu imeongezeka kwa asilimia 13 ikilinganishwa na mwaka 2017/18 kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.7-2** hapa chini.

Jedwali Na.7-2: Mwenendo wa watumishi wa Halmashauri wanaokaimu

Mwaka	Idadi ya Halmashauri	Idadi ya watumishi wanaokaimu
2018/19	137	554
2017/18	129	491
2016/17	113	586
2015/16	78	373

Hii inachangiwa na kukosa sifa stahiki kwa maafisa wengi wanaokaimu ili kuthibitishwa katika nafasi hizo, kutokamilika kwa mchakato wa upekuzi na kuchelewa kuteua watu wenye sifa kwa ajili ya nafasi husika na mamlaka ya uteuzi.

Kukaimu nafasi kwa muda mrefu kunashusha morali ya maafisa wanaokaimu katika kutekeleza majukumu yao kwa ufasaha na kunaweza sababisha watumishi hao kutumia ofisi zao kwa manufaa yao binafsi.

Napendekeza menejimenti za Halmashauri husika, kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na OR-TAMISEMI, kuongeza kasi ya mchakato wa kuteua watumishi wapya ili kujaza nafasi zilizo wazi. Aidha, napendekeza kwa OR-TAMISEMI kuhakikisha kuwa Wakuu wa Idara wanaohamishwa vituo vya kazi nafasi zao zinajazwa mapema ili kuepuka nafasi hizo kubaki wazi kwa muda mrefu.

7.4 Mishahara iliyolipwa chini ya theluthi moja ya mishahara ghafi

Kifungu cha 3 cha Sheria Na.7 ya Udhibiti wa Madeni kwa Maafisa wa Serikali ya mwaka 1970 kama ilivyosisitizwa katika Waraka wenye Kumb. Na. CE.26/ 46/01/1/66 wa tarehe 28 Novemba, 2012 inataka watumishi walipwe si chini ya theluthi moja ya mishahara yao ghafi ya kila mwezi.

Ukaguzi wa orodha ya malipo ya mishahara na viambatisho vyake katika Serikali za Mitaa 185 kwa mwaka 2018/19 ulibaini kuwa Halmashauri 55 zilikuwa na watumishi 5,873 ambao walilipwa mishahara chini ya theluthi moja ya mishahara ghafi. Nilitarajia kupungua kwa makato haya ya ziada baada ya Serikali kuweka udhibiti kupitia mfumo wa mishahara wa LAWSON, lakini imekuwa tofauti. Mchanganuo wa malipo hayo umeoneshwa katika **Jedwali Na.7-3**.

Jedwali Na.7-3: Watumishi waliopokea mishahara ulio chini ya theluthi moja

Na	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi walioathirika	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi walioathirika
1.	H/Jiji Arusha	152	29.	H/Mji Mbinga	56
2.	H/W Arusha	180	30.	H/W Mbogwe	86
3.	H/W Bukombe	225	31.	H/W Mbulu	37
4.	H/W Bumbuli	49	32.	H/Mji Mbulu	28
5.	H/W Chato	76	33.	H/W Mkinga	77
6.	H/W Chunya	43	34.	H/W Mlele	46
7.	H/Mji Geita	35	35.	H/W Monduli	35
8.	H/W Hai	173	36.	H/W Moshi	98
9.	H/W Hanang'	88	37.	H/W Mpanda	28
10.	H/W Handeni	67	38.	H/M Mpanda	30
11.	H/Mji Handeni	17	39.	H/W Mpimbwe	21
12.	H/Mji Ifakara	77	40.	H/W Muheza	67
13.	H/M Ilemela	130	41.	H/W Mwanga	123
14.	H/W Kalambo	92	42.	H/W Ngorongoro	55

15.	H/W Kaliua	145	43.	H/W Nsimbo	51
16.	H/W Karatu	70	44.	H/W Nyag'wale	26
17.	H/M Kigamboni	500	45.	H/W Pangani	30
18.	H/W Kilindi	69	46.	H/W Rombo	168
19.	H/W Kiteto	57	47.	H/W Rungwe	100
20.	H/W Kondoa	43	48.	H/W Same	106
21.	H/W Ludewa	46	49.	H/W Siha	92
22.	H/W Lushoto	133	50.	H/W Simanjiro	60
23.	H/Mji Makambako	134	51.	H/W Sumbawanga	78
24.	H/W Makete	55	52.	H/W Tabora	83
25.	H/W Mbarali	344	53.	H/Jiji Tanga	249
26.	H/Jiji Mbeya	287	54.	H/M Temeke	500
27.	H/W Mbeya	159	55.	H/W Ukerewe	71
28.	H/W Mbinga	26		**Jumla**	**5,873**

Mwenendo wa makato kupita kiasi kwa miaka minne iliyopita unaonesha kupungua kwa idadi ya watumishi waliokuwa wakipokea mishahara iliyo chini ya theluthi moja ya mishahara yao ghafi kwa mwaka wa fedha 2018/19 ikilinganishwa na mwaka wa fedha 2017/18 kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.7-4** hapa chini.

Jedwali Na.7-4: Mwenendo wa makato kwa watumishi kwa miaka minne

Mwaka	Idadi ya halmashauri zilizoathirika (A)	Idadi ya watumishi (B)	Wastani wa idadi ya watumishi kwa Halmashauri
2018/19	55	5,873	107
2017/18	53	6,800	128
2016/17	58	4,830	83
2015/16	33	625	19

Kuongezeka kwa kiwango cha makato kutoka asilimia 8 ya awali hadi kufikia asilimia 15 kwa wafanyakazi ambao ni wanufaika wa Bodi ya Mikopo ya Elimu ya Juu imechangia kuongezeka kwa makato hayo. Hii ilitokana na marekebisho madogo ya Sheria ya Bodi ya Mikopo ya Elimu ya Juu ya mwaka 2004 yaliyofanyika mwaka 2016, ambapo baada ya marekebisho hayo, Serikali imekuwa ikikata asilimia 15 kwenye

mishahara ya watumishi bila kujali kiasi cha mshahara kilichobaki.

Ukataji wa makato kupita kiasi kilichowekwa kunaweza kuathiri utendaji wa watumishi na ustawi wao na hatimaye kuweza kuathiri utoaji wa huduma katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Makato kupita kiasi kwa watumishi wa Serikali kunaweza kusababisha watumishi kuwa katika majaribu ya kujihusisha na vitendo vya ulaghai na matumizi mabaya ya fedha za umma au matumizi mabaya ya ofisi ya umma kwa manufaa binafsi.

Napendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa na Serikali kwa ujumla kuja na mpango madhubuti wa Motisha ambao utawezesha watumishi wa Serikali waridhike na kazi zao hata kama kuna makato ya mshahara yaliyokithiri kutokana na mabadiliko ya Sheria ya Mikopo ya Elimu ya Juu ya Mwaka 2004. Pia nashauri Serikali kuwa na utaratibu mzuri pindi baadhi ya Sheria zinapoanza kutumika ili kupunguza madhara makubwa kutokea kwa walengwa.

7.5 Mfumo wa wazi wa tathmini ya utendaji kazi kwa watumishi usioridhisha

Sura ya 298 ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Kanuni za Utumishi wa Umma za Mwaka 2003 na Waraka Na. 2 wa Utumishi wa Mwaka 2004 unazitaka taasisi zote za serikali kutumia mfumo wa wazi wa tathmini ya utendaji kazi Kutathmini utendaji wa watumishi wake.

Kanuni ya D.63 (1) ya Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za Mwaka 2009 inataka tathmini ya utendaji kazi ifanyike kwa watumishi wa umma wanaohudumu kwa mikataba ya kudumu, ajira za mikataba, mikataba ya muda maalum wa utumishi wa umma. Pia Kanuni ya D.63 (2) ya Kanuni za kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inasema kuwa, lengo la tathmini ya utendaji kazi ni kubaini, kuchambua na kuweka kumbukumbu

za uwezo na mapungufu ya watumishi ili kuwezesha hatua za kuchukuliwa ili kuboresha utendaji kazi.

Hivyo basi, usimamizi wa utendaji kazi wa watumishi wa umma una lengo la kuimarisha utendaji kazi kwa kiwango cha hali ya juu, ambapo utawezesha kila mtumishi kwa nafasi yake kuchukua jukumu kikamilifu na kuchangia kufikia malengo ya utumishi wa umma ipasavyo na kwa ufanisi. Aidha, tathmini hii inasaidia pia kubaini mahitaji ya mafunzo kwa watumishi na kuainisha watumishi wanaostahili kupandishwa cheo.

Katika tathmini ya wazi ya utendaji kazi wa watumishi kwa mwaka wa fedha unaoishia 30 Juni 2019, nilibaini watumishi 686 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 29 ambao tathmini haikufanyika au ilifanywa chini ya kiwango kinyume na Kanuni ya 22 (1) ya Kanuni za kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2003 na Kanuni ya D.42, D.62, D.63, D.67 na D.68 za Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za Mwaka 2009. Taarifa ya uchambuzi imeoneshwa katika **Jedwali Na.7-5** hapa chini.

Jedwali Na.7-5: Mapungufu katika tathmini ya wazi ya utendaji kazi

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi
1.	H/Jiji Arusha	127	16.	H/W Misungwi	8
2.	H/M Arusha	11	17.	H/W Mlele	13
3.	H/W Busokelo	19	18.	H/W Monduli	16
4.	H/W Chamwino	34	19.	H/W Moshi	15
5.	H/Mji Geita	30	20.	H/W Namtumbo	4
6.	H/W Hai	13	21.	H/W Newala	7
7.	H/W Handeni	54	22.	H/W Ngorongoro	11
8.	H/W Igunga	16	23.	H/W Rombo	8
9.	H/W Kaliua	21	24.	H/W Same	21
10.	H/Mji Korogwe	22	25.	H/W Sengerema	12
11.	H/W Lushoto	42	26.	H/W Singida	6

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi
12.	H/Mji Mafinga	49	27.	H/W Songea	13
13.	H/W Mbinga	30	28.	H/W Tabora	25
14.	H/Mji Mbinga	38	29.	H/W Ushetu	9
15.	H/W Mbogwe	12	**Jumla**		**686**

Utendaji usioridhisha wa Idara ya Rasilimali Watu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuhakikisha nyaraka za tathmini za watumishi zinajazwa kwa wakati, na kutokuwa na uelewa wa kutosha kwa watumishi wote na wasimamizi wao juu ya umuhimu wa kufanya tathmini ya wazi katika utendaji wa jumla wa mtu binafsi na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuwahudumia wananchi, umekuwa sababu kubwa ya mapungufu yaliyoonekana. Uelewa kuhusu upimaji wa utendaji wa watumishi kwa watumishi wa Serikali za Mitaa ulikuwa mdogo kutokana na ukosefu wa mipango thabiti ya kuwajengea uelewa watumishi kutoka Idara ya Rasilimali Watu.

Upimaji usioridhisha wa utendaji kazi kwa watumishi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa una athari hasi katika utoaji huduma endelevu katika Serikali za Mitaa kwani hakutakuwa na msingi wa hatua zitakazochukuliwa kwa watumishi ambao hawatakuwa wamefanya vizuri na kuwazawadia watumishi waliovuka malengo utendaji wao au kufikia malengo.

Ili kuboresha utendaji katika Halmashauri, ninapendekeza menejimenti za Halmashauri na Serikali kwa ujumla kuhakikisha kuwa kuna bajeti ya kutosha kwa ajili ya shughuli za utekelezaji wa tathmini ya wazi ya utendaji kazi wa watumishi na kuandaa mpango wa kuwajengea uelewa watumishi wa Serikali za Mitaa juu ya umuhimu wa tathmini ya wazi kwa wafanyakazi wa serikali. Pia nasisitiza juu ya kujaza, kukamilika ujazaji wa nyaraka za tathmini ya wazi kwa watumishi na kufanya tathmini katikati ya mwaka na kila mwisho wa mwaka kwa watumishi wote wa Serikali za Mitaa.

7.6 Usimamizi usioridhisha wa mfumo wa udhibiti wa taarifa za kiutumishi

Mfumo wa usimamizi wa taarifa za watumishi ni mfumo funganishi wa udhibiti wa taarifa mbalimbali za kiutumishi ikiwa ni pamoja na usimamizi wa taarifa za mishahara za watumishi ambao Serikali inautumia kama chombo cha kusimamia na kudhibiti taarifa za kiutumishi na mishahara kwa utumishi wa umma.

Serikali ya Tanzania iliamua kuanza kuutumia mfumo wa udhibiti wa taarifa za kiutumishi (HCMIS) kutokana na changamoto mbalimbali katika kuhakikisha umadhubuti wa taarifa za Watumishi na changamoto katika malipo ya mishahara mfano ucheleweshaji wa kupandishwa vyeo, Uhamisho, malipo na kuondolewa kwenye orodha ya mishahara.

Wakati wa ukaguzi, nilibaini mapungufu katika uhuishaji wa taarifa za watumishi na mishahara ambazo ziliingizwa kimakosa katika Halmashauri 5 ambazo zilihusisha watumishi 599. Pamoja na mapendekezo yangu niliyoyatoa katika taarifa za miaka ya nyuma tatizo bado limeendelea kuwepo. Mapungufu yaliyobainika wakati wa ukaguzi ni kama ucheleweshaji wa kuhamisha taarifa za mishahara ya watumishi wanaohama kutoka Halmashauri moja kwenda nyingine, kuchelewa kufutwa kwa kumbukumbu za watumishi wanaostaafu, wanaofariki, wanaoachishwa kazi, wanaoacha kazi na watoro kutoka kwenye orodha kuu ya mishahara na kutohuishwa mara kwa mara kwa taarifa za watumishi mfano, tarehe ya kuzaliwa na kuthibitishwa kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.7-6** hapa chini.

Jedwali Na.7-6: Usimamizi usioridhisha wa Mfumo wa udhibiti wa taarifa za Kiutumishi

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi ambao taarifa zao zina makosa
1.	H/W Madaba	5
2.	H/W Meru	10
3.	H/W Ngorongoro	573
4.	H/W Kiteto	6
5.	H/W Kondoa	5
	Jumla	**599**

Naunga mkono juhudi zinazofanywa na Serikali katika uhuishaji, urekebishaji na usimamizi wa taarifa za mishahara. Lakini kuendelea kuwepo kwa mapungufu haya kuna matokeo hasi katika kiasi cha mshahara kinachopaswa kulipwa kwa mwezi katika mamlaka 26 za serikali za mitaa, kiasi cha bajeti ya malipo ya wastaafu wanaotegemewa kuondoka kazini siku chache zijazo na bajeti kwa ajili ya watumishi wanaopanda vyeo.

Ninashauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kwa kushirikiana na OR-TAMISEMI na Ofisi ya Rais- Utumishi kuongeza nguvu katika uhuishaji na urekebishaji wa taarifa za watumishi na kuzihuisha mara kwa mara kwenye mfumo wa taarifa za watumishi ili kuhakikisha kuwa, mamlaka za serikali za mitaa zinalipa kiasi halisi cha mishahara na kwa wakati. Pia ninaishauri Ofisi ya Rais - Utumishi kuhakikisha kuwa inatoa idhini ya kuhuisha taarifa za uhamisho wa watumishi kwa wakati.

7.7 Malimbikizo ya mishahara na madai mengine Sh. 11,136,486,194

Nimepitia majalada ya watumishi, nyaraka zinazohusu madai ya watumishi pamoja na kufanya mahojiano na Maafisa Rasilimali Watu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 29 na kubaini uwepo wa madai ya watumishi kiasi cha Sh.

11,136,486,194 ambayo hajalipwa kwa kipindi cha zaidi ya miezi 12.

Madai haya yanahusisha malimbikizo ya mishahara, likizo, posho ya kukaimu, kujikimu na madai mengine kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.7-7** hapo chini.

Jedwali Na.7-7: Madai ya mishahara na madai mengine

Na.	Halmashauri	Madai ya mishahara (Sh.)	Madai mengine (Sh.)	Jumla (Sh.)
1.	H/W Gairo	802,603,240	720,601,254	1,523,204,494
2.	H/Mji Ifakara	65,433,700	290,201,600	355,635,300
3.	H/W Igunga	0	17,580,000	17,580,000
4.	H/W Kibaha	0	255,960,999	255,960,999
5.	H/W Kilosa	0	1,656,608,006	1,656,608,006
6.	H/W Kondoa	103,820,980	0	103,820,980
7.	H/Mji Korogwe	0	103,285,000	103,285,000
8.	H/W Magu	0	257,239,974	257,239,974
9.	H/W Manyoni	0	33,840,100	33,840,100
10.	H/W Masasi	270,626,745	23,459,155	294,085,900
11.	H/Mji Masasi	0	292,165,612	292,165,612
12.	H/Jiji Mbeya	0	711,501,429	711,501,429
13.	H/W Misungwi	0	478,840,059	478,840,059
14.	H/W Mkuranga	386,792,080	0	386,792,080
15.	H/W Moshi	0	40,730,000	40,730,000
16.	H/W Mpimbwe	0	135,621,446	135,621,446
17.	H/W Mpwapwa	16,188,414	0	16,188,414.40
18.	H/M Mtwara	191,928,598	59,895,602.08	251,824,200
19.	H/W Mwanga	0	82,360,000	82,360,000
20.	H/Jiji Mwanza	0	421,857,000	421,857,000
21.	H/W Newala	49,597,000	0	49,597,000
22.	H/W Nzega	9,574,447	0	9,574,447
23.	H/W Nzega	11,942,828	0	11,942,828
24.	H/W Same	0	28,218,000	28,218,000
25.	H/W Songea	105,501,594	1,417,907,375	1,523,408,969
26.	H/W Songwe	24,793,058	525,912,449	550,705,507
27.	H/W Tandahimba	0	156,150,870	156,150,870
28.	H/Jiji Tanga	672,134,049	0	672,134,049
29.	H/Mji Tunduma	0	715,613,530	715,613,530
Jumla		**2,710,936,733**	**8,425,549,460**	**11,136,486,194**

Ninatambua juhudi zinazofanywa na Serikali za kulipa madai ya watumishi. Hata hivyo, bado kuna ucheleweshaji katika kulipa madai ya muda mrefu.

Ufinyu wa bajeti ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa ajili ya kulipa watumishi wanaotarajiwa kupandishwa vyeo, ajira mpya, stahiki za watumishi kama vile posho ya madaraka mfano posho ya kukaimu, posho ya kujikimu na gharama nyingine za kiutumishi ni sababu hasa ya tatizo hili. Madeni yasiyolipwa yanaongeza mzigo wa madeni kwa Serikali za Mitaa na kupunguza morali ya kufanya kazi kwa watumishi katika kutoa huduma bora kwa wananchi.

Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa, OR-TAMISEMI pamoja na Ofisi ya Rais-Utumishi kushirikiana na Hazina kuhakikisha kuwa fedha za kutosha zinatengwa katika bajeti ili kulipa madai yote ya watumishi, na kuhakikisha kuwa hakuna madai mapya ya watumishi yanayoibuka kwa kulipa stahiki zote za watumishi kwa wakati na kuepuka kuingia katika madeni pasipokuwa na fedha.

7.8 Kuchelewa kuidhinisha upandishwaji wa madaraja na nyongeza za mishahara kwa watumishi 3,320

Kanuni ya D. 51 ya Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inahitaji tarehe ya kupandishwa daraja ya mtumishi wa umma iamuliwe na mamlaka sahihi ya uteuzi ambayo haitakuwa kabla ya tarehe ya nafasi ilipokuwa wazi, Afisa anapokuwa na sifa stahili za kuweza kupandishwa daraja na kutekeleza majukumu katika nafasi yake mpya.

Kinyume na kanuni tajwa hapo juu, ukaguzi wa majalada ya watumishi, taarifa za mfumo wa watumishi na mishahara na nyaraka nyingine ulibaini ucheleweshaji wa uidhinishaji wa orodha ya watumishi 3,320 katika Halmashauri 15 iliyowasilishwa kwa Ofisi ya Rais - Utumishi kwa ajili ya kupata

idhini licha ya watumishi husika kuwa na vigezo stahiki kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.7-8** hapa chini.

Jedwali Na.7-8: Halmashauri zilizochelewa kupandisha mishahara na vyeo

Na.	Halmashauri	Idadi ya watumishi
1.	H/W Bahi	103
2.	H/W Bukombe	11
3.	H/W Butiama	1
4.	H/Jiji Dar es Salaam	40
5.	H/W Kibiti	76
6.	H/W Kisarawe	28
7.	H/W Mafia	8
8.	H/W Magu	17
9.	H/W Mbogwe	50
10.	H/W Meatu	23
11.	H/W Mvomero	1,029
12.	H/Jiji Mwanza	25
13.	H/W Rufiji	26
14.	H/W Same	1,416
15.	H/Mji Tunduma	467
Jumla		**3,320**

Kuchelewa kufanya mabadiliko kwenye mishahara kwa watumishi waliopanda vyeo kunatokana na Ofisi ya Rais - Utumishi kuchelewa kutoa idhini kwa majina ya watumishi yaliyopendekezwa na Halmashauri kupanda madaraja au vyeo.

Kuchelewa kupandisha madaraja ya watumishi wa umma wenye sifa kunaweza kupunguza ari katika utendaji wa kazi zao na kusababisha matokeo mabaya katika utoaji huduma kwa jamii.

Ninapendekeza kwa uongozi wa mamlaka za serikali za mitaa, na OR - TAMISEMI na OR - Utumishi kuongeza kasi ya kuwapandisha madaraja na vyeo watumishi wenye sifa stahiki pamoja na kufanya marekebisho ya mishahara kwa wakati mara baada ya kupandiswa vyeo na madaraka.

7.9 Makato ya mishahara kutowasilishwa katika Taasisi husika Sh. 1,453,410,551

Lengo kuu la usimamizi wa mishahara ni kuhakikisha kuwa wafanyakazi wote wanalipwa kwa usahihi na kwa wakati unaofaa na kuhakikisha kodi stahili zinakatwa pamoja na makato mengine, na kwamba kodi iliyokatwa pamoja na makato mengine yanapelekwa kwa wakati kwenye taasisi husika. Ni muhimu kwa Mamlaka za Serikali za Serikali za Mitaa kuwasilisha makato ya mishahara kwa Taasisi husika kwa mujibu wa Aya ya 11.1 (e) cha Mwongozo wa Uhasibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa mwaka 2010.

Kwa mujibu wa Sheria, Kanuni na miongozo iliyopo Tanzania Mishahara ya wafanyakazi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa inajumuisha makato ya kisheria na yasiyo ya kisheria kama vile makato kwenda Mifuko ya Hifadhi ya Jamii (PSSSF na NSSF), kodi ya mapato na ulipaji wa mikopo kwa taasisi za kifedha, Mfuko wa Bima ya Afya (NHIF), Bodi ya mikopo (HESLB), SACCOS na michango ya vyama vya wafanyakazi. Makato hayo hukatwa kwenye chanzo na taarifa kupelekwa katika Halmashauri husika. Kwa upande wa watumishi ambao wanalipwa mishahara kutoka katika mapato ya ndani, mishahara yao hukatwa katika ngazi ya Halmashauri husika.

Wakati wa ukaguzi kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2019, nilibaini kuwa, halmashauri 30 zilishindwa kuwasilisha makato ya kisheria yenye jumla ya Sh. 1,453,410,551 kwa taasisi mbalimbali kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.7-9** hapa chini.

Jedwali Na.7-9: Orodha ya Taasisi ambazo makato yake hayakuwasilishwa

Jina la Taasisi	Kiasi (Sh.)
Mamlaka ya Mapato Tanzania	228,306,880
Mifuko ya Hifadhi ya Jamii	790,612,699
Taasisi nyingine	434,490,973
Jumla	**1,453,410,551**

Pia nilibaini kwamba, Halmashauri zilizochelewa kuwasilisha makato yake kwa taasisi husika kunaweza kupelekea kutozwa faini ambazo ni matumizi yasiyo na tija kwa Halmashauri hizo kwa mfano, nilibaini kuwa halmashauri 4 zilitozwa faini ya Sh. 1,804,281,800 kama adhabu kwa kuchelewa au kutowasilisha makato katika mifuko ya pensheni. Maelezo zaidi ya Halmashauri ambazo zilikuwa na makato yaliyofanyika yameoneshwa katika **Kiambatisho 7-3** kwa maelezo zaidi.

Pamoja na kuwa na mapungufu yanayofanana katika kaguzi zilizopita, nilibaini kuwa mwaka huu tatizo limeongezeka ikilinganishwa na miaka iliyopita. Mwenendo wa makato ya kisheria ambayo hayakuwasilishwa katika taasisi husika kwa miaka mine mfululizo ni kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.7-10** hapa chini.

Jedwali Na.7-10: Makato ya kisheria yasiyowasilishwa katika taasisi husika kwa miaka mitatu mfululizo

Mwaka	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (Sh.)
2018/19	30	1,453,410,551
2017/18	41	1,048,170,312
2016/17	31	963,796,371
2015/16	30	1,123,229,274

Kutokuwasilishwa kwa michango katika Mifuko ya Hifadhi ya Jamii kuna athari kubwa kwa mafao ya watumishi wanaostaafu. Kushindwa kupeleka kwa wakati makato kunaweza kusababisha Mamlaka za Serikali za Mitaa kutumia

fedha za makato ya watumishi kwa ajili ya shughuli nyingine zisizokuwa katika bajeti na hivyo kupelekea madeni na matumizi batili kwa njia ya faini kutokana na kuchelewa kuwasilisha makato.

Pamoja na mapendekezo yangu ya miaka iliyopita, Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi bado zilishindwa kuwasilisha makato ya mishahara kwa taasisi husika kwa wakati. Hii inaonesha udhaifu katika utekelezaji wa mapendekezo yangu ya kaguzi za miaka ya nyuma kuhusu uboreshaji wa usimamizi wa mishahara.

Ninapendekeza kwa halmashauri na serikali kwa ujumla kuwa na mfumo bora wa kuhakikisha kwamba, makato ya kisheria yanawasilishwa sehemu husika kwa wakati. Pia ninapendekeza kwa Halmashauri kuhakikisha kuwa makato ambayo hayakuwasilishwa kama ilivyoelezwa hapo juu yanawasilishwa mara moja kwa taasisi husika ili kuepuka matumizi yasiyo na tija yatokayo na adhabu.

7.10 Malipo ya mishahara kwa watumishi waliokoma utumishi wao Sh. 167,435,208

Watumishi wa Serikali wanalipwa mishahara moja kwa moja na Hazina kupitia akaunti zao za benki kila mwezi. Hii inaleta changamoto katika ukaguzi kujiridhisha kama Mamlaka za Serikali za Mitaa zinao mfumo mzuri wa kudhibiti malipo ya mishahara kwa watumishi waliostaafu, waliofariki, watoro au waliofukuzwa kazi.

Agizo la 79(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linamtaka Afisa Rasilimali Watu au Mkuu wa Idara husika, kutunza rejista ya watumishi wote na Mweka Hazina ataarifiwe mara moja juu ya masuala yote yanayoathiri malipo ya mishahara ikiwa ni pamoja na uteuzi, kujiuzulu, kufukuzwa kazi, kusimamishwa, kupewa majukumu mapya na kuhamishwa.

Aidha, Agizo la 79(8) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linasisitiza juu ya ukaguzi wa mara kwa mara utakaofanywa na Afisa Rasilimali Watu kwa kushirikiana na Wakuu wa Idara na Mkaguzi wa ndani, kuthibitisha uhalali wa taarifa za kiutumishi katika mfumo wa mishahara na kuhakikisha kuwa watumishi wote waliofikia umri wa kustaafu, wanastaafu kwa wakati.

Ukaguzi wa orodha ya malipo ya mishahara, majalada ya watumishi na taarifa za watumishi waliofariki, kustaafu na watoro katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha 2018/19 ulibaini kuwa, jumla ya Sh. 167,435,208 zililipwa kwa watumishi ambao utumishi wao ulikoma katika halmashauri 15.

Kati ya kiasi kilicholipwa, Sh. 132,661,851 ilikuwa ni malipo ya mishahara na Sh. 34,773,357 ikiwa ni makato ya watumishi hao kama inavyoelezwa kwa kina katika **Jedwali Na.7-11** hapa chini.

Jedwali Na.7-11: Makato na malipo ya mishahara kwa watumishi hewa

Na.	Halmashauri	Mishahara iliyolipwa (Sh.)	Makato (Sh.)	Jumla ya kiasi kilicholipwa (Sh.)
1.	H/M Arusha	4,131,000	0	4,131,000
2.	H/W Buchosa	14,942,000	0	14,942,000
3.	H/W Handeni	613,674	621,326.40	1,235,000
4.	H/M Ilemela	2,658,165	2,855,835	5,514,000
5.	H/W Kondoa	1,078,975	637,025	1,716,000
6.	H/W Korogwe	4,943,701	8,562,583	13,506,284
7.	H/W Kwimba	1,235,000	0	1,235,000
8.	H/W Madaba	4,530,000	0	4,530,000
9.	H/W Misungwi	1,912,240	6,911,932	8,824,172
10.	H/W Muheza	1,007,876	1,007,876	2,015,752
11.	H/W Ngorongoro	3,484,814	4,112,186	7,597,000
12.	H/W Rombo	2,769,347	2,716,653	5,486,000

Na.	Halmashauri	Mishahara iliyolipwa (Sh.)	Makato (Sh.)	Jumla ya kiasi kilicholipwa (Sh.)
13.	H/W Sengerema	3,124,922	6,039,078	9,164,000
14.	H/W Siha	84,633,000	0	84,633,000
15.	H/W Simanjiro	1,597,138	1,308,862	2,906,000
Jumla		**132,661,852**	**34,773,356**	**167,435,208**

Pamoja na juhudi zinazofanywa na Serikali katika kuhakiki taarifa za mishahara kwa kuondoa watumishi hewa, bado malipo ya mishahara na makato kwa watu ambao hawapo katika utumishi wa umma hutokea. Uwepo wa malipo hayo kunaonesha kuwa mapendekezo ya miaka ya nyuma juu ya kuboresha usimamizi wa mishahara hayakufanyiwa kazi kikamilifu.

Sababu kubwa ya kutokea kwa mapungufu hayo ni pamoja na kutohuishwa kwa wakati taarifa za watumishi katika mfumo, kutopitia mara kwa mara taarifa za malipo na kuchelewa kwa mawasiliano kati ya Mamlaka za Serikali za Mitaa, OR-TAMISEMI, Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Hazina kwa ajili ya kufuta watumishi ambao hawapo tena katika utumishi wa umma.

Kulingana na taarifa ya hapo juu, ninapendekeza kwa menejimenti za Halmashauri kuhakikisha kuwa wastaafu, watoro, waliohamishwa na kufukuzwa kazi wanaondolewa haraka katika mfumo wa malipo ya mishahara. Aidha, hatua za haraka zichukuliwe kurejesha kiasi cha Sh. 167,435,208 kilichotumika kulipa watumishi hewa.

7.11 Kutohuishwa kwa taarifa za watumishi waliohamishwa wapatao 731 katika mfumo wa LAWSON

Taarifa za mishahara za watumishi wote wa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatunzwa kwa pamoja Ofisi ya Raisi Utumishi wa Umma katika mfumo wa kompyuta wa LAWSON.

Taarifa za ajira mpya, uhamisho, kustaafu, utoro na kuachishwa kazi kwa watumishi wa serikali huonekana katika mfumo huo na taarifa hizo hupaswa kusahihishwa na kurekebishwa mara kwa mara. Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kufanya kazi kwa karibu na Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma kwa ajili ya kuleta ufanisi katika kuweka kumbukumbu, kurekebisha na kufutwa kwa taarifa za watumishi katika mfumo.

Agizo la 79(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linahitaji Afisa Rasilimali Watu au Mkuu wa Idara husika, kuweka rejista ya watumishi wote itakayohuishwa na maelezo yao na Mweka Hazina ataarifiwe juu ya mambo yanayoathiri malipo ya mishahara, ikiwemo: (a) uteuzi, kujiuzulu, kufukuzwa kazi, kusimamishwa, kubadilishiwa majukumu na uhamisho; (b) mabadiliko katika malipo, tofauti na nyongeza ya kawaida ya mshahara na makubaliano ya malipo na namna ya kukokotoa; (c) kutokuwepo kituoni kwa ugonjwa au sababu nyingine tofauti na likizo iliyopitishwa; na (d) taarifa muhimu za kutunza kumbukumbu za utumishi kwa ajili ya kodi ya mapato, na kuchangia katika mifuko ya jamii.

Ukaguzi wa taarifa za mishahara, majalada ya watumishi na rejista ya watumishi waliohama katika Halmashauri 38 umebaini kuwapo kwa watumishi 731 ambao walihamishiwa taasisi nyingine za Serikali lakini mishahara yao bado inasomeka katika vituo vyao vya awali. Maelezo zaidi yapo katika **Kiambatisho 7-4**.

Kuchelewa kuidhinishwa katika mfumo wa LAWSON na ufuatiliaji usioridhisha wa taarifa za mishahara kutoka kwa uongozi wa Halmashauri ni chanzo kikubwa cha dosari zilizooneshwa hapo juu.

Kushindwa kurekebisha taarifa za watumishi na za mishahara ya wanaohamia vituo vipya vya kazi huweza kusababisha

Halmashauri kupoteza taarifa muhimu za watumishi. Hivyo kusababisha kulipa mishahara na stahiki nyingine kwa watumishi wasiokuwapo katika utumishi wa umma. Pia, vituo vipya vya kazi vinaweza kushindwa kusimamisha mishahara wakati wa mashauri ya kinidhamu dhidi ya watumishi katika vituo vipya vya kazi wakati watumishi husika wakisubiri uamuzi wa kinidhamu kutolewa.

Napendekeza Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na OR-TAMISEMI na Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma kuhakikisha kuwa taarifa za watumishi waliohama zinahuishwa haraka katika mfumo wa LAWSON.

7.12 Mishahara isiyolipwa au kutorejeshwa Hazina Sh. 301,979,043

Watumishi wa Serikali wanalipwa mishahara moja kwa moja kupitia akaunti zao za benki toka Hazina kila mwezi. Utaratibu huu huleta changamoto katika kutambua kama utekelezaji wa maelekezo ya Hazina kupitia Mwongozo Na. 3 wenye Kumb. Na. CBA.187/495/01/23 wa tarehe 18 Septemba 2014 na Agizo la 79(6) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 ambayo yanahitaji mishahara isiyolipwa kutokana na kustaafu, kufariki, utoro, na kufukuzwa kazi kurejeshwa Hazina ndani ya siku 14 baada ya malipo ya mshahara.

Ukaguzi ulibaini kuwa Halmashauri 12 zilikuwa na mishahara isiyolipwa ya jumla ya Sh. 301,979,043 iliyotokana na kustaafu, kufariki, utoro, na kufukuzwa kazi kwa watumishi kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.7-12** ambayo haikuthibitishwa kurejeshwa Hazina.

Jedwali Na.7-12: Mishahara isiyolipwa ambayo haikurejeshwa Hazina

Na.	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Bahi	24,745,414
2.	H/W Busokelo	8,607,159
3.	H/W Igunga	14,482,984
4.	H/W Iringa	69,211,809.51
5.	H/M Iringa	5,590,197.81
6.	H/W Kilindi	12,191,864
7.	H/W Korogwe	19,934,744
8.	H/W Kyela	109,579,017.68
9.	H/W Liwale	10,248,505
10.	H/W Monduli	11,973,302
11.	H/W Namtumbo	4,899,825
12.	H/W Simanjiro	10,514,221
Jumla		**301,979,043**

Wakati wa ukaguzi, nilibaini kuwa fedha hizi zilizuiwa kutokana na malipo ya mishahara kufanyika kimakosa kwa watumishi waliokuwa nje ya utumishi wa umma kutokana na kufukuzwa kazi, utoro, mashauri ya kinidhamu na mishahara iliyosimamishwa na Halmashauri.

Fedha zisizorejeshwa Hazina kwa wakati zinaweza kutumiwa na Halmashauri kwa matumizi yasiyokusudiwa.

Ninapendekeza menejimenti za halmashauri ya serikali za mitaa kuhakikisha kuwa fedha zisizolipwa au kulipwa kimakosa na kurudishwa kutokana na kufukuzwa au kutokuwepo kituoni kwa watumishi, zinarejeshwa Hazina ndani ya wiki mbili kama inavyotakiwa na Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 na Mwongozo Na. 3 wenye Kumb.Na.CBA.187/495/01/23 ya tarehe 18 Septemba 2014.

Pia ninapendekeza kwa Halmashauri, OR-TAMISEMI, Ofisi ya Rais-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Hazina

kuanzisha mfumo thabiti utakaoepusha ulipaji wa mishahara kwa watu ambao ambao waliwahi kuwa watumishi lakini hawapo tena kazini.

7.13 Malipo yaliyofanywa kwa wafanyakazi wa muda bila kuwa na mikataba halali Sh. 171,289,660

Kanuni ya D.33 (1) ya Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inahitaji mwajiriwa katika utumishi wa umma kuingia katika mkataba (kwa masharti ya kiinua mgongo) unaoainisha masharti ya ajira yake kama ilivyoelezwa katika Kiambatisho D/V cha kanuni hizo. Aya ya 11.2 (f) ya Mwongozo wa Uhasibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa (LAAM) wa mwaka 2010 inasema kwamba, "baadhi ya ajira za muda zinaweza kutokea katika Mamlaka za Serikali za Mitaa hivyo kuhitaji watumishi wa muda". Ukomo wa juu wa muda kwa watumishi wa muda mfupi kawaida ni miezi mitatu ingawa kipindi kinaweza kuongezwa upya panapotokea umuhimu. Wafanyakazi wa muda wanatakiwa wawe na usimamizi wa kutosha na kwa kawaida hawatahusika na makato.

Ukaguzi wa hati za malipo, vitabu vya fedha na mafaili ya watumishi wa muda katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 ulibaini kuwa malipo ya Sh. 171,289,660 yalifanyika kwa watumishi wa muda bila ya kuwa na mikataba iliyosainiwa kinyume na Kanuni za Kudumu zilizonukuliwa hapo juu kama inavyoonekana katika **Jedwali la 7-13** hapa chini.

Jedwali Na.7-13: Malipo yaliyofanywa kwa wafanyakazi wa muda bila mikataba halali

Na.	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	4,587,300
2.	H/Mji Mafinga	10,970,000
3.	H/W Monduli	82,800,000
4.	H/W Rungwe	22,000,000
5.	H/W Same	30,600,000
6.	H/W Sengerema	20,332,360
Jumla		**171,289,660**

Udhibiti na usimamizi usiotosheleza umeonekana kuwa chanzo kikubwa cha udhaifu uliobainika. Kutokana na udhaifu huo, kuna uwezekano wa malipo yaliyoghushiwa kufanyika kwa kuwalipa watumishi hewa au kusababisha malipo ya ziada, malipo pungufu au kutolipa watumishi wote wa mikataba. Pia, inaweza kusababisha migogoro kati ya mwajiri na watumishi hao wa mkataba, na Mamlaka za Serikali za Mitaa haziwezi kuwa na nguvu ya kisheria hivyo zinaweza kupata hasara itokanayotokana na faini na adhabu. Endapo mishahara kwa watumishi hao wa mikataba itakuwa haijalipwa, itakuwa vigumu kuthibitisha madai yao kutokana na kutokuwepo kwa mikataba.

Ninapendekeza menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia sheria na kanuni husika katika kusimamia watumishi wa mikataba kwa kuandaa mikataba ya kisheria, itakayosainiwa na pande zote mbili. Pia, kuwepo mfumo imara wa usimamizi na ufanyaji tathmini ya utendaji wa watumishi wa muda mfupi, pamoja na uhitaji wao katika Mamlaka za Serikali za Mitaa husika.

7.14 Kushindwa kuchangia kwenye Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi Sh. 80,638,905

Kifungu cha 71 cha sheria ya Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi ya mwaka 2008, kina wataka Waajiri wote wanaofanya biashara Tanzania kujisajili na Mfuko huo. Pia katika Taarifa ya Serikali namba 139, inawataka Waajiri wote wa umma kuchangia kwenye Mfuko huo kiasi cha asilimia 0.5 wakati wale wa taasisi binafsi wanatakiwa kuchangia asilimia moja (1) ya kiasi cha jumla ya mishahara wanayolipa kwa mwaka kuanzia mwaka 2014.

Mchango unatakiwa kuchangiwa kila mwezi na malipo ya michango ya mwezi yanapaswa kufanyika ndani ya mwezi mmoja baada ya mwisho wa mwezi wa malipo husika.

Kuchelewesha kulipa mchango kutapelekea tozo kwa mujibu wa kifungu cha 75(3) na (4) cha Sheria cha Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi Na. 20 ya Mwaka 2008.

Ukaguzi wa malipo ya mishahara umebaini kuwa jumla ya Halmashauri tano hazikuweza kuchangia michango yao kwenye Mfuko toka kwenye mishahara iliyolipwa kwenye fungu 5000 kwa watumishi wanaolipwa kutoka kwenye makusanyo yake ya ndani ya Serikali. Halmashauri ambazo hazikuweza kuchangia mfuko huo zimeonyeshwa katika **Jedwali Na.7-14** hapa chini.

Jedwali Na.7-14: Halmashauri ambazo hazikuchangia kwenye Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi

Na.	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	3,103,315
2.	H/W Arusha	2,640,476
3.	H/W Igunga	3,692,010
4.	H/W Kibaha	69,110,884
5.	H/W Tabora	2,092,220
Jumla		**80,638,905**

Hali hii imesababishwa na juhudi ndogo zilizowekwa na Halmashauri husika katika kuhakikisha kwamba michango ya Mfuko huo wa fidia kwa wafanyakazi inawasilishwa kwa wakati kama Kifungu cha 71 na 75 cha Sheria ya Mfuko wa Fidia kwa Wafanyakazi ya mwaka 2008 inavyohitaji.

Ukiukwaji wa Sheria ya Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi unaziweka Halmashauri katika hatari ya kulipa gharama zisizo za msingi kama faini, tozo au malipo mengine kama hayo kama yalivyo ainishwa katika Kifiungu cha 71(4) (faini ya Sh. 50,000,000 au kifungo cha miaka 10 au vyote), Kifungu cha 73(7) (faini ya Sh. 20,000,000 au kifungo cha miaka 3 au vyote) na Kifungu cha 75(3) na (4) (faini ya Sh. 50,000,000 au kifungo cha miaka 10 au vyote).

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zizingatie matakwa ya Sheria ya Mfuko wa Fidia wa Wafanyakazi ya Mwaka 2008 kwa kuhakikisha kuwa michango inawasilishwa ipasavyo kwenye Mfuko huo.

7.15 Usimamizi usioridhisha wa mfumo wa kielekitroniki wa daftari la mahudhurio ya wafanyakazi

Katika ukaguzi wangu wa mwaka huu wa fedha, nilibaini mapungufu katika mfumo wa kielectroniki unaotunza kumbukumbu za mahudhurio ya Watumishi katika makao makuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa. Mfumo huu huandika taarifa ya kila Mtumishi, muda anaokuja kazini asubuhi na muda anaotoka kazini jioni. Wakati wa Ukaguzi nilibaini mapungufu katika mfumo huo katika Halmashauri mbili kama inavyoonyeshwa katika **Kiambatisho 7-5.**

Nilibaini kuwa tatizo hili limetokana na ufungaji wa mfumo usioridhisha ambao umefanywa na wataalamu wa TEHAMA katika Halmashauri hizo na ufuatiliaji mdogo kutoka idara ya rasilimali watu kwenye ufanisi wa mfumo huo.

Uhalali wa malipo ya posho kwa kufanya kazi muda wa ziada na malipo ya posho ya kulala nje ya kituo cha kazi hauwezi kupatikana kwa watumishi ambao hawaweki saini katika mfumo huo. Pia lengo la ufungaji wa mfumo huo haliwezi kufikiwa ipasavyo na gharama za ufungaji wa mfumo huo zitakuwa hazina faida/matunda yeyote.

Nashauri menejimenti za halmashauri za serikali za mitaa husika kuboresha ufanisi wa mfumo huo ili kupata thamani ya fedha. Aidha, menejimenti za halmashauri hizo zije na njia mbadala ya kuwawezesha watumishi ambao hawajatambuliwa na mfumo waweze kuweka saini kwenye daftari la kawaida la mahudhurio kama mbadala wa mfumo.

7.16 Watumishi ambao hawaendi likizo zao za mwaka

Agizo la H.1(1) la Maagizo ya Kudumu za Utumishi wa Umma ya Mwaka 2009 linahitaji likizo kuheshimiwa kama haki ya kila mtumishi wa umma na ikiwa mwajiri hajampa mtumishi wake likizo, basi mwajiri atahitajika kumlipa mtumishi huyo mshahara wake wa mwezi mmoja ikiwa ni fidia ya likizo yake.

Kinyume na agizo tajwa hapo juu katika ukaguzi wangu na mapitio ya majalada ya watumishi, nilibaini kwamba Halmashauri sita zilikuwa na watumishi ambao hawakwenda likizo kwa kipindi kinachozidi mwaka mmoja kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na.7-15** hapa chini.

Jedwali Na.7-15: Watumishi ambao hawaendi likizo zao za mwaka

Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Arusha
2.	H/W Babati
3.	H/W Chamwino
4.	H/Mji Korogwe
5.	H/W Mbinga
6.	H/W Ngorongoro

Suala la kutokwenda likizo linachangiwa kwa kiasi kikubwa na upungufu ya watumishi katika Halmashauri husika ukilinganisha na majukumu ya kazi yaliyopo.

Kama mtumishi wa umma haendi likizo yake ya mwaka kama sheria inavyotaka inaweza kumpelekea mtumishi huyo kutoa huduma chini ya kiwango chake cha kawaida. Pia ikiwa mtumishi hajaenda likizo yake ya mwaka inampasa alipwe Mshahara wake wa mwezi mmoja badala ya likizo ambayo inaweza kuchangia kuongeza deni kwa Halmashauri hizo.

Ninashauri menejimenti za halmashauri ya serikali za mitaa husika kuwahamasisha watumishi wake kwenda likizo yao ya mwaka kama Agizo la H.1 (1) la Maagizo ya Kudumu ya Utumishi wa Umma ya mwaka 2009 inavyotaka na kama kuna sababu za msingi za Mtumishi kutokuchukua likizo basi sababu hizo zinatakiwa kuwekwa wazi.

7.17 Nyongeza ya mshahara kutofanyika kwa watumishi waliopanda vyao

Kanuni D.51 ya Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inaweka misingi kwa ajili ya upandishwaji wa vyeo na mishahara kwa watumishi wa umma. Kinyume na kanuni tajwa hapo juu, wakati wa mapitio ya muundo wa ofisi, taarifa za kiutawala na nyaraka zingine za kiutawala nilibaini kwamba katika Halmashauri mbili watumishi wake hawakupandishwa vyeo wala kupata nyongeza za mishahara Kama inavyoonyeshwa kwenye **Jedwali Na.7-17** hapa chini.

Jedwali Na.7-17: Nyongeza ya mishahara ambayo haijafanyika kwa watumishi waliopanda vyeo

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi wa watumishi
1.	H/W Babati	150
2.	H/Mji Babati	347
	Jumla	**497**

Hii inatokana na maagizo ya mara kwa mara yanayotolewa na mamlaka za uajiri na mikakati ya kuendeleza watumishi ambayo haiendani na uhalisia wa mazingira yaliyopo katika Halmashauri husika.

Kwa mtazamo wangu, watumishi wa umma watakosa ari ya kufanya kazi na kufanya kazi mchini ya kiwango chao kufikia malengo ya Serikali hizo za mitaa. Pia kuchelewa kuwapandisha mishahara kunaleta watumishi kutoridhika na kile wanachokipata na kusababisha wengine kuacha kazi.

Ninapendekeza menejimenti za halmashauri ya serikali za mitaa husika kurekebisha mishahara kwa wakati ili kuongeza ari ya wafanyakazi ambayo itasaidia katika kuongeza michango yao kwa ajili ya kufikia malengo yao binafsi na ya Halmashauri.

SURA YA 8

UKAGUZI WA MIRADI YA MAENDELEO NA MIRADI MINGINE

8.1 Utangulizi

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19 miradi mbalimbali ya maendeleo ilitekelezwa. Utekelezaji wake ni chachu kubwa ya ukuaji wa uchumi. Kwa ujumla, miradi hii inafadhiliwa na Serikali kuu, washirika wa maendeleo, mapato ya vyanzo vya ndani vya halmashauri na michango ya jamii.

Utekelezaji wa miradi na shughuli za maendeleo unafadhiliwa na Ruzuku ya Maendeleo ya Serikali za Mitaa (LGDG), Mfuko wa Kuchochea Maendeleo ya Jimbo (CDCF), Lipa kutokana na Matokeo (Payment for Result) na Programu ya Uboreshaji wa Elimu Tanzania (EQUIP).

Vilevile, miradi mingine ya maendeleo iliyotekelezwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19 ni Mfuko wa Kimkakati wa Sekta Mbalimbali (NMSF), Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana (WYDF), Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF), Programu ya Kuimarisha Mamlaka za Miji (Urban Local Government Strengthern Programme), Asasi ya Kitaifa Inayolenga Kutokomeza UKIMWI kwa Watoto na Familia (Ariel Glaser Pediatric Aids Healthcare Initiative), Utoaji wa Elimu bila Malipo, Mradi wa Utafiti wa UKIMWI (Walter Reed),na Ufadhili wa Programu ya Elimu Kutokana na Matokeo (RBF).

Ufuatiliaji wa utekelezaji halisi wa miradi na fedha zilizotumika kwa miradi kama vile Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF), Mfuko wa Pamoja wa Afya (HBF), na Programu ya Maendeleo Sekta ya Maji (WSDP) imekaguliwa na kutolewa taarifa kupitia ripoti inayojitegemea ya miradi ya maendeleo.

8.2 Mapungufu Yaliyoonekana wakati wa Kupitia Ripoti ya Mapato na Matumizi ya Miradi ya Maendeleo

Matumizi ya fedha katika sekta ya umma ni sehemu ya uwajibikaji katika kukamilisha matakwa ya kifedha katika kipindi kilichoainishwa. Ni mchakato wa kupima matokeo ya utendaji kwa kulinganisha na fedha zilizotumika.

Wakati wa mapitio ya taarifa za fedha na utekelezaji, nilibaini masuala kadhaa kuhusu miradi iliyotajwa hapo awali kama inavyoainishwa hapo chini.

8.2.1 Fedha za utekelezaji wa miradi ambazo hazikutumika Sh. 71,498,952,336

Nimepitia matumizi ya fedha zilizotolewa kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za maendeleo na miradi kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 na kubaini kuwa halmashauri 124 zilikuwa na jumla ya Sh. 156,556,469,260 kwa ajili ya utekelezaji wa miradi mbalimbali iliyo kwenye bajeti. Hata hivyo, hadi mwisho wa Mwaka wa Fedha tarehe 30 Juni 2019, jumla ya Sh. 85,302,131,095 zilikuwa zimetumika, na kubaki Sh. 71,498,952,336 sawa na asilimia 46 ya fedha zote za maendeleo kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na.8-1** hapa chini.

Jedwali Na.8-1: Taarifa ya mapato na matumizi ya miradi ya maendeleo

Chanzo cha Fedha	Idadi ya Halmashauri zilizokaguliwa	(A) Fedha Zilizokuwepo (Sh.)	(B) Matumizi Halisi (Sh.)	(A-B) Bakaa (Sh.)	% Bakaa (A-B)/A%
LGCDG	3	5,082,447,227	2,842,631,908	2,239,815,319	44
ULGSP	7	81,485,104,973	29,584,680,981	51,900,423,992	64
EQUIP-T	14	7,556,904,572	5,224,890,141	2,332,014,431	31
CDCF	22	1,583,552,285	1,259,871,239	323,681,046	20
CHF	2	146,994,046	106,560,046	40,434,000	28
P4R	22	9,765,523,137	6,948,704,803	2,816,818,334	29
EGPAF	10	1,355,757,104	1,224,700,360	131,056,744	10
HSDG	12	18,251,000,000	15,956,788,713	2,294,211,287	13
Nyinginezo	32	31,329,185,916	22,153,302,904	9,420,497,183	37
Jumla	**124**	**156,556,469,260**	**85,302,131,095**	**71,498,952,336**	**46**

Taarifa ya mapato na matumizi ya halmashauri husika imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-1.**

Bakaa ya kiasi kikubwa cha fedha imesababishwa na mipango dhaifu ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo na kucheleweshwa kwa fedha kutoka Hazina.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa zilizo na salio kubwa kuingiza kwenye bajeti ijayo miradi yote ambayo haikutekelezwa ili itekelezwe na kupata matokeo tarajiwa.

8.2.2 Miradi mikubwa ya maendeleo

Miradi mikubwa ya maendeleo ni miradi ya muda mrefu ya kujenga, kuboresha, kudumisha, au kuendeleza mali zisizohamishika. Halmashauri zinatumia kiasi kikubwa cha fedha kuwekeza kwenye miradi ya maendeleo ili kutoa huduma bora kwa wananchi.

Nilipitia taarifa ya mapato na matumizi ya miradi mikubwa kwa mwaka wa fedha unaoishia Juni, 2019 na kubaini kuwa halmashauri 185 zilikuwa na jumla ya Sh. 923,650,715,481 kwa ajili ya miradi ya maendeleo ambapo kati ya fedha hizo, Sh. 664,353,118,381 zilitumika na kubakia kiasi cha Sh. 259,297,597,099 sawa na asilimia 28 ya fedha zilizotolewa. Maelezo zaidi yanaoneshwa kwenye **Jedwali Na.8-2** hapa chini.

Jedwali Na.8-2: Mwenendo wa fedha za maendeleo kwa miaka 4 mfululizo

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmas-	Fedha iliyokuwepo (Sh.)	Fedha iliyotumika (Sh.)	Bakaa ya fedha (Sh.)	Asilimi a ya
2018/19	185	923,650,715,481	664,353,118,381	259,297,597,099	28
2017/18	185	793,817,895,707	532,367,976,921	261,449,918,916	33
2016/17	185	796,708,520,009	531,652,643,504	265,055,876,504	33
2015/16	171	584,417,654,676	370,970,071,298	212,934,270,535	14

Taarifa ya mapato na matumizi ya miradi ya maendeleo kwa kila halmashauri husika imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-2.**

Jedwali Na.8-2 hapo juu linaonesha kuwa uwezo wa halmashauri kutumia fedha zilizopo kwa ajili ya miradi mikubwa ulikuwa asilimia 28 kwa Mwaka wa Fedha 2018/19. Uwepo wa bakaa kubwa mwisho wa mwaka unaashiria kasi ndogo katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

Ninazishauri halmashauri husika kuanzisha mfumo bora wa usimamizi wa rasilimali zilizotengwa kutekeleza miradi yote ya maendeleo iliyopangwa ili kutoa huduma zilizopangwa na ili jamii ipate thamani ya fedha.

8.3 Mapungufu yaliyoonekana wakati wa uchambuzi wa utekelezaji miradi ya maendeleo

Uchambuzi wa utekelezaji wa miradi iliyokamilika na inayoendelea katika halmashauri 22 umebaini mapungufu mbalimbali kwenye utekelezaji wake. Mapungufu mengi yalibainika kwenye miradi iliyotekelezwa katika ngazi ya kata na vijiji. Hali hii ilitokana na kutowepo kwa usimamizi wa kutosha wa miradi hiyo. Orodha ya halmashauri zilizokutwa na mapungufu kwenye utekelezaji wa miradi inaoneshwa kwenye **Kiambatisho Na.8-3**.

Ili kuzuia kujirudia kwa mapungufu yaliyobainishwa, mamlaka ya serikali za mitaa zinashauriwa kuimarisha ufuatiliaji na usimamizi kwenye utekelezaji wa miradi na kuhakikisha kuwa halmashauri zinaingia mikabata na wakandarasi au mafundi wenye sifa na uwezo wa kufanya kazi zenye ubora.

Vilevile, menejimenti za halmashauri za serikali za mitaa zinashauriwa zirekebishe mapungufu yaliyoonekana katika utekelezaji wa miradi.

8.3.1 Miradi ambayo haikutekelezwa Sh. 25,967,832,930

Nimepitia utekelezaji wa miradi kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 na kubaini kuwa halmashauri za wilaya 19 hazikutekeleza miradi ya maendeleo yenye thamani ya jumla ya Sh. 24,695,407,306 kutokana na ama kutopatikana kwa fedha kutoka Serikali kuu au makusanyo hafifu ya mapato kutoka vyanzo vya ndani.

Vilevile, kazi za miradi zenye thamani ya Sh. 1,272,425,624 katika halmashauri 12 hazikutekelezwa licha ya ukweli kuwa fedha kwa ajili ya utekelezaji wa miradi hiyo zilikuwepo.

Maelezo zaidi ya miradi ambayo haikutekelezwa inaoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-4**.

Kwa maoni yangu, ucheleweshaji wa utekelezaji na ukamilishaji wa miradi unaweza kusababisha ongezeko la gharama za utekelezaji kutokana na mabadiliko ya gharama za vifaa vya ujenzi na mfumuko wa bei. Kwa upande mwingine, malengo yaliyokusudiwa ya miradi hii yanaweza yasifanikiwe.

8.3.2 Miradi ambayo haikukamilika Sh. 77,509,365,805

Tathmini niliyofanya kwenye utekelezaji wa miradi ya maendeleo nimebaini kuwa fedha za utekelezaji hazikutoka kwa wakati, ushiriki usioridhisha wa jamii kwenye shughuli za miradi, usimamizi usioridhisha wa miradi na kutelekezwa kwa miradi kwa muda mrefu kumesababisha kuwepo kwa miradi ambayo haijakamilika yenye thamani ya Sh. 77,509,365,805 katika halmashauri 81. Maelezo ya miradi ambayo haijakamika imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-5**.

Ninazishauri menejimenti za halmashauri husika kuchukua hatua stahiki ili kuhakikisha kuwa miradi yote ya maendeleo inatekelezwa na kufanikisha malengo yaliyokusudiwa.

Aidha, ninazishauri ziimarishe ufuatiliaji na usimamizi wa miradi inayotekelezwa katika ngazi ya kata na vijiji.

Kwa upande mwingine, Wizara ya Fedha na Mipango inashauriwa kutoa fedha za utekelezaji wa miradi ili kuziwezesha halmashauri kutekeleza na kukamilisha kwa wakati miradi iliyopangwa.

8.3.3 Miradi iliyokamilika lakini haitumiki Sh. 12,664,534,104

Nimebaini kuwa miradi 42 katika Halmashauri 33 yenye thamani ya Sh. 12,664,534,104 ambayo imekamilika ilikuwa haitumiki. Kutokana na hali hiyo, thamani ya fedha kwa miradi hiyo haijapatikana kutokana na malengo yaliyopangwa na wanufaika wa mradi kutofikiwa. Maelezo zaidi yanatolewa kwenye **Kiambatisho 8-6**.

Nina wasiwasi na maandalizi pungufu katika utekelezaji wa miradi mbali mbali, kitendo ambacho kinaweza kukwamisha utoaji wa huduma inayolengwa kwa jamii.

Nanazishauri kwa mamlaka za serikali za mitaa kuchukua hatua stahiki kuhakikisha kuwa miradi yote iliyokamilika inatumika kwa uhakika ili kufanikisha malengo yaliyowekwa pamoja na kupata thamani ya fedha. Pia, kuimarisha usimamizi na utuatiliaji wa miradi zinotekelezwa kwenye ngazi za chini.

Kwa upande mwingine, Wizara ya Fedha na Mipango inashauriwa kutoa kwa wakati fedha za miradi ya maendeleo iliyoidhinishwa ili kuwezesha utekelezaji wa miradi iliyopangwa.

8.3.4 Fedha za utekelezaji wa miradi zilitumika kwenye shughuli zisizokusudiwa Sh. 1,251,851,985

Wakati wa ukaguzi nimebaini kuwa halmashauri 13 zilichepusha fedha za miradi ya maendeleo jumla ya Sh.

1,251,851,985 na kuzitumia kwenye shughuli ambazo hazikukusudiwa kinyume na Kifungu cha 43 (5) cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka, 1982. Hii inamaanisha kuwa shughuli zilizokusudiwa hazikufanyika jambo linaloweza kuathiri malengo ya halmashauri husika katika kutoa huduma bora kwa jamii. Maelezo zaidi yanatolewa katika **Jedwali Na.8-3** hapa chini.

Jedwali Na.8-3: Fedha za miradi zilizotumika kwenye shughuli nyingine

Na.	Jina la Halmashauri	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Buhigwe	Mapato ya Ndani	32,723,143
2.	H/W Iramba	Mapato ya Ndani	11,000,000
3.	H/W Karatu	Mapato ya Ndani	56,986,000
4.	H/W Ngorongoro	Mapato ya Ndani	37,655,746
5.	H/W Nyasa	Mapato ya Ndani	52,059,800
6.	H/W Sumbawanga	Mapato ya Ndani	64,126,750
Jumla Ndogo			**254,551,439**
1.	H/W Bumbuli	LGCDG	397,766,497
2.	H/W Itigi	LGCDG	112,554,522
3.	H/W Nyasa	LGCDG	287,519,239
Jumla Ndogo			**797,840,258**
1.	H/W Korogwe	HSDG	49,912,585
2.	H/W Tabora	HSDG	41,208,703
Jumla Ndogo			**91,121,288**
1.	H/W Mpwapwa	CDCF	3,229,000
Jumla Ndogo			**3,229,000**
1.	H/W Kibondo	UNCDF	105,110,000
Jumla Ndogo			**105,110,000**
Jumla Kuu			**1,251,851,985**

Ninazishauri halmashauri husika kufuata matakwa ya bajeti kama ilivyopitishwa na kuboresha utaratibu wa uandaaji wa bajeti kwa kutambua shughuli zote za vipaumbele ili kupunguza mabadiliko ya mara kwa mara ya bajeti wakati wa utekelezaji wake na hivyo kuathiri lengo la bajeti.

8.4 Mapungufu mengine yatokanayo na Miradi/Programu ya Maendeleo

Katika ukaguzi nilioufanya kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 nilibaini mapungufu yatokanayo na miradi na programu za maendeleo kama inavyoelezwa hapa chini.

8.4.1 Halmashauri kushindwa kuchangia asilimia 10 kutoka kwenye vyanzo vya ndani kwenda kwenye Mfuko wa Wanawake, Vijana na Walemavu Sh. 9,930,902,514

Sehemu ya 37 (a) ya Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa (Sura ya 290) ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa, 2018) inazitaka halmashauri kuchangia asilimia 10 ya mapato yake ya ndani kwenda Mfuko wa Wanawake, Vijana na Walemavu. Lengo la uamuzi huu ni kuwawezesha wanawake, vijana na watu wenye ulemavu kupata mikopo nafuu na kujihusisha na shughuli mbalimbali za kiuchumi.

Nimefanya tathmini ya utekelezaji wa sheria na kugundua kuwa halmashauri 115 zimeshindwa kuchangia kiasi cha Sh. 9,930,902,514 ikiwa ni asilimia 10 ya mapato yao ya ndani kwenda Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana. **Kiambatisho 8-7** kinaonesha orodha ya halmashauri ambazo hazikuchangia asilimia 10 ya mapato yake.

Jedwali Na.8-4 hapa chini linaonesha mwenendo wa michango kwa mwaka wa Fedha 2018/19. Malimbikizo ya michango ambayo haikutolewa ya kipindi miaka ya nyuma imefutwa ikiwa ni kutekeleza maagizo yaliyotolewa na OR-TAMISEMI kupitia barua yenye kumbukumbu No.CE.151/498/01/88 ya tarehe 17 Disemba 2019.

Jedwali Na.8-4: Madeni ya Mfuko wa Wanawake, Vijana na Walemavu

Mwaka	Mamlaka za Serikali za Mitaa	Kiasi ambacho Hakijachangwa (Sh.)
2018/19	115	9,930,902,514

Halmashauri kutochangia Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake , Vijana na Walemavu kunakwamisha malengo ya Serikali katika kukuza nafasi ya kiuchumi kwa wanawake, vijana na watu wenye ulemavu.

Menejimenti za halmashauri zinashauriwa kuwa na mkakati mzuri wa kutenga na kutoa kiasi ambacho hakijachangwa katika mfuko ili kuwezesha vikundi vya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu kupata mikopo kwa ajili ya miradi midogo midogo ambayo kwa baadaye itakuwa endelevu.

8.4.2 Mikopo kwa wanawake, vijana na walemavu ambayo hazikurejeshwa Sh. 13,794,359,981

Mwongozo wa Fedha na Aya ya 5.5 ya makubaliano kati ya Halmashauri na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee, na Watoto unazielekeza halmashauri kukusanya madeni ya mikopo katika muda mwafaka.

Tathmini iliyofanyika kuhusu ufanisi wa Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake, Vijana na Walemavu katika halmashauri 111 imebaini kuwa mikopo mingi iliyotolewa kwenye vikundi vya wanawake, vijana nawalemavu haijarejeshwa. Hali hii inatokana na kutokuwepo kwa udhibiti wa uhakika wa utoaji na ufuatiliaji wa mikopo. Nimebaini kuwa kati ya Sh. 23,483,448,868 zilizokopeshwa, ni kiasi cha Sh. 9,689,088,887 tu ndicho kimerejeshwa huku kiasi cha Sh. 13,794,359,981 sawa na asilimia 59 hakijarejeshwa

Mtazamo wangu ni kuwa kutorejeshwa kwa fedha kutapelekea kushindwa kwa Mfuko kutoa mikopo kwa vikundi vingine vya wanawake, vijana na walemavu. Orodha ya halmashauri ambazo mikopo yake haikurejeshwa imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-8** cha ripoti hii. **Jedwali Na.8-5** hapa chini linaonesha kiasi cha mikopo ya vikundi ambacho hakijarejeshwa kwa miaka minne mfululizo.

Jedwali Na.8-5: Mwenendo wa mikopo isiyorejeshwa na vikundi vya wanawake, vijana na walemavu kwa miaka minne mfululizo

Mwaka wa Fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi ambacho hakijarejeshwa (Sh.)	Asilimia (%)
2018/19	111	13,794,359,981	59
2017/18	90	10,044,453,656	59
2016/17	84	5,809,326,477	63
2015/16	76	4,746,008,627	50

Nazishauri halmashauri kuongeza juhudi katika urejeshaji wa fedha za mikopo ili kufanikisha malengo na uendelevu wa Mfuko wa Wanawake, Vijana na Walemavu.

Pia, Wizara inapaswa kufanya mapitio ya mwongozo wa utoaji wa mikopo ili kujumuisha kifungu kinachowabana wanufaika ili waweze kurejesha mikopo hiyo kwa wakati.

8.4.3 Asilimia 20 ya ruzuku ya fidia haikupelekwa ngazi ya kata na vijiji Sh. 1,349,522,231

Mwaka 2004 Serikali ilifuta baadhi ya vyanzo vya ndani vilivyokuwa vinakusanywa na halmashauri. Serikali kuu hutoa ruzuku ya fidia ya vyanzo vilivyofutwa. Mamlaka za serikali za mitaa ziliagizwa kupeleka asilimia 20 ya kiasi kilichopokelewa katika ngazi ya kata na vijiji.

Katika ukaguzi huu, nimebaini kuwa jumla ya Sh. 1,349,522,231 zilizopokelewa kutoka Serikali Kuu kwenda halmashauri 59 hazikupelekwa ngazi za kata na vijiji.

Orodha ya halmashauri ambazo hazikupeleka ruzuku ya fidia ya vyanzo kwenye kata na vijiji imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-9** cha ripoti hii.

Ninashauri mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha kuwa asilimia 20 ya fidia ya vyanzo vya ndani inayopokelewa kutoka Serikali kuu inapelekwa kwa wakati kwenye ngazi za

kata na vijiji ili zikatekeleze shughuli mbalimbali walizojipangia.

8.4.4 Hasara itokanayo na kutojazwa kwa usahihi madai ya fedha za Bima ya Afya Sh. 2,022,980,474

Wakati wa ukaguzi wa hospitali na vituo vya afya mbalimbali katika Halmashauri 52, nilibaini kuwa madai yenye jumla ya Sh. 2,022,980,474 yaliyopelekwa Bima ya Afya baada ya kutoa huduma kwa wanachama wa NHIF yalikataliwa kulipwa kutokana na kasoro mbalimbali wakati wa kujaza fomu za madai.

Hali hii inarudisha nyuma juhudi za Halmashauri katika kutoa huduma bora na za uhakika kwa wananchi kwani fedha ambazo hazikurejeshwa zingeweza kutumika kununua mahitaji mengine ya kiafya (dawa na vifaatiba)

Orodha ya halmashauri ambazo fedha hazikurejeshwa kutoka NHIF inaoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-10**.

Ninazishauri halmashauri kuanzisha mifumo madhubuti ya usimamizi wa madai ya NHIF, na kutoa elimu na mafunzo ya mara kwa mara kwa watumishi wake juu ya namna sahihi ya utunzaji wa fomu za madai za NHIF. Pia, halmashauri zihakikishe kuwa maoni yaliyopokelewa kutoka NHIF juu ya aina ya makosa ambayo yalisababisha kukataliwa kwa madai husika yanawasilishwa kwa Maafisa afya kwa uboreshaji.

8.4.5 Fedha za ruzuku ya matumizi kwa Shule za Sekondari na Msingi ambazo hazikutolewa Sh. 2,902,127,636

Tathmini niliyofanya kuhusu utekelezaji wa elimu bila malipo kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 katika Halmashauri 42, nilibaini kulikuwa na fedha pungufu za matumizi kwa shule za msingi na sekondari zilizotumwa shuleni kiasi cha Sh. 2,902,127,636 sawa na asilimia 24 ya kiasi kilichokadiriwa Sh. 12,299,751,676. Kiasi kilichotumwa hakipo sawasawa na mwongozo wa utekelezaji

wa elimu bila malipo kwa shule za msingi na sekondari uliotolewa tarehe 28 Desemba 2015. Mwongozo umeelekeza ruzuku ya matumizi kwa kiwango cha Sh. 6,000 kwa kila mwanafunzi wa shule za msingi na Sh. 25,000 kwa mwanafunzi shule za sekondari.

Kutotolewa kwa fedha zilizopangwa kutumika kunazifanya shule kushindwa kununua vifaa muhimu vya elimu kama vitabu, vifaa vya kufundishia, vifaa vya maabara na kemikali, marekebisho madogo madogo ya miundombinu ya shule, kujenga uwezo, utawala ikijumuisha vifaa vya ofisi, na gharama ya chakula. Kwa hiyo, sera ya Serikali ya kuboresha elimu nchini inaweza isitekelezwe kama ilivyopangwa.

Maelezo ya fedha zilizotolewa pungufu yanaoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-11** cha ripoti hii.

Ninaishauri Serikali kutoa fedha kulingana na bajeti iliyopitishwa ili kutengeneza mazingira mazuri ya elimu kwa walimu na wanafunzi na hivyo kuongeza ufanisi katika elimu na hatimaye kufanikisha malengo yaliyowekwa.

8.4.6 Mapungufu yaliyobainika katika usimamizi wa Mfuko wa Afya ya Jamii

Serikali ilianzisha Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF) kupitia Sheria ya Mfuko wa Afya ya Jamii Na. 1 ya mwaka 2001 lengo likiwa kuwawezesha wanachama kupata huduma ya afya ya kuaminika na uhakika kwa kuweka utaratibu endelevu wa kifedha. Aya ya 3.3 ya Mwongozo wa Usimamizi wa Fedha ya Mfuko wa Afya ya Jamii Toleo la Mwaka 2014 inasema “Timu ya Uongozi wa CHF inatakiwa kukamilisha na kuomba kwa wakati msaada linganifu”.

Wakati wa ukaguzi wa mfuko wa CHF katika halmashauri nane (8) nimebaini kuwa halmashauri hizo hazikuomba ruzuku linganifu (matching grants) kiasi cha Sh. 718,922,000. Ruzuku

linganifu ya jumla ya Sh. 2,465,954,512 iliombwa na halmashauri 31 kutoka Bima ya Afya (NHIF) lakini fedha hizo hazikurejeshwa. Orodha ya Halmashauri hizo zimeoneshwa kwenye **Kiambatisho 8-12**.

Menejimenti za halmashauri za serikali za mitaa zinashauriwa kuzingatia Mwongozo wa Usimamizi na Uendeshaji wa Kifedha wa CHF ili kufanikisha manufaa na malengo ya mfuko. Pia, halmashauri zinapaswa kuhakikisha kuwa hati zote muhimu za madai ya marejesho ya ruzuku linganifu zinatayarishwa na kupelekwa NHIF.

8.4.7 Uhaba wa miundombinu ya elimu katika Shule za Msingi na Sekondari

Utoaji wa elimu bora unahitaji mazingira wezeshi yakiwemo miundombinu ya kutosha ambayo ni pamoja na vyumba vya madarasa, maabara, vyoo, mabweni, madawati na nyumba za wafanyakazi.

Nimetathmini utoshelevu wa miundombinu ya elimu hasa katika shule za msingi na sekondari katika halmashauri 30 na kubaini upungufu wa miundombinu ya elimu pamoja na walimu katika shule zote za msingi na sekondari hivyo kuathiri kwa kiwango kikubwa ubora wa elimu inayotolewa. Maelezo ya hali ya miundombinu ya elimu katika shule za msingi na sekondari yameainishwa katika **Jedwali Na.8-6** hapa chini.

Jedwali Na.8-6: Hali ya miundombinu ya elimu katika shule za msingi na sekondari

	Mahitaji	Vilivyopo	Pungufu	Asilimia (%)
Shule za Sekondari				
Madarasa	8,261	6,632	1,629	20
Maabara	1,200	724	476	40
Mashimo ya Vyoo	12,430	7,915	4,515	36
Madawati	213,012	176,477	36,535	17
Nyumba za Walimu	13,292	2,161	11,131	84
Shule za Msingi				
Madarasa	35,979	19,119	16,860	47
Mashimo ya Vyoo	60,006	25,669	34,337	57
Madawati	417,141	339,580	77,561	19
Nyumba za Walimu	34,213	8,069	26,144	76

Orodha ya halmashauri zilizoathirika ni kama inavyoonekana katika **Viambatisho 8-13** na **8-14**.

Hii inamaanisha kwamba halmashauri hazijafikia lengo la kitaifa la wastani wa wanafunzi 45 kwa kila mwalimu (1:45). Hali hii inaonesha kuwa uhaba wa miundombinu ya elimu inaweza kuathiri ubora wa elimu inayotolewa ambayo inaweza kusababisha matokeo mabaya ya wanafunzi. Kwa hiyo, madhumuni ya muda mrefu ya kutoa elimu bora hayawezi kufikiwa ikiwa hatua madhubuti hazitachukuliwa na Serikali kushughulikia hali hii.

Kwa hiyo, ninazishauri halmashauri, kwa kushirikiana na OR-TAMISEMI, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia, na wadau wengine kuweka mikakati ya uboreshaji wa miundombinu iliyopo na kuanzisha miundombinu mipya ili kuboresha elimu nchini Tanzania.

SURA YA 9

MANUNUZI NA USIMAMIZI WA MIKATABA

9.1 Utangulizi

Sura hii inaelezea masuala yaliyoibuliwa wakati wa kufanya ukaguzi wa manunuzi ya bidhaa na huduma. Ukaguzi wa manunuzi ulifanyika ili kujiridhisha iwapo sheria husika, sera, taratibu, usawa, na uwazi umezingatiwa katika mchakato mzima wa manunuzi. Katika mwaka wa Fedha 2018/19, taarifa yangu ya maoni ya ukaguzi ina sehemu kuu mbili, ambazo; ni ripoti kuhusu ukaguzi wa taarifa za fedha na taarifa kuhusu utekelezaji wa sheria, kanuni, na miongozo mbalimbali ambapo mada kuu iliyochaguliwa ni utekelezaji wa sheria na kanuni za manunuzi na usimamizi wa mikataba.

Kifungu cha 3 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 7 ya Mwaka 2011 na (kama ilivyorekebishwa mwaka 2016) kinaeleza kuwa mchakato wa manunuzi ni njia ya kununua, kukodi, au kupokea bidhaa, kandarasi au huduma yoyote kwa taasisi nunuzi. Hujumuisha pia shughuli zote zinazohusiana na uagizaji wa bidhaa, kandarasi au huduma ikiwa ni pamoja na maelezo ya mahitaji, wito wa zabuni, uteuzi wa wazabuni, na uandaaji, utoaji, na usimamizi wa mikataba.

9.2 Taswira ya Manunuzi Yaliyofanyika katika Kipindi Kinachotolewa Taarifa

Ukaguzi wa manunuzi ya bidhaa, kandarasi na huduma kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 umefanyika kwenye halmashauri zote 185 za Tanzania Bara. Ukaguzi huu umebaini kuwa jumla ya Sh. 1,614,407,976,973 zilitumiwa na mamlaka 185 za serikali za mitaa kwa ajili ya ununuzi wa bidhaa, huduma, na kandarasi ikiwa ni ongezeko la asilimia 24 ikilinganishwa na jumla ya Sh. 1,302,794,588,840 zilizotumika katika Mwaka wa Fedha 2017/18.

Kiasi cha fedha kilichotumiwa na halmashauri kwenye manunuzi ya bidhaa, kandarasi, ushauri na huduma kwa miaka mitatu mfululizo ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-1** hapa chini.

Jedwali Na.9-1: Thamani ya manunuzi yaliyofanywa na Mamlaka za serikali za mitaa kwa kipindi cha miaka mitatu (katika milioni)

Aina ya Manunuzi	2018/19 (Sh.)	%	2017/18 (Sh.)	%	2016/17 (Sh.)	%
Manunuzi ya bidhaa na huduma	611,153	38	594,753	46	608,970	45
Matengenezo mbalimbali	161,046	10	122,366	9	198,961	15
Manunuzi ya mali za kudumu	842,208	52	585,676	45	549,431	40
Jumla	**1,614,408**	**100**	**1,302,795**	**100**	**1,357,362**	**100**

Chanzo: *Hesabu za mwisho za mwaka 2018/19 zilizokaguliwa*

Jedwali Na.9-1 linaonesha kuwa, pamoja na kuongezeka kwa kiasi cha fedha kilichotumika kwenye manunuzi ya mali za kudumu kati ya Mwaka wa Fedha 2017/18 na 2018/19, matumizi katika mali za kudumu kwa mwaka 2018/19 ni asilimia 52 na kwa Mwaka wa Fedha 2017/18 ilikuwa asilimia 45, ikiwa ni ongezeko la asilimia 5 kuanzia Mwaka 2016/17 mpaka Mwaka wa Fedha 2017/18. Gharama za matengenezo zilipungua kwa asilimia 6 kuanzia Mwaka wa Fedha 2016/17 hadi Mwaka wa Fedha 2017/18. Kuanzia Mwaka wa Fedha 2017/18 hadi Mwaka wa Fedha 2018/19 gharama za matengenezo ziliongezeka kwa asilimia 1. Manunuzi ya bidhaa na huduma yameongezeka kwa asilimia 1 kuanzia Mwaka wa Fedha 2016/17 hadi 2017/18 na manunuzi ya bidhaa na huduma yamepungua kwa asilimia 8 kati ya Mwaka wa Fedha 2017/18 na Mwaka wa Fedha 2018/19. Maelezo zaidi yanaoneshwa kwenye **Kiambatisho 9-1** cha taarifa hii.

9.3 Uzingatiaji wa Sheria ya Manunuzi na Kanuni Zake

Kifungu cha 48 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 kinanitaka kueleza katika ripoti yangu ya maoni ya mwaka iwapo taasisi nilizozikagua zimezingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake. Katika kutekeleza jukumu hili, katika Mwaka wa Fedha 2018/19 nimebaini kuwa halmashauri 70 kati ya halmashauri 185 zilizokaguliwa sawa na asilimia 39 zilizigatia matakwa ya Sheria huku halmashauri 115 sawa na asilimia 61 zikizigatia matakwa ya Sheria lakini kukiwa na kasoro kadhaa kwenye kufuata sheria na kanuni za mununuzi.

Orodha ya halmashauri ambazo hazikufuata Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 (kama ilivyofanyiwa marekebisho mwaka 2016) na Kanuni zake za Mwaka 2013 ni kama zinavyooneshwa katika **Kiambatisho 9-2** cha taarifa hii.

Kwa kuzingatia ulinganisho hapa chini, halmashauri zenye uzingatiaji wa sheria na kanuni za manunuzi wenye kasoro ni asilimia 61 na zile zilizozingatia sheria bila kasoro ni asilimia 39 kama inavyooneshwa kwenye jedwali 9-2 hapo chini

Jedwali Na.9-2: Kiwango cha uzingatiaji wa sheria ya manunuzi kwa kipindi cha miaka miwili

Uzingatiaji	2018/19		2017/18	
	Idadi ya Halmashauri	Asilimia (%)	Idadi ya Halmashauri	Asilimia (%)
Kutozingatia kikamilifu sheria na kanuni za manunuzi	115	61	34	18
Kuzingatia sheria na kanuni za manunuzi	70	39	151	82
Jumla	185	**100**	**185**	**100**

Ninasisitiza kuwa Serikali iimarishe vitengo vya manunuzi katika halmashauri kwa kuhakikisha kuna idadi ya watumishi inayotosheleza na wenye sifa na kutoa fedha za kutosha kwa ajili ya kuwajengea uwezo watendaji wake ili kuinua kiwango cha uzingatiaji wa sheria za manunuzi.

9.4 Mapungufu katika kuzingatia mchakato na Taratibu za Manunuzi wa Umma

Wakati wa kufanya tathmini ya uzingatiaji wa mchakato na taratibu za manunuzi, nilibaini baadhi ya Mamlaka za serikali za mitaa hazikufuata mchakato na taratibu za manunuzi kama vile kutozingatia muda wa utekelezaji wa mikataba; nyongeza ya muda wa mkataba isiyofuata utaratibu; udhaifu katika ufuatiliaji na usimamizi wakati wa utekelezaji wa mikataba; na malipo kufanyika bila kuwa na ankara za malipo, hati za mapokezi ya bidhaa, hati za kuagiza bidhaa, hati za kupokelea bidhaa, nukuu za bei, na fomu za kuainisha mahitaji ya ununuzi.

Mchakato na taratibu zingine ambazo hazikufuatwa ni baadhi ya malipo kufanywa kabla ya kupokelewa kwa bidhaa na huduma; hati za mapokezi ya bidhaa kutosainiwa na mpokeaji; ankara za malipo na hati za mapokezi ya bidhaa kutoonesha tarehe; hati za mapokezi ya bidhaa na ankara za malipo kuonesha kuwa zilipokelewa kabla ya kutolewa kwa hati za kuagiza bidhaa; na baadhi ya hati za kuagiza bidhaa kutokuwa na saini ya Afisa Masuuli. Halmashauri husika zimeoneshwa kwenye **Kiambatisho Na.9-2** kwenye taarifa hii.

Kutokana na kutozingatiwa kwa matakwa ya Sheria ya Manunuzi ya Umma Na.7 ya Mwaka 2011 (kama ilivyorekebishwa mwaka 2016) na kanuni zake za mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016), kuna hatari kwamba baadhi ya mikataba haitatekelezwa kwa kiwango au kukamilika kwa wakati. Aidha, bidhaa na huduma zilizolipiwa zinaweza zisipokelewe au bidhaa zisizo na ubora kupokelewa; na mikataba kutotekelezwa kikamilifu na hivyo halmashauri kutopata thamani ya fedha kutokana na manunuzi hayo.

Ninazishauri menejimenti za Mamlaka za serikali za mitaa husika kuchukua hatua stahiki za kerekebisha mapungufu

yaliobainishwa hapo juu na kuzingatia taratibu za manunuzi ili kupata thamani ya fedha ya manunuzi yaliyofanyika.

9.5 Mapungufu katika Uandaaji na Utekelezaji wa Mipango ya Manunuzi

Nilifanya tathmini kwenye Mamlaka 72 za Serikali za Mitaa kuhusu uzingatiaji wa matakwa ya Kifungu cha 49 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 na Kanuni ya 69 ya Kanuni za manunuzi ya umma kwenye maandalizi na utekelezaji wa mpango wa manunuzi wa mwaka na kubaini mapungufu kadhaa kama yanavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-3** hapa chini:

Jedwali Na.9-3: Mapungufu katika uandaaji na utekelezaji wa mipango ya manunuzi

Na.	Jina la Halmashauri	Maelezo
a.	H/W Kongwa H/W Misungwi H/W Iramba	Manunuzi madogo ambayo hayajaoneshwa kwenye ripoti ya bodi ya zabuni inayoandaliwa kila mwezi kinyume na Kanuni ya 166 (7) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013
b.	H/W Monduli H/W Kibondo H/M Ilemela H/W Sengerema H/W Itilima H/W Kaliua H/W Sikonge	Kutopeleka taarifa za manunuzi kwa mamlaka ya udhibiti wa manunuzi ya umma (Kanuni 87 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013)
c.	H/W Ngorongoro H/W Kakonko H/W Igunga	Mpango wa manunuzi wa mwaka haujapitishwa na kamati ya fedha kinyume na Kanuni ya 9 (9) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inayotaka mamlaka inayoidhinisha bajeti kupitia na kuidhinisha mpango wa manunuzi wa mwaka kwa kuzingatia bajeti na mpango wa utekelezaji.
d.	H/Mji Njombe H/W Mbinga H/Mji Kahama H/W Kishapu H/W Maswa H/W Meatu	Manunuzi yaliyofanyika bila kuwepo kwenye mpango wa mwaka wa manunuzi (Kanuni ya 69(7) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 na hayapo kwenye bajeti.

Na.	Jina la Halmashauri	Maelezo
	H/W Iramba H/W Mkalama H/W Ileje H/W Momba H/W Kaliua H/W Bumbuli H/W Pangani	

Hali iliyoelezwa hapo juu inaweza kupelekea kufanyika kwa manunuzi yasiyo kwenye mpango, na yasiyo na manufaa, tija wala ushindani kwenye halmashauri hivyo kushindwa kupata thamani ya fedha

Ninazishauri mamlaka husika za serikali za mitaa kuhakikisha kuwa zinafanya manunuzi yaliyo kwenye mpango wa manunuzi na kwa mujibu wa sheria, kanuni, na miongozo ya manunuzi.

9.6 Marejeo ya Utendaji wa Vitengo vya Usimamizi wa Manunuzi na Bodi za Zabuni

Nilipitia utendaji kazi wa Vitengo vya Manunuzi na Bodi za Zabuni za Mamlaka za serikali za mitaa wakati wa ukaguzi wa manunuzi na nilibaini mapungufu mbalimbali kwenye utendaji kazi wake kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho 9-3**.

Utendaji wa kazi usioridhisha wa Vitengo vya Manunuzi na bodi za zabuni kwenye Mamlaka za serikali za mitaa kunasababishwa hasa na ukosefu wa mafunzo kwa watendaji na muundo usioridhisha wa bodi za zabuni hali hii ni chanzo cha manunuzi yasiyokuwa na tija na hivyo kukosekana kwa thamani ya fedha kwenye manunuzi husika.

Ninazishauri Mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha zinatoa ushirikiano wa kutosha kwa Vitengo vya Manunuzi na Bodi za Zabuni kwa kuzipatia rasilimali-fedha na watumishi wa kutosha kulingana na mahitaji. Pia, bodi za zabuni ziwe na mchanganyiko wa wataalamu ili kuwezesha

taratibu za manunuzi kufuatwa na thamani ya fedha kupatikana.

9.7 Matokeo ya ukaguzi wa manunuzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kanuni za 4(1), (2)(a), (b) na (d), na 5 (1), (2) (a-c) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinazitaka taasisi za manunuzi kuhakikisha kuwa fedha za umma zinatumika kwa uaminifu na usawa wakati wa kufanya mchakato wa manunuzi.

Katika mwaka wa fedha 2018/19, nimepitia nyaraka za michakato ya manunuzi katika Mamlaka 185 za serikali za mitaa kwa nia ya kufanya tathmini iwapo taratibu na michakato ya manunuzi pamoja na usimamizi wa mikataba ulifanyika kwa kuzingatia misingi ya thamani ya fedha, ufanisi, tija, bila upendeleo, uwazi, ushindani na gharama nafuu. Nia ilikuwa; kujiridhisha manunuzi yalifuata sheria kwa lengo la kupunguza mianya ya udanganyifu, rushwa, upendeleo, uonevu na matendo mengine yasiyofaa. ufuatao ni udhaifu uliobainika:

9.7.1 Manunuzi ya bidhaa na huduma yasiyoshindanishwa bila kuwa na sababu zinazojitosheleza Sh. 32,461,005,953

Ukaguzi wa kumbukumbu za manunuzi kwa Mwaka wa fedha 2018/19 umeonesha kuwa jumla ya Sh.32,461,005,953 zililipwa na Mamlaka 74 za Serikali za Mitaa kwa ajili ya gharama za ujenzi, huduma na bidhaa bila kushindanisha wazabuni, kinyume na Kanuni ya 131(5), 159 na 164 za Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016). Hali hiyo inatia shaka kama thamani ya fedha ilipatikana katika halmashauri zilizofanya manunuzi hayo toka kwa watoa huduma bila kushindanisha wazabuni ili kupata mzabuni mwenye bei ya chini kwa kuzingatia, bei ya soko, uhakika wa upatikanaji wa bidhaa na huduma, na ubora wa bidhaa na huduma.

Orodha za Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya manunuzi ya bidhaa, huduma, kazi na ushauri pasipo kushindanisha wazabuni pamoja na kiasi kilichohusika zimeorodheshwa kwenye **Kiambatisho 9-4** katika ripoti hii.

Ulinganisho wa manunuzi pasipo ushindani kwa miaka mitatu ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-4** hapa chini.

Jedwali Na.9-4: Mwenendo wa manunuzi pasipo ushindani

Mwaka	Manunuzi pasipo ushindani (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	32,461,005,953	74
2017/18	3,936,238,236	48
2016/17	1,413,388,622	32

Kwa kuzingatia **Jedwali Na.9-4**, inaweza kuhitimishwa kuwa hakuna mabadiliko chanya katika kuhakikisha Mamlaka za serikali za mitaa zinaepuka kufanya manunuzi yasiyo ya ushindani kwani idadi imeongezeka kwa halmashauri 26 kutoka halmashauri 48 Mwaka 2017/18 hadi 78 Mwaka 2018/19 na kiasi cha fedha kilichohusika pia kimeongezeka kwa Sh. 28,524,767,717 sawa na ongezeko la asilimia 725.

Ninazishauri Mamlaka zote za Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa wazabuni wanashindanishwa ili kupata bei shindani na bidhaa na huduma zenye ubora na thamani ya fedha. Endapo mzabuni mmoja atatumiwa katika manunuzi, lazima kuwapo ushahidi kuthibitisha uhalali wa maamuzi hayo.

9.7.2 Manunuzi ya thamani ya Sh. 9,234,451,830 yalifanyika bila idhini ya bodi za zabuni

Wakati wa ukaguzi, nimebaini kuwa Mamlaka za serikali za mitaa 47 zilifanya manunuzi ya bidhaa na huduma yenye thamani ya Sh. 9,234,451,830 bila kupata idhini ya bodi ya zabuni kinyume na Kanuni za 55(2), 163(4) na 185(1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013. Orodha ya halmashauri na kiasi husika kinaonekana katika **Jedwali Na.9-5** hapa chini:

Jedwali Na.9-5: Manunuzi yaliyofanyika bila idhini ya Bodi ya Zabuni

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Ngorongoro	6,750,000	25	H/W Magu	604,583,568
2.	H/W Rufiji	33,500,000	26	H/W Misungwi	17,339,000
3.	H/M kigamboni	200,151,500	27	H/W Kalambo	39,799,333
4.	H/M Temeke	820,663,207	28	H/W Sumbawanga	127,474,562
5.	H/M Iringa	3,200,000	29	H/W Nyasa	195,229,333
6.	H/W Bukoba	17,803,699	30	H/W Tunduru	52,077,500
7.	H/W Kyerwa	52,479,710	31	H/W Shinyanga	118,622,900
8.	H/W Mlele	34,357,460	32	H/W Itilima	136,444,200
9.	H/W Kakonko	266,178,067	33	H/W Maswa	37,307,441
10.	H/W Lindi	124,186,600	34	H/W Manyoni	111,446,123
11.	H/W Liwale	23,765,200	35	H/M Singida	455,956,158
12.	H/W Mbulu	89,321,350	36	H/W Ileje	354,004,455
13.	H/W Bunda	361,585,000	37	H/W Mbozi	296,966,720
14.	H/W Kyela	57,957,262	38	H/W Songwe	1,034,087,526
15.	H/W Mbarali	93,033,160	39	H/Mji Tunduma	260,830,000
16.	H/Mji Masasi	27,852,267	40	H/Mji Korogwe	78,678,729
17	H/M Ilala	44,939,000	41	H/W Tabora	42,301,600
18	H/W Lindi	57,775,100	42	H/Mji Korogwe	21,565,454
19	H/W Malinyi	168,813,809	43	H/W Moshi	24,543,120
20	H/Mji Nanyamba	41,227,900	44	H/W Busokelo	1,464,084,292
21	H/M Ilemela	600,000,000	45	H/W Bariadi	89, 826,178
22	H/W Songwe	192,449,470	46	H/W Ileje	354,004,455
23	H/W Nzega	50,615,600	47	H/W Lushoto	4 14,278,000
24	H/W Newala	38,500,000			
				Jumla	**9,234,451,830**

Ulinganisho wa manunuzi yaliyofanyika bila idhini ya bodi za zabuni kwa miaka iliyopita ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-6** hapa chini.

Jedwali Na.9-6: Mwenendo wa manunuzi yaliyofanyika bila idhini ya bodi za zabuni kwa miaka mitatu mfululizo

Mwaka	Kiasi kilicholipwa bila idhini ya Bodi ya Zabuni (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	9,234,451,830	47
2017/18	9,047,221,353	32
2016/17	2,703,509,121	25

Jedwali Na.9-6 linaonesha kwamba mapendekezo yangu ya awali hayajafanyiwa kazi kwani kiasi ambacho hakikupitishwa na bodi za zabuni kimeongezeka kwa Sh. 187,230,477 kutoka mwaka 2017/18 hadi 2018/19 sawa na asilimia 2.1. Hali hii inamaanisha kuwa kuna ongezeko kubwa la kiasi na idadi ya Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya manunuzi bila kibali cha bodi za zabuni. Matokeo yake mbali na kutozingatia Sheria na Kanuni husika, ukaguzi haukuweza kujiridhisha iwapo thamani ya fedha katika manunuzi haya ilipatikana.

Ninapendekeza kuwa mamlaka za serikali za mitaa zifuate Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake kwa kuhakikisha kuwa nukuu za bei na nyaraka za zabuni zinaidhinishwa na bodi za zabuni.

9.7.3 Manunuzi yaliyofanywa kutoka kwa wauzaji ambao hawakuidhinishwa Sh. 4,353,203,757

Wakati wa ukaguzi, nilibaini kuwa mamlaka 34 za serikali za mitaa zilifanya manunuzi ya bidhaa na huduma kutoka kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa kinyume na Kanuni Na. 131(4)(b) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 (Kama zilivyorekebishwa mwaka 2016). Orodha ya halmashauri zilizofanya manunuzi kutoka kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa na mwenendo wa manunuzi ambao haukuidhinishwa pamoja na kiasi chake inaonyeshwa kwenye **Jedwali Na.9-7** na **9-8** hapa chini:

Jedwali Na.9-7: Halmashauri zilizofanya manunuzi kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa

Na	Halmashauri	Kiasi	Na	Halmashauri	Kiasi
1.	H/Jiji Arusha	134,815,597	18	H/M Songea	28,199,963
2.	H/W Arusha	104,226,194	19	H/Mji Kahama	230,466,805
3.	H/W Karatu	45,290,500	20	H/W Msalala	230,466,805
4.	H/W Longido	229,778,290	21	H/W Shinyanga	110,964,260
5.	H/W Ngorongoro	371,303,274	22	H/M Shinyanga	203,543,918
6.	H/W Mpwapwa	43,389,860	23	H/Mji Bariadi	47,444,140
7.	H/W Mpimbwe	24,765,580	24	H/W Busega	29,463,973
8.	H/W Bunda	29,836,678	25	H/W Ikungi	116,072,716
9.	H/W Musoma	220,172,748	26	H/W Iramba	91,392,107
10.	H/W Serengeti	21,743,000	27	H/W Manyoni	269,673,950
11.	H/W Tarime	160,256,376	28	H/W Mkalama	111,740,000
12.	H/W Mbeya	22,160,000	29	H/W Singida	140,674,767
13.	H/W Rungwe	90,345,919	30	H/W Bumbuli	3,755,420
14.	H/W Kalambo	178,751,106	31	H/W Handeni	33,822,679
15.	H/W Sumbawanga	469,202,005	32	H/Mji Handeni	146,107,400
16.	H/W Nyasa	46,841,278	33	H/W Lushoto	9,505,380
17	H/W Songea	292,717,224	34	H/W Muheza	64,313,845
				Jumla	**4,353,203,757**

Jedwali Na.9-8: Mwenendo wa manunuzi yaliyofanyika kutoka kwa wazabuni wasioidhinishwa kwa kipindi cha miaka mitatu

Mwaka (Sh.)	Kiasi (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	4,353,203,757	34
2017/18	923,836,408	18
2016/17	936,775,623	27

Jedwali Na.9-8 linaonesha kuwa mwenendo wa manunuzi ya bidhaa na huduma yaliyofanywa na Mamlaka za serikali za mitaa kutoka kwa wazabuni ambao hawakuidhinishwa

yameongezeka kwa Sh. 3,429,367,349 na idadi ya mamlaka imeongezeka kutoka Mamlaka za serikali za mitaa 18 zilizoripotiwa Mwaka wa Fedha 2017/18 hadi Mamlaka 34 za Serikali za Mitaa zilizoripotiwa Mwaka wa Fedha 2018/19.

Manunuzi ya bidhaa na huduma kutoka kwa wazabuni wasioidhinishwa yanazuia uwezekano wa kununua huduma na bidhaa zinazolingana na thamani ya fedha. Aidha, bidhaa zilizonunuliwa huenda zisiwe na viwango na ubora uliotarajiwa kama bidhaa na huduma zingenunuliwa kutoka kwa wazabuni walioidhinishwa.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa zilizotajwa kufanya manunuzi kwa kuzingatia kanuni za manunuzi zilizoelezwa hapo juu na kuzingatia thamani ya fedha, ufanisi, na tija katika matumizi ya fedha za umma.

9.7.4 Ununuzi wa bidhaa na huduma kwa kutumia masurufu Sh. 1,476,172,521

Kanuni ya 166, ikisomwa pamoja na Jedwali Na. 7 la Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013 (kama ziliyorekebishwa mwaka 2016), inaruhusu taasisi za umma kulipia bidhaa na huduma kwa kutumia pesa taslimu au kadi ya manunuzi na imeweka ukomo wa Sh. 5,000,000 kwa manunuzi ya aina hiyo.

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, nimebaini kuwa mamlaka 39 za serikali za mitaa zilitoa masurufu ya jumla ya Sh. 1,476,172,521 kwa watumishi mbalimbali ili kufanya manunuzi ya bidhaa na huduma kinyume na kanuni iliyotajwa hapo juu kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-9**.

Jedwali Na.9-9: Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya manunuzi kwa njia ya masurufu

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/M Mpanda	27,055,569	22.	H/W Hai	19,693,200
2.	H/M Musoma	45,552,300	23.	H/W Moshi	23,535,000
3.	H/W Ludewa	3,208,600	24.	H/W Mwanga	39,230,046

4.	H/W Lushoto	7,540,000	25.	H/W Rombo	6,000,000
5.	H/W Chato	16,834,000	26.	H/Mji Babati	7,001,650
6.	H/W Muleba	3,075,000	27.	H/W Bunda	265,509,462
7.	H/W Magu	31,833,000	28.	H/W Musoma	6,539,667
8.	H/Jiji Arusha	3,954,850	29.	H/M Musoma	45,552,300
9.	H/W Arusha	5,738,664	30.	H/W Rungwe	21,884,784
10.			31.		
11.	H/W Karatu	16,104,900	32.	H/W Buchosa	40,457,400
12.	H/W Meru	3,003,400	33.	H/M Ilemela	116,609,391
13.	H/W Kisarawe	9,845,000	34.	H/W Itilima	19,600,000
14.	H/W Rufiji	33,500,000	35.	H/W Meatu	36,524,204
15.	H/M Ilala	24,341,160	36.	H/W Kaliua	5,855,000
16.	H/M Ubungo	24,834,000	37.	H/M Tabora	38,204,000
17.	H/W Kondoa	7,865,000	38.	H/W Handeni	8,400,000
18.	H/W Missenyi	55,846,900	39.	H/W Kilindi	9,452,500
19.	H/W Mpanda	137,777,000	40.	H/W Korogwe	6,695,500
20.	H/W Uvinza	277,038,074	41.	H/W Muheza	3,013,000
21.	H/W Hai	19,693,200	42.	H/Jiji Tanga	11,468,000
22.	H/W Moshi	23,535,000			
Jumla					**1,476,172,521**

Manunuzi ya namna hii yanakiuka mchakato wa manunuzi ya umma, hasa kanuni za msingi za uwazi, ushindani, ufanisi, usawa na uwajibikaji katika matumizi ya fedha za umma.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa tajwa kuhahikisha kuwa manunuzi yote yanafanyika kwa kutoa hundi au kuhamisha fedha moja kwa moja kwa wazabuni baada ya kuzingatia taratibu za manunuzi. Ninasisitiza pia menejimenti za Mamlaka za serikali za mitaa kuimarisha Vitengo vya Usimamizi wa Manunuzi na taratibu za manunuzi ili kupata thamani ya fedha katika matumizi ya fedha za umma.

9.7.5 Bidhaa zilizopokelewa bila kukaguliwa na kamati za ukaguzi na mapokezi Sh. 5,007,530,026

Kanuni za 244 na 245 za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinamtaka Afisa Masuuli kuunda kamati ya ukaguzi na mapokezi ya bidhaa itakayowajibika kukagua, kuzijaribu bidhaa zilizopokelewa kutoka kwa wazabuni ili kujiridhisha iwapo idadi ni sawa, zinakidhi ubora, na bei ni stahiki.

Kinyume na kanuni iliyotajwa, nimebaini mamlaka 43 za serikali za mitaa zilipokea bidhaa zenye thamani ya Sh. 5,007,530,026 bila kukaguliwa na kamati ya ukaguzi na mapokezi. Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizopokea bidhaa bila kukaguliwa inaoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-10** hapa chini.

Jedwali Na.9-10: Mamlaka za serikali za mitaa zilizopokea bidhaa bila kukaguliwa

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	73,743,458	23	H/W Kalambo	105,753,865
2.	H/W Arusha	21,990,166	24	H/W Sumbawanga	50,853,900
3.	H/W Monduli	8,893,256	25	H/W Madaba	140,545,150
4.	H/W Rufiji	33,500,000	26	H/W Namtumbo	353,066,967
5.	H/W Chamwino	256,665,240	27	H/W Nyasa	203,430,395
6.	H/W Nyang’hwale	31,572,500	28	H/W Songea	827,593,158
7.	H/M Iringa	2,330,000	29	H/M Songea	102,622,402
8.	H/W Mufindi	43,467,310	30	H/W Tunduru	18,592,580
9.	H/W Mlele	34,357,460	31	H/M Shinyanga	138,067,300
10.	H/W Kakonko	66,866,000	32	H/W Itilima	40,449,500
11.	H/W Same	3,836,960	33	H/W Singida	8,910,431
12.	H/W Siha	202,087,250	34	H/M Singida	116,546,700
13.	H/W Babati	12,473,200	35	H/W Igunga	287,837,511
14.	H/W Mbulu	22,607,500	36	H/W Kaliua	72,375,118
15.	H/Mji Mbulu	10,304,974	37	H/W Tabora	177,620,659
16.	H/W Simanjiro	11,095,700	38	H/W Urambo	178,020,000
17.	H/M Musoma	33,241,600	39	H/W Bumbuli	3,490,000
18.	H/W Chunya	12,966,380	40	H/W Korogwe	30,589,990
19.	H/W Kyela	53,198,300	41	H/Mji Korogwe	128,184,232

20.	H/W Rungwe	24,846,300	42	H/W Lushoto	35,726,100
21.	H/W Ulanga	675,740,989	43	H/W Mkinga	219,081,430
22.	H/W Magu	132,388,095			
Jumla					**5,007,530,026**

Jedwali Na.9-11 hapa chini linaonesha kuwa mapokezi ya bidhaa na huduma bila kukaguliwa na mamlaka husika yameongezeka kwa Sh. 3,595,524,731 kutoka Sh.1,412,005,295 zilizoripotiwa Mwaka wa Fedha 2017/18 hadi Sh. 5,007,530,026 zilizoripotiwa Mwaka wa Fedha 2018/19. Pia, mwenendo unaonesha kuwa idadi ya Halmashauri zilizonunua na kupokea bila kukaguliwa zimeongezeka kutoka halmashuri 32 za Mwaka 2017/18 hadi 43 kwa Mwaka 2018/19.

Jedwali Na.9-11: Mwenendo Bidhaa zilizopokelewa bila kukaguliwa na Kamati ya Mapokezi

Mwaka	Thamani ya bidhaa zilizopokelewa bila kukaguliwa (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	5,007,530,026	43
2017/18	1,412,005,295	31
2016/17	644,312,449	25

Kupokea bidhaa zilizonunuliwa bila kufanyiwa ukaguzi thabiti kunaweza kusababisha mapokezi ya bidhaa hafifu, zisizoendana na viwango tarajiwa na za bei ya juu kinyume na mkataba wa mauziano.

Ninazishauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha kuwa kamati za ukaguzi na mapokezi ya bidhaa zinakagua na kutoa taarifa iwapo bidhaa zilizonunuliwa zina viwango na ubora unaotakiwa kama ilivyoainishwa katika mikataba.

9.7.6 Manunuzi ya thamani ya Sh.25,928,485,461 yalifanywa nje ya mpango wa manunuzi wa Mwaka

Kanuni ya 69(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 inataka taasisi nunuzi kukadiria na kuandaa mahitaji yake ya bidhaa, huduma na kandarasi kwa usahihi kisha

kuyajumuisha kwenye mpangokazi wa mwaka pamoja na makadirio ya mwaka. Vivyohivyo, mpango husika lazima uoneshe seti ya mikataba, gharama kadiriwa kwa kila seti ya mkataba, na njia ya manunuzi itakayotumika.

Kinyume na kanuni hii, nimebaini kuwa bidhaa, kazi na huduma zenye thamani ya Sh. 25,928,485,461 zilinunuliwa na mamlaka 38 za serikali za mitaa bila ya kuwa kwenye mpango wa manunuzi wa mwaka.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizonunua bidhaa, huduma na kandarasi nje ya mpango wa manunuzi wa mwaka ni kama zinavyoonekana kwenye **Jedwali Na.9-12** hapa chini:

Jedwali Na.9-12: Mamlaka za serikali za mitaa zilizonunua bidhaa, na kandarasi nje ya mpango wa manunuzi

	Halmashauri	Kiasi (Sh.)		Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Karatu	167,611,713	20.	H/W Makete	28,025,000
2.	H/W Longido	1,100,000,000	21.	H/Mji Njombe	74,400,000
3.	H/W Monduli	100,000,000	22.	H/W Mbinga	360,031,710
4.	H/W Ngorongoro	2,430,000,000	23.	H/Mji Kahama	500,736,342
5.	H/W Bagamoyo	16,992,000	24.	H/W Kishapu	224,923,000
6.	H/M kigamboni	200,151,500	25.	H/W Maswa	194,280,938
7.	H/W Bahi	715,482,579	26.	H/W Meatu	1,148,987,100
8.	H/W Mpwapwa	1,934,800,000	27.	H/W Iramba	9,222,290
9.	H/W Chato	6,520,963,296	28.	H/W Mkalama	1,500,000,000
10.	H/W Kilolo	86,000,000	29.	H/W Ileje	900,000,000
11.	H/W Missenyi	320,430,341	30.	H/W Momba	90,140,200
12.	H/W Muleba	159,621,528	31.	H/W Kaliua	713,993,560
13.	H/W Nsimbo	3,000,000	32.	H/W Bumbuli	4,000,000
14.	H/W Kakonko	65,129,737	33.	H/W Pangani	1,029,790,483
15.	H/W Mwanga	123,644,000	34.	H/W Rufiji	33,500,000
16.	H/W Kilwa	1,300,000,000	35.	H/M Temeke	820,663,207
17.	H/W Liwale	135,501,760	36.	H/W Kyerwa	15,977,020

18.	H/W Simanjiro	435,131,831	37.	H/W Moshi	150,439,584
19.	H/W Kwimba	47,014,742	38.	H/W Mbozi	2,267,900,000
20.				**Jumla**	**25,928,485,461**

Mwenendo wa manunuzi nje ya mpango wa manunuzi wa mwaka kwa miaka mitatu mfululizo unaoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-13** hapa chini:

Jedwali Na.9-13: Mwenendo wa manunuzi nje ya mpango kwa miaka mitatu

Mwaka	Manunuzi nje ya mpango (Sh.)	Idadi ya Halmashauri
2018/19	25,928,485,461	38
2017/18	28,540,519,010	14
2016/17	2,384,412,108	21

Jedwali Na.9-13 linaonesha kuwa, kiasi cha manunuzi yaliyofanywa nje ya mpango wa manunuzi wa mwaka kimeshuka kwa Sh. 2,612,033,549 sawa na asilimia 9% kutoka Sh. 28,540,519,010 Mwaka wa Fedha 2017/18 hadi Sh. 25,928,485,461 kwa Mwaka wa Fedha 2018/2019 ingawa idadi ya halmashauri zilizohusika zimeongezeka kutoka 14 hadi 38

Kwa maoni yangu, utaratibu huu unakaribisha kufanyika kwa manunuzi yasiyo kwenye mpango wa manunuzi wa mwaka na bila ushindani hivyo kusababisha kutofanyika kwa manunuzi yaliyopangwa kutokana na kuchepusha fedha; na thamani ya fedha katika manunuzi ya namna hii haiwezi kupatikana.

Hivyo, ili Serikali iweze kufikia malengo yake ya manunuzi, ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa husika kuhakikisha kwamba manunuzi yote yanafuata mpango wa manunuzi wa mwaka na kuzingatia Kanuni ya 69(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 ili kukwepa matumizi yasiyo kwenye mpango.

9.7.7 Bidhaa za Sh. 1,090,741,646 zililipiwa lakini hazikupokelewa

Kanuni ya 242(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013, na Agizo la 70 la Randama ya Fedha ya Mamlaka za serikali za mitaa vinaziagiza taasisi nunuzi kupata kwanza taarifa iwapo bidhaa zimepokelewa na kuthibitishwa kulingana na mkataba, kisha kuidhinisha malipo ya wazabuni.

Kinyume na kanuni hizo, nimebaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa 27 ziliagiza na kulipia bidhaa zenye thamani ya Sh. 1,090,741,646 ambazo hazikutolewa na wazabuni. Kiasi hiki kinajumuisha Sh. 619,148,011 zilizolipwa na Hazina kwa Bohari Kuu ya Madawa kwa ajili ya vifaa vya upasuaji ambavyo havijapokelewa katika vituo vya afya vilivyokarabatiwa. Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizolipia bidhaa lakini hazikupokelewa ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-14** hapa chini.

Jedwali Na.9-14: Halmashauri zilizolipia bidhaa ambazo hazijapokelewa

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	2,879,000	2.	H/W Masasi	9,834,800
3.	H/Mji Kibaha	6,892,000	4.	H/M Mtwara	5,000,000
5.	H/W Chamwino	3,096,200	6.	H/Mji Nanyamba	21,890,000
7.	H/W Iringa	6,905,492	8.	H/W Nanyumbu	28,000,000
9.	H/W Kilolo	119,125,970	10.	H/W Nyasa	46,841,278
11.	H/W Mpanda	7,396,000	12.	H/W Songea	181,626,800
13.	H/W Uvinza	17,165,600	14.	H/W Singida	193,335,341
15.	H/W Rombo	20,066,500	16.	H/M Singida	23,686,000
17.	H/W Babati	14,500,000	18.	H/W Mbozi	5,900,000
19.	H/W Hanang’	3,139,498	20.	H/W Nzega	29,656,894
21.	H/W Mbulu	3,978,892	22.	H/Mji Mafinga	67,191,700
23.	H/W Simanjiro	7,005,640	24.	H/W Mufindi	139,925,441

25.	H/W Busokelo	3,305,000	26.	H/W Kilombero	115,497,600
27.				H/M Morogoro	6,900,000
Jumla					**1,090,741,646**

Kwa maoni yangu, kuna hatari ya kununua bidhaa na kutoweza kupokelewa au kupokelewa bidhaa ambazo ni tofauti na zilizoagizwa.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa zifuatilie na zihakikishe kuwa bidhaa zote zilizonunuliwa zinapokelewa na kutumika kama ilivyopangwa kwa ustawi wa umma.

9.7.8 Matengenezo ya magari ya thamani ya Sh. 350,635,246 yalifanyika katika karakana binafsi pasipo kibali cha Wakala wa Ufundi na Umeme

Kanuni za 137 (1) (a), (2) na (3) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinaipa mamlaka, Wakala wa Ufundi na Umeme kufanya ukaguzi wa magari kabla na baada ya huduma kutolewa na kutoa cheti cha uthibitisho na hakuna gharama ambazo zitatozwa kwa ukaguzi huo. Pale ambapo mamlaka itashindwa kufanya matengenezo na ukarabati kutokana na kutokuwapo kwa vipuri, ujuzi au rasilimali zinginezo, inaweza kupata huduma hiyo kupitia kwa watoa huduma wengine wenye tuzo za mkataba kwa kushauriana na taasisi inayofanya manunuzi.

Kinyume na kanuni tajwa hapo juu, ukaguzi wangu umebaini kuwa Mamlaka 8 za serikali za mitaa zililipa jumla ya Sh. 350,635,246 kwa karakana binafsi kwa ajili ya ukarabati na matengenezo ya magari bila idhini ya Wakala wa Ufundi na Umeme.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya matengenezo ya magari bila idhini ya Wakala wa Ufundi na umeme ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-15** hapo chini.

Jedwali Na.9-15: Matengenezo ya magari bila idhini ya Wakala wa Ufundi na Umeme

Na.	Halmashauri	Kiasi (.)
1.	H/Jiji Dar	145,845,980
2.	H/M Kinondoni	58,323,790
3.	H/M Ubungo	69,469,725
4.	H/W Tandahimba	7,244,540
5.	H/W Ludewa	32,596,195
6.	H/W Mbinga	20,569,865
7.	H/W Singida	5,223,590
8.	H/W Ileje	11,361,561
	Jumla	**350,635,246**

Utaratibu huu hautoi nafasi ya kuthibitisha iwapo matengenezo na ukarabati wa magari ya serikali yamefanywa kwa kuzingatia viwango vinavyohitajika na kwa gharama nafuu.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa kuzingatia Kanuni za 137 na 166 za kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 kwa kuhakikisha kuwa matengenezo na ukarabati unafanywa na Wakala wa Ufundi na Umeme

9.7.9 Matumizi ya bidhaa za thamani ya Sh. 2,604,166,883 hayakuthibitishwa

Agizo la 54(3) la Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linaelekeza kuwa taasisi nunuzi zinatakiwa kutunza kumbukumbu za mapokezi, matumizi na salio kwenye leja ya vifaa.

Kinyume na Agizo hilo, nimebaini kuwa Mamlaka 36 za serikali za mitaa zilinunua bidhaa zenye thamani ya Sh. 2,604,166,883 lakini hazikuingizwa kwenye leja ya vifaa. Hali hii ilinifanya nishindwe kuthibitisha iwapo vifaa vilivyonunuliwa vilipokelewa na kutumika kama ilivyostahili.

Jedwali Na.9-16 hapa chini linaonesha orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuingiza kwenye leja vifaa vilivyonunuliwa.

Jedwali Na.9-16: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuingiza kwenye leja vifaa vilivyonunuliwa.

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)		Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	63,703,405	19.	H/W Kisarawe	20,402,462
2.	H/M Kigoma/Ujiji	8,082,000	20.	H/W Korogwe	13,072,878
3.	H/M Songea	50,088,706	21.	H/W Longido	30,599,500
4.	H/M Tabora	216,754,289	22.	H/W Mafia	34,103,514
5.	H/Mji Handeni	25,792,378	23.	H/W Mkalama	53,408,000
6.	H/M Tabora	216,754,289	24.	H/W Moshi	5,800,130
7.	H/Mji Handeni	25,792,378	25.	H/W Mpanda	9,515,996
8.	H/Mji Mafinga	17,640,000	26.	H/W Nachingwea	6,183,048
9.	H/W Arusha	8,947,732	27.	H/W Nyasa	55,368,270
10.	H/W Babati	7,673,153	28.	H/W Same	22,048,823
11.	H/W Buhigwe	333,415,823	29.	H/W Sengerema	8,566,336
12.	H/W Gairo	26,427,399	30.	H/W Sikonge	18,493,000
13.	H/W Hanang’	15,125,049	31.	H/W Simanjiro	9,640,500
14.	H/W Ileje	36,516,263	32.	H/W Songea	234,326,965
15.	H/W Kakonko	109,420,377	33.	H/W Songwe	220,471,467
16.	H/W Kaliua	31,924,164	34.	H/W Sumbawanga	660,063,745
17.	H/W Kilolo	16,660,659	35.	H/W Tabora	197,568,216
18.	H/W Kilosa	61,016,214			
Jumla					**2,604,166,883**

Kwa mtazamo wangu, bidhaa ambazo hazijaingizwa kwenye leja ya vifaa ama zinakuwa hazikuletwa au zilitumika kwa shughuli nyingine tofauti na ilivyokusudiwa bila uongozi wa halmashauri kujua na hivyo kusababisha hasara ya fedha za umma.

Ninazishauri Mamlaka za serikali za mitaa kuweka mifumo madhubuti ya usimamizi wa bidhaa zinazonunuliwa na kuhakikisha kwamba bidhaa zote zinaingizwa kwenye leja ambayo itakuwa ni ushahidi wa mapokezi na matumizi ya vifaa vilivyonunuliwa.

9.7.10 Manunuzi madogo madogo ya thamani ya Sh. 1,349,010,867 hayakutolewa taarifa kwenye mamlaka husika

Kanuni ya 166 (7)-(8) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 inaelekeza kuwa 'manunuzi madogo madogo yote yaliyofanyika yatatolewa taarifa kwenye bodi ya zabuni kila mwezi kwa kutumia utaratibu wa fomu mahsusi itakayotolewa na mamlaka. Pia, taarifa za manunuzi madogo madogo zitawasilishwa kwa mamlaka kila robo mwaka kwa kutumia fomu mahsusi.

Kinyume na kanuni tajwa, nimebaini kuwa katika Mwaka wa Fedha 2018/19 Mamlaka 14 za serikali za mitaa zilifanya manunuzi madogo madogo yenye thamani ya Sh. 1,349,010,867 bila kuyatolea taarifa kwenye Bodi ya Manunuzi na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya manunuzi bila kuyatolea taarifa kwa bodi za zabuni wala Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma imeoneshwa katika **Jedwali Na.9-17** hapa chini.

Jedwali Na.9-17: Orodha ya halmashauri zilizofanya manunuzi madogomadogo bila kuyatolea taarifa kwa bodi ya zabuni wala Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	8,277,000	8	H/W Ileje	141,592,806
2.	H/W Magu	108,808,459	9	H/W Mbozi	226,805,610
3.	H/W Sumbawanga	30,507,240	10	H/W Songwe	260,063,299
4.	H/W Ikungi	48,435,246	11	H/W Igunga	35,752,740
5.	H/W Iramba	60,327,515	12	H/W Kaliua	261,734,704
6.	H/M Singida	68,403,496	13	H/W Tabora	66,083,000
			14	H/Jiji Tanga	32,219,752
Jumla					**1,349,010,867**

Maoni yangu nikuwa utaratibu wa aina hii unazuia bodi za zabuni na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kupata taarifa muhimu zinazotumika kufanya maamuzi na katika kuandaa taarifa mbalimbali.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa husika kufuata matakwa ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 na Kanuni za Manunuzi wa Umma za Mwaka 2013 hususani kanuni ya 166 inayotoa mwongozo juu ya utoaji wa mara kwa mara wa taarifa za manunuzi madogomadogo kwa bodi za zabuni na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma.

9.7.11 Hasara ya Sh. 1,198,911,923 kutokana na kuondolewa kwa wazabuni wenye bei za chini bila sababu za msingi

Kifungu cha 72 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 7 ya Mwaka 2011 kinafafanua kuwa vigezo vya kutathmini zabuni na kumpata mzabuni vitatajwa kwa usahihi ndani ya nyaraka za zabuni. Nyaraka za zabuni zitataja vigezo vya ziada nje ya bei vinavyoweza kuzingatiwa wakati wa tathmini ya kumpata mzabuni na namna vigezo hivyo vitakavyoweza kutumika kumpata mzabuni.

Aidha, Kanuni ya 203(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (Iliyorekebishwa mwaka 2016) inataka zabuni zishindanishwe ili kubaini zabuni yenye kiwango cha chini cha gharama za manunuzi ya bidhaa, huduma, au kandarasi na zabuni yenye kiwango cha juu katika ukusanyaji wa mapato. Pia, Kanuni ya 17 (2-4) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inazitaka taasisi nunuzi kabla ya kukataa zabuni zenye bei ya chini kupita kiasi kuomba maelezo ya wazabuni, kuthibitisha zabuni au sehemu ya zabuni isiyo ya kawaida, kutoa sababu ya kukataliwa kwa zabuni hiyo na kumtaarifu mzabuni anayehusika, pia kuomba idhini ya Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma.

Kinyume na Sheria na Kanuni tajwa hapo juu, mapitio ya tathmini na mchakato wa kutunuku zabuni katika mamlaka 9 za serikali za mitaa yalibaini kuwa wazabuni/wakandarasi 10 walioomba zabuni kwa bei ya chini waliondolewa katika mchakato kwa sababu zisizo za msingi na kusababisha hasara ya Sh. 1,198,911,923. Kufanyika tathmini isiyozingatia usawa wala maamuzi ya kamati za fedha ndiko kulikosababisha hasara hii kujitokeza. Hata hivyo, bodi za zabuni za mamlaka za serikali za mitaa pamoja na kamati za tathmini zilipaswa kutimiza majukumu yao ipasavyo na kwa mujibu wa Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011, na Kanuni zake za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016).

Idadi na maelezo ya wazabuni wenye bei za chini waliondolewa bila sababu za msingi na kusababisha hasara katika kila mamlaka za Serikali za Mitaa yameoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-18** hapa chini.

Jedwali Na.9-18: Wazabuni wenye bei za chini walioondolewa bila sababu za msingi na kusababisha hasara

Na.	Halmashauri	Na. ya Zabuni/mkataba	Mzabuni Mwenye sifa (Sh.)	Mzabuni Aliyeshinda (Sh.)	Kiasi cha Hasara (Sh.)
1.	H/W Longido	Nguvu kazi	197,167,000	207,525,500	10,358,500
2.	H/W Iringa	Nguvu kazi.	81,880,000	103,129,605	21,249,605
3.	H/W Kilolo	LGA/027/OWNSOURCE/2018/2019/NC/01	22,607,700	28,000,000	
		LGA/027/LCDG/2018/2019/NC/03	23,480,000	27,000,000	8,912,300
4.	H/W Karagwe	Nguvu kazi	188,706,099	221,955,319	33,249,220
5.	H/W Njombe	Nguvu kazi	34,200,000	37,410,000	3,210,000
6.	H/W Nyasa	Nguvu kazi	40,920,000	47,040,000	
		LGA/145/2016-2017/DEV/W/33B	2,082,780,996	2,895,433,294	818,772,298
7.	H/W Lushoto	Loss from disposal of Mnazi Sisal Estate.	3,100,000,000	2,808,240,000	291,760,000

Na .	Halmashauri	Na. ya Zabuni/mkataba	Mzabuni Mwenye sifa (Sh.)	Mzabuni Aliyeshinda (Sh.)	Kiasi cha Hasara (Sh.)
8.	H/M Ubungo	LGA/180/2017-2018/G/19	318,600,000	330,000,000	11,400,000.
Jumla					**1,198,911,923**

Vitendo hivi vinasababisha hasara ya fedha za umma ambazo zingetumika kutekeleza miradi mingine ya maendeleo ndani ya halmashauri.

Ninapendekeza kwa uongozi wa halmashauri husika kuzingatia Kifungu cha 72 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 pamoja na Kanuni ya 203(2) ya Kanuni za Manunuzi wa Umma ya Mwaka 2013 wakati wa kutathmini na kutunuku zabuni. Pia, hatua stahiki zichukuliwe dhidi ya wajumbe wote wa kamati za tathmini ya zabuni pamoja na wajumbe wa bodi za zabuni waliosababisha hasara hii.

9.7.12 Nyongeza ya Sh. 1,219,687,933 kwenye mikataba isiyoizidhinishwa na bodi ya zabuni

Kanuni ya 110(5) na (6) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inaeleza iwapo utekelezaji wa mkataba umeanza, mabadiliko yoyote yanayopelekea kuongezeka kwa gharama na ambayo hupelekea kubadilika kwa mawanda au lengo la mkataba ni lazima yapate idhini ya bodi ya zabuni. Mabadiliko ya mawanda yanajumuisha mabadiliko ya gharama, idadi, au ubora wa bidhaa zitakazopokelewa, huduma zitakazotolewa au kandarasi itakayofanywa na mzabuni ambaye ana mkataba wa kazi na mabadiliko hayo yatokane na mabadiliko ya sera kama kuongezeka kwa eneo la ujenzi au ukamilishaji wa kazi kwa kiwango cha juu zaidi ya ilivyokuwa awali.

Kinyume na kanuni tajwa hapo juu, nimebaini kuwa mamlaka 9 za serikali za mitaa zilikubali kutoa nyongeza kwa mikataba yenye thamani ya Sh. 1,219,687,933 bila kupata idhini ya bodi za zabuni katika halmashauri husika.

Orodha ya Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya mabadiliko kwenye mikataba bila kibali cha bodi za zabuni imeoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-19** hapa chini.

Jedwali Na.9-19: Mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya mabadiliko kwenye mikataba bila kibali cha bodi za zabuni

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/M Ilala	44,939,000	6	H/W Songwe	192,449,470
2.	H/W Lindi	57,775,100	7	H/W Nzega	50,615,600
3.	H/W Malinyi	168,813,809	8	H/W Tabora	42,301,600
4.	H/Mji Nanyamba	41,227,900	9	H/Mji Korogwe	21,565,454
5.	H/M Ilemela	600,000,000			
Jumla					**1,219,687,933**

Kitendo hiki kinaweza kusababisha kufanyika malipo zaidi kwa mzabuni au kulipia shughuli ambazo hazikufanyika na kusababisha hasara kwa umma au kutopata thamani ya fedha.

Ninapendekeza kwa menejimenti za halmashauri husika kufuata Kanuni ya 110 (5 na 6) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 kwa kuweka usimamizi thabiti wa matumizi kwenye mikataba ya miradi inayotekelezwa.

9.7.13 Mikataba ya thamani ya Sh. 36,771,187,645 ilitekelezwa bila dhamana ya utendaji

Kwa mujibu wa Kanuni ya 29 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 inaelekeza kuwa Taasisi nunuzi itamtaka mzabuni aliyeshinda zabuni kuwasilisha dhamana ya utendaji ili kuhakikisha utekelezaji wa mkataba kwa uaminifu na malipo ya wafanyakazi wote, wazabuni, mafundi na wakandarasi wasaidizi, kama wapo.

Pia Kanuni ya 23(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 inataka kabla ya kuwasilisha zabuni, mzabuni anaweza kuomba taasisi nunuzi kuthibitisha kukubalika kwa mtoaji wa dhamana ya zabuni aliyependekezwa, au kwa dhamana ya zabuni iliyopendekezwa, au mthibitishaji aliyependekezwa na taasisi nunuzi itatakiwa kujibu ombi hilo mara moja.

Kinyume na Kanuni zilizotajwa, nilibaini mamlaka 15 za serikali za mitaa hazikudai dhamana ya utendaji kutoka kwa wazabuni walioshinda kabla ya kutekeleza mikataba 15 yenye thamani Sh. 36,771,187,645.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilitekeleza mikataba bila dhamana ya utendaji imeoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-20** hapa chini.

Jedwali Na.9-20: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilitekeleza mikataba bila dhamana ya utendaji

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Bunda	3,074,207,662	9	H/W Mbulu	4,767,786,814
2.	H/Mji Kahama	3,246,095,571	10	H/W Buchosa	2,291,377,248
3.	H/Mji Bariadi	747,572,676	11	H/W Wanging'ombe	15,185,727,360
4.	H/W Nzega	1,372,721,893	12	H/Mji Kahama	3,246,095,571
5.	H/W Iringa	38,950,000	13	H/W Ikungi	420,595,443
6.	H/Mji Tunduma	162,880,815	14	H/W Njombe	1,620,998,333
7.	H/W Lushoto	200,000,000	15	H/Mji Nzega	385,678,259
8.	H/Mji Kibaha	10,500,000			
	Jumla				**36,771,187,645**

Kwa kutodai dhamana ya utendaji, mamlaka za serikali za mitaa hujiingiza kwenye kwenye hatari ya kupoteza rasilimali zake kwa miradi inayoendelea iwapo mkandarasi atashindwa kutekeleza mkataba kikamilifu.

Ninaziasa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa husika kuhakikisha kwamba mikataba yote inakuwa na dhamana ya utendaji na bima kama inavyohitajika na kanuni

za manunuzi ili kulinda maslahi ya halmashauri ikiwa mikataba haijatekelezwa kikamilifu.

9.7.14 Tangazo la zabuni na utoaji wa mikataba ya Sh. 23,481,461,232 halikuchapishwa kwenye jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na poto ya zabuni

Kanuni za 19 (1) na 20 (1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma, za Mwaka 2013 zinazitaka taasisi nunuzi kuandaa taarifa za zabuni na taarifa za utoaji mkataba kwa manunuzi yoyote na kuwasilisha kwa mamlaka kwa ajili ya kuchapisha katika Jarida lake na Poto ya Zabuni.

Mapitio ya poto ya zabuni, matoleo ya Jarida na majalada ya mikataba yalibainisha kwamba matangazo ya zabuni na taarifa za utoaji wa zabuni za thamani ya katika mamlaka za serikali za mitaa saba (7) zenye thamani ya Sh. 23,481,461,232 hazikuwasilishwa wala kuchapishwa katika jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na Poto ya Zabuni kinyume na kanuni hizo tajwa.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo ilitekeleza mikataba bila kuchapishwa kwenye Jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na Poto ya Zabuni inaoneshwa kwenye **Jedwali Na.9-21** hapa chini.

Jedwali Na.9-21: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilitekeleza mikataba bila kuchapishwa kwenye jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na Poto ya Zabuni

Na.	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/W Bagamoyo	234,167,637
2	H/W Ruangwa	5,987,199,300
3	H/W Wanging'ombe	15,185,727,360
4	H/W Songea	1,224,518,000
5	H/W Ikungi	420,595,443
6	H/W Korogwe	337,200,000
7	H/Mji Korogwe	92,053,492
	Jumla	**23,481,461,232**

Kutokuchapisha taarifa za zabuni na za utoaji mikataba katika Jarida la Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma na Poto ya Zabuni kunaathiri uwazi na kutoa nafasi kwa wazabuni wachache.

Ninashauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa husika kuhakikisha kuwa taarifa za zabuni na za utoaji mkataba kwa manunuzi yoyote zinawasilishwa kwa mamlaka ya uchapishaji ili kuongeza uwazi, haki na ushindani, na hivyo kupata thamani ya fedha.

9.7.15 Kuchelewa kwa malipo ya mkandarasi wa Sh. 858,772,068

Kanuni ya 44 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013, inaelekeza kuwa ili kusaidia ukuaji wa makampuni ya ndani na kuyawezesha kutimiza wajibu wao wa kimkataba, taasisi nunuzi zinatakiwa kuhakikisha kwamba malipo ya wazabuni yanafanywa kwa wakati.

Mapitio ya nyaraka za mikataba na vocha za malipo yalibainisha kuwa mamlaka 5 za serikali za mitaa zilisaini mikataba na wakandarasi mbalimbali kwa ajili ya kukamilisha kazi mbalimbali, lakini kinyume na kanuni tajwa mamlaka hizo hazikulipa kwa wakati kiasi cha Sh. 858,772,068 licha ya ukweli kwamba kazi zote zilikamilika kwa mujibu wa mkataba.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilichelewesha malipo ya wakandarasi imeonyeshwa kwenye **Jedwali Na.9-22** hapa chini:

Jedwali Na.9-22: mamlaka za serikali za mitaa ambazo zilichelewesha malipo ya wakandarasi

Na	Jina la halmashauri	Kiasi (SH.)
1	H/M Bukoba	253,465,439
2	H/W Mpanda	225,431,250
3	H/Mji Newala	347,108,891
4	H/W Ikungi	14,325,250
5	H/W Singida	18,441,238
	Jumla	**858,772,068**

9.7.16 Sh. 3,578,817,959 zililipwa kwa Wakandarasi bila tathimini ya kazi kufanyika.

Kanuni ya 243 (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inazitaka taasisi nunuzi kuidhinisha malipo ya kandarasi kufuatia uthibitisho wa ukubwa wa kazi zilizofanyika katika kila hatua au ngazi mbalimbali zilizoonyeshwa katika mkataba, ili mradi asilimia ya malipo hayo ibakizwe kama pesa za matazimio kama imeainishwa katika mkataba.

Mapitio ya hati za mikataba na hati za malipo zilibaini kuwa Mamlaka 5 za serikali za mitaa ziliingia mikataba na baadhi ya wakandarasi na mafundi kwa ajili ya utekelezaji wa kazi mbalimbali. Kinyume na Kanuni ya 243 (2) ya Kanuni za Manunuzi wa Umma ya Mwaka 2013, mamlaka hizo zilifanya malipo ya kiasi cha Sh. 3,578,817,959 kwa wakandarasi na mafundi bila kuthibitisha ukubwa wa kazi zilizofanyika.

Orodha ya halmashauri ambazo zilifanya malipo kwa Wakandarasi na mafundi bila uthibitisho wa vipimo vya kazi zilizofanyika imeoneshwa katika **Jedwali Na.9-23** hapa chini.

Jedwali Na.9-23: Halmashauri ambazo zilifanya malipo kwa wakandarasi na mafundi bila uthibitisho wa vipimo vya kazi zilizofanyika

Na	Halmashauri	Kiasi	Na. ya mkataba
1	H/Mji Kibaha	16,500,000	Local fundi
2	H/W Missenyi	39,530,574	Local fundi
3	H/W Gairo	288,149,928	Local fundi

4	H/W Malinyi	1,604,016,227	No LGA/176/2017-2018/W/01
5	H/W Mvomero	110,000,000	Local fundi
6	H/W Nyasa	41,908,230	Local fundi
7	H/Mji Nzega	1,448,155,000	LGA/170/2017-18/05
8	H/Mji Korogwe	30,558,000	Local fundi
Jumla		**3,578,817,959**	

Uongozi wa Halmashauri kutokufuata matakwa ya Kanuni ya 243(2) ya Kanuni Za Ununuzi wa Umma za Mwaka 2013 na udhaifu katika udhibiti wa malipo ni chanzo cha kufanyika malipo bila kuthibitishwa kwanza ukubwa wa kazi. Hali hii huenda ikapelekea kufanyika kwa malipo zidifu au kulipia kazi ambazo hazijafanyika Hivo kuongeza gharama za mradi bila sababu na kupelekea upotevu wa fedha za umma.

Ninazishauri menejimenti z ilia mamlaka za serikali za mitaa kuimarisha mifumo ya udhibiti wa ndani na kuhakikisha kuwa malipo yote ya kazi zilizofanyika yanaambatishwa na uthibitisho wa kufanyika tathmini ya vipimo kujiridhisha kwamba malipo yamefanyika kwa kazi ambazo zimekamilika tu.

9.8 UKAGUZI WA KINA WA USIMAMIZI WA MIKATABA

Ukaguzi wa kina wa usimamizi wa mikataba ulifanyika katika halmashauri 29 katika mikoa 19 Tanzania Bara. Lengo kuu la ukaguzi lilikuwa ni kutathmini iwapo kuna mifumo madhubuti katika kusimamia mikataba ya ujenzi kwenye mamlaka za serikali za mitaa ili kuwa na matumizi bora ya rasilimali na kufikia malengo yaliyokusudiwa.

A. Maeneo yaliyokaguliwa

Nimefanya ukaguzi wa kina kwenye halmashauri 29 kwa Mwaka wa Fedha 2018/2019. Nimekagua masuala yanayohusiana na ufanisi katika usimamizi wa mikataba 71 ya ujenzi. Aidha, ukaguzi huu umehusisha pia uzingatiaji wa Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 pamoja na Kanuni zake za Mwaka

2013. Halmashauri nilizokagua ni kama zinavyoonekana katika **Jedwali Na.9-24** hapa chini.

Jedwali Na.9-24: Halmashauri Zilizokaguliwa

Na.	Mkoa	Halmashauri Zilizokaguliwa		
1.	Rukwa	H/W Kalambo	H/M Sumbawanga	H/W Nkasi
2.	Tabora	H/Mji Nzega	H/W Tabora	H/W Igunga
3.	Kigoma	H/W Kakonko	H/Mji Kasulu	H/W Kibondo
4.	Geita	H/W Chato	H/W Mbogwe	H/W Nyang'hwale
5.	Katavi	H/W Nsimbo	H/W Mpimbwe	H/W Mlele
6.	Pwani	H/W Bagamoyo	-	-
7.	Ruvuma	H/W Namtumbo	-	-
8.	Lindi	H/W Nachingwea	-	-
9.	Arusha	H/W Monduli	-	-
10.	Kagera	H/W Kyerwa	-	-
11.	Kilimanjaro	H/W Siha	-	-
12.	Mbeya	H/W Chunya	-	-
13.	Dodoma	H/W Kongwa	-	-
14.	Morogoro	H/W Gairo	-	-
15.	Mtwara	H/Mji Nanyamba	-	-
16.	Mwanza	H/W Magu	-	-
17.	Njombe	H/W Wanging'ombe	-	-
18.	Singida	H/W Itigi	-	-
19.	Tanga	H/W Bumbuli	-	-

Nimefanya ukaguzi huu kwa mujibu wa Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977 (iliyorekebishwa 2005); Kifungu cha 10 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Namba 11 ya Mwaka 2008; pamoja na Viwango vya Kimataifa vya Asasi Kuu za Ukaguzi (ISSAIS).

Aidha, ukaguzi huu umefanyika kwa mujibu wa Kifungu cha 28 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Namba 11 ya Mwaka 2008, ambacho kinanipa mamlaka ya kufanya ukaguzi wa ufanisi (thamani ya fedha) kwa lengo la kuthibitisha uwekevu, tija, na ufanisi katika matumizi ya rasilimali za Umma zinazoelekezwa kwenye wizara, idara na wakala wa serikali, serikali za mitaa, mashirika ya umma, na taasisi zinginezo.

Kwa kuzingatia hatua kuu nne katika usimamizi wa mikataba au miradi ambayo ni sababu ya uhitaji wa mradi; taratibu za zabuni zilizotumika; ufanyaji wa tathmini na utoaji tuzo za mikataba; na usimamizi wa utekelezaji wa mradi na ufikiaji wa malengo, nimeonesha ukiukaji wa taratibu zilizowekwa kisheria, na kuhitimisha kwa kutoa mapendekezo.

Aidha, mawanda ya ukaguzi yalihusisha mikataba 71 ya ujenzi ya thamani ya Sh. 111,014,275,229. Sampuli ya mikataba iliyokaguliwa imehusisha miradi iliyoanza kutekelezwa katika Mwaka wa Fedha 2018/2019 na inayoendelea kutekelezwa tangu Mwaka wa Fedha 2012/2013 kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-25** hapa chini.

Jedwali Na.9-25: Mawanda ya ukaguzi wa kina katika usimamizi wa mikataba

Mwaka	Idadi ya Mikataba
2012/13	1
2013/14	4
2014/15	2
2015/16	2
2016/17	16
2017/18	33
2018/19	13
Jumla	**71**

Katika kaguzi 29 nilizofanya, nimebaini mapungufu 64 ya kimfumo ambayo yanahitaji kushughulikiwa na Serikali.

B. Masuala muhimu yaliyojiri wakati wa ukaguzi wa kina wa mikataba

Mapungufu yaliyoelezwa katika sehemu hii yanahusiana na halmashauri 25 za wilaya, halmashauri tatu za miji, na halmashauri moja ya manispaa kama inavyoelezwa hapa chini.

9.8.1 Miradi 25 ya thamani ya shilingi bilioni 36.5 imetekelezwa bila kufanyika kwa tathmini ya athari katika mazingira

Kanuni ya 241(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema kuwa "taasisi inayofanya manunuzi ya kazi yoyote, inapaswa kufanya tathmini ya athari za mazingira katika hatua za maandalizi ya mradi na kabla ya manunuzi kuanza". Aidha, Kifungu cha 81(2) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya Mwaka 2004 kinaweka sharti la kufanyika kwa tathmini ya athari za mazingira kabla ya kutenga fedha au kuanza kwa mradi.

Nimebaini kuwa halmashauri 16 zilitekeleza mikataba 25 ya thamani ya Sh. 36,527,998,090 pasipo kufanya tathmini ya athari za mazingira kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-26** hapa chini.

Jedwali Na.9-26: Mikataba iliyotekelezwa bila kufanya tathmini ya athari za mazingira

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	997,262,096
	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/01	2,146,996,676
		LGA/168/HQ/2017-2018/WSDP/W/10	550,720,000
	H/Mji Kasulu	LGA/168/HQ/2017/2018/WSDP/W/13/L/01	502,720,000
		LGA/041/HQ/WSDP/MKAB/2017-18/03.	1,021,088,581
Kigoma	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/2017-2018/W/02	1,200,011,046
		LGA/150/2017-2018/RWSSP/W/01	1,239,808,335
	H/W Mbogwe	LGA/150/2014/2015/HQ/LGCDG/W/01	3,994,947,386
Geita	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/01	4,115,546,587
		LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	2,587,981,782
	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/01/LOT O1,	184,857,600
Katavi	H/W Mpimbwe	LGA/185 /2017/2018/W/HQ/03	414,511,502

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)
		LGA.185/2016-2017/HQ/W/01	2,787,681,349
	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/W/WATER/01	757,538,252
Mbeya	H/W Chunya	LGA/075/W/2017/2018/29	2,809,674,259.52
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	1,600,793,853
		NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	217,196,845
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04	211,448,500
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP/ /W/01	1,079,847,925
		LGA/143/2015-2016	2,043,942,327
Morogoro	H/W Gairo	LGA/143/2017-2018/W/02	933,059,771
		LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	1,640,149,965
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	998,634,472
		LGA/050/2017/18/W/01 (Lot I)	1,738,690,470
Kilimanjaro	H/W Siha	LGA/050/2017/18/W/01 (Lot II)	752,888,512
Jumla			**36,527,998,090**

Kwa maoni yangu, utekelezaji wa miradi bila kufanya tathmini ya athari katika mazingira, unaziweka halmashauri katika hatari ya uharibifu wa mazingira ambao unaweza kuwa na madhara kwa ustawi wa jamii husika. Aidha, mwenendo huu unaweza kusababisha upotevu wa rasilimali za Umma.

Ninapendekeza kwa halmashauri husika kuhakikisha katika siku zijazo tathmini ya athari za mazingira inafanywa kama inavyotakiwa kisheria kabla ya kuanza utekelezaji wa miradi. Hii itasaidia kuepusha hatari yoyote inayoweza kujitokeza.

9.8.2 Malipo ya Sh. milioni 101 kwa wakandarasi kwa kazi ambazo hazikutekelezwa

Kifungu cha 45.2 cha Masharti ya Jumla ya Mkataba cha Hati ya Kawaida ya Utoaji Zabuni ya Mwaka 2018 kinaelekeza wakandarasi kulipwa kulingana na kazi zilizotekelezwa kwa kiwango na vipengele vilivyopo katika mchanganuo wa gharama za kazi (BoQ). Aidha, Kifungu cha 50.4 kinaelekeza kiasi cha kazi zilizotekelezwa kiwe ni kiasi kilichopo katika mchanganuo wa gharama za kazi.

Nimekagua mikataba mitano katika halmashauri tano na kubaini kulifanyika malipo ya Sh. 101,006,500 kwa wakandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika. **Jedwali Na.9-27** hapa chini linatoa maelezo zaidi.

Jedwali Na.9-27: Malipo kwa Wakandarasi kwa kazi zisizofanywa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Thamani ya Kazi Zisizofanyika (Sh.)	Maoni
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/ HQ/2018/ 19/W/10	Ujenzi wa stendi ya kisasa ya mabasi Azimio-Sumbawanga	5,473,976,005	60,866,500	Kazi yenye makadirio ya Sh. 60,868,500 kwa ajili ya kuvunja miamba (B/1 'item' D) katika mchanganuo wa gharama za kazi haikufanyika na haiwezi kutekelezwa kwa sababu msingi ulishajengwa.
Tabora	H/W Tabora	LGA/119/ 2017/2018/11	Uchimbaji wa visima sita vya mradi wa maji	160,208,600	3,000,000	Sh. 6,000,000 zililipwa kwa uchambuzi wa ubora wa maji, vipimo vya pampu ya kusukuma maji kwa visima viwili katika kijiji cha Nsololo - 2. Hata hivyo, kazi zilifanyika kwa kisima kimoja tu. Hii inamaanisha kuwa, shilingi 3,000,000 zililipwa kwa mkandarasi kwa kazi ambazo hakufanya.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Thamani ya Kazi Zisizofanyika (Sh.)	Maoni
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/ 2016-2017/RWSSP/ /W/01	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Lendikinya	1,079,847,925	10,000,000	Vipengele sita katika mchanganuo wa gharama za kazi vya thamani ya Sh. 10,000,000 vililipwa wakati havikutekelezwa.
Mbeya	H/W Chunya	LGA/075/ W/BLD/2016-2017/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi	2,191,731,764	20,000,000	Kazi ya vipengele vitatu katika mchanganuo wa gharama za kazi: Ujenzi wa Ofisi ya muda mfupi; Kuhakikisha jengo la karibu linakuwa salama; ukuta wa mipaka na kurekebisha uharibifu wote wa barabara, na njia za maji zenye thamani ya Sh. milioni 20 zililipwa bila kazi kufanyika.
Mtwara	H/Mji Nanyamba	LGA/178/ 2016-2017/W/22	Kubuni na kujenga jengo la Ofisi	2,473,283,820	7,140,000	Halmashauri ililipa mita 276 @Sh. 30,000 za bodi (fiscal boards) za ubora wa kiwango cha juu. Hata hivyo, vipimo vilivyofanywa na Mhandisi Mkazi na wakaguzi vilibaini bodi hizo zilikuwa za mita 38 tu. Hivyo, halmashauri ililipa shilingi 7,140,000 zaidi kwa mita

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Thamani ya Kazi Zisizofanyika (Sh.)	Maoni
						238 za ziada kwa shilingi 30,000 kwa kazi ambayo haikutekelezwa.
Jumla				11,379,048,114	101,006,500	

Kwa maoni yangu, halmashauri hazikuwa makini kupima kazi zilizofanyika kabla ya kufanya malipo na kupelekea matumizi mabaya wa fedha za umma.

Ninapendekeza halmashauri zirejeshe shilingi 101,006,500 kutoka kwenye hati za malipo zinazofuata. Vinginevyo, mameneja miradi husika wawajibishwe. Vilevile, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe kazi zilizotekelezwa zinapimwa na wakandarasi na wahandisi washauri kwa pamoja ili kuepuka upotevu wa fedha za umma ambao unaweza kutokea kwa kulipa kazi ambazo hazijatekelezwa.

9.8.3 Nyaraka za zabuni hazikuidhinishwa na Bodi ya Zabuni

Kanuni ya 185(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema "nyaraka za zabuni zinapaswa kuidhinishwa na bodi ya zabuni kabla ya kutangazwa".

Nimepitia mihtasari ya bodi za zabuni na kubaini zabuni za mikataba ya thamani ya Sh. 4,346,366,055 katika halmashauri tatu zilitangazwa bila nyaraka zake kuidhinishwa na bodi za zabuni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-28** hapa chini.

Jedwali Na.9-28: Mikataba ambayo nyaraka za zabuni hazikuidhinishwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	997,262,096
	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/C/W/HQBLD/ADMIN/01	2,920,458,614
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	217,196,845
		NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04	211,448,500
Jumla			**4,346,366,055**

Kwa maoni yangu, kutoidhinisha nyaraka za zabuni kumezinyima bodi za zabuni wajibu wa kufanya uchunguzi wa kina. Hii inaweza kusababisha kuondolewa kwa vipengele muhimu katika nyaraka za zabuni hivyo kuweka ushindani usio wa usawa katika mchakato wa manunuzi.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha katika siku zijazo bodi za zabuni zinapitia na kuidhinisha nyaraka za zabuni kabla ya kutangazwa ili kuepusha makosa, kuachwa kwa vipengele muhimu vya zabuni, na kuingizwa vipengele visivyo vya lazima kwenye nyaraka za zabuni.

9.8.4 Matumizi ya nyaraka za zabuni zisizofaa kwa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 15

Kanuni ya 184(3) na (4) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inaitaka taasisi inayofanya manunuzi kutumia viwango vya kawaida vya mwaka 2018 viliyotolewa na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kushughulikia masuala maalumu ya miradi. Aidha, mabadiliko yoyote kwa nyaraka hiyo yatafanyika tu katika kurasa za taarifa za zabuni au katika masharti maalumu ya mikataba. Aidha, Kanuni ya 108(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inaelekeza kupata idhini ya maandishi kutoka mamlaka husika kabla ya kufanya mabadiliko yoyote katika matumizi ya nyaraka hiyo.

Mapitio ya nyaraka ya zabuni kwa Mkataba Na. LGA/153/2017/2018/W/01 wa thamani ya Sh. 12,437,497,360 kwa ajili ya ujenzi wa mradi wa maji katika Halmashauri ya Wilaya ya Wanging'ombe yalibaini kuwa halmashauri haikujumuisha Kifungu cha 3.4 cha Maagizo kwa ITT kinachoagiza zabuni zitokanazo na ubia kuonesha kazi zitakazofanywa na kila mmoja kama STD (2018) inayotambulika na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma inavyohitaji. Hata hivyo, mkataba huo ulitolewa kwa ubia bila kuzingatia kipengele cha kazi zitakazofanywa na kila mkandarasi.

Aidha, nimebaini kuwa Mkataba Na. LGA/153/2017/2018/W/04 wa thamani ya Sh. 2,748,230,000 wa ujenzi wa jengo la ofisi, halmashauri haikujumuisha Kifungu cha 3.8 cha ITT kinachowataka wazabuni kueleza hali yao ya ufilisi. Hii ilisababisha kutoa tuzo kwa Shirika la Nyumba la Taifa (NHC) bila kuwasilisha hali yake ya ufilisi.

Kwa maoni yangu, kushindwa kutumia STD kungesababisha kutolewa kwa tuzo za zabuni kwa wazabuni wasiostahiki na wasio na vigezo vya kutosha na kupelekea kutofikia thamani ya fedha.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha katika siku zijazo, STD inatumiwa ili kuongeza tija, ufanisi, na usawa katika mchakato wa manunuzi.

9.8.5 Miradi ya ujenzi ya thamani ya Sh. bilioni 5.4 haikujumuishwa katika bajeti na mipango ya manunuzi ya mwaka iliyoidhinishwa

Kanuni ya 69(7) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inatamka kuwa "taasisi inayofanya manunuzi inapaswa kuandaa mpango wa manunuzi kwa mahitaji ambayo yamepitishwa katika bajeti ya mwaka husika wa fedha au kama

malipo yatalipwa kwa mwaka wa fedha unaofuata, malipo ya fedha hizo yawe yalitengewa bajeti".

Nimebaini halmashauri mbili zimetekeleza mikataba mitatu ya thamani ya Sh. 5,423,892,560 ambayo haikujumuishwa katika bajeti na mipango ya manunuzi ya mwaka iliyoidhinishwa. **Jedwali Na.9-29** hapa chini linatoa maelezo zaidi.

Jedwali Na.9-29: Mikataba isiyojumuishwa katika bajeti na mipango ya manunuzi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Haikujumuishwa katika
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/01/LOT 01	184,857,600	Mpango wa manunuzi
		LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	186,750,500	Mpango wa manunuzi
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	1,600,793,853	Mpango wa manunuzi
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/CS/01	69,000,000	Bajeti
		LGA/139/HQ/2018/2019/CS/02	128,147,000	Bajeti
		LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	1,838,433,057	Bajeti
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	1,415,910,550	Bajeti
Jumla			**5,423,892,560**	

Kwa maoni yangu, kutekeleza miradi ambayo haijajumuishwa katika bajeti na mipango ya mwaka ya manunuzi iliyopitishwa kunaweza kusababisha michakato mibovu ya manunuzi na matumizi yasiyopangwa. Vilevile, kitendo hicho kinaweza kusababisha kushindwa kutekeleza miradi iliyopangwa katika mipango na bajeti.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha katika siku zijazo manunuzi yote yanakwenda sambamba na mpango wa manunuzi na bajeti ili kuepuka matumizi yasiyopangwa.

9.8.6 Zabuni kutolewa kwa mzabuni mmoja au wachache badala ya njia ya ushindani kwa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 26.2

Kanuni ya 152 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inazitaka taasisi zinazofanya manunuzi kutoa nyaraka za zabuni kwa wazabuni wachache kama kuna hitaji la dharura la bidhaa, kazi au huduma. Aidha, Kanuni ya 161(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inaitaka taasisi inayonunua bidhaa au huduma kupata nukuu za bei kutoka kwa mkandarasi mmoja, kujadili na kuingia katika mkataba moja kwa moja kama kuna uhitaji wa dharura wa kazi; kuna mkandarasi mmoja tu ambaye taasisi inaamini anaweza kufanya kazi inayohitajika; au kama kuna faida kwa taasisi katika kumtumia mkandarasi ambaye amefanya au anafanya kazi kama hiyo, na kazi ambayo inatekelezwa inahitaji kupanuliwa.

Mapitio ya sampuli za mikataba yamebaini utoaji wa zabuni kwa mzabuni mmoja au wachache kwa mikataba tisa ya thamani ya Sh. 26,210,115,498 bila sababu za msingi. Aidha, mapitio zaidi yalibaini halmashauri husika zimetumia njia hizo za manunuzi kutokana na miongozo iliyotokelewa na Katibu wa Ofisi ya Raisi – Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa iliyowataka kutoa zabuni kwa mzabuni mmoja au wachache. Maelezo zaidi ni kama yanavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-30** hapa chini.

Jedwali Na.9-30: Mikataba ambayo nyaraka za zabuni zimetolewa kwa mzabuni mmoja au wachache

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
RUKWA	H/W KALAMBO	LGA/144/DEV/ BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la ofisi	4,123,444,741	Mzabuni mmoja
TABORA	H/MJI NZEGA	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa jengo la ofisi	4,851,298,856	Wazabuni wachache
		LGA/170/2017-18/03	Huduma ya ushauri kwa uandaaji na usimamizi wa mradi	586,416,897	Mzabuni mmoja

KIGOMA	H/W KAKONKO	LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	Ujenzi wa jengo la ofisi	1,838,433,057	Mzabuni mmoja
GEITA	H/W NYANG'HWALE	LGA/149/2016/2017/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	4,115,546,587	Mzabuni mmoja
		LGA/149/2017/2018/NRWSSP/G/01	Usambazaji mabomba katika vijiji vya Kakora na Nyarubele	2,238,605,397	Mzabuni mmoja
KATAVI	H/W NSIMBO	LGA.185/2016-2017/HQ/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	2,787,681,349	Wazabuni wachache
	H/W MLELE	LGA/154/2016-17/C/W/HQBLD/ADMIN/01.	Ujenzi wa jengo la ofisi	2,920,458,614	Mzabuni mmoja
NJOMBE	H/W WANGING'OMBE	LGA/153/2018/2019/W/04	Ujenzi wa jengo la ofisi H/W Wanging'ombe	2,748,230,000	Wazabuni wachache
Jumla				**26,210,115,498**	

Kwa maoni yangu, kutoa nyaraka za zabuni kwa mzabuni mmoja au wachache kumezuia uwazi na wigo mpana kwa wazabuni wengine wenye uwezo kuomba kazi na kushindana, hivyo kuzuia upatikanaji wa thamani ya fedha katika utekelezaji wa miradi husika.

Ninapendekeza katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe mbinu za ushindani zinatumika ili kupata thamani ya fedha. Aidha, Serikali inapaswa kuepuka kutoa miongozo inayopingana na Sheria ya Manunuzi ya Umma pamoja na Kanuni zake.

9.8.7 Kutokuwepo kwa ofisi salama na masanduku ya kuhifadhia nyaraka za zabuni

Kanuni ya 195 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inamtaka katibu wa bodi ya zabuni kwa niaba ya bodi apokee na kuweka zabuni katika kikasha cha zabuni kilichofungwa au katika ofisi salama.

Nimebaini Halmashauri za Wilaya Kakonko, Bagamoyo, na Igunga hazikuwa na ofisi salama wala masanduku ya kuhifadhia zabuni.

Kwa maoni yangu, kupokea na kuhifadhi zabuni sehemu zisizo salama kunaweza kusababisha hatari ya ubadilishwaji wa zabuni, kuondoa baadhi ya vipengele vya zabuni, na kufanya marekebisho kwenye zabuni bila kugundulika.

Ninapendekeza, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe zabuni zilizopokelewa zinatunzwa katika kikasha kilichofungwa au katika ofisi zenye usalama.

9.8.8 Utekelezaji wa miradi ya thamani ya Sh. bilioni 8.5 bila uwepo wa fedha za kutosha

Kanuni ya 75(1) na (3) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinatamka kuwa "taasisi zinazofanya manunuzi zitahakikisha fedha zinaandaliwa au kutengwa kabla ya kuanza kwa mchakato wa manunuzi, na endapo mkataba unaendelea kwa miaka kadhaa, fedha zinaweza kutolewa kila mwaka ili jumla ya kiasi kilichotolewa kisizidi bei ya mkataba pamoja na fedha za dharura, isipokuwa pale tu idhini maalumu inapotolewa kwa kazi ya ziada na ongezeko la bei".

Katika ukaguzi wangu, nimebaini kuwa halmashauri tatu zimetekeleza mikataba minne ya thamani ya Sh. 8,522,220,376 ambapo hadi kufikia Oktoba 2019, kiasi cha shilingi 4,550,000,000 tu ndicho kilikuwa kimepokelewa, na muda wa kutekeleza mikataba ulikuwa umeisha na hivyo kusababisha upungufu wa Sh. 2,150,000,000. Aidha, Sh. 1,097,070,183 kati ya Sh. 2,150,000,000 zilizopokelewa kwa ajili ya ujenzi wa jengo la ofisi ya Halmashauri ya Wilaya ya Nsimbo zilitumika kutekeleza shughuli zingine. **Jedwali Na.9-31** hapa chini linatoa maelezo zaidi.

Jedwali Na.9-31: Gharama za mikataba na fedha zilizopokelewa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Fedha Pokelewa (Sh.)	Muda Wa Mkataba	Maelezo
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03	4,123,444,741	1,950,000,000	24/10/2017-25/05/2019	Unaendelea
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01 and LGA/161/2013/2014/C/01	2,797,981,782	2,150,000,000	05/10/2015-17/01/2019	Umefikia 18%
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	1,600,793,853	450,000,000	29/03/2018-29/03/2019	Upo katika hatua ya msingi
Jumla			**8,522,220,376**	**4,550,000,000**		

Kwa maoni yangu, kutekeleza miradi bila kuwa na fedha za kutosha kunasababisha kuchelewa kukamilika kwa miradi. Aidha, hali hii inaweza kusababisha kuongezeka kwa gharama za miradi na hatari ya kulipa riba ikiwa malipo ya wakandarasi yatacheleweshwa.

Ninapendekeza katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe zinatenga fedha za kutosha kabla ya kuanza michakato ya manunuzi; na itekeleze miradi kwa awamu kama hakuna fedha za kutosha.

9.8.9 Tangazo la zabuni na tuzo za mikataba zenye thamani ya Sh. bilioni 31 hazikuchapishwa katika shajara na tovuti ya Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma

Kanuni za 19(1) na 20(1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinataka taasisi zinazofanya manunuzi kuandaa tangazo na taarifa ya tuzo ya mkataba kuhusiana na manunuzi yoyote na kuiwasilisha Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kwa ajili ya kuchapishwa katika shajara na tovuti ya zabuni ya Mamlaka.

Ukaguzi wangu umebaini kuwa halmashauri nane zimetekeleza mikataba 14 ya jumla ya Sh. 31,140,614,498 bila kuchapisha

tangazo la zabuni na tuzo kwenye shajara na tovuti ya Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-32** hapa chini.

Jedwali Na.1-32: Zabuni na tuzo ambazo hazikuchapishwa katika tovuti ya PPRA

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	997,262,096
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/CDG/W/02	5,360,206,050
		LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	196,014,200
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	2,587,981,782
		LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	184,857,600
	H/W Mpimbwe	LGA.185/2017/2018/HQ/06	85,786,350
		LGA/185 /2017/2018/W/HQ/03	414,511,502
		LGA.185/2016-2017/HQ/W/01	2,787,681,349
	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/W/WATER/01/I	757,538,252
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	1,415,910,550
		LGA/014/2016/2017/W/IR/02	234,167,637
Morogoro	H/W Gairo	LGA/143/2017-2018/W/02	933,059,771
Njombe	H/W Wanging'ombe	LGA/153/2017/2018/W/01	12,437,407,360
		LGA/153/2018/2019/W/04	2,748,230,000
Jumla			**31,140,614,498**

Kwa maoni yangu, kutotangaza zabuni na tuzo katika tovuti na shajara ya Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kulisababisha taasisi za manunuzi hazikupata bei nafuu. Aidha, hali hii imezuia uwazi na kupunguza wigo wa ushindani kwa wazabuni.

Ninapendekeza katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe zabuni na tuzo zote zinawasilishwa Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kwa ajili ya kutangazwa. Hii italeta uwazi, usawa, na ushindani na hivyo kufikia thamani ya fedha.

9.8.10 Hasara ya Sh. milioni 176.8 kutokana na kuondolewa kwa wazabuni wenye bei za chini bila sababu za msingi

Kanuni ya 203(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka tathmini za zabuni ziwe sawa na masharti yaliyo katika nyaraka za zabuni na kwa kutumia vigezo vilivyoainishwa bayana katika nyaraka za zabuni.

Mapitio ya ripoti za tathmini kwa zabuni 4 katika halmashauri 4 yalibaini kuwa mikataba walipewa wazabuni wenye bei za juu na kuwatoa wazabuni wenye bei za chini bila kuwepo sababu za msingi kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-33** hapa chini.

Jedwali Na.9-33: Hasara iliyotokana na kuwaondoa wazabuni wenye bei za chini

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Hasara	Maelezo
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kilewan	997,262,096	44,771,832	Halmashauri iliwaondoa wazabuni akiwemo mwenye bei ya chini Sh. 504,492,037.50 na kumpa mkataba mzabuni mwenye bei ya Sh. 549,263,869 ambaye zabuni yake pia haikukamilika na hivyo kusababisha hasara ya Sh. 44,771,832.
	H/M Sumbawanga	LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	Ushauri wa ubunifu, mapitio na usimamizi wa barabara	533,900,000	9,800,000	Halmashauri ilimwondoa mzabuni mwenye bei ya chini ya Sh. 546,000,000 na kumpa bila haki mzabuni mwenye kiasi cha Sh. 555,800,000 (Juu zaidi kwa Sh. 9,800,000) kwa kutumia vigezo ambavyo havikuwepo kwenye tangazo na masharti ya zabuni.
Kilimanjaro	H/W Siha	LGA/50/2018-19/NC/01-06	Ujenzi wa hospitali ktika Halmashauri ya Wilaya Siha	1,500,000,000	40,604,500	Mzabuni mwenye bei ya chini ya Sh. 20,500,000 kwa ajili ya ujenzi wa wodi ya wazazi hakuingizwa katika tathmini na kupelekea mzabuni mwenye bei ya juu Sh. 74,138,500 kupewa mkataba kwa Sh. 53,638,500 na kupelekea

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Hasara	Maelezo
						hasara ya Sh. 33,138,500. Aidha, marekebisho ya kimahesabu yasiyokuwa na maelezo ya jinsi yalivyofikiwa katika ujenzi wa jengo la ofisi na kusababisha zabuni ya chini ya Sh. 43,700,000 kubadilishwa hadi Sh. 51,700,000 na kupelekea kuondolewa na kupewa mkataba zabuni ya Sh. 56,166,000 kwa Sh. 51,166,000. Hivyo, Halmashauri ilipoteza nafasi ya kuokoa Sh. 7,466,000.
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji vijiji vya Mwamala na Nguriti	541,333,844	81,611,485	Vigezo vya zabuni havikutumika kwa usawa na kusababisha mzabuni wa bei ya chini Sh. 491,631,193 kuondolewa kwa kutowasilisha ushahidi wa matumizi ya mashine ya EFD kama inavyotakiwa na Sehemu ya II No. 10 (j) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma wakati mzabuni mwenye Sh. 573,242,678 hakuwasilisha ushahidi huo lakini alipewa mkataba.
Jumla				**3,031,162,096**	**176,787,817**	

Kwa maoni yangu, kutumia vigezo vya tathmini ambavyo havikujumuishwa katika nyaraka ya zabuni na kuvitumia isivyopaswa kumesababisha kuondolewa kwa wazabuni waliokuwa na bei za chini na kukosa nafasi ya kuokoa Sh. 176,787,817.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe, siku zijazo, tathmini ya zabuni zifanywe kwa kutumia vigezo vilivyowekwa kabla na ofisa masuuli, na bodi ya zabuni iwajibishwe kwa hasara iliyotokea.

9.8.11 Ushindani mdogo kwa manunuzi ya thamani ya Sh. milioni 588.8

Kanuni ya 149(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka manunuzi ya kazi kufanyika kupitia ushindanishaji wa zabuni kimataifa na kitaifa kabla njia zingine za manunuzi hazijafikiwa kutumika. Aidha, Jedwali la Saba la Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 linatoa mipaka kwa manunuzi ya ushindani wa dondoo (quotation) kwa kazi za thamani ya hadi Sh. 200,000,000 kwa mkataba.

Kwenye sampuli ya mikataba iliyokaguliwa, nimebaini halmashauri mbili ziliingia mikataba mitatu ya thamani ya Sh. 588,853,945 kwa kutumia ushindani wa dondoo badala ya ushindani wa kitaifa kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-34** hapa chini.

Jedwali Na.9-34: Mikataba ya ushindani mdogo

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Tabora	H/W Tabora	LGA/119/2017/2018/11	160,208,600
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	217,196,845
		NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04	211,448,500
Jumla			**588,853,945**

Kwa maoni yangu, njia ya manunuzi iliyotumika imepunguza wigo wa ushindani, hivyo Halmashauri imekosa thamani ya fedha.

Ninapendekeza kwa Halmashauri husika kuhakikisha, katika siku zijazo, ushindani wa kitaifa na kimataifa unapewa kipaumbele kutumika kabla ya njia zingine za manunuzi.

9.8.12 Gharama za ziada Sh. milioni 187 zitokanazo na ubunifu duni wa mradi

Kifungu cha 69(6) cha Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 kinataka kabla halmashauri haijanunua bidhaa au huduma toka kwa mkandarasi kwa ajili ya utekelezaji wa kazi, mkuu wa idara ya ujenzi atayarishe makisio ya gharama ambayo yatakuwa sehemu ya taarifa za msingi za zabuni.

Nimepitia mkataba Na. LGA.154/2016-2017/C/W/HQBLD/ADMN/01 wa thamani ya Sh. 2,920,458,614.16 wa ujenzi wa jengo la utawala katika Halmashauri ya Wilaya Mlele na kubaini ujenzi ulianza tarehe 02 Agosti 2017 wakati vipimo vya udongo vilimalizika tarehe 28 Septemba 2017 (miezi miwili baada ya kazi kuanza). Hii ilisababisha ongezeko la gharama kwa Sh. 187,021,950 kutokana na kubadilika kwa muundo wa msingi wa jengo kutoka mita 1.5 hadi mita 2.5 (ongezeko la mita 1 kutoka kwenye vipimo vya awali) na kuanzishwa kwa nguzo mpya za chini ya ardhi.

Aidha, nimebaini kuwa mkataba Na. LGA/105/MKT/2017/2018/W/DEV/01 wa ujenzi wa soko la kisasa katika Halmashauri ya Wilaya Namtumbo wenye jumla ya Sh. 1,600,793,853 wazabuni walialikwa na kufanyiwa tathmini bila kuwa na makadirio ya gharama za ujenzi.

Kwa maoni yangu, kubuni mradi kabla ya vipimo vya udongo kulisababisha si tu mabadiliko ya michoro na ongezelo la gharama, bali pia kuchelewa kwa utekelezaji wa mradi.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha, siku zijazo, miradi inabuniwa vizuri katika hatua za upangaji ili kuepuka kuchelewa kwa utekelezaji kunakoweza kusababisha ongezeko kubwa la gharama.

9.8.13 Mapungufu yaliyobainika katika upekuzi wa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 18.3

Kanuni za 59(1 na 5) na 60 za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (na marekebisho yake ya mwaka 2016) zinamtaka Mwanasheria Mkuu wa Serikali au mwanasheria wa taasisi inayofanya manunuzi kuhakiki mkataba uliotokana na kukubalika kwa zabuni husika kabla mkataba haujasainiwa na pande zote. Aidha, afisa masuuli mara tu baada ya kupokea ushauri wa kisheria anapaswa kuingiza marekebisho hayo katika rasimu ya mkataba.

Nimebaini matukio matano katika halmashauri tano ambapo maoni ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali na mwanasheria wa halmashauri hayakuingizwa katika rasimu za mikataba. Vilevile, nimebaini matukio saba katika halmashauri nne ambapo mikataba ilikuwa haijafanyiwa upekuzi na mwanasheria. Maelezo ni kama yanavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-35** hapa chini.

Jedwali Na.9-35: Makosa yaliyobainika katika upekuzi wa mikataba

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la Halmashauri ya Wilaya Kalambo	4,123,444,741	Ushauri wa Mwanasheria Mkuu wa Serikali haukuzingatiwa.
	H/M Sumbawanga	LGA/098/2016-2017/ULGSP/C-02	Ubunifu wa mradi wa stendi ya kisasa ya mabasi Katumba Azimio	194,450,000	Haukupekuliwa na mwanasheria wa halmashauri.
		LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	Ushauri wa ubunifu na mapitio ya usimamizi wa barabara	533,900,000	Haukupekuliwa na mwanasheria wa halmashauri.
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	Ujenzi wa jengo la ofisi	1,838,433,057	Haukupekuliwa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
		LGA/139/HQ/2018/2019/CS/01	Ubunifu na mapitio ya ujenzi wa stendi ya mabasi	69,000,000	Haukupekuliwa na mwanasheria wa halmashauri.
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	2,587,981,782	Haukupekuliwa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
		LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	186,750,500	Haukupekuliwa na mwanasheria wa halmashauri.
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/CDG/W/02	Ujenzi wa stendi ya Chato	5,360,206,050	Ushauri wa Mwanasheria Mkuu wa Serikali haukuzingatiwa.
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa visima vya maji	998,634,472	Ushauri wa mwanasheria wa halmashauri haukuzingatiwa.
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki Kijiji cha Dunda	1,415,910,550	Ushauri wa Mwanasheria Mkuu wa Serikali haukuzingatiwa.
		LGA/014/2016/2017/W/IR/02	Marekebisho ya mradi wa umwagiaji Bagamoyo	234,167,637	Haukupekuliwa na mwanasheria wa halmashauri.
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2017/2018/ADMN BLOCK/W/04	Ujenzi wa jengo la utawala na ukumbi wa mikutano (Kazi zilizobaki)	780,107,331	Ushauri wa mwanasheria wa halmashauri haukuzingatiwa.
Jumla				**18,322,986,120**	

Kwa maoni yangu, mikataba kutopekuliwa na mwanasheria na kusaini mikataba kabla ya kujumuisha ushauri wa kisheria kumeziweka halmashauri katika hatari za kisheria na inaweza kuhatarisha thamani ya fedha za miradi.

Ninapendekeza, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe mikataba inapekuliwa na ushauri wa kisheria uliotolewa unajumuishwa kwenye mikataba kabla ya kusaini ili kuepuka migogoro ya kisheria inayoweza kujitokeza wakati wa utekelezaji wa miradi husika.

9.8.14 Kutangaza zabuni kabla ya maandalizi ya uainisho wa mradi na ubunifu kwa kazi za mikataba ya thamani ya Sh. milioni 428.6

Kanuni ya 239(8) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema "taasisi inayofanya manunuzi inatakiwa kutoalika zabuni kwa ajili ya kazi hadi michoro na uanisho wa mradi ukamilike na makadirio thabiti ya gharama yaandaliwe". Kifungu cha 4.2.2(i) cha Mwongozo wa Programu ya Maendeleo

ya Sekta ya Maji, Awamu ya Pili (Water Sector Development Programme, Phase II) wa Disemba 2016 unaelekeza kufanyika kwa uhakiki wa ubunifu na idhini ya Katibu Msaidizi wa Mkoa - Maji na Wizara ya Maji na Umwagiliaji ipatikane kabla ya utekelezaji wa mradi.

Nimebaini katika Halmashauri ya Wilaya Nachingwea, nyaraka za zabuni kwa Mkataba Na. NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01 wa thamani ya Sh. 217,196,845 (Kijiji cha Mandawa) na mkataba Na. NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04 wa thamani ya Sh. 211,448,500 (Kijiji cha Mtua) kwa ajili ya ujenzi wa miradi ya visima vya maji katika vijiji hivi, ziliandaliwa bila michoro sanifu ya mradi, vipimo vinavyohitajika, na michoro ya kiufundi iliyoidhinishwa na Wizara ya Maji na Umwagiliaji.

Kwa maoni yangu, kualika wazabuni bila vipimo na usanifu na michoro kufanyika kunaweza kusababisha utekelezaji wa mikataba kinyume na matakwa ya watumiaji, na hatimaye upotevu wa rasilimali za umma.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha michoro ya kiufundi; uainisho na ubunifu wa mradi unaandaliwa kabla ya kuwaalika wazabuni wenye uwezo ili kufikia thamani ya fedha.

9.8.15 Miradi ya thamani ya Sh. bilioni 9.6 kuanzishwa bila vibali vya ujenzi

Sehemu ya 124(1)(c) ya Sheria za Serikali za Mitaa (mamlaka za miji) (udhibiti wa maendeleo) na Kanuni zake za mwaka 2008 zinasema "Hakuna mtu anayeruhusiwa kujenga au kuanza kujenga jengo lolote mpaka awe amepata kibali kinachoitwa ‘kibali cha ujenzi’ kutoka mamlaka husika”.

Mapitio ya mikataba iliyochaguliwa yamebaini matukio matano katika halmashauri nne ambapo miradi ya thamani ya Sh.

9,590,115,918 ilianzishwa bila kuwa na kibali cha ujenzi kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-36** hapa chini.

Jedwali Na.9-36: Miradi iliyoanzishwa bila kuwepo kwa vibali vya ujenzi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/01	Ujenzi wa stendi ya mabasi Kakonko	2,146,996,676
		LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	Ujenzi wa jengo la ofisi kakonko	1,838,433,057
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	2,587,981,782
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa Kijiji cha Dunda	1,415,910,550
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa	1,600,793,853
Jumla				**9,590,115,918**

Kwa maoni yangu, kushindwa kupata vibali vya ujenzi kunaweza sababisha faini na uharibifu wa mradi na kupelekea upotevu wa fedha za umma.

Ninapendekeza halmashauri zipate vibali vya ujenzi kwa miradi inayoendelea na kwa baadaye kupata vibali vya ujenzi kabla ya ujenzi wa jengo lolote.

9.8.16 Gharama za Sh. milioni 432 zisizo na sababu za msingi katika BoQ

Kanuni ya 185(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka kabla ya kuwasilisha nyaraka ya zabuni kwa bodi ya zabuni kwa ajili ya kupitishwa, kitengo cha manunuzi kihakikishe kuna orodha yenye mahitaji yote muhimu kwa wazabuni watarajiwa. Vifungu vya 16 na 41 vya STD, 2018 vinataka bima na dhamana itolewe na mkandarasi kwa mwajiri.

Nilipitia mikataba nane ya thamani ya Sh. 38,637,735,795 na kubaini BoQ zilijumuisha gharama zisizo za msingi kiasi cha Sh. 432,489,028 kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-37** hapa chini.

Jedwali Na.9-37: Gharama zisizo na sababu za msingi katika BoQ

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo	Kiasi (Sh.)
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/03	Kiambatisho Na. 5 cha mkataba (Makadirio ya bei) kina Sh. 174,646,758.8 ikiwa ni gharama ya usimamizi wakati wa ujenzi na Sh. 43,661,689.7 ni gharama za usimamizi kipindi cha matazamio. Hata hivyo, jedwali la gharama inayoweza kurejeshwa (reimbursable cost) limejumuisha Sh. 79,800,000 ambazo ni posho kwa wasimamizi (Sh. 36,000,000), gharama za usafiri (Sh. 15,000,000) na karani wa kazi (Sh. 28,800,000). Kwa maoni yangu, gharama zilizojumuishwa katika marejesho zinaweza kuwa sehemu ya gharama za usimamizi.	79,800,000
		LGA/170/2017-18/05	BoQ ilijumuisha kazi ya uletaji na uwekaji wa magrili ya madirisha kwa mita za mraba 526 ambayo ilitakiwa kufanyika. Hata hivyo, BoQ haikuchambua idadi na ukubwa wa kila grili la madirisha yaliyopaswa kuwekwa.	55,230,000
		LGA/170/2017-18/05	Vipengele vya BoQ vya Sh. 133,978,250 kwa ajili ya mahudhurio ya jumla, faida, na usafirishaji havikuwekwa wazi. Aidha, nimegundua wakati wa majadiliano yaliyofanyika tarehe 27 Machi 2018, Mhandisi Mshauri (TBA) alielekezwa kutoa ufafanuzi juu ya mkanganyiko huo. Hata hivyo, hakuna majibu yaliyotolewa hadi ripoti hii inaandaliwa.	133,978,250

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo	Kiasi (Sh.)
		LGA/170/2017-18/05	Sh. 46,505,000 zililipwa kwa Kampuni ya Mzinga kupitia cheti No.3 cha malipo kwa ajili ya gharama za bima ya vifaa, majeraha, au kifo. Hata hivyo, kiasi hiki hakijarejeshwa kutoka kwa mkandarasi hadi wakati wa ukaguzi huu (30 Agosti 2019). Vilevile, nimebaini kiasi halisi kilicholipwa kwa kampuni ya bima (Britam Insurance (T) Ltd) kilikuwa Sh. 6,012,513. Hii ina maana kuwa, mkandarasi aliongeza gharama za bima kwa Sh. 40,492,487.	40,492,487
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/HQ/2017-2018/W/ULGSP/25	Mkandarasi alilipwa gharama za bima Sh. 35,000,000 kupitia cheti Na. 1 cha malipo. Kiasi kilichorudishwa kupitia cheti cha mwisho Na. 4 cha makamilisho ya malipo kilikuwa Sh. 29,684,104.76 ambapo kiasi cha Sh. 5,315,895.24 hakikurejeshwa.	5,315,895
		LGA/098/HQ/2018/19/W/10	Halmashauri ilijumuisha Sh. 25,000,000 kama gharama za bima katika BoQ, ambazo ni gharama zinazopaswa kulipwa na mkandarasi, hivyo kuongeza gharama ya mkataba kwa kiasi hicho.	25,000,000
Geita	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/1	Halmashauri ilijumuisha gharama za bima Sh. 5,000,000 na dhamana ya utendaji ya thamani ya Sh. 8,898,928.70 katika BoQ. Gharama hizi zilitakiwa kugharamiwa na mkandarasi na si mwajiri, hivyo kuongeza gharama za mkataba kwa kiasi hicho.	13,898,928
	H/W Mbogwe	LGA/150/2014/2015/HQ/LGCDG/W/01	BoQ ilijumuisha gharama za Sh. 35,500,000 ikiwa ni gharama za kupata dhamana ya utendaji,	35,500,000

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo	Kiasi (Sh.)
			ambayo ni jukumu la mkandarasi, hivyo kuongeza gharama za mkataba kwa kiasi hicho.	
Njombe	H/W Wanging'ombe	LGA/153/2017/2018/W/01	Halmashauri ilijumuisha katika BoQ na kulipa gharama za bima, dhamana ya utendaji na gharama za utoaji taarifa kwa mkandarasi. Hata hivyo, hakuna ushahidi kuwa mkandarasi alilipa gharama hizo.	5,000,000
		LGA/153/2017/2018/W/04	Halmashauri ilijumuisha pamoja na vitu vingine, maji ya kazi, umeme na nishati ya kazi, na ulinzi. Hata hivyo, kazi hizi zilikuwa zimeshajumuishwa katika vipengele vingine vya BoQ, hivyo kuongeza gharama za mkataba kwa kiasi hicho.	38,273,468
Jumla				**432,489,028**

Kwa maoni yangu, gharama zisizo za msingi katika BoQ zingeweza kuleta matumizi yasiyostahiki na kuongeza gharama za miradi hiyo. Hali hii inaweza kusababisha upotevu wa fedha za umma.

Ninapendekeza, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe BoQ zinapitiwa ili kuepuka kuwekwa kwa gharama zisizo za msingi. Vilevile, nininapendekeza hatua za kinidhamu zichukuliwe kwa watumishi waliosaini mikataba ya gharama zisizo za msingi.

9.8.17 Kamati za tathmini hazikujaza matamko ya mgongano wa kimaslahi kwa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 8.1

Sehemu ya 40(6) ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 inataka wajumbe wa kamati ya tathmini kusaini fomu za maadili ili kuweka wazi kuwa hawana mgongano wa kimaslahi katika mahitaji ya manunuzi.

Mapitio ya taarifa za tathmini kwa sampuli za mikataba yalibaini kuwa mikataba mitano ya thamani ya Sh. 8,169,548,533 katika halmashauri tatu kamati za tathmini hazikukiri maslahi ambayo wanaweza kuwa nayo kwa kusaini tamko la mgongano wa kimaslahi kabla ya kuanza kwa tathmini. Maelezo zaidi yanaoneshwa katika **Jedwali Na.9-38** hapa chini.

Jedwali Na.9-38: Mikataba ambayo fomu za tamko la mgongano wa kimaslahi hazikujazwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa jengo la ofisi Nzega	4,851,298,856
		LGA/170/2017-18/06	Ujenzi wa visima 15 vya maji Nzega	438,226,040
	H/W Tabora	LGA/119/2017/2018/13	Utafiti wa jiofizikia, kuchimba visima 8 vya maji	241,239,200
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	Ujenzi wa visima vya maji	1,640,149,965
		LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa visima vya maji	998,634,472
Jumla				**8,169,548,533**

Kwa maoni yangu, kamati za tathmini ya zabuni kutokiri mgongano wa maslahi kunaziweka halmashauri katika hatari ya upendeleo na njama inayoweza kusababisha tathmini isiyo na usawa na kutunuku zabuni kwa wazabuni ambao hawajakidhi vigezo.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe katika siku zijazo wajumbe wa kamati za tathmini wanaweka wazi mgongano wao wa kimaslahi kabla ya kuanza tathmini ili kuongeza uwazi, uwajibikaji, na kufikia malengo.

9.8.18 Mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 3 wamepewa wazabuni wasiokidhi vigezo kwa kiasi kikubwa

Kanuni ya 202(4)(a) na (5) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inaitaka kamati ya tathmini kufanya uchunguzi wa awali wa zabuni kabla ya tathmini ya kina ili kubaini iwapo kila zabuni inakidhi vigezo kwa kiasi kikubwa (kukidhi masharti

yote na masharti na vipimo vya nyaraka za zabuni bila kupungukiwa au kutokuwa na baadhi ya matakwa) kama vilivyoainishwa na nyaraka za zabuni.

Mapitio ya zabuni zilizowasilishwa na ripoti za tathmini kwa zabuni sita katika halmashauri tano yamebaini kuwa mikataba ya thamani ya Sh. 3,014,473,532 ilitolewa kwa wazabuni wasiokidhi vigezo kwa kiasi kikubwa kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-39** hapa chini.

Jedwali Na.9-39: Mikataba waliyopewa Wazabuni wasiokidhi vigezo kwa kiasi kikubwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Kigoma	H/Mji Kasulu	LGA/168/HQ/2017-2018/WSDP/W/10	Ujenzi wa mradi wa maji Kimobwa	550,720,000	Mzabuni aliyeshinda tuzo hakuwasilisha ushahidi wa umiliki au kukodi mitambo, uwezo wa kifedha, na taarifa za kuwa na mtaji wa kutosha wa kuzungushia wa kiasi cha Sh. 200,000,000. Aidha, kazi za kufanywa na kila mkandarasi anayeunda ubia hazikuainishwa.
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	186,750,500	Mzabuni aliyeshinda tuzo hakuwasilisha ushahidi wa umiliki au kukodi mitambo.
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	Ujenzi wa visima katika mradi wa maji Kijiji cha Mandawa	217,196,845	Mzabuni aliyeshinda aliwasilisha nyaraka ya zabuni yenye vipengele vya BoQ visivyofanana na wazabuni wengine wanane. BoQ na fomu ya zabuni iliyowasilishwa haikuwa na saini wala muhuri wa mtu aliyeidhinishwa kwa niaba ya kampuni kusaini kama inavyotakiwa na ITT Kifungu cha 19.2.
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2014/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa Kijiji cha Dunda	1,415,910,550	Wakandarasi hawakuweka cheti sahihi cha matakwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
		LGA/014/2016/2017/W/IR/02	Ukarabati wa mradi wa umwagiliaji Bagamoyo (BIDP)	234,167,637	ya kodi kutoka TRA kuonesha uthibitisho wa utii wake wa ulipaji kodi katika biashara zake.
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2018/2019/03	Uchimbaji wa visima 16 vya maji	409,728,000	Mkandarasi hakuwa na leseni sahihi ya uchimbaji maji. Hii ilithibitishwa na ukumbusho wa tarehe 05 Machi 2018 kutoka Wizara ya Maji na Umwagiliaji uliomtaka mkandrasi ahuishe leseni yake.
Jumla				**3,014,473,532**	

Kwa maoni yangu, kutoa mikataba kwa wazabuni wasio na vigezo kwa kiasi kikubwa inamaanisha kutowajibika ipasavyo kwa kamati za tathmini ambako kunaweza sababisha kutofikiwa kwa thamani ya fedha kwa miradi inayotekelezwa.

Ninapendekeza kwa halmashauri kuhakikisha, siku zijazo, mikataba inatolewa kwa wazabuni wenye vigezo kwa kiasi kikubwa ili kupata wazabuni wenye uwezo na kufikia thamani ya pesa kutoka kwenye miradi.

9.8.19 Mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 9.1 imetolewa kwa wakandarasi wasio na sifa stahiki

Jedwali Na. 1 (Ukomo wa madaraja kwa aina mbalimbali za wakandarasi) ya Sheria ya Usajili wa Wakandarasi ya Mwaka 1997 inaweka sharti la kazi za umma za thamani kuanzia milioni 300 hadi 750 ziainishwe kama daraja la VI wakati kazi za thamani ya Sh. milioni 1.5 hadi bilioni 3 kuwekwa katika daraja la IV na zaidi na bilioni 5 hadi ukomo ziainishwe kama daraja la kwanza. Sehemu za 21(3) na 6(5) za Sheria hiyohiyo zinataka kila mkandarasi kutoa huduma katika aina ya usajili wake kwa kuzingatia ukomo wa daraja lililowekwa. Mkandarasi yeyote anayefanya kazi zilizo juu ya kikomo cha daraja bila kupata ruhusa toka kwa Bodi atakuwa anafanya kosa la

kuadhibiwa faini ya shilingi milioni moja. Aidha, Kanuni ya 9(10)(b) ya Kanuni za Mnunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka pande zote za ubia kuwa na sifa ya kushiriki katika manunuzi na pale mkandarasi mmoja atakapokuwa hastahiki, ubia wote utatangazwa kuwa haustahiki.

Nilikagua zabuni zilizowasilishwa na ripoti za tathmini za zabuni nne katika halmashauri tatu na kubaini mikataba ya thamani ya Sh. 9,100,511,636 ilipewa wakandarasi wasiostahiki kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-40** hapa chini.

Jedwali Na.9-40: Mikataba iliyotolewa kwa Wakandarasi wasiostahiki

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/W Nkasi	NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mpasa	1,951,604,144	Mkandarasi alipewa mkataba wa Sh. bilioni 1.9 ambapo alistahili kufanya mkandarasi daraja la IV kwa mujibu wa CRB. Hata hivyo, wakati wa kukabidhiwa na kusaini mkataba huo, mkandarasi alikuwa kwenye daraja la V.
		NKS/DC/LGA/100/WSDP/IS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Isale	5,541,071,431	Mkandarasi alipewa mkataba wa Sh. bilioni 5.5 uliostahili kupewa mkandarasi wa daraja la 1 kwa mujibu wa CRB. Hata hivyo, wakati wa kukabidhiwa na kusaini mkataba huo, mkandarasi alikuwa kwenye darasa la 5.
Kigoma	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/WSDP/MKAB/2017-18/03.	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mukabuye	1,021,088,581	Mkandarasi mmoja tu katika ubia ndiye aliwasilisha nyaraka zilizotakiwa kuonesha vigezo alivyonavyo ili kufanya kazi.
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2016/2017/RWSSP/W/02	Ukarabati/Nyongeza ya mradi wa maji Mabila	586,747,480	Halmashauri ilimpa zabuni mkandarasi wa daraja la VI mkataba wa Sh. 586,747,480 ambao unastahili wakandarasi wa daraja la V.
Jumla				**9,100,511,636**	

Kwa maoni yangu, tuzo za mikataba kwa wakandarasi wasiostahiki kulicheleweshа kukamilika kwa miradi.

Ninapendekeza halmashauri kuhakikisha, siku zijazo, mikataba wanapewa wakandarasi waliokidhi vigezo ili kuhakikisha utekelezaji mzuri wa miradi na kufikiwa kwa thamani ya pesa ya miradi.

9.8.20 Wazabuni walioshindwa tenda hawakupewa muda wa kuwasilisha malalamiko kabla ya kutolewa kwa tuzo za mikataba

Sehemu ya 60(3) ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 (kama ilivyorekebishwa mwaka 2016) yanataka, "baada ya kupokea taarifa ya uamuzi wa tuzo kutoka bodi ya zabuni na kujiridhisha, ofisa masuuli anatakiwa atoe notisi ya nia ya kutangaza tuzo ya mkataba na kuwapa wazabuni siku saba ambazo watatakiwa kuwasilisha malalamiko, kama yapo".

Nimebaini mikataba minne ya thamani ya Sh. 3,172,684,437 katika halmashauri mbili ambapo wazabuni walioshindwa tenda hawakupewa siku saba za kuwasilisha malalamiko yao. **Jedwali Na.9-41** hapa chini linatoa maelezo haya.

Jedwali Na.9-41: Mikataba ambayo muda wa kuwasilisha malalamiko haukutolewa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	Ushauri wa ubunifu, mapitio na usimamizi wa ujenzi wa barabara	533,900,000	Nimebaini barua ya kukubali ofa ilitolewa kwa mzabuni aliyefanikiwa siku tatu baada ya kuwataarifu wazabuni walioshindwa ikimaanisha kuwa muda wa kutoa malalamiko

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
					haukuzingatiwa.
		LGA/098/HQ/2018/19/W/10	Ujenzi wa stendi ya kisasa ya mabasi Katumba Azimio-Sumbawanga	5,473,976,005	Barua ya nia ya kukabidhi mkataba kwa wazabuni ambao hawakufanikiwa ilitolewa mnamo tarehe 2 Aprili 2019 wakati mshindi alialikwa kwa mazungumzo mnamo tarehe 4 Aprili 2019 (siku mbili baada ya wazabuni walioshindwa kupewa taarifa), ikimaanisha kuwa walioshindwa hawakupewa muda wa kutoa malalamiko yao.
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	Ujenzl wa visima vya maji	1,640,149,965	Halmashauri ilitoa barua ya kukubali ofa kwa aliyeshinda na barua ya kuwaarifu wazabuni walioshindwa kwa siku moja ikimaanisha muda wa malalamiko haukutolewa.
		LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzl wa visima vya maji	998,634,472	
Jumla				**3,172,684,437**	

Kwa maoni yangu, kutowapa wazabuni walioshindwa zabuni haki yao ya kutoa malalamiko, maofisa masuuli husika

hawakuzingatia usawa na uwazi katika tathmini na tuzo za mikataba. Hii ingeweza pia kuleta migogoro ya kisheria.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zitoe muda wa kuwasilisha malalamiko kwa wazabuni walioshindwa ili kuleta uwazi na usawa.

9.8.21 Mapungufu katika barua za kusudio la kutangaza tuzo za mikataba

Kanuni ya 231(2) na (4)(c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (na marekebisho yake ya mwaka 2016) inamtaka ofisa masuuli kutoa notisi ya kusudio la tuzo ya mkataba kwa wazabuni wote walioshiriki katika zabuni na kuwapa siku saba za kazi kuwasilisha malalamiko (ikiwa yapo) na kusema kwa uwazi sababu zilizopelekea wazabuni kutofanikiwa kupata kazi.

Nimebaini mapungufu katika barua za kusudio la kutangaza tuzo za mikataba kwa mikataba 10 ya thamani ya Sh. 7,082,214,050 kama inavyoelezewa katika **Jedwali Na.9-42** hapa chini.

Jedwali Na.9-42: Mapungufu katika barua za kusudio la kutangaza tuzo za mikataba

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	Ushauri wa ubunifu, mapitio, na usimamizi wa ujenzi wa barabara	533,900,000	Hakuna sababu zilizotolewa kwa nini wazabuni walishindwa kupata kazi.
	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kilewan	997,262,096	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifi wa juu ya tuzo ya mkataba.
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki kijiji cha Dunda	1,415,910,550	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifi wa juu ya tuzo ya mkataba.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Kigoma	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/WSDP/MKAB/2017-18/03.	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mukabuye	1,021,088,581	Afisa Masuuli alitoa barua ya kusudio la tuzo ya mkataba lakini sababu za wazabuni wengine kushindwa zilizoandikwa kwenye barua hazikuwa zimelezwa kwenye taarifa ya tathmini.
		LGA/041/HQ/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mabamba/Mkarazi	1,200,011,046	Hakuna sababu zilizotolewa kwa nini Wazabuni walishindwa.
Kilimanjaro	H/W Siha	LGA/050/2017/18/W/01 (Lot I)	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Magadini-Makiwaru	1,738,690,470	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifiwa juu ya tuzo ya zabuni.
		LGA/050/2017/18/W/01 (Lot II)	Ujenzi na upanuzi wa mradi wa maji Kijiji cha Lossa - Kia	752,888,512	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifiwa juu ya tuzo ya zabuni.
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	Ujenzi wa visima vya maji Kijiji cha Mandawa	217,196,845	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifiwa juu ya tuzo ya zabuni.
		NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04	Ujenzi wa visima vya maji Kijiji cha Mtua	211,448,500	Wazabuni walioshindwa hawakutaarifiwa juu ya tuzo ya zabuni.
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2018/2019/03	Ujenzi wa visima 16 vya maji	409,728,000	Hakuna sababu zilizotolewa kwa nini wazabuni walishindwa.
Jumla				**7,082,214,050**	

Kwa maoni yangu, kushindwa kuwaarifu na kutotoa sababu stahiki kwa wazabuni walioshindwa, kunasababisha kutokuwepo kwa uwazi na usawa katika mchakato wa zabuni.

Ninapendekeza, siku zijazo, maafisa masuuli wahakikishe barua za kusudio la kutangaza tuzo ya zabuni zinaeleza sababu stahiki za wazabuni kushindwa kupata kazi.

9.8.22 Kujumuishwa kwa kodi ya ongezeko la thamani Sh. 350,570,028 kwenye miradi iliyosamehewa kodi

Waraka Na. 6 wenye Kumb. Na. CLA 321/369/02 wa tarehe 22 Januari 2018 uliotolewa na Hazina unaelekeza miradi yote ya wafadhili na inayofadhiliwa na Serikali kusamehewa kodi ya ongezeko la thamani. OR – TAMISEMI ilitoa maagizo kwa njia ya barua yenye Kumb. Na. CCE.383/509/01 ya tarehe 15 Februari 2018 kuwataka watekelezaji wa miradi kuomba msamaha wa kodi ya ongezeko la thamani kabla ya utekelezaji wa miradi ya Serikali.

Nimebaini matukio matatu katika halmashauri tatu ambapo kodi ya ongezeko la thamani ya Sh. 350,570,028 ilijumuishwa katika miradi iliyosamehewa kodi. **Jedwali Na.9-43** hapa chini linatoa maelezo zaidi.

Jedwali Na.9-43: Mikataba iliyojumuishwa kodi ya ongezeko la thamani (VAT)

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mradi	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Kodi Iliyojumuishwa (Sh.)
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/06	Ujenzo wa visima 15 vya maji Nzega	438,226,040	66,848,040
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP/ /W/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Lendikinya	1,079,847,925	164,722,565
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2017/2018/ADMN BLOCK/W/04	Ujenzi wa jengo la utawala na ukumbi wa mikutano (Kazi zilizobaki)	780,107,331	118,999,423
Jumla				**2,298,181,296**	**350,570,028**

Kwa maoni yangu, kujumuisha kodi ya ongezeko la thamani katika miradi iliyosamehewa kodi kutaongeza gharama za

miradi kwa Sh. 350,570,028 (kama italipwa) ambayo ingeweza kugharamia miradi mingine. Aidha, kutofuata miongozo kunawakatisha tamaa wafadhili kuendelea kutoa ruzuku katika miradi mingine.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zifuate miongozo kwa kuomba msamaha wa kodi kwa mamlaka husika. Aidha, maafisa masuuli wachukuliwe hatua kama watalipa kodi ya ongezeko la thamani katika miradi iliyosamehewa kodi.

9.8.23 Kuwatangaza washindi wa zabuni zenye thamani ya Sh. bilioni 10.7 bila idhini ya Kamati za Fedha na Mipango

Sehemu ya 60(4) ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 inawataka maafisa masuuli wa mamlaka za serikali za mitaa kuwasilisha uamuzi wa washindi wa zabuni katika kamati zenye dhamana ya fedha na mipango kwa ajili ya uchunguzi kabla ya kutoa notisi ya nia ya kutangaza mshindi wa mkataba. Endapo kamati haitaridhika na uamuzi wa bodi za zabuni, itaomba mamlaka ifanye uchunguzi.

Katika sampuli ya mikataba iliyopitiwa, nimebaini mikataba mitano katika halmashauri tatu ambapo maafisa masuuli walitangaza washindi wa zabuni bila kufanya uchunguzi na kuidhinishwa na kamati za fedha na mipango kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-44** hapa chini.

Jedwali Na.9-44: Mikataba iliyotangazwa tuzo kabla ya idhini ya Kamati za Fedha na Mipango

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/HQ/2018/19/W/10	Ujenzi wa stendi ya kisasa ya mabasi Katumba Azimio - Sumbawanga	5,473,976,005
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la ofisi ya utawala Nsimbo	2,587,981,782
		LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	186,750,500
Kilimanjaro	H/W Siha	LGA/050/2017/18/W/01 (Lot I)	Ujenzi wa mradi wa maji Vijiji vya Magadini - Makiwaru	1,738,690,470

		LGA/050/2017/18/ W/01 (Lot II)	Ujenzi na upanuzi wa mradi wa maji Vijiji vya Lossa - Kia	752,888,512
Jumla				**10,740,287,269**

Kwa maoni yangu, kutangaza tuzo za mikataba kabla tuzo hizo hazijachunguzwa na kuidhinishwa na kamati ya mipango na fedha kunaweza sababisha utekelezaji wa miradi ambao hauendani na matakwa ya umma.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zihakikishe maofisa masuuli wanawasilisha maamuzi ya washindi wa mikataba kwa kamati za fedha na mipango kwa ajili ya uchunguzi na kuidhinishwa kabla ya kutangaza kusudio la kutunuku mikataba.

9.8.24 Uteuzi wa mara kwa mara wa wajumbe wa bodi za zabuni kukaimu jukumu la afisa masuuli

Kanuni ya 47(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema "afisa masuuli hatakiwi kumteua mjumbe wa bodi ya zabuni kama anamkaimisha mtu huyo majukumu yake mara kwa mara".

Mapitio ya majalada ya bodi za zabuni na ukaimisho ya Halmashauri ya Wilaya ya Kalambo yalibaini kuwa, kwa Mwaka wa Fedha 2017/2018 na 2018/2019, ofisa masuuli alikaimisha majukumu yake mara 16 na mara 9 kwa mtiririko huo kwa wajumbe watatu wa Bodi ya Zabuni ikiwa ni pamoja na mwenyekiti.

Kwa maoni yangu, kuteuliwa mara kwa mara kwa wajumbe wa bodi kukaimu nafasi ya ofisa masuuli kunaweza kuathiri maamuzi ya bodi na kusababisha kukosekana kwa usawa katika maamuzi.

Ninapendekeza, siku zijazo, maofisa masuuli wasiwateue maofisa ambao wanawakaimisha mara kwa mara kuwa wajumbe wa bodi za zabuni.

9.8.25 Uhakiki wa taarifa zilizotolewa na wazabuni haukufanyika ipasavyo kwa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 14.6

Kanuni ya 124 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (na marekebisho ya mwaka 2016) inaelekeza kufanyika kwa uhakiki wa taarifa zilizotolewa katika hatua za awali za upembuzi kuthibitishwa kupitia upembuzi utakaofanyika baada ya tathmini kabla ya kukabidhi zabuni au kumkataa mzabuni asiyekuwa na uwezo au rasilimali za kutekeleza mikataba ipasavyo. Aidha, Kanuni ya 224(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka vigezo vitakavyokumika kuhakiki taarifa za mzabuni kuainishwa katika nyaraka za zabuni. Vigezo hivyo vitahusisha uzoefu, utendaji kwenye mikataba inayofanana na kazi anayoomba, na uwezo wa kutekeleza mkataba.

Mapitio yangu ya taarifa za tathmini kwa zabuni zilichaguliwa yalibaini kamati za tathmini katika halmashauri saba hazikufanya uhakiki wa taarifa za wazabuni baada ya tathmini kwa mikataba ya thamani ya Sh. 14,586,553,597 ili kuthibitisha ukweli wa uwepo wa vifaa, vitendeakazi, uzoefu wa kazi zilizofanywa miaka iliyopita, sifa za wafanyakazi muhimu, na uwezo wa kifedha unaotajwa na wakandarasi. Maelezo ya mikataba yapo katika **Jedwali Na.9-45** hapa chini.

Jedwali Na.9-45: Mikataba Iliyotekelezwa pasipo upembuzi baada ya tathmini

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji Vijiji vya Mwamala na Nguriti	541,333,844
		LGA/123/CONTR/W/2017/2018/04	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Isenegeja	300,526,140

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Kigoma	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mabamba/Mkarazi	1,200,011,046
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/CDG/W/02	Ujenzi wa stendi ya mabasi Chato	5,360,206,050
		LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	Ujenzi na marekebisho ya shule za msingi Idoselo na Nyambogo	196,014,200
	H/W Mbogwe	LGA/150/2017-2018/RWSSP/W/01	Ujenzi wa mradi wa maji katika Vijiji vya Kabanga - Nhomolwa	1,239,808,335
	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi za utawala	4,115,546,587
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki Kijiji cha Dunda	1,415,910,550
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	Ujenzi wa visima vya maji Kijiji cha Mandawa	217,196,845
Jumla				**14,586,553,597**

Kwa maoni yangu, kutohakiki taarifa za wazabuni baada ya tathmini kunaweza kusababisha wazabuni wasio na vigezo kupatiwa mikataba na kupelekea usimamizi mbovu wa miradi. Hali hii inaweza pia kusababisha kuchelewesha utoaji huduma kwa wanufaika waliokusudiwa.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zihakikishe bodi za zabuni zinaidhinisha washindi wa zabuni baada ya kufanya uhakiki wa taarifa za wazabuni baada ya tathmini kufanyika.

9.8.26 Mapungufu katika vikao vya ufunguzi wa zabuni

Kanuni ya 56(1) na (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inataka ufunguzi wa zabuni za umma, pamoja na watu wengine, kuhudhuriwa na mjumbe yoyote mmoja toka katika idara au kitengo tumizi ambaye si mjumbe wa bodi ya zabuni. Aidha, Kanuni ya 199(1) inasema, "Katibu wa bodi ya zabuni atatayarisha kumbukumbu zake mwenyewe, muhtasari

ya kikao cha ufunguzi wa zabuni, pamoja na taarifa zilizotolewa kwa waliokuwepo kwenye kikao".

Mapitio ya mihtasari ya vikao vya ufunguzi wa zabuni yamebaini matukio mawili ambapo wajumbe wa bodi za zabuni walihudhuria kikao cha ufunguzi wa zabuni na matukio mawili ambapo hapakuwa na ushahidi wa ufunguzi wa zabuni kama inavyoonesha katika **Jedwali Na.9-46** hapa chini.

Jedwali Na.9-46: Mikataba yenye mapungufu katika vikao vya ufunguzi wa zabuni

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kilewani	997,262,096	Mjumbe wa Bodi ya Zabuni alishiriki katika ufunguzi wa zabuni.
Tabora	H/W Tabora	LGA/119/2017/2018/11	Utafiti wa kijiografia, kuchimba visima 6 vya maji	160,208,600	Kutokuwepo kwa taarifa za mchakato wa ufunguzi wa zabuni kama vile majina ya wazabuni, bei za zabuni, hati za kulinda zabuni, na taarifa zingine muhimu za zabuni.
		LGA/119/2017/2018/13	Utafiti wa kijiografia, kuchimba visima 8 vya maji	241,239,200	
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	186,750,500	Kutokuwepo kwa taarifa za ufunguzi wa zabuni na mihtasari.
		161/2013/2014/C/01	Ushauri wa ujenzi wa jengo la ofisi	210,000,000	
	H/W Mpimbwe	LGA/185/2017/2018/W/HQ/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kashishi	414,511,502	Mjumbe wa Bodi ya Zabuni alishiriki katika ufunguzi wa zabuni.
Jumla				**2,209,971,898**	

Kwa maoni yangu, ushiriki wa wajumbe wa bodi za zabuni katika ufunguzi wa zabuni kunazuia uadilifu, uhuru, na ufanisi wa mchakato wa manunuzi. Vilevile, ufunguzi wa zabuni bila kutunza kumbukumbu ni kitendo kinachozuia uwazi. Hii inaweza kusababisha kubadilishwa kwa taarifa za zabuni.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe wajumbe wa bodi za zabuni hawashiriki katika vikao vya ufunguzi wa zabuni. Aidha, taarifa za ufunguzi wa zabuni ziandikwe kwa usahihi ili kuleta uwazi na usawa.

9.8.27 Mikataba yenye thamani ya Sh. bilioni 2 imesainiwa na kutekelezwa na ubia usiosajiliwa

Sehemu ya 22(4) ya Sheria ya Usajili wa Makandarasi, Kifungu cha 235 (kama ilivyorekebishwa mwaka 2015) inasema kuwa mwajiri anayefanya kazi na makampuni yasiyosajiliwa anatenda kosa na ikithibitika atalipa faini isiyozidi asilimia 10 ya jumla ya thamani ya mkataba au si chini ya asilimia moja ya jumla ya thamani ya mkataba au shilingi milioni tano, kiasi chochote kilicho kikubwa au kifungo kwa muda usiopungua miaka mitatu au vyote viwili.

Mapitio ya majalada ya mikataba na nyaraka za zabuni yalibaini kuwa Halmashauri ya Mji Kasulu iliingia mikataba miwili ya thamani ya Sh. 1,053,440,000 na ubia ambao haujasajiliwa. Aidha, Halmashauri ya Wilaya Kibondo iliingia mkataba mmoja wa thamani ya Sh. 1,021,088,581 na ubia ambao cheti chake cha usajili kilimalizika kabla ya kukamilika kwa mradi kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-47** hapa chini.

Jedwali Na.9-47: Mikataba iliyosainiwa na kutekelezwa bila ubia kusajiliwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Kigoma	H/Mji Kasulu	LGA/168/HQ/2017-2018/WSDP/W/10	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kimobwa	550,720,000	Halmashauri iliingia mikataba miwili ya thamani ya shilingi 1,053,440,000 na ubia ambao haujasajiliwa.
		LGA/168/HQ/2017/2018/WSDP/W/13/L/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Muhunga	502,720,000	
	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/WSDP/MKAB/2017-18/03	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mukabuye	1,021,088,581	Hati ya usajili wa ubia ilioyotolewa na Bodi ya Usajili wa Wakandarasi iliisha muda wake tarehe 30 Disemba 2018 hivyo ilihitaji

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
					kuhuishwa. Hata hivyo, baada ya kwisha muda wake, ubia haukuhuisha usajili huo.
Jumla				**2,074,528,581**	

Kwa maoni yangu, kutoa zabuni kwa wakandarasi wasiosajiliwa kunaziweka halmashauri katika hatari ya kupoteza fedha kutokana na uwezekano wa fidia ya Sh. 207,452,858 (asilimia 10 ya gharama ya mkataba). Aidha, mwenendo huu unaweza kusababisha hasara zaidi endapo itatokea migogoro ya kisheria itokanayo na mkandarasi kushindwa kutekeleza mkataba.

Ninapendekeza halmashauri ziingie mikataba na makampuni ya ubia uliosajiliwa ili kuepuka uwezekano wa kupoteza fedha za umma na ucheleweshaji wa huduma tarajiwa kwa jamii.

9.8.28 Kutowasilishwa nakala za barua za tuzo kwa mamlaka husika

Kanuni ya 232(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016) inamtaka "Ofisa masuuli kupeleka nakala ya barua ya tuzo kwa Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma, Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, Kitengo cha Usimamizi wa Mali za Serikali, mkaguzi mkuu wa ndani, na Mamlaka ya Mapato Tanzania".

Nimepitia sampuli ya mikataba na kubaini kuwa mikataba saba ya thamani ya Sh. 5,150,797,316 ambayo nakala za barua za tuzo hazikuwasilishwa kwa mamlaka tajwa hapo juu kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-48** hapa chini.

Jedwali Na.9-48: Mikataba ambayo nakala za barua za tuzo hazikuwasilishwa kwa mamlaka husika

MKOA	HALMASHAURI	NAMBA YA MKATABA	MAELEZO YA MKATABA	GHARAMA YA MKATABA (SH.)
TABORA	H/W TABORA	LGA/119/2017/2018/11	Utafiti wa kijiografia, kuchimba visima 6 vya maji	160,208,600
		LGA/119/2017/2018/13	Utafiti wa kijiografia, kuchimba visima 8 vya maji	241,239,200
	H/W IGUNGA	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji Vijiji vya Mwamala na Nguriti	541,333,844
		LGA/123/CONTR/W/2017/2018/04	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Isenegeja	300,526,140
KILIMANJARO	H/W SIHA	LGA/050/2017/18/W/01 (Lot I)	Ujenzi wa mradi wa maji Vijiji vya Magadini-Makiwaru	1,738,690,470
		LGA/050/2017/18/W/01 (Lot II)	Ujenzi na upanuzi wa mradi wa maji Vijiji vya Lossa - Kia	752,888,512
PWANI	H/W BAGAMOYO	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki Kijiji cha Dunda	1,415,910,550
JUMLA				**5,150,797,316**

Kwa maoni yangu, kutowasilisha nakala za barua za tuzo kwa mamlaka husika kunazikwamisha mamalaka husika kufanya maandalizi kwa ajili ya ukaguzi wa mikataba na masuala yahusuyo kodi. Hii inaweza kuzuia mawanda ya kazi na upotevu wa mapato kwa serikali.

Ninapendekeza katika siku zijazo, uongozi wa halmashauri uhakikishe kuwa nakala za barua za tuzo zinatumwa kwa mamlaka husika kwa madhumuni ya mapitio na kodi ili kupunguza athari zinazoweza kujitokeza.

9.8.29 Malipo ya Sh. milioni 40.7 yamefanyika bila kuwa na viambatanisho na Sh. milioni 66.5 zimelipwa zaidi

Kifungu cha 8(2)(d) cha Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 kinaelekeza matumizi yote ya fedha katika mamlaka za serikali za mitaa kuwa na ushahidi wa nyaraka husika. Kifungu cha 39.2 cha GCC kwa mkataba Na. LGA/098/HQ/2017-2018/W/ULGSP/25 kinaelekeza wakandarasi kulipwa kwa kiwango cha kazi iliyofanywa kwa

kuzingatia bei iliyooneshwa katika BoQ. Kifungu cha 51 cha GCC kwa mkataba Na. LGA/098/2015-2016/ULGSP/C-02 kinaelekeza mkandarasi mshauri kutumia pesa kwa gharama halisi na za msingi katika utoaji wa huduma, na malipo ya awali ya mwezi mmoja yatahesabiwa kwenye kalenda kwa kila siku kwa muda uliotumika kwenye kazi ambapo siku moja itakuwa sawa na 1/30 ya mwezi.

Nimebaini matukio mawili katika Halmashauri ya Manispaa ya Sumbawanga ambapo mkandarasi mshauri na mkandarasi walilipwa pesa zaidi Sh. 66,539,685. Aidha, nimegundua matukio mawili katika Halmashauri ya Mji Nzega na Halmashauri ya Wilaya ya Mlele ambapo malipo ya Sh. 40,737,922 yalifanyika bila vielelezo vya kutosha kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-49** hapa chini.

Jedwali Na.9-49: Mikataba ambayo malipo yalifanyika zaidi bila kuwa na viambatanisho vingine

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Malipo ya Ziada/Yasiyo Na Vielelezo (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	Kujenga barabara Na. 20 na Na. 17 kwa kiwango cha lami	4,429,912,704	43,539,685	Halmashauri ililipa Sh. 103,850,000 ya fidia ya gharama alizotumia mhandisi mshauri. Hata hivyo, mhandisi mshauri kiuhalisia alitumia Sh. 71,876,315 kwa mujibu wa viambatanisho vilivyowasilishwa na kusababisha malipo ya ziada ya Sh. 31,973,68. Aidha, wafanyakazi watatu walitumia pungufu ya

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Malipo ya Ziada/Yasiyo Na Vielelezo (Sh.)	Maelezo
						mwezi mmoja kufanya kazi na wakalipwa zaidi kwa Sh. 11,566,000 ukilinganishwa na muda halisi waliofanya kazi.
		LGA/098/HQ/2017-2018/W/ULGSP/25	Ushauri wa ubunifu, upitiaji na usimamizi wa ujenzi wa barabara	533,900,000	23,000,000	Malipo ya ziada ya Sh. 23,000,000 kuweka taa za barabarani kwa vile bei ya Sh. 4,500 kwa kila taa ilitumika badala ya Sh. 4,000 kama BoQ inavyotaka
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/03	Usimamizi wa ujenzi wa Ofisi za Halmashauri ya Mji Nzega	586,416,897	20,737,922	Mhandisi mshauri alirejeshewa gharama za Sh. 20,737,922 bila kuwepo kwa ushahidi wa uhalali wa malipo hayo.
Katavi	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/C/W/HQBLD/ADMIN/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi	2,920,458,614	20,000,000	Mhandisi mshauri alirejeshewa gharama za Sh. 20,000,000 bila kuwepo kwa ushahidi wa uhalali wa malipo hayo.
Jumla				**8,470,688,215**	**107,277,607**	

Kwa maoni yangu, ulipaji wa fedha zaidi ya kiwango halisi kinachotakiwa ulisababisha halmashauri kupata hasara ya Sh. 66,539,685. Aidha, malipo ambayo hayana ushahidi wa kutosha yanaweza kusababisha matumizi yasiyo na tija.

Ninapendekeza halmashauri zipunguze kiasi cha fedha kilicholipwa zaidi kwa wakandarasi katika hati malipo zijazo. Vinginevyo, maofisa wote waliohusika wawajibishwe. Aidha, katika siku zijazo, halmashauri

zinapaswa kuchunguza madai ya malipo ya wakandarasi washauri na wakandarasi kabla ya kufanya malipo.

9.8.30 Mapungufu yaliyobainishwa katika usahihishaji wa makosa ya kihesabu

Kanuni ya 207(2)(a) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema, "Bila kukinzana na Kanuni ya 202(5), taasisi inayofanya manunuzi itasahihisha makosa ya kimahesabu ambayo yatagundulika wakati wa uchunguzi wa zabuni na kutoa taarifa haraka ya marekebisho yoyote kwa mzabuni aliyewasilisha zabuni". Vilevile, Sehemu ya 38(l) ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 inazitaka idara za manunuzi kutunza kumbukumbu za mchakato wa manunuzi.

Mapitio ya taarifa za tathmini kwa mikataba iliyochaguliwa yamebaini mapungufu katika usahihishaji wa makosa ya kimahesabu katika mikataba mitano ya thamani ya Sh. 4,547,273,590. Maelezo ni kama yanavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-50** hapa chini.

Jedwali Na.9-50: Mikataba ambayo mapungufu yalibainishwa katika usahihishaji wa makosa ya kihesabu

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/01/LOT 01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	184,857,600	Mkataba ulitolewa kwa mkandarasi bila marekebisho ya kimahesabu na kusababisha ongezeko la gharama ya mkataba kwa Sh. 35,049,560.
	H/W Mpimbwe	LGA/185/2017/2018/W/HQ/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kashishi	414,511,502	Marekebisho ya kimahesabu yasiyo sahihi yalisababisha ongezeko la gharama ya mkataba kwa Sh. 13,247,921.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/W/WATER/01/I	Ujenzi wa mradi wa maji katika mji wa Inyonga	757,538,252	Marekebisho ya kimahesabu yasiyo na ushahidi yaliongeza gharama za mkataba kwa Sh. 107,839,315. Aidha, masahihisho ya makosa ya kihesabu hayakuwasilishwa kwa wazabuni husika.
Mbeya	H/W Chunya	LGA/075/W/BLD/2016-2017/01	Ujenzi w jingo la Ofisi	2,191,731,764	Masahihisho ya makosa ya kihesabu hayakuwasilishwa kwa wazabuni husika.
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa visima vya maji	998,634,472	
Jumla				**4,547,273,590**	

Kwa maoni yangu, makosa yasiyorekebishwa na masahihisho yenye makosa yamesababisha gharama za ziada za miradi kwa Sh. 156,136,796 na kungeweza haribu usawa katika ushindani. Zaidi ya hayo, kushindwa kuwataarifu wazabuni kwa bei za zabuni zilizorekebishwa kunawanyima haki wazabuni kufahamu bei mpya. Hii inaharibu uwazi katika mchakato wa tathmini.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zihakikishe zinawataarifu wazabuni husika kuhusiana na masahihisho ya kimahesabu na kuepuka marekebisho ya kimahesabu yasiyo sahihi ili kuepuka ongezeko la gharama. Hii itaongeza usawa na uwazi katika mchakato wa tathmini za zabuni.

9.8.31 Upungufu wa wafanyakazi katika kitengo cha manunuzi na idara ya ujenzi ambao unaathiri utekelezaji wa miradi

Nimepitia viwango halisi vya nguvukazi iliyopo katika idara za ujenzi na vitengo vya manunuzi dhidi ya viwango vilivyopangwa kwa mujibu wa muundo wa halmashauri na Sehemu ya 37(1) na (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2011 na kubaini kuwa, Idara ya Ujenzi katika Halmashauri ya Wilaya ya

Mpimbwe haina wahandisi wa ujenzi na wasaidizi wa ufundi. Aidha, Halmashauri hii ina upungufu wa maofisa ugavi daraja la pili wanne na msaidizi wa ugavi mmoja. Zaidi ya hayo, nimebaini vitengo vya manunuzi katika Halmashauri za Wilaya ya Chunya na Nkasi havina wasaidizi, na maofisa manunuzi na ugavi.

Kwa maoni yangu, upungufu wa wafanyakazi muhimu unazisababishia idara za ujenzi na vitengo vya manununzi hatari ya kutotekeleza majukumu yao kwa tija ambapo imepelekea kuchelewa kwa ukamilishaji wa miradi na kunaweza sababisha kazi kufanyika kwa kiwango cha chini.

Ninapendekeza halmashauri ziwasiliane na Ofisi ya Raisi – Menejimenti ya Utumishi wa Umma ili kupata kibali cha ajira za kujaza nafasi zilizo wazi, hivyo kuongeza tija na ufanisi katika usimamizi wa mikataba.

9.8.32 Mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 36.8 imetekelezwa bila uwepo wa hati za dhamana ya utendaji

Kanuni ya 29 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inazitaka taasisi zinazofanya manunuzi kudai dhamana ya utendaji kutoka kwa wazabuni walioshinda zabuni ili kuhakikisha mikataba inatekelezwa kwa uaminifu, na malipo ya wafanyakazi wote, wasambazaji, mafundi, na wakandarasi wasaidizi wa miradi (kama wapo) yanafanyika kwa uaminifu.

Nimepitia majalada ya mikataba na kubaini matukio 18 katika halmashauri 15 ambapo mikataba ya thamani ya Sh. 36,787,247,701 ilitekelezwa bila hati za dhamana za utendaji kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-51** hapa chini.

Jedwali Na.9-51: Mikataba iliyotekelezwa bila ya hati za dhamana ya utendaji

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/W Nkasi	NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mpasa	1,951,604,144
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa jengo la ofisi	4,851,298,856
Kigoma	H/Mji Kasulu	LGA/168/HQ/2017/2018/WSDP/W/13/L/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Muhunga	502,720,000
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	Ujenzi wa Shule za Ssingi Idoselo na Nyambogo	196,014,200
		LGA/039/2017/2018/C/01	Usimamizi wa ujenzi wa stendi ya mabasi Chato	93,810,000
	H/W Mbogwe	LGA/150/2017-2018/RWSSP/W/01	Ujenzi wa mradi wa maji Vijiji vya Kabanga hadi Nhomolwa	1,239,808,335
	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	4,115,546,587
Katavi	H/W Mlele	LGA/154/2016-17/C/W/HQBLD/ADMIN/01	Ujenzi wa jengo la ofisi	2,920,458,614
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa Dunda	1,415,910,550
		LGA 014/2018/2019/HQ/C/02	Usimamizi wa ujenzi wa soko la kisasa la samaki kijiji cha Dunda	158,150,695
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la Namtumbo	1,600,793,853
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	Ujenzi wa mradi wa visima vya maji Kijiji cha Mandawa	217,196,845
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP//W/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Lendikinya	1,079,847,925
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2016/2017/RWSSP/W/02	Ujenzi na upanuzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mabila	586,747,480
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2018/2019/03	Uchimbaji wa visima 16 vya maji	409,728,000
Njombe	H/W Wanging'ombe	LGA/153/2017/2018/W/01	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Malangali hadi Hanjawanu	12,437,407,360
		LGA/153/2018/2019/W/04	Ujenzi wa jengo la ofisi Wanging'ombe	2,748,230,000
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 3	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mbuzii	261,974,257
Jumla				**36,787,247,701**

Kwa maoni yangu, kukosekana kwa hati za dhamana za utendaji kunaziweka halmashauri katika hatari ya kupoteza rasilimali zake kwa miradi inayoendelea ikitokea wakandarasi

wameshindwa kutekeleza mikataba au kukiuka matakwa ya mikataba.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zihakikishe mikataba yote inakuwa na hati za dhamana ya utendaji ili kulinda maslahi ya halmashauri katika kuhakikisha kuwa wanafanikiwa kutekeleza miradi kwa ufanisi.

9.8.33 Mapungufu katika hati za dhamana ya utendaji zilizowasilishwa kwa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 15.9

Kifungu cha 54 cha GCC, kinataka hati za dhamana ya utendaji kufidia kipindi chote cha mkataba na kuwa halali hadi mwaka mmoja kuanzia tarehe ya kutolewa cheti cha kukamilika mradi. Aidha, Kifungu hiki kimeongeza kuwa, dhamana ya utendaji inapaswa kutolewa kwa kiasi na aina, na kwa benki au dhamana inayokubalika na mwajiri.

Ukaguzi wangu umebaini kulikuwa na mikataba saba ya thamani ya Sh. 12,969,384,952 ambayo hati za dhamana ziliisha muda wake wakati miradi inaendelea. Vilevile, nimebaini mikataba miwili ya thamani ya Sh. 2,950,742,092 ambayo hati zake zilikuwa za kiasi cha chini kuliko kile kilichotakiwa kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-52** hapa chini.

Jedwali Na.9-52: Mapungufu kwenye hati za dhamana zilizowasilishwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la ofisi Kalambo	4,123,444,741	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
		LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kilewan	997,262,096	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mwamala hadi Nguriti	541,333,844	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/01	Ujenzi wa stendi ya mabasi Kakonko	2,146,996,676	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
	H/Mji Kasulu	LGA/168/HQ/2017-2018/WSDP/W/10	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kimobwa	550,720,000	Mkandarasi aliwasilisha hati yenye kiwango cha Sh. 55,057,120 (10%) badala ya Sh. 82,608,000 (15%). Hivyo thamani ilikuwa Sh. 27,550,800 chini ya kiwango kinachotakiwa. Zaidi ya hayo, hati ilikuwa ina jina moja badala ya jina la ubia.
	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mabamba/Mkarazi	1,200,011,046	Mkandarasi aliwasilisha hati yenye kiwango cha Sh. 144,001,326 badala ya Sh. 360,003,314. Hivyo thamani ilikuwa Sh. 216,001,988 chini ya kiwango kinachotakiwa.
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi Nsimbo	2,587,981,782	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
Morogoro	H/W Gairo	LGA/143/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Italangwe	933,059,771	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2012/2013/14	Ujenzi wa jengo la ofisi na ukumbi wa mikutano Magu	1,759,436,805	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 2	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Vuga	670,152,283	Hati ya dhamana iliisha muda wake wakati mradi unaendelea.
Jumla				**15,920,127,044**	

Kwa maoni yangu, kwisha muda wa hati za dhamana ya utendaji kabla ya kumalizika kwa kipindi cha mikataba na kutekeleza mikataba na hati za dhamana zilizo chini ya kiwango kinachotakiwa kunaziweka halmashauri katika hatari

ya kupoteza fedha za kukamilishia miradi hiyo wakandarasi wakisitisha mikataba.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe wakandarasi wanahuisha dhamana za utendaji. Aidha, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe mikataba yote inalindwa kwa hati za dhamana kwa kipindi chote cha mikataba ili kuzuia upotevu wa rasilimali za umma.

9.8.34 Mapungufu katika malipo ya awali na dhamana zake

Kifungu cha 54 cha GCC kinataka wakandarasi watumie malipo ya awali katika kulipia gharama za vifaa, mitambo, bidhaa na gharama za kuleta vifaa vinavyohitajika katika utekelezaji wa mikataba na kuonesha matumizi ya malipo hayo kwa kupeleka nakala za ankara au nyaraka zingine kwa meneja wa mradi. Aidha, Kifungu cha 53 cha GCC kinawataka wakandarasi watoe dhamana zisizo na masharti kutoka benki zenye thamani sawa na malipo ya awali ambazo zitafidia katika kipindi chote hadi malipo ya awali yatakaporejeshwa.

Nimebaini matukio saba yenye mapungufu katika dhamana za malipo, malipo yake, na urejeshaji wake kwa mikataba ya thamani ya Sh. 20,869,507,567. Maelezo yapo katika **Jedwali Na.9-53** hapa chini.

Jedwali Na.9-53: Mikataba yenye mapungufu katika malipo ya awali na dhamana zake

MKOA	HALMASHAURI	NAMBA YA MKATABA	MAELEZO YA MKATABA	GHARAMA YA MKATABA (Sh.)	MAPUNGUFU
	H/W KALAMBO	LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la ofisi Kalambo	4,123,444,741	Dhamana ya malipo ya awali imeisha muda wake kabla ya kurejeshwa kwa kiasi cha Sh. 416,114,341. Zaidi, mkandarasi hakuwasilisha nyaraka za matumizi kwa meneja wa mradi kwa matumizi ya Sh. 211,396,488.76.
RUKWA	H/W NKASI	NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mpasa	1,951,604,144	Malipo ya awali ya Sh. 390,320,828 yamelipwa kwa Mkandarasi bila ya kuwa na dhamana.
TABORA	H/MJI NZEGA	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa jengo la Ofisi Nzega	4,851,298,856	Dhamana ya malipo ya awali imeisha muda wake kabla ya kurejeshwa kwa kiasi cha Sh. 385,678,259.
GEITA	H/W MBOGWE	LGA/150/2014/2015/HQ/LGCDG/W/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi Mbogwe	3,994,947,386	Halmashauri ililipa malipo ya awali Sh. 617,394,470 kwa Mkandarasi lakini hakuna nyaraka za matumizi zilizowasilishwa kwa meneja wa mradi.
KATAVI	H/W NSIMBO	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi Nsimbo	2,587,981,782	Halmashauri ililipa malipo ya awali Sh. 388,197,267 kwa mkandarasi lakini hakuna nyaraka za matumizi zilizowasilishwa kwa meneja wa mradi.
RUVUMA	H/W NAMTUMBO	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la biashara	1,600,793,853	Dhamana ya malipo ya awali imeisha muda wake kabla ya kurejeshwa kwa kiasi cha Sh. 168,000,000.

MKOA	HALMASHAURI	NAMBA YA MKATABA	MAELEZO YA MKATABA	GHARAMA YA MKATABA (Sh.)	MAPUNGUFU
MWANZA	H/W MAGU	LGA/090/W/2012/2013/14	Ujenzi wa jengo la Ofisi na Ukumbi wa mikutano Magu	1,759,436,805	Halmashauri ilirejeshewa kiasi cha Sh. 118,765,359.45 cha malipo ya awali kutoka vyeti vya malipo Na. 1, 2 na 3 wakati malipo ya awali katika vyeti Na. 4, 5, na 6.
JUMLA				**20,869,507,567**	

Kwa maoni yangu, kutokuwepo na kwisha muda kwa dhamana za malipo kabla ya kurejeshwa kwa malipo yote ya awali kunaziweka halmashauri katika hatari ya kupoteza fedha za umma endapo mkandarasi ataacha kutekeleza mkataba. Zaidi ya hayo, mameneja wa miradi hawakuwa na ufanisi katika ufuatiliaji wa utekelezaji wa miradi.

Ninapendekeza:

a) **Katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe dhamana sahihi za malipo ya awali zenye kudhamini kipindi chote cha marejesho zinapatikana kutoka kwa wakandarasi ili kuepusha upotevu wa fedha za umma. Zaidi ya hayo, wakandarasi wakabidhi ankara zote za malipo kwa mameneja wa miradi kwa ajili ya tathmini; na**

b) **Halmashauri zihakikishe wakandarasi wanarejesha fedha zote za malipo ya awali.**

9.8.35 Mabadiliko yasiyoidhinishwa ya mkataba wa thamani ya Sh. bilioni 1

Kanuni ya 110(5) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (na marekebisho yake ya mwaka 2016) inasema "mapendekezo ya marekebisho kama kuongeza au kupunguza kazi ambayo si ya lazima au yanayotoka nje ya mkataba, na ambayo hubadilisha mawanda, kiwango au lengo la mkataba husika, yanatakiwa yapelekwe kwa bodi ya zabuni kabla maelekezo hayajatolewa kwa mkandarasi”. Sehemu ya 61(1)

inasema, "Marekebisho yoyote ya mkataba ambayo yanaweza kubadilisha vigezo na masharti ya mkataba yatatayarishwa na kitengo cha manunuzi kwa kushauriana na idara ya watumiaji kabla ya kuwasilishwa kwa bodi ya zabuni kwa ajili ya kuidhinishwa".

Nilipitia sampuli ya majalada ya mikataba na kubaini mabadiliko ya kiasi cha Sh. 1,003,083,139 yalifanyika katika mikataba sita bila kupitishwa na bodi za zabuni. Zaidi ya hayo, nimebaini pia tukio moja katika Halmashauri ya Wilaya ya Magu ambapo marekebisho ya vigezo vya mkataba yalifanyika bila idhini ya Bodi ya Zabuni. Maelezo yanaoneshwa katika **Jedwali Na.9-54** hapa chini.

Jedwali Na.9-54: Mikataba ya mabadiliko yasiyoidhinishwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Maoni
Rukwa	H/M Sumbawanga	LGA/098/HQ/2017-2018/W/ULGSP/25	Ujenzi wa barabara Na. 20 na 17 kwa kiwango cha lami	4,429,912,704	595,394,500	Mabadiliko ya kazi kwa ujenzi wa barabara yenye kiasi cha Sh. 595,394,500 hayakuidhinishwa na Bodi ya Zabuni.
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2017/2018/ADMN BLOCK/W/04	Ujenzi wa jengo la Ofisi na ukumbi wa mikutano (Kazi zilizobakia)	Variation 780,107,331	174,888,000	Mabadiliko ya mkataba Sh.174,888,000 yalisainiwa kabla ya idhini ya Bodi ya Zabuni.
					57,000,000	Mkandarasi alitaja “uchimbaji wa mashimbo na kazi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Maoni
						za ziada" kama sababu za kuchelewa kwa ukamilishwaji wa mradi na kuhitaji nyongeza ya muda. Kazi hizo za ziada zilibainishwa kwake kwa mdomo na meneja wa mradi bila idhini yoyote.
		LGA/090/W/2012/2013/14	Ujenzi wa jengo la Ofisi na ukumbi wa mikutano Magu	1,759,436,805	81,439,739	Mabadiliko ya kazi za mkataba Sh. 81,439,739 bila idhini ya Bodi ya Zabuni.
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2018/2019/03	Ujenzi wa visima 16 vya maji	409,728,000	0	Visima 8 vilijengwa badala ya 16 na uzio ulitakiwa kuwa wa matofali ya saruji lakini ukajengwa wa chuma. Aidha, kazi za kupiga lipu na kupaka rangi hazikufanyika kabisa kwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Maoni
						mujibu wa BoQ.
		LGA/178/2016-2017/W/22	Kubuni na kujenga jengo la Ofisi	2,473,283,820	53,133,000	Kazi za nyongeza Sh. 53,133,000 Hazikuidhinishwa na Bodi ya Zabuni.
Mtwara	H/Mji Nanyamba	LGA/178/2016/2017/W/06	Ujenzi wa mradi wa maji Ngonja-Chawi	1,037,578,892	41,227,900	Kazi za nyongeza Sh. 41,227,900 Hazikuidhinishwa na Bodi ya Zabuni.
			Jumla	**11,670,154,883**	**1,003,083,139**	

Kwa maoni yangu, mabadiliko yaliyofanyika baada ya kusaini mikataba bila idhini ya bodi za zabuni na ushahidi wa nyaraka, hayastahili na yanaweza kuleta matokeo duni ya kazi na upotevu wa fedha za umma.

Ninapendekeza, siku zijazo, halmashauri zihakikishe mabadiliko ya mikataba yanaidhinishwa na bodi za zabuni. Vinginevyo, idhini ya baada ya mabadiliko inabidi iombwe. Aidha, hatua za kinidhamu zichukuliwe kwa wale waliofanya mabadiliko yasiyo na ushahidi baada ya kusaini mkataba.

9.8.36 Mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 40.8 imetekelezwa bila kukatiwa bima

Kifungu cha 7 cha Masharti Maalum ya Mkataba (SCC) na Kifungu cha 14.1 cha GCC vinawataka wakandarasi kukatia bima kwa ajili ya vihatarishi mbalimbali kuanzia tarehe ya

kuanza kazi hadi mwisho wa kipindi cha matazamio ya mkataba.

Nimebaini kuwa mikataba 16 imetekelezwa na halmashauri 12 bila kukatiwa bima kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-55** hapa chini.

Jedwali Na.9-55: Mikataba iliyotekelezwa bila bima

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kilewan	997,262,096
	H/W Nkasi	NKS/DC/LGA/100/WSDP/IS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Isale	5,541,071,431
		NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/2014	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mpasa	1,951,604,144
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	Ujenzi wa Shule ya Msingi Idoselo na Nyambogo	196,014,200
	H/W Mbogwe	LGA/150/2017-2018/RWSSP/W/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kabanga hadi Nhomolwa	1,239,808,335
	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi ya utawala	4,115,546,587
Katavi	H/W Mpimbwe	LGA/185 /2017/2018/W/HQ /03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kashishi	414,511,502
		LGA.185/2016-2017/HQ/W/01	Ujenzi wa jengo la ofisi Mpimbwe	2,787,681,349
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki kijiji cha Dunda	1,415,910,550
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la biashara	1,600,793,853
Morogoro	H/W Gairo	LGA/143/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Italangwe	933,059,771
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2012/2013/14	Ujenzi wa jengo la Ofisi na ukumbi wa mikutano Magu	1,759,436,805
Njombe	H/W Wanging'ombe	LGA/153/2017/2018/W/01	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Malangali hadi Hanjawanu	12,437,407,360
		LGA/153/2018/2019/W/04	Ujenzi wa jengo la ofisi Wanging'ombe	2,748,230,000
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	Ujenzi wa mradi wa visima vya maji	1,640,149,965
		LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa mradi wa visima vya maji	998,634,472
Jumla				**40,777,122,420**

Kwa maoni yangu, kukosekana kwa bima kunaziweka halmashauri katika hatari ya ucheleweshaji wa ukamilishaji wa mikataba matukio yanayokingika yakitokea.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe, siku zijazo, miradi inakatiwa bima ili kupunguza hatari ya kutokea kwa hasara.

9.8.37 Mapungufu yaliyobainika katika maridhiano

Kanuni ya 226(6) na 227(1-2) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zinataka timu ya majadiliano kuandaa mpango wa majadiliano ambao utapitishwa na bodi ya zabuni kabla ya majadiliano. Mpango huo utaelezea malengo yaliyokusudiwa na masuala ya kujadiliwa kama ilivyoainishwa katika ripoti ya tathmini, na kuweka vigezo vya juu na vya chini vya mazungumzo. Aidha, Kanuni ya 226(1) na (2) ya Kanuni hizi inakitaka kitengo cha manunuzi kupendekeza washiriki wa timu ya majadiliano kulingana na uzoefu wa manunuzi. Washiriki hao watapitishwa na ofisa masuuli ambaye pia atateua mwenyekiti kutoka miongoni mwao kulingana na thamani na ugumu wa manunuzi husika.

Nimebaini mapungufu sita katika halmashauri nne ambapo majadiliano ya mikataba ya thamani ya Sh. 7,810,737,833 yalikuwa na mapungufu. Hii ni pamoja na mazungumzo kufanyika bila mipango, mihtasari ya mazungumzo kuingizwa katika mikataba lakini haikuidhinishwa na bodi za zabuni, uteuzi wa timu ya mazungumzo usio rasmi, na ongezeko la bei ya mikataba bila sababu wakati wa mazungumzo. **Jedwali Na.9-56** linaonesha zaidi hapa chini.

Jedwali Na.9-56: Mapungufu yaliyobainika katika maridhiano

Mkoa	Wilaya	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Makataba	Gharama ya Makataba (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/2016-2017/KDC/W/03	Ujenzi wa miundombinu ya maji Kilewani	997,262,096	Mwenyekiti wa timu ya majadiliano aliteuliwa na kaimu mkuu wa kitengo cha manunuzi badala ya afisa masuhuli; timu ya mazungumzo haikuandaa mpango wa mazungumzo; na muhtasari wa mazungumzo uliingizwa katika mkataba bila kuidhinishwa na bodi ya zabuni.
	H/M Sumbawanga	LGA/098/2015-2016/ULGSP/C/02	usimamizi wa ujenzi wa barabara	533,900,000	Muhtasari wa majadiliano ya mkataba ulisainiwa na mwakilishi wa mkandarasi ambaye hajatajwa kwenye hati ya mwanasheria.
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa makao makuu ya mji wa Nzega	4,851,298,856	Majadiliano yaliyofanyika bila kuwepo kwa mpango wa majadiliano.
		LGA/170/2017-18/03	Huduma ya ushauri kwenye ujenzi wa mako makuu ya Mji wa nzega	586,416,897	Kutumia njia moja ya manunuzi ya huduma ya usimamizi wa mradi wa ujenzi wa makao makuu ya Halmashauri ya Mji wa Nzega bila kuwa na majadiliano na mhadisi mshauri.
	H/W Igunga	LGA/170/2017-18/06	Ujenzi wa visima vya usambazaji wa maji nzega	541,333,844	Kukosekana kwa muhtasari wa majadiliano.
		LGA/123/CONTR/W/2017/2018/04	Ujenzi wa miradi ya maji kijiji cha Isenegeja	300,526,140	Halmashauri ilijumuisha kumbukumbu za majadiliano katika hati ya mkataba lakini hakukuwa na sababu yoyote ya kuongezeka kwa bei ya mkataba kwa Sh. 30,975,000.
		Jumla		7,810,737,833	

Kwa maoni yangu, mapungufu katika majadiliano hayana faida kwa halmashauri kwa upande wa gharama na thamani ya fedha kwenye miradi husika. Aidha, kutoidhinishwa kwa muhtasari wa majadiliano kumezinyima bodi za zabuni wajibu wa kuchunguza kwa kina makubaliano yaliyofikiwa na kuidhinisha majadiliano hayo.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe kuwa bodi za zabuni zinapitia makubaliano ya majadiliano hayo kabla ya kujumuisha kwenye mikataba. Aidha, katika siku zijazo, halmashauri zihakikishe mipango ya majadiliano inaandaliwa na kupitishwa na bodi za zabuni kabla ya kuanza majadiliano hayo.

9.8.38 Kazi zenye thamani ya Sh. bilioni 1.8 zililipwa bila kufanyiwa vipimo

Kanuni ya 243(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inazitaka taasisi zinazofanya manunuzi kuidhinisha malipo kulingana na vipimo na uthibitisho, katika vipindi au hatua zilizooneshwa katika mikataba.

Mapitio ya hati za malipo na majalada ya mikataba yalibaini kuwa halmashauri tatu zililipa kiasi cha Sh. 1,838,626,689 kwa wakandarasi kwa kazi zilizotekelezwa. Hata hivyo, hakukuwa na nyaraka za vipimo vya kuhalalisha kiasi cha kazi kilichofanyika kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na.9-57** hapa chini.

Jedwali Na.9-57: Kazi zilizolipwa bila kufanyiwa vipimo

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Kilicholipwa (Sh.)
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/05	Ujenzi wa jengo la ofisi Nzega	4,851,298,856	1,448,155,000
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2016/2017/RWSSP/W/02	Ujenzo na upanuzi wa mradi wa maji Mabila	586,747,480	168,526,980
Morogoro	H/W Gairo	LGA/143/2017-2018/W/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Italangwe	933,059,771	221,944,709
Jumla				**6,371,106,107**	**1,838,626,689**

Kwa maoni yangu, kuthibitisha malipo bila kukagua na kupima kazi zilizofanyika kunaweza kusababisha kufanyika kwa malipo yaliyozidi au malipo kwa kazi ambazo hazikutekelezwa hivyo kupoteza pesa za Umma.

Ninapendekeza halmashauri zinazohusika kulipa kazi zilizotekelezwa kwa vielelezo. Aidha, katika siku zijazo, halmashauri zinapaswa kukagua na kupima kiasi cha kazi zilizotekelezwa kabla ya kuthibitisha malipo ili kuzuia kulipa zaidi na/au malipo ya kazi ambazo hazikutekelezwa.

9.8.39 Ucheleweshaji wa malipo ya Sh. bilioni 3.2 kwa kazi zilizofanyika

Kanuni ya 44(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 inasema, "kwa madhumuni ya kusaidia na kukuza makampuni ya ndani na kuyawezesha makampuni hayo kutimiza majukumu yao ya kikandarasi, taasisi zinazofanya manunuzi zihakikishe malipo kwa wazabuni yanafanyika kwa wakati". Aidha, Kifungu cha 51.1 cha GCC ya STD mwaka 2018 kinataka waajiri wawalipe wakandarasi kiasi kilichothibitishwa na wasimamizi wa miradi hiyo ndani ya siku 28 tokea tarehe ya kila hati. Malipo yatakayochelewa yatasababisha riba katika malipo yanayofuata kwa kiwango cha riba cha mikopo ya kibiashara kilichopo kwa wakati huo.

Mapitio ya sampuli za mikataba yamebaini mikataba 12 katika halmashauri 8 ambapo wakandarasi walidai malipo ya kazi zao zilizokamilika zenye thamani ya Sh. 3,160,163,746.80 lakini baadhi ya malipo yalicheleweshwa kulipwa na mengine hayajalipwa kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-58** hapa chini.

Jedwali Na.9-58: Mikataba ambayo malipo kwa wakandarasi yalichelewa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Kinachohojiwa (Sh.)	Maelezo
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144 /2016-2017/KD C/W/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kilewan	997,262,096	323,693,894	Malipo ya hati ya malipo Na.1 ya Sh. 323,693,894. 80 yalilipwa kwa mafungu ambapo Sh. 127,500,000 ililipwa tarehe 16 Aprili 2019 (miezi 5 toka tarehe ya malipo) na Sh. 133,834,306. 54 ililipwa tarehe 19 Juni 2019 (miezi 7 toka tarehe ya malipo).
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170 /2017-18/06	Ujenzi wa visima 15 vya mradi wa maji Nzega	438,226,040	224,679,080	Hati ya malipo Na.1 Sh. 224,679,080 ilipitishwa tarehe 18 Machi 2019. Hatahivyo, hadi kufikia tarehe 15 Disemba, 2019 hakuna malipo yalifanyika na kusabaisha kuchelewa kwa siku 243 days.
	H/W Igunga	LGA/123 /CONTR/ W/2017/ 2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Mwamala hadi Nguriti	541,333,844	151,735,728	Malipo ya Sh. 151,735,728 yalithibitishwa tarehe 5 Oktoba 2018 lakini hadi kufikia tarehe ya ukaguzu (29 August 2019) yalikuwa bado hayajalipwa.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Kinachohojiwa (Sh.)	Maelezo
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161 /2014/20 15/W/H Q/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi Nsimbo	2,587,981,782	140,123,986	Mkandarasi aliomba kulipwa Sh. 140,123,986 tarehe 03 Oktoba 2018 lakini hajalipwa hadi kufikia mwezi Novemba 2019 (Miezi 13 baadae).
		LGA/161 /2017/20 18/W/W ATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Sitalike	186,750,500	72,773,550	Mkandarasi aliomba kulipwa Sh. 72,773,550 tarehe 22 Januari 2019 na akalipwa tarehe 03 Juni 2019 (Uchelewaji wa miezi 5).
	H/W Mpimbwe	LGA.185/ 2017/201 8/HQ/06	Usambazaji na ufungaji wa vifaa vya umeme wa jua kwa visima vya maji Kashishi	86,294,350	86,294,350	Hati ya malipo Na. 1 ilithibitishwa tarehe 27 Juni 2019 ila haikulipwa mpaka muda wa ukaguzi (24 Disemba, 2019) na kusababisha ucheleweshwaji wa miezi 6.
		LGA/185 /2017/20 18/W/H Q/03	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Kashishi	414,511,502	162,665,472	Hati ya malipo Na. 2 ilithibitishwa tarehe 24 Juni 2019 na haikulipwa hadi muda wa ukaguzi huu (24 Disemba, 2019) na kusababisha ucheleweshwaji wa miezi 6.
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105 /MKT/20 17-2018/W/ DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la kibiashara	1,600,793,853	291,965,850	Hati ya malipo Na. 1 Sh. 291,965,850 ilithibitishwa tarehe 11

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Kinachohojiwa (Sh.)	Maelezo
						Machi 2019 ila haikulipwa hadi muda wa ukaguzi huu (25 Septemba 2019) (Ucheleweshwaji wa siku 142).
Lindi	H/W Nachingwea	NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/01	Ujenzi wa visima kwa mradi wa maji Kijiji cha Mandawa	217,196,845	134,806,145	Hati ya malipo Na. 1 ilitumwa wizarani tarehe 23 Mei 2019 ila hadi muda wa ukaguzi huu (29 September 2019 ilikuwa haijalipwa na kusababisha ucheleweshwaji wa malipo kwa miezi minne.
		NDC/LGA/051/RWSSP/2017/2018/04	Ujenzi wa visima kwa mradi wa maji Kijiji cha Mtua	211,448,500	137,644,000	Hati ya malipo. 2 ilipelekwa wizarani tarehe 23 Mei 2019 ila hadi muda wa ukaguzi huu (29 Septemba 2019) haikuwa imelipwa na kusababisha ucheleweshwaji wa malipo kwa miezi minne.
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	Ujenzi wa visima kwa mradi wa maji Kijiji cha			Sh. 481,118,108 zilithibitishwa tarehe 03 Julai 2019 ila haikulipwa hadi kufikia muda wa ukaguzi huu (Agosti 2019). Aidha, Sh. 328,029,993

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama Ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Kinachohojiwa (Sh.)	Maelezo
				1,640,149,965	809,148,101	ziliombwa kulipwa tarehe 11 Disemba, 2018. Hatahivyo, malipo yalifanyika tarehe 12 Juni, 2019 (Uchelewesh waji wa siku 120).
		LGA/177 /IDC/201 7/2018/ HQ/W/0 1 LOT2	Ujenzi wa visima kwa mradi wa maji Kijiji cha	998,634,472	624,633,590	Sh. 624,633,590 ilithibitishwa tarehe 21 machi 2019 lakini Sh. 276,415,450 tu ndio ililipwa tarehe 27 Juni 2019. Kiasi kilichobaki Sh. 348,218,140 hakikuwa kimelipwa hadi kufikia muda wa ukaguzi huu (Agosti 2019 kusababisha ucheleweshw aji wa malipo kwa siku 150.
Jumla				**9,920,583,749**	**3,160,163,746**	

Kwa maoni yangu, kucheleweshwa kwa malipo kumesababisha kuchelewa kukamilika kwa miradi hivyo kuwanyima walengwa kupata huduma tarajiwa kwa muda mwafaka. Pia, hali hii inaweza kusababisha ongezeko la gharama kutokana na adhabu.

Ninazishauri menejimenti halmashauri kuhakikisha, katika siku zijazo, kazi zote zilizokamilika zinahakikiwa na kulipwa kwa wakati ili kulinda maslahi ya pande zote.

9.8.40 Kuchelewa kusaini na kuanza utekelezaji wa mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 11 bila sababu za msingi

Kanuni ya 233(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 (marekebisho ya mwaka 2016) inamtaka ofisa masuuli, taasisi inayofanya manunuzi, na mzabuni aliyeshinda kuingia katika mkataba rasmi wa kufanya kazi ndani ya siku 14 za kazi baada ya kutimiza masharti yote kabla ya kusainiwa kwa mkataba. Kifungu cha 10 cha SCC kinasema "makabidhiano ya eneo la utekelezaji wa mkataba yanatakiwa kuwa ndani ya siku saba baada ya kusaini mkataba".

Ukaguzi wangu umebaini mikataba tisa ya thamani ya Sh. 11,001,422,592 ambapo utiaji saini na utekelezaji wake ulicheleweshwa bila sababu za msingi kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.9-59** hapa chini.

Jedwali Na.9-59: Mikataba iliyochelewa kusainiwa na kuanza utekelezaji bila sababu za msingi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maoni
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mwamala hadi Nguriti village	541,333,844	Halmashauri ilikabidhi sehemu ya kutekelezea mradi kwa Mkandarasi tarehe 22 Juni 2018 badala ya Juni 16, 2018, na kusababisha kuchelewa kwa siku 6. Zaidi ya hayo, Mkandarasi alianza utekelezaji wa mradi tarehe 25 Julai, 2018 na kusababisha kuchelewa zaidi kwa siku 39.
Geita	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2017/2018/NRWSSP/G/01	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Kakora hadi Nyarubele	2,238,605,397	Mkataba ulisainiwa mnamo tarehe 22 Juni 2018 wakati msamaha wa kodi ya ongezeko la thamani ya Sh

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maoni
					402,948,971.46 uliombwa mnamo Mei 08, 2019 (Ulicheleweshwa kwa miezi 10). Hatahivyo, idhini hiyo ilipatikana mnamo Agosti 28, 2019, na kusababisha kuchelewa zaidi kwa miezi mitatu.
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015/W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi Nsimbo	2,587,981,782	Tarehe ya kuanza ilibadilishwa kutoka tarehe 5 Oktoba 2015 hadi 1 Februari 2017 na kusababisha kucheleweshwa kwa kazi kwa miezi 15.
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019/HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki kijiji cha Dunda	1,415,910,550	Halmashauri ilikabidhi sehemu ya kutekelezea mradi kwa Mkandarasi mnamo tarehe 24 Septemba, 2019. Hatahivyo, Ziara ya kutembelea mradi iliyofanywa tarehe 11 Oktoba, 2019 ilibaini Mkandarasi hakuanza mradi huo na hakuwepo kwenye sehemu ya kutekelezea mradi.
Dodoma	H/W Kongwa	LGA/022/2017/2018/HQ/W/01/1	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Vihingo	646,680,042	Mkataba ulisainiwa tarehe 28 Juni 2018 wakati makabidhiano ya sehemu ya kufanyia kazi yalikuwa tarehe 28 Agosti 2018 (siku 62 tokea

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maoni
					tarehe ya kusaini mkataba).
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT1	Ujenzi wa visima vya mradi wa maji kijiji cha	1,640,149,965	Ushauri wa kisheria ulipokelewa mnamo 18 Septemba 2018 wakati mikataba ilisainiwa tarehe 26 Novemba 2018 badala ya tarehe 9 Oktoba 2018 (siku 14 za kazi baada ya kupokea ushauri wa kisheria) na kusababisha kucheleweshwa kwa siku 48.
		LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa visima vya mradi wa maji	998,634,472	
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 3	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mbuzii	261,974,257	Utekelezaji wa mikataba ulitakiwa kuanza tarehe 20 Machi 2018 hadi 19 Septemba 2018 lakini hadi wakati wa ukaguzi (19 Agosti 2019) Mkandarasi alikuwa hajakabidhiwa sehemu ya kutekelezea mradi.
		LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 2	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Vuga	670,152,283	Utekelezaji wa mkataba ulitakiwa kuanza tarehe 9 Novemba 2018 hadi 1 Septemba 2018 lakini hadi wakati wa ukaguzi (19 Agosti 2019) sehemu ya kutekelezea mradi ilikuwa haijakabidhiwa kwa Mkandarasi.
Jumla				**11,001,422,592**	

Kwa maoni yangu kuchelewa kuingia mikataba, makabidhiano ya maeneo ya utekelezaji wa miradi, na kuanza kwa miradi kunaathiri utekelezaji wa miradi kwa wakati hivyo kunaweza kuongeza gharama za miradi na kucheleweesha utoaji wa huduma zilizokusudiwa.

Ninapendekeza halmashauri zihakikishe, katika siku zijazo, mikataba inasainiwa, inakabidhiwa, na inaanza ndani ya muda uliokubaliwa ili kufikia kwa wakati malengo yaliyowekwa.

9.8.41 Kuchelewa kutekeleza na kukamilisha miradi yenye thamani ya Sh. bilioni 34.5

Kifungu cha 20.1 cha GCC ya STD, 2018 kinawataka wakandarasi kuanza utekelezaji wa kazi kwa wakati na kufanya majukumu hayo kulingana na programu zilizowasilishwa, kuhuishwa, na kupitishwa na msimamizi wa mradi, na kukamilisha kazi hizo kwa tarehe iliyokusudiwa.

Nimebaini matukio 17 ambapo ukamilishaji wa miradi ya thamani ya Sh. 32,706,164,240 umecheleweshwa kinyume na vifungu vya mikataba ambavyo vinaelekeza miradi kuanza na kukamilika kwa wakati uliowekwa katika mikataba husika. Pia, nimebaini matukio mawili ambapo miradi ya thamani ya Sh. 1,781,142,179 ilikuwa inatekelezwa kwa kasi isiyoridhisha. Hii inaashiria uchelewaji kwa miradi hiyo. Maelezo zaidi yanaonekana katika **Jedwali Na.9-60** hapa chini.

Jedwali Na.9-60: Mikataba ya ucheleweshwaji katika utekelezaji na ukamilishaji

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
Tabora	H/Mji Nzega	LGA/170/2017-18/06	Ujenzi wa visima vya maji 15 katika Halmashauri ya Mji wa Nzega	438,226,040	Muda wa kukamilika kwa mradi uliongezwa hadi Agosti 31 2019. Tulitembelea mradi tarehe 29 na 30 Agosti 2019 (siku mbili kabla

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
					ya tarehe ya mradi kukamilika) na kubaini kazi nyingi zilikuwa hazijakamilika ikiwa ni pamoja na pampu za maji hazikuwa zimefungwa na jukwaa la pampu za mikono halijajengwa.
	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa mradi wa maji katika kijiji cha Mwamala na Nguriti	541,333,844	Mradi ulitakiwa kukamilika tarehe 7 Oktoba 2018. Taarifa ya maendeleo ya mradi mwezi Septemba, 2018 (siku saba kabla ya tarehe ya kukamilika) inayoonesha ni asilimia 30 tu ya kazi ndio zimefanyika. Hii inaonesha kasi ndogo ya utekelezaji wa mradi.
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la Ofisi Halmashauri ya Wilaya Kalambo	4,123,444,741	Mradi huu ulitarajiwa kukamilika tarehe 25 Mei, 2019. Tulitembelea mradi tarehe 21 Agosti 2019 (miezi mitatu baada ya tarehe ya kukamilika kufika) na kubaini kuwa jengo lilikuwa bado halijakamilika na lipo katika hatua ya msingi. Hii inaonesha kucheleweshwa kwa mradi.
	H/W Nkasi	NKS/DC/LGA/100/WSDP/IS/2013/2014	Ujenzi wa miundombinu ya maji kijiji cha Isale	5,541,071,431	Tarehe ya kukamilika kwa mradi ilikuwa tarehe 5 Januari 2018. Tarehe ya kukamilika iliongezwa kwa miezi mitatu kuhesabiwa baada ya kutolewa kwa pesa. Hatahivyo,

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
					hadi 23 Agosti 2019 mradi huo haukukamilishwa na Mkandarasi ametelekeza mradi huo.
		NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/2014	ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Mpasa	1,951,604,144	Muda wa kukamilisha mradi uliongezwa hadi 23 Juni 2019. Hatahivyo, hadi 30 Agosti 2019 (miezi miwili baada ya muda ulioongezwa kuisha) kulikuwa na kazi kadhaa mabazo hazikukamilka ikiwemo uchimbaji wa msingi, kuleta vifaa vya usambazaji maji na ujenzi wa Tangi, ujenzi wa sehemu ya kunyweshea Ng'ombe, ujenzi wa fensi (R. concreted poles and foundation) safu ya uzio kuzungka tenki la lenye mita za ujazo 90 na 150 katika kijiji cha Mlambo na Mpasa na kuweka geti katika lango hazikuwa zimetekelezwa na Mkandarasi hakuwepo kwenye eneo la mradi.
Geita	Chato	LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	Uboreshaji wa Shule za Msingi Idoselo na Nyambogo	196,014,200	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 8 Septemba, 2019. Hatahivyo, tulitembelea mradi tarehe 31 Agosti 2019 (Wiki moja kabla ya tarehe ya kumaliza mradi kufika) na kubaini kuwa vyumba vya madarasa viko katika hatua ya

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
					umaliziaji lakini madirisha, sakafu na milango ilikuwa haijakamika pia vyoo viko hatua ya msingi katika shule zote mbili.
		LGA/039/2018 /2019/CDG/W /02	Ujenzi wa kituo cha basi Chato	5,360,206,050	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 24 Juni 2019. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 31 Agosti 2019 (miezi miwili baada ya tarehe ya kukamilisha maradi kufika) sio tu eneo la mradi halikuandaliwa. Hatahivyo, Mkandarasi hakuwepo eneo la kazi.
	H/W Mbogwe	LGA/150/2017 - 2018/RWSSP/ W/01	Ujenzi wa miundombinu ya usambazaji wa maji katika Vijiji vya Kabanga - Nhomolwa	1,239,808,335	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 6 Aprili 2020. Hatahivyo, tarehe 5 Disemba, 2019 asilimia 10 tu ya kazi ilikuwa imetekelezwa kati ya asilimia 30 ya kazi iliayotakiwa kukamilishwa. Hii inaonesha kasi ndogo ya utekelezaji wa mradi huo.
	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016 /2017/W/01	Ujenzi wa jengo la utawala	4,115,546,587	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 11 Novemba, 2019. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 17 Novemba, 2019 (siku 6 baada ya tarehe kukamilisha mradi kufika) ilibaini kuwa ujenzi wa mradi huo ulikuwa katika hatua ya

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
					msingi na Mkandarasi hakuwepo kazini.
		LGA/149/2017/2018/NRWSSP/G/01	Ununzi wa mabomba kwa vijiji vya Kakora na Nyarubele katika DC Nyang'hwale	2,238,605,397	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 22 Agosti 2018. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 17 Novemba 2019 (zaidi ya mwaka mmoja baada ya tarehe ya kukamilika kwa mradi kufika) ilibaini asilimia 20 tu ya mabomba yaliwasilishwa. Hii inaonesha kucheleweshwa kwa mradi.
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la biashara	1,600,793,853	Muda wa kukamilika kwa mradi uliongezwa hadi kufikia tarehe 29 Septemba 2019. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 26 Septemba, 2019 (siku tatu kabla ya tarehe ya kukamilisha mradi kufika) ilibaini kuwa mradi upo katika hatua ya msingi.
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP//W/01	Ujenzi wa mradi wa usambazaji wa maji Lendikinya	1,079,847,925	Muda wa kukamilisha mradi uliongezwa hadi kufikia tarehe 18 Novemba 2019. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 19 na 20 Novemba 2019, ilibainika kuwa ingawa tanki la maji lilikuwa katika hatua ya umaliziwaji, kazi nyingine zinazohusiana na sehemu za uingizaji hewa na

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
					ngazi za tenki hazikuwa zimefanyika; Pia mazingira ya kuzunguka tenki la maji yalikuwa hayajasawazishwa kama inavyotakiwa.
Dodoma	H/W Kongwa	LGA/022/2017 /2018/HQ/W/ 01/1	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha Vihingo	646,680,042	Muda wa kukamilisha mradi uliongezwa hadi kufikia tarehe 15 Septemba 2019. Hatahivyo, hadi tarehe 22 Novemba 2019 (miezi miwili baada ya tarehe ya kukamilisha mradi kufika), kazi nyingine zilikuwa hazitafanyika ikiwa ni pamoja na tanki la maji, vituo vya kuchotes maji, nyumba ya pampu ya maji, na nyumba ya uongozi wa jumuiya ya watumiaji maji. Hatahivyo, hakuna muda wa nyongeza uliotolewa kwa ajili ya kumalizia kazi hizo.
Kagera	H/W Kyerwa	LGA/137/2016 /2017/RWSSP/ W/02	Ukarabati na upanuzi wa mradi wa maji kijiji cha mabila	586,747,480	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 22 Agosti 2019 lakini ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 03 Septemba 2019 (siku 11 baada ya tarehe ya kukamilika mradi kufika) tulibani kutokamilika kwa mradi huo.
		LGA/137/2017 /2018/ADMN BLOCK/W/04	Ukamilishaji wa ujenzi wa jengo la Utawala na	780,107,331	Muda wa kukamilisha mradi uliongezwa hadi kufikia tarehe 20 Agosti, 2019.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
			ukumbi wa mkutano		Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 11 Septemba, 2019 (siku 22 baada ya tarehe ya kukamilisha mradi kufika) tulibaini kazi zinazojumuisha kazi za kujenga tofali na nguzo kwenye gorofa ya kwanza na ya pili, ujenzi wa zege na kazi za tehama na umeme zilikuwa bado hazijaanza kutekelezwa.
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2017/2018/W/WATER/02	Ujenzi wa mradi wa maji kijiji cha sitalike	186,750,500	Ziara ya kutembelea mradi iliyofanyika tarehe 12 Oktoba 2019, ilibaini kuwa mradi huo haukukamilishwa, licha ya kuwa, Afisa Masuhuli alitoa nyongeza ya muda wa kukamilisha mradi huo mara tatu kutoka tarehe 8 Januari 2019 hadi tarehe 9 Agosti 2019 kwa Mkandarasi bila kuzingatia masharti katika Kifungu cha mkataba.
Singida	H/W Itigi	LGA/177/IDC/2017/2018/HQ/W/01 LOT2	Ujenzi wa mradi wa maji	998,634,472	Awali mradi huu ulipangwa kukamilika tarehe 03 Agosti 2019. Hatahivyo, hadi wakati wa ukaguzi tarehe 9 Agosti 2019, mradi ulikuwa bado unaendelea na Mkandarasi hakuomba kuongezewa muda wa kukamilisha mradi huo wala Afisa Masuhuli hakutoa nyongeza ya muda.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Malezo ya Mkataba	Gharama ya Mradi (Sh.)	Maelezo
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 2	Ujenzi wa miundombinu ya usambazaji maji kijiji cha vuga	670,152,283	Nyongeza ya muda wa ukamilishaji wa mradi haikutolewa ingawa muda uilisha tangu tarehe 1 Septemba 2019. Hatahuvyo, hadi wakati wa kutembelea mradi huu tarehe 18 Septemba, 2019 mradi huo ulikuwa bado haujakamilika na Mkandarasi hakuwa eneo la kazi.
Mbeya	H/W Chunya	LGA/075/W/BLD/2016-2017/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi	2,191,731,764	Mradi huu ulipaswa kukamilika tarehe 24 Julai 2017. Hatahivyo, ziara ya kutembelea mradi tarehe 9 Oktoba 2019 (Zaidi ya miaka miwili baada ya tarehe kukamilisha mradi kufika) tulibaini mradi bado haujakamilika na hivyo kunaonesha kucheleweshwa kwa ukamilishaji kwa mradi husika.
Jumla				**34,487,306,419**	

Kwa maoni yangu, kuchelewesha utekelezaji wa miradi na kasi ndogo ya utekelezaji wa miradi kumeuzia jamii husika kunufaika na miradi hiyo. Hii pia imeziweka Halmashauri kwenye hatari ya kuongezeka kwa gharama za miradi ambayo inaweza kusababishwa na mabadiliko ya bei.

Ninapendekeza katika siku za zijazo, Halmashauri kusimamia miradi vizuri ili kuzuia uchelewaji na ongezeko la gharama. Aidha, wasimamizi wa Halmashauri husika wanapaswa kutoza fidia ya uchelewashaji wa miradi hiyo kutoka kwa Wakandarasi.

9.8.42 Matumizi mabaya ya fedha zilizokopwa ili kutekeleza mradi wa ujenzi wa soko katika Halmashauri ya Wilaya Namtumbo Sh. milioni 282

Agizo la 23 (1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 inasema, "Kila malipo ya matumizi na mapato vitaainishwa madhubuti kulingana na maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa na fedha zilizopangwa zitatumika tu kwa madhumuni waliyokusudia"

Mapitio ya jalada la mkataba Na. LGA/105/MKT/2017/2018/W/DEV/01 yalibaini kuwa, Halmashauri ya Wilaya Namtumbo iliingia makubaliano na Bodi ya mikopo ya Serikali ya mtaa (LGLB) na kukopa kiasi cha Sh. 1,290,000,000 kwa ajili ya ujenzi wa Soko la kisasa ambapo Sh. 450,000,000 sawa na asilimia 35 ya mkopo ulioombwa ilipokelewa. Zaidi ya hayo, ilibainika kuwa kati ya fedha zilizopokelewa Sh. 168,000,000 zililipwa kwa Mkandarasi kama malipo ya awali na kuacha kiasi bakia cha Sh. 282,000,000. Lakini salio hilo halikuwepo katika akaunti ya benki na hatukuweza kupata rekodi za matumizi ya kuhalalisha matumizi ya fedha hizo zilizobakia.

Kwa maoni yangu, matumizi mabaya ya fedha za ujenzi wa soko yamezuia kumaliza mradi kwa wakati na kufikia malengo yaliyokusudiwa.

Ninapendekeza Halmashauri ya Wilaya Namtumbo ihakikishe kiasi cha Sh. 282,000,000 kinarejeshwa bila kuchelewa zaidi na kutumika katika kutekeleza shughuli za ujenzi wa soko zilizopangwa.

9.8.43 Mapungufu yaliyojitokeza katika kutoa ongezeko la muda wa utekelezaji wa miradi kwenye mikataba ya thamani ya Sh. bilioni 7.8

Kanuni ya 111(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 inasema "Kibali cha nyongeza ya muda kinaweza kutolewa tu na Afisa Masuuli, na sababu za nyongeza hiyo zinatakiwa zitunzwe kikamilifu katika rekodi za utekelezaji wa mkataba". Aidha vifungu vya mkataba vinahitaji mwajiri aongeze muda wa kukamilisha mkataba kama tukio linalotakiwakufidiwa likitokea.

Mapitio ya sampuli za mikataba yamebaini mapungufu katika kutoa nyongeza ya muda wa kukamilisha miradi kwenye mikataba ya thamani ya Sh. 7,864,080,920**.** Hii ni pamoja na: Meneja wa mradi kutoa nyongeza ya muda wa kukamilisha mradi badala ya Afisa Masuuli, afisa masuuli kutojibu ombi la wakandarasi la nyongeza ya muda, na nyongeza ya muda wa ukamilishwaji wa mradi kutolewa bila sababu halali kama ilivyooneshwa kwenye **Jedwali Na.9-61** hapa chini.

Jedwali Na.9-61: Mapungufu yaliyoojitokeza katika kutoa ongezeko la muda wa utekelezaji wa miradi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Rukwa	H/W Kalambo	LGA/144/DEV/ BW/2016-2017/03	Ujenzi wa jengo la Ofisi la Halmashauri ya Wilaya Kalambo	4,123,444,741	Mhandisi Mshauri alipendekeza kuongeza muda wa ukamilishaji wa mradi wa wiki saba mnamo tarehe 16 Aprili 2019 (siku 70 kutoka tarehe iliyoombewa), na Mkurugenzi wa Halmashauri hakujibu ombi hilo wala hakuongeza muda wa kazi.

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
Tabora	H/W Tabora	LGA/119/2017/2018/11	Uchunguzi wa kijiografia, kuchimba visima 6 vya maji	160,208,600	Meneja wa Mradi alitoa agizo la nyongeza ya muda wa ukamilishaji wa mradi kutoka tarehe 15 Juni 2018 hadi 14 Julai 2018 akiwa anakaimu nafai ya Afisa masuhuli. Hata hivyo, hatukupata barua ya kukaimu nafasi hiyo na sababu za kuongezwa kwa muda. Pia Meneja wa Mradi aliongeza muda wa kukamilisha mradi huohuo kutoka Machi 16, 2019 hadi 15 Juni 2019. Hatahivyo, hakukuwa na barua kutoka kwa Mkandarasi kuomba ongezeko la muda na agizo la ongezeko la muda halikuonesha sababu za kuongeza muda.
Geita	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2017/2018/NRWSSP/G/01	Ununuzi wa mabomba kwa ajili ya mardi wa maji vijiji vya Kakora na Nyarubele huko Nyang'hwale	2,238,605,397	Muda wa Mkataba uliongezewa kwa muda wa miezi mitatu kutoka 23 Septemba 2018 hadi 23 Disemba, 2018 sababu Halmashauri haikutimiza jukumu la Kimkataba la kulipa malipo

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Mapungufu
					ya wali kabla ya siku 30 baada ya kusaini mkataba. Hatahivyo, fedha za malipo ya awali zilipokelewa mnamo tarehe 7 Februari, 2019 na kulipwa kwa Mkandarasi mnamo tarehe 12 Juni, 2019 baada ya muda wa kukamilisha maradi kuisha.
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP//W/01	Ujenzi wa mradi wa maji huko Lendikinya	1,079,847,925	Mhandisi wa maji wa Wilaya alitoa nyongeza ya muda wa kukamilisha maradi kutoka tarehe 30 Oktoba 2018 hadi 28 Februari 2019 kwa niaba ya Afisa Masuhuli bila kusema sababu za kuongeza muda huo.
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 3	Ujenzi wa mardi wa maji huko Mbuzii	261,974,257	Afisa Masuhuli hakujibu ombi la Mkandarasi la kuongeza muda wa ukamilishaji wa mradi hadi wakati wa ukaguzi 19 Agosti 2019 licha ya kuwa mkandaras ameomba mnamo tarehe 13 Mei 2019.
Jumla				**7,864,080,920**	

Kwa maoni yangu, nyongeza ya muda wa ukamilishaji wa mradi uliotolewa bila kufuata taratibu unasababisha kucheleweshwa

kwa huduma inayotarajiwa na inaweza kusababisha gharama za mardi kuongezeka na kunyima haki ya kutoza fidia ya kucheleweshwa kwa mradi kutoka kwa Mkandarasi. Aidha, utekelezaji wa miradi baada ya kupita kwa muda wa awali na bila nyongeza ya muda inafanya mikataba hiyo kutokuwa uhalali wa kisheria na ikiwa Mkandarasi atashindwa kutekeleza mradi haitaweza kusikilizwa kisheria.

Ninapendekeza Halmashauri kuhakikisha Maafisa masuhuli pekee ndio wanatoa nyongeza ya muda na kuacha kutoa ongezeko la muda wa kipindi cha mkataba kwa matukio yasiyotakiwa kufidiwa. Aidha, ninapendekeza Halmashauri husika kuhakikisha kuwa miradi inakamilika kwa wakati bila uchelewaji zaidi.

9.8.44 Matumizi ya vifaa vya ujenzi kwenye miradi ya thamani ya Sh. bilioni 5.2 bila kufanyiwa vipimo au majaribio

Kanuni namba 246 ya PPR, 2013 inahitaji kwa swala la kiufundi au kisayansi bidhaa au vifaa vitumwe kwa mtaalam au mtu anayestahili kwa ajili ya vipimo na majaribio ya ubora. Aidha, Kifungu cha 41.1 cha GCC ya STD, 2018 kinamtaka misimamizi wa Mradi kuwaamuru wakandarasi kufanya vipimo zaidi ya vile ambavyo vimeainishwa kwenye mkataba (specification) ili kuangalia kama kuna kazi yoyote ina mapungufu.

Nimebaini kisa kimoja katika Halmashauri ya Igunga ambapo Mkandarasi alinunua bomba la ‘High Density Poly Ethylene (HDPE)’ bila kupima ubora wake na kesi tatu huko H/W Kakonko, H/W Monduli, na H/W Magu ambapo wakandarasi walitumia vifaa katika ujenzi wa miradi bila kupimwa na kuwasilisha matokeo ya vipimo kwa ajili ya kukaguliwa na uhakiki kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.9-62** hapa chini.

Jedwali Na.9-62: Mikataba ambayo vifaa vya ujenzi vimetumika bila kufanyiwa vipimo vya ubora

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Vifaa Vya Ujenzi Ambavyo Havijafanyiwa Vipimo
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	ujenzi wa miundombinu ya maji kijiji cha Mwamala na Nguriti	541,333,844	Mkandarasi alinunua mabomba ya HDPE bila kupima ubora wake na kusbabisha mabomba yaliyopelekwa kwa ajili ya mradi kuwa na kasoro ikiwa ni pamoja na nyufa na mashimo, hata kabla ya kuwekwa ardhini na kusindikizwa na shinikizo la maji.
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	Ujenzi wa jengo la utawala Halmashauri ya Wilaya Kakonko	1,838,433,057	Mkandarasi alitumia mchanga na matofali kwenye ujenzi kabla ya kupimwa na kupata idhini ya Mhandisi wa Wilaya.
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP/ /W/01	ujenzi wa miundombinu ya maji Lendikinya	1,079,847,925	Kutofanyika kwa vipimo vya ubora wa mabomba na vifaa vya thamani ya Sh. 106,640,000.
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2012/2013/14	Ujenzi wa jengo la Ofisi na ukumbi kaika Halmashauri ya Wilaya Magu	1,759,436,805	Hakuna cheti cha matokeo ya vipimo wa vifaa (saruji na uimarishaji wa chuma) kutoka TANROADS.
Jumla				**5,219,051,631**	

Kwa maoni yangu, kutofanyika vipimo na majaribio ya vifaa vya ujenzi kumeiweka Halmashauri kwenye hatari ya kutumia vifaa duni ambavyo vinaweza kuathiri utendaji wa miradi na kusababisha upovu wa fedha za Serikali.

Ninapendekeza Halmashauri, katika siku zijazo kufanya vipimo na majaribio ya vifaa ili kuwa na uhakika wa ubora wa kazi inayofanyika.

9.8.45 Miradi ya thamani ya Sh. bilioni 5.6 iliyoanzishwa bila kupata hati miliki ya ardhi

Kifungu 29 (1) (b) cha Sheria ya Ardhi Na. 4 Cap. 334, 1999, kinasema, "Wakati Kamishna atakapoamua kutoa haki ya kuishi kwa mtu ambaye yuko katika ardhi au chini ya haki ya ofa, atatoa cheti kinachoitwa cheti cha kuishi kwa mtu huyo ”.

Nimebaini mikataba mitatu ya thamani ya Sh. 5,604,686,185 ilisainiwa na kutekelezwa kabla ya kupata hati miliki kutoka kwa kamishna wa ardhi kama inavyoonyeshwa kwenye **Jedwali Na.9-63** hapa chini.

Jedwali Na.9-63: Miradi iliyoanzishwa bila kupata hati miliki ya ardhi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)
Katavi	H/W Nsimbo	LGA/161/2014/2015 /W/HQ/01	Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Mkurugenzi Halmashauri ya Wilaya Nsimbo	2,587,981,782
Pwani	H/W Bagamoyo	LGA/014/2018/2019 /HQ/W/01	Ujenzi wa soko la kisasa la samaki Dunda	1,415,910,550
Ruvuma	H/W Namtumbo	LGA/105/MKT/2017-2018/W/DEV/01	Ujenzi wa soko la kisasa la biashara huko Namtumbo	1,600,793,853
Jumla				**5,604,686,185**

Kwa maoni yangu, kuanzisha miradi ya ujenzi bila kuwepo kwa hati miliki, umiliki halali hauwezi kupatikana ikiwa migogoro ya ardhi itatokea na kupelekea upotevu wa fedha za Serikali.

Ninapendekeza Halmashauri, katika siku zijazo kupata hati milili kabla ya uanzishaji wa miradi ili kuepusha migogoro ya ardhi na upotevu wa fedha.

9.8.46 Kutelekezwa kwa miradi na wakandarasi kwa zaidi ya miezi mitano

Kanuni ya 113(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013, inamtaka afisa masuhuli kupeleka kwa PPRA na Mwanasheria Mkuu wa Serikali taarifa na hatua zinazofaa kuchukuliwa kwa wakandarasi walioshindwa kutekeleza mikataba ndani ya muda uliowekwa au walioshindwa kufuata matakwa ya mkataba bila sababu halali na inayokubalika ambayo imesababisha kuvunjika kwa mkataba huo.

Nimebaini kesi mbili katika Halmashauri ya Kakonko na Igunga ambapo taarifa za maendeleo ya utekelezaji wa miradi zilikosekana na Mkandarasi hakuwepo kwenye eneo la mradi hivyo inamaanisha kuwa ujenzi huo haukuendelea kama ilivyotakiwa kwa mjibu wa programu zilizokubaliwa. **Jedwali Na.9-64** hapa chini linatoa maelezo zaidi.

Jedwali Na.9-64: Taarifa za mikataba ambayo wakandarasi wametelekeza mradi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Tabora	H/W Igunga	LGA/123/CONTR/W/2017/2018/06	Ujenzi wa miunombinu ya maji katika kijiji cha Mwamala na Nguriti	541,333,844	Mkandarasi alitelekeza mradi kwa miezi mitano kuanzia Aprili, 2019 hadi tarehe ya ukaguzi (29 Agosti, 2019).
Kigoma	H/W Kakonko	LGA/139/HQ/2018/2019/W/08	Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Halmashauri ya Wilaya Kakonko	1,838,433,057	Mkandarasi alitelekeza mradi kwa miezi 6 kuanzia Juni 2019 hadi 07 Disemba, 2019.
Jumla				**2,379,766,901**	

Kwa maoni yangu, kutelekeza miradi kwa zaidi ya miezi mitano kumesababisha kutokukamilika kwa miradi na kwa hivyo kutopatikana kwa faida iliyokusudiwa kwa jamii husika. Aidha, hali hii inaweza kusababisha sio tu kusitisha mikataba bali pia kuharibika kwa kazi za awali zilizofanywa kwa sababu ya kutoendelea kwa ujenzi.

Ninapendekeza Halmashauri kuhakikisha miradi inakamilika bila kucheleweshwa zaidi. Aidha, Wasimamizi wa Mradi husika wanapaswa kufanya ufuatiliaji wa karibu na usimamizi wa miradi hiyo.

9.8.47 Kutotoza tozo ya ucheleweshaji wa kazi kiasi cha Sh. milioni 92.3

Kanuni ya 112(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013, inahitaji taasisi inayofanya manunuzi kutoza fidia kwa Mzabuni kwa kuacha kupeleka vifaa, kutoa bidhaa, au huduma au kuchelewa kufanyakazi. Aidha, Kifungu cha 57.1 cha GCC ya STD kinataka tozo ya ucheleweshaji wa kazi iwe kati ya 0.1% na 0.15% ya jumla ya mkataba ambayo itatozwa kwa siku kwa kazi iliyocholeweshwa.

Uhakiki wa majalada ya mikataba mnamo mwezi Disemba, 2019 ulibaini, Halmashauri tatu zilishindwa kuwatoza tozo ya fidia kiasi cha Sh. 92,386,044 kutoka kwa wakandarasi ambao hawakumaliza kazi kwa wakati. Maelezo yanaonyeshwa kwenye **Jedwali Na.9-65** hapa chini.

Jedwali Na.9-65: Mikataba ambayo haikutototozwa fidia ya ucheleweshaji mradi

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Kiasi Cha Tozo (Sh.)	Muda Uliocheleweshwa (Siku)
Kigoma	H/W Kibondo	LGA/041/HQ/WSDP/MKAB/2017-18/03.	Ujenzi wa miundombinu ya maji kijiji cha Mukabuye	1,021,088,581	65,860,213	43
Arusha	H/W Monduli	LGA/004/2016-2017/RWSSP//W/01	Ujenzi wa mradi wa usambazi maji in Lendikinya	1,079,847,925	9,718,631	9
Mwanza	H/W Magu	LGA/090/W/2013/2014/42	ugavi wa vifaa vya ujenzi wa Msola Bubiza	1,001,742,500	16,807,200	94
Jumla				**3,102,679,006**	**92,386,044**	

Kwa maoni yangu, kutotoza tozo ya ucheleweshaji wa kazi kunamaanisha Halmashauri haijachukua hatua inayofaa kuhakikisha Wakandarasi wanakamilisha miradi hiyo kwa wakati. Mwenendo huu unaweza kusababisha gharama za miradi kuongezeka.

Ninapendekeza kwa uongozi wa Halmashauri husika kutoza malipo hayo ya fidia kiasi cha Sh. 92,386,044 kutoka kwa wakandarasi kwa miradi iliyocheleweshwa na kuendelea kuhakikisha kuwa mikataba inatekelezwa kwa mjibu wa masharti ya mikataba.

9.8.48 Kushindwa kuzuia Sh. milioni 175.3 kutoka kwa wakandarasi kwa kutowasilisha mpango kazi uliohuishwa

Kifungu cha 34.2 cha GCC ya STD, 2018 kinataka wakandarasi kuwasilisha kwa Wasimamizi wa Mradi kwa ajili ya kuidhinishwa Mpango Kazi uliohuishwa kwa vipindi kama ilivyoainishwa katika SCC. Ikiwa haijawasilishwa, Wasimamizi wa Mradi watazuia kiasi kilichoainishwa katika SCC kutoka cheti cha malipo kinachofuata na wataendelea kushikilia kiasi hiki hadi malipo yajayo baada ya tarehe ambayo Programu ya kazi iliyohuishwa itakapowasilishwa.

Mapitio ya majalada ya mikataba yalibaini mikataba mitatu kwenye Halmashauri tatu ambazo wakandarasi wao hawakuwasilisha programu mpya za kazi na Halmashauri zilishindwa kuzuia Sh. 175,361,530. Aidha, nimebaini Halmashauri ya Wilaya Nyang'hwale iliacha kuweka Kifungu cha SCC kinacholazimisha kizuizi hicho kutoka kwa Mkandarasi ambaye anashindwa kuwasilisha mipango ya kazi iliyohuishwa. Maelezo zaidi yametolewa katika **Jedwali Na.9-66** hapa chini.

Jedwali Na.9-66: Mikataba ambayo mipango ya kazi iliyohuishwa haikuwasilishwa

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Geita	H/W Chato	LGA/039/2018/2019/EJ/W/01	Uboreshaji wa miundombinu ya Idoselo na Shule ya Msingi Nyambogo	196,014,200	Kushindwa kuzuia Sh. 166,686,607 kutoka kwa mkandarasi kwa kutowasilisha mpango kazi uliohuishwa.
Dodoma	H/W Kongwa	LGA/022/2017/2018/HQ/W/01/1	Ujenzi wa miudombinu ya usambazaji wa maji katika Kijiji cha Vihingo	646,680,042	Kushindwa kuzuia Sh. 2,674,922 kutoka kwa mkandarasi kwa kutowasilisha mpango kazi uliohuishwa.
Tanga	H/W Bumbuli	LGA/164/2017/2018/WSDP/W/01 Lot 2	ujenzi wa miundombinu ya usambazaji wa maji Vuga	670,152,283	Kushindwa kuzuia Sh. 6,000,000 kutoka kwa Mkandarasi kwa kutowasilisha mpango kazi uliohuishwa.
Geita	H/W Nyang'hwale	LGA/149/2016/2017/W/01	Ujenzi wa Jengo la utawala	4,115,546,587	Kutoweka Kifungu cha SCC kinachozitaka Halmashauri kuzuia kiasi fulani cha fedha ikiwa Mkandarasi atashindwa kuwasilisha mpango wa kazi uliohuishwa.
Jumla				**5,628,393,112**	

Kwa maoni yangu, kushindwa kuzuia fedha kwa viwango vilivyoainishwa kutoka kwa wakandarasi ambao wameshindwa kuwasilisha mpango kazi uliohuishwa, Halmashauri ilijiweka katika hatari ya ucheleweshwaji wa ukamilishaji wa miradi. Aidha, mwenendo huu unaweza kusababisha upotevu wa fedha iwapo wakandarasi watashindwa kutekeleza miradi ndani ya kipindi cha mkataba.

Ninapendekeza Halmashauri kuhakikisha katika siku zijazo, kiasi hicho cha fedha kinakatwa iwapo Mkandarasi hatawasilisha programu ya kazi iliyohuishwa. Vilevile, Halmashauri inapaswa kuweka kipengele kwenye SCC kinachotaka Mkandarasi kukatwa fedha kwa kushindwa kuwasilisha programu ya kazi iliyohuishwa.

9.8.49 Ujenzi wa miradi ya maji ya thamani ya Sh. bilioni 1.4 ambayo haileti manufaa yaliyokusudiwa kwa jamii

Kifungu cha 19 'specificatio' cha Mikataba No. LGA/119/2017/2018/11 na LGA/ 119/2017/2018/13 kinahitaji kisima cha maji kukubalika baada juu ya kukamilisha kwa ukamilifu shughuli zote za uchimbaji wa visima, uwekaji wa 'casing', 'screen', majaribio ya pampu, tengeneza 'apron', na ufungaji wa pampu ya mkono itakayo toa kwa kiwango cha chini cha mita moja ya ujazo /kwa saa.

Nimebaini mradi mmoja wa thamani ya Sh. 1,037,578,892 katika Halmashauri ya Mji Nanyamba ambapo kulikuwa na vituo vya maji ambavyo vilikuwa havitoi maji hata kabla ya kukabidhiwa mradi na miradi mingine miwili ya maji katika H/W Tabora ya thamani ya Sh. 401,447,800 ambapo vituo vya kuchotea maji vilikuwa havitoi maji kwa jamii husika baada ya miradi kukabidhiwa kama ilivyoelezezwa katika **Jedwali Na.9-67** hapa chini.

Jedwali Na.9-67: Miradi mitatu ya maji isiyo na manufaa kwa jamii

Mkoa	Halmashauri	Namba ya Mkataba	Maelezo ya Mkataba	Gharama ya Mkataba (Sh.)	Maelezo
Tabora	H/W Tabora	LGA/119/2017/2018/11	Uchunguzi wa kijiografia, kuchimba visima 6 vya tija	160,208,600	Visima 9 kati ya 14 vya maji vilikuwa havinatoi maji na kisima kimoja kilichopo Nsimbo kilikuwa hakifanyi kazi vizuri. Aidha, pampu za maji
		LGA/119/2017/2018/13	Utafiti wa Geophysical, kuchimba visima 8 vya uzalishaji maji.	241,239,200	

					zilizowekwa katika vijiji vya Nsololo-Masimba na Loya-Mlimani zilikuwa hazifanyi kazi.
Mtwara	H/Mji Nanyamba	LGA/178/2016/2017/W/06	Ujenzi wa mpango wa usambazaji wa maji Vijiji vya Ngonja-Chawi	1,037,578,892	Miundo ilikamilika lakini maji hayakutoka kutokana na kutokarabati vituo 15 vya kuchotea maji vilivyokuwepo kabla ya mradi huu.
Jumla				**1,439,026,692**	

Kwa maoni yangu, miundombinu ya maji isiyofanya kazi imesababisha kutofikiwa kwa malengo yaliyokusudiwa kwa jamii na hivyo upotezaji wa fedha za Umma.

Ninapendekeza Halmashauri zirekebishe kasoro za miundombinu ya maji kwa wakati kabla na baada ya kukamilika kwa mradi husika.

9.8.50 Zabuni mbili hazikujumuishwa katika mchakato wa tathmini na uwepo wa zabuni moja iliyotofautiana bei

Kanuni ya 202 (3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inasema "Kamati ya kutathmini ya zabuni itatumia vigezo vinavyofanana kutathmini zabuni zilizofunguliwa ili kuchagua gharama au bei ya ununuzi wa kila zabuni kwa njia inayoruhusu kulinganisha kati ya zabuni na zabuni kwenye vigezo vya gharama zilizotathminiwa au bei ".

Nimepitia ripoti ya tathmini na mihtasari ya ufunguzi wa zabuni ya tarehe 23 Julai 2017 kwa zabuni Na. LGA/144/2016-2917/KDC/W/03 ya H/W Kalambo na kubaini Wazabuni wawili (Mkandarasi Saxon-Sh. 849,917,266 na Mkandarasi Dan-Sh. 824,412,226) walikuwa katika mihtasari ya kikao cha ufunguzi wa zabuni lakini hawakuingizwa katika mchakato wa tathmini bila sababu za msingi. Aidha, niligundua tofauti ya bei ya

ufunguzi kwa Mkandarasi Safari ambapo aliwasilisha zabuni ya Sh. 518,788,761 huku muhtasari wa ufunguzi wa zabuni hiyo ukionesha Sh. 400,463,566. Vilevile, niligundua tofauti ya bei kwa Mzabuni mmoja ambapo zabuni yenye bei ya Sh. 518,788,761 kwenye muhtasari wa ufunguzi wa zabuni ulionesha Sh. 400,463,566.

Kwa maoni yangu, kutotathmini Wazabuni na kutofautiana kwa bei ya zabuni, kunaharibu uwazi, uadilifu na ushindani wa haki wakati wa mchakato wa zabuni na kutangaza mshindi.

Ninapendekeza Halmashauri zihakikishe, katika siku zijazo zabuni zote zilizofunguliwa zinatathminiwa. Aidha, Mkuu wa Kitengo cha Manunuzi, Kamati ya Tathmini, na Bodi ya Zabuni katika Halmashauri ya Wilaya Kalambo, wawajibishwe kwa kutojumuisha Wazabuni wote katika tathmini ya zabuni na kutofautiana kwa bei ya zabuni iliyorekodiwa.

9.8.51 Kutofautiana kwa vifungu vya BoQ katika nyaraka za zabuni zilizotolewa kwa Wazabuni

Sehemu ya 69 (2) ya Kanuni Za Manunuzi ya Umma, 2011 inasema, "Wazabuni wote wanatakiwa kupewa taarifa zinazofanana, na kuwa na fursa sawa za kupata taarifa za ziada".

Mapitio ya nyaraka za zabuni kwa zabuni Na. LGA/144/2016-2017/KDC/W/03 ya ujenzi wa bomba la maji Kilewan katika H/W Kalambo yalibaini nyaraka za zabuni zilizotolewa kwa Wazabuni zilikuwa na taarifa zisizofananai. Maelezo ya vitu vilivyoachwa katika BoQ yameainishwa kwenye **Jedwali Na.9-68** hapa chini.

Jedwali Na.9-68: Vifungu vya BoQ vilivyoondolewa katika zabuni

Na.	Vifungu vya BoQ Vilivyoondolewa	Maelezo
1.	3.9.2.5-3.9.2.9	Kifungu cha kuweka nguzo za zege na ndondo zenye mzunguko wa mita 45 za ujazo hakikuwepo katika nyaraka za zabuni kwa Wazabuni wanne.
	3.10.0-3.10.10.7	Kifungu cha ujenzi wa vyumba vya pampu, kibanda cha mlinzi na uzio vilikuwa havipo katika nyaraka za zabuni nne.
2.	3.9.1-3.9.3.4.7	Kifungu cha kuweka nguzo za zege na ndondo zenye mzunguko wa mita 45 za ujazo hakikuwepo katika nyaraka za zabuni kwa Wazabuni saba.
	3.10.0-3.10.10.7	Kifungu cha ujenzi wa nyumba ya pampu, kibanda cha mlinzi na uzio vilikuwa havipo katika nyaraka za zabuni saba.
3.	3.9.2.5-3.9.2.9	Kifungu cha kuweka nguzo za zege na ndondo zenye mzunguko wa mita 45 za ujazo hakikuwepo katika nyaraka za zabuni kwa Mzabuni mmoja.
	3.9.3.1.1-3.10.10.7	Kifungu cha ujenzi wa nyumba ya pampu, kibanda cha mlinzi na uzio vilikuwa havipo katika nyaraka ya zabuni moja.

Kwa maoni yangu, utoaji wa zabuni zilizo na taarifa tofauti kwa Wazabuni unaharibu uwazi, ushindani na haki wakati wa mchakato wa zabuni.

Ninapendekeza Halmashauri zihakikishe, katika siku za zijazo Wazabuni wote wanapewa taarifa zinazofanana ili kuongeza uwazi, ushindani na haki na kuepuka migongano ya kimaslahi. Aidha, HPMU awawajibishwe kwa kutoa nyaraka za zabuni zisizofanana.

9.8.52 Kutokukatwa kwa fedha ya matazamio Sh. milioni 71.7 kulingana na matakwa ya mkataba

Kifungu cha 20 cha SCC na Kifungu 50.1 cha GCC katika mkataba Na. LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03 vinamtaka mwajiri abakishe/ahifadhi fedha 10% ya thamani ya kazi zilizotekelezwa kutoka kila cheti cha malipo kwa ajili ya matazamio. Kifungu cha 22 cha SCC kwa mkataba Na.

LGA/123/CONTR/W/2017/2018/04 kinahitaji kiasi cha 5% ya thamani ya kazi zilizotekelezwa kuhifadhiwa kwa ajili ya matazamio hadi ukomo wa asilimia tano ya bei ya mkataba.

Nimebaini H/W Kalambo ilikuwa ikitekeleza mkataba Na. LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03 wa thamani ya Sh. 4,123,444,741 kwa ajili ya ujenzi wa jengo la Ofisi ya H/W Kalambo ambapo malipo ya cheti cha malipo cha tatu yalifanyika bila kupunguza fedha za matazamio Sh. 71,719,024. Aidha, nimebaini H/W Igunga ilikuwa ikitekeleza mkataba Na. LGA/123/CONTR/W/2017/2018/04 wenye thamani ya Sh. 300,526,140 ambapo Halmashauri ilikata Sh. 18,235,524 (10%) ya fedha za matazamio badala ya Sh. 9,177,762 (5%) kwa cheti cha malipo cha kwanza na kusababisha makato ya ziada kiasi cha Sh. 9,117,762.
Kwa maoni yangu, kutokukatwa kwa fedha za matazamio kutoka kwenye malipo yaliyolipwa kwa Mkandarasi kunaweza isababishia Halmashauri hasara ya Sh. 71,719,024 ikiwa kasoro yoyote itatokea katika kipindi cha matazamio ya mradi. Aidha, kukata fedha zaidi ya kiwango kilichopaswa kukatwa kunampunguzia Mkandarasi uwezo wa kifedha kwa ajili ya kukamirisha kazi kwa wakati.

Ninapendekeza Halmashauri kukata fedha za matazamio kiwango kilichokubaliwa kutoka kwenye cheti kinachofuata na kurudisha fedha za matazamio ambazo Mkandarasi amekatwa zaidi. Aidha, Halmashauri zinapaswa kuhakikisha kuwa kwa siku zijazo fedha za matazamio zinakatwa kabla ya kuwalipa kwa wakandarasi kama vifungu vya mikataba vinavyoainisha.

9.8.53 Kushindwa kukataa zabuni ya thamani ya Sh. milioni 549 baada ya mabadiliko makubwa ya matakwa ya kimradi ya kiufundi na kiuchumi

Kanuni ya 4 (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji Maafisa Masuuli na Bodi za Zabuni wakati wa kufanya au

kupitisha manunuzi, kuongozwa na: hitaji la uchumi na ufanisi katika matumizi ya fedha za Umma; maslahi mazuri kwa kuwapa fursa sawa Wazabuni wote wanaostahili kushindana katika kutekeleza kazi; na umuhimu wa uadilifu, uwajibikaji, usawa na uwazi katika mchakato wa ununuzi.

Mapitio ya jalada la mkataba Na. LGA/144/2016-2017/KDC/W/03 wenye thamani ya Sh. 549,262,096 kwa ajili ya ujenzi wa bomba la kusambaza maji la Kilewani yalibaini Halmashauri ilimtumia Mzabuni huyo huyo kuwasilisha nukuu ya bei (quotation) baada ya muda wa mradi huo kubadilika kutoka miaka 10 hadi 20 ambayo ilisababisha ongezeko la gharama ya mradi kwa Sh. 448,000,000 (kutoka Sh. 549,262,096 hadi Sh. 997,262,096).

Kwa maoni yangu, kushindwa kukataa zabuni na kutoa nukuu kwa Mzabuni mmoja kulizuia Halmashauri kupata bei za chini zaidi na za ushindani.

Ninapendekeza Halmashauri kuhakikisha, katika siku za zijazo zabuni zote zenye mabadiliko ya matakwa ya mradi ya kiuchumi na kiufundi kwa sababu zozote kukataliwa na kutangazwa upya na sio kumpa Mzabuni mmoja; ili kuongeza ushindani na kufikia thamani ya fedha kwa miradi husika.

9.8.54 Kutokuwepo kwa mkataba uliosainiwa kati ya Halmashauri na Mhandisi Mshauri

Sehemu ya 10 ya Sheria ya mkataba (Cap 345) iliyorekebishwa mwaka 2002 inahitaji, mkataba wowote uwe kwa maandishi au mbele ya mashahidi, au sheria yoyote inayohusiana na usajili wa nyaraka.

Nimebaini kuwa TBA ilidai kulipwa ada ya uhandisi ushauri ya Sh. 278,441,526 mnamo tarehe 27 Juni 2019 baada ya usimamizi wa mkataba Na. LGA/144/DEV/BW/2016-2017/03 kwa ajili ya ujenzi wa Ofisi ya Mkurugenzi Mtendaji H/W

Kalambo ulioanza tarehe 24 Oktoba, 2017. Hata hivyo, hadi tarehe 21 Agosti 2019 (wakati wa ukaguzi) hakukuwa na makubaliano rasmi yaliyosainiwa ambayo yalizifunga pande hizo mbili (Baraza na TBA).

Kwa maoni yangu, kununua kazi za ushauri bila makubaliano rasmi yaliyoandikwa kunaiweka Halmashauri katika matatizo ya kisheria na hivyo kuhatarisha ufanisi na tija ya mradi.

Ninapendekeza Halmashauri kusaini mkataba na Mhandisi Mshauri bila kuchelewa zaidi. Aidha, ihakikishe mikataba ya baadaye inasainiwa kabla ya utekelezaji ili kuepusha matatizo ya kisheria ambayo yanaweza kutokea wakati wa utekelezaji wake.

9.8.55 Kukosekana kwa nyaraka za manunuzi kwa miradi ya thamani ya Sh. bilioni 7.5

Kanuni ya 15 (1) (b-d) na (6) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji taasisi zinazofanya manunuzi kutunza rekodi za michakato ya manunuzi ikiwa ni pamoja na mialiko, uteuzi wa zabuni na taratibu za utoaji tuzo kwa muda usio chini ya miaka mitano tangu tarehe ya kukamilika kwa mkataba.

Uongozi wa Halmashauri ya Nkasi ulishindwa kuwasilisha barua za uteuzi wa Kamati ya tathmini, ripoti za tathmini, zabuni zilizowasilishwa, ufunguzi wa zabuni na mihtasari ya Bodi ya Zabuni kwa nyongeza ya mkataba Na. 1/2016/2017 ya thamani ya Sh. 5,541,071,431 na nyongeza Na. 1/2016/2017) ya thamani ya Sh. 1,951,604,144 kwa ujenzi wa mradi wa maji kwa kijiji cha Isale na kijiji cha Mpasa kwa mtiririko huo. Kwa ajili ya ukaguzi. Mahojiano yaliyofanywa na Afisa wa Masuuli yalibaini nyaraka hizo zilikuwa Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU) lakini tulifanya ziara katika Ofisi zao na hatukupata nyaraka hizo.

Kwa maoni yangu, kukosekana kwa nyaraka za mchakato wa zabuni kunazuia mawanda ya ukaguzi wetu.

Ninapendekeza Halmashauri, ziwasilishe nyaraka zinazokosekana kwa ukaguzi na katika siku zijazo kuweka vizuri nyaraka zote za manunuzi kwa kumbukumbu na ukaguzi.

9.8.56 Kodi ya zuio kiasi cha Sh. milioni 29.8 haikukatwa

Sehemu ya 83A ya Sheria ya Kodi ya Mapato (ITA), 2004 (na marekebisho ya 2008) na Sehemu ya 24 ya Sheria ya Fedha ya Umma (iliyorekebishwa mwaka 2016) inahitaji kila taasisi kutoza 2% kwa bidhaa na 5% kwa huduma iliyotolewa kwa Serikali, kama kodi ya zuio kwa huduma iliyotolewa kwa tasisi ya Umma na makato hayo yatumwe kwa Kamishna wa Kodi ya Mapato na ikiwa malipo yanajumuisha kazi za ujenzi, malipo yatatozwa kwa kufuata uwiano wa 3:2 kwa vifaa na huduma kwa mtiririko huo.

Mapitio ya hati za malipo na mkataba yalibaini Halmashauri ya mji Nzega na H/W Bagamoyo hazikukata kodi ya zuio kiasi cha Sh. 29,760,951 kama ilivyoainishwa katika **Jedwali Na.9-69** hapa chini.

Jedwali Na.9-69: Kodi ya zuio kiasi cha Sh. 29,760,951 haikukatwa

Maelezo Ya Mikataba	Kiasi kilichotumika kama msingi wa kodi (Tax-Base) Sh.	Kiasi kilichotakiwa kukatwa (Sh.) (A)	Kiasi kilichokatwa (Sh.) (B)	Kiasi kisichokatwa (Sh.) (A-B)
Malipo kwa ajili ya kujenga jengo la Halmashauri ya mji Nzega kama vilivyo vyeti Na. 2 na 3 vya malipo kwa Mkataba Na. LGA/170/2017-18/05	943,490,185	30,191,686	10,459,294	19,732,392
Cheti Na. 1 cha malipo ya uchunguzi wa kijiografia, kuchimba na kujenga visima kwa Mkataba Na.	244,050,000	7,809,600	5,471,601	2,337,999

Maelezo Ya Mikataba	Kiasi kilichotumika kama msingi wa kodi (Tax-Base) Sh.	Kiasi kilichotakiwa kukatwa (Sh.) (A)	Kiasi kilichokatwa (Sh.) (B)	Kiasi kisichokatwa (Sh.) (A-B)
LGA/170/2017-18/06 wa H/Mji Nzega				
Malipo ya kukarabati Mradi wa Umwagiliaji wa Bagamoyo (BIDP) Awamu ya tatu Mkataba Na. LGA/014/2016/2017/ W/IR/02	153,811,215	7,690,560	-	7,690,560
Jumla				29,760,951

Kwa maoni yangu, kushindwa kwa Halmashauri kutoza kodi ya zuio kunaweza sababisha upotevu wa mapato ya Serikali na kulipa faini na adhabu kwa Mamlaka ya Mapato Tanzania kutokana na kutofuata sheria.

Ninapendekeza Halmashauri zikate kodi ya zuio katika vyeti vya malipo vinavyofuata. Aidha, Halmashauri zihakikishe katika siku zijazo, kodi ya zuio inakatwa kulingana na matakwa ya sheria.

9.8.57 Mkataba mdogo wa thamani ya Sh. milioni 435.9 haukupitishwa na Bodi ya Zabuni

Kanuni ya 239 (5) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inasema, "zabuni za mikataba midogo (sub-contracts) zitapitishwa na Bodi ya Zabuni bila kujali ni msambazaji, mtoa wa huduma, Mkandarasi au taasisi inayofanya manunuzi imeitisha zabuni". Kifungu cha 3.1 cha maelekezo kwa Wazabuni (ITT) kinahitaji, Wazabuni wenye ubia kuwa na Mzabuni anayeongoza ubia (leading member) ambaye atakuwa na mamlaka ya kufanya biashara yoyote kwa niaba ya Wakandarasi wote wawili walio katika ubia.

Mapitio ya mkataba Na. LGA/041/HQ/2017/2018/W/03 wa thamani ya Sh. 1,021,088,581.12 kwa ajili ya ujenzi wa mfumo wa maji na kazi za ujenzi katika H/W Kibondo yalibaini Mkandarasi (ubia) aliingia katika mkataba mdogo wa thamani

ya Sh. 435,853,047 na M/s. Pipe Industry kwa usambazaji wa vifaa vya bomba bila idhini ya Bodi ya Zabuni. Aidha, nimegundua Mkandarasi mmoja tu wa ubia huo ambaye aliidhinisha kazi ya mkataba mdogo bila idhini ya Mkandarasi anayeongoza ubia. Licha ya mkataba kusainiwa na Mkandarasi mmoja, Halmashauri ilikubali mkataba na ililipa kwa M/s Pipes Sh. 200,000,000.

Kwa maoni yangu, Bodi ya Zabuni ilinyimwa nafasi ya kupitia na kupitisha mkataba mdogo (sub-contract), hivyo hali hii inaweza kusababisha upotevu wa fedha za Umma. Aidha, kukubali, kupitisha na kufanya malipo ya mkataba mdogo na Mkandarasi mmoja tu wa ubia kunaiweka Halmashauri kwenye hatari ya kupoteza fedha ikiwa ni migogoro kati ya wakandarasi itatokea.

Ninapendekeza Halmashauri katika siku zijazo ihakikishe hakuna Mkandarasi mdogo anayehusika katika utekelezaji wa kazi bila idhini ya Bodi ya Zabuni ili kuongeza ufuatiliaji na kufikia malengo kusudiwa. Aidha, Halmashauri ihakikishe Mkandarasi kiongozi (the lead Contractor) ana mamlaka ya kuendesha shughuli zote kwa niaba ya ubia.

9.8.58 Kukiuka kwa kiwango kikubwa masharti ya mkataba Na. LGA/041/HQ/2017-2018/W/2 wa thamani ya Sh. bilioni 1.2

Kifungu cha 62.1 cha GCC kwa mkataba Na. LGA/041/HQ/2017-2018/W/02 kinamtaka mwajiri kuvunja mkataba ikiwa Mkandarasi anakiuka masharti ya mkataba. Aidha, Kifungu cha 62.2 cha GCC kwa mkataba huohuo kinahitaji sababu za uvunjaji wa mkataba kujumuisha kushindwa kwa Mkandarasi kutekeleza majukumu yake.

Mapitio ya mkataba Na. LGA/041/HQ/2017-2018/W/02 wa thamani ya Sh. 1,200,011,046 kwa ajili ya kazi za ujenzi wa mfumo wa usambazaji maji katika H/W Kibondo yalibaini kuwa Halmashauri ilikabidhi mkataba huo kwa M/s Motomoto

Contractors Ltd. Mradi huo ulitakiwa kuanza tarehe 29 Juni, 2018 na kukamilika tarehe 28 Juni, 2019. Hata hivyo, tulitembelea mradi tarehe 08 Agosti, 2019 na kubaini kuwa mradi huo bado unaendelea na kazi ambazo zilikuwa bado hazijakamilika ni ujenzi wa jengo la Ofisi ya COWSO na choo, uzio wa usalama kwa mashine ya kusukumia maji, na ujenzi wa tangi jipya la kuhifadhia maji katika zahanati ya Nyabitaka. Meneja wa Mradi alitoa barua kadhaa za onyo kwa Mkandarasi kwa kuchelewesha kutekeleza mradi. Mwishowe, Mkandarasi aliamua kuhamisha utekelezaji wote wa mradi kwa M/s KGG Investment Ltd mnamo tarehe 29 Disemba, 2018 bila idhini ya Bodi ya Zabuni.

Kwa maoni yangu, kuhamisha utekelezaji wa mradi wote bila idhini ya Bodi ya Zabuni kwa Mzabuni mwingine kuliinyima haki yao ya kuhakiki mkataba mdogo (subcontract) kabla ya kusaini mkataba huo ambayo inaweza sababisha kazi za kiwango duni na upotevu wa fedha za Umma. Aidha, kuchelewesha utekelezaji wa mradi huo kumezinyima jamii fursa ya kupata manufaa tarajiwa kwa wakati.

Ninapendekeza Halmashauri katika siku zijazo zihakikishe kuwa uhamishaji wa utekelezaji wa mikataba hautekelezwi bila idhini ya Bodi ya Zabuni na kuchukua hatua dhidi ya ukiukwaji wa masharti ya mkataba unaoendelea. Aidha, Halmashauri inatakiwa kumkata Mkandarasi tozo ya kuchelewa kukamilisha kazi.

9.8.59 Kufutwa kwa mchakato wa zabuni ya kutangaza nia ya kusimamia kazi bila kuwa na sababu stahiki

Kanuni ya 16 (2) (a-h) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji kufutwa kwa zabuni au mchakato wa uteuzi ufanyike ambapo: hakuna zabuni au pendekezo lililokidhi matakwa ya nyaraka za zabuni; au ombi la mapendekezo au hakuna zabuni au pendekezo linalokidhi vigezo vya tuzo ya mkataba kama vilivyoainishwa katika nyaraka za zabuni au ombi la

pendekezo; au taarifa za kiuchumi au za kiufundi za mradi zimebadilishwa au hali inayosababisha utendaji wa kawaida wa mkataba kutowezekana; au kila zabuni au pendekezo lililopokelewa linazidi rasilimali za bajeti iliyopo; au zabuni au mapendekezo yaliyopokelewa yana makosa makubwa yanayosababisha kukosekana kwa usawa katika soko; au fedha zilizopangwa au kutengwa kwa ajili ya manunuzi zimezuiliwa, kusimamishwa au vinginevyo hazijatolewa au hakuna ushindani ". Aidha, Kanuni ya 16 (5) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji Wazabuni wataarifiwe pale mchakato wa zabuni unapofutwa kwa zabuni zote au kufutwa kwa uteuzi unaoendelea ndani ya siku saba baada ya idhini kutoka kwa Mamlaka.

Mapitio ya jalada kwa zabuni Na. LGA.161/2013/14/C/01 ya H/W Nsimbo kwa ajili ya kutangaza nia ya utoaji huduma ya ushauri na usimamizi wa ujenzi wa jengo la utawala lenye thamani ya Sh. 2,587,981,782 yalibaini tangazo la kutangaza nia lilitolewa tarehe 14 Februari 2014. Wazabuni tisa walitoa nia zao na Wazabuni wanne walikuwa na vigezo na wakaitwa kwa ajili ya uwasilishaji wa mapendekezo ya kiufundi na kifedha. Hata hivyo, mnamo tarehe 24 Juni, 2014 Halmashauri iliandika barua na Ref. KTV/NDC/A./20/13 kwa PPRA kwa kuomba idhini ya kufuta zabuni zote. Aidha, PPRA ilijibu mnamo tarehe 08 Julai, 2014 kupitia barua yenye Kumb. Na. PPRA/LGA/161/6 iliyoamuru Halmashauri kuzingatia mahitaji ya kanuni ya 16 ya PPR 2013. Hata hivyo, mapitio zaidi ya mihtasari yalibaini Bodi ya Zabuni ilifuta zabuni zote za kutangaza nia zilizotolewa (EoI) mnamo Julai 31, 2014 kwa sababu zisizokubalika.

Kwa maoni yangu, kukataliwa kwa zabuni bila sababu za msingi kunaweza kusababisha upendeleo na mchakato wa manunuzi usio na usawa, hivyo kuzuia upatikanaji wa bei ya ushindani na utoaji huduma bora.

Ninapendekeza Halmashauri katika siku zijazo, kuhakikisha mchakato wa zabuni haufutwi kama hakuna sababu zisizo za msingi. Aidha, Wazabuni wanatakiwa kupewa taarifa juu ya kufutwa kwa mchakato wa zabuni ili kuongeza uwazi na usawa.

9.8.60 Tuzo ya mkataba wa thamani ya Sh. bilioni 1.5 kwa Wazabuni ambao hawakuhusika katika mchakato wa zabuni

Kanuni ya 56 (3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inasema, "Zabuni zote zilizowasilishwa kabla ya tarehe ya mwisho ya uwasilishaji zitafunguliwa hadharani, mbele ya Wazabuni au wawakilishi wao na watu wengine wenye maslahi thabiti katika mchakato wa zabuni na Katibu wa Bodi husika ya Zabuni ataandika majina ya wahudhuriaji wote kwenye ufunguzi wa zabuni na makampuni wanayoyawakilisha."

Mapitio ya ripoti ya tathmini ya zabuni na nyaraka za orodha za ufunguzi wa zabuni ya ujenzi wa jengo la kufulia; utawala; Duka la dawa; chumba cha kuhifadhia maiti; Wodi ya uzazi na chumba cha uchunguzi kwa mionzi katika Halmashauri ya Wilaya Siha ya thamani ya Sh. 1,500,000,000 yalibaini loti mbili za zabuni za ujenzi wa wodi ya uzazi na maduka ya dawa walipewa M/s Musa Mkwizu na M/s Emmanuel Tweve ambao hawakuwa kwenye orodha ya nyaraka za zabuni zilizotolewa.

Kwa maoni yangu, kupokea zabuni kutoka kwa Wazabuni ambao hawakuwa katika orodha ya nyaraka za zabuni zilizotolewa, kunaweza kusababisha upendeleo na ukosefu wa usawa katika mchakato wa manunuzi ambao unaweza kusababisha kutopatikana kwa thamani ya fedha kwa miradi hiyo.

Ninapendekeza, Halmashauri ya Wilaya Siha kuhakikisha hatua za kinidhamu zinachukuliwa dhidi ya Maafisa waliohusika katika kupokea zabuni hizo kutoka kwa Wazabuni ambao hawakuwa katika orodha ya nyaraka za

zabuni zilizotolewa. Aidha, katika siku zijazo Halmashauri zinapaswa kutathmini Wazabuni ambao wameshiriki katika mchakato wa manunuzi tu na si vinginevyo.

9.8.61 Kukosekana kwa uthibitisho wa manunuzi ya madirisha ya thamani ya Sh. milioni 54.1

Kanuni ya 244 (1) na (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inasema, "Bidhaa zilizowasilishwa zitakaguliwa, zitachaguliwa baadhi na kupimwa na taasisi inayonunua na hazitakubaliwa ikiwa zipo chini ya viwango vilivyoainishwa katika mkataba. Mikataba itatakiwa kuwa na Kifungu ambacho muuzaji atawajibika kwa gharama zote na gharama zilizotumika kutokana na kukataliwa kwa bidhaa zake kwa kigezo kwamba zipo chini ya viwango vilivyoainishwa katika mkataba ”.

Katika mwaka uliokaguliwa, nimebaini H/W Siha kupitia akaunti ya Sekta ya Afya ililipa kiasi cha Sh. 54,113,250 kwa hati ya malipo Na. 753103V1901206 ya tarehe 27 Juni, 2019 kwa M/s Alson Harold Lyimo kwa ununuzi wa madirisha yatakayotumika katika ujenzi wa majengo mapya katika Hospitali ya Wilaya.

Mapitio ya hati ya madai Na. 0011-13, barua ya uwasilishaji Na. 00059-61, daftari la mapokezi ya vifaa na hati ya kupokelea yaligundua kuwa madirisha 27 yenye vipimo tofauti yalirekodiwa kwenye daftari la mapokezi kama vile yamepokelewa na kutolewa kwenda kwenye mradi kwa ajili ya kutumkika. Hata hivyo, uhakiki wa ujenzi wa mradi huo uliofanywa mnamo tarehe 13 Disemba, 2019 na mahojiano yaliyofanywa na mwenyekiti wa stoo ya mradi na Kamati ya mapokezi tuligundua kuwa ni vifaa vya kutengenezea madirisha (glasi na bomba za fremu za aluminium) tu ndivyo vilipokelewa katika mradi huo. Vilevile, hakukuwa na taarifa ya Kamati ya kupokea na kukagua bidhaa hizo.

Kwa maoni yangu, kupokea bidhaa ambazo hazina vipimo pendekezwa kunaweza kusababisha upotevu wa fedha za Umma. Aidha, kupokea vifaa vya ujenzi wa madirisha bila kukaguliwa kunaweza kusababisha bidhaa zisizo na ubora kutumika na kuathiri ubora wa mradi.

Ninapendekeza Halmashauri ya Wilaya Siha ihakikishe katika siku zijazo, bidhaa zinakaguliwa na Kamati za ukaguzi na mapokezi kabla hazijapokelewa. Aidha, Halmashauri ihakikishe vifaa vinavyopokelewa kwa ajili ya ujenzi vipo katika viwango vinavyotakiwa. Vilevile, gharama ya utengenezaji wa madirisha ilipwe na msambazaji vinginevyo Mkuu wa Kitengo cha Manunuzi awajibike kwa hasara itakayojitokeza.

9.8.62 Vifaa vya ujenzi vya thamani ya Sh. 143.1 milioni vilivyotumika bila uthibitisho

Agizo la 54 (3) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linahitaji rekodi ya mapokezi, matumizi, pamoja na salio la kila kitu kilichopo stoo kuandikwa katika ukurasa wake katika daftari la stoo.

Mapitio ya daftari kuu la vifaa Na. D1 yalibaini Halmashauri ya Wilaya Siha ilitoa vifaa vya thamani ya Sh. 143,155,611 kwa wingi kwa Mhandisi wa Mradi wakati wa ujenzi wa Hospitali ya Wilaya. Hata hivyo, ilibainika kuwa Kamati ya mapokezi haikuhifadhi na kutunza kumbukumbu ya matumizi ya vifaa hivyo kwa kila siku. Kwa hivyo, nilishindwa kuthibitisha matumizi ya vifaa hivyo vya ujenzi. Zaidi ya hayo, nimebaini hati ya kutolea vifaa namba 9482/3 ya tarehe 13 Juni 2019 na Na. 9484 ya tarehe 04 Juni, 2019 hazikutiwa saini na Mhandisi wa mradi. Aidha, jina na sahihi ya aliyeomba na Afisa wa kupokea havikuwepo. Maelezo zaidi yanapatikana kwenye **Jedwali Na.9-70** hapa chini.

Jedwali Na.9-70: Vifaa vya ujenzi vilivyotumika bila uthibitisho

TAREHE	KIFAA	UKURASA NAMBA	IDADI YA VIFAA VILIVYOTO LEWA	UNIT	BEI YA KIFAA (Sh.)	KIASI (Sh.)
13.06.2019	IT Sheet Resin Coater	81	4052	pcs	14,500	58,754,000
13.06.2019	ECO roofing Nails	82	169	kgs	13,000	2,197,000
13.06.2019	Ridged Cap	83	144	pcs	22,000	3,168,000
13.06.2019	Valleys 28G	84	25	pcs	22,000	550,000
13.06.2019	Transparent sheet 28G	85	68	M3	33,217	2,258,756
LEJA FOLIO						
04.06.2019	Treated 3 x 2	35	12969	RF	795	10,310,355
04.06.2019	Treated 4 x 2	36	20316	RF	1,000	20,316,000
04.06.2019	Treated 6 x 2	37	16349	RF	1,500	24,523,500
04.06.2019	Fiscal Board 10 x 1	38	144	RF	26,000	3,744,000
04.06.2019	Treated 2 x 2	39	34668	RF	500	17,334,000
JUMLA						**143,155,611**

Kwa maoni yangu, usimamizi duni wa vifaa vya ujenzi unaweza kusababisha upotevu wa fedha za Umma na ukosefu wa uwajibikaji.

Ninapendekeza Menejimenti ya Halmashauri iimarishe usimamizi wa vifaa na kuhakikisha panakuwepo matumizi sahihi ya vifaa vilivyonunuliwa kwa ajili ya ujenzi wa jengo la hospitali. Aidha, Menejimenti ya Halmashauri iwasilishe maelezo ya namna vifaa vya thamani ya Sh. 143,155,611 vilivyotumika. Vinginevyo, Mkuu wa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi katika Halmashauri ya Wilaya Siha awajibishwe.

9.8.63 Kuchelewesha kumwajiri Mhandisi Mshauri wa usimamizi wa mradi wa thamani ya Sh. bilioni 12.4

Kanuni ya 127 (1) ya kanuni za manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji vyombo vya manunuzi kukamilisha mchakato wa uteuzi na kuingia mkataba na Mhandisi Mshauri aliyechaguliwa kwa wakati wa kutosha kwa Mshauri huyo kukagua nyaraka za

zabuni kabla ya kutoa zabuni kwa Wakandarasi wajenzi. Aya ya (vi) Sehemu ya 4.1.4 na (i) sehemu ya 4.2.3 ya Mwongozo wa Utekelezaji wa miradi ya maji ya mwaka, 2016 inawahitaji Wahandisi washauri wote na/au mikataba inayohusiana na Wakandarasi iwe katika msingi wa utendaji na sio muda.

Mapitio ya jalada la Mkataba Na. LGA/153/2017/2018/W/01 wa thamani ya Sh. 12,437,497,360 kwa ajili ya ujenzi wa mfumo wa maji katika Halmashauri ya Wilaya Wanging'ombe yalibaini kuwa mkataba huo ulitakiwa kutekelezwa kutoka 11 Oktoba 2018 hadi 10 Oktoba 2019. Hata hivyo, mkataba wa utoaji wa huduma za ushauri wa thamani ya Sh. 262,945,300 ulitiwa saini mnamo tarehe 2 Aprili 2019 (miezi mitano baadaya tarehe ya kuanza kwa mradi). Aidha, nimegundua Halmashauri ilisaini Mkataba wa muda wa tarehe 2 Aprili, 2019 hadi 2 Septemba, 2019 kinyume na matakwa ya Wizara ya Maji.

Kwa maoni yangu, kuchelewesha kuingia mkataba na Mhandisi Mshauri wa kusimamia mradi wa ujenzi kunasababisha kuongezeka kwa muda wa utekelezaji wa mradi huo kwa sababu ya kusimamishwa kwa kazi na kubuni upya kwa mradi ambayo inaweza kusababisha gharama ya mradi kuongezeka. Aidha, kusaini mkataba kwa kigezo cha muda badala ya kigezo cha utekelezaji wa mradi, inamaanisha nyongeza yoyote ya muda wa mradi unaosimamiwa itakuwa na nyongeza ya mkataba wa Mhandisi Mshauri, ambayo itasababisha gharama zaidi kwa huduma ya ushauri na hivyo kusababisha kutopatikana kwa thamani ya fedha katika mradi husika.

Ninapendekeza, Halmashauri katika siku zijazo ihakikishe miradi migumu kama hii haianzishwi bila kufanya mashauriano na wataalam ili kupunguza hatari zinazoweza kujitokeza. Aidha, mikataba yote inayohusiana na ushauri (contracts related to consultancy), iwe na msingi wa utendaji ili kukuza matumizi bora ya rasilimali za Umma.

9.8.64 Malipo na uthibitisho wa kazi ya uchimbaji wa mita 15,318.8 za mitaro isiyo na viwango vya bei katika BoQ

Kifungu cha 46.4 cha GCC kinasema "kazi ambazo hakuna kiwango au bei iliyoingizwa kwenye mkataba, havitalipwa na mwajiri na itaeleweka kuwa gharama zake zimefidiwa katika vipengele vingine vya mkataba”.

Mapitio ya jalada la Mkataba Na. LGA/137/2016/2017/RWSSP/W/02 yalibaini H/W Kyerwa iliomba fedha kutoka kwa Katibu wa Wizara ya Maji na Umwagiliaji kwa ajili ya malipo ya kazi zilizofanyika ambazo ni pamoja na uchimbaji wa mifereji (kipengere Na. c(a) cha BoQ). Hata hivyo, gharama ya kazi hizo haikuwekwa wazi katika BoQ.

Nimebaini kati ya mita 15,319 zilizohojiwa, mita 11,688 za kazi zililipwa kupitia hati ya malipo namba 873125V1900279 na kumbukumbu namba 50000002 ya tarehe 06/11/2018 na malipo ya iliyobaki kwa mita 3,630.8 yalikuwa yakisubiri fedha kupokelewa kutoka Wizara ya Maji na Umwagiliaji kama **Jedwali Na.9-71** hapa chini linavyoonesha.

Jedwali Na.9-71: Kazi ya uchimbaji mifereji isiyo na viwango vya gharama katika BoQ

KUMBUKUMBU NAMBA YA BARUA	NAMBA YA CHETI CHA MALIPO	UREFU WA MTARO ULIOCHIMBWA (MITA)
DE.694/977/13/110 ya 03/11/2018	2	11,688.0
DE.694/977/13/108 ya 26/02/2019	4	3,630.8
JUMLA		**15,318.8**

Uongozi wa halmashauri uliijulisha timu ya ukaguzi kuwa shughuli zilipangwa kufanywa na jamii, hata hivyo baadaye jamii haikufanya shughuli hizo.

Kwa maoni yangu, malipo ya aina hiyo yanaweza kuwa ya uongo.

Halmashauri inashauriwa kutoa ushahidi unaoonesha kuwa shughuli zilizotajwa hapo juu zilifanywa na mkandarasi, na iwasilishe ushahidi wa utaratibu sahihi uliofuatwa ili kutoa kazi hiyo kwa wakandarasi. Aidha, ikishindwa kufanya hivyo, Halmashauri ihakikishe kiasi kilicholipwa kinarudishwa.

9.9 Tathmini ya Mwonekano wa utekelezaji wa mpango wa mwaka 2018/19 kulingana na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma

Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011, Kifungu cha 410 inaipa uwezo Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kufanya ukaguzi kuhusu uzingatiaji wa sheria na iwapo thamani ya fedha imepatikana kwenye manunuzi yaliyofanyika na kubaini iwapo taasisi husika zimefanya manunuzi kulingana na sheria.

Kwa kuwa Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma ni mdau mkubwa wa Ofisi yangu katika jukumu langu la uangalizi, sina budi kuunga mkono taarifa ya Mamlaka kwa kuonesha japo kwa muhtasari kwenye ripoti yangu mambo muhimu ya utekelezaji wa mpango wa mwaka kwa kipindi cha Mwaka wa Fedha 2018/2019 kama ilivyooneshwa kwenye taarifa iliyoandikwa na mamlaka hii.

9.9.1 Tathmini ya viashiria hatarishi

Wakati wa ukaguzi wa manunuzi, orodha ya viashiria ilitumika kujua iwapo kuna dalili za ufisadi katika zabuni zilizokaguliwa; iwapo matokeo ya viashiria ni asilimia 20 au zaidi ili kujua iwapo viashiria vinaonesha uwezekano wa kuwapo vitendo vya kifisadi. Tathmini ya viashiria hatarishi iliyofanyika katika halmashauri zilizokaguliwa imebainisha kuwa Manispaa ya Kigamboni imeongoza kuwa na asilimia 20 ya viashiria hatarishi.

Kwa ujumla, udhaifu uliobainika katika hatua za tathmini na kutunuku zabuni ulikuwa ni kukosekana kwa ushahidi wa jinsi

maelezo ya aina ya bidhaa au huduma na gharama za kazi (BoQ) zilivyoandaliwa. Baadhi ya maelezo ya bidhaa kutaja majina ya bidhaa na majina ya watengenezaji, nyaraka za zabuni hazikuidhinishwa na mamlaka husika, na taarifa za ufunguzi wa zabuni.

Udhaifu mwingine ni wajumbe wa bodi ya zabuni kuidhinisha manunuzi bila akidi ya vikao kutimia; taarifa za kutunuku zabuni zilitolewa nje ya muda unaokubalika; mihtasari ya vikao vya majadiliano haikuidhinishwa na mamlaka husika; barua za kutunuku zabuni kutolewa baada ya mkataba kusainiwa; fomu za viapo vya wajumbe wa kamati za tathmini zilisainiwa baada ya kukamilisha zoezi la tathmini; na kutunuku zabuni kwa mwombaji asiyekuwa na bei ya chini.

Katika hatua za usimamizi wa mkataba, kufanya kazi kwa mazoea kulibainika zaidi kuliko hatua mbili za awali. Udhaifu mkubwa ulikuwa kukosekana kwa ushahidi kuwa ongezeko la gharama lilipata idhini ya mamlaka husika; kukubali kupokea kandarasi zisizokuwa na ubora; miradi iliyokamilika pasipo kukabidhiwa kwa wakati, kuchelewa kufanya malipo; na kutojitosheleza kwa nyaraka za taarifa za utekelezaji wa miradi.

9.9.2 Tathmini ya ununuzi kwa kutumia njia ya nguvu kazi

Wakati wa ukaguzi wa manunuzi kwa Mwaka wa Fedha 2018/2019, tathmini ya manunuzi kwa kutumia njia ya nguvukazi ilifanyika ili kubaini ni kwa kiwango gani halmashauri zimetekeleza sheria ya ununuzi na kanuni zake.

Wakati wa kufanya tathmini imeonekana kuwa manunuzi kwa njia ya nguvukazi yanatekelezwa katika ngazi za chini katika halmashauri kama shule, hospitali, na vituo vya afya ambapo taratibu za manunuzi zilitegemea miongozo maalumu itolewayo na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia, na OR-TAMISEMI. Manunuzi mengine yaliYofanyika kwa kutumia nguvukazi yalitekelezwa katika ngazi za juu ya halmashauri ambazo hatua za manunuzi zilisimamiwa na Sheria ya Manunuzi

ya Umma. Lengo la tathmini ilikuwa ni kubaini iwapo Serikali imepata thamani halisi ya fedha katika utekelezaji wa miradi husika; na kutambua namna mchakato wa manunuzi ulivyofanyika, namna manunuzi ya vifaa na huduma yalivyopatikana, namna mikataba ilivyosimamiwa wakati wa utekelezaji, na namna udhibiti wa viwango vya ubora katika kandarasi ulivyofanyika. Mbali na hayo, Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma ilipitia miongozo iliyoandaliwa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia na OR-TAMISEMI ili kubaini maeneo yenye udhaifu na kutoa ushauri stahiki.

9.9.2.1 Udhaifu uliobainika katika manunuzi yaliyofanyika katika ngazi za chini za halmashauri

(i) Utekelezaji wa mchakato wa manunuzi wa nguvukazi (force account)

Kipengele cha utekelezaji wa mchakato wa manunuzi, ukaguzi umebaini kuwa nyaraka za zabuni zilizotumika katika manunuzi ya vifaa hazikufuata miongozo kama iliyotolewa; nyaraka za zabuni zilikosa taarifa muhimu kuhusiana na zabuni hizo na vigezo vya tathmini vilivyowekwa kwenye nyaraka za zabuni kutoeleweka.

(ii) Manunuzi ya bidhaa na huduma kwa kutumia njia ya nguvukazi (force account)

Kwa upande wa manunuzi ya bidhaa na huduma kwa njia ya nguvukazi, ukaguzi umebaini kuwa utaratibu uliotolewa kwenye Kanuni za 5 na 131(b) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016) haukufuatwa. Kwa mantiki hiyo kwa vifaa vya ujenzi vinavyotumika mara kwa mara vinavyosimamiwa na Wakala wa Manunuzi ya Serikali, halmashauri zinatakiwa kununua vifaa hivyo toka kwa mzabuni aliyepewa mikataba midogo. Halmashauri zilihitajika kushindanisha bei kwa angalau wazabuni watatu wa mikataba midogo na kuomba idhini bodi ya zabuni au idhini ya Kamati ya Manunuzi kabla ya kutoa hati

ya kuagizia vifaa kwa mzabuni mweye kiwango kidogo cha bei kutokana na bei ya soko.

(iii) Usimamizi wa mikataba na kazi zilizotekelezwa kwa nguvukazi.

Matokeo ya ukaguzi yameonesha kuwa rasimu za mikataba ya zabuni zilizopitiwa haikuidhinishwa na kamati za manunuzi; mikataba haikufanyiwa upekuzi na wanasheria wa halmashauri; mikataba haikusainiwa kikamilifu; taarifa za utekelezaji hazikuandaliwa; malipo ya vibarua yalikuwa yakifanyika bila kuwa na vigezo vya malipo husika; mikataba ya ujenzi iliyoingiwa na halmashauri na mafundi ilikosa nyaraka muhimu ambazo ni sehemu ya mikataba; malipo yalifanyika bila kufanya ukaguzi wa kazi zilizofanyika; na malipo ya awali yalilipwa ingawa hayajatajwa kwenye mikataba na bila kuwepo dhamana yoyote toka kwa wajenzi.

(iv) Udhibiti ubora wa kazi zilizotekelezwa kwa nguvukazi.

Ukaguzi umebaini kuwa hapakuwa na taarifa ya ukaguzi wa kazi zilizofanyika; hapakuwa na majaribio ya ubora wa kazi zilizofanyika; na mipango kazi ya udhibiti ubora wa kazi haikuandaliwa.

9.9.3 Udhaifu uliobainika kwenye miongozo iliyotolewa na Wizara ya Elimu, Sayansi, na Teknolojia kwa zabuni za nguvukazi kwenye Shule

(i) Mwongozo uliotolewa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

Mwongozo ulikusudia kutumika kwa wadau wote wanaopokea fedha kutoka Wizara ya Elimu, Sayansi, na Teknolojia kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa majengo mbalimbali na miundombinu vyuoni na shuleni. Miongoni mwa mambo yanayoelezewa kwenye Mwongozo ni pamoja na maana ya nguvukazi (force account); mahitaji ya kisheria ili kutumia nguvukazi; lengo la kutumia nguvukazi; utaratibu wa

kuzingatiwa wakati wa utekelezaji; uanzishaji wa kamati zinazohitajika kwenye utekelezaji wa miradi; mchakato wa zabuni; hatua za kuidhinisha zabuni; taratibu za fedha na mahitaji ya fedha; utunzaji kumbukumbu; na uangalizi wa utekelezaji.

Tathmini iliyifanyika kwenye mwongozo huu imebaini udhaifu kama ifuatavyo:

- ✓ Kukosekana kwa ufafanuzi wa muda halisi wa kuandaliwa kwa mpango wa manunuzi na namna mpango wa manunuzi wa kila shule unavyoingizwa kwenye mpango wa manunuzi wa mwaka unaoandaliwa na halmashauri.
- ✓ Mkuu wa shule sio Afisa Masuuli kwa mujibu ya tafsiri ya kifungu cha 3 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011.
- ✓ Kuwepo kwa aya zinazotoa taarifa inayokinzana kuhusu uidhinishaji wa mpango wa manunuzi; na mwongozo hausemi chochote kuhusu namna ya kupata wajumbe wa timu ya tathmini namna ya tathmini itakavyoendeshwa na wapi taarifa ya tathmini hiyo itapasa kupelekwa;
- ✓ Taratibu za uidhinishaji zilizopo kwenye mwongozo zinaendana na matakwa ya kwenye Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 na kanuni zake za Mwaka 2013 ambazo hazipo mashuleni na vyuoni.
- ✓ Mwongozo hautoi taratibu halisi za kufuata endapo shule inakusudia kuajiri vibarua na kununua vifaa kwa ajili ya utekelezaji wa miradi
- ✓ Kuwepo kwa mkanganyiko wa mamlaka yaliyokasimiwa kuhusu uidhinishaji wa mapendekezo ya kamati ya tathmini kati ya kamati za manunuzi na bodi za zabuni.
- ✓ Mwongozo hauelezi ni wakati gani taasisi inahitajika kuandaa na kuwasilisha mahitaji ya mradi Wizarani.
- ✓ Mwongozo una vipengele vinavyopingana juu ya kuainisha mahitaji ya mradi.
- ✓ Mwongozo hautoi utaratibu ambao shule zitafuata ili kumpata fundi mkuu na vibarua.

- ✓ Mwongozo hautoi utaratibu wa kufuata kwa kamati ya Manunuzi katika kununua vifaa vya ujenzi kutoka kwenye jamii inayowazunguka.
- ✓ Mwongozo hauelekezi namna ya kudhibiti ubora.

(ii) Mwongozo uliotolewa na OR - TAMISEMI

Pamoja na mambo mengine, mwongozo unalenga kutoa maana ya nguvukazi, mazingira ambayo nguvukazi inatumika, taratibu za kufuata katika kutekeleza miradi kwa kutumia nguvukazi, na wajibu wa kila mhusika mkuu wa kuangalia utekelezaji wa mradi. Tathmini iliyofanyika katika Mwongozo huu imebaini mapungufu mbalimbali ambayo ni:

- ✓ Kushindwa kuonesha muda wa kuainisha mahitaji na kama ni mahitaji yanayohitajika kuwepo kwenye mpango wa mwaka wa manunuzi ulioidhinishwa na bodi ya zabuni ya sekretarieti ya mkoa.
- ✓ Muundo wa kamati ya manunuzi, ukaguzi wa vifaa, na kamati ya ujenzi ndani ya kituo cha afya haijaainishwa katika mwongozo.
- ✓ Mwongozo unaelekeza watumishi walioteuliwa kutekeleza mradi kuidhinishwa na Mamlaka husika, lakini haieleweki ni mamlaka gani husika iwapo ni ya vituo vya afya ama ofisi ya sekretarieti ya mkoa.
- ✓ Taratibu za kufuata kufanya manunuzi ya vifaa vya utekelezaji wa mradi hazijaainishwa.
- ✓ Mwongozo haujitoshelezi kwa kutokuonesha namna bora ya kumpata fundi mkuu pamoja na vibarua.
- ✓ Mchakato wa tathmini, ngazi za kuidhinisha masuala ya manunuzi, na masuala ya udhibiti wa ubora hayakuzingatiwa.

9.9.3.1 Hatua zinazopaswa kuchukuliwa

(i) Kufuatia udhaifu uliobainishwa na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma juu ya miongozo iliyotolewa na Wizara hizo mbili juu ya kutumia njia ya nguvukazi kwenye manunuzi na kutokana na Kifungu cha 106 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma

ya Mwaka 2011, Mamlaka itatoa mwongozo utakaondoa udhaifu uliooneshwa. Mwongozo utakaotolewa utawezesha njia ya manunuzi kwa kutumia nguvukazi katika ngazi zote kufanyika kwa ufanisi na tija.

Mwongozo kwa ajili ya serikali za vijiji na kata unapaswa kuzingatia ugatuzi wa madaraka wa maofisa masuuli, bodi za zabuni, na majukumu ya vitengo vya manunuzi kwenda ngazi za chini; kutumika kwa nyaraka mahsusi za zabuni; taratibu za kumpata fundi na kununua vifaa; taratibu za usimamizi wa mikataba; na taratibu za udhibiti wa ubora.

Taratibu zilizowekwa katika Kanuni za 131(4)(b) na 5 za Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 zilizorekebishwa na Kanuni ya 42 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2016 zinapaswa kufuatwa, ambapo vifaa vya ujenzi kama vile bidhaa zinazotumika mara kwa mara zinazosimamiwa na Wakala wa Serikali wa Manunuzi ya Umma, halmashauri zinapaswa kununua bidhaa hizo kutoka kwa wazabuni walio na mikataba na Wakala wa Huduma za Manunuzi ya Serikali (GPSA). Halmashauri zinahitajika kufanya ushindanishi wa bei kutoka kwa angalau wazabuni watatu wenye mikataba midogo ya manunuzi ya vifaa na kuomba idhini ya bodi za zabuni/ kamati za manunuzi kabla ya kutoa hati ya kuagizia vifaa kwa wazabuni wenye bei nafuu kulingana na bei ya soko.

(ii) Kuhusu hoja zitokanazo na utumiaji wa mpango wa uwezeshaji wazawa (Preference schemes) katika halmashauri na kwa kuwa halmashauri zina udhaifu wa utumiaji wa mifumo hiyo, halmashauri zinapaswa kuandaa mafunzo yatakayoendeshwa na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma. Mamlaka itaelekeza wakaguzi wa ndani wa halmashauri kuhakikisha kuwa taarifa zao za robo mwaka zinaelezea ufuatiliaji wa mpango wa uwezeshaji wazawa unafanyika kwa kila halmashauri, na Mamlaka itaendelea kufuatilia utekelezaji wake kwa kila mwaka. Na kwa kuwa Mamlaka inao mwongozo, itauwasilisha kwenye halmashauri kwa ajili ya kujenga uelewa wa pamoja.

9.9.4 Njia ya ununuzi pasipo ushindani

Kuhusu njia hii manunuzi, muda uliowekwa na Sheria ya manunuzi na utaratibu uliozoeleka kwa mujibu wa Mamlaka ni siku 102 kwa mchakato wote wa manunuzi kuanzia kuwasilishwa kwa mahitaji na idara husika hadi kusainiwa kwa mkataba.

Hata hivyo, imebainika kuwa katika halmashauri mbili, wastani wa muda uliotumika kwa hatua zote za mchakato wa manunuzi kwa Manispaa ya Ubungo ulikuwa siku 360 na siku 149 kwa Halmashauri ya Wilaya ya Iringa mtawalia ikilinganishwa na uhalisia wa siku 102 katika hatua zote za mzungo wa manunuzi kama zilivyoelekezwa na Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 na utaratibu ulioanzishwa na Mamlaka.

9.9.5 Njia ya ushindanishi wa zabuni kitaifa (NCB)

Kwa kutumia njia hii, muda uliokubalika unaohitajika na Sheria ya Mnunuzi na utaratibu uliozoeleka na Mamlaka ni siku 102 kwa mzunguko wote wa manunuzi hadi kusaini mkataba. Tathmini iliyofanyika kwenye halmashauri 61 kwa zabuni zilizotumia njia hii, imebainika kuwa kwa wastani halmashauri zimetumia siku 151 ikilinganishwa na wastani wa muda wa siku 102 zinazokubaliwa na Mamlaka.

Zifuatazo ni Halmashauri zilizotumia zaidi ya siku 102 katika mzunguko wa manunuzi kama inavyoonyeshwa kwenye **Jedwali Na.9-72** hapa chini.

Jedwali Na.9-72: Halmashauri zilizotumia siku zaidi ya 102

Na	Halmashauri	Wastani siku zilizotumika
1	H/M Ilala	129
2	H/W Kalambo	329
3	H/W Babati	178
4	H/W Kaliua	279
5	H/W Bariadi	171

6	H/W Meatu	121
7	H/W Kyela	277
8	H/W Simanjiro	108
9	H/W Pangani	110

9.9.6 Uchunguzi uliofanyika katika Halmashauri ya Wilaya Nkasi

Uchunguzi ulifanyika baada ya Mamlaka kupokea taarifa kutoka TAKUKURU kuhusu mikataba miwili ya miradi ya maji iliyotekelezwa katika Halmashauri ya Wilaya ya Nkasi kukutwa na mapungufu mbalimbali kwenye mchakato wa manunuzi na utekelezaji wa miradi hiyo. Lengo la uchunguzi lilikuwa ni kubaini iwapo matakwa ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2004 na Kanuni zake na Sheria ya Manunuzi wa Umma ya Mwaka 2011 na Kanuni zake yalizingatiwa ipasavyo wakati wa mchakato wa kuwapata washauri na wakandarasi kwenye miradi ya maji katika Halmashauri ya Wilaya ya Nkasi. Uchunguzi huu ulihusisha mikataba minne ambayo ilitekelezwa kati ya Mwaka wa Fedha 2009/2010 na Mwaka wa Fedha 2016/2017 ya thamani ya Sh. bilioni 15.3. Yafuatayo ni mapungufu yaliyobainika wakati wa mapitio ya utekelezaji wa zabuni.

(a) Huduma ya kutoa ushauri wa kiufundi juu ya usambazaji wa maji na huduma za usafi wa mazingira vijijini

Uchunguzi ulibaini kuwa mhandisi mshauri, Kampuni ya O & A ikishirikiana kibiashara na Kampuni ya Carl Bro & Adate FSP ilichelewesha kukamilisha kazi kwa takribani siku 295 na hapakuwa na sababu za msingi zilizotolewa juu ya ucheleweshaji huo. Aidha, hapakuwa na ushahidi kuthibitisha kuwa nyongeza ya muda wa utekelezaji ilitolewa. Halmashauri ilifikia makubaliano na mwandisi mshauri kuhusu nyongeza ya muda baada ya kumalizika kwa muda wa awali wa mkataba kwa takribani siku 986. Taarifa zilizoandaliwa na mhandisi mshauri hazikuonesha kwa kina kazi ambazo zilihitajika kufanyika.

(b) Mkataba ulioingiwa baina ya Halmashauri ya (W) Nkasi na Kampuni ya M/s Fally Enterprises Limited na Kampuni ya Wimbe Consult Limited kwa ajili ya Miradi ya Maji ya Isale na Mpasa (Mikataba Na. NKS/DC/LGA/10/WSDP/IS/2013/2014, NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/14) na Mradi wa Maji wa Kamwanda (Mkataba Na. NKS/DC/LGA/100/WSDP/MPS/2013/14) Mwaka 2013

Uchunguzi umebaini kuwa tangazo la zabuni halikuainisha kikomo cha daraja kwa wakandarasi waliostahiki zabuni kwa kazi hiyo. Mkandarasi M/s Fally Enterprise Limited alitumia cheti cha usajili cha kughushi kilichoonesha kutolewa na Bodi ya Usajili wa Wakandarasi (CRB) cha daraja la saba chenye usajili namba C7/1795/9/1012 wakati wa uwasilishaji wa ombi la kutekeleza miradi ya maji ya Isale na Mpasa. Vilevile, hati za makubaliano ya miradi ya maji ya Isale, Mpasa, na Kamwanda hazikuandaliwa vizuri kwani ziliambatanishwa na hati zisizohitajika na baadhi ya hati muhimu hazikuambatanishwa.

Uchunguzi pia umebaini kuwa, Mkandarasi M/s Fally Enterprises Limited ilichelewa kuanza utekelezaji wa mkataba kwa wakati kinyume na muda uliowekwa katika mkataba; hakukuwa na ushahidi wa Mkandarasi M/S Wimbe Consult Ltd kuwasilisha dhamana ya utendaji mara baada ya kusainiwa kwa mkataba; na hakukuwa na ushahidi kuwa kazi zilizotekelezwa na Mkandarasi M/s Wimbe Consult Limited zilikaguliwa na kufanyiwa uhakiki wa vipimo kabla ya malipo kufanyika. Mkandarasi M/s Wimbe Consult Limited alilipwa shilingi milioni mbili kwa ajili ya bima na shilingi milioni moja kwa ajili ya manunuzi ya vifaa vya upimaji lakini hakukuwa na ushahidi kuwa pesa zilizolipwa zilitumika kweli kwa madhumuni yaliyokusudiwa. Mwisho, uchunguzi ulibaini kuwa Serikali ilipata hasara ya jumla ya Sh. milioni 100 zilizotumika kununua vifaa vya kazi ambavyo vilitelekezwa katika mradi wa kusambaza maji katika Kijiji cha Mpasa.

(c) **Viongezeo vya mikataba ambayo iliingiwa mwaka 2017 baina ya Halmashauri ya (W) Nkasi na wakandarasi Fally Enterprise na Wimbe Consult Limited kwa Miradi ya Maji ya Isale, Mpasa, na Kamwanda.**

Uchunguzi umebaini kuwa, baada ya kuwapo kwa mabadiliko ya wigo wa kazi katika Miradi ya Maji ya Isale, Mpasa, na Kamwanda, wazabuni hawakupewa nyaraka kamili za zabuni zenye maelezo ya kutosha ili kuwawezesha kuwasilisha zabuni zinazokidhi matakwa. Vilevile, taratibu za kufanya tathmini ya zabuni hazikuzingatiwa kwani wajumbe waliopendekezwa kuunda kamati ya tathmini ya zabuni hawakuidhinishwa na ofisa masuuli; tathmini ya zabuni ilifanywa na wajumbe wawili tu kinyume na Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi Umma za Mwaka 2013; na wajumbe hawakusaini fomu za mgongano wa maslahi.

Uchunguzi pia ulibaini kuwa, taratibu za majadiliano hazikufuatwa ikizingatiwa kwamba, wajumbe wa timu ya majadiliano hawakuteuliwa; mpango wa majadiliano haukuandaliwa; na matokeo ya majadiliano hayakuidhinishwa na bodi ya zabuni. Aidha, baadhi ya vipengele kwenye mchanganuo wa gharama za kazi ambavyo nukuu ya bei haikuwasilishwa na Mzabuni viliwekewa nukuu ya bei wakati wa majadiliano; haikuwa sahihi kwa halmashauri kuingia makubaliano ya nyongeza ya mkataba baada ya kubadilika kwa wigo wa kazi za miradi ya maji kwa kuzingatia kuwa mahitaji mengi yalibadilika hivyo ilipaswa kuingiwa kwa mkataba mpya kwa kufuata mchakato mpya wa manunuzi.

Zaidi ya hayo, Halmashauri iliwasilisha taarifa zisizo sahihi kuhusu thamani ya mkataba wa mzabuni kwa Bodi ya Usajili wa Wakandarasi, ambayo ilimwezesha Mzabuni kuzingatiwa katika ombi la kufanya kazi ambayo hakustahili. Halikadhalika, Halmashauri ililipa malipo ya awali kwa Mkandarasi M/S Fally Enterprise Limited kwa kutumia uthibitisho wa bima kama dhamana badala ya dhamana ya benki kinyume na Kifungu cha

24 cha Masharti Maalumu ya Mkataba; Halmashauri ililipa malipo ya awali kwa Mkandarasi M/S Fally Enterprise Limited zaidi ya ilivyoelekezwa kwenye mkataba; hakukuwa na ushahidi kuwa vifaa vya mradi vilifanyiwa majaribio katika maabara zilizothibitishwa; Halmashauri ilicheleweshа kumlipa M/S Fally Enterprise Limited kupitia cheti Na 1 kwa karibu siku 150; nyongeza ya muda wa mkataba wa Mradi wa Maji wa Mpasa ilitolewa wiki mbili baada ya muda wa mkataba kwisha; na hakukuwa na ushahidi kuwa Hamashauri iliteua wasimamizi wa mradi wa Miradi ya Maji ya Isale, Mpasa, na Kamwanda kinyume na Kanuni 252 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

Kutokana na mapungufu yaliyobainika, Halmashauri ilielekezwa kuhakikisha kuwa wahandisi washauri wanatekeleza kikamilifu majukumu yao ya mikataba; nyongeza ya mikataba inasainiwa kabla ya kwisha kipindi cha mkataba; na hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya Mkandarasi M/S Fally Enterprise Limited kwa kutumia cheti cha kughushi cha Bodi ya Usajili wa Wakandarasi kilichofanikisha kupewa mikataba ya miradi ya maji ya Isale na Mpasa. Aidha, Halmashauri iombe ushauri kutoka kwa Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali juu ya uhalali wa mkataba ulioingiwa kati ya Halmashauri na M/S Fally Enterprise kutokana na mapungufu kadhaa yaliyobainika ikiwa ni pamoja na uwasilishaji wa cheti cha kughushi cha Bodi ya Usajili wa Wakandarasi; Halmashauri ifanya uamuzi wa kuvunja mkataba na Mkandarasi M/S Wimbe Consult Limited wa utekelezaji wa Mradi wa Maji wa Kamwanda na kuanzisha upya mchakato wa zabuni. Halmashauri ilishauriwa pia, kwa kushirikiana na Wizara ya Maji, kukagua taarifa ya muundo wa Mradi wa Maji wa Kamwanda ili kuwa na uhakika juu ya chanzo ambacho kitatumika kusambaza maji katika kijiji cha Kamwanda.

Halmashauri pia ilielekezwa kuhakikisha kuwa matangazo ya zabuni na nyaraka za zabuni zinatayarishwa ipasavyo; kuanza

utekelezaji wa mkataba mara baada ya kusainiwa kwa mkataba; zabuni zinatathminishwa vizuri sanjari na mahitaji yaliyotajwa kwenye nyaraka za zabuni; watumishi wa Kitengo cha Manunuzi na watumishi wengine wa halmashauri wanapatiwa mafunzo juu ya Sheria na Kanuni za manunuzi; malipo yanafanywa kwa wakati; na mabadiliko yoyote yaliyofanywa katika mikataba iliyopo inapata idhini ya mamlaka husika.

Mwisho, Halmashauri ilishauriwa ichukue hatua za kinidhamu kwa ofisa yeyote aliyekiuka matakwa ya Sheria na Kanuni juu ya mchakato wa manunuzi na utekelezaji wa miradi ya maji ya Isale, Mpasa, na Kamwanda.

9.9.7 Ushauri wa jumla juu ya yaliyojiri kwenye ukaguzi

Kutokana na mapungufu yaliyotokanan na ukaguzi wa mazingatio ya Sheria na Kanuni za manunuzi, mapendekezo yafuatayo yametolewa.

(i) Ninawashauri maofisa masuuli wa halmashauri zenye utendaji hafifu kueleza sababu kwa nini hatua za kinidhamu na kisheria zisichukuliwe na mamlaka zao za nidhamu kwa utendaji usioridhisha wa halmashauri zao. Ushauri huu ni kwa mujibu wa Vifungu vya 20 na 104 (2)(c) vya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011. Halmashauri zenye utendaji usioridhisha kwenye manunuzi ni Halmashauri ya Wilaya ya Kaliua na Halmashauri ya Wilaya ya Nsimbo.

(ii) Inashauriwa halmashauri zenye utendaji kati ya asilimia 0 hadi 50 ya kiwango cha uzingatiaji wa sheria zinatakiwa, kwa kushirikiana na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma, kuandaa mafunzo kwa watumishi wao kuhusu namna ya kutumia kanuni, miongozo, na mifumo iliyoandaliwa na Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma.

(iii) Ninashauri halmashauri zenye mikataba iliyotathminiwa na kuonekana kuwa na udhaifu wa kiutendaji kama vile Halmashauri ya Mji wa Kahama, hatua za kinidhamu zichukuliwe kwa wahusika waliosababisha mikataba kuwa na alama mbaya katika utekelezaji.

(iv) Ninashauri, kwa taasisi nunuzi ambazo mikataba yake ilifanyiwa tathmini na kuwa na utendaji unaoridhisha wa kiasi kati ya asilimia 50 hadi 74, ziandae na kuwasilisha kwenye Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma taarifa za utekelezaji wa namna zitakavyoshughulikia mapungufu yaliyobainika ili kuboresha mchakato wa manunuzi. Halmashauri katika kundi hili zinahitajika kuiomba Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma kutoa mafunzo juu ya udhaifu uliobainika.

(v) Ninashauri maofisa masuuli wa halmashauri zilizokaguliwa na kutakiwa kutekeleza mapendekezo yaliyotolewa kwenye taarifa ya Mamlaka ya Udhibiti wa Manunuzi ya Umma wawasilishe utekelezaji wake kwa Mamlaka ndani ya miezi mitatu baada ya kupokea taarifa husika kwa mujibu wa Kanuni ya 92 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

(vi) Ninashauri taarifa ya ukaguzi kwa kila halmashauri na miradi iliyobainika kuwa na alama ya asilimia 20 au zaidi ya viashiria vya rushwa kuwasilishwa TAKUKURU kwa ajili ya uchunguzi zaidi na hatua sahihi za kuchukuliwa.

SURA YA 10

USIMAMIZI WA MATUMIZI

10.1 Utangulizi

Usimamizi wa matumizi ya umma inahusisha uandaaji wa bajeti ya sekta ya umma iliyojikita kufanikisha mambo matatu ambayo ni nidhamu ya fedha, ufanisi kwenye kupanga matumizi, pamoja na ufanisi kwenye utendaji. Huhusisha masuala yote ya udhibiti na usimamizi wa fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kuleta tija na ufanisi kwenye matumizi ya rasilimali za umma, kuimarisha uwajibikaji, na kuweka mamlaka za kisheria na udhibiti kwa lengo la kuimarisha maslahi endelevu ya umma.

10.2 Mapungufu yaliyobainika kwenye usimamizi wa matumizi

Ukaguzi uliofanyika kwenye eneo la usimamizi wa matumizi ya umma katika mamlaka za serikali za mitaa katika mwaka wa fedha 2018/19 umebaini mapungufu kadhaa ambayo yanahitaji kupatiwa ufumbuzi ili kupata matokeo yanayotarajiwa. Maelezo ya mapungufu pamoja na mapendekezo yake ni kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.10-1** hapa chini.

Jedwali Na.10-1: Mapungufu yaliyobainika kwenye usimamizi wa matumizi

Muhtasari wa mapungufu	Na.	mapungufu yaliyohojiwa	Idadi ya Halma-shauri	Kiasi (Sh.)
Kukithiri kwa ukiukaji wa bajeti iliyoidhinishwa	1.	Matumizi yasiyokuwa katika bajeti na fedha zilizobadilishiwa matumizi	38	10,623,048,421
	2.	Matumizi yaliyolipiwa katika vifungu visivyostahiki	28	1,133,435,958

	3.	Uhamisho wa Fedha za ndani kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa njia ya mikopo ambayo haijarejeshwa	16	943,621,059
	4.	Mikopo kutoka akaunti ya Amana isiyorejeshwa	25	2,920,008,693
	5.	Malipo ya madeni ya miaka ya nyuma ambayo hayakuoneshwa kwenye hesabu za miaka husika	23	721,175,506
Hoja zitotakanazo na udhaifu katika udhibiti wa matumizi	6.	Matumizi yasiyo na udhibiti, na yaliyolipwa zaidi kutoka katika akaunti ya Amana	67	9,676,882,553
	7.	Malipo ambayo hayakukatwa kodi ya zuio na kuwasilishwa Mamlaka ya Mapato Tanzania	29	559,569,486
	8.	Mapungufu katika usimamizi wa masurufu	55	2,214,575,172
	9.	Malipo kwa bidhaa ambazo hazijapokelewa	9	452,742,498
	10.	Malipo ambayo hayakufanyiwa ukaguzi wa awali	28	1,511,055,580
Upotevu wa fedha za umma kutokana na usimamizi mbovu	11.	Matumizi yaliyofanyika pasipo serikali kupata huduma wala manufaa	15	417,097,179
	12.	Malipo yasiyostahili	34	1,555,339,716
	13.	Hati za malipo zilizokosekana wakati wa ukaguzi	14	630,203,898
	14.	Ununuzi wa bidhaa na huduma usioambatana na utoaji wa stakabadhi za mfumo wa kielekitroniki	58	2,709,328,508
	15.	Malipo yaliyofanyika bila kuwa na viambatisho vinavyojitosheleza	92	3,450,794,429

	16	Mapungufu katika matumizi ya mafuta	46	1,579,676,059

Kutokana na maboresho makubwa yaliyofanyika katika mifumo ya udhibiti wa ndani na kuongezeka kwa kasi ya utekelezaji wa mapendekezo yangu ya ukaguzi, ninatarajia kushuhudia kuimarika kwa usimamizi na udhibiti wa matumizi kwa siku zijazo.

10.3 Malipo yaliyofanyika bila kuwa na viambatisho vinavyojitosheleza Sh. 3,450,794,429

Agizo la 8 (2) (c) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linawataka wakuu wa idara pamoja na watunza hazina kutunza na kudhibiti nyaraka za fedha katika idara zao.

Kinyume na matakwa ya Agizo hili, kwa mwaka wa fedha uliokaguliwa, nimebaini matumizi ya jumla ya Sh. 3,450,794,429 katika mamlaka 92 za serikali za mitaa hayakuwa na viambatisho vinavyojitosheleza. Kutokana na kukosekana kwa viambatisho hivyo muhimu nimeshindwa kuthibitisha uhalali wa malipo hayo. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizofanya malipo bila kuwa na viambatisho toshelezi inaoneshwa kwenye **Kiambatisho 10-1.**

Vilevile, nimebaini kupungua kwa malipo hayo kwa Sh. 3,265,855,081 sawa na asilimia 49 ikilinganishwa na malipo yaliyohojiwa katika mwaka wa fedha uliopita. Hii inaonesha kuwa mamlaka za serikali za mitaa bado hazijatengeneza mfumo wa udhibiti wa ndani ulio imara ili kuzuia kujirudia kwa mapungufu yaliyohojiwa.

Pia, nimebaini mamlaka 21 za serikali za mitaa zilikuwa na malipo yasiyo na viambatisho yenye kiasi kikubwa ambayo ni sawa na asilimia 62 ya kiasi chote kilichohojiwa.

Majedwali Na.10-2 na **10-3** hapa chini yanaonesha mamlaka za serikali za mitaa 21 zenye malipo yasiyo na viambatisho yenye kiasi kikubwa pamoja na mwenendo wa malipo yasiyo na viambatisho kwa miaka mitatu mfululizo.

Jedwali Na.10-2: Orodha ya mamlaka 21 za serikali za mitaa zenye malipo yenye kiasi kikubwa yasiyo na viambatisho toshelezi

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Songea	273,330,325	11.	H/W Kyerwa	71,507,843.36
2.	H/W Bunda	243,685,107	12.	H/W Kwimba	69,385,371.55
3.	H/M Ilemela	196,717,037	13.	H/W Kishapu	68,694,833
4.	H/W Handeni	167,065,463	14.	H/W Karatu	59,179,152
5.	H/M Sumbawanga	126,072,316	15.	H/W Kilosa	57,424,366
6.	H/Jiji Dodoma	120,561,706	16.	H/W Momba	56,872,476
7.	H/W Chunya	96,632,380	17.	H/W Namtumbo	56,448,000
8.	H/M Kinondoni	90,753,200	18.	H/W Meatu	55,735,065
9.	H/M Temeke	80,690,470	19.	H/W Butiama	54,286,240
10.	H/Mji Kahama	76,221,837	20.	H/W Mbinga	52,354,205
			21.	H/W Tarime	51,747,700
				Jumla	**2,125,365,093**

Jedwali Na.10-3: Mwenendo wa malipo yasiyo na viambatisho toshelezi kwa miaka mitatu

Mwaka	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (Sh.)
2018/2019	92	3,450,794,429
2017/2018	106	6,716,649,510
2016/2017	114	5,362,908,811
2015/2016	80	3,878,602,680

Mwenendo kwenye **Jedwali Na.10-3** hapo juu unaonesha kuwa kiasi na idadi ya mamlaka za serikali za mitaa zilizofanya malipo bila kuwa na viambatisho vinavyojitosheleza imepungua. Hata hivyo, kiasi kilichohojiwa kina pungua kila

mwaka, hivyo kusasabisha tishio kubwa kwenye udhibiti uliopo kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Ninapendekeza menejimenti za halmashauri ziimarishe utunzaji na usimamizi wa nyaraka za kiuhasibu kwa kuanzisha mfumo thabiti wa udhibiti utakaohakikisha uhifadhi salama wa hati za malipo pamoja na viambatisho vyake. Vilevile, menejimenti za halmashauri zinashauriwa kuboresha kitengo cha ukaguzi wa awali ambacho kitapitia kwa umakini hati za malipo kabla ya kuidhinishwa kwa ajili ya malipo.

10.4 Hati za malipo zilizokosekana Sh. 630,203,898

Maagizo Na. 34(1) na 104(3) ya Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 yanawataka watunza hazina wa mamlaka za serikali za mitaa kuweka mfumo makini wa kiuhasibu na utunzaji salama wa nyaraka za malipo.

Hati za malipo pamoja na viambatisho vyake vinatakiwa kuhifadhiwa kwa muda usiopungua miaka mitano (5).

Katika mwaka niliokagua, nimebaini halmashauri 14 hazikuwasilisha hati za malipo zenye thamani ya Sh. 630,203,898 kwa ajili ya ukaguzi kinyume na agizo lililotajwa hapo juu. Kukosekana kwa hati za malipo pamoja na viambatisho vyake kunazuia mawanda ya ukaguzi na hivyo kunifanya nishindwe kuthibitisha uhalali na usahihi wa malipo hayo. Matatizo zaidi yapo katika Halmashauri ya Manispaa ya Tabora ambayo ilikuwa na asilimia 38 ya hati zote za malipo zote zilizokosekana ikifuatiwa na Halmashauri ya wilaya ya Mbinga yenye asilimia 16.

Jedwali 10-4: Orodha ya Halmashauri zenye hati za malipo zilizokosekana wakati wa ukaguzi

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/M Tabora	239,966,462	8.	H/W Siha	10,137,720
2.	H/W Mbinga	100,040,800	9.	H/W Tarime	9,856,825
3.	H/W Chalinze	68,809,208	10.	H/W Ikungi	8,557,943
4.	H/W Bahi	56,116,577	11.	H/W Madaba	8,499,000
5.	H/W Kyerwa	50,857,407	12.	H/Mji Geita	7,690,605
6.	H/W Missenyi	40,939,378	13.	H/W Musoma	4,260,000
7.	H/W Butiama	22,201,974	14.	H/W Songea	2,270,000
Jumla					**630,203,898**

Ninarejea mapendekezo niliyoyatoa kwenye taarifa za miaka ya nyuma kwamba menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuimarisha mifumo ya udhibiti wa ndani kwenye uhifadhi wa nyaraka pamoja na hati za malipo na kuzingatia matakwa ya Agizo lililotajwa hapo juu ili kupunguza uwezekano wa kupotea kwa hati za malipo.

10.5 Matumizi yaliyofanyika pasipo serikali kupata huduma wala manufaa Sh. 417,097,259

Matumizi ambayo halmashauri haijapata thamani ya fedha iliyolipa ni malipo yasiyo na manufaa. Malipo haya kwa uchache yanajumuisha kulipa gharama za tozo, adhabu au riba kwa kushindwa kuzingatia vipengele vya mikataba na ulipaji wa posho kwa watumishi kwa shughuli ambazo hazikufanyika. Katika mwaka huu wa ukaguzi, mamlaka 15 za serikali za mitaa zililipa malipo yasiyo ya manufaa na tija kwa Serikali ya jumla ya Sh. 417,097,259. Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa, aina ya malipo, na kiasi kilicholipwa inaoneshwa kwenye **Jedwali Na.10-5** hapa chini:

Jedwali Na.10-5: Malipo yasiyokuwa na manufaa kwa Halmashauri

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Aina ya malipo
1	H/Jiji Arusha	104,784,000	Gharama zilizotokanana huduma ya ulinzi ambazo zingeweza kuepukika.
2	H/W Arusha	7,477,578	Malipo zaidi ya posho kwa waheshimiwa madiwani
3	H/W Muheza	79,681,092	Adhabu zilizotokana na kutopeleka makato ya kisheria ya Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa
4	H/W Lushoto	36,720,000	Posho zilizolipwa kwa ajili ya kupanga na kupima maeneo ya Mnazi Sisal
5	H/W Maswa	81,843,953	Malipo zaidi kwa TANESCO kwa ajili ya uwekaji wa umeme
6	H/W Monduli	23,500,000	Hasara inayotokana na malipo ya posho ya nyumba
		21,897,448	Malipo ya gharama chapa ya wanyama yaliyolipwa mara mbili
7	H/W Bagamoyo	18,000,000	Adhabu kutokana na kuchelewa kulipa malipo ya wajibu
8	H/W Karatu	14,295,000	Malipo ya posho yaliyolipwa zaidi
9	H/W Ngorongoro	9,850,000	Malipo ya posho yaliyolipwa zaidi
10	H/W Kilosa	5,279,528	Adhabu iliyolipwa Mamlaka ya Mapato kutokana na kucheleweshа kupeleka kodi ya zuio
12	H/M Tabora	4,090,000	Posho ya kikao iliyolipwa kwa wajumbe ambao hawakuhudhuria
13	H/W Tandahimba	3,600,000	Marekebisho yaliyofanywa kwa vifaa vya maabara ambavyo bado havifanyi kazi
14	H/W Longido	3,353,580	malipo yaliyolipwa zaidi kwa mzabuni
15	H/W Mtwara	2,725,000	Gharama ya matengenezo makubwa ya pampu ya mradi ambayo bado haifanyi kazi
Jumla		**417,097,179**	

Ninapendekeza kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuwapatia mafunzo wanasheria na kuimarisha

mifumo ya udhibiti wa ndani ili kuhakikisha madai yote yaliyofikia muda wa kulipwa yanalipwa kwa wakati; malipo yanafanyika kwa shughuli stahiki na sheria na kanuni mbalimbali zinafuatwa wakati wa kufanya maamuzi.

10.6 Matumizi yaliyolipiwa katika vifungu visivyohusika Sh. 1,133,435,958

Agizo la 23(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linaelekeza kuwa kila malipo na uainishwaji wa vifungu vya mapato ufanyike kwa mujibu wa bajeti iliyoidhinishwa. Malipo yanapofanyika kwa kutumia vifungu visivyohusika, yanasababisha kuripoti matumizi zaidi au pungufu kwenye vifungu husika; hatimaye kutoa taarifa isiyo sahihi ya mali na matumizi kwenye hesabu za mwisho.

Wakati wa ukaguzi kwa Mwaka wa Fedha 2018/19, nimebaini mamlaka 28 za serikali za mitaa zimetumia vifungu vya matumizi visivyohusika kwa kufanya malipo ya kiasi cha Sh. 1,133,435,958 kinyume na agizo lililotajwa hapo juu, kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.10-6** hapa chini.

Jedwali Na.10-6: Matumizi yaliyofanyika kwa kutumia vifungu visivyohusika

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Buhigwe	205,678,919	15.	H/W Mafia	59,048,000
2.	H/W Bahi	44,124,760	16.	H/W Mbogwe	16,154,982.48
3.	H/W Bunda	41,467,718	17.	H/W Mbulu	4,810,000
4.	H/W Chamwino	66,486,080	18.	H/M Moshi	13,646,500
5.	H/W Chunya	14,931,500	19.	H/M Mpanda	4,140,000
6.	H/Mji Ifakara	48,031,313	20.	H/W Musoma	36,405,920.50
7.	H/W Ileje	5,120,000	21.	H/W Mvomero	8,457,000.00
8.	H/W Itigi	61,269,456	22.	H/Jiji Mwanza	8,990,000
9.	H/W Karatu	141,818,293	23.	H/W Nsimbo	11,115,332

10.	H/W Kilosa	141,974,189	24.	H/W Rombo	13,108,400
11.	H/W Kondoa	53,240,000	25.	H/W Siha	18,487,280
12.	H/W Korogwe	22,306,905	26.	H/W Singida	6,797,000
13.	H/W Longido	6,275,500	27.	H/M Tabora	15,323,960
14.	H/W Madaba	5,790,950	28.	H/Mji Tunduma	58,436,000
				Jumla	**1,133,435,958**

Ninarejea mapendekezo ya miaka ya nyuma kuwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa malipo na mapato yote yanapangwa na kulipwa kuendana na bajeti iliyoidhinishwa. Pia, menejimenti zifuate maagizo, zihakikishe zinaandaa bajeti yenye uhalisia, na ziimarishe udhibiti wa bajeti ili kuondoa au kupunguza madhara ya kuandaa taarifa za fedha zisizo sahihi.

10.7 Malipo yasiyostahili Sh. 1,555,339,716

Katika ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19, nimebaini mamlaka za serikali za mitaa 30 zimetumia jumla ya Sh. 1,555,339,716 kugharamia shughuli mbalimbali ambazo hazikupitishwa kwenye bajeti. Malipo haya yanajumuisha malipo ya posho yaliyofanyika mara mbili, kulipa posho kwa kiwango cha juu zaidi ya kilichopitishwa na malipo yaliyofanyika nje ya bajeti. Malipo yasiyostahili yanaweza kuathiri utekelezaji wa shughuli za Halmashauri zilizo idhinishwa.

Nimebaini sababu kubwa ya malipo yasiyostahili ni kushindwa kwa idara ya fedha kudhibiti matumizi kufanyika kinyume na bajeti iliyopitishwa na kushindwa kutenga fedha kwenye vifungu vya malipo stahiki.

Kiambatisho 10-2 kinaonesha mamlaka za serikali za mitaa na kiasi kilicholipwa.

Ninarejea mapendekezo yangu niliyoyatoa kwenye ripoti zilizopita nikizihimiza Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha udhibiti wa malipo kama vile kuwa na kitengo cha ukaguzi wa awali kwa ajili ya kupitia kwa umakini hati zote za malipo kabla ya malipo.

10.8 Malipo ambayo hayakufanyiwa ukaguzi wa awali Sh. 1,511,055,580

Ni utaratibu uliokubalika kwa malipo yote kufanyiwa ukaguzi wa awali kabla ya malipo kuidhinishwa. Kitengo cha ukaguzi wa awali kinahakiki iwapo udhibiti wa ndani umezingatiwa, fedha zimetengwa na zipo na viambatisho vya malipo vimeambatishwa kwenye hati za malipo. Malipo ambayo hayajafanyiwa ukaguzi wa awali yanaweza kuwa hayajaidhinishwa na wahusika, kukosa viambatisho toshelezi, na mapungufu mengine yanayoweza kusababisha upotevu wa fedha za umma.

Katika ukaguzi wa Mwaka wa Fedha 2018/19 nilibaini kuwa halmashauri 28 zilifanya malipo ya jumla ya Sh. 1,511,055,580 bila kufanya ukaguzi wa awali kinyume na matakwa ya Agizo Na. 10(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa la Mwaka 2009.

Mamlaka za serikali za mitaa husika na kiasi kilicholipwa zimeoneshwa kwenye **Jedwali Na.10-7** hapa chini:

Jedwali Na.10-7: Halmashauri zilizofanya malipo bila kufanya ukaguzi wa awali

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Chemba	103,679,746	15.	H/W Mpanda	18,720,000
2.	H/Mji Geita	13,417,951	16.	H/M Mpanda	27,716,000
3.	H/W Hai	15,172,600	17.	H/W Muheza	253,343,736
4.	H/W Handeni	20,158,482	18.	H/Jiji Mwanza	25,265,000
5.	H/Mji Handeni	17,904,824	19.	H/W Rombo	14,885,382.26
6.	H/Mji Ifakara	112,082,855.58	20.	H/W Rungwe	14,932,350
7.	H/W Kalambo	17,203,600	21.	H/W Same	23,572,020
8.	H/W Kaliua	38,350,163	22.	H/W Siha	23,572,020

9.	H/M Lindi	13,422,700	23.	H/W Simanjiro	3,829,030
10.	H/W Madaba	80,887,129	24.	H/M Sumbawanga	14,592,980
11.	H/Jiji Mbeya	30,523,000	25.	H/W Tabora	35,127,347
12.	H/W Mbozi	40,629,290	26.	H/Mji Tunduma	35,984,850
13.	H/W Morogoro	42,190,952	27.	H/W Tunduru	24,783,995
14.	H/M Moshi	26,743,632	28.	H/W Ukerewe	74,874,730
Jumla					**1,511,055,580**

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha kitengo cha ukaguzi wa awali na kuhakikisha kuwa malipo yote yanapitia mchakato wa ukaguzi wa awali kabla hayajaidhinishwa kwa ajili ya malipo.

10.9 Matumizi yasiyokuwa katika bajeti na fedha zilizobadilishiwa matumizi Sh. 10,623,048,421

Agizo la 23 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaelekeza kila malipo yafanywe kulingana na mapato ya kifungu husika na kwa mujibu wa maelekezo ya bajeti iliyoidhinishwa na fedha zitumike kwa madhumuni yaliyokusudiwa.

Katika ukaguzi uliofanyika kwa mwaka wa fedha 2018/19, nimebaini Mamlaka za Serikali za Mitaa 38 zimelipa jumla ya Sh. 10,623,048,421 kutekeleza shughuli ambazo hazikuwa kwenye bajeti kinyume na agizo lilotajwa hapo juu kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 10-3** kilichopo kwenye taarifa hii.

Malipo yaliyofanyika nje ya bajeti yanaashiria kuwa, baadhi ya shughuli zilizoidhinishwa zinaweza kuathirika kwa kutekelezwa kwa kiasi au kutotekelezwa kabisa kutokana na uchepushaji wa fedha. Hii ni ishara kuna udhibiti usioridhisha wa bajeti.

Ninapendekeza kwa menejimenti za halmashauri kuzingatia matakwa ya Agizo la 23(1) la Randama ya Fedha za Serikali

za Mitaa ya Mwaka 2009 pamoja na kuimarisha udhibiti wa bajeti na utekelezaji wenye tija wa shughuli zilizozopangwa ili kufikia malengo yaliyokusudiwa. Halmashauri husika pia zinatakiwa kuomba kibali kwa Mlipaji Mkuu wa Serikali kwa ajili ya kuhalalisha matumizi yaliyofanyika nje ya bajeti.

10.10 Uhamisho wa ndani wa fedha kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa njia ya mikopo ambayo haijarejeshwa Sh. 943,621,059

Ni matarijio yangu kwamba bajeti ikishaidhinishwa, vifungu vya matumizi na makisio ya mapato yataainishwa kulingana na bajeti iliyoidhinishwa na fedha zilizotengwa. Fedha hizo zitatumika kwa malengo yaliyokusudiwa kama inavyoelekezwa na Agizo la 23(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Ukaguzi wa nyaraka za malipo umebaini mamlaka 16 za serikali za mitaa zimehamisha jumla ya Sh. 943,621,059 kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa njia ya mkopo.

Hata hivyo, fedha zilizokopwa hazijarejeshwa hadi kufikia mwisho wa mwaka kinyume na matakwa ya agizo tajwa hapo juu. Hii inamaanisha kuwa shughuli zilizoidhinishwa kwenye bajeti hazijatekelezwa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19.

Jedwali Na.10-8 hapa chini linaonesha orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na kiasi kilichohamishwa.

Jedwali No.10-8: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazijarejesha mkopo kutoka akaunti zingine

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/Jiji Arusha	10,540,000	9	H/W Kaliua	79,345,017
2	H/W Arusha	70,673,576	10	H/W Liwale	37,647,200
3	H/W Bagamoyo	77,125,116	11	H/W Monduli	20,000,000
4	H/W Buhigwe	42,965,477	12	H/Mji Nzega	21,119,806
5	H/W Chunya	38,790,800	13	H/W Sikonge	72,871,362
6	H/W Hai	133,491,709.71	14	H/M Tabora	69,550,000

7	H/W Iramba	37,350,197	15	H/W Tunduru	23,782,050
8	H/W Itigi	186,556,748	16	H/W Urambo	21,812,000
Jumla					**943,621,059**

Ninazishauri menejimenti za halmashauri zirejeshe fedha zilizokopwa kwenye akaunti husika, zifuate vifungu vya bajeti wakati wa malipo, na ziimarishe udhibiti wa bajeti na ufanisi katika utekelezaji wa shughuli zilizoidhinishwa.

10.11 Malipo ambayo hayakukatwa kodi ya zuio na kuwasilishwa Mamlaka ya Mapato Tanzania Sh. 559,569,486

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa kodi ya zuio kiasi cha Sh. 548,794,940 hazikukatwa kutoka kwenye malipo kwa wazabuni wa bidhaa na huduma, na kodi za zuio kukatwa lakini haikupelekwa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA). Hii ni kinyume na Kifungu cha 83A cha Sheria ya Kodi ya Mapato, Sura ya 332 ambacho kinazitaka taasisi kukata kodi ya zuio kwa viwango vya asilimia tano kutoka kwa watoa huduma na asilimia mbili kutoka kwa malipo ya bidhaa.

Pia nilibaini halmashauri 23 zilikata kodi ya zuio kiasi cha Sh. 248,860,698 lakini hakikuwasilishwa kwa Kamishna wa Kodi ya Mapato kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 10.4**.

Jedwali Na.10-9: Idadi ya halmashauri zenye dosari kwenye kodi ya zuio

Na	Maelezo	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	Kodi ya zuio ambayo haikukatwa	29	310,708,787.57
2.	Kodi ya zuio iliyokatwa lakini haijawasilishwa Mamlaka ya Mapato Tanzania	23	248,860,698.43
	Jumla		**559,569,486**

Kitendo cha Mamlaka za Serikali za Mitaa kukata kodi kwenye malipo inapunguza gharama za ukusanyaji kodi kwa serikali,

kuhamasisha ufuataji wa sheria kwa hiari na kupunguza uwezekano wa ukwepaji wa kodi. Kushindwa kukata kodi ya zuio kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.10-9** hapo juu kumesababisha upotevu wa fedha za serikali.

Ninazishauri menejimenti za halmashauri kuimarisha udhibiti wa ndani na kuhakikisha zinafuata sheria, kanuni, na miongozo inayohusiana na masuala ya kodi. Hii itawezesha kuongezeka kwa mapato na kuepuka uwezekano wa kulipa tozo na adhabu zitokanazo na ukiukwaji wa sheria kwa Mamlaka ya Mapato Tanzania.

10.12 Malipo kwa bidhaa ambazo hazijapokelewa Sh. 452,742,498

Agizo la 71(1)(b) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linawataka wakuu wa kila idara inayofanya malipo kuandaa hati inayoonesha bidhaa, vifaa, huduma, au kandarasi zilizopokelewa au zinazotarajiwa kupokelewa kwa utaratibu uliopangwa.

Nimebaini wakati wa ukaguzi wangu kuwa malipo ya jumla ya Sh. 452,742498 yalifanyika kwenye mamlaka 9 za serikali za mitaa kwa ajili ya bidhaa na huduma ambazo hazijapokelewa kama inavyooneshwa kwenye **Jedwali Na.10-10** hapa chini.

Jedwali 10-10: Orodha ya Halmashauri ambazo zimefanya malipo lakini bidhaa hazijapokelewa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/W Ileje	36,516,263	6	H/W Nyasa	147,317,213
2	H/W Iringa	6,905,492	7	H/W Rungwe	187,431,900
3	H/W Kyela	3,305,000	8	H/W Songea	5,400,000
4	H/W Mbozi	5,900,000	9	H/W Uvinza	17,165,600
5	H/W Namtumbo	42,801,030			
				Jumla	**452,742,498**

Ninarejea mapendekezo yangu ya miaka ya nyuma kwa menejimenti za halmashauri kuzingatia utaratibu uliopo kwa kuhakikisha kuwa malipo ya bidhaa na huduma

yanafanyika kwa bidhaa zilizopokelewa na kuingizwa kwenye leja ili kupunguza uwezekano wa kulipa malipo yasiyo halali.

10.13 Mikopo isiyorejeshwa kutoka akaunti ya amana Sh. 2,920,008,693

Wakati wa ukaguzi, nilibaini mamlaka 25 za serikali za mitaa zililipa jumla ya Sh. 2,920,008,693 kutoka akaunti ya amana kama mikopo kwa ajili ya kulipia shughuli mbalimbali za halmashauri husika. Hata hivyo, hadi mwisho wa mwaka wa fedha, kiasi kichokopwa kilikuwa hakijarejeshwa.

Kuruhusu malipo ya aina hii ni kinyume na Aya ya 5.29 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa Mwaka 2009 unaoelekeza kwamba malipo yote kwenye akaunti ya amana yafanyike kulingana na madhumuni ambayo fedha hizo zimekusudiwa na kuwe na uthibitisho wa stakabadhi ya mapokezi ya fedha hizo.

Halmashauri zilizo na mikopo kutoka akaunti ya amana zimeoneshwa kwenye **Jedwali Na.10-11** hapa chini:

Jedwali Na.10-11: Halmashauri zilizo na mikopo kutoka akaunti ya amana

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Buchosa	181,326,196	14.	H/W Misungwi	58,123,722
2.	H/W Bunda	111,828,437.56	15.	H/W Mkinga	134,099,803
3.	H/W Busega	20,408,000	16.	H/W Moshi	251,513,681.89
4.	H/W Hai	15,000,000	17.	H/W Mufindi	17,500,000
5.	H/W Handeni	143,894,228	18.	H/W Muheza	65,385,645
6.	H/M Ilemela	13,580,000	19.	H/W Musoma	13,063,253
7.	H/W Kalambo	85,945,369	20.	H/M Musoma	302,620,730
8.	H/W Kilindi	57,818,500	21.	H/W Mwanga	44,831,962
9.	H/W Kisarawe	60,000,000	22.	H/W Rombo	353,845,582.04
10.	H/W Kiteto	14,821,549	23.	H/W Ruangwa	73,760,744
11.	H/W Lushoto	71,696,510	24.	H/M Tabora	387,939,162
12.	H/W Madaba	17,746,224	25.	H/W Tarime	137,810,791.68
13.	H/W Missenyi	285,448,602.83	26.		
Jumla					**2,920,008,693**

Fedha zilizokopwa kutoka akaunti ya amana na kutorejeshwa zinaongeza mzigo wa madeni kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika na kusababisha wanaoweka fedha kwenye akaunti ya amana kutokuwa na imani na halmashauri husika.

Ninazishauri menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha udhibiti wa fedha za amana. Endapo kutajitokeza dharura itakayopelekea kukopa fedha kutoka akaunti ya amana, marejesho yanatakiwa kufanyika mara moja ili mkopo huo usiathiri utekelezaji wa shughuli zilizokusudiwa.

10.14 Malipo yasiyodhibitiwa katika akaunti ya amana Sh. 9,676,882,553

Akaunti ya amana ni akaunti ambayo hutumiwa kwa ajili ya kuhifadhi fedha kwa madhumuni mahususi. Matumizi ya fedha hizo yanatarajiwa kuwa sawa na lengo la kuweka amana hizo.

Katika mwaka huu wa ukaguzi, kiasi cha Sh. 9,676,882,553 kililipwa kutoka kwenye akaunti za amana za mamlaka 67 za serikali za mitaa ili kutekeleza shughuli mbalimbali bila kunukuu stakabadhi iliyopokea fedha hizo. Mwenendo huu wa kufanya malipo kwenye akaunti ya amana umeathiri utekelezaji wa shughuli zilizokusudiwa.

Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye malipo yasiyodhibitiwa kwenye akaunti za amana na amana zilizotolewa zaidi inaoneshwa kwenye **Kiambatisho 10-5** cha taarifa hii.

Ninazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha usimamizi wa Akaunti za Amana na kuhakikisha kuwa matumizi yanayofanyika kwenye akaunti za amana yanahusiana moja kwa moja na madhumuni ya fedha iliyopokelewa. Pia, mchakato wa kurejesha fedha

zilizokopwa kutoka akaunti ya amana ufanywe kwa fedha zitokanayo na vyanzo vya mapato ya ndani.

10.15 Ununuzi wa bidhaa na huduma usioambatana na utoaji wa stakabadhi za mfumo wa kielekitroniki Sh. 2,709,328,508

Kanuni ya 55(1) ya Kanuni za Usimamizi wa Kodi (ya jumla) za Mwaka 2016 inawataka wanunuzi wa bidhaa na huduma kuomba na kuhifadhi stakabadhi na hati za madai za kielekitroniki ili kuonesha kwa kamishina wa kodi au afisa alieyeruhusiwa kama itahitajika.

Kinyume na matakwa ya Kanuni iliyotajwa, nimebaini mamlaka 58 za serikali za mitaa zililipa jumla ya Sh. 2,709,328,508 kwa wazabuni, wakandarasi, na watoa huduma mbalimali bila kudai stakabadhi za kielekitroniki.

Kushindwa kudai na kuhifadhi stakabadhi za kielekitroniki kunahamasisha ukwepaji kodi hivyo kuikosesha Serikali mapato kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 10-6** cha taarifa hii.

Ninatoa wito kwa mamlaka za serikali za mitaa kufuata Kanuni ya 55(1) ya Kodi ya Mapato (ya ujumla) ya Mwaka 2016 kwa kudai na kupata stakabadhi ya kielectroniki ili kuhamasisha makusanyo ya kodi.

10.16 Mapungufu katika usimamizi wa masurufu Sh. 2,214,575,172

Agizo la 40(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linataka masurufu yasiyorejeshwa kwa zaidi ya mwezi mmoja baada ya kazi kwisha kupigwa tozo. Agizo pia linaelekeza masurufu kurejeshwa ndani ya siku kumi na nne (14) baada kumaliza kazi. Pia, Aya ya 5.17 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa Mwaka 2009 inazitaka halmashauri kuanzisha rejesta ya masurufu ili kurahisisha utunzaji wa kumbukumbu na urejeshaji wa

masurufu kwa usahihi na ufanisi. Zaidi, Agizo la 40 (4) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linakataza kutoa masurufu kwa mtu yeyote kama atakuwa hajarejesha masurufu ya awali.

Katika ukaguzi wa mwaka huu, nimebaini kuwa mamlaka 55 za serikali za mitaa zilikuwa na mapungufu kwenye usimamizi wa masurufu kinyume na maagizo yaliyotajwa hapo juu. Muhtasari wa yaliyojiri pamoja na mapungufu yaliyobainika yameorodheshwa kwenye **Jedwali Na.10-12** na orodha ya halmashauri husika imeoneshwa kwenye **Kiambatisho 10-7**.

Jedwali Na.10-12: Mapungufu katika usimamizi wa masurufu

Mapungufu	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (Sh.)
Masurufu yaliyolipwa kama matumiziya kawaida.	21	468,937,949
Masurufu yasiyorejeshwa.	55	1,014,758372
Masurufu ambayo hayakurekodiwa kwenye rejista.	23	721,175,506
Jumla		**2,214,575,172**

Makosa yaliyoelezwa katika Jedwali 10-12 hapo juu yanaonesha mapungufu makubwa ya mifumo ya udhibiti wa ndani ambayo yasiposhughulikiwa yanaweza kutoa mwanya wa matumizi mabaya ya fedha za umma.

Ninarudia mapendekezo yangu ya miaka ya nyuma kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuimarisha udhibiti kwenye utoaji na urejeshaji wa masurufu ili kuendana na Maagizo Na. 29(5) na **40(15) ya Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 na Aya 5.17 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa Mwaka 2009.**

10.17 Mapungufu katika matumizi ya mafuta Sh. 1,579,676,059

Agizo la 89(3)(a-e) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linataka daftari la kuratibu matumizi ya magari liwekwe katika kila gari, likionesha kila safari, tarehe na muda wa safari, mwanzo wa safari na mwisho wa safari, kilometa zinazosomeka kabla ya safari na mwisho wa safari, jumla ya kilometa ilizotembea katika safari, na mafuta yaliyopokelewa kwa matumizi ya gari.

Nilipitia mchakato wa manunuzi na matumizi ya mafuta kwenye mamlaka 46 za serikali za mitaa na kubaini madaftari ya kuratibu matumizi ya magari (logbooks) hayakuwa na kumbukumbu sahihi za upokeaji na utoaji wa mafuta kama inavyotakiwa na agizo lililotajwa hapo juu. Vile vile, nimebaini leja ya stoo, hati ya kutolea mafuta na daftari la kuratibu matumizi ya mafuta kuwa na taarifa tofauti kwenye mapokezi na hivyo kushindwa kuthibitisha uhalali wake kama inavyoelezwa hapo chini:

- Matumizi ya mafuta ya thamani ya Sh. 1,360,912,044 kwenye mamlaka 46 za serikali za mitaa hayakuweza kuthibitishwa uhalali wake kwa sababu hayakurekodiwa kwenye daftari la kuratibu matumizi ya magari wala leja ya stoo; na hakuna nyaraka zozote zinazoonesha matumizi ya mafuta hayo zilizoletwa kwa ajili ya ukaguzi kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 10-10**.
- Mafuta ya thamani ya Sh. 218,764,015 yaliwekwa kwenye magari binafsi kama inavyooneshwa kwenye **Kiambatisho 10-11** na halmashauri husika imeshindwa kutoa sababu zenye mashiko zilizosababisha magari binafsi kuwekewa mafuta yaliyonunuliwa na Serikali. Hivyo, nimeshindwa kujiridhisha Serikali ilipata manufaa gani kwenye matumizi hayo.

Jedwali Na.10-13 hapa chini linaonesha orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye mapungufu kwenye matumizi ya mafuta na kiasi chake.

Jedwali Na.10-13: Mapungufu katika matumizi ya mafuta

Na	Maelezo	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	Mafuta yasiyo na kumbukumbu za matumizi	46	1,360,912,044
2	Mafuta kuwekwa kwenye magari yasiyomilikiwa na Halmashauri	9	218,764,015
Jumla			**1,579,676,059**

Manunuzi ya mafuta katika mamlaka za serikali za mitaa inachukua sehemu kubwa ya matumizi yote ya Halmashauri. Hivyo, kutokuwepo kwa usimamizi na utunzaji wa madaftari ya kuratibu matumizi ya magari na leja za stoo hufungua mianya ya matumizi mabaya ya fedha za umma na kuzuia uwajibikaji kwenye matumizi ya mafuta.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa kutekeleza matakwa ya Agizo la 89(3)(a)-(e) kwa kuhakikisha kunakuwepo udhibiti imara kwenye mapokezi na matumizi ya mafuta na kunakuwa na taarifa zinazojitosheleza za mafuta yaliyonunuliwa kwenye leja za stoo, hati ya kutoa mafuta, na madaftari ya kuratibu matumizi ya magari. Pia, maafisa usafirishaji wanatakiwa kuwasimamia madereva kuhakikisha vitabu vya kumbukumbu vinatunzwa kama ilivyoelezwa kwenye agizo tajwa hapo juu.

10.17 Malipo ya madeni ya miaka ya nyuma ambayo hayakuoneshwa kwenye hesabu za miaka husika Sh. 721,175,506

Agizo la 22 (1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009, linazitaka mamlaka kuhakikisha matumizi yanafanyika katika mwaka husika, na kwa namna yeyote ile hayapaswi kuahirishwa ili yalipwe katika mwaka unaofuata kwa lengo la kuepuka kuwa na matumizi zaidi katika mwaka husika.

Kwa mwaka huu wa ukaguzi, mamlaka 23 za serikali za mitaa zililipa jumla ya Sh. 721,175,506 kwa ajili ya madeni ambayo hayakuwa sehemu ya madeni ya miaka ya nyuma. Pia, hakukuwa na ushahidi kuthibitisha iwapo malipo hayo yalikuwepo kwenye bajeti ya mwaka ya halmashauri husika kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.10-14** hapa chini.

Jedwali Na.10-14: Malipo ya madeni ambayo hayakuoneshwa kwenye taarifa za nyuma

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/Jiji Arusha	45,506,911	13	H/Mji Masasi	39,690,882
2	H/W Arusha	5,389,000	14	H/Mji Mbulu	7,980,000
3	H/W Hai	8,675,000	15	H/W Meatu	9,762,970
4	H/W Handeni	6,999,360	16	H/W Misungwi	9, 703,345
5	H/Mji Ifakara	34,899,293	17	H/M Mpanda	9,385,075
6	H/W Ileje	21,271,265	18	H/Jiji Mwanza	23,601,280
7	H/W Iringa	24,381,950	19	H/W Nsimbo	6,120,000
8	H/W Karatu	18,000,000	20	H/W Rombo	15,458,000
9	H/W Kilosa	36,262,171	21	H/W Songea	37,909,920
10	H/M Kinondoni	334,820,389	22	H/M Sumbawanga	3,862,210.42
11	H/W Kondoa	4,350,000	23	H/W Tunduru	9,290,000
12	H/Mji Mafinga	17,559,830			
		Jumla			**721,175,506**

Kulipa madeni ya bidhaa na huduma zilizopokelewa miaka ya nyuma bila kujumuishwa kwenye hesabu za mwisho kama madeni halali kwenye vifungu vya matumizi na madeni kunasababisha kutoa taarifa zisizo sahihi.

Ninazishauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha kuwa madeni yote yanaripotiwa kwenye taarifa za fedha na yanazingatiwa wakati wa kuandaa bajeti ya mwaka wa fedha unaofuata.

SURA YA 11

USIMAMIZI WA MAPATO YA NDANI

11.1 Utangulizi

Ukusanyaji wa mapato ni nguzo muhimu katika ukuaji wa taasisi katika sekta yoyote. Ili kufikia malengo ya bajeti, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kujizatiti katika ukusanyaji wa mapato. Mafanikio katika ukusanyaji wa mapato hutafsiri ufanisi, ambako Mamlaka za Serikali za Mitaa hupata uwezo wa kutekelezamajukumu yake.

Mamlaka za serikali za mitaa zina vyanzo vikuu viwili vya mapato, ambavyo ni mapato ya ndani na ruzuku kutoka Serikali Kuu. Mapato ya ndani ya Serikali za Mitaa hutokana na vyanzo vya mapato vinavyopatikana kwenye maeneo yao ya kiutawala.

Ukusanyaji mzuri wa mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa una faida nyingi ikiwa ni pamoja na kuongeza uwezo na kufikia lengo kuu la kutoa huduma kwa umma. Usimamizi duni katika ukusanyaji wa mapato ya ndani ndio sababu kuu ya mapato kuwa chini katika mamlaka nyingi ya serikali za mitaa. Ili kupunguza utegemezi wa ruzuku kutoka Serikali kuu, ni muhimu kuchukua hatua za kuboresha usimamizi wa mapato ya ndani na kuweka sera madhubuti zenye kuongeza ukusanyaji wa mapato ya ndani.

Kwa hiyo, ninaona ni muhimu kujumuisha mapendekezo kwenye ripoti kuu ambayo kwa kiasi kikubwa yanaweza kuboresha makusanyo ya mapato kwa mamlaka za serikali za Mitaa katika maeneo yaliyoanishwa.

11.2 Tathmini ya sera na mikakati ya kukusanya mapato

Sera ya mapato ya mamlaka za serikali za mitaa inaandaliwa na kukubaliwa mapema kabla ya bajeti, na inaweka mkakati mzima ambao halmashauri itatumia kukusanya mapato. Nimepitia sera na mikakati ya mamlaka za serikali za mitaa za kukusanya mapato, na kubaini mapungufu kama vile kutofanyika kwa upembuzi yakinifu katika vyanzo vya mapato; kutumia stakabadhi za kukusanyia mapato kutoka kwenye vitabu vya kukusanyia mapato badala ya stakabadhi za mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato (POS); kutokuwepo au kutofanyiwa marekebisho ya sheria ndogondogo za mapato; upungufu wa vitendea kazi vya kukusanyia mapato kama vile mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato (POS) pamoja na upungufu wa watumishi katika idara za fedha na biashara. Yafuatayo ni maelezo ya mapungufu yaliyoonekana katika tathmini ya sera na mikakati ya kukusanya mapato ya Ndani.

11.2.1 Ukosefu wa sheria ndogondogo za kukusanyia mapato zilizofanyiwa marekebisho au kuidhinishwa

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa mamlaka 10 za serikali za mitaa hazikuwa na sheria ndogondogo za kukusanyia mapato kinyume na Kifungu cha 80(1-3) cha Sheria za Serikali za Mitaa (Mamlaka za Miji) ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa mwaka 2006) na Kifungu cha 153(1) na (2) cha Sheria za Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa mwaka 2006). Sheria hizi ingezifanya mamlaka za serikali za mitaa kukusanya mapato katika vyanzo vyake vyote muhimu kama vile ada katika minara ya mawasiliano katika maeneo yao kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-1** hapa chini.

Jedwali Na.11-1: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zisizokuwa na sheria ndogo za mapato

Na.	Jina la Halmashauri	Hali ya Sheria Ndogo ndogo
1.	H/W Bumbuli	Haijaanzishwa
2.	H/W Bunda	Haijaanzishwa
3.	H/W Itilima	Haijaanzishwa

Na.	Jina la Halmashauri	Hali ya Sheria Ndogo ndogo
4.	H/W Kishapu	Haijaanzishwa
5.	H/Jiji Mbeya	Haijafanyiwa marekebisho
6.	H/W Mbulu	Haijaanzishwa
7.	H/W Mkinga	Haijaanzishwa
8.	H/W Sengerema	Haijafanyiwa marekebisho
9.	H/W Tarime	Haijafanyiwa marekebisho
10.	H/M Temeke	Haijaanzishwa

Kuendelea kutokuwa na sheria ndogondogo za kukusanya mapato au kutokuwepo kwa sheria zilizofanyiwa marekebisho na kuidhinishwa, inazifanya Mamlaka za Serikali za Mitaa zinakosa nguvu ya kisheria ya kukadiria au kukusanya mapato kutoka kwenye vyanzo mbalimbali vya ndani. Hii pia ina athiri uwezo wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutoa huduma zinazohitajika katika jamii kwa sababu ya kukosa fedha.

Ninapendekeza kwa mamlaka za serikali za mitaa husika kuanzisha, na kuzifanyia marekebisho sheria ndogondogo za kukusanyia mapato ili kuongeza kiwango cha mapato na kupunguza kiwango cha utegemezi wa ruzuku kutoka Serikali Kuu.

11.2.2 Kutumia stakabadhi kutoka kwenye vitabu vya kawaida (manual receipt) badala ya kutumia stakabadhi za mashine za kielekitroniki (POS)

Barua yenye Kumb: Na. EB.151/297/01/92 ya tarehe 14 Juni, 2016 kutoka OR – TAMISEMI ilizitaka mamlaka zote za serikali za mitaa nchini kutumia mashine za kielekitroniki katika kukusanya mapato na utoaji wa stakabadhi za kielekitroniki ili miamala yote ya wakusanya mapato iingie na kuonekana moja kwa moja kwenye Mfumo Maalumu wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS).

Kinyume na malengo yaliyotajwa kwenye barua hapo juu, nilibaini mamlaka za serikali za mitaa zipatazo tano zilikuwa bado zinatumia stakabadhi za vitabu kukusanyia mapato

sambamba na kutumia mashine za kielekitroniki kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-2** hapa chini.

Jedwali Na.11-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zinatumia Stakabadhi za vitabu kukusanyia mapato

Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Lushoto
2.	H/W Mbulu
3.	H/W Monduli
4.	H/W Siha
5.	H/W Tarime

Pia, nilibaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa mbili hazikuwasilisha jumla ya vitabu vitatu vya kukusanyia mapato kwa ajili ya ukaguzi kinyume na Agizo Na. 34(6 na 7) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009. Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuwasilisha vitabu vya kukusanyia mapato inaonekana katika **Jedwali Na.11-3** hapa chini.

Jedwali Na.11-3: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazikuwasilisha vitabu vya kukusanyia mapato

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Vitabu
1.	H/W Mkinga	2
2.	H/W Siha	1
Jumla		**3**

Kwa ujumla, ufuatiliaji wa mapato yaliyokusanywa kwa kutumia vitabu vya stakabadhi vya kawaida unakuwa mgumu kwa sababu makusanyo hayo hayaonekani katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS). Pia, kuna uwezekano wa kutokea ubadhirifu wa mapato yaliyokusanywa kwa kutumia stakabadhi za vitabu vya kawaida, hivyo kuzifanya halmashauri kushindwa kufikia malengo iliyojiwekea katika ukusanyaji wa mapato.

Ninapendekeza kwa mamlaka za serikali za mitaaa kupitia OR-TAMISEMI kuwawajibisha maafisa masuuli wanaohusika na mapungufu yaliyobainishwa ili waweze kuhakikisha kwamba, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatekeleza Agizo lililotolewa kuhusu matumizi ya mashine za kielekitroniki na kutumia Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa husika zinatakiwa kufuatilia na kutafuta vitabu vya kukusanyia mapato ambavyo havikuonekana ili viwasilishwe katika Ofisi yangu kwa ajili ya uhakiki. Zaidi ya hayo, ninaendelea kusisitiza uimarishaji wa mifumo ya udhibiti wa ndani katika ukusanyaji wa mapato ya ndani kwa baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kupunguza mianya ya udanganyifu inayohusiana na ukusanyaji wa mapato.

11.2.3 Kutokuwapo kwa mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato katika Vituo vya Afya na zahanati

Tarehe 17 Oktoba 2016, Katibu Mkuu OR – TAMISEMI alitoa barua yenye Kumb Na. CEB.151/297/02/"N"/61 ikizitaka mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha zinafunga mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato (Mfumo wa Taarifa ya Usimamizi wa Hospitali Tanzania - GoT-HoMIS) katika vituo vyake vyote vya afya na zahanati kwa lengo la kufuatilia na kudhibiti mapato yanayokusanywa. Katika kupitia utekelezaji wa maelekezo ya barua hiyo, nilibaini kuwa jumla ya vituo vya afya na zahanati 206 katika mamlaka 8 za serikali za mitaa zilikuwa hazijawekewa mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-4** hapa chini:

Jedwali Na.11-4: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo hazijaweka mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato katika zahanati na vituo vya afya

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Vituo vya Afya na Zahanati
1.	H/Jiji Arusha	12
2.	H/W Arusha	30
3.	H/M Bukoba	8
4.	H/W Chato	25
5.	H/W Karagwe	34
6.	H/W Monduli	36
7.	H/W Ngorongoro	27
8.	H/W Rorya	34
Jumla		**206**

Kutokuwepo kwa mfumo dhabiti wa udhibiti wa ndani kunaweza kupelekea ufuatiliaji wa ukusanyaji wa mapato katika vituo vya Afya kutotekelezwa kikamilifu.

Ninapendekeza kwa Menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kutenga bajeti kwa ajili ya ununuzi na ufungaji wa mfumo wa kielekitroniki wa ukusanyaji wa mapato pamoja na vifaa vyake ili kuboresha ukusanyaji wa mapato katika Vituo vya Afya na Zahanati. Pia, menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuhakikisha kuwa vituo vyote vya afya na zahanati zinakuwa na watumishi wenye utaalamu wa kutumia mifumo hiyo, vinginevyo jitihada na malengo ya Serikali hayatatimia.

11.2.4 Mapungufu katika sera ya ukusanyaji wa ushuru wa huduma

Vifungu Na. 6(1)(u) na 7(1) vya Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 1982 (iliyorekebishwa mwaka 2000) vinazitaka mamlaka za serikali za mitaa kukusanya fedha zote zinazopatikana kutokana na ushuru wa huduma inayolipwa na makampuni kwa kiwango kisichozidi asilimia 0.3 ya mauzo ukiondoa kodi ya ongezeko la thamani na ushuru wa bidhaa. Ni

lazima kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutoza ushuru wa huduma kwa makampuni yanayofanya shughuli zao ndani ya eneo la Halmashauri.

Katika tathmini yangu juu ya ukusanyaji wa ushuru wa huduma katika mamlaka 18 za serikali za mitaa, nilibaini kuwa hazikukusanya ushuru wa huduma kutoka katika makampuni 2,242 yanayoendesha shughuli zake katika maeneo ya kiutawala ya mamlaka hizo kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-5** hapa chini:

Jedwali Na.11-5: Orodha ya halmashauri na idadi ya makampuni ambayo hayakulipa ushuru wa huduma

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya makampuni	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya makampuni
1.	H/Jiji Arusha	487	11.	H/W Manyoni	8
2.	H/W Bagamoyo	41	12.	H/W Mbarali	41
3.	H/W Bumbuli	19	13.	H/W Meru	56
4.	H/W Hai	115	14.	H/W Monduli	6
5.	H/W Karatu	30	15.	H/W Ngorongoro	33
6.	H/Mji Kibaha	40	16.	H/W Rufiji	9
7.	H/W Kibondo	26	17.	H/W Rungwe	1,136
8.	H/W Kishapu	20	18.	H/M Songea	65
9.	H/W Kyela	65	**Jumla**		**2,242**
10.	H/Mji Mafinga	45			

Kutokusanya ushuru wa huduma kutoka kwa makampuni hayo husababisha ukosefu wa mapato ambayo Mamlaka za Serikali za Mitaa ingetumia katika kuboresha utoaji wa huduma kwa wananchi. Pia, kunazuia Mamlaka za Serikali za Mitaa kufikia malengo yake ya ukusanyaji wa mapato kwa mwaka husika.

Kwa kuwa lengo kuu la kuanzishwa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ni kuboresha maendeleo ya jamii kwa njia ya utoaji wa huduma, ninapendekeza menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa husika kuandaa mikakati mizuri ambayo

itaziwezesha kukusanya ushuru wa huduma kutoka kwa makampuni ambayo yanapaswa kulipa.

Pia, nilibaini kuwa mamlaka 58 za serikali za mitaa zilikusanya mapato ya jumla ya Sh. 5,839,093,607 za ushuru wa huduma bila uthibitisho wa kuwepo kwa taarifa za mauzo kutoka kwa makampuni husika ili kuhalalisha kiasi kilichokusanywa. Maelezo ya ushuru wa huduma ambao ulikusanywa bila kuwepo kwa uthibitisho wa taarifa za mauzo yanaonekana katika **Kiambatisho 11-1** cha ripoti hii.

Kutokusanya ushuru wa huduma kutoka kwa makampuni kunazinyima mamlaka husika kufikia malengo ya makusanyo ya mapato kwa mwaka husika, na kunazuia Mamlaka za Serikali za Mitaa kufikia malengo yake katika utekelezaji wa shughuli ilizojipangia. Pia, kutokuwapo kwa uthibitisho wa taarifa za mauzo kutoka kwa makampuni husika kunapelekea kutothibitishwa kwa usahihi wa ushuru wa huduma uliokusanywa.

Ninapendekeza kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuandaa mikakati ambayo itaziwezesha kuongeza mapato kutokana na ushuru wa huduma kutoka kwa makampuni yote yaliyopo katika maeneo ya kiutawala na kufuatilia na kuhakikisha kuwa taarifa za mauzo zinapatikana ili kuhalalisha kiasi kilichokusanywa kama ushuru wa huduma.

11.3 Tathmini ya mfumo wa udhibiti wa mapato ya ndani

11.3.1 Mashine za kukusanyia mapato za kielekitroniki (POS Mashine) hazikusajiliwa katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS)

Ukaguzi wa Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS) ulifanyika ili kutambua mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zilizosajiliwa na zinazofanya kazi katika Mfumo. Katika ukaguzi huo, tumebaini

kuwa halmashauri mbili zina mashine 14 za kielekitroniki za kukusanyia mapato ambazo hazikusajiliwa wala kuonekana katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS) kama zinavyoonekana katika **Jedwali Na.11-6** hapa chini.

Jedwali Na.11-6: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo zina mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato ambazo hazikuonekana wala kusajiliwa katika Mfumo wa Ukusanyaji Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (LGRCIS)

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya POS
1.	H/W Bahi	12
2.	H/Mji Kondoa	2
Jumla		**14**

Kuwapo kwa mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato ambazo hazijasaliwa katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kunaongeza uwezekano wa upotevu wa mapato. Hali hii inazifanya halmashauri zishindwe kufikia malengo ziliyojiwekea katika ukusanyaji wa mapato.

Ninapendekeza kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuboresha usimamizi na ufuatiliaji wa mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato na kuhakikisha kuwa mashine zote zimesajiliwa katika Mfumo wa Ukusanyaji Mapato katika Serikali za Mitaa; na pia kuwasilisha makusanyo yote yaliyokusanywa na mashine za kielekitroniki ambazo zilikuwa hazijasajiliwa.

11.3.2 Kutofautiana kwa taarifa zinazotolewa za mapato yanayotokana na vyanzo vya ndani

Agizo la 29(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linamtaka mweka hazina wa halmashauri kuhakikisha kuwa usuluhishi unafanyika, ikiwa ni pamoja na udhibiti wa akaunti mbalimbali sanjari na kufanya usuluhishi

kati ya daftari la fedha na taarifa za benki kila mwezi na kufanya masahihisho ipasavyo.

Wakati wa ukaguzi, nilipitia na kutathmini mapato yanayotokana na vyanzo vya ndani na kubaini kuwa mamlaka 13 za serikali za mitaa zilikuwa na taarifa mbalimbali za mapato ya vyanzo vya ndani (taarifa ya mfumo wa ukusanyaji mapato na taarifa mbalimbali za halmashauri) zinazotofautiana kwa kiasi cha Sh. 3,132,367,490. Kutofautiana kwa taarifa zinazotolewa za mapato yanayotokana na vyanzo vya ndani kumesababishwa na kutofanyika kwa usuluhishi wa taarifa mbalimbali za mapato. Matokeo ya tathmini yangu ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-7** hapa chini:

Jedwali Na.11-7: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye utofauti katika taarifa za mapato ya vyanzo vya ndani

Na.	Jina la Halmashauri	Taarifa Zinazotofautiana	Kiasi (SH.)
1.	H/W Handeni	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	213,963,084
2.	H/W Kalambo	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	88,228,654
3.	H/W Kaliua	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	77,543,456
4.	H/W Karatu	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Kifedha	1,166,579,619
5.	H/Mji Korogwe	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	108,233,534

Na.	Jina la Halmashauri	Taarifa Zinazotofautiana	Kiasi (SH.)
6.	H/W Liwale	Taarifa ya Mfumo wa Taarifa za Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	172,069,618
7.	H/W Mkalama	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mapato iliyowasilishwa OR-TAMISEMI	166,738,661
8.	H/W Mkinga	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	224,649,478
9.	H/W Momba	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	135,231,607
10.	H/W Monduli	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	70,309,945
11.	H/W Musoma	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Kifedha	21,737,064
12.	H/M Songea	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	308,984,572
13.	H/W Tabora	Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na Taarifa ya Mfumo wa Uhasibu	378,098,198
Jumla			**3,132,367,490**

Kutofautiana kwa taarifa zinazotolewa za mapato yanayotokana na vyanzo vya ndani kunaashiria kuwa kuna mapato yanakusanywa nje ya Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa hivyo kutoonekana moja kwa moja na hivyo inakuwa ngumu kuthibitishwa na

watumiaji wa taarifa. Pia, inawaathiri watumiaji wa taarifa kwani wanashindwa kujua ni taarifa gani iko sahihi kwa ajili ya mapato yaliyokusanywa kwa mwaka husika.

Ninapendekeza kwa mamlaka za serikali za mitaa kuzingatia kikamilifu Agizo la 29(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 ili kuandaa taarifa za fedha bila kuwa na utofauti.

Pia, ninashauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuhimiza utumiaji wa mashine za kielekitroniki zilizounganishwa kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kukusanya mapato ya vyanzo vya ndani.

11.3.3 Kuwapo kwa mawakala wa kukusanya mapato ya ndani bila mikataba na makubaliano ya kisheria

Kifungu cha 28(1)(a) na (b) cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa Na. 9 ya Mwaka 1982 kinazitaka mamlaka za serikali za mitaa zote kumteua mtu au watu kama mawakala wa kukusanya mapato yake ya ndani na kuingia katika makubaliano ya kimkataba na mtu huyo kama itakavyoonekana inafaa.

Pia, Aya ya 8 ya Mwongozo Na.16 wenye Kumb: Na. CAB: 110/156/01/26 wa tarehe 11 Julai 2016 inaelezea namna ya kutumia mawakala katika kukusanya mapato ya vyanzo vya ndani. Vilevile, Aya ya 8.3 na Aya ya 8.4 zinataka Mamlaka zote za Serikali za Mitaa kuingia mikataba na mawakala wa kukusanya mapato na zinapaswa kuhakikiwa na kuidhinishwa na mwanasheria wa mamlaka husika ili kuhakikisha haki na wajibu wa mkataba unatekelezwa na pande zote mbili.

Kinyume na Aya hizo hapo juu, katika ukaguzi wangu wa usimamizi wa mapato ya ndani nilibaini kuwa halmashauri tano zilitumia mawakala 143 katika kukusanya mapato kutoka

baadhi ya vyanzo vya ndani bila mikataba kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-8** hapa chini.

Jedwali Na.11-8: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zilizotumia mawakala katika kukusanya mapato ya ndani bila mikataba

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Mawakala
1.	H/W Arusha	3
2.	H/W Iramba	6
3.	H/W Kisarawe	27
4.	H/W Musoma	62
5.	H/W Songea	45
Jumla		**143**

Ikitokea mgogoro au ukiukaji wa aina yoyote kufanywa na mawakala wa kukusanya mapato, hakutakuwa na nguvu ya kisheria kwa mamlaka za serikali za mitaa dhidi ya mawakala wa ukusanyaji wa mapato.

Kwa mtazamo wangu, halmashauri kupitia vitengo vya mapato na vitengo vya sheria, vinapaswa kuandaa mikataba itakayoweka wazi majukumu na wajibu wa mawakala wa kukusanya mapato ili kusimamia ukusanyaji wa mapato ya vyanzo vya Ndani; na pia zianzishe udhibiti pamoja na ufuatiliaji wa mikataba hiyo.

11.3.4 Marekebisho ya ankara za wateja katika Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa yaliyofanywa na kuidhinishwa na mtu mmoja katika mfumo

Aya ya 10 ya maagizo yaliyotolewa na OR-TAMISEMI kwa mamlaka za serikali za mitaa kupitia barua yenye Kumb. Na.EB.151/297/01/79 ya tarehe 6 Oktoba 2017 na Agizo la 11(2)(f) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linazitaka mamlaka za serikali za mitaa kuzingatia mgawanyo wa kazi kwenye mfumo kwa kuhakikisha kuwa kuna mgawanyo madhubuti wa majukumu ya kazi ambapo kazi

mbalimbali zinatakiwa kufanywa na wafanyakazi tofauti katika viwango tofauti ili kuleta udhibiti wa hali ya juu katika miamala inayorudiwa na kurekebishwa; na marekebisho katika ankara yanatakiwa kuidhinishwa na afisa masuuli.

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwapo kwa ankara kadhaa katika mamlaka 19 za serikali za mitaa za thamani ya Sh. 626,646,141 zilizofanyiwa marekebisho, kinyume na Agizo hilo lililotajwa. Marekebisho hayo yalifanyika bila kuidhinishwa na afisa masuuli katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambapo marekibisho hayo yalifanywa na kuidhinishwa na mtu mmoja, kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-9** hapa chini:

Jedwali Na.11-9: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye marekebisho ya ankara za wateja katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa yaliyofanywa na kuidhinishwa na mtu mmoja katika mfumo wa (LGRCIS)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichorekebishwa (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichorekebishwa (Sh.)
1.	H/W Babati	7,127,065	11.	H/Mji Mbulu	9,594,031
2.	H/Mji Babati	10,009,000	12.	H/M Moshi	2,817,400
3.	H/W Chamwino	6,582,700	13.	H/M Mpanda	300,000
4.	H/Mji Handeni	49,662,945	14.	H/W Muleba	2,382,035
5.	H/W Kilolo	3,652,764	15.	H/W Rungwe	8,286,850
6.	H/M Kinondoni	44,715,160	16.	H/W Sikonge	5,400,000
7.	H/W Kishapu	279,870,422	17.	H/M Sumbawanga	4,441,000
8.	H/W Kwimba	637,400	18.	H/W Tarime	84,295,158
9.	H/W Mbinga	59,725,515	19.	H/M Ubungo	45,206,696
10.	H/W Mbogwe	1,940,000	20.	**Jumla**	**626,646,141**

Kukosekana kwa mgawanyo madhubuti wa majukumu katika uombaji na uidhinishaji wa marekebisho ya ankara ya mapato kwenye mfumo kunaweza kupelekea ubadhilifu na hivyo

kusababisha upotevu wa mapato kupitia watu wasio waaminifu.

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuhakikisha kuwa maafisa masuuli wanapatiwa uwezo wa kuingia na kuangalia miamala yote kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa na kuhakikisha marekebisho na marudio yote katika ankara za wateja yanaidhinishwa kikamilifu kabla hayajafanyiwa marekebisho.

Pia, ninapendekeza OR-TAMISEMI kuhakikisha kuwa wahasibu na watumishi wataalamu waliopo wanapatiwa mafunzo kamili ya utendaji wa Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kutoathiri mgawanyo wa kazi na kupunguza viashiria vya upotevu wa mapato kwa njia ya kurekebisha miamala iliyo sahihi.

11.3.5 Marekebisho ya Taarifa za Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa bila uwepo wa nyaraka za kuthibitisha marebisho hayo ya thamani ya Sh. 3,320,893,442

Agizo la 37(6) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linasema kuwa, *"Endapo kosa limefanyika katika kuandika stakabadhi, stakabadhi husika lazima ifutwe mara moja na kuandaa nyingine iliyo sahihi. Stakabadhi halisi iliyofutwa inapaswa kuhifadhiwa katika kitabu cha stakabadhi cha mapokezi kwa ajili ya ukaguzi"*. Kwa hiyo ni muhimu kwa marekebisho yoyote yaliyofanyika katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kuambatishwa na nyaraka halisi zilizosababisha marekebisho hayo.

Katika Mwaka wa Fedha 2018/19, nilikagua marekebisho ya mapato yaliyofanyika katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa na kubaini marekebisho ya thamani ya Sh. 3,320,893,442 kwenye mamlaka 12 za serikali

za mitaa bila kuwepo kwa maelezo sahihi ya kwa nini marekebisho hayo yamefanyika. Pia, hayakuambatishwa na nyaraka halisi za marekebisho hayo. Maelezo ya marekebisho yaliyofanyika katika mfumo wa kukusanyia mapato bila kuambatishwa na nyaraka halisi yanaonekana katika **Jedwali Na.11-10** hapo chini:

Jedwali Na.11-10: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye marekebisho katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa bila nyaraka za kuthibitisha

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi cha Marekebisho (Sh.)
1.	H/Mji Bariadi	20,112,500
2.	H/W Buhigwe	8,816,645
3.	H/W Bukombe	1,672,000
4.	H/W Handeni	92,327,200
5.	H/Mji Ifakara	23,553,100
6.	H/W Iramba	37,336,916
7.	H/W Karatu	1,456,651,860
8.	H/W Kwimba	4,151,470
9.	H/W Liwale	1,583,288,966
10.	H/W Madaba	82,521,435
11.	H/W Mbogwe	437,200
12.	H/Mji Njombe	10,024,150
Jumla		**3,320,893,442**

Marekebisho yanayofanywa bila kuwa na nyaraka za kuthibitisha marekebisho hayo huweza kusababisha halmashauri kupoteza mapato yaliyokusanywa bila menejimenti kugundua.

Ninapendekeza kwa mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha kuna ufuatiliaji na utunzaji sahihi wa nyaraka za marekebisho ya mapato katika Mfumo wa Ukusanyaji wa

Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kuepuka upotevu na matumizi mabaya ya mapato yaliyokusanywa.

11.3.6 Maduhuli yaliyokusanywa bila ya uthibitisho wa kupelekwa benki Sh. 10,392,553,320

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa kiasi cha Sh. 10,392,553,320 kilichokusanywa katika Mamlaka 84 za serikali za mitaa hakikuthibitishwa kupelekwa benki kinyume na Agizo la 50 (5) la Randama ya Fedha za Serikali ya Mitaa la Mwaka 2009 linalozitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kupeleka benki maduhuli yote yaliyokusanywa kila siku ama siku ya kazi inayofuata. Agizo hili linasaidia kuepukana na ushawishi wa kutumia maduhuli hayo kwa shughuli ambazo hazikupangwa. Maelezo ya maduhulu yaliyokusanywa bila uthibisho wa kupelekwa benki yanaoneshwa katika **Kiambatisho 11-2** cha ripoti hii.

Mchanganuo wa mwenendo katika picha hapa chini inaonesha kuwa, kiwango cha maduhuli ambayo hayakupelekwa benki inaongezeka kila mwaka kuashiria kwamba, Mamlaka za Serikali za Mitaa hazikuchukua hatua madhubuti katika kutekeleza mapendekezo yangu ya hapo awali.

Kielelezo 11-1: Mwenendo wa maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa benki kwa miaka minne mfululizo

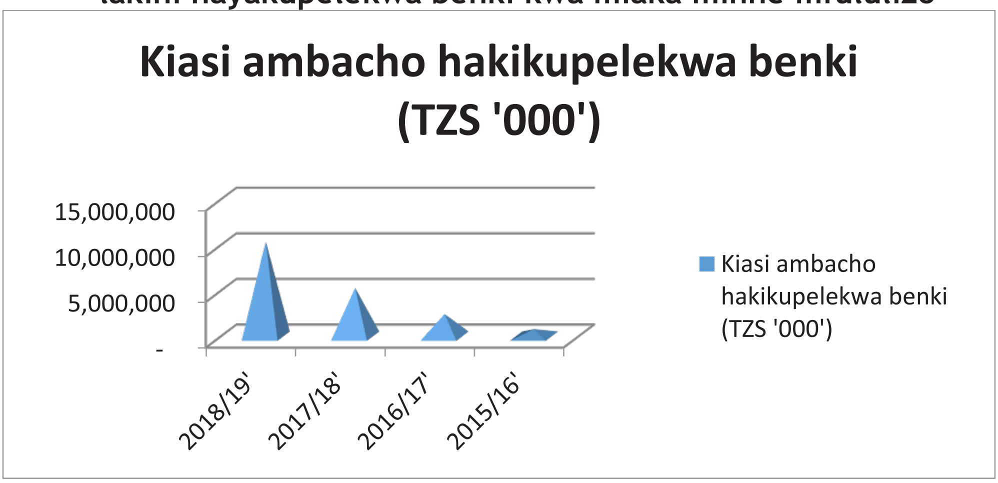

Kutokana na kukosekana kwa taarifa zinazohusu upelekaji wa maduhuli benki, sikuweza kuthibitisha uhalali, usahihi, na ukamilifu wa kiasi cha mapato ya ndani kilichokusanywa na kuripotiwa katika taarifa za hesabu za mamlaka husika za serikali za mitaa.

Ninasisitiza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuhakikisha kuwa makusanyo ambayo hayakupelekwa benki yanapelekwa mara moja. Aidha mamlaka za serikali za mitaa zizingatie Agizo la 50(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 kwa kuhakikisha kuwa mifumo ya udhibiti wa ndani katika usimamizi na ukusanyaji wa mapato inaboreshwa/inaimarishwa.

11.3.7 Mapato ambayo hayakukusanywa kutoka vyanzo mbalimbali vya ndani Sh. 31,372,732,234

Katika ukaguzi wa makusanyo ya mapato kwa kutumia Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa nilibaini kuwa kiasi cha Sh. 31,372,732,234 hakikukusanywa katika mamlaka 97 za serikali za mitaa kutoka vyanzo vya kodi za vibanda, maduka na vizimba vilivyopo katika masoko na vituo vya mabasi; na uuzaji wa viwanja, kinyume na Agizo la 38(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa la Mwaka 2009. Maelezo ya mapato ambayo hayakukusanywa yanaoneshwa katika **Kiambatisho 11-3** cha ripoti hii.

Mapato ambayo hayajakusanywa kutoka kwa wadaiwa wa halmashauri inamaanisha kuwa kulikuwa na ukusanyaji wa mapato chini ya bajeti. Kama mamlaka za serikali za mitaa husika hazitaingilia kati suala hili, kuna uwezekano mkubwa wa upotevu wa mapato kutokana na madeni yasiyolipika.

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuanzisha mfumo madhubuti wa udhibiti

utakao hakikisha mapato yote ya Sh. 31,372,732,234 yanakusanywa.

11.4 Maduhuli yaliyokusanywa na mawakala lakini hayakuwasilishwa halmashauri Sh. 2,274,011,714

Agizo la 37(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linawataka maafisa walioteuliwa kuwasilisha fedha zote zinazokusanywa kwa mwekahazina kwa ajili ya kuzitunza kwenye kasiki kabla ya kuzipeleka benki kabla ya mwisho wa saa za kazi na kuhakikisha fedha hizo zinapelekwa benki mapema. Mamlaka nyingi za Serikali za Mitaa zinatumia mawakala katika ukusanyaji wa mapato badala ya watumishi.

Tathmini yangu katika kupitia ripoti za makusanyo ya mapato yaliyokusanywa na mawakala kwa Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, nimebaini kuwa maduhuli yaliyokusanywa na mawakala katika mamlaka 16 za serikali za mitaa kiasi cha Sh. 2,274,011,714 hayakuwasilishwa halmashauri kwa ajili ya kupelekwa benki kama inavyooneshwa katika **Jedwali Na.11-11** hapa chini.

Jedwali Na.11-11: Maduhuli yaliyokusanywa na mawakala lakini hayakuwasilishwa halmashauri

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Babati	15,355,600
2.	H/W Bagamoyo	129,955,000
3.	H/Jiji Dar es Salaam	1,247,655,990
4.	H/W Kalambo	87,107,669
5.	H/W Kibaha	50,808,550
6.	H/W Madaba	200,996,574
7.	H/W Makete	139,243,494
8.	H/W Mbarali	127,263,680
9.	H/W Mbozi	41,767,747
10.	H/W Mbulu	40,702,900
11.	H/Mji Mbulu	9,016,500

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
12.	H/W Mufindi	10,315,856
13.	H/W Muheza	26,709,396
14.	H/W Ngorongoro	58,322,683
15.	H/W Tandahimba	75,626,376
16.	H/W Wanging'ombe	13,163,699
Jumla		**2,274,011,714**

Mawakala kushindwa kuwasilisha mapato waliyokusanya, huashiria ulegevu katika usimamizi wa makusanyo ya mapato katika mamlaka za serikali za mitaa hali inayoweza kusababisha kuwepo kwa upotevu wa mapato kwa halmashauri husika.

Ninapendekeza kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuimarisha mifumo ya ukusanyaji wa mapato kutoka kwa mawakala na kuhakikisha kuwa mapato yote yaliyokusanywa na mawakala yanawasilishwa katika halmashauri husika kwa ajili ya kuwekwa benki.

11.5 Kuchelewa Kupeleka Maduhuli Benki SH. 689,588,629

Agizo la 50(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linazitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kupeleka benki maduhuli yote yaliyokusanywa kila siku ama siku inayofuata kazi.

Kinyume na matakwa ya agizo hili, nilibaini jumla ya Sh. 689,588,629 zilikusanywa katika halmashauri 10 lakini hazikupelekwa benki kwa wakati kama inavyoonesha katika **Jedwali Na.11-12** hapa chini.

Jedwali Na.11-12: Maduhuli ambayo hayakupelekwa benki kwa wakati

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)	Idadi ya siku iliyocheleweshwa	
			Kuanzia	Mwisho
1.	H/Mji Arusha	24,806,900	3	20
2.	H/W Ileje	47,101,900	15	25
3.	H/W Itigi	104,874,867	30	240
4.	H/W Mbulu	1,505,000	54	166
5.	H/W Mkalama	72,890,800	30	180
6.	H/W Muheza	1,840,000	19	48
7.	H/W Ngorongoro	10,365,000	32	552
8.	H/W Nzega	284,173,950	30	30
9.	H/W Sumbawanga	45,765,962	30	90
10.	H/W Urambo	96,264,250	30	90
Jumla		**689,588,629**		

Kuna uwezekano mkubwa kwa maafisa ambao wamepewa dhamana ya kuwasilisha benki makusanyo ya mamlaka za serikali za mitaa kutumia pesa zilizokusanywa kwa matumizi tofauti kabla ya kupelekwa benki. Utaratibu huu unapelekea hatari ya ubadhirifu au wizi wa fedha za halmashauri.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa husika kutumia kwa ufanisi Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Aidha, ninashauri menejimenti kuimarisha mifumo ya udhibiti wa ndani ili kuhakikisha kuwa makusanyo ya mapato yanapelekwa benki pindi yanapokusanywa kwa mujibu wa Agizo la 50(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

11.6 Wadaiwa kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kutokana na sababu mbalimbali ambazo hasijasuluhishwa Sh. 5,390,046,129

Agizo la 29 (2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linamtaka mwekahazina kuhakikisha kuwa usuluhishi wa benki unafanyika.

Pia, Agizo la 38(1) la Randama hiyohiyo linamtaka mwekahazina kuweka mpangilio wa kutosha wa kifedha na uhasibu ili kuhakikisha rekodi sahihi ya fedha zote za halmashauri na kuhakikisha kuna ukusanyaji, utunzaji, na uwekaji benki ulio sahihi wa fedha hizo.

Wakati wa ukaguzi, nilibaini kiasi cha Sh. 5,390,046,129 kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika mamlaka za serikali za mitaa ambacho hakijawasilishwa na wadaiwa katika mamlaka 16 za serikali za mitaa kutokana na sababu mbalimbali ambazo hasijasuluhishwa. Hali hii hupelekea uwezekano wa kutopelekwa benki mapato yaliyokusanywa na watu waliohusika ambao ankara zao za malipo zilitolewa halmashauri kwa ajili ya malipo. **Jedwali Na.11-13** linatoa muhtasari wa jambo hili.

Jedwali Na.11-13: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye wadaiwa kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kutokana na sababu mbalimbali amabazo hasijasuluhishwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	996,806,448
2.	H/W Bumbuli	88,630,248
3.	H/W Chamwino	559,852,509
4.	H/Mji Handeni	124,955,530
5.	H/W Kilindi	668,499,357
6.	H/W Kilosa	783,116,858
7.	H/Mji Korogwe	354,418,325
8.	H/W Malinyi	11,621,845
9.	H/W Masasi	110,020,362
10.	H/Mji Mbinga	136,928,732
11.	H/W Mlele	199,687,964
12.	H/M Moshi	587,653,143
13.	H/W Muheza	506,960,716

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
14.	H/W Mwanga	46,905,000
15.	H/W Songwe	47,288,675
16.	H/Jiji Tanga	166,700,417
Jumla		**5,390,046,129**

Uwepo wa kiasi kikubwa ambacho haijasuluhishwa hutengeneza mianya ya ubadhirifu wa mapato kwa wakusanyaji na watumishi wasio waaminifu. Hali hii huweza kusababisha upotevu wa mapato ya Serikali na hivyo kuchelewesha utekelezaji wa mipango ya mamlaka za serikali za mitaa.

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuweka mikakati ya kuwezesha usuluhishi kwa mujibu wa Agizo la 29(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 ili kutambua kiini cha uchelewaji wa uwasilishaji wa mapato benki na hivyo kubuni mikakati ya kuboresha hali hii.

11.7 Mapungufu katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Huu ni Mfumo uliotenegenezwa kwa lengo la kusaidia na kuongeza ufanisi katika ukusanyaji wa mapato ya ndani kwa kuwatambua walipakodi, kutoa ankara, kutambua wadaiwa, na kuwezesha malipo ya kielektroniki au malipo kwa njia ya mtandao kupitia mfumo mmoja wa malipo wa kielekitroniki. Miongoni mwa malengo ya mfumo huo ni kuondoa mapungufu yaliyojitokeza katika utaratibu wa kukusanya mapato kwa kutumia stakabadhi ya kawaida na kuzuia mianya yote ya upotevu katika ukusanyaji wa mapato, kuongeza uwazi, na kuwa taarifa sahihi.

Wakati wa ukaguzi nilifanya tathmini ya ufanisi wa Mfumo huu wa ukusanyaji wa mapato katika kutimiza malengo

yaliyokusudiwa. Nilibaini kuwa katika mamlaka 25 za serikali za mitaa kulikuwa na mapungufu yafuatayo kama inavyoorodheshwa katika **Jedwali Na.11-14** hapa chini.

Jedwali Na.11-14: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye mapungufu katika mfumo wa kukusanya mapato

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Babati	14.	H/W Moshi
2.	H/W Busokelo	15.	H/W Mpimbwe
3.	H/Jiji Dar es Salaam	16.	H/W Mpimbwe
4.	H/W Iramba	17.	H/W Nyasa
5.	H/Mji Kahama	18.	H/W Simanjiro
6.	H/Mji Mafinga	19.	H/M Singida
7.	H/W Manyoni	20.	H/W Songea
8.	H/Jiji Mbeya	21.	H/W Tabora
9.	H/W Mbinga	22.	H/W Tarime
10.	H/Mji Mbinga	23.	H/Mji Tunduma
11.	H/W Meru	24.	H/W Tunduru
12.	H/W Missenyi	25.	H/W Ukerewe
13.	H/W Mkalama		

Mapungufu yaliyobainika ni kama ifuatavyo:

- Utoaji usio sahihi wa vibali vya kuingia kwenye mfumo wa mapato, kwa mfano kumruhusu mwekahazina mkuu kutoa stakabadhi kupitia 'back office' bila udhibiti wa kutosha na kufanya uhakiki wa kibali cha kuingia ndani ya mfumo. Kutokana na mianya hii, ukaguzi wangu ulibaini kisa kimoja katika Halmashauri ya Manispaa ya Songea ambapo mwekahazina mkuu alitengeneza stakabadhi za kughushi kutoka kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa zikionesha kuwa kiasi cha Sh. 50,512,264 kilikusanywa na kupelekwa benki lakini taarifa ya benki ilionesha kuwa hakuna pesa iliyowekwa.

- Baadhi ya mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zilizonunuliwa haziingiliani na Mfumo wa Ukusanyaji wa

Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, na matokeo yake zimebaki bila kufanya kazi.

- Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa hauna mwingiliano wa muda wote na wa moja kwa moja kati ya mashine za kielekitroniki na kompyuta ya seva kuu. Hali hii hupelekea kuwepo kwa mianya ya ubadhirifu wa mapato yaliyokusanywa. Kutokuwepo kwa huduma hiyo kunasababisha uwezekano wa tarehe kubadilishwa kwa kupeleka mbele au nyuma betri ikiondolewa kwenye mashine ya kielekitroniki.

- Mwingiliano uliopo kati ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa na Mfumo wa Usimamizi wa Fedha hutambua makusanyo ya mapato ambayo tayari yamewekwa benki pekee. Hii inamaanisha kuwa makusanyo yaliyopelekwa benki ndio pekee yanayohamishwa kwenda kwenye Mfumo wa Usimamizi wa Fedha na kuyaacha nje ya Mfumo wa Usimamizi wa Fedha makusanyo yasiyopelekwa benki. Hivyo, ukamilifu wa taarifa za mapato katika Mfumo wa Usimamizi wa Fedha una shaka.

- Mfumo wa mapato umekuwa ukikabiliwa na changamoto ya kuwa na taarifa za makusanyo zinazohusiana na halmashauri zingine. Tatizo hili linaweza kupotosha watumiaji wa taarifa zinazotoka kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ikiwa usuluhishi hautafanyika ipasavyo kugundua tatizo hili.

- Mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato huruhusu ukusanyaji wa mapato nje mtandao. Kwa hivyo, watumishi wasio waaminifu wanaweza kutumia mwanya huu kwa manufaa yao binafsi.

- Usajili wa eneo la kukusanyia mapato kwa mashine za kielekitroniki hauwezi kuhaririwa ili kukidhi mabadiliko ya

kuhamisha mashine za kielekitroniki mahala popote penye makusanyo.

❖ Idadi ya mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato za hazitoshelezi kuweza kuyafikia maeneo yote ya kukusanya mapato, hivyo kufanya stakabadhi za kawaida kuendelea kutumika. Bado kuna mahitaji ya mashine 258 za kielekitroniki za kukusanyia mapato katika halmashauri nane kama inavyoonekana katika **Jedwali Na.11-15** hapa chini.

Jedwali Na.11-15: Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa zenye upungufu wa mashine za kielektroniki za kukusanyia mapato

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Mashine
1.	H/M Ilemela	50
2.	H/Mji Masasi	15
3.	H/W Mbogwe	36
4.	H/Mji Mbulu	7
5.	H/W Momba	38
6.	H/W Mufindi	17
7.	H/W Rungwe	65
8.	H/W Simanjiro	10
Jumla		**238**

❖ Ukosefu au kutopatikana kwa mtandao wa simu katika baadhi ya vijiji hufanya shughuli za ukusanyaji wa mapato kuwa ngumu na hivyo kuwalazimu wakusanyaji wa mapato kuacha fedha taslimu katika ofisi za wawekahazina wa halmashauri hadi kipindi kingine cha kukusanya (kila wiki au kila mwezi). Hali hii husababisha kuchelewa kupeleka fedha benki na kupelekea kuwepo kwa viashiria vya upotevu wa mapato yaliyokusanywa.

❖ Hapakuwa na usuluhishi wa benki uliofanywa kati ya mfumo na akaunti ya benki kwa sababu Mfumo ulikuwa na moduli

ya usuluhishi ambayo inaruhusu usuluhisho kufanyika kupitia Mfumo.

- Mfumo wa Taarifa za Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa hauwakumbushi walipakodi kulipa ada zinazohitajika, hasa muda wa malipo unapomalizika.

- Wakati wa ukaguzi nilibaini pia kuna uchelewaji katika kutatua masuala yanayohusu Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ambayo yameripotiwa katika dawati la msaada ya OR-TAMISEMI. Mapungufu hayo yanapelekea kuwepo kwa mianya ya upotevu wa mapato yaliyokusanywa unaoweza kufanywa na watumishi wasio waaminifu.

Kukosekana kwa mfumo bora wa ukusanyaji wa mapato, taarifa zinazotoka katika mfumo zinaweza zisiwe za kuaminika na zenye shaka. Pia, inaweza kutoa mianya ya upotevu wa mapato badala ya kutatua tatizo.

Ninapendekeza menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kutoa mafunzo kwa watumishi hasa wahasibu wa mapato na watumishi wa kitengo cha TEHAMA juu ya matumizi mazuri ya Mfumo. Wakati huohuo, kufanyike ufuatiliaji na tathmini ya mara kwa mara pamoja na kubadilishana majukumu miongoni mwa watumishi.

Ninapendekeza pia kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kwa kushirikiana na OR - TAMISEMI kuhakikisha kuwa Mfumo unatumiwa kwa ufanisi. Zaidi menejimenti zihakikishe kuwa mapungufu niliyoelezea hapo juu yanatatuliwa.

11.8 Mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zilikuwa nje ya mtandao kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa muda mrefu

Wakati wa ukaguzi wa Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa nilibaini katika 'dashboard' ya mfumo kuwa mamlaka 60 za serikali za mitaa zilikuwa na mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zipatazo 1,464 zilizokuwa nje ya mtandao (offline) au kuzimwa kabisa kwa kipindi cha siku 2 hadi 1,249. Maelezo yanaoneshwa katika **Kiambatisho 11-4** cha ripoti hii.

Usimamizi hafifu wa mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato kunaofanywa na menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa umesababisha kuchelewa kugundua mashine za kukusanyia mapato zilizokuwa nje ya mtandao kwa kipindi kirefu. Mapato yaliyokusanywa na mashine hizo zilizokuwa nje ya mtandao hayakuonekana katika Taarifa ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa. Kwa hiyo, mapato hayo hayakupelekwa benki na wakusanyaji wa mapato.

Ninashauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha kuwa mashine zote za kielekitroniki za kukusanyia mapato zilizokuwa nje ya mtandao zinaunganishwa kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na kiasi chochote kilichokusanywa na mashine hizi kinapelekwa benki.

Pia, ninazishauri mamlaka husika za serikali za mitaa kuanzisha utaratibu wa usimamizi wa karibu wa mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato ili kuepuka kujirudia kwa hali hiyo.

11.9 Mashine za kielektroniki za kukusanyia mapato kuonesha siku hasi kwenye 'dashboard' ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa

Uhakiki nilioufanya kwenye Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ulibaini kuwa katika 'dashboard' ya Mfumo, halmashauri saba zilikuwa na mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zipatazo 12 zilizokuwa zinaonesha siku hasi. 'Dashboard' ya Mfumo ilionesha tarehe ya mwisho ambayo bado haijafikiwa na matokeo yake ilisababisha siku hasi zilizoanzia 18 hadi 4,552. Maelezo yanaoneshwa katika **Jedwali Na.11-16** hapa chini.

Jedwali Na.11-16: Orodha ya mamlaka za serikali zenye mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zenye siku hasi kwenye 'dashboard' ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Mashine	Idadi ya Siku Hasi	
			Kuanzia	Hadi
1.	H/W Bahi	1	18	
2.	H/W Itigi	1	973	
3.	H/W Kakonko	1	4,552	
4.	H/W Kilolo	2	1,849	2,695
5.	H/W Kilwa	1	354	
6.	H/W Meru	3	102	542
7.	H/W Nzega	3	557	3352
Jumla		**12**		

Mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato zinazoonesha siku hasi zinaweza kuwa zimewekwa kwa makusudi ili kuficha ukweli wa idadi ya siku ambazo mashine hizo zilikuwa nje ya mtandao kwa mwaka. Kitendo kinaweza kupelekea upotevu wa mapato yaliyokusanywa.

Ninapendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na OR- TAMISEMI kuhakikisha kuwa hali ya mashine zenye siku hasi kwenye 'dashboard' ya Mfumo inarekebishwa ili uoneshe hali halisi ya mashine.

Ofisi ya Rais - TAMISEMI inasisitizwa kuweka udhibiti madhubuti kwenye mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato ili kuhakikisha kuwa haziwezi kuchezewa na wakusanyaji wa mapato wasio waaminifu.

SURA YA 12

USIMAMIZI WA MALI

12.1 Utangulizi

Usimamizi wa mali ni utaratibu maalum wa undeshaji na utambuzi wa thamani ya mali ambazo zinasimamiwa na taasisi katika kipindi cha matumizi ya mali hizo. Utaratibu huu unahusisha utumiaji, uendeshaji, uendelezaji, ufuatiliaji na uuzaji wa mali kwa gharama nafuu kwa lengo la kutoa huduma bora kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Mfumo madhubuti wa usimamizi wa mali ni muhimu kwa taasisi kwani unasaidia kusimamia na kuongoza shughuli za kila siku na hivyo huongeza tija na kuifanya taasisi kuwa katika nafasi nzuri. Katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, mfumo unawezesha kutathmini, kuamua na kutumia fursa muhimu. Pia, huonesha njia bora ya kupunguza vihatarishi.

Mapitio ya mchakato wa usimamizi wa mali katika halmashauri 185 yalibaini mapungufu yanayohitaji kushughulikiwa mapema kwa faida ya halmashauri zilizohusika. Mapungufu yaliyoonekana katika usimamizi wa mali za mamlaka za serikali za mitaa yameorodheshwa hapa chini.

12.2 Mali za kudumu zisizotumika na ambazo hazijafanyiwa matengenezo

Agizo la 45(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa la Mwaka 2009 linaelekeza kwamba mali zote ambazo hazitumiki, zisizotengenezeka, na zilizochakaa zitambuliwe na ziondolewe baada ya kupata idhini ya kamati ya fedha pamoja na baraza la madiwani.

Matakwa ya Agizo hili yamesisitizwa kwenye Aya ya 26 ya Viwango vya Kimataifa vya Uandaaji wa Hesabu za Umma Namba 21 inayozitaka taasisi kufanya tathmini kila tarehe ya

mwisho ya kuandaa taarifa ili kuona iwapo kuna mazingira yanayoashiria mali kupoteza thamani yake.

Wakati wa ukaguzi wa mwaka huu, nilibaini kuwa kuna mali mbalimbali 912 kama vile magari, pikipiki, na mitambo katika halmashauri 121 ambazo hazitumiki kwa muda mrefu zikiwa katika maeneo mbalimbali. Kati ya mali hizo, 64 ziliachwa katika karakana binafsi au TEMESA kwa kipindi cha kati ya miezi sita hadi miaka ishirini. Halmashauri nyingi zilishindwa kutoa ushahidi wa kuandaa taarifa zinazoonesha mazingira yanayoashiria mali kupoteza thamani yake ingawa baadhi yao zilikuwa na ushahidi wa juhudi zilizofanywa za kutafuta ruhusa kutoka kwa mamlaka husika ya kuondoa mali hizo na zilikuwa zikisubiri idhini. Maelezo zaidi yanapatikana katika **Kiambatisho 12-1** na **12-2** mtawali**.**

Hali hii imekuwa mbaya kwa mwaka wa fedha 2018/19 kwa asilimia 82 ikilinganishwa na mali za kudumu zilizogunduliwa kutotumika katika halmashauri 97 katika Mwaka wa Fedha 2017/18.

Mali zisizotumika zikiachwa kwa muda mrefu bila kutengenezwa huzidi kuharibika kwa uchakavu. Hali hii huongeza gharama za matengenezo na kutokuwepo kwa faida kiuchumi kutokana na kutotumika kwa mali hizo. Vilevile, hali hii husababisha kupungua thamani ya mali husika katika soko endapo kipaumbele kitakuwa ni kuziuza.

Ninapendekeza mamlaka za serikali za mitaa kuchukua hatua za kuziondoa mali hizo kwa mujibu wa Agizo la 45(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 pamoja na Aya ya 26 ya Viwango vya Kimataifa vya Uandaaji wa Hesabu za Umma (Namba 21). Pia, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kufanya tathmini ya mali zote ambazo zimetelekezwa ili kufanya uamuzi wa kuziondoa au kuzifanyia matengenezo.

12.3 Kuwapo kwa dawa zenye thamani ya Sh. 7,334,114,927 zilizoisha muda wa matumizi bila kuteketezwa

Zoezi la uhakiki wa mali lililofanyika mwishoni mwa Mwaka wa Fedha 2018/19 lilibaini uwepo wa dawa zenye thamani ya Sh. 7,334,114,927 zilizoisha muda wake wa matumizi katika halmashauri 14. Hii ni kinyume na Agizo la 45(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 inayoelekeza kwamba mali zote ambazo zimeharibika zitambuliwe na ziondolewe baada ya kupata idhini ya kamati ya fedha pamoja na baraza la madiwani.

Kwa mwaka huu wa ukaguzi hali imezidi kuwa mbaya kwa asilimia 2,549 ikilinganishwa na kiasi cha Sh. 276,887,999 zilizoripotiwa katika Mwaka wa Fedha 2017/18.

Kutoteketeza dawa zilizoisha muda wake ni kinyume na Mwongozo wa Uteketezaji Salama wa Dawa na Bidhaa za Vipodozi Zisizofaa (Toleo la Kwanza la Aprili 2000) ambao unaelekeza hospitali, wafamasia wa wilaya au mikoa, au taasisi zilizo na programu za dawa kufanya maamuzi ya kuziteketeza dawa zisizohitajika kwa matumizi. Maelezo zaidi yametolewa katika **Jedwali Na.12-1** hapa chini.

Jedwali Na.12-1: Halmashauri zenye dawa zilizoisha muda wa matumizi

Na.	Jina la Halmashauri	Kipindi (Miaka)	Thamani (SH.)
1	H/W Mbeya	2001-17	28,538,213
		2018-19	2,734,998
2	H/W Rungwe	2000/01-2018/19	194,785,879
3	H/M Moshi	Hakikupatikana	7,836,003
4	H/W Rombo	2018-19	1,247,849
5	H/W Siha	2005-19	38,435,133
6	H/W Hanang'	2017-19	79,538,259
7	H/M Ilala	2015-19	101,734,533
8	H/W Nanyumbu	1990-18	12,570,800
9	H/W Mpwapwa	2013-19	6,503,373,919

10	H/W Hai	1990-18	51,573,053
11	H/W Mwanga	2004-19	67,456,239
12	H/W Same	2014-19	16,651,161
13	H/W Sengerema	2013-18	8,915,680
14	H/W Chunya	2013-19	218,723,208
Jumla			**7,334,114,927**

Kuendelea kutunza dawa zilizoisha muda wake kunaweza kuwa hatari kwa maisha ya watu na mazingira (uchafuzi wa mazingira). Vilevile, dawa zisizohitajika zinachukua nafasi ambayo ingetumika kuhifadhia dawa nyingine.

Ninapendekeza mamlaka za serikali za mitaa kufuatilia vibali kutoka kwa mamlaka husika ili ziweze kuteketeza dawa zilizoisha muda wake kwa njia salama na kwa haraka. Pia ziimarishe taratibu za kuhifadhi dawa, na hivyo kusaidia kuzuia dawa kuharibika kwa sababu zinazozuilika.

12.4 Magari na mali zingine kutokatiwa bima

Agizo la 95(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linawataka maafisa usafiri kuhakikisha kuwa magari yote yanawekewa bima dhidi ya majanga yasiyotarajiwa na kuhakikisha malipo ya bima yanafanyika pindi muda unapowadia.

Katika mwaka wa ukaguzi, ilibainika kuwa jumla ya mali za kudumu 617 kama vile mitambo, magari, na pikipiki zinazomilikiwa na halmashauri 51 zilikuwa zikifanya kazi bila kuwa na bima halali kinyume na Agizo la 95(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Hali hii inasababishwa na mamlaka husika za serikali za mitaa kutotenga bajeti kwa ajili ya gharama za bima. Orodha ya mamlaka za serikali za mitaa ambazo mali zake hazikuwa na bima inawaoneshwa kwenye **Jedwali Na.12-2** hapa chini.

Idadi ya mali, hususani magari na pikipiki, zinazofanya kazi bila kuwa na bima imeongezeka kwa asilimia 127 ikilinganishwa na mali 266 ambazo hazikuwa na bima zilizoripotiwa katika Mwaka wa Fedha 2017/18.

Jedwali Na.12-2: Mali za kudumu ambazo hazikukatiwa bima

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Mali	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Mali
1	H/Jiji Arusha	35	26	H/Mji Makambako	8
2	H/W Arusha	14	27	H/W Makete	3
3	H/W Babati	2	28	H/W Mbarali	2
4	H/M Babati	5	29	H/W Mbogwe	21
5	H/W Bukombe	61	30	H/W Mheza	2
6	H/W Bumbuli	3	31	H/W Misungwi	8
7	H/W Bunda	22	32	H/W Mkalama	17
8	H/W Busega	5	33	H/W Mkinga	7
9	H/W Chunya	13	34	H/W Momba	5
10	H/W Gairo	2	35	H/W Mpanda	3
11	H/W Handeni	8	36	H/M Mpanda	30
12	H/Mji Handeni	1	37	H/W Mpimbwe	16
13	H/M Ifakara	6	38	H/M Mtwara	14
14	H/M Ilemela	13	39	H/W Nachingwea	1
15	H/W Iramba	20	40	H/W Ngorongoro	1
16	H/M Kigoma Ujiji	31	41	H/Mji Njombe	29
17	H/W Kilosa	15	42	H/W Ruangwa	4
18	H/W Kilwa	7	43	H/W Rungwe	18
19	H/W Kiteto	9	44	H/W Sengerema	11
20	H/Mji Korogwe	1	45	H/W Siha	15
21	H/W Kyela	10	46	H/W Sikonge	11
22	H/W Lindi	8	47	H/W Simanjiro	2
23	H/W Liwale	6	48	H/M Singida	13
24	H/W Longido	35	49	H/M Sumbawanga	15
25	H/W Magu	13	50	H/M Tabora	4
			51	H/W Ukerewe	12
Jumla					**617**

Kutumia mali bila kuwa na bima inaziweka halmashauri kwenye hatari ya kutopata fidia ya bima kwa gharama za ukarabati au kubadilishiwa mali inapotokea ajali.

Ninapendekeza kwa menejimenti za serikali za mitaa kuhakikisha magari, pikipiki, na mitambo yote inakatiwa bima kwa mujibu wa Agizo la 95(1) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

12.5 Kukosekana kwa hati miliki za ardhi, majengo, na mali zingine zenye thamani ya Sh. 85,688,595,997

Mapitio ya taarifa za fedha pamoja na vielelezo vyake yalionesha kuwa mamlaka 31 za serikali za mitaa ziliripoti mali 1429 kama vile ardhi, majengo, na mali zingine zinazohamishika zenye thamani ya Sh. 85,688,595,997. Hata hivyo, haikuwezekana kudhibitisha uwepo, umiliki, na usahihi wa mali iliyoripotiwa kutokana na kukosekana kwa nyaraka kama vile hatimiliki na kadi za usajili. Maelezo ya halmashauri husika yanapatikana kwenye **Kiambatisho 12-3.**

Thamani ya mali zinazomilikiwa bila kuwa na hatimiliki katika mamlaka za serikali za mitaa zimeongezeka kwa asilimia 233 ikilinganishwa na mali zilizoripotiwa katika Mwaka wa Fedha 2017/18.

Mazingira ambayo yalisababisha kukosekana kwa hatimiliki ni menejimenti kushindwa kujihusisha na mchakato wa kurasimisha mali ili kupata hatimiliki kutoka kwa wauzaji mara tu baada ya malipo ya mali hizo kufanyika.

Kutokana na kukosekana kwa hatimiliki, umiliki wa kisheria wa ardhi, majengo, na mali zingine za halmashauri haukuweza kuthibitishwa. Hivyo, mali za halmashauri ziko kwenye hatari ya kupotea.

Ninazishauri menejimenti za halmashauri zinazohusika kushughulikia haraka urasimishaji wa mali hizo ili kupata haki ya umiliki kisheria.

12.6 Mali za kudumu zinazokosa namba ya utambulisho Sh. 604,066,669

Agizo la 63(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa la Mwaka 2009 linataka mali zote za kudumu kutunzwa kwenye daftari la mali za kudumu na kupewa namba ya utambulisho itakayorahisisha utambuaji wa mali hizo.

Katika mwaka wa ukaguzi, nilifanya uhakiki wa mali mpya zilizonunuliwa na zilizokuwepo kwa njia ya sampuli ambapo nilibaini kuwa halmashauri 13 hazikuweka namba za utambulisho kwenye mali zenye thamani ya Sh. 604,066,669 kama ilivyoainishwa katika Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009. Katika halmashauri nyingi, hali hii ilichangiwa na ukosefu wa bajeti.

Hali hii imezidi kuwa mbaya kwa asilimia 299 ikilinganishwa na mali zilizokosa namba ya utambulisho zenye thamani ya Sh. 276,887,999 zilizoripotiwa katika Mwaka wa Fedha 2017/2018.

Kutokufuatwa kwa Agizo la 63(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 kunapelekea usimamizi dhaifu wa mali na hivyo kuwa hatarini kupotea kwani utambulisho na utofauti kati ya mali zinazomilikiwa na taasisi moja na taasisi nyingine unakuwa mgumu. Maelezo zaidi yanapatikana kwenye **Jedwali Na.12-3** hapa chini.

Jedwali Na.12-3: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mali za kudumu zisizo na namba ya utambulisho

Na.	Jina la Halmashauri	Thamani ya Mali Zilizonunuliwa Zisizo na Alama ya Utambulisho (Sh.)	Idadi ya Mali Zisizo na Alama ya Utambulisho
1	H/jiji Arusha	9,615,820	36
2	H/W Arusha	31,816,000	

3	H/M Ilemela	282,859,700	
4	H/W Kaliua	3,771,000	
5	H/W Kilindi		14
6	H/W Kishapu	51,700,000	
7	H/W Longido	15,425,000	
8	H/W Lushoto	26,531,100	
9	H/W Misungwi	55,520,000	
10	H/W Mufindi	1,700,000	
11	H/W Ngorongoro	5,039,898	
12	H/W Sikonge	8,793,000	
13	H/W Sumbawanga	111,295,151	
	Jumla	**604,066,669**	**50**

Ninazishauri menejimenti za mamlaka ya serikali za mitaa kuzingatia matakwa ya Agizo la 63(5) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 kwa kuchukua hatua stahiki ikijumuisha kuzipa namba ya utambuzi mali zote za kudumu na kuhuisha daftari la mali za kudumu. Pia, zitenge bajeti ya shughuli za utambuzi wa mali kila mwaka.

12.7 Ukosefu wa rejista ya matengenezo ya magari, mitambo, na mali zingine

Kanuni 137(4) (a) ya Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 inahitaji kila taasisi kuwa na kumbukumbu ya matengenezo kwa kila gari, mitambo, na vifaa vya umeme kama viyoyozi na majokofu.

Wakati wa kukagua matengenezo ya mali, nilibaini kuwa halmashauri 10 zililipa Sh. 89,177,137 kwa ajili ya urekebishaji na matengenezo ya magari na mitambo. Hata hivyo, hakukuwa na kumbukumbu ya matengenezo yaliyofanyika katika daftari la matengenezo kwani rejista inayohusika haikuwepo, kinyume na Kanuni 137(4)(a) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013. Maelezo zaidi yanapatikana kwenye **Jedwali Na.12-4** hapa chini.

Jedwali Na.12-4: Orodha ya halmashauri amabzo hazikuwa na rejista ya matengenezo

Na.	Jina la Halmashauri	Gharama ya matengenezo (Sh.)
1	H/W Arusha	4,050,940
2	H/W Igunga	15,898,077
3	H/W Karatu	36,429,655
4	H/W Mkinga	22,681,840
5	H/W Njombe	2,406,815
6	H/W Songwe	7,709,810
7	H/W Babati	Haikupatikana
8	H/W Longido	Haikupatikana
9	H/Mji Makambako	Haikupatikana
10	H/W Tarime	Haikupatikana
	Jumla	**89,177,137**

Kutokuwa na rejista kumesababisha ugumu katika kufuatilia matengenezo yaliyofanyika, pamoja na mabadiliko ya mara kwa mara ya vipuri pamoja na gharama za usimamizi na ufuatiliaji.

Ninazisihi menejimenti za halmashauri zinazohusika kuzingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2013 kwa kuhakikisha kwamba maelezo yote ya matengenezo yameandikwa katika daftari la matengenezo ili kurahisisha ufuatiliaji wa matengenezo ya magari na mali zingine.

12.8 Kutokuwepo au kutoboreshwa kwa rejista ya mali za kudumu

Agizo la 103 la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linazitaka mamlaka za serikali za mitaa kutunza taarifa za mali ambazo zinamiliki au zinazokodi. Pia, limeeleza kiwango cha chini cha taarifa za kujumuishwa katika rejista.

Mapitio ya rejista za mali za kudumu za halmashauri zilionesha kuwa halmashauri 8 hazikutunza rejista. Kwa upande mwingine, halmashauri 3 zilikuwa na rejista ambazo hazikuhuishwa kwani mali ya thamani ya Sh. 94,694,000

zilizonunuliwa katika mwaka wa ukaguzi hazikuingizwa katika rejista ya mali za halmashauri. Maelezo ya halmashauri zilizohusika yanapatikana katika **Jedwali Na.12-5** hapa chini.

Jedwali Na.12-5: Orodha ya halmashauri zenye kasoro ya kutokuwep au kutoboreshwa kwa rejista za mali za kudumu

Na.	Jina la Halmashauri	Kutokuwepo kwa rejista	Thamani ya Mali ambazo Hazijaingizwa kwenye Rejista (Sh.)
1	H/W Buhigwe	✓	Haijaoneshwa
2	H/W Chemba	✓	Haijaoneshwa
3	H/W Ileje	✓	Haijaoneshwa
4	H/W Kwimba	✓	Haijaoneshwa
5	H/W Longido	✓	Haijaoneshwa
6	H/W Mkinga	✓	Haijaoneshwa
7	H/W Sengerema	✓	Haijaoneshwa
8	H/M Ubungo	✓	Haijaoneshwa
9	H/W Arusha	-	31,816,000
10	H/W Kibondo	-	11,178,000
11	H/W Kishapu	-	51,700,000
Jumla			**94,694,000**

Katika mwaka wa ukaguzi, utunzaji wa rejista umeimarika kwa asilimia 15 ikilinganishwa na halmashauri 13 ambazo zilizoripotiwa katika Mwaka wa Fedha 2017/18. Kukosekana kwa rejista za mali zisizohamishika humaanisha kuwa halmashauri hazitaweza kufuatilia uchakavu na thamani halisi ya mali zao hali inayoweza kusababisha taarifa zao za fedha kuwa potofu.

Ninapendekeza menejimenti za halmashauri husika kutunza na kuhuisha rejista za mali za kudumu kwa mujibu wa Agizo la 103(2) la Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

12.9 Mali za kudumu ambazo hazitumiki Sh. 1,703,801,067

Uhakiki wa taarifa za fedha pamoja na vielelezo vyake ulionesha kuwa ardhi, majengo, na mali zinazoweza kuhamishika zilizoripotiwa kwenye halmashauri 8 zilikuwa na

thamani ya Sh. 1,703,801,067. Hata hivyo, ukaguzi uliofanywa juu ya matumizi ya mali hizo, hususani mali mpya zilizonunuliwa, ulionesha kuwa mali husika hazikuwa zinatumika kwa kipindi cha kuanzia miezi minane hadi miaka thelathini. Hivyo, thamani ya pesa ya vitu hivyo na faida zilizokusudiwa hazipatikani.

Migogoro ndani ya taasisi za Serikali na miundombinu hafifu ya umeme ambayo haiendani na mahitaji ya vifaa ndio sababu kuu za kutotumika kwa muda mrefu kwa mali hizo kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na.12-6** hapa chini.

Jedwali Na.12-6: Mali za kudumu ambazo hazitumiki Sh. 1,703,801,067

Na.	Jina la Halmashauri	Maelezo ya Mali	Thamani (Sh.)	Chanzo	Muda
1	H/W Busokelo	Gari Toyota Noah	-	Mchango wa TRA	Mwaka 1
2	H/W Chato	Jenereta 1	-	Imepatikana kutoka Kikumbaitale	-
3	H/jiji Dodoma	Stendi ya Mabasi	1,424,561,267	Imejengwa	Mwaka 1
4	H/M Ilemela	Jenereta, mashine ya kukausha nguo na mashine ya kufulia nguo	102,175,930	Vimenunuliwa	Miezi 8
5	H/W Mafia	Mashine ya joto kwa watoto wachanga	-	Wahisani wa nje	Miaka 8

6	H/jiji Mbeya	Mashine ya kutotoleshea kuku	-	Imepatikana kutoka Wizara ya Mifugo na Uvuvi	Miaka 30
7	H/W Msalala	Jengo la uwekezaji	78,360,000	Imepatikana kutoka H/Mji Kahama	Miaka 7
8	H/Mji Nzega	Vifaa vya hospitali	85,053,870	Imepatikana kutoka TAMISEMI	Miezi 8
9	H/W Urambo	Kompyuta	13,650,000	Zimenunuliwa	Miezi 8
Jumla			**1,703,801,067**		

Menejimenti za halmashauri husika zinashauriwa kuhakikisha kwamba mali zote zinatumika kama zilivyokusudiwa. Pia, zihakikishe kwamba migogoro inayoendelea inasuluhishwa mapema ili mali zilizopo zitumike kama zilivyokusudiwa.

SURA YA 13

MATOKEO YA KAGUZI MAALUMU

13.1 Utangulizi

Ukaguzi maalumu ni ukaguzi wa kina unaofanyika eneo maalumu la shughuli za taasisi. Kulingana na Kifungu cha 29(2) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya Mwaka 2008 na Kanuni ya 79(1) ya Kanuni za Ukaguzi wa Umma za Mwaka 2009, Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu anaweza kufanya ukaguzi maalumu kwenye taasisi, wakala, wizara, idara, mashirika, au mamlaka za serikali za mitaa kwa ombi la mtu yoyote ingawa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali halazimishwi kukubali maombi hayo.

Kulingana na Kanuni ya 78 ya Kanuni za Ukaguzi wa Umma za Mwaka 2009, Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, kwa utashi wake, anaweza kufanya ukaguzi maalumu wowote kama anavyoona inafaa. Kanuni ya 81(a)-(c) ya Kanuni za Ukaguzi wa Umma za Mwaka 2009 inaeleza namna ambavyo Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali anaweza kutoa ripoti ya ukaguzi maalumu.

Katika mwaka uliokaguliwa, nimefanya kaguzi maalumu saba katika mamlaka za serikali za mitaa saba kama muhtasari inavyooneshwa katika **Jedwali Na.13-1** hapa chini.

Jedwali Na.13-1: Kaguzi maalumu zilizofanyika katika Mwaka wa Fedha 2018/19

Na	Jina la Halmashauri	Mwaka wa Fedha	Mamlaka Iliyoomba
1.	H/W Bahi	2013/14 hadi 2017/18	TAKUKURU
2.	H/W Kondoa	2013/14, 2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU
3.	H/W Kongwa	2013/14, 2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU
4.	H/W Mpwapwa	2015/16 hadi 2017/18	TAKUKURU

Na	Jina la Halmashauri	Mwaka wa Fedha	Mamlaka Iliyoomba
5.	H/W Chemba	2011/12 hadi 2018/19	TAKUKURU
6.	H/Mji Masasi	2014/15 hadi 2017/18	TAKUKURU
7.	H/W Handeni	2008/09 hadi 2018/19	TAKUKURU

Kutokana na taarifa za kaguzi maalumu nilizofanya kwa Mwaka wa Fedha 2018/19, masuala muhimu yafuatayo yalibainishwa.

13.2 UKAGUZI MAALUMU WA HALMASHAURI YA WILAYA YA BAHI

13.2.1 JINA LA MRADI: MRADI WA MAJI KIJIJI CHA MUNDEMU

a) **Malipo yaliyofanywa kwa kazi ambazo hazikufanyika yaliyoisababishia Serikali hasara ya Sh. 25,820,400**

Ukaguzi uliofanyika kwenye eneo la mradi tarehe 21 Oktoba 2019 na 22 Oktoba 2019 na timu maalumu ya ukaguzi pamoja na timu ya menejimenti na wanachama wa COWSO katika Kijiji cha Mndemu kilichopo katika Halmashauri ya Wilaya ya Bahi ulibaini jumla ya Sh. 25,820,400 zililipwa kwa mkandarasi kwa kazi ambayo haikufanyika.

Ninashauri hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya wafanyakazi wa halmashauri waliobainishwa katika ripoti husika kwa kushindwa kuwajibika katika nafasi zao na kupelekea mkandarasi kulipwa kwa kazi ambazo hakufanya na hivyo kuisababishia Serikali hasara ya Sh. 25,820,400. Aidha, menejimenti ya Halmashauri ya Wilaya ya Bahi ifuatilie kuhakikisha kuwa fedha hizo zilizolipwa zaidi kwa mkandarasi zinarejeshwa.

b) **Udanganyifu uliofanywa na mtumishi wa halmashauri katika taarifa ya mwisho ya utekelezaji**

Nilibaini vitendo vya ubadhirifu vilivyofanywa na mtumishi wa halmashauri katika taarifa ya mwisho ya utekelezaji kwa kuonesha kuwa kazi zilifanyika wakati hazikufanyika. Hii ina maana kwamba meneja mradi alidanganya kwenye vipimo vya kazi iliyofanyika ili kumwibia mwajiri.

Ninashauri hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya mtumishi wa halmashauri aliyebainika kufanya udanganyifu huo.

c) **Matumizi ya fedha za matazamio kwa shughuli ambazo hazikuelezwa na kupelekea timu ya ukaguzi maalumu kushindwa kuthibitisha matumizi yake Sh. 35,976,835**

Nilibaini kuwa kiasi cha Sh. 51,953,670 kilihamishiwa akaunti ya amana kutoka akaunti ya maji zikiwa ni fedha za matazamio za mkandarasi wa mradi wa maji. Katika kufuatilia namna fedha hizi zilivyotumika, nilibaini hadi kipindi cha ukaguzi huu kinamalizika ni kiasi cha Sh. 15,976,835 tu ndicho kililipwa kwa mkandarasi na bakaa Sh. 35,976,835 zilitumika kwa shughuli ambazo hazikukusudiwa.

Ninaitaka menejimenti ya Halmashauri kwa kutumia mapato ya ndani kurejesha fedha za matazamio kiasi cha Sh. 35,976,835 zilizotumika kwa matumizi yasiyokusudiwa.

13.3 UKAGUZI MAALUM WA HALMASHAURI YA WILAYA YA KONDOA

13.3.1 JINA LA MRADI: MRADI WA MAJI KATIKA VIJIJI VYA MLONGIA, GOIMA NA KELEMA KUU

a) **Ukiukwaji wa matakwa ya mikataba na sheria za fedha kulikosababisha kufanyika malipo yasiyostahili ya Sh. 120,579,081**

Nilibaini kwamba halmashauri ilikiuka matakwa ya mikataba kulikopelekea nyongeza ya gharama za kazi za ziada kwenye mkataba zenye jumla ya Sh. 80,405,250 kinyume na utaratibu. Ongezeko hili la gharama halikuidhinishwa na ofisa masuuli wala na bodi ya zabuni.

Aidha, sheria za fedha hazikuzingatiwa ipasavyo na kusababisha Halmashauri kufanya malipo bila kukata kodi ya zuio ya jumla ya Sh. 40,173,831.

Ninaishauri menejimenti ya Halmashauri ifanye uhakiki wa matumizi ya fedha hizi na taarifa zipelekwe kwenye Mamlaka husika kwa uthibitisho. Pia, menejimenti ya Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa ihakikishe, kwa siku zijazo, mabadiliko yote ya mikataba yanaidhinishwa na bodi ya zabuni. Zaidi, ninatoa wito kwa menejimenti ya Halmashauri ichukue hatua za kinidhamu kwa mtumishi aliyetajwa kwenye ripoti ya ukaguzi maalum kwa kupitisha malipo kwa mkandarasi bila kukata kodi ya Serikali. Mkandarasi anapaswa arejeshe fedha zote ambazo hazikukatwa katika malipo aliyolipwa na Halmashauri.

b) **Hasara iliyopatikana kwa malipo ya wakandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika kwa mujibu wa mikataba Sh. 436,002,059**

Kama sehemu ya mchakato wa ukaguzi wangu, nilitembelea maeneo ambako miradi ilikuwa inatekelezwa na kubaini kuwa Serikali ilipata hasara ya jumla ya Sh. 436,002,059 kutokana na

malipo yaliyofanyika kwa wakandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika kwa mujibu wa mikataba katika mradi wa Kijiji cha Mlongia (Sh. 120,247,164), Kijiji cha Goima (Sh. 137,047,995), na Kijiji cha Kelema (Sh. 178,706,900).

Ninaishauri menejimenti ya Halmashauri kuchukua hatua za kinidhamu kwa watumishi waliohusika na usimamizi wa mradi wa maji kama walivyotajwa kwenye ripoti ya ukaguzi kwa kuisababishia Serikali hasara ya Sh. 436,002,059. Pia, wakandarasi wote wa miradi ya maji katika vijiji vyote vitatu wachukuliwe hatua za kisheria kwa kujihusisha na uharibifu wa mali ya umma. Pia, hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya wakandarasi ili warejeshe fedha za Serikali zilizolipwa kunyume na masharti ya mikataba husika.

13.4 UKAGUZI MAALUM WA HALMASHAURI YA WILAYA YA CHEMBA

13.4.1 JINA LA MRADI: MRADI WA MAJI VIJIJI VYA LAHODA NA KISANDE

a) **Halmashauri ilipoteza Sh. 45,139,900 kwa kutomtoza mkandarasi gharama ya kuchelewesha mradi**
Nilibaini kuwa Halmashauri ilisaini mikataba na wakandarasi kukiwa na sharti la kumkata fedha kama tozo ya kuchelewa kukamilisha mradi. Katika ukaguzi wangu nilibaini mkandarasi alichelewesha kukamilisha mradi lakini Halmashauri haikumtoza tozo kiasi cha Sh. 45,139,900, hivyo kuwa hasara kwa Halmashauri.

Ninashauri hatua stahiki zichukuliwe kwa aliyekuwa Mkuu wa Idara ya Maji wakati mradi ukitekelezwa kama alivyotajwa kwenye ripoti ya ukaguzi maalum kwa kushindwa kutoza fedha za gharama ya kuchelewesha mradi kinyume na Kifungu 52.1 SCC cha mkataba.

b) **Malipo yaliyofanywa kwa mzabuni bila kuwa na mkataba Sh. 42,742,400**

Wakati wa ukaguzi wangu nilibaini Halmashauri ilimlipa mzabuni M/S Davis & Shirtliff (mkandarasi mdogo) kiasi cha Sh. 42,742,400 kwa ajili ya ufungaji wa pampu za maji bila kuwa na mkataba naye kwa pampu ambazo zilikuwa ndani ya mkataba Na. LGA/136/2013-2014/W/11/13 baina ya Halmashauri na mkandarasi M/S Mrimi International (T) Ltd.

Halmashauri inapaswa kufuata masharti ya mkataba kwa kumlipa mkandarasi waliyeingia naye mkataba badala ya kuilipa kampuni isiyo katika mkataba. Mwenendo huu unaweza kusababisha hasara kwa Serikali au migogoro ya kisheria isiyokuwa ya ulazima ambayo itapelekea malipo ya fedha ya tozo au adhabu.

c) **Fedha za matazamio zilizokuwa kwenye akaunti ya amana na kutumika kwenye matumizi mengine yasiyojulikana Sh. 40,762,250**

Katika ukaguzi wangu nilibaini kuwa Halmashauri ilikata kiasi cha Sh. 40,762,250 ya malipo ya wakandarasi na kuzitunza katika akaunti ya amana. Hata hivyo, baadaye fedha hizo zilitumika kwa shughuli zisizojulikana ambazo hazihusiani na fedha za matazamio.

Menejimenti ya Halmashauri inashauriwa kuimarisha udhibiti wa fedha kwenye akaunti ya amana ikiwa ni pamoja na kurejesha kwenye akaunti ya amana kiasi cha Sh. 40,762,250 kilichotumika bila idhini. Aidha, hatua stahiki zichukuliwe dhidi ya mwekahazina wa halmashauri kwa kushindwa kuimarisha udhibiti katika usimamizi wa akaunti ya amana kwa mujibu wa Aya ya 5.19 ya Mwongozo wa Uhasibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa Mwaka 2009; pia kwa kupitisha matumizi ya fedha za matazamio bila kibali cha Mkuu wa Idara ya Maji.

d) **Hasara iliyopatikana kutokana na malipo kwa mkandarasi ya kazi ambazo hazikufanyika kwa mujibu wa mikataba Sh. 124,092,992**

Katika ukaguzi huu maalumu nilitembelea maeneo ambayo miradi ilitekelezwa na kubaini kuwa Serikali ilipata hasara ya Sh. 124,092,992 kutokana na malipo yaliyofanyika kwa mkandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika kwa mujibu wa mikataba.

Ninaishauri menejimenti ya Halmashauri ihakikishe mkandarasi anarejesha kiasi cha Sh. 124,092,992 zilizotumika kugharamia mradi ambao hautoi maji kama ilivyokusudiwa. Vilevile, hatua zinapaswa kuchukuliwa dhidi ya mhandisi wa halmashauri kwa kuisababishia hasara Serikali ya Sh. 124,092,992.

13.5 UKAGUZI MAALUM HALMASHAURI ZA WILAYA KONDOA NA CHEMBA

13.5.1 JINA LA MRADI: MRADI WA MAJI NTOMOKO

a) **Matumizi yasiyostahili ya fedha za matazamio Sh. 209,020,200**

Ukaguzi ulibaini makato ya fedha za matazamio kiasi cha Sh. 209,020,200 ambacho kilipaswa kuwa kwenye akaunti ya amana. Hata hivyo, hadi wakati wa kukamilisha ukaguzi huu (tarehe 06 Disemba 2018) akaunti ya amana ilikuwa na Sh. 123, 827,612 pekee ambazo hazihusiani kabisa na fedha za matazamio za ukarabati wa Mradi wa Maji wa Ntomoko. Hii inamaanisha kuwa fedha za matazamio zilitumika kwa matumizi mengine yasiyopangwa.

Nilijiridhisha kuwa fedha za matazamio zilitumika kinyume na utaratibu, hivyo ninamtaka Mkurugenzi wa Halmashauri ahakikishe kiasi hicho kinarejeshwa. Pia, hatua stahiki zichukuliwe dhidi ya Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri

ya Wilaya ya Kondoa aliyetangulia na aliyekuwa Kaimu Mwekahazina wa Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa kama walivyotajwa kwenye ripoti ya ukaguzi maalum kwa kushindwa kusimamia fedha za Serikali na kupelekea matumizi holela.

b) **Uwepo wa malipo kwa kazi ambazo hazikufanyika Sh. 228,440,000**

Nilijiridhisha pasi na shaka uwepo wa kazi tatu zenye thamani ya Sh. 228,440,000 ambazo hazikufanyika ingawa zilijumuishwa katika hati ya malipo namba moja hadi sita na mkandarasi kulipwa.

Kulingana na makosa yaliyotajwa hapo juu, ninapendekeza wahusika wote waliotajwa katika taarifa wachukuliwe hatua stahiki za kisheria kwa udanganyifu wa malipo walioufanya na kuisababishia Serikali hasara.

c) **Udanganyifu katika aina na vipimo vya kazi zilizofanyika kupelekea malipo ya zaidi ya Sh. 1,032,252,000**

Nilijiridhisha pasi na shaka uwepo wa kazi 10 zenye thamani ya Sh. 1,032,252,000 ambazo zililipwa kwa mkandarasi kupitia hati ya malipo namba moja hadi sita kinyume na aina na urefu wa vipimo vya kazi halisi iliyofanywa.

Kulingana na makosa yaliyotajwa hapo juu, ninapendekeza wahusika wote waliotajwa katika ripoti ya ukaguzi wachukuliwe hatua stahiki za kisheria kwa udanganyifu wa malipo walioufanya na kuisababishia Serikali hasara.

d) **Malipo kwa mhandisi mshauri kwa kazi ambazo hazikufanyika Sh. 107,265,057**

Nilibaini uwepo wa malipo yaliyofanywa kwa mhandisi mshauri ya Sh. 107,265,057 wakati kazi hizo hazikufanyika au kufanywa na mhandisi mshauri kwa mujibu wa mkataba.

Ninashauri aliyekuwa mhandisi mshauri katika mradi wa maji Ntomoko achukuliwe hatua za kisheria kwa kuomba na kulipwa kiasi cha Sh. 107,265,057 bila kufanya kazi kwa mujibu wa mkataba na kuisababishia Serikali hasara ya kiasi hicho cha fedha.

Pia, mhandisi wa maji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa na mtumishi ambaye alikuwa kaimu mhandisi wa maji Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa wachukuliwe hatua za kisheria kwa kushiriki kuiingizia Serikali hasara kwa kupitisha malipo ya kazi ambayo haikufanyika kinyume na Aya ya 71(1)(a) ya Randama ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Vilevile, aliyekuwa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa achukuliwe hatua stahiki kwa kuidhinisha malipo kwa mhandisi mshauri bila kujiridhisha iwapo kazi imefanyika sawasawa.

e) Usimamizi wa mradi usioridhisha uliosababisha kutekelezwa kwa kazi zisizokuwa na tija

Nilitembelea Mradi wa Maji wa Ntomoko na kupitia kwa kina taarifa ya ukaguzi wa kitaalamu (technical inspection report) ya mwezi Mei 2018 iliyoshirikisha wadau, ambao, kwa pamoja, waliisaini ikiwa na maana ya kukubali matokeo ya taarifa hiyo. Katika taarifa hiyo, imegundulika kuwa:

- ✓ Tenki la maji lililojengwa kwa gharama ya Sh. 40,000,000 kwenye chanzo cha maji Ntomoko halitumiki.
- ✓ Miundombinu ya maji ya thamani ya Sh. 564,800,000 kama ilivyooneshwa kwenye ripoti yenye urefu wa mita 11,296 haitumiki.
- ✓ Mabomba kutoka Kijiji cha Songolo hadi Madaha ya thamani ya Sh. 198,209,000 hayatumiki.
- ✓ Vituo 53 vya kutolea maji vyenye thamani ya Sh. 79,500,000 havifanyi kazi kwa sababu miundombinu ya maji iliyowekwa haitoi maji katika vijiji husika kutokana na usimamizi na maelekezo yasiyoridhisha ya mhandisi mshauri.

- ✓ Kwa mujibu wa taarifa ya Shirika la Viwango Tanzania (TBS), imethibitika kuwa mabomba yaliyotumika ni PN8 wakati kwa mujibu wa mkataba mabomba yaliyopaswa kutumika ni PN12. Kitendo cha mkandarasi kutumia mabomba ya PN8 kimesababisha mabomba hayo kutohimili mgandamizo wa maji hivyo kupasuka.

Ninapendekeza mhandisi mshauri achukuliwe hatua za kisheria kwa kushindwa kutimiza majukumu yake na kuisababishia Serikali hasara ya mamilioni ya fedha.

13.6 UKAGUZI MAALUM WA HALMASHAURI YA WILAYA YA KONGWA

13.6.1 JINA LA MRADI: MRADI WA MAJI WA VIJIJI VYA MKOKA NA SONGAMBELE

a) **Hasara iliyotokana na malipo kufanyika kwa wakandarasi kwa kazi ambazo hazikufanyika Sh. 348,237,951**

Ukaguzi maalumu nilioufanya umebaini kuwa Halmashauri ilimlipa mkandarasi wa miradi ya maji katika Vijiji vya Songambele na Mkoka kwa kazi ambazo hazikufanyika kinyume na matakwa ya mkataba. Mapungufu haya yameisababishia Serikali hasara ya Sh. 348,237,951.

Ninatoa wito kwa mamlaka husika kuchukua hatua stahiki dhidi ya mkandarasi kwa kughushi. Mamlaka husika ihakikishe mkandarasi anarejesha kiasi cha Sh. 348,237,951 alizolipwa zaidi kwa kazi ambazo hakuzifanya. Pia, hatua stahiki zichukuliwe kwa mtumishi wa Halmashauri kwa kuisababishia Halmashauri hasara kwa kuthibitisha na kuidhinisha malipo ya ziada ya kazi ambazo hazikufanyika. Zaidi, ninaishauri Bodi ya Usajili wa Wakandarasi na Bodi ya Usajili ya Wahandisi kuwachukulia hatua stahiki mkandarasi na mhandisi mshauri kwa vitendo vyao vya udanganyifu.

b) **Uwekaji wa mabomba yenye viwango tofauti na vilivyokubalika katika mkataba na kusababisha hasara ya Sh. 23,090,090**

Nilibaini kuwa Serikali ilipata hasara ya Sh. 23,090,090 kwa kufanya malipo kwa mkandarasi aliyeweka mabomba yenye viwango tofauti na vilivyomo kwenye mkataba.

Ninaitaka menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kuwa mkandarasi anarejesha kiasi cha Sh. 23,090,090 alicholipwa zaidi. Aidha, mamlaka husika zichukuwe hatua stahiki kwa mkandarasi kwa udanganyifu na mhandisi mshauri achukuliwe hatua stahiki na mamlaka husika kwa kutosimamia ipasavyo mkataba wa ujenzi wa mradi wa maji. Zaidi, hatua stahiki zichukuliwe kwa mtumishi wa Halmashauri kwa kuidhinisha malipo ya kazi ambazo hazikufanyika.

c) **Utekelezaji wa mradi wa maji kwa kiwango cha chini katika Kijiji cha Mkoka na kusababisha mradi kutotoa maji kwa ufanisi tangu kukamilika kwake**

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa Mradi wa Maji katika Kijiji cha Mkoka wa thamani ya Sh. 528,786,587 hautoi maji kwa ufanisi tangu kukamilika kwake.

Ninashauri mamlaka husika kuchukua hatua stahiki kwa watumishi wa Halmashauri pamoja na mkandarasi waliotajwa katika taarifa kwa kutosimamia na kutotekeleza ipasavyo mkataba wa ujenzi wa miundombinu ya maji na kusababisha kutotoa maji kwa ufanisi tangu kukamilika.

13.6.2 UKAGUZI MAALUM WA SHULE YA SEKONDARI YA KIBAIGWA

a) **Mchakato mzima wa manunuzi haukuzingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 21 ya Mwaka 2004**
Wakati wa ukaguzi wa mchakato wa zabuni ya kumpata mkandarasi nilibaini kuwa mchakato wote wa manunuzi ulikuwa kinyume na Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 21 ya Mwaka 2004.

Ninashauri wajumbe wa Kamati ya Ujenzi wachukuliwe hatua kwa mujibu wa Kifungu cha 87(1)(f) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 21 ya Mwaka 2004. Pia, hatua stahiki zichukuliwe kwa mujibu wa Kifungu cha 87(1)(f) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 21 ya Mwaka 2004 kwa maofisa kutoka Mamlaka ya Elimu Tanzania (TEA) waliohusika moja kwa moja na mradi ikiwa ni pamoja na kutoa maelekezo kwa uongozi wa Shule ya Sekondari Kibaigwa.

b) **Kukosekana kwa taarifa ya matumizi ya mabati yaliyopokelewa kutoka Mamlaka ya Elimu Tanzania (TEA)**
Katika ukaguzi wangu nilibaini kuwa, menejimenti ya shule ilipokea mabati 260 kutoka Mamlaka ya Elimu Tanzana kwa ajili ya kuezeka mabweni mawili. Matumizi ya mabati hayo hayakuweza kuletwa kwangu, hivyo nilishindwa kuthibitisha matumizi yake.

Ninatoa wito hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya wafanyakazi waliohusika ikiwa ni pamoja na aliyekuwa Mkuu wa Shule ya Sekondari Kibaigwa kwa kipindi hicho na aliyepokea mabati hayo kama ilivyoainishwa kwenye taarifa.

c) **Hasara iliyotokana na ujenzi wa mabweni Sh. 86,538,685**
Nilipitia Ripoti ya Mthaminishaji Mkuu wa Serikali ya mwezi Aprili 2019 na kubaini thamani ya mabweni mawili ilikuwa Sh. 60,584,000. Hata hivyo, jumla ya malipo yaliyofanywa kwa mkandarasi wa ujenzi wa mabweni hayo ni Sh. 147,122,685, ikimaanisha kuwa Serikali ilipata hasara ya Sh. 86,538,685

sawa na asilimia 59 ya fedha zote alizolipwa mkandarasi wakati mkataba unavunjwa.

Ninashauri hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya mkandarasi aliyetajwa kwenye taarifa kwa kukiuka matakwa ya mkataba. Aidha, hatua stahiki zichukuliwe kwa msimamizi wa mradi kwa kushindwa kutimiza majukumu yake ipasavyo ya kusimamia mradi wa ujenzi wa mabweni. Menejementi ya Halmashauri ya Wilaya ya Kongwa siku zijazo itumie utaratibu wa kujenga kwa kushirkisha wananchi na kutumia utaratibu wa nguvukazi ili kuhakikisha ujenzi unakamilika kwa wakati na kupata thamani ya fedha katika miradi yake.

13.7 UKAGUZI MAALUMU KATIKA HALMASHAURI YA WILAYA YA MPWAPWA

13.7.1 JINA LA MRADI: EGPAF

a) **Malipo mbalimbali ya posho yenye shaka yaliyofanywa na Halmashauri Sh. 17,800,000**

Nilikagua malipo ya posho za safari nje ya kituo cha kazi na vikao na kubaini malipo yenye shaka ya Sh. 17,800,000 kama ifuatavyo.

(i) **Malipo yaliyokosa nyaraka za kuthibitisha madai ya posho na kufanyika bila kuonesha tarehe za shughuli husika Sh. 5,290,000**

Nilipitia vocha za malipo na viambatisho vyake na kutilia shaka uhalali wa malipo ya Sh. 5,290,000 yaliyofanyika kwa nyakati tofauti kwa ajili ya vikao na shughuli za UKIMWI katika vituo vya kutolea huduma. Malipo hayo hayakuwa na fomu ya madai ya posho ya safari iliyoidhinishwa ili kuonesha tarehe za shughuli husika na vituo walivyokuwepo washiriki. Mwenendo huu unatia shaka juu ya uhalali wa malipo hayo na kufanyika kwa shughuli husika.

(ii) Malipo ya posho yanayokosa orodha iliyosainiwa ya walipwaji Sh. 6,342,000

Hati za malipo ya posho ya thamani ya Sh. 6,342,000 ziliwasilishwa kwa ukaguzi bila kuwa na orodha iliyosainiwa ya malipo ya posho. Hata hivyo, hati za malipo ziliambatishwa na orodha ya walipwaji ambao haikutiwa saini na wahusika.

(iii) Malipo yenye nyaraka pungufu za kuthibitisha matumizi ya fedha Sh. 6,168,000

Wakati wa ukaguzi wangu nilibaini kuwa kati ya Sh. 22,888,000 zilizolipwa ni kiasi cha Sh. 16,720,000 tu ndicho kilikuwa na vielelezo vya kutosha huku kiasi kilichosalia cha Sh. 6,168,000 kikiwa hakikuthibitishwa kulipwa kwa wahusika kutokana na kukosekana kwa viambatisho vinavyojitosheleza.

Ninashauri wahasibu waliohusika wawajibishwe kwa kuhakikisha fedha zilizotumika vibaya zinarejeshwa na kutumika katika shughuli zilizokusudiwa. Pia, hatua stahiki za kinidhamu zichukuliwe dhidi ya watumishi hao.

13.8 UKAGUZI MAALUM WA HALMASHAURI YA MJI WA MASASI

13.8.1 JINA LA MRADI: UJENZI WA JENGO LA UTAWALA

(i) Uteuzi wa timu ya tathmini kinyume na Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013

Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma inatamka kuwa "afisa masuuli ataunda kamati ya tathmini yenye watu watatu au watano kwa ajili ya kuchambua na kupata mkandarasi mwenye uwezo na bei nafuu". Mkurugenzi wa Halmashauri aliteua wajumbe watatu kuunda timu ya tathmini.

Hata hivyo, taarifa ya tathmini iliyowasilishwa tarehe 5 Novemba 2015 ilionesha kuwa mwenyekiti wa timu ya tathmini hakushiriki kwenye kazi ya tathmini. Hivyo, tathmini ilifanywa

na watu wawili kinyume na Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

Aidha, nilibaini kuwa aliyekuwa katibu wa bodi ya zabuni na mkuu wa kitengo cha manunuzi aliwasilisha taarifa ya tathmini ambayo haiendani na Kanuni ya 202(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 kwenye kikao cha bodi ya zabuni cha tarehe 23 Novemba 2015 bila kufanyiwa marekebisho kinyume na Kanuni ya 220(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

Ninapendekeza aliyekuwa mkuu wa kitengo cha manunuzi aliyetajwa achukuliwe hatua za kinidhamu kwa kushindwa kuhakikisha taarifa ya tathmini inaandaliwa kwa kuzingatia Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

(ii) Hasara iliyotokana na malipo ya fidia na upimaji udongo Sh. 47,397,000

Nilibaini kwamba uamuzi wa kuhamisha eneo la ujenzi ulifanywa na kikao cha Baraza la Madiwani cha tarehe 24 Aprili 2017 kilichofanyika kwenye Ukumbi wa Karakana ya Maji baada ya kupokea mapendekezo yaliyotolewa na Mkurugenzi wa Halmshauri ya Mji Masasi kupitia waraka wake wenye kichwa cha habari **"Mapendekezo ya Kujenga Ofisi ya Halmashauri ya Mji Eneo Hili badala ya Miesi/Tokura".**

Pia, nilibaini Mkurugenzi alitoa mapendekezo haya bila kuzingatia kuwa kiasi cha Sh. 37,367,000 zilikuwa zimeshalipwa kugharamia fidia ya kutwaa eneo la ujenzi la awali la Miesi na gharama za kupima udongo.

Vilevile, kwa maoni yangu, kwa kuhamisha ujenzi wa jengo la utawala kutoka Miesi kwenda Migongo, eneo la Miesi limetelekezwa, hivyo kufanya gharama zilizolipwa za Sh. 37,367,000 kuwa hasara. Aidha, malipo ya gharama za kupima

udongo eneo la Migongo Sh. 10,030,000 yalikuwa nje ya gharama halisi ya mkataba kati ya Halmashauri na mhandisi mshauri. Hivyo, Halmshauri ilipata hasara ya Sh. 10,030,000.00 kwa kulipa fedha ambazo hazikuwemo kwenye mkataba.

Ninapendekeza hatua zichukuliwe kwa aliyekuwa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Mji Masasi ambaye alihamia Manispaa ya Singida kwa kukaidi agizo la Kamati ya Fedha ambapo iliamuliwa fedha za fidia Sh. 37,367,000 zitoke kwenye mapato ya ndani. Pia, Mkurugenzi wa sasa wa Halmashauri ya Mji Masasi achukuliwe hatua za kisheria kwa kupeleka mapendekezo yasiyofaa ya kuhamisha ujenzi wa jengo la utawala bila kuzingatia gharama ambazo zilishalipwa na kuisababishia Serikali hasara ya Sh. 37,367,000; vilevile kwa kuidhinisha Sh. 10,030,000 za gharama ya kupima udongo ambazo hazikuwemo kwenye mkataba.

(iii) Hasara iliyotokana na gharama za mkandarasi kuhamisha vifaa na maandalizi ya eneo la Migongo Sh. 15,000,000

Nilipitia muhtasari wa kikao cha majadiliano ya gharama za kuhamisha ujenzi wa eneo la mradi wa ujenzi wa jengo la utawala kutoka Mwenge Mtapika kwenda eneo la Halmashauri ya Mji Masasi wa tarehe 5 Septemba 2017 uliohudhuriwa na watendaji wa Halmashauri na mwakilishi wa mkandarasi. Ilibainika kuwa gharama za mkandarasi kuhamisha eneo la ujenzi zilikuwa Sh. 17,755,000. Hata hivyo, mkandarasi aliombwa na kukubali kuzipunguza hadi Sh. 15,000,000.

Kwa maoni yangu, Halmashauri itapata hasara ya Sh. 15,000,000 kwa kukubali kulipa kiasi cha fedha ambacho hakikuwa kwenye mkataba.

Hatua za kinidhamu zichukuliwe kwa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Mji Masasi kwa kusababisha hasara ya Sh. 15,000,000 alizolipwa mkandarasi kwa ajili ya kuhamisha

vifaa na mitambo ya ujenzi kupeleka eneo jipya ulikohamishiwa mradi.

13.9 UKAGUZI MAALUMU HALMASHAURI YA WILAYA YA HANDENI

(i) Malipo kwa mhandisi mshauri yasiyokuwa na viambatisho Sh. 323,376,779

Nilibaini kuwa Sh. 323,376,779 zililipwa kwa mhandisi mshauri Kampuni ya Don Consult Ltd kinyume na Kifungu cha 6.2(b-c) cha Masharti ya Jumla ya Mkataba (GCC), kinachoeleza kuwa malipo atakayolipwa mhandisi mshauri yatokane na muda halisi aliotumia kutoa huduma; na malipo ya matumizi mengineyo yanayohusiana na kazi anayofanya lazima yawe na uhalisia.

Kwa maoni yangu, kulipwa kwa mhandisi mshauri bila viambatisho kunaweza kupelekea kulipa fedha kwa huduma ambayo haikutolewa, hivyo thamani ya fedha kwa malipo ya Sh. 323,376,779 inaweza isipatikane.

(ii) Malipo kwa mkandarasi bila vipimo vya kazi iliyofanyika Sh. 2,559,045,448

Kifungu cha 40.2 cha Masharti ya Jumla ya Mkataba (GCC) kinataka malipo anayolipwa mkandarasi yazingatie ukubwa wa kazi iliyofanyika kwa kutumia karatasi ya vipimo (measurement sheets) na ukubwa huo wa kazi hutakiwa kuzidishwa kwa kiwango (rate) cha fedha kilichokubalika kwenye BoQ kisha mhandisi mshauri kuandaa cheti kwa ajili ya malipo. Kinyume na matakwa ya mkataba, mhandisi mshauri aliandaa malipo ya Sh. 2,559,045,448 bila kupima kazi halisi iliyokuwa imefanywa na baadaye fedha zililipwa kwa wakandarasi Kampuni ya Tansino Logistics Ltd na Kampuni ya Kalago Enterprises Ltd.

Ni maoni yangu kwamba kuna uwezekano wa kuwalipa wakandarasi zaidi ya kazi walizofanya kama malipo yatafanywa bila kuzingatia kazi halisi iliyofanyika.

(iii) Fedha za matazamio kutumika kinyume na malengo yaliyokusudiwa Sh. 255,904,205

Kiasi cha Sh. 255,904,205 kilikatwa kutoka kwenye malipo ya wakandarasi na kuwekwa kwenye akaunti ya amana kama fedha za matazamio kusubiri kipindi cha matazamio. Hata hivyo, nilibaini kuwa kiasi hicho cha fedha kilichokatwa kutoka kwa wakandarasi kilikuwa hakijalipwa kwa wakandarasi husika na wala hakikuwa kwenye akaunti ya amana kama ilivyotarajiwa.

Kutumika kwa fedha za zuio kinyume na malengo yaliyokusudiwa kunaweza kuisababishia fedheha Halmashauri kwa kupelekwa mbele ya vyombo vya sheria pindi muda wa zuio utakapoisha na wakandarasi kudai fedha zao na kushindwa kulipwa.

SURA YA 14

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

14.1 Utangulizi

Inaposomwa ripoti yangu ya jumla ya mwaka kuhusu ukaguzi wa mamlaka za serikali za mitaa ya mwaka huu na miaka iliyopita, inawezekana kuhoji jukumu la Ofisi yangu juu ya uboreshaji wa usimamizi wa fedha na uwajibikaji katika mamlaka za serikali za mitaa. Sababu ni kuwa ripoti za miaka ya nyuma na ya sasa zina takribani matokeo na mapendekezo yaliyotolewa kwa mamlaka za serikali za mitaa na Serikali kwa ujumla ambayo yanashabihiana.

Licha ya kujirudia kwa hoja na mapendekezo katika ripoti zangu, ni muhimu kutambua kuwa ingawa ofisi yangu inatetea utamaduni wa uwajibikaji lakini kisheria haina *mamlaka ya kuwawajibisha wakaguliwa* kwa utendaji duni au matumizi yasiyoridhisha ya fedha za umma. Kimsingi, madaraka hayo *yamekabidhiwa kwa Serikali kuu na Bunge*. Ingawa hoja za kina na mapendekezo yameelezewa katika sura zingine za ripoti hii, ni muhimu kwangu kuikumbusha Serikali juu ya hoja muhimu na kupendekeza hatua stahiki za kuchukua kama njia ya kusonga mbele.

14.2 Hitimisho na mapendekezo ya jumla

14.2.1 Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi wa miaka ya nyuma, maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa na mapendekezo ya jumla ya ripoti ya mwaka

Ninapongeza juhudi zinazofanywa na Mlipaji Mkuu wa Serikali katika kufanyia kazi mapendekezo yangu ya ripoti ya mwaka na kutoa mpango wa utekelezaji wa mapendekezo. Hata hivyo, ninasikitishwa na utekelezaji usioridhisha na kujirudia kwa mapendekezo yanayohusiana na ripoti ya mwaka, ripoti

mojamoja za halmashauri, kaguzi maalumu, na maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa na uwepo wa mapendekezo ambayo hayajafanyiwa kazi katika halmashauri kwa kipindi cha zaidi ya miaka miwili. Mapendekezo haya yamejirudia katika miaka inayofuatana.

Serikali inahitaji kuweka mikakati na kuanzisha mifumo ambayo itasaidia utekelezaji na ukamilishaji wa mapendekezo ya ukaguzi ya muda mrefu na kuzuia kujirudia kwake. Pia kuzingatia uimarishaji wa miundo ya taasisi ambayo itaongeza ufanisi na uwajibikaji katika mamlaka za serikali za mitaa ili kuepuka kujirudia kwa mapungufu yaliyoonekana.

14.2.2 Utayarishaji wa bajeti na utekelezaji

Ukaguzi wangu wa mamlaka za serikali za mitaa kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 unaonesha kutolewa kwa ruzuku ya maendeleo chini ya bajeti iliyoidhinishwa kama ilivyoorodheshwa katika sura ya nne. Tathmini ya bajeti kwa miaka mitatu mfululizo inaonesha kuwa fedha kutolewa pungufu na ucheleweshaji wa kutolewa kwa ruzuku ya maendeleo kulikosababisha halmashauri nyingi kushindwa kukamilisha miradi iliyopangwa ndani ya muda hivyo kuongeza gharama za miradi kutokana na kuongezeka kwa mfumuko wa bei. Vilevile, ucheleweshaji wa fedha kutoka Serikali kuu kulisababisha mamlaka za serikali za mitaa kuwa na kiasi kikubwa cha bakaa mwisho wa mwaka wa fedha.

Zaidi ya hayo, niligundua ukusanyaji wa mapato kutoka kwenye vyanzo vya ndani usioridhisha katika halmashauri nyingi. Uchambuzi wa mwenendo wa makusanyo ya mapato kutoka kwenye vyanzo vya ndani kwa miaka mitatu mfululizo hauoneshi uboreshaji mkubwa katika ukusanyaji wa mapato hayo. Hivyo, halmashauri nyingi zinashindwa kutenga asilimia 40 - 60 ya mapato yao kwa ajili ya miradi ya maendeleo. Kutokana ukusanyaji wa mapato kutoka kwenye vyanzo vya

ndani usioridhisha, halmashauri nyingi haziwezi kujiendesha bila kupata ruzuku ya Serikali kuu.

Ninaishauri Serikali kuhakikisha kwamba ruzuku ya maendeleo iliyoidhinishwa inatolewa kwa wakati na kama iliyoidhinishwa. Hatua hii itaziwezesha mamlaka za serikali za mitaa kukamilisha utekelezaji wa miradi kwa wakati na kupunguza bakaa na gharama za utekelezaji wa mradi. Serikali inapaswa kuzisaidia mamlaka za serikali za mitaa kubaini vyanzo vipya vya mapato na kuboresha makusanyo ya vyanzo vya mapato vilivyopo ili zijitegemee. Kwa kuongezea, Serikali inapaswa kufikiria kulipa fidia kwa mamlaka za serikali za mitaa kwa ajili ya vyanzo vya mapato kama vile ushuru wa mali, asilimia 20 ya kodi ya ardhi, mabango, ada ya maegesho, na vyanzo vingine ambavyo zimehamishiwa kwenye taasisi zingine za Serikali.

14.2.3 Maandalizi ya taarifa za fedha

Nimebaini wakati wa ukaguzi wa taarifa za fedha zilizowasilishwa na halmashauri 185 kwamba, taarifa za fedha zilizotayarishwa na halmashauri na kuwasilishwa Ofisini kwangu mnamo au kabla ya tarehe 30 Septemba zilikuwa na kiwango kikubwa cha makosa, na mapungufu. Hii ilitokana na ukweli kwamba halmashauri zinatayarisha taarifa za fedha bila kufuata Viwango vya Kimataifa vya Uandaaji wa Hesabu vinavyokubalika. Pia, niligundua kuwa mamlaka nyingi za serikali za mitaa hazina udhibiti bora na mafunzo ya mara kwa mara katika uandaaji wa taarifa za fedha. Aidha, wakati mwingine taarifa zinawasilishwa tu ili kuwahi tarehe ya mwisho ya kuwasilisha taarifa za hesabu.

Ninaishauri OR-TAMISEMI kutoa mafunzo ya mara kwa mara kwa watumishi wanaohusika katika kuandaa taarifa za fedha na kuweka mpangilio sahihi wa taasisi wa kukagua ubora wa taarifa za fedha zilizoandaliwa. Maoni yangu kwa mamlaka za serikali za mitaa ni kuwa zianze matayarisho ya taarifa za

fedha mara baada ya mwisho wa mwaka wa fedha ili zipate muda wa kutosha kupitia ubora wa kazi zao na kubaini makosa.

14.2.4 Masuala ya utawala na ufanisi wa udhibiti wa ndani (mazingira ya TEHAMA na yasiyo ya TEHAMA) katika halmashauri

Ukaguzi wangu ulibaini mapungufu katika mazingira ya TEHAMA katika halmashauri 185. Niligundua kuwa katika mamlaka za serikali za mitaa, baadhi ya moduli za mfumo funganisho wa fedha kama vile usimamizi wa mali za kudumu, masurufu, mali zilizobakia bohari, na manunuzi hazitumiwi. Aidha, mfumo funganisho wa fedha hautambui miamala isiyo ya fedha taslimu kama madeni. Niligundua pia kuwa mfumo funganisho wa fedha haufungamani na mifumo mingine kama vile Mfumo wa Uhasibu wa Fedha wa Zahanati na Vituo vya Afya, Mfumo wa Taarifa za Watumishi wa Umma, Mfumo wa Malipo ya Mishahara ya Watumishi wa Umma, Mfumo kwa Madhumuni ya Bajeti, na Mfumo wa Taarifa za Usimamizi wa Hospitali Tanzania. Kukosekana kwa kufungamana kwa mifumo kunasababisha taarifa za kifedha kujumuishwa kwa njia ya kawaida ambayo ni ngumu na hupunguza usahihi wa taarifa za kifedha.

Zaidi ya hayo, nilibaini udhaifu katika utendaji wa vitengo vya ukaguzi wa ndani na kamati za ukaguzi katika halmashauri. Katika halmashauri nyingi, vitengo vya ukaguzi wa ndani havina rasilimali kama vile watumishi wa kutosha; vitendeakazi kama vile kompyuta, mashine za kudurufu, na magari kwa ajili ya kutembelea miradi wakati wa ukaguzi wa miradi ya kata, vijiji, vitongoji, shule na vituo vya afya; na ukosefu wa mafunzo ya mara kwa mara kuhusu mifumo yaTEHAMA.

Vilevile, nilibaini utendaji usioridhisha wa kamati za ukaguzi katika halmashauri kama vile kamati kushindwa kukutana angalau mara moja kwa kila robo mwaka kama inavyotakiwa

kisheria; wanakamati kushindwa kuendana na mabadiliko katika utendaji wa mamlaka za serikali za mitaa; na kamati nyingi za ukaguzi hushindwa kupitia na kupitisha sera ya udhibiti wa vihatarishi na sera zingine pamoja na taarifa za fedha kutokana na ukosefu wa mafunzo. Kutokana na mapungufu haya, kamati za ukaguzi katika halmashauri hazitekelezi majukumu ya kumshauri ofisa masuuli kuhusu uwajibikaji katika matumizi ya rasilimali na masuala ya utawala.

Ninaishauri Serikali kuhakikisha kuwa moduli zote katika mfumo funganisho wa fedha zinatumika kikamilifu na kuhakikisha kuwa mifumo mingine ya kifedha inayotumika imeunganishwa kwenye mfumo funganisho wa fedha ili kuhakikisha kuna usiri, uadilifu, na upatikanaji wa data na taarifa zilizoripotiwa katika taarifa za fedha na halmashauri kwa pamoja ili kuwezesha ujumuishaji wa taarifa za mwisho za fedha.

Aidha, Serikali inapaswa kusisitiza uwezeshwaji wa vitengo vya ukaguzi wa ndani kwa kuvipa rasilimali muhimu zinazohitajika, pamoja na mafunzo ya mara kwa mara. Zaidi ya hayo, mikutano ya kamati za ukaguzi inapaswa kufanywa kama inavyotakiwa kisheria; na kuwawezesha wajumbe wa kamati za ukaguzi kuwa na ufahamu wa viashiria vya hatari, mifumo mbalimbali ya kudhibiti, na ufahamu wa viwango vya uhasibu.

14.2.5 Usimamizi wa rasilimali-watu

Ingawa nimekuwa nikiripoti katika taarifa za mamlaka za serikali za mitaa za miaka ya nyuma kuhusu madeni makubwa ya watumishi, kutorejeshwa mishahara ambayo haijalipwa; watumishi wanaopokea chini ya theluthi ya mishahara yao; upungufu wa idadi ya watumishi; na idadi kubwa ya watumishi wanaokaimu nafasi za wakuu wa idara/vitengo kwa zaidi ya miezi sita ni mambo ambayo yamejirudia katika ripoti hii.

Maoni yangu ni kuwa ili kutatua masuala haya, OR-TAMISEMI, OR-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na mamlaka za serikali za mitaa zinapaswa kufanya kazi kwa pamoja ili kuboresha na kuimarisha utoaji wa huduma katika halmashauri. Zaidi ya hayo, Serikali inatakiwa kuharakisha mchakato wa kuthibitisha watumishi wanaokaimu au kuhamisha watumishi wenye sifa kutoka maeneo mengine ili kuchukua nafasi za wakuu wa idara/vitengo ambazo ziko wazi.

14.2.6 Tathmini ya miradi ya maendeleo na miradi mingine

Nilifanya tathmini ya miradi ya maendeleo iliyotekelezwa na halmashauri kwa Mwaka wa Fedha 2018/19 na nilibaini kuwa fedha za utekelezaji wa miradi hazikutumika zote; miradi mengine haikukamilika kwa sababu ya ukosefu wa fedha; usimamizi duni na ushiriki hafifu wa jamii; miradi ambayo haijatekelezwa kwa sababu ya kutotolewa kwa fedha kutoka Serikali kuu au ukusanyaji usioridhisha wa mapato ya vyanzo vya ndani; na katika sehemu zingine uwepo wa miradi iliyokamilika lakini haitumiki. Kama ilivyotajwa hapo awali katika ripoti zangu za miaka ya nyuma, sehemu kubwa ya mikopo iliyotolewa kwa wanawake, vijana, na watu wenye ulemavu haikurejeshwa hali inayosababishwa na juhudi ndogo au kutokuwepo kwa juhudi kabisa katika halmashauri husika kufanya ufuatiliaji wa marejesho.

Ninashauri menejimenti za halmashauri husika kuhakikisha kuwa miradi yote ambayo haijakamilika inakamilika; kuimarisha ufuatiliaji na usimamizi wa miradi inayotekelezwa na halmashauri; na kuchukua hatua sahihi kwa kuhakikisha miradi yote iliyokamilika inatumika ili kufikia lengo lililokusudiwa na kupata thamani ya fedha. Menejimenti pia zinapaswa zitumie Kanuni Na.10 - 11 za utoaji na usimamizi wa mikopo kwa vikundi vya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu za Mwaka 2019 zinayoagiza

ufuatiliaji wa utoaji na usimamizi wa mikopo kwa wanawake, vijana, na watu wenye ulemavu ili mikopo iliyotolewa irejeshwe kwa wakati muafaka.
Vilevile, niiombe Hazina kutoa fedha za maendeleo kama zilivyoidhinishwa ili miradi ya maendeleo iweze kutekelezwa kwa wakati.

14.2.7 Usimamizi wa mikataba na kufuata taratibu za manunuzi

Katika ukaguzi wangu nilibaini kutofuatwa kwa sheria na kanuni za manunuzi kama vile mwendelezo wa mikataba usiofuata sheria (marekebisho holela ya mikataba); uangalizi na usimamizi wa mikataba usiojitosheleza; malipo yaliyotolewa kabla ya utoaji wa bidhaa na huduma; kutokuwepo kwa hati za uwasilishaji bidhaa; ankara zilizotolewa kabla ya hati ya kuagizia vifaa (LPO); kutoandaa na utekelezaji hafifu wa mipango ya manunuzi; utendaji duni wa bodi za zabuni; ukosefu wa mafunzo; na muundo usio sahihi wa bodi za zabuni.

Pia, nilibaini uwepo wa manunuzi yasiyozingatia ushindani; manunuzi ya bidhaa na huduma bila idhini ya bodi za zabuni; manunuzi ya bidhaa na huduma kutoka kwa watoahuduma wasioidhinishwa; manunuzi kwa kutumia masurufu; bidhaa ambazo hazijakaguliwa; manunuzi yasiyo katika mpango wa manunuzi wa mwaka; bidhaa zilizolipiwa lakini hazikupokelewa; mzabuni kutolewa katika mchakato wa tathmini bila kufuata taratibu; kufanya mikataba bila wakandarasi kuwasilisha dhamana ya utendaji; na kutopokelewa kwa vifaa vya huduma za dharura ya uzazi na watoto wachanga (CEMONC) kutoka Bohari Kuu ya Dawa.

Ninaishauri Serikali ifanye usimamizi na ufuatiliaji wa mara kwa mara katika mamlaka za serikali za mitaa ili kuhakikisha kuwa zinazingatia sheria na kanuni za manunuzi. Pia, Serikali itoe mafunzo ya mara kwa mara kwa wajumbe wa bodi za zabuni na vitengo vya manunuzi ili kuwaongezea

watumishi wake maarifa katika michakato ya manunuzi. Zaidi ya hayo, hatua za kisheria na kinidhamu zichukuliwe kwa mamlaka za serikali za mitaa na watumishi ambao wanakiuka sheria, kanuni, na taratibu za manunuzi.

14.2.8 Mapungufu katika usimamizi wa matumizi

Tathmini iliyofanywa kwenye usimamizi wa matumizi katika mwaka huu wa ukaguzi ilionesha uidhinishaji wa malipo ambayo hayakuwa katika bajeti; matumizi yaliyotumika katika vifungu visivyo sahihi bila kupata idhini; na kukosekana kwa hati za malipo na malipo yenye nyaraka pungufu hivyo kunifanya nishindwe kuthibitisha uhalali wa matumizi hayo.

Pia, kulikuwa matumizi yasiyo ya lazima yaliyotokana na adhabu; na malipo kutokana na kutofuata sheria ya manunuzi, kanuni na sheria zingine. Kwa maoni yangu, malipo haya hayana tija kwani halmashauri hazikufaidika na matumizi hayo.

Ninatoa ushauri kwa menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha zinafuata vifungu vya bajeti; zinaongeza udhibiti wa bajeti; zinaimarisha udhibiti na umadhubuti wa upitishaji wa malipo na ukaguzi wa awali, utaratibu utakaohakikisha hati za malipo zinaambatishwa na nyaraka zinazojitosheleza kabla na baada ya malipo kukamilika. Ninazikumbusha pia mamlaka za serikali za mitaa kufuata sheria, kanuni, na maagizo ambayo husimamia manunuzi ya umma ili kupata thamani ya fedha kwa kila fedha ya umma inayotumiwa.

14.2.9 Mapungufu katika usimamizi wa mapato

Nilikagua michakato ya ukusanyaji wa mapato, na sera/mikakati ya halmashauri na nilibaini mapungufu kadhaa kama vile kutofanyika kwa upembuzi yakinifu wa vyanzo vya mapato ya ndani; matumizi ya vitabu vya stakabadhi katika ukusanyaji wa mapato badala ya vifaa vya kielekitroniki; kutokuwepo kwa sheria ndogondogo za halmashauri; idadi isiyotosheleza ya mashine za kielekitroniki za kutoa stakabadhi; kutokuwa na ufanisi katika matumizi ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali za Mitaa; na mawakala wa kukusanya mapato kufanya kazi bila kuwa na mikataba ya kisheria au kuwa na mikataba ambayo ina masharti yasiyokuwa na manufaa kwa halmashauri.

Ili kuzuia mapungufu haya kujirudia katika siku zijazo, ninazishauri menejimenti za mamlaka za serikali za mitaa kufanya upembuzi yakinifu kwa lengo la kuweka mikakati ya kutambua vyanzo vipya vya mapato; kurekebisha sheria ndogondogo za halmashauri; kudumisha matumizi ya Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali za Mitaa katika ukusanyaji wa mapato; kuhakikisha idadi ya mashine za kielekitroniki zinatosha na zinatumika; kushirikiana na OR-TAMISEMI ili kuhakikisha kuwa Mfumo unatumika ipasavyo; na kutatua mapungufu yote yaliyobainika hapo juu.

Kwa kuongezea, wanasheria wa halmashauri wahusishwe kwenye uhakiki wa mikataba/makubaliano ya ukusanyaji wa mapato iliyoingiwa kati ya halmashauri na mawakala wa kukusanya mapato.

14.2.10 Kukosekana kwa ufanisi katika usimamizi wa mali

Nilikagua mchakato wa usimamizi wa mali katika mamlaka za serikali za mitaa na kubaini mapungufu kadhaa ikiwa ni pamoja na magari yaliyotelekezwa kwa muda mrefu katika yadi za halmashauri, karakana za watu binafsi au TEMESA na hivyo kuwa katika hatari ya kuchakaa zaidi na kusababisha ongezeko

la gharama wakati wa matengenezo; pia ikiamuliwa yauzwe yatauzwa kwa bei ya chini. Vilevile, niligundua kiasi kikubwa cha dawa zilizopitwa na wakati. Kujaza dawa zilizoisha muda wake wa matumizi ni hatari kwa afya ya binadamu na wanyama wanaoishi kwenye maeneo ya karibu na inaweza kusababisha ongezeko la gharama za utunzaji.

Ninazishauri mamlaka za serikali za mitaa kushirikiana na mamlaka zenye dhamana ili kuharakisha mchakato wa uuzaji wa magari yaliyotelekezwa ambayo hayatengenezeki na kwa yale yanayotengenezeka, kutenga fedha za kutosha za kugharamia matengenezo.

Kwa upande mwingine, ninatoa wito kwa vyombo vinavyoshughulika na kuteketeza dawa zilizoisha muda wake wa matumizi kuchukua hatua muhimu za kuhakikisha kuwa zinateketezwa kwa mujibu wa sheria.

14.3 Mapendekezo kwa Serikali chini ya Sehemu ya 12 ya Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya Mwaka 2008

Kwa kuzingatia Kifungu cha 12 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya Mwaka 2008 ambacho kinamruhusu Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kutoa mapendekezo juu ya masuala yanayotakiwa kuzingatiwa na Serikali kwa ajili ya kuboresha usimamaizi wa fedha za umma na rasilimali, ninapenda kushauri yafuatayo:

14.3.1 Miradi ya ujenzi isiyohusisha wakandarasi

Kanuni ya 167(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa 2016) inaeleza kuwa njia ya manunuzi yasiyohusisha wakandarasi inaweza kutumika ikiwa yoyote kati ya masharti yafuatayo yamekidhi:

a) Kazi zinazohitajika kufanyika zimetawanyika au ziko katika maeneo ya mbali ambayo makampuni yenye sifa za ujenzi haziwezi kushiriki zabuni kwa bei ya kuridhisha;

b) Kazi inahitajika kufanywa bila kuvuruga shughuli zinazoendelea;
c) Hatari za usumbufu wa kazi usioepukika ni bora huchukuliwa na mnunuzi au mamlaka ya umma kuliko mkandarasi;
d) Kuna dharura ambazo zinahitaji utekelezaji wa haraka;
e) Mnunuzi ana watumishi wenye sifa za kutekeleza na kusimamia kazi zinazohitajika; au
f) Matengenezo au ujenzi ni sehemu ya shughuli za kawaida za mnunuzi.

Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa halmashauri nyingi zilikuwa na upungufu mkubwa wa watumishi wenye sifa katika kada za ujenzi kama vile wahandisi, wakadiriaji ujenzi na mafundi mchundo kwa ajili ya usimamizi wa miradi ya ujenzi. Matokeo yake, miradi mingi haisimamiwi ipasavyo hivyo kusababisha kuwa chini ya viwango na thamani ya fedha kutokuonekana.

Kwa maoni yangu, Kanuani ya 167 (1)(e) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa 2016), inayomtaka mnunuzi awe na watumishi walio na sifa na uwezo wa kutekeleza na kusimamia kazi zinazohitajika inapaswa kuwa kigezo kinachopewa kipaumbele na umuhimu mkubwa kwa utekelezaji wa kazi zenye ubora na kufikia thamani ya fedha katika kazi za ujenzi kupitia njia ya manunuzi yasiyohusisha wakandarasi. Waziri mwenye dhamana anashauriwa kurekebisha Sheria hii ili kigezo hiki kiwe cha lazima kabla ya kuanza ujenzi.

14.3.2 Matumizi ya vyombo au mashirika ya umma au idara za serikali katika ujenzi wa miradi ya umma

Kwa mujibu wa Kanuni ya 167(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013 (kama zilivyorekebishwa mwaka 2016), "Njia ya manunuzi yasiyohusisha wakandarasi ni mchakato ambao kazi zinafanywa na idara ya umma au mashirika ya

umma kwa kutumia watumishi na vifaa vyake au katika kushirikiana na taasisi yoyote ya umma au ya kibinafsi".

Katika miaka ya hivi karibuni, Wakala wa Majengo Tanzania, SUMA JKT, na Shirika la Mzinga wamekuwa wakitumiwa sana katika ujenzi wa majengo ya umma. Hata hivyo, katika ukaguzi nimebaini kwamba Wakala wa Majengo Tanzania umepewa kazi nyingi za ujenzi na hivyo umeelemewa kifedha na watumishi. Hii inasababisha ucheleweshaji wa miradi mingi ambayo Wakala inaitekeleza.

Nimegundua pia kuwa katika miradi mingi ya ujenzi inayotekelezwa na mamlaka za serikali za mitaa ambazo nimekagua, Wakala wa Majengo Tanzania umekuwa ukijishughulisha kama mkandarasi na wakati huohuo kama mshauri. Matokeo yake, usimamizi na ufuatiliaji haujafanyika ipasavyo, hivyo kuathiri utekelezaji mzima wa miradi.

Ninaishauri Serikali na OR-TAMISEMI kuangalia upya uamuzi wa kuutumia Wakala wa Majengo Tanzania katika kazi za ujenzi na kufikiria idara zingine za umma au sekta binafsi kama ilivyoainishwa katika Kanuni ya 167(2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za Mwaka 2013.

14.3.3 Amana inayotakiwa kuchangiwa na Fedha zilizowekezwa na halmashauri katika Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa bila riba

Kifungu cha 61 cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 1982 kinasema kwamba "Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa inaweza kulipa riba kwa mamlaka za serikali za mitaa kutokana na fedha zilizowekwa kwenye Bodi kwa kiwango ambacho kitaidhinishwa na Waziri husika”.

Katika mwaka wa ukaguzi, nilibaini kuwa mamlaka za serikali za mitaa zimewekeza amana katika Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa. Hata hivyo, Bodi haijawahi kulipa riba yoyote kwa

mamlaka za serikali za mitaa kama mapato kwa fedha zilizowekezwa.

Mtazamo wangu ni kwamba, kama hakuna kiwango cha riba ambacho kimepangwa tangu Bodi ilipoanzishwa, ni vigumu kujua jumla ya kiasi cha riba ambacho halmashauri zinastahili kulipwa kutokana na fedha walizowekeza.

Kwa hali hii, ninapendekeza waziri husika kuweka kiwango cha riba kutokana na amana zilizowekwa na halmashauri na kufanya marekebisho ya Kifungu cha 61 cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa ya Mwaka 1982 ili kuitaka Bodi kulipa riba kutokana na kiwango cha riba kitakachoamuliwa na waziri mwenye dhamana.

14.3.4 Vifaa tiba vilivyopelekwa kwenye vituo vya afya na Bohari Kuu ya Dawa bila uwepo wa wataalamu wa afya wa kuvitumia

Ninapongeza juhudi zinazofanywa na Serikali katika kujenga majengo kama zahanati, vituo vya afya, na hospitali za wilaya; na majengo ya maabara, picha za mionzi, upasuaji, na wodi za akina mama; na usambazaji wa vifaatiba kwenye vituo vya afya kutoka Bohari Kuu ya Dawa. Hata hivyo, wakati wa ukaguzi nilibaini kutotumika kwa majengo na vifaa tiba kutokana na upungufu wa watumishi na wataalamu wa afya wenye sifa.

Ninamshauri Waziri wa Afya ahakikishe kuwa watumishi wa afya wanapelekwa katika zahanati, vituo vya afya, na hospitali ili viweze kutoa huduma za afya kwa jamii kama ilivyokusudiwa.

14.3.5 Hitaji la kurekebisha Sheria ya Leseni ya Biashara ya Mwaka 1972

Makusanyo ya leseni za biashara yanasimamiwa na Sheria ya Leseni ya Biashara ya Mwaka 1972 ambayo ilianza kutumika siku ya kwanza ya mwezi Septemba 1972. Sheria hii imekuwepo

kwa zaidi ya miaka 45. Mabadiliko mengi yamejitokeza katika sekta ya fedha za umma, maendeleo ya kiteknolojia, pamoja na mabadiliko ya kisheria ambayo yanahalalisha hitaji la marekebisho yake. Baadhi ya mabadiliko haya katika halmashauri ni pamoja na:

- Matumizi ya programu za TEHAMA za mapato kama vile Mfumo wa Taarifa za Ukukusanyaji wa Mapato ya Serikali za Mitaa ambao una moduli ya ukusanyaji wa mapato ya leseni;
- Matumizi ya mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato;
- Mabadiliko katika Viwango vya Uhasibu vya Kimataifa katika Sekta ya Umma ambapo mamlaka za serikali za mitaa zinatakiwa kufuata viwango hivi kwa ukamilifu;
- Mabadiliko katika Sheria za Fedha za Umma.

Mapitio ya Sheria yaligundua uwepo wa vifungu vinavyokinzana na hivyo kuleta ugumu katika ufanisi wa ukusanyaji wa mapato ya leseni kama inavyooneshwa hapa chini.

- Sheria bado inatambua Tanganyika kama nchi; hivyo inaelekeza leseni kudaiwa kwa wakazi wa Tanganyika. Kwa mfano, Kifungu cha 3(1)(a-b) cha Sheria kinasema kwamba, "Hakuna mtu atakayeruhusiwa kufanya biashara Tanganyika kama wakala wa biashara yoyote isipokuwa yeye ndiye anayeshikilia leseni halali ya biashara aliyopewa kuhusiana na biashara hiyo; na biashara hiyo inafanywa mahali palipoainishwa kwenye leseni".
- Sheria inaainisha leseni za biashara kulipwa kwa msingi wa mwaka wa kalenda (tarehe kwanza ya mwezi Januari katika mwaka wowote na kumalizika siku ya 31 ya mwezi Disemba mwaka huo huo) ambayo ni kinyume na kipindi cha taarifa cha kifedha cha Serikali cha (siku ya 1 ya mwezi Julai ya mwaka wowote hadi siku ya 30 ya mwezi Juni mwaka huo).
- Hati iliyoandikwa katika Mfumo wa Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali za Mitaa inapingana na Sheria ya Leseni ya Biashara ya Mwaka 1972 na miaka ya fedha ya Serikali hivyo

kusababisha idadi kubwa ya wadaiwa wakati ankara za jumla zinapotolewa.

- Thamani ya fedha ya Sh. 15,000 na Sh. 2,000 inayotozwa kwa ajili ya makosa yaliyooneshwa chini ya Kifungu cha 17(1)(2) cha Sheria hiyo yamepitwa na wakati na yanachochea wamiliki wa leseni kutotii sheria hivyo kusababisha Serikali kukosa mapato.

Ninashauri mawaziri wenye dhamana kuzingatia uwasilishaji wa muswada wa kupitia Sheria ya Leseni ya Biashara ya Mwaka 1972 ili kujumuisha mabadiliko ya sasa katika ukusanyaji wa ada ya leseni za biashara.

VIAMBATISHO

Kiambatisho 2-1: Hali ya hati za ukaguzi kwa kila halmashauri

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
ARUSHA				PWANI			
	1. H/Jiji Arusha	✓			1. H/W Bagamoyo	✓	
	2. H/W Arusha	✓			2. H/W Chalinze	✓	
	3. H/W Karatu		✓		3. H/W Kibaha	✓	
	4. H/W Longido	✓			4. H/Mji Kibaha	✓	
	5. H/W Meru	✓			5. H/W Kibiti	✓	
	6. H/W Monduli	✓			6. H/W Kisarawe	✓	
	7. H/W Ngorongoro	✓			7. H/W Mafia	✓	
					8. H/W Mkuranga	✓	
					9. H/W Rufiji	✓	
DAR ES SALAAM				GEITA			
	1. H/M Ubungo	✓			1. H/W Bukombe	✓	
	2. H/M Ilala	✓			2. H/W Chato	✓	
	3. H/M Kigamboni	✓			3. H/W Geita	✓	
	4. H/M Kinondoni	✓			4. H/Mji Geita	✓	
	5. H/M Temeke	✓			5. H/W Mbogwe	✓	
	6. H/Jiji Dar Es Salaam	✓			6. H/W Nyang'hwale	✓	
DODOMA				KAGERA			
	1. H/W Bahi	✓			1. H/W Biharamulo	✓	
	2. H/W Chamwino	✓			2. H/W Bukoba	✓	
	3. H/W Chemba	✓			3. H/M Bukoba	✓	
	4. H/Jiji Dodoma	✓			4. H/W Karagwe	✓	
	5. H/W Kondoa	✓			5. H/W Kyerwa	✓	

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
	6. H/Mji Kondoa	✓			6. H/W Missenyi	✓	
	7. H/W Kongwa	✓			7. H/W Muleba	✓	
	8. H/W Mpwapwa	✓			8. H/W Ngara	✓	
KATAVI				RUKWA			
	1. H/W Mlele	✓			1. H/W Kalambo	✓	
	2. H/W Mpanda	✓			2. H/W Nkasi		✓
	3. H/M Mpanda	✓			3. H/W Sumbawanga	✓	
	4. H/W Mpimbwe	✓			4. H/M Sumbawanga	✓	
	5. H/W Nsimbo	✓					
KILIMANJARO				MANYARA			
	1. H/W Hai	✓			1. H/W Babati	✓	
	2. H/W Moshi	✓			2. H/Mji Babati	✓	
	3. H/M Moshi	✓			3. H/W Hanang'	✓	
	4. H/W Mwanga	✓			4. H/W Kiteto	✓	
	5. H/W Rombo	✓			5. H/W Mbulu	✓	
	6. H/W Same	✓			6. H/Mji Mbulu	✓	
	7. H/W Siha	✓			7. H/W Simanjiro	✓	
KIGOMA				MWANZA			
	1. H/W Buhigwe		✓		1. H/W Buchosa	✓	
	2. H/W Kakonko	✓			2. H/M Ilemela	✓	
	3. H/W Kasulu	✓			3. H/W Kwimba	✓	
	4. H/Mji Kasulu	✓			4. H/W Magu	✓	
	5. H/W Kibondo	✓			5. H/W Misungwi	✓	
	6. H/W Kigoma	✓			6. H/Jiji Mwanza	✓	
	7. H/M Kigoma/Ujiji	✓			7. H/W Sengerema	✓	

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
	8. H/W Uvinza	✓			8. H/W Ukerewe	✓	
		✓					
MARA				MOROGORO			
	1. H/W Bunda	✓			1. H/W Gairo	✓	
	2. H/Mji Bunda	✓			2. H/Mji Ifakara	✓	
	3. H/W Butiama		✓		3. H/W Kilombero	✓	
	4. H/W Musoma	✓			4. H/W Kilosa	✓	
	5. H/M Musoma	✓			5. H/W Malinyi	✓	
	6. H/W Rorya	✓			6. H/W Morogoro	✓	
	7. H/W Serengeti	✓			7. H/M Morogoro	✓	
	8. H/W Tarime	✓			8. H/W Mvomero	✓	
	9. H/Mji Tarime	✓			9. H/W Ulanga	✓	
LINDI				RUVUMA			
	1. H/W Kilwa	✓			1. H/W Madaba	✓	
	2. H/W Lindi	✓			2. H/W Mbinga	✓	
	3. H/M Lindi	✓			3. H/Mji Mbinga	✓	
	4. H/W Liwale	✓			4. H/W Namtumbo	✓	
	5. H/W Nachingwea	✓			5. H/W Nyasa	✓	
	6. H/W Ruangwa	✓			6. H/W Songea		✓
					7. H/M Songea		✓
					8. H/W Tunduru	✓	
NJOMBE				SHINYANGA			
	1. H/W Ludewa	✓			1. H/Mji Kahama	✓	
	2. H/Mji Makambako	✓			2. H/W Kishapu	✓	
	3. H/W Makete	✓			3. H/W Msalala	✓	
	4. H/W Njombe	✓			4. H/W Shinyanga	✓	

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
	5. H/Mji Njombe	✓			5. H/M Shinyanga	✓	
	6. H/W Wang'ing'ombe	✓			6. H/W Ushetu	✓	
MBEYA				SINGIDA			
	1. H/W Busokelo	✓			1. H/W Ikungi	✓	
	2. H/W Chunya	✓			2. H/W Iramba	✓	
	3. H/W Kyela	✓			3. H/W Itigi	✓	
	4. H/W Mbarali	✓			4. H/W Manyoni	✓	
	5. H/Jiji Mbeya	✓			5. H/W Mkalama		✓
	6. H/W Mbeya	✓			6. H/W Singida	✓	
	7. H/W Rungwe	✓			7. H/M Singida	✓	
MTWARA				TABORA			
	1. H/W Masasi	✓			1. H/W Igunga	✓	
	2. H/Mji Masasi	✓			2. H/W Kaliua	✓	
	3. H/W Mtwara	✓			3. H/W Nzega	✓	
	4. H/M Mtwara/Mikindani	✓			4. H/Mji Nzega	✓	
	5. H/Mji Nanyamba	✓			5. H/W Sikonge	✓	
	6. H/W Nanyumbu	✓			6. H/W Tabora	✓	
	7. H/W Newala	✓			7. H/M Tabora		✓
	8. H/Mji Newala	✓			8. H/W Urambo	✓	
	9. H/W Tandahimba	✓		TANGA	1. H/W Bumbuli	✓	
					2. H/W Handeni		✓
SIMIYU					3. H/Mji Handeni	✓	
	1. H/W Bariadi	✓			4. H/W Kilindi	✓	

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka	Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati inayoridhisha	Hati yenye shaka
	2. H/Mji Bariadi	✓			5. H/W Korogwe	✓	
	3. H/W Busega	✓			6. H/Mji Korogwe	✓	
	4. H/W Itilima	✓			7. H/W Lushoto	✓	
	5. H/W Maswa	✓			8. H/W Mkinga	✓	
	6. H/W Meatu	✓			9. H/W Muheza	✓	
					10. H/W Pangani	✓	
SONGWE	1. H/W Ileje	✓			11. H/Jiji Tanga	✓	
	2. H/W Mbozi	✓					
	3. H/W Momba	✓					
	4. H/W Songwe	✓					
	5. H/Mji Tunduma	✓					
IRINGA							
	1. H/W Iringa	✓					
	2. H/M Iringa	✓					
	3. H/W Kilolo	✓					
	4. H/Mji Mafinga	✓					
	5. H/W Mufindi	✓					

Kiambatisho 2-2: Halmashauri zenye hati yenye shaka pamoja na Msingi wa hati hizo

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
Halmashauri ya Wilaya ya Nkasi	**1. Malipo ya mishahara na maslahi ya watumishi yaliyoripotiwa kwenye taarifa ya mtiririko wa fedha haikuambatishwa na namna sahihi ilivyopatikana Sh. 2,144,657,000** Kiasi cha Sh. 2,144,657,000 kililipwa kikiwakilisha malipo ya madeni ya mishahara na maslahi ya watumishi bila kuambatishwa na namna sahihi kilivyopatikana. Hivyo, ilikuwa ni ngumu kubaini kama mtiririko wa pesa kutoka shughuli za kiutendaji zilizoripotiwa na Halmashauri juu ya taarifa ya mtiririko wa fedha kwa mwaka uliomalizika tarehe 30 Juni, 2019 zilikuwa zimeelezewa kwa usawa. **2. Utofauti uliobainika kati ya thamani ya magari iliyoripotiwa kwenye taarifa za fedha na thamani ya magari inavyoonekana katika daftari la mali za Halmashauri, Sh. 58,648,420** Thamani ya magari iliyoripotiwa kwenye taarifa za fedha ya Sh. 554,292,000 imetofautiana na hesabu ya mali hiyo hiyo iliyoripotiwa katika daftari la Mali isiyohamishika ya Halmashauri ya Sh. 612,940,420 kufikia tarehe 30 Juni, 2019, Utofauti huu unamaanisha kupunguzwa kwa thamani ya Mali na vifaa kwa Sh. 58,648,420 katika taarifa za fedha za Halmashauri. Menejimenti haikuweza kutoa maelezo au nyaraka yanayoelezea tofauti hiyo. **3. Matumizi yenye nyaraka pungufu Sh. 4,539,450** Ndani ya matumizi ya kawaida yaliyoripotiwa katika taarifa za fedha Sh. 4,539,450 zimeripotiwa bila kuwa na nyaraka zinazojitosheleza kinyume na Agizo la 8 (2) (c) la Randama ya Fedha ya Serikali za Mitaa

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	ya Mwaka 2009, Hivyo, kukosekana kwa nyaraka zinazojitosheleza kunaleta ugumu kujua ikiwa matumizi yaliyoripotiwa yanawakilisha gharama halali zilizopatikana kwa shughuli za Halmashauri.
Halmashauri ya Wilaya ya Songea	**1. Matumizi yenye nyaraka pungufu Sh. 25,473,000** Matumizi ya Sh. 723,615,106 yaliyoripotiwa katika Hesabu za Fedha za Halmashauri ni pamoja na matumizi ya gharama ya Sh. 25,473,000 bila kuwa na nyaraka zinazojitosheleza. Kwa kukosekana nyaraka zinazojitosheleza, imekuwa ni ngumu kujua chimbuko na uhalali wa matumizi haya. **2. Maduhuli yaliyokusanywa bila uthibitisho wa kupelekwa benki Sh. 363,660,590** Madai ya Sh. 1,749,710,931 yaliyoripotiwa katika maelezo ya ziada Na. 19 kwa Hesabu za Fedha za Halmashauri hayakujumuisha mapato kutoka kwenye makusanyo yaliyokusanywa kwa mashine za kielekitroniki (POS) ya jumla ya SH. 363,660,590 bila kuwasilishwa benki wala kutambuliwa kama mapato katika Taarifa ya Fedha ya Halmashauri kwa mwaka uliomalizika tarehe 30 Juni, 2019. Hali hii imesababisha mapato yaliyopatikana na kuripotiwa katika Hesabu za Fedha za Halmashauri kwa mwaka uliomalizika tarehe 30 Juni 2019 kupunguzwa kwa kiasi hicho hicho. **3. Kodi ya Pango ambayo haijakusanywa wala kutambuliwa katika taarifa za fedha Sh. 10,140,000** Mapato yaliyoripotiwa kwenye Taarifa ya Fedha ya Halmashauri hayakujumuisha kodi ya pango jumla ya Sh. 10,140,000 ambazo hazikukusanywa kwa

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	wapangaji 30 wa Halmashauri. Kiasi hiki hakikutambuliwa kama madai katika Taarifa za Fedha zinazoishia tarehe 30 Juni, 2019 na kusababisha kupunguzwa kwa madai na mapato halali ya Halmashauri kwa kiasi hicho hicho. **4. Madai yaliyoripotiwa ambayo hayajathibitishwa Sh. 107,077,693** Sehemu ya madai yaliyoripotiwa ya thamani ya Sh. 1,749,710,931 katika taarifa ya Fedha ya Halmashauri yanajumuisha kiasi wanachodaiwa na Bodi ya Kahawa Sh. 107,077,693 ambacho hakina vielelezo muhimu kuthibitisha uhalali wa madai. Kukosekana kwa nyaraka husika kulisababisha ugumu wa kujua iwapo madai yaliyoripotiwa na Halmashauri kufikia tarehe 30 Juni 2019 yalikuwa sahihi. **5. Madeni yaliyoripotiwa ambayo hayajathibitishwa Sh. 72,670,415** Sehemu ya madeni yaliyoripotiwa ya thamani ya Sh. 72,670,415 katika taarifa ya fedha za Halmashauri, ni kiasi kinachodaiwa na watoa huduma mbalimbali ambayo hayana vielelezo muhimu kuthibitisha uhalali wake. Kukosekana kwa nyaraka husika kulileta ugumu wa kujua iwapo deni lililoripotiwa na Halmashauri kufikia tarehe 30 Juni, 2019 lilikuwa sahihi.
Halmashauri ya Manispaa ya Songea	Madai ya thamani ya Sh. 1,430,355,171 yaliyoripotiwa katika taarifa za fedha yakijumuisha Sh. 98,017,611 zilizoibiwa na mtunza fedha wa Halmashauri katika mwaka 2018/19. Jumla ya Sh. 131,764,949 zilibainika kuwa ziliibwa kupitia udanganyifu pamoja na kughushi na kutowasilishwa

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	makusanyo hayo kwenye akaunti ya benki ya Halmashauri. Wakati huo huo Sh. 33,747,338 ziliripotiwa na Halmashauri kuwa zirejeshwa lakini, menejimenti haikuweza kutoa uthibitisho wa kuridhisha wa kurejeshwa kwa kiasi kilichobakia, hivyo, ilikuwa vigumu kujua iwapo kiasi kilichoripotiwa kwenye taarifa za fedha za Halmashauri ni sawa sawa.
Halmashauri ya Wilaya ya Karatu	**1. Maduhuli yaliyokusanywa bila ya uthibitisho wa kupelekwa benki Sh. 93,045,200** Uhakiki wa makusanyo ya mapato kwa vifaa vya POS dhidi ya benki na taarifa za kitabu cha fedha uligundua kuwa kati ya kiasi kilichokusanywa, SH. 93,045,200 haikuwekwa katika akaunti ya benki ya Halmashauri kinyume na Agizo 50 (5) la Randama ya fedha ya serikali za mitaa 2009. Hali hii inaweza kupelekea fedha za umma kutumiwa vibaya na mawakala wasio waaminifu na kusababisha malengo ya Halmashauri kutofikiwa. **2. Malipo ya posho yaliyozidishwa Sh. 14,295,000** Uchunguzi wa hati za malipo na nyaraka nyingine zinazohusiana zilionesha kuwa, Halmashauri ililipa posho zaidi ya stahiki za watumishi kwa Sh. 14,295,000 kwa watumishi wakati wa utekelezaji wa shughuli mbali mbali za Halmashauri kinyume na waraka zinazotolewa na Ofisi ya Rais – Utumishi wa Umma na Utawala Bora. **3. Malipo yaliyofanywa na Halmashauri yenye nyaraka pungufu Sh. 59,179,152** Agizo la 8 (2) (c) la Randama ya fedha ya serikali za mitaa, 2009 linahitaji wakuu wa idara pamoja na

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	mweka hazina kuweka usalama sahihi, ulinzi na udhibiti wa vielelezo ndani ya Idara. Kinyume na agizo, ukaguzi wa matumizi ulibaini malipo ya Sh. 59,179,152 yaliyofanywa na Halmashauri bila uwepo wa nyaraka za kutosha. Sikuweza kudhibitisha uhalisia wa malipo hayo kwa kukosekana kwa nyaraka toshelezi. **4. Malipo yaliyofanywa na ngazi za chini za Halmashauri ya Serikali za Mitaa yenye nyaraka pungufu Sh. 94,978,312** Ukaguzi wa mashule yaliyochaguliwa kwa ukaguzi ulibaini matumizi ya Sh. 94,978,312 ambayo yalifanyika bila nyaraka za kutosha kinyume na Agizo la 8 (2) (c) la Randama ya fedha ya serikali za mitaa, 2009. Hivyo, Sikuweza kudhibitisha uhalisia wa malipo hayo kwa kukosekana kwa nyaraka toshelezi.
Halmashauri ya Wilaya ya Handeni	**1. Madeni na madai yaliyoripotiwa kimakosa katika taarifa za fedha Sh. 124,927,164** Taarifa za fedha za Halmashauri zimetambua kimakosa deni la kampuni ya Don Consult na madai ya kampuni ya Cosmos Engineering yenye thamani ya Sh. 124,927,164 kuanzia mwaka wa fedha 2013/14 hadi 2018/19 kinyume na vigezo vilivyowekwa kimataifa wakati wa uandaaji wa hesabu za Umma. Hali hii imesababisha kuzidi kwa madeni yaliyoripotiwa kwa Sh. 124,927,164 ikiwa ni deni la kampuni ya Don Consult na kutambuliwa kimakosa kwa madai ya kampuni ya Cosmos Engineering badala ya madai ya kampuni ya Don Consult. **2. Matumizi yenye nyaraka pungufu Sh. 6,910,000** Malipo ya jumla ya Sh. 6,910,000 yalifanywa na Halmashauri bila kuwa na nyaraka zinazojitosheleza.

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	Kwa kukosekana kwa nyaraka zinazojitosheleza, usahihi wa matumizi uliofanywa hauwezi kutambuliwa. **3. Matumizi yenye nyaraka pungufu Sh. 8,623,377** Uchunguzi wa matumizi ulibaini malipo ya jumla ya Sh. 8,623,377 yalikuwa na nyaraka pungufu kinyume na Agizo Agizo la 8 (2) (c) la Randama ya fedha ya serikali za mitaa, 2009. Kwa kukosekana kwa vielezo vinavyojitosheleza kwa malipo yaliyofanyika, uhalali wa matumizi yaliyofanyika haukuweza kupatikana na pia uhakika wa fedha zilizolipwa kama zimepokelewa na walengwa. **4. Kukosekana kwa taarifa za kuwekwa benki kwa maduhuli yaliyokusanywa Sh. 11,807,249** Ukaguzi uliofanywa kwenye taarifa za benki na kitabu cha mapato ya Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF) yaliyokusanywa kwa mwaka 2018/2019 kupitia Zahanati na Vituo vya Afya ilibainika kutokuwepo kwa nyaraka za kuwekwa benki kwa mapato yaliyokusanywa jumla ya SH. 11,807,249. Kwa kukosekana kwa malipo ya benki katika taarifa za benki, usahihi na ukweli wa mapato yaliyokusanywa haukuweza kudhibitishwa.
Halmashauri ya Wilaya ya Butiama	**1. Kukosekana kwa Hati za malipo yenye thamani ya Sh. 22,201,974** Uchunguzi wa hati za malipo pamoja na vielelezo vyake zinazohusiana za mwaka uliokaguliwa ulibaini hati za malipo zenye thamani ya SH. 22,201,974 kutoka kwa akaunti tofauti za Halmashauri hazikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi tofauti na mahitaji ya Agizo 10 (2) la Randama ya fedha za Serikali za Mitaa, 2009. Kwa kukosekana kwa hati za

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	malipo sikuweza kujua uhalisia wa malipo na kwa hiyo kuzuiwa mawanda ya ukaguzi wangu kwa kiwango hicho. **2. Utofauti wa takwimu za uhamishaji/marekebisho ya faida/hasara zilizolinganishwa mwaka 2018/19 na 2017/18 kutofautiana kwa Sh. 544,141,183** Imebainika kuwa, Halmashauri imeripoti takwimu ya Uhamishaji / marekebisho kwa ziada / hasara ya Sh. 544,141,183 kama takwimu ya kulinganisha katika taarifa za kifedha za 2018/19 badala ya Sh. 1,307,909,800 zilizoripotiwa katika mwaka wa fedha wa 2017/18 bila kuelezea ikiwa takwimu hizo zilirekebishwa na sababu ya kurekebishwa katika taarifa za kifedha. **3. Kiasi kilichoripotiwa katika taarifa ya mabadiliko ya mali bila kuonesha kilivyopatikana Sh. 620,896,382** Uhamishaji kwenda na kutoka kwa ziada / hasara zilizoripotiwa SH. 620,896,382 katika taarifa ya mabadiliko ya Mali kwa mwaka wa fedha 2018/19 haikuonesha chanzo cha takwimu hizo na hakuna kazi ya uhasibu iliyofanywa kuonesha jinsi ilivyopatikana. Pia hakuna maelezo ya kuelezea hali hiyo yaliyotolewa katika taarifa za kifedha kuelezea aina ya takwimu iliyoripotiwa.
Halmashauri ya Wilaya ya Mkalama	**1. Kukosekana uthibitisho wa matumizi ya saruji Sh. 53,408,000** Ukaguzi wangu wa leja za stoo za Halmashauri katika ujenzi wa hospitali ya wilaya ulibaini kuwa Halmashauri ilinunua mifuko 11,420 ya saruji. Mapitio yangu ya leja za vifaa ambazo zilitumiwa

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	kurekodi vifaa vilivyotolewa kwa fundi wa eneo hilo yalionesha kuwa, ni mifuko 8,092 tu ya saruji iliyothibitishwa kuwa imetolewa. Mifuko 3,328 iliyobaki ya saruji yenye thamani ya Sh. 53,408,000 haikutolewa kwa fundi na haikuwepo kwenye stoo ya Halmashauri. Kwa hali hiyo, sikuweza kudhibitisha utumiaji wa mifuko 3,328 ya saruji yenye thamani ya Sh. 53,408,000. **2. Masurufu yasiyorejeshwa kwa kipindi cha zaidi ya mwaka Sh. 6,730,000** Wakati wa ukaguzi wangu, nilibaini masurufu yenye thamani ya SH. 6,730,000 yaliyotolewa kwa manunuzi ya vitu tofauti katika miezi ya Oktoba na Novemba, 2018 yalikuwa bado hayajarejeshwa hadi wakati wa ukaguzi wangu mnamo Desemba, 2019. Marejesho hayo hayajareshwa kwa kipindi cha zaidi ya mwaka, hali inayoonesha kiasi hiki hakiwezi kurejeshwa. Kwa kuongezea, hakuna makadirio ya kutorejeshwa kwa kaasi hicho yaliyofanywa katika taarifa za fedha. Vilevile madai yaliyotambuliwa katika taarifa za fedha yametambuliwa vibaya kwa kiasi hicho hicho.
Halmashauri ya Manispaa ya Tabora	**1. Kukosekana kwa Hati za malipo zenye thamani ya Sh. 239,966,462** Wakati wa ukaguzi, hati za malipo zenye thamani ya Sh. 239,966,462 hazikuwasilishwa kwa ukaguzi licha ya maombi kadhaa. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni ngumu kujiridhisha mwenyewe juu ya hali halisi ya matumizi na ikiwa matumizi yote yalitumika kwa shughuli za Halmashauri.

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	2. Malipo ya utangulizi "Provisional payment" kwa mkandarasi ambayo yamekosa vielelezo vya kutosha Sh. 144,505,575 Mikataba namba LGA / 124/2016/2017 / W / 02 Lot 11 na namba LGA / 124/2016/2017 / W / 02 Lot 10 imejumuisha malipo ya utangulizi Sh. 1,235,000,000 na Sh. 630,000,000 mtawalia kwa kila mkataba. Uhakiki wangu wa cheti cha malipo ulibaini malipo ya utangulizi ya Sh. 144,505,575 hayakuwa na nyaraka zinazojitosheleza kama vile makubaliano yaliyoingiwa baina ya pande zote mbili, ankara, stakabadhi na taarifa ya benki ya mkandarasi ili kuhakikisha kiwango kilicholipwa. Pia, Sh. 32,318,800 zililipwa kwa mtoa huduma asiyejulikana juu ya kujikinga na ushauri nasaha kwa VVU/UKIMWI na magonjwa ya zinaa wakati wa utekelezaji wa mradi. Hivyo, ilikuwa ngumu kujiridhisha juu ya hali halisi ya matumizi yaliyofanyika. **3. Gharama alizorudishiwa mshauri bila vielelezo vya kutosha Sh. 66,260,000** Halmashauri iliingia mkataba Na.LGA/124/2014/2015 / C / 05-LOT 3 na kampuni ya Advanced Engineering Solutions ya S.L.P 19074 Dar es salaam kwa jumla ya mkataba wa Sh. 567,509,250 uliorekebishwa kuwa Sh. 1,008,217,650 kwa huduma ya ushauri kwa usimamizi wa ukarabati wa barabara ya lami. Mapitio yangu ya malipo yaliyolipwa kwa Advanced Engineering Solutions ilibaini kuwa malipo ya SH. 66,260,000 hayakuwa na vielelezo vya kutosha kama ankara, gharama ya kazi iliyofanyika "valuation of services" zilizolipwa na viambatisho vya gharama zinazorudishwa. Kwa

Jina la Halmashauri	Misingi ya hati yenye shaka
	hivyo, ilikuwa ngumu kujiridhisha juu ya hali halisi ya matumizi yaliyolipwa. **4. Ununuzi wa vifaa vya ujenzi ambavyo haikuhesabiwa Sh. 216,754,289** Katika mwaka uliokuwa ukikaguliwa Halmashauri ilinunua vifaa vya ujenzi vyenye thamani ya SH. 85,962,833 wakati wa ukarabati wa kituo cha afya cha Maili tano lakini sikuweza kudhibitisha utumiaji wa vifaa hivyo kwa sababu havikurekodiwa kwenye leja ya stoo. Pia, hati za kutolea vifaa ambazo zinahakikisha kuwa vifaa vilitolewa stoo na kukubaliwa mpokeaji na kisha kutumika katika ujenzi wa kituo cha afya sikupewa kwa ajili ya uhakiki.
Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe	**Kukosekana kwa vilelezo vya matumizi ya vifaa vyenye thamani ya Sh. 333,415,823** Halmashauri ilifanya malipo mbali mbali kwa ununuzi wa vifaa vya ujenzi wa jumla ya SH. 677,484,531 kwa ajili ya ujenzi wa soko la kimkakati la Munila; Walakini, sikuweza kudhibitisha utumiaji wa vifaa vya ujenzi vyenye thamani ya SH. 333,415,823 kwa sababu leja ya vifaa na nyaraka za kutolea vifaa stoo hazikuwasilishwa kwangu kwa ukaguzi wakati wa ombi la ukaguzi.

Kiambatisho 2-3: Mwenendo wa hati zilizotolewa kwa Mamlaka za ya Serikali za Mitaa kwa miaka minne mfululizo

Mkoa	Jina la Halmashauri	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Arusha	1. H/Jiji Arusha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	2. H/W Arusha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	3. H/W Karatu	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	4. H/W Longido	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	5. H/W Meru	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	6. H/W Monduli	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	7. H/W Ngorongoro	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Pwani	1. H/W Bagamoyo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	2. H/W Chalinze	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	3. H/W Kibaha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	4. H/Mji Kibaha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	5. H/W Kibiti	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	6. H/W Kisarawe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	7. H/W Mafia	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	8. H/W Mkuranga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	9. H/W Rufiji	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Dar Es Salaam	1. H/Jiji Dar es Salaam	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	2. H/M Ilala	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	3. H/M kigamboni	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	4. H/M Kinondoni	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	5. H/M Temeke	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	6. H/M Ubungo	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Dodoma	1. H/W Bahi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	2. H/W Chamwino	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	3. H/W Chemba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	4. H/Jiji Dodoma	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	5. H/W Kondoa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	6. H/Mji Kondoa	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	7. H/W Kongwa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	8. H/W Mpwapwa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Geita	H/W Bukombe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Chato	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Geita	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Geita	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbogwe	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nyang'hwale	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati Mbaya	Hati inayoridhisha
Iringa	H/W Iringa	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Iringa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kilolo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Mafinga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mufindi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Ka	H/W Biharamulo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha

Mkoa	Jina la Halmashauri	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	H/W Bukoba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Bukoba	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Karagwe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kyerwa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Missenyi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Muleba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Ngara	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Katavi	H/W Mlele	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mpanda	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Mpanda	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mpimbwe	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nsimbo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Kigoma	H/W Buhigwe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Kakonko	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kasulu	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Kasulu	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kibondo	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kigoma	Hati inayoridhisha	Hati isiyoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Kigoma/Ujiji	Hati isiyoridhisha	Hati isiyoridhisha	Hati isiyoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Uvinza	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Kilimanjaro	H/W Hai	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Moshi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Moshi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mwanga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Rombo	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Same	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Siha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Lindi	H/W Kilwa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Lindi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Lindi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Liwale	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nachingwea	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Ruangwa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Manyara	H/W Babati	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Babati	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Hanang'	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kiteto	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbulu	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Mbulu	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Simanjiro	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Mara	H/W Bunda	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Bunda	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Butiama	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Musoma	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Musoma	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Rorya	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Serengeti	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha

Mkoa	Jina la Halmashauri	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	H/W Tarime	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Tarime	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Mbeya	H/W Busokelo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Chunya	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kyela	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbarali	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Jiji Mbeya	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbeya	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Rungwe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
Morogoro	H/W Gairo	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Ifakara	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kilombero	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
	H/W Kilosa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Malinyi	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Morogoro	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Morogoro	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mvomero	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Ulanga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
Mtwara	H/W Masasi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Masasi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mtwara	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Mtwara/Mikindani	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Nanyamba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nanyumbu	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Newala	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Newala	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Tandahimba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Mwanza	H/W Buchosa	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Ilemela	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kwimba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Magu	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Misungwi	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Jiji Mwanza	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Sengerema	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Ukerewe	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
Njombe	H/W Ludewa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Makambako	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Makete	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
	H/W Njombe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Njombe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Wang'ing'ombe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Rukwa	H/W Kalambo	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nkasi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Sumbawanga	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha

Mkoa	Jina la Halmashauri	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	H/M Sumbawanga	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Ruvuma	H/W Madaba	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbinga	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Mbinga	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Namtumbo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nyasa	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Songea	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/M Songea	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Tunduru	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Shinyanga	H/Mji Kahama	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kishapu	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Msalala	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Shinyanga	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Shinyanga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Ushetu	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Simiyu	H/W Bariadi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Bariadi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Busega	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Itilima	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Maswa	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Meatu	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Singida	H/W Ikungi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Iramba	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Itigi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Manyoni	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mkalama	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Singida	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/M Singida	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Songwe	H/W Ileje	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mbozi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Momba	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Songwe	-	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Tunduma	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Tabora	H/W Igunga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kaliua	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Nzega	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Mji Nzega	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Sikonge	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
	H/W Tabora	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha
	H/M Tabora	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/W Urambo	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
Tanga	H/W Bumbuli	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Handeni	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka
	H/Mji Handeni	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Kilindi	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Korogwe	Hati yenye Shaka	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha

Mkoa	Jina la Halmashauri	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	H/Mji Korogwe	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Lushoto	Hati inayoridhisha	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Mkinga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Muheza	Hati yenye Shaka	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/W Pangani	Hati inayoridhisha	Hati isiyoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha
	H/Jiji Tanga	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha	Hati inayoridhisha

Kiambatisho 3-1: Mapendekezo ya ukaguzi ambayo hayajatekelezwa kwa kipindi cha miaka miwili na zaidi ya miaka mitano

Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili	Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili
1.	H/W Arusha	4	3	87.	H/Jiji Mbeya	7	8
2.	H/Jiji Arusha	4	11	88.	H/W Mbeya	4	10
3.	H/W Babati	1	5	89.	H/W Mbinga	11	2
4.	H/Mji Babati	4	3	90.	H/Mji Mbinga	9	0
5.	H/W Bagamoyo	1	2	91.	H/W Mbogwe	9	8
6.	H/W Bahi	3	7	92.	H/W Mbozi	4	0
7.	H/W Bariadi	4	7	93.	H/W Mbulu	5	5
8.	H/Mji Bariadi	13	12	94.	H/Mji Mbulu	6	0
9.	H/W Biharamulo	10	16	95.	H/W Meatu	3	14
10.	H/W Buchosa	1	1	96.	H/W Meru	9	5
11.	H/W Bukoba	6	19	97.	H/W Missenyi	5	20
12.	H/M Bukoba	8	14	98.	H/W Misungwi	5	4
13.	H/W Bukombe	12	6	99.	H/W Mkalama	4	1
14.	H/W Bumbuli	5	8	100.	H/W Mkinga	7	14
15.	H/W Bunda	3	5	101.	H/W Mkuranga	5	4
16.	H/W Busega	7	11	102.	H/W Mlele	5	6
17.	H/W Busokelo	6	5	103.	H/W Momba	3	2
18.	H/W Butiama	7	10	104.	H/W Monduli	6	6
19.	H/W Chalinze	2	0	105.	H/W Morogoro	0	5
20.	H/W Chamwino	3	6	106.	H/M Morogoro	0	1
21.	H/W Chato	6	8	107.	H/W Moshi	6	20
22.	H/W Chemba	4	2	108.	H/M Moshi	4	13
23.	H/W Chunya	3	0	109.	H/W Mpanda	6	9
24.	H/Jiji Dar es Salaam	2	3	110.	H/M Mpanda	1	4
25.	H/Jiji Dodoma	0	10	111.	H/W Mpwapwa	3	5

Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili	Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili
26.	H/W Gairo	0	5	112.	H/W Msalala	13	10
27.	H/W Geita	6	9	113.	H/W Mtwara	7	8
28.	H/W Hai	1	9	114.	H/M Mtwara	1	3
29.	H/W Hanang	3	6	115.	H/W Mufindi	3	4
30.	H/W Handeni	9	3	116.	H/W Muheza	7	25
31.	H/Mji Handeni	3	7	117.	H/W Muleba	5	11
32.	H/Mji Ifakara	2	0	118.	H/W Musoma	2	8
33.	H/W Igunga	13	14	119.	H/M Musoma	4	13
34.	H/W Ikungi	4	7	120.	H/W Mvomero	0	2
35.	H/M Ilala	1	7	121.	H/W Mwanga	13	19
36.	H/W Ileje	9	0	122.	H/Jiji Mwanza	6	10
37.	H/M Ilemela	4	6	123.	H/W Nachingwea	2	5
38.	H/W Iramba	8	23	124.	H/W Namtumbo	10	3
39.	H/W Iringa	3	2	125.	H/Mji Nanyamba	1	0
40.	H/M Iringa	0	4	126.	H/W Nanyumbu	3	8
41.	H/W Itigi	2	2	127.	H/W Newala	2	1
42.	H/W Itilima	1	11	128.	H/Mji Newala	3	0
43.	H/Mji Kahama	2	2	129.	H/W Ngara	7	14
44.	H/W Kakonko	3	10	130.	H/W Ngorongoro	10	14
45.	H/W Kalambo	11	28	131.	H/W Nkasi	3	15
46.	H/W Kaliua	6	6	132.	H/W Nsimbo	6	5
47.	H/W Karagwe	7	9	133.	H/W Nyanghw'ale	3	6
48.	H/W Karatu	15	46	134.	H/W Nyasa	20	22
49.	H/W Kasulu	0	3	135.	H/W Nzega	13	22
50.	H/Mji Kasulu	1	0	136.	H/Mji Nzega	0	2
51.	H/W Kibaha	2	0	137.	H/W Pangani	7	19
52.	H/Mji Kibaha	0	1	138.	H/W Rombo	18	41
53.	H/W Kibiti	2	0	139.	H/W Rorya	7	7
54.	H/W Kibondo	4	2	140.	H/W Ruangwa	2	3

Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili	Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili
55.	H/M Kigamboni	1	0	141.	H/W Rufiji	1	2
56.	H/M Kigoma/Ujiji	6	11	142.	H/W Rungwe	4	6
57.	H/W Kilindi	3	8	143.	H/W Same	3	12
58.	H/W Kilolo	2	4	144.	H/W Sengerema	9	5
59.	H/W Kilombero	0	1	145.	H/W Serengeti	6	7
60.	H/W Kilosa	6	2	146.	H/W Shinyanga	7	13
61.	H/W Kilwa	0	2	147.	H/M Shinyanga	2	2
62.	H/M Kinondoni	2	0	148.	H/W Siha	22	26
63.	H/W Kishapu	13	6	149.	H/W Sikonge	4	11
64.	H/W Kiteto	3	4	150.	H/W Simanjiro	6	8
65.	H/W Kondoa	8	13	151.	H/W Singida	2	15
66.	H/Mji Kondoa	4	0	152.	H/M Singida	0	3
67.	H/W Kongwa	3	4	153.	H/W Songea	32	43
68.	H/W Korogwe	8	19	154.	H/M Songea	7	9
69.	H/Mji Korogwe	14	22	155.	H/W Sumbawanga	8	36
70.	H/W Kwimba	13	24	156.	H/M Sumbawanga	4	7
71.	H/W Kyela	2	19	157.	H/W Tabora	13	2
72.	H/W Kyerwa	13	6	158.	H/M Tabora	4	12
73.	H/W Lindi	0	2	159.	H/W Tandahimba	2	3
74.	H/M Lindi	4	6	160.	H/Jiji Tanga	3	4
75.	H/W Liwale	2	6	161.	H/W Tarime	0	4
76.	H/W Longido	21	82	162.	H/Mji Tarime	2	8
77.	H/W Ludewa	7	0	163.	H/M Temeke	6	2
78.	H/W Lushoto	2	8	164.	H/Mji Tunduma	2	0
79.	H/W Madaba	17	0	165.	H/W Tunduru	21	9

Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili	Na.	Jina la Halmashauri	Miaka Miwili	Miaka Zaidi ya Miwili
80.	H/Mji Mafinga	2	1	166.	H/M Ubungo	1	0
81.	H/W Magu	3	4	167.	H/W Ukerewe	21	14
82.	H/W Manyoni	17	6	168.	H/W Ulanga	5	1
83.	H/W Masasi	5	3	169.	H/W Urambo	12	31
84.	H/Mji Masasi	0	5	170.	H/W Ushetu	5	3
85.	H/W Maswa	3	5	171.	H/W Uvinza	1	0
86.	H/W Mbarali	0	1	172.	H/W Wanging'ombe	8	0
Jumla						**953**	**1434**

Kiambatisho 3-2: Hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi kwa miaka iliyopita kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo Yaliyotolewa	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyojirudia	Yaliyopitwa na wakati
1.	H/W Arusha	137	33	40	50	14	0
2.	H/Jiji Arusha	92	55	7	6	23	1
3.	H/W Babati	76	26	13	5	30	2
4.	H/Mji Babati	74	31	13	6	24	0
5.	H/W Bagamoyo	64	28	19	7	10	0
6.	H/W Bahi	42	2	22	10	7	1
7.	H/W Bariadi	45	9	11	8	14	3
8.	H/Mji Bariadi	79	24	30	8	13	4
9.	H/W Biharamulo	80	15	17	30	15	3
10.	H/W Buchosa	61	24	13	5	17	2
11.	H/W Buhigwe	24	2	4	8	10	0
12.	H/W Bukoba	55	4	11	26	14	0
13.	H/M Bukoba	52	7	19	14	11	1
14.	H/W Bukombe	47	4	18	19	4	2
15.	H/W Bumbuli	108	28	19	21	40	0
16.	H/W Bunda	73	33	14	5	17	4
17.	H/Mji Bunda	23	10	5	0	6	2
18.	H/W Busega	53	8	15	17	11	2
19.	H/W Busokelo	53	18	15	14	4	2
20.	H/W Butiama	41	2	12	18	6	3
21.	H/W Chalinze	29	7	10	4	8	0
22.	H/W Chamwino	30	12	10	3	1	4
23.	H/W Chato	22	5	7	8	2	0
24.	H/W Chemba	16	0	9	7	0	0
25.	H/W Chunya	77	34	31	8	4	0
26.	H/Jiji Dar es Salaam	14	7	4	1	2	0
27.	H/Jiji Dodoma	12	0	4	8	0	0
28.	H/W Gairo	22	9	8	0	0	5
29.	H/W Geita	57	11	32	9	5	0
30.	H/Mji Geita	15	2	6	3	4	0
31.	H/W Hai	60	25	14	4	16	1
32.	H/W Hanang	80	45	7	4	22	2
33.	H/W Handeni	85	19	9	15	42	0
34.	H/Mji Handeni	24	0	13	7	4	0
35.	H/Mji Ifakara	27	3	4	7	5	8
36.	H/W Igunga	60	8	29	13	9	1
37.	H/W Ikungi	55	25	13	8	9	0
38.	H/M Ilala	62	33	23	0	6	0
39.	H/W Ileje	49	11	10	2	26	0

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo Yaliyotolewa	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyojirudia	Yaliyopitwa na wakati
40.	H/M Ilemela	51	24	14	6	6	1
41.	H/W Iramba	61	9	14	37	1	0
42.	H/W Iringa	46	29	14	0	3	0
43.	H/M Iringa	31	11	10	0	8	2
44.	H/W Itigi	34	8	14	1	10	1
45.	H/W Itilima	42	6	12	7	15	2
46.	H/Mji Kahama	40	20	12	3	5	0
47.	H/W Kakonko	35	5	10	6	11	3
48.	H/W Kalambo	89	24	10	35	20	0
49.	H/W Kaliua	78	29	32	9	8	0
50.	H/W Karagwe	46	8	11	13	13	1
51.	H/W Karatu	155	38	22	64	30	1
52.	H/W Kasulu	60	20	15	6	16	3
53.	H/Mji Kasulu	28	15	10	1	1	1
54.	H/W Kibaha	31	6	5	8	10	2
55.	H/Mji Kibaha	35	22	5	2	6	0
56.	H/W Kibiti	38	15	18	0	5	0
57.	H/W Kibondo	44	13	13	2	14	2
58.	H/M Kigamboni	25	14	4	0	7	0
59.	H/W Kigoma	16	5	6	0	5	0
60.	H/M Kigoma/Ujiji	55	17	18	11	5	4
61.	H/W Kilindi	52	16	10	17	9	0
62.	H/W Kilolo	42	25	13	0	2	2
63.	H/W Kilombero	38	20	7	1	10	0
64.	H/W Kilosa	37	6	5	17	8	1
65.	H/W Kilwa	20	9	3	1	6	1
66.	H/M Kinondoni	27	15	4	3	5	0
67.	H/W Kisarawe	45	24	12	4	5	0
68.	H/W Kishapu	84	33	16	24	11	0
69.	H/W Kiteto	57	20	12	0	23	2
70.	H/W Kondoa	30	0	21	9	0	0
71.	H/Mji Kondoa	6		5			1
72.	H/W Kongwa	19	1	9	4	3	2
73.	H/W Korogwe	70	6	34	22	8	0
74.	H/Mji Korogwe	61	9	24	22	6	0
75.	H/W Kwimba	82	12	45	10	10	5
76.	H/W Kyela	113	53	30	9	21	0
77.	H/W Kyerwa	50	4	27	7	11	1
78.	H/W Lindi	20	7	5	2	5	1
79.	H/M Lindi	22	0	6	16	0	0
80.	H/W Liwale	38	12	15	0	8	3

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo Yaliyotolewa	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyojirudia	Yaliyopitwa na wakati
81.	H/W Longido	218	51	50	92	19	6
82.	H/W Ludewa	49	14	16	11	6	2
83.	H/W Lushoto	68	25	16	9	17	1
84.	H/W Madaba	67	16	15	23	11	2
85.	H/W Mafia	46	18	20	6	2	0
86.	H/Mji Mafinga	37	24	10	0	1	2
87.	H/W Magu	60	29	14	4	12	1
88.	H/Mji Makambako	25	11	2	3	6	3
89.	H/W Makete	44	19	6	1	17	1
90.	H/W Malinyi	31	20	1	0	9	1
91.	H/W Manyoni	49	7	23	6	11	2
92.	H/W Masasi	24	2	3	14	5	0
93.	H/Mji Masasi	39	15	2	18	4	0
94.	H/W Maswa	46	9	8	7	19	3
95.	H/W Mbarali	61	23	8	19	9	2
96.	H/Jiji Mbeya	89	42	18	7	18	4
97.	H/W Mbeya	89	46	30	13	0	0
98.	H/W Mbinga	67	36	11	15	0	5
99.	H/Mji Mbinga	71	22	31	2	16	0
100.	H/W Mbogwe	53	12	11	18	8	4
101.	H/W Mbozi	58	27	20	0	11	0
102.	H/W Mbulu	88	38	24	11	13	2
103.	H/Mji Mbulu	59	20	11	2	24	2
104.	H/W Meatu	50	8	12	16	11	3
105.	H/W Meru	112	52	12	14	33	1
106.	H/W Missenyi	80	16	13	35	13	3
107.	H/W Misungwi	62	20	28	9	1	4
108.	H/W Mkalama	47	14	13	9	10	1
109.	H/W Mkinga	92	56	25	10	1	0
110.	H/W Mkuranga	43	5	32	2	4	0
111.	H/W Mlele	40	4	10	19	6	1
112.	H/W Momba	51	24	19	7	0	1
113.	H/W Monduli	79	28	14	24	10	3
114.	H/W Morogoro	44	2	4	31	0	7
115.	H/M Morogoro	22	10	12	0	0	0
116.	H/W Moshi	122	41	21	28	32	0
117.	H/M Moshi	86	34	21	9	21	1
118.	H/W Mpanda	49	12	19	11	6	1
119.	H/M Mpanda	58	20	17	5	16	0
120.	H/W Mpimbwe	31	17	1	1	10	2
121.	H/W Mpwapwa	75	42	10	2	21	0

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo Yaliyotolewa	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyojirudia	Yaliyopitwa na wakati
122.	H/W Msalala	80	21	20	25	10	4
123.	H/W Mtwara	39	15	15	7	2	0
124.	H/M Mtwara	25	9	8	6	2	0
125.	H/W Mufindi	26	12	11	0	3	0
126.	H/W Muheza	69	14	29	11	12	3
127.	H/W Muleba	28	2	15	10	1	0
128.	H/W Musoma	50	22	13	4	6	5
129.	H/M Musoma	48	10	11	17	6	4
130.	H/W Mvomero	26	17	6	1	2	0
131.	H/W Mwanga	78	16	16	30	15	1
132.	H/Jiji Mwanza	95	41	29	23	0	2
133.	H/W Nachingwea	36	13	2	10	11	0
134.	H/W Namtumbo	47	5	29	5	7	1
135.	H/Mji Nanyamba	30	12	10	3	5	0
136.	H/W Nanyumbu	40	4	21	7	8	0
137.	H/W Newala	32	9	6	6	10	1
138.	H/Mji Newala	22	6	5	0	10	1
139.	H/W Ngara	56	16	19	12	7	2
140.	H/W Ngorongoro	103	28	46	14	15	0
141.	H/W Njombe	22	8	7	2	5	0
142.	H/Mji Njombe	33	10	3	8	12	0
143.	H/W Nkasi	72	25	9	16	20	2
144.	H/W Nsimbo	51	15	13	11	11	1
145.	H/W Nyanghw'ale	32	6	16	7	2	1
146.	H/W Nyasa	106	3	25	43	34	1
147.	H/W Nzega	68	12	14	33	9	0
148.	H/Mji Nzega	29	8	14	1	5	1
149.	H/W Pangani	98	34	27	36	1	0
150.	H/W Rombo	145	49	10	57	26	3
151.	H/W Rorya	43	4	4	27	5	3
152.	H/W Ruangwa	22	2	8	4	7	1
153.	H/W Rufiji	46	22	11	8	5	0
154.	H/W Rungwe	90	61	13	7	8	1
155.	H/W Same	71	13	31	6	18	3
156.	H/W Sengerema	47	16	16	12	0	3
157.	H/W Serengeti	37	3	19	5	6	4
158.	H/W Shinyanga	79	27	34	7	10	1
159.	H/M Shinyanga	53	24	5	7	15	2
160.	H/W Siha	147	30	48	40	29	0
161.	H/W Sikonge	82	25	48	3	5	1
162.	H/W Simanjiro	87	32	15	6	33	1

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo Yaliyotolewa	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyojirudia	Yaliyopitwa na wakati
163.	H/W Singida	57	24	29	2	2	0
164.	H/M Singida	37	14	8	11	4	0
165.	H/W Songea	117	31	13	71	0	2
166.	H/M Songea	95	41	25	11	16	2
167.	H/W Songwe	30	15	14	1	0	0
168.	H/W Sumbawanga	104	35	17	35	13	4
169.	H/M Sumbawanga	34	3	6	15	8	2
170.	H/W Tabora	89	13	46	23	7	0
171.	H/M Tabora	81	25	37	16	2	1
172.	H/W Tandahimba	55	30	2	16	7	0
173.	H/Jiji Tanga	53	20	12	3	18	0
174.	H/W Tarime	33	12	8	5	5	3
175.	H/Mji Tarime	64	15	12	19	15	3
176.	H/M Temeke	53	21	11	1	20	0
177.	H/Mji Tunduma	45	23	10		0	12
178.	H/W Tunduru	92	14	50	11	13	4
179.	H/M Ubungo	24	9	4	4	6	1
180.	H/W Ukerewe	103	38	24	29	10	2
181.	H/W Ulanga	52	27	13	4	2	6
182.	H/W Urambo	85	11	56	14	4	0
183.	H/W Ushetu	48	21	12	15	0	0
184.	H/W Uvinza	23	5	5	3	9	1
185.	H/W Wanging'ombe	55	26	11	13	5	0
Jumla		**10428**	**3334**	**2891**	**2139**	**1802**	**262**

Kiambatisho 3-3: Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya Ripoti Kuu ya Mwaka wa Fedha Uiliopita 2017/18

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
2017 /18	OR-TAMISEMI inapaswa kufanya mapitio kwenye Randama ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 na Mwongozo wa Uhasibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009 ili kuakisi mabadiliko katika sekta ya fedha ya umma	i) Serikali iko katika mchakato wa kufanya mapitio ya Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa, Sura ya 290 ambayo yatarekebisha Randama ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 na kuanzisha Kanuni za Fedha za Serikali za Mitaa ambazo zitazingatia mahitaji ya sasa ii) Mwongozo wa Uhasibu wa Serikali za Mitaa wa mwaka 2009 ulipitiwa na uko katika hatua ya mwisho ya kupitishwa.	Nipongeza jitihada za Serikali kufanyia kazi mapendekezo yangu. Nasubiria Mwongozo wa uhasibu wa Mamlaka za Serikali za mitaa uliyofanyiwa mapitio na kupitishwa kama alivyojibu Mlipaji Mkuu wa Serikali. Serikali inapaswa pia kuweka tarehe ya mwisho ya kupitia Randama ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa.	Imetekelezwa kwa sehemu
2017 /18	Ninashauri OR-TAMISEMI, ikishirikiana na OR-Menejimenti ya Utumishi wa Umma kuanzisha Kada ya	i) Wasaidizi wa Hesabu 535 waliajiriwa na kusambazwa katika vituo vya Afya katika	Ninapongeza jitihada zilizofanywa na Serikali kushughulikia a mapungufu	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	Makarani wa Uhasibu kwa watumishi walioko mashuleni na vituo vya huduma za afya ili kuongeza ufanisi katika usimamizi wa fedha zinazopelekwa ngazi za chini. Zaidi ya hayo, Serikali iangalie uwezekano wa kupeleka fedha za utekelezaji wa majukumu mapema ili kuzisaidia Mamlaka za Serikali za Mitaa kuhudumia magari, ikiwa ni pamoja na yale yaliyotelekezwa, ili kuwezesha kufanya ufuatiliaji na usimamizi kwa wakati wa miradi kwenye ngazi za chini.	mamlaka za Serikali za Mitaa ili kuongeza ufanisi katika usimamizi wa fedha zinazopelekwa ngazi za chini. ii) Magari 29 na Piki piki 4,019 zilinunuliwa na kusambazwa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kuwezesha ufuatiiaji na usimamizi wa miradi inayotekelezwa ngazi za chini.	yaliyobainika katika Vituo vya afya. Hata hivyo, ninasisitiza Serikali ifanye vivyo hivyo kwa shule na kata na pia kutoa fedha kwa wakati kwa ajili ya kufuatilia na kusimamia bajeti inayotekelezwa ngazi za chini.	
2017 /18	• Ninapendekeza OR-TAMISEMI kwa kushirikiana na Benki Kuu kuondoa ugumu uliopo kwa waweka hazina wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kushindwa kupata taarifa za benki za Halmashauri zao. Hii inawezekana	Mapendekezo ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali yatazingatiwa. Serikali itafanyia kazi mapendekezo haya.	Nimepokea majibu ya Serikali. Hata hivyo, hakuna mpango mkakati wa utekelezaji uliowekwa na Serikali wa kufanyia kazi	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	kwa sababu, kama kila malipo yatakuwa na alama ya pekee kwa kila Halmashauri, Benki Kuu itaweza kutoa taarifa za kibenki kwa kila Halmashauri ingawa fedha za Halmashauri zote ziko katika akaunti moja ya Benki Kuu. • Ninasisitiza usuluhisho wa taarifa za kibenki ufanywe na Waweka hazina badala ya CPO/OR-TAMISEMI. Hii ni kwa sababu, Waweka hazina ndio wanaotunza vitabu vya mapato na matumizi; hivyo, inaweza kuwa rahisi kwao kufuatilia vipengele ambavyo havijasuluhishwa hivyo kurekebisha kwa urahisi wakati wa usuluhisho wa taarifa za benki.		mapendekezo ya Ukaguzi. Serikali inapaswa kuweka mpango mkakati madhubuti unaonesha mwisho wa utekelezaji wa mapendekezo yangu ya Ukaguzi.	
2017/18	Serikali inapaswa kuimarisha miundo ya kitaasisi itakayoongeza ufanisi na uwajibikaji kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa na	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika Mwaka 2018/19 wa fedha	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	kuanzisha mikakati ambayo itasaidia kutekeleza na kumalizia kutekeleza mapendekezo ya ukaguzi yaliyokaa muda mrefu na kuzuia kujirudiarudia kwamapungufu hayo.			
2017/18	Huku nikipongeza mipango ya Serikali ya kupunguza utegemezi kwa washirika wa maendeleo katika kufadhili bajeti ya maendeleo, nashauri Serikali kupunguza pengo la fedha lililoonekana kwa kuimarisha upatikanaji wa fedha kutoka kwenye vyanzo vya ndan huku kikiukukuza uwajibikaji na uwazi katika usimamizi wa fedha.	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika mwaka 2018/19, kwa mfano miradi ya kilimo haikutekelezwa kwa sababu ya fedha kutoletwa kabisa na kwa miradi ya maji haikukamilika kwa sababu ya fedha fedha kuletwa pungufu ya bajeti	Halijatekelezwa
2017/18	Menejimenti na Mamlaka za Serikali za Mitaa pamoja na wenye jukumu la	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	kusimamia utawala bora tayari wana ufahamu mkubwa wa mapungufu ambayo wakaguzi wameyabainisha wakati wa ukaguzi, ni matarajiao yangu kwamba, zitakuwepo hatua za kuhakikisha; tathmini ya vihatarishi inafanyika, daftari la vihatarishi na sera ya menejimenti ya vihatarishi iliyopitishwa inakuwepo; upungufu wa wafanyakazi na rasilimali fedha katika vitengo vya ukaguzi wa ndani unatatuliwa; tatizo la kamati za ukaguzi kutokukutana mara kwa mara linatatuliwa; na vidhibiti vya TEHAMA vinaimarishwa.		katika mwaka wa fedha 2018/19	
2017/18	Serikali inashauriwa kuchukua hatua madhubuti kuondoa changamoto kama vile matumizi ya stakabadhi za makusanyo badala	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendezwa yamejirudia katika mwaka wa fedha 2018/19	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	ya kutumia mashine za kukusanyia mapato (PoS); kutokuwepo kwa mashine za kutosha za kukusanya mapato (PoS); kutokuwepo Sheria za Halmashauri zilizohuishwa/zilizopitishwa; na upungufu wa wafanyakazi katika vitengo vya Uhasibu na biashara vya Mamlaka za Serikali za Mitaa; kuboresha mfumo wa ukusanyaji wa mapato wa Serikali za Mitaa (LGRCIS); na kuboresha ukusanyaji wa mapato na uwajibikaji.			
2017/18	OR-TAMISEMI, OR-Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kufanya kazi pamoja ili kutatua changamoto mbalimbali zinazojitokeza katika ripoti zangu ili kufikia ufanisi kwenye usimamizi wa malipo na rasilimali watu.	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika mwaka wa fedha 2018/19	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	Zaidi ya hayo, Serikali iangalie namna ya kuboresha maslahi ya watumishi, ajira, mafunzo, tathmini ya utendaji na upandishaji vyeo ili kufikia mafanikio yaliyotarajiwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kutoa huduma.			
2017/18	Serikali ifikirie kuweka utaratibu ambao utahakikisha miradi ya maendeleo inatengewa rasilimali fedha za kutosha; fedha zinatumika kwa wakati kutekeleza miradi ya maendeleo iliyopangwa; miradi iliyotelekezwa na ambayo haijakamilika inaangaliwa na kukamilishwa; na pale inapowezekana sekta binafsi ihusishwe katika kutekeleza miradi mikubwa ya maendeleo kwa njia ya ubia wa	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika mwaka wa fedha 2018/19	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	sekta ya umma na sekta binafsi (PPP) kama ilivyotamkwa kwenye sera na sheria ya ushirikiano wa sekta ya umma na sekta binafsi.			
2017 /18	Sehemu kubwa ya rasilimali za serikali zinatumika kwa matumizi yanayohusiana na manunuzi. Hivyo, ni muhimu sana kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuhakikisha kuwa matakwa ya sheria na taratibu za manunuzi zinazingatiwa. Pia ni muhimu kuhakikisha kuna uwazi na uwajibikaji katika utaratibu mzima wa manunuzi na kuhakikisha uundaji wa Bodi za Zabuni na Vitengo vya Manunuzi vyenye Wajumbe/watumishi wenye sifa zinazotakiwa.	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika mwaka wa fedha 2018/19	Halijatekelezwa
2017 /18	Ninashauri serikali kuimarisha udhibiti wa matumizi kwa kuhakikisha kuwa rasilimali za umma zinatumiwa kama zilivyokusudiwa	Hakuna majibu	Mambo mengi yaliyopendekezwa yamejirudia katika mwaka wa	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	kwa kuzingatia kiasi kilichoidhinishwa, na kwa kufuata kanuni bora za usimamizi wa kifedha.		fedha 2018/19	
2016/17	Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe hatua stahiki zinachukuliwa katika maeneo yote yaliyobainika kuwa na mapungufu kwa kuhakikisha mipango mkakati inawekwa katika kukabiliana na mapungufu hayo.	Serikali imefanya jitihada kubwa katika kuhakikisha mapendekezo ya ukaguzi yanatekelezwa kikamilifu ikiwa ni pamoja na kufanya vikao vya kazi vilivyoandaliwa na OR-TAMISEMI na Waziri Mkuu na Wakurugenzi wa Halmashauri, Wahasibu, na Wakaguzi wa Ndani wa Halmashauri zote.	Ufuatiliaji wa mapendekezo ya miaka ya nyuma unaonesha uboreshaji mdogo kutoka asilimia 36 ya mapendekezo ambayo hayajatekelezwa katika mwaka wa fedha 2016/17 hadi asilimia 17.	Utekelezaji unaendelea
2016/17	OR-TAMISEMI inapaswa kuimarisha usimamizi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa mikakati na mipango ya kutekeleza mapendekezo yote ya ukaguzi na	Serikali imefanya jitihada kubwa katika kuhakikisha mapendekezo ya ukaguzi yanatekelezwa kikamilifu ikiwa ni pamoja na kufanya vikao vya kazi vilivyoandaliwa	29% ya Maagizo ya Kamati ya kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa hayakutekelezwa katika mwaka wa fedha	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	maagizo ya Kamati Kudumu ya Bunge ya Hesabu serikagfza mitaa inaandaliwa na kutathminiwa mara kwa mara	na OR-TAMISEMI na Waziri Mkuu na Wakurugenzi wa Halmashauri, Wahasibu, na Wakaguzi wa Ndani wa Halmashauri zote.	2016/17; kwa mwaka wa fedha 2017/18, 35% ya Maagizo ya Kamati ya kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa hayakutekelezwa, hali ambayo inaonesha uboreshaji mdogo.	
2016/17	Wizara ya Fedha na mipango kupitia Hazina itoe fedha kwa wakati kulingana na bajeti iliyoidhinishwa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kupunguza kiasi cha shughuli ambazo hazitekelezwi.	Hakuna majibu	Hali imeendelea kujirudia katika mwaka wa fedha 2017/18	Halijatekelezwa
2016/17	Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuboresha vyanzo vya mapato yao ya ndani kwa kutafuta/kubaini vyanzo vingine vya mapato ili kupunguza upungufu wa ruzuku na kupunguza utegemezi katika	OR-TAMISEMI imetekeleza mikakati kadhaa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kupunguza utegemezi wa ruzuku kutoka Serikali Kuu. Hatua husika zimeboresha utendaji wa ukusanyaji wa	Kwa ujumla kuna maboresho katika ukusanyaji wa mapato ya Halmashauri, hivyo, uwiano wa utegemezi bado ni wa juu.	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	ushuru wa mazao kama chanzo kikuu cha mapato yao ya ndani.	mapato katika Halmashauri ikilinganishwa mwaka mmoja na mwingine.		
2016 /17	a) Ninapendekeza kuwa zitungwe sera za TEHAMA na mipango ya kuwajengea uwezo wafanyakazi wa TEHAMA. b) Kamati za Ukaguzi zinapaswa kuimarishwa katika nyanja ya rasilimali na kuzijengea uwezo ili kuziwezesha kutekeleza majukumu yake kikamilifu.	>Mafunzo yamefanyika ili kujenga uwezo kwa Maofisa wote wa TEHAMA wa Mikoani na Halmashauri kuhusu jinsi ya kubadilisha Usimamizi na Teknolojia mbalimbali TEHAMA zinazopatikana katika tovuti http://ega.go.tz //standards >Kuhusu kuiimarisha kazi za kamati za ukaguzi wa Serikali za Mitaa, OR-TAMISEMI inakubaliana na mapendekezo ya ukaguzi. Kwa ushirikiano na Wizara ya Fedha na Mipango (Idara ya Mkaguzi Mkuu wa Ndani), itaendelea kuhakikisha kwamba Kamati za Ukaguzi zinasaidiwa ili kutekeleza	Ingawa kuna maboresho ya Sera ya TEHAMA, tathmini ya utekelezaji wa kamati za ukaguzi itafanyika kila mahali ili kujiridhisha zaidi	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
		majukumu yao kwa ufanisi.		
2016 /17	Ninarejea mapendekezo yangu kwa Menejimenti ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kufanya maboresho kabambe katika usimamizi wa mapato, ikiwa ni pamoja na kuruhusu washirika katika Wizara fulani na mawakala wa kukusanya mapato kuzingatia sheria na kanuni husika.	Jitihada kadhaa zimefanyika ili kuongeza ufanisi katika usimamizi wa mapato ya Halmashauri. Jitihada hizi ni pamoja na, kuzisisitiza Mamlaka za Serikali za Mitaa kutumia kwa ufanisi mfumo wa kukusanya mapato wa kielekitroniki. Mfumo huu umeunganishwa na mashine ya kukusanya mapato (POS) na akaunti husika ya benki ya Halmashauri ili kuwezesha kuhifadhi kumbukumbu za mapato yaliyokusanywa na kupelekwa benki. Hivi sasa, Halmashauri zote 185 zinatumia mfumo.	Kwa ujumla kuna maboresho katika utendaji na ukusanyaji wa mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, kutokana na kuanzishwa kwa mfumo wa makusanyo ya mapato (LGRCIS). Hata hivyo, kuna mapungufu ambayo yanapaswa kushughulikiwa ili kuleta tija na ufanisi katika matumizi ya mfumo.	Utekelezaji unaendelea
2016 /17	Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na OR- Utumishi wa Umma na OR-TAMISEMI	Kuhusu nafasi za wakuu wa idara / vitengo ambazo zilikuwa zinakaimiwa, Serikali imeweza kuongeza idadi		Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	kuharakisha mchakato wa kuidhinisha maafisa wanaokaimu au kuteua maafisa wenye sifa kama wanaokaimu hawana sifa zitakazowafanya wapitishwe kuwa Wakuu wa Idara au Kitengo.	ya uteuzi ili kujaza nafasi wazi kutoka nafasi 2,121 katika Mwaka wa Fedha 2016/17 hadi 2,262 mwaka 2017/18. Kwa nyongeza, idadi ya wakuu wa Idara na vitengo ambao wapo katika mchakato wa upekuzi imeongezeka kutoka 802 hadi 927. Vivyo hivyo, idadi ya nafasi zilizo wazi za Wakuu wa Idara na vitengo imepungua kutoka nafasi 583 hadi 316.		
2016 /17	Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuanzisha mifumo madhubuti ambayo itahakikisha miradi yote ya maendeleo iliyopagiwa rasilimali inatekelezwa na kukamilika kwa kuzingatia muda na gharama ili kuongeza faida/manufaa kwa jamii na taifa kwa ujumla.	OR-TAMISEMI inakubaliana na mapendekezo ya ukaguzi. Ufuatiliaji wa karibu utafanyika ili kuhakikisha miradi ya maendeleo iliyopangwa na rasilimali inatekelezwa na kukamilika kwa wakati kama ilivyopendekezwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa	Bado kuna hali ya kutotolewa kwa fedha zilizopangwa katika bajeti; ni 49% tu ilitolewa ndani ya mwaka 2017/18	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
		Hesabu za Serikali		
2016/17	a) Hatua za kiufanisi zinapaswa zichukuliwe ili kuhakikisha kanuni za usawa, uwazi, ukamilifu, na ufanisi wa gharama katika mchakato wa manunuzi zinatumika mara kwa mara b) kuhakikisha kwamba vitengo vya manunuzi vina wafanyakazi wenye sifa za kutosha kama inavyotakiwa na kifungu Na. 37 (2) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma mwaka 2011 c) Bodi za Zabuni inajumuisha wajumbe sahihi ili kupata thamani ya fedha katika manunuzi yanayofanyika	OR-TAMISEMI inakubaliana na hoja za ukaguzi pamoja na mapendekezo yake. Hata hivyo, mapungufu mengi kuhusu mchakato wa manunuzi na usimamizi wa mikataba yalisababishwa na wafanyakazi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa wasiowajibika kutekeleza majukumu yao kulingana na matakwa ya Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake. Kwa hiyo, OR-TAMISEMI itaendelea kuhakikisha kuwa hatua za kisheria na za kinidhamu zinachukuliwa dhidi ya Wafanyakazi wote wa Halmashauri ili kupunguza kujirudia kwa mapungufu katika ukaguzi ujao.	Hadi sasa hakuna uboreshaji na mapungufu yamejirudia	Halijatekelezwa

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
2016 /17	a) Napendekeza kwa Menejimenti ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kuboresha zaidi mifumo ya udhibiti wa ndani juu ya uhifadhi wa nyaraka muhimu, kufanya malipo ya matumizi kwenye vifungu husika vya bajeti, kuwasiliana na OR-TAMISEMI katika kuimarisha udhibiti madhubuti wa kibajeti kwenye mfumo wa uhasibu wa Epicor. b) Ikiwa kwa bahati mbaya malipo yamefanyika kwenye kifungu kisicho sahihi, idhini kutoka mamlaka sahihi inapaswa kuombwa kabla ya kupitisha marekebisho juu ya matumizi ambayo yanaathiri usahihi wa Taarifa za fedha.	OR-TAMISEMI itaendelea kuzikumbusha Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha udhibiti wa ndani kama mapendekezo ya mkaguzi	Hadi sasa hakuna uboreshaji na mapungufu yamejirudia katika ukaguzi wa mwaka wa fedha 2018/19.	Halijatekelezwa
2016 /17	Ninazikumbusha Mamlaka za Serikali za Mitaa kuandaa na kutunza madaftari ya mali za kudumu ambayo yanazingatia mahitaji ya Kitabu cha Uhasibu cha	OR-TAMISEMI itaendelea kuhakikisha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatayarisha na kutunza madaftari ya mali za kudumu kwa kuzingatia	Katika ukaguzi wa hesabu za Mwaka wa Fedha 2018/2019uli baini kulikuwa na uboreshaji	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
	Mamlaka za Serikali za Mitaa na daftari linapaswa kuhuishwa mara kwa mara kwa kuandika taarifa zote muhimu za mali zote.	mahitaji ya Kitabu cha Uhasibu cha Mamlaka za serikali za Mitaa na kuhuishwa mara kwa mara kwa kuandika taarifa zote muhimu za mali zote kama ilivyopendekezwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.	katika eneo hili.	
2016 /17	Ninapendekeza kwa Serikali kuhakikisha kwamba, changamoto za TEHAMA zinashughulikiwa kikamilifu ili kuhakikisha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaendana na kasi ya uwekezaji wa Serikali katika TEHAMA ili kuhuisha usimamizi na utoaji wa taarifa za kuaminika za fedha.	Kuhusiana na mwingiliano wa Mifumo, OR-TAMISEMI imeanzisha Muungano Gateway (huduma ya ujumbe) ambayo imewezesha mwingiliano wa Mfumo wa Usimamizi wa Fedha - IFMS Epicor ambao umeunganishwa na mfumo wa benki (TISS), Mfumo wa Ukusanyaji mapato (LGRCIS), mfumo wa bajeti (PlanRep) na mfumo wa uhasibu vituoni (FFARS). Utekelezaji wa	Mwingiliano wa Epicor, IFM, mfumo wa ukusanyaji wa mapato (LGRCIS) na PlanREP ulifanyika vizuri. Mwingiliano wa FFARS na Lawson haujawezeshwa.	Utekelezaji unaendelea

Mwaka wa Fedha	Mapendekezo	Majibu kutoka Serikalini	Maoni ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali	Hali ya Utekelezaji
		muunganiko umejaribiwa na utaanza kufanya kazi tarehe 1 Julai 2018. Awamu ya pili ya muunganiko wa mfumo itakuwa kwenye Mfumo wa utumishi (HCMIS / Lawson) na Mfumo wa Hospitali (GoT HoMIS) ambayo inatarajiwa kufanyika kufikia Juni 30 2019		
2016 /17	Ninapendekeza kwa Serikali kupitia na kuziweka vizuri sheria tajwa za manunuzi.	Dosari zingine zilizobainishwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuhusu Kifungu cha 77 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 7 ya mwaka 2011 na Kanuni za 58, 111 na 166 (1) & (2) za Kanuni za Ununuzi za Umma wa mwaka 2013, OR-TAMISEMI itawasilisha mapendekezo ya ukaguzi kwa Wizara ya Fedha na Mipango kwa utekelezaji.	Hakuna jibu ililopokelewa	Halijatekelezwa

Kiambatisho 3-4: Hali ya utekelezaji Kwa Maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC)

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Maagizo	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
1.	H/W Arusha	11	6	5	0	0
2.	H/Jiji Arusha	6	0	0	6	0
3.	H/W Babati	10	5	3	2	0
4.	H/Mji Babati	2	2	0	0	0
5.	H/W Bagamoyo	11	9	2	0	0
6.	H/W Bahi	4	1	3	0	0
7.	H/W Bariadi	4	4	0	0	0
8.	H/Mji Bariadi	4	4	0	0	0
9.	H/W Biharamulo	8	6	2	0	0
10.	H/W Buchosa	2	0	1	1	0
11.	H/W Bukoba	8	5	1	2	0
12.	H/M Bukoba	5	2	3	0	0
13.	H/W Bukombe	6	3	3	0	0
14.	H/W Bumbuli	3	1	0	2	0
15.	H/W Bunda	2	1	1	0	0
16.	H/W Busega	8	0	0	8	0
17.	H/W Busokelo	4	2	2	0	0
18.	H/W Butiama	3	2	0	0	1
19.	H/W Chamwino	5	0	5	0	0
20.	H/W Chato	4	2	1	1	0
21.	H/W Chemba	1	1	0	0	0
22.	H/W Chunya	5	2	0	3	0
23.	H/Jiji Dar es Salaam	1	1	0	0	0
24.	H/Jiji Dodoma	3	0	3	0	0
25.	H/W Gairo	4	1	3	0	0
26.	H/W Geita	5	2	2	1	0
27.	H/W Hai	4	0	4	0	0
28.	H/W Hanang	6	1	4	0	1
29.	H/W Handeni	5	1	3	1	0
30.	H/Mji Ifakara	4	0	4	0	0
31.	H/W Igunga	3	0	3	0	0
32.	H/M Ilala	6	4	2	0	0
33.	H/W Ileje	9	4	5	0	0
34.	H/M Ilemela	13	8	2	3	0
35.	H/W Iramba	10	3	6	1	0
36.	H/W Iringa	15	9	1	5	0
37.	H/M Iringa	6	0	6	0	0
38.	H/W Itigi	3	3	0	0	0
39.	H/W Itilima	2	0	2	0	0
40.	H/Mji Kahama	6	5	1	0	0
41.	H/W Kalambo	6	4	2	0	0

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Maagizo	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
42.	H/W Kaliua	4	2	2	0	0
43.	H/W Karagwe	7	3	2	2	0
44.	H/W Karatu	4	0	0	4	0
45.	H/W Kasulu	4	1	0	3	0
46.	H/Mji Kibaha	2	0	2	0	0
47.	H/W Kibondo	5	0	0	4	0
48.	H/M Kigamboni	4	1	0	3	0
49.	H/W Kigoma	9	2	7	0	0
50.	H/M Kigoma/Ujiji	6	1	5	0	
51.	H/W Kilindi	10	0	0	10	0
52.	H/W Kilolo	8	3	5	0	0
53.	H/W Kilombero	13	13	0	0	0
54.	H/W Kilosa	4	0	0	4	0
55.	H/W Kilwa	4	3	0	0	1
56.	H/M Kinondoni	3	0	3	0	0
57.	H/W Kisarawe	8	8	0	0	0
58.	H/W Kishapu	4	3	1	0	0
59.	H/W Kiteto	6	4	2	0	0
60.	H/W Kondoa	3	1	1	1	0
61.	H/W Kongwa	2	0	2	0	0
62.	H/W Korogwe	22	8	4	10	0
63.	H/Mji Korogwe	13	11	2	0	0
64.	H/W Kwimba	2	0	2	0	0
65.	H/W Kyela	8	4	4	0	0
66.	H/W Kyerwa	4	0	4	0	0
67.	H/W Lindi	4	2	2	0	0
68.	H/M Lindi	3	1	1	1	0
69.	H/W Liwale	2	1	0	1	0
70.	H/W Longido	14	0	0	14	0
71.	H/W Ludewa	4	3	1	0	0
72.	H/W Lushoto	18	10	3	5	0
73.	H/W Mafia	7	0	0	7	0
74.	H/W Magu	6	2	2	2	0
75.	H/W Makete	6	0	0	6	0
76.	H/W Malinyi	6	1	5	0	0
77.	H/W Manyoni	8	1	7	0	0
78.	H/W Masasi	5	0	0	5	0
79.	H/Mji Masasi	3	0	3	0	0
80.	H/W Maswa	4	2	2	0	0
81.	H/W Mbarali	11	4	0	5	2
82.	H/Jiji Mbeya	23	14	1	7	1
83.	H/W Mbeya	4	3	1	0	0
84.	H/W Mbinga	5	0	1	4	0

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Maagizo	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
85.	H/W Mbogwe	4	0	4	0	0
86.	H/W Mbozi	7	3	4	0	0
87.	H/W Mbulu	6	3	0	3	0
88.	H/W Meatu	8	0	0	8	0
89.	H/W Meru	4	1	0	3	0
90.	H/W Missenyi	4	2	1	0	1
91.	H/W Misungwi	8	0	0	7	1
92.	H/W Mkalama	8	3	1	3	1
93.	H/W Mkinga	3	0	0	3	0
94.	H/W Mkuranga	2	1	0	1	0
95.	H/W Mlele	8	6	2	0	0
96.	H/W Monduli	3	2	1	0	0
97.	H/W Morogoro	3	0	2	1	0
98.	H/M Morogoro	3	0	3	0	0
99.	H/M Moshi	7	4	2	1	0
100.	H/W Mpanda	3	2	0	1	0
101.	H/M Mpanda	3	1	2	0	0
102.	H/W Mpwapwa	3	0	0	3	0
103.	H/W Msalala	9	7	1	0	1
104.	H/W Mtwara	3	0	0	3	0
105.	H/M Mtwara	7	4	3	0	0
106.	H/W Mufindi	14	8	2	4	0
107.	H/W Muheza	8	7	0	1	0
108.	H/W Muleba	7	0	0	7	0
109.	H/W Musoma	2	0	0	1	1
110.	H/M Musoma	3	2	1	0	0
111.	H/W Mvomero	10	10	0	0	0
112.	H/Jiji Mwanza	5	0	0	5	0
113.	H/W Nachingwea	4	0	2	2	0
114.	H/W Namtumbo	6	0	0	6	0
115.	H/W Nanyumbu	9	3	1	5	0
116.	H/W Newala	3	0	3	0	0
117.	H/W Ngara	5	0	3	2	0
118.	H/W Njombe	3	3	0	0	0
119.	H/Mji Njombe	3	1	0	3	0
120.	H/W Nkasi	2	0	2	0	0
121.	H/W Nsimbo	6	3	1	2	0
122.	H/W Nyasa	2	0	0	2	0
123.	H/W Nzega	3	0	3	0	0
124.	H/Mji Nzega	3	0	3	0	0
125.	H/W Pangani	10	2	5	3	0
126.	H/W Rombo	4	4	0	0	0
127.	H/W Rorya	4	2	0	1	1

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Maagizo	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Hayajatekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
128.	H/W Ruangwa	4	3	1	0	0
129.	H/W Rufiji	8	0	0	8	0
130.	H/W Rungwe	13	9	0	5	0
131.	H/W Same	9	0	0	9	0
132.	H/W Sengerema	3	1	1	1	0
133.	H/W Serengeti	4	1	3	0	0
134.	H/W Shinyanga	5	0	5	0	0
135.	H/M Shinyanga	7	1	6	0	0
136.	H/W Siha	4	2	0	2	0
137.	H/W Sikonge	14	8	4	1	1
138.	H/W Simanjiro	8	5	3	0	0
139.	H/W Singida	5	0	0	5	0
140.	H/M Singida	4	4	0	0	0
141.	H/W Songea	3	0	0	3	0
142.	H/M Songea	8	3	5	0	0
143.	H/W Sumbawanga	5	0	0	5	0
144.	H/W Tabora	17	12	0	5	0
145.	H/M Tabora	24	15	6	2	1
146.	H/W Tandahimba	6	0	3	3	0
147.	H/Jiji Tanga	15	6	2	6	1
148.	H/W Tarime	4	1	0	2	1
149.	H/Mji Tarime	5	4	0	1	0
150.	H/M Temeke	7	0	6	1	0
151.	H/Mji Tunduma	1	1	0	0	0
152.	H/W Tunduru	1	1	0	0	0
153.	H/M Ubungo	3	0	2	1	0
154.	H/W Ukerewe	15	5	5	5	0
155.	H/W Ulanga	5	4	1	0	0
156.	H/W Urambo	3	0	3	0	0
157.	H/W Uvinza	3	0	3	0	0
158.	H/W wanging'ombe	4	2	1	1	0
Jumla		**958**	**388**	**274**	**281**	**16**

Kiambatisho 4-1: Mtiririko wa mapato ya ndani ukilinganisha na bajeti

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asilimia
1.	H/Jiji Arusha	15,694,768,000	17,978,653,000	(2,283,885,000)	(15)
2.	H/W Arusha	3,470,000,000	2,736,169,680	733,830,320	21
3.	H/W Babati	2,724,049,000	3,374,083,000	(650,034,000)	(24)
4.	H/Mji Babati	2,301,395,116	1,929,096,497	372,298,619	16
5.	H/W Bagamoyo	3,237,545,668	2,075,330,002	1,162,215,666	36
6.	H/W Bahi	1,157,794,000	957,158,638	200,635,362	17
7.	H/W Bariadi	2,261,520,000	1,446,698,000	814,822,000	36
8.	H/Mji Bariadi	3,406,696,000	1,630,317,000	1,776,379,000	52
9.	H/W Biharamulo	1,688,425,028	1,599,972,309	88,452,719	5
10.	H/W Buchosa	2,025,254,000	2,335,053,000	(309,799,000)	(15)
11.	H/W Bukoba	1,400,000,000	1,518,592,483	(118,592,483)	(8)
12.	H/M Bukoba	2,659,065,800	2,166,501,322	492,564,478	19
13.	H/W Bukombe	2,370,103,000	2,310,835,000	59,268,000	3
14.	H/W Bumbuli	925,876,667	539,735,753	386,140,914	42
15.	H/W Bunda	1,646,010,000	1,203,634,000	442,376,000	27
16.	H/Mji Bunda	1,090,000,000	1,115,829,582	(25,829,582)	(2)
17.	H/W Busega	1,820,910,000	1,004,385,000	816,525,000	45
18.	H/W Busokelo	756,300,000	975,826,255	(219,526,255)	(29)
19.	H/W Chalinze	4,359,126,000	7,368,796,659	(3,009,670,659)	(69)
20.	H/W Chamwino	1,535,667,000	1,330,967,111	204,699,889	13
21.	H/W Chato	2,266,934,000	2,184,423,614	82,510,386	4
22.	H/W Chemba	1,532,762,055	672,847,738	859,914,317	56
23.	H/W Chunya	3,923,679,876	3,072,107,275	851,572,601	22
24.	H/Jiji Dar es Salaam	14,110,338,000	14,420,447,981	(310,109,981)	(2)
25.	H/Jiji Dodoma	67,149,647,028	42,907,932,511	(24,241,714,517)	(36)
26.	H/W Gairo	754,184,700	467,860,002	286,324,698	38
27.	H/W Geita	4,714,239,060	4,802,728,620	(88,489,560)	(2)
28.	H/Mji Geita	8,042,899,095	8,025,561,246	17,337,849	0
29.	H/W Hai	2,810,089,183	2,667,282,928	142,806,255	5
30.	H/W Hanang’	2,898,546,000	2,900,870,854	(2,324,854)	0
31.	H/Mji Handeni	1,468,398,723	897,803,887	570,594,836	39
32.	H/Mji Ifakara	2,650,658,000	1,672,139,918	978,518,082	37
33.	H/W Igunga	2,928,992,000	2,203,722,623	725,269,377	25
34.	H/W Ikungi	1,945,247,000	1,494,903,444	450,343,556	23
35.	H/M Ilala	50,470,000,000	58,167,889,430	(7,697,889,430)	(15)
36.	H/W Ileje	1,404,764,000	940,594,392	464,169,608	33
37.	H/M Ilemela	9,324,065,001	8,051,895,514	1,272,169,487	14
38.	H/W Iramba	1,827,014,447	1,245,007,456	582,006,991	32
39.	H/W Iringa	3,388,855,000	2,877,068,721	511,786,279	15
40.	H/M Iringa	4,027,400,614	4,979,831,840	(952,431,226)	(24)
41.	H/W Itigi	1,945,100,000	1,373,222,281	571,877,719	29
42.	H/W Itilima	1,850,000,000	951,241,338	898,758,662	49
43.	H/Mji Kahama	7,463,822,245	6,639,204,961	824,617,284	11
44.	H/W Kakonko	711,420,000	410,566,410	300,853,590	42

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asilimia
45.	H/W Kalambo	2,000,000,000	1,221,062,000	778,938,000	39
46.	H/W Kaliua	4,440,067,500	3,132,855,166	1,307,212,334	29
47.	H/W Karagwe	2,356,850,000	1,808,502,000	548,348,000	23
48.	H/W Kasulu	2,047,213,000	1,981,355,000	65,858,000	3
49.	H/Mji Kasulu	1,785,288,600	1,364,160,316	421,128,284	24
50.	H/W Kibaha	2,152,635,000	1,610,438,653	542,196,347	25
51.	H/Mji Kibaha	4,304,087,808	3,920,447,844	383,639,964	9
52.	H/W Kibiti	2,427,708,000	1,284,764,000	1,142,944,000	47
53.	H/W Kibondo	1,944,761,079	1,345,936,000	598,825,079	31
54.	H/M Kigamboni	8,391,851,574	6,997,652,939	1,394,198,635	17
55.	H/W Kigoma	685,000,000	479,076,047	205,923,953	30
56.	H/M Kigoma/Ujiji	2,499,816,350	1,474,925,141	1,024,891,209	41
57.	H/W Kilindi	2,975,200,732	1,749,402,372	1,225,798,360	41
58.	H/W Kilolo	2,992,070,000	4,667,264,630	(1,675,194,630)	(56)
59.	H/W Kilombero	5,306,413,000	5,634,182,133	(327,769,133)	(6)
60.	H/W Kilosa	5,638,544,819	3,103,923,462	2,534,621,357	45
61.	H/W Kilwa	3,926,735,019	3,749,931,636	176,803,383	5
62.	H/M Kinondoni	31,044,481,184	33,660,571,481	(2,616,090,297)	(8)
63.	H/W Kisarawe	2,194,136,000	2,979,351,043	(785,215,043)	(36)
64.	H/W Kishapu	4,621,203,000	2,231,866,238	2,389,336,762	52
65.	H/W Kiteto	2,135,629,000	2,160,666,316	(25,037,316)	(1)
66.	H/W Kondoa	1,324,036,000	1,140,726,470	183,309,530	14
67.	H/Mji Kondoa	837,526,000	1,129,579,262	(292,053,262)	(35)
68.	H/W Kongwa	2,895,221,000	2,078,250,287	816,970,713	28
69.	H/W Korogwe	2,349,400,666	1,960,418,218	388,982,448	17
70.	H/Mji Korogwe	1,836,838,000	1,380,263,739	456,574,261	25
71.	H/W Kwimba	2,250,554,000	1,862,866,033	387,687,967	17
72.	H/W Kyela	3,961,008,788	3,726,958,822	234,049,966	6
73.	H/W Kyerwa	2,529,211,000	2,025,849,897	503,361,103	20
74.	H/W Lindi	1,864,500,000	1,799,565,000	64,935,000	3
75.	H/M Lindi	1,931,748,000	1,376,525,000	555,223,000	29
76.	H/W Liwale	1,415,902,000	1,401,240,000	14,662,000	1
77.	H/W Longido	1,650,000,000	2,131,851,000	(481,851,000)	(29)
78.	H/W Ludewa	1,170,740,000	1,517,370,360	(346,630,360)	(30)
79.	H/W Lushoto	2,276,422,000	2,263,694,976	12,727,024	1
80.	H/W Madaba	825,402,000	730,983,141	94,418,859	11
81.	H/W Mafia	1,822,312,000	914,581,121	907,730,879	50
82.	H/Mji Mafinga	3,899,060,000	4,430,664,076	(531,604,076)	(14)
83.	H/W Magu	2,039,800,000	2,141,455,637	(101,655,637)	(5)
84.	H/Mji Makambako	2,468,220,382	3,058,194,205	(589,973,823)	(24)
85.	H/W Makete	2,084,007,600	1,760,559,818	323,447,782	16
86.	H/W Malinyi	2,336,000,000	1,806,876,000	529,124,000	23
87.	H/W Manyoni	2,555,019,000	1,866,215,889	688,803,111	27
88.	H/W Masasi	2,896,732,400	910,135,553	1,986,596,847	69
89.	H/Mji Masasi	4,942,280,358	1,668,821,246	3,273,459,112	66
90.	H/W Maswa	3,300,675,452	2,255,602,285	1,045,073,167	32
91.	H/W Mbarali	3,283,147,000	4,503,153,850	(1,220,006,850)	(37)
92.	H/Jiji Mbeya	12,942,473,000	11,869,800,800	1,072,672,200	8

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asilimia
93.	H/W Mbeya	3,309,343,200	3,998,510,314	(689,167,114)	(21)
94.	H/W Mbinga	3,994,000,000	2,662,705,061	1,331,294,939	33
95.	H/Mji Mbinga	1,448,779,000	1,870,075,042	(421,296,042)	(29)
96.	H/W Mbogwe	1,207,134,000	628,911,000	578,223,000	48
97.	H/W Mbozi	4,142,069,230	4,507,162,102	(365,092,872)	(9)
98.	H/W Mbulu	1,400,349,000	1,266,412,000	133,937,000	10
99.	H/Mji Mbulu	1,170,346,000	1,026,022,000	144,324,000	12
100.	H/W Meatu	3,213,918,484	2,051,062,844	1,162,855,640	36
101.	H/W Meru	4,000,000,000	3,652,542,019	347,457,981	9
102.	H/W Missenyi	2,467,613,000	2,003,002,862	464,610,138	19
103.	H/W Misungwi	2,304,275,600	1,936,199,462	368,076,138	16
104.	H/W Mkinga	1,335,334,000	1,135,197,515	200,136,485	15
105.	H/W Mkuranga	5,306,413,000	5,708,382,581	(401,969,581)	(8)
106.	H/W Mlele	877,835,000	630,466,000	247,369,000	28
107.	H/W Momba	1,272,116,000	738,723,910	533,392,090	42
108.	H/W Monduli	2,721,930,002	2,562,635,901	159,294,101	6
109.	H/W Morogoro	2,668,022,000	1,806,434,553	861,587,447	32
110.	H/M Morogoro	5,657,774,428	5,270,626,176	387,148,252	7
111.	H/W Moshi	2,647,504,000	2,620,088,993	27,415,007	1
112.	H/M Moshi	5,890,000,000	5,286,163,630	603,836,370	10
113.	H/W Mpanda	3,175,309,820	2,387,580,044	787,729,776	25
114.	H/M Mpanda	2,442,436,000	2,720,056,940	(277,620,940)	(11)
115.	H/W Mpimbwe	1,259,525,000	1,262,313,667	(2,788,667)	0
116.	H/W Mpwapwa	1,721,602,000	2,175,917,761	(454,315,761)	(26)
117.	H/W Msalala	4,832,031,000	1,158,051,294	3,673,979,706	76
118.	H/W Mtwara	5,304,421,171	3,070,573,430	2,233,847,741	42
119.	H/M Mtwara	4,800,425,000	3,368,623,000	1,431,802,000	30
120.	H/W Mufindi	4,162,017,000	5,014,442,496	(852,425,496)	(20)
121.	H/W Muheza	2,340,000,000	2,171,342,770	168,657,230	7
122.	H/W Muleba	3,151,744,648	4,028,409,175	(876,664,527)	(28)
123.	H/W Musoma	1,430,517,000	1,577,207,971	(146,690,971)	(10)
124.	H/M Musoma	1,797,271,000	1,856,387,751	(59,116,751)	(3)
125.	H/W Mvomero	4,635,435,967	2,155,181,768	2,480,254,199	54
126.	H/W Mwanga	3,039,796,000	3,137,602,667	(97,806,667)	(3)
127.	H/Jiji Mwanza	14,453,775,900	13,785,496,776	668,279,124	5
128.	H/W Nachingwea	2,239,180,000	2,315,113,000	(75,933,000)	(3)
129.	H/W Namtumbo	2,847,746,000	1,549,046,509	1,298,699,491	46
130.	H/Mji Nanyamba	2,367,662,000	367,824,906	1,999,837,095	84
131.	H/W Nanyumbu	2,924,031,320	1,073,739,789	1,850,291,531	63
132.	H/W Newala	1,922,267,000	592,859,088	1,329,407,912	69
133.	H/Mji Newala	3,057,994,146	1,239,182,031	1,818,812,115	59
134.	H/W Ngara	2,290,865,179	1,946,916,861	343,948,318	15
135.	H/W Ngorongoro	2,876,089,320	2,910,068,163	(33,978,843)	(1)
136.	H/W Njombe	1,671,823,012	1,821,229,650	(149,406,638)	(9)
137.	H/Mji Njombe	3,477,631,124	3,899,918,472	(422,287,348)	(12)
138.	H/W Nsimbo	1,321,838,800	646,262,475	675,576,325	51
139.	H/W Nyang'hwale	1,400,169,000	762,476,000	637,693,000	46
140.	H/W Nyasa	1,309,108,000	1,823,813,839	(514,705,839)	(39)

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asilimia
141.	H/W Nzega	2,547,002,000	2,305,670,251	241,331,749	9
142.	H/Mji Nzega	1,994,540,949	1,623,515,230	371,025,719	19
143.	H/W Pangani	1,365,898,996	1,304,548,846	61,350,150	4
144.	H/W Rombo	1,994,621,000	1,543,261,416	451,359,584	23
145.	H/W Rorya	1,700,379,900	768,061,263.40	932,318,637	55
146.	H/W Ruangwa	3,235,402,000	2,980,224,319	255,177,681	8
147.	H/W Rufiji	1,989,462,000	1,401,463,000	587,999,000	30
148.	H/W Rungwe	4,485,423,000	5,019,643,224	(534,220,224)	(12)
149.	H/W Same	2,532,157,000	1,780,556,578	751,600,422	30
150.	H/W Sengerema	1,500,000,000	1,207,388,000	292,612,000	20
151.	H/W Serengeti	3,259,383,000	3,467,793,475	(208,410,475)	(6)
152.	H/W Shinyanga	1,925,939,481	2,192,821,148	(266,881,667)	(14)
153.	H/M Shinyanga	2,500,000,000	2,000,528,354	499,471,646	20
154.	H/W Siha	1,640,000,000	1,093,326,000	546,674,000	33
155.	H/W Sikonge	2,106,600,000	1,727,979,812	378,620,188	18
156.	H/W Simanjiro	1,604,700,000	2,145,697,000	(540,997,000)	(34)
157.	H/W Singida	1,370,378,000	1,140,174,000	230,204,000	17
158.	H/M Singida	3,529,789,000	2,916,558,864	613,230,136	17
159.	H/W Songwe	2,487,103,682	2,379,389,588	107,714,094	4
160.	H/W Sumbawanga	2,301,525,820	1,992,063,888	309,461,932	13
161.	H/M Sumbawanga	2,212,104,000	3,067,163,681	(855,059,681)	(39)
162.	H/W Tabora	2,339,679,000	2,015,958,000	323,721,000	14
163.	H/W Tandahimba	5,466,828,000	1,052,084,418	4,414,743,582	81
164.	H/Jiji Tanga	15,192,895,000	12,705,117,866	2,487,777,134	16
165.	H/W Tarime	8,082,000,000	8,019,402,429	62,597,571	1
166.	H/Mji Tarime	1,220,673,000	1,039,617,108	181,055,892	15
167.	H/M Temeke	32,377,175,000	34,046,747,995	(1,669,572,995)	(5)
168.	H/Mji Tunduma	4,224,853,000	4,507,820,374	(282,967,374)	(7)
169.	H/W Tunduru	3,091,264,000	1,854,426,192	1,236,837,808	40
170.	H/M Ubungo	20,850,679,786	17,744,813,248	3,105,866,538	15
171.	H/W Ukerewe	1,727,189,000	1,812,014,253	(84,825,253)	(5)
172.	H/W Ulanga	3,793,543,089.00	1,931,124,057.29	1,862,419,032	49
173.	H/W Urambo	2,000,277,000	1,987,013,432	13,263,568	1
174.	H/W Ushetu	2,500,854,000	1,465,445,774	1,035,408,226	41
175.	H/W Uvinza	1,709,584,000	1,020,524,000	689,060,000	40
176.	H/W Wanging'ombe	1,788,590,000	2,066,925,687	(278,335,687)	(16)
Jumla		**725,633,451,671**	**639,401,151,405**	**86,232,300,266**	**12**

Kiambatisho 4-2: Mapato ya Ndani yaliyokusanywa ikilinganishwa na matumizi ya kawaida

Na.	Jina la Halmashauri	Mapato Halisi Yaliyokusanywa (Sh.)	Matumizi ya Kawaida (Sh.)	Asilimia ya Utegemez i	Asilimia ya Uwezo wa Kujitegemea
1.	H/W Kigoma	479,076,047	20,568,148,837	98	2
2.	H/W Bumbuli	539,735,753	16,780,545,335	97	3
3.	H/W Gairo	467,860,002	17,209,046,400	97	3
4.	H/W Rorya	768,061,263	24,247,216,689	97	3
5.	H/W Sengerema	1,207,388,000	36,655,865,000	97	3
6.	H/W Chamwino	1,330,967,111	29,911,351,528	96	4
7.	H/W Chemba	672,847,738	18,628,371,000	96	4
8.	H/W Itilima	951,241,338	21,421,592,610	96	4
9.	H/W Kakonko	410,566,410	10,906,440,000	96	4
10.	H/W Masasi	910,135,553	22,799,325,813	96	4
11.	H/W Mbogwe	628,911,000	17,141,119,000	96	4
12.	H/Mji Nanyamba	367,824,906	9,981,421,000	96	4
13.	H/W Kwimba	1,862,866,033	34,152,608,376	95	5
14.	H/W Moshi	2,620,088,993	51,381,276,411	95	5
15.	H/W Newala	592,859,088	11,496,495,696	95	5
16.	H/W Nyang'hwale	762,476,000	14,437,809,000	95	5
17.	H/W Rombo	1,543,261,416	33,502,749,664	95	5
18.	H/W Same	1,780,556,578	33,047,082,650	95	5
19.	H/W Singida	1,140,174,000	22,923,971,000	95	5
20.	H/W Tandahimba	1,052,084,418	22,303,504,620	95	5
21.	H/W Bahi	957,158,638	17,279,628,177	94	6
22.	H/W Bukoba	1,518,592,483	26,529,820,869	94	6
23.	H/W Busega	1,004,385,000	17,867,285,000	94	6
24.	H/W Ileje	940,594,392	15,396,144,872	94	6
25.	H/W Iramba	1,245,007,456	21,337,151,185	94	6
26.	H/W Kalambo	1,221,062,000	19,189,749,000	94	6
27.	H/W Kibondo	1,345,936,000	22,091,185,000	94	6
28.	H/M Kigoma/Ujiji	1,474,925,141	24,750,621,004	94	6
29.	H/W Magu	2,141,455,637	33,810,318,597	94	6
30.	H/W Mbulu	1,266,412,000	21,614,306,000	94	6
31.	H/W Misungwi	1,936,199,462	33,765,723,497	94	6
32.	H/W Momba	738,723,910	13,287,080,581	94	6
33.	H/W Morogoro	1,806,434,553	29,683,823,533	94	6
34.	H/W Msalala	1,158,051,294	18,984,523,560	94	6
35.	H/W Mvomero	2,155,181,768	33,823,427,231	94	6
36.	H/W Nsimbo	646,262,475	11,318,076,820	94	6
37.	H/W Siha	1,093,326,000	17,349,778,000	94	6
38.	H/W Tunduru	1,854,426,192	33,646,834,238	94	6
39.	H/W Ukerewe	1,812,014,253	29,241,328,207	94	6
40.	H/W Uvinza	1,020,524,000	18,418,689,000	94	6
41.	H/W Arusha	2,736,169,680	37,642,354,535	93	7
42.	H/W Bariadi	1,446,698,000	21,595,954,000	93	7
43.	H/W Biharamulo	1,599,972,309	23,679,102,710	93	7
44.	H/Mji Bunda	1,115,829,582	16,751,287,561	93	7

Na.	Jina la Halmashauri	Mapato Halisi Yaliyokusanywa (Sh.)	Matumizi ya Kawaida (Sh.)	Asilimia ya Utegemezi	Asilimia ya Uwezo wa Kujitegemea
45.	H/W Busokelo	975,826,255	13,575,155,646	93	7
46.	H/W Chato	2,184,423,614	30,432,334,490	93	7
47.	H/W Ikungi	1,494,903,444	21,604,025,000	93	7
48.	H/W Karagwe	1,808,502,000	26,726,425,000	93	7
49.	H/Mji Kasulu	1,364,160,316	19,048,213,041	93	7
50.	H/W Kilosa	3,103,923,462	42,587,225,772	93	7
51.	H/W Kondoa	1,140,726,470	17,330,164,833	93	7
52.	H/W Korogwe	1,960,418,218	28,215,243,482	93	7
53.	H/W Ludewa	1,517,370,360	20,771,699,524	93	7
54.	H/W Lushoto	2,263,694,976	34,429,593,879	93	7
55.	H/W Mkinga	1,135,197,515	15,197,729,958	93	7
56.	H/Mji Tarime	1,039,617,108	14,286,963,028	93	7
57.	H/W Bagamoyo	2,075,330,002	24,452,530,794	92	8
58.	H/W Igunga	2,203,722,623	27,662,014,445	92	8
59.	H/W Iringa	2,877,068,721	36,754,537,455	92	8
60.	H/W Kongwa	2,078,250,287	25,244,862,752	92	8
61.	H/W Makete	1,760,559,818	21,487,158,146	92	8
62.	H/W Maswa	2,255,602,285	28,982,511,089	92	8
63.	H/Mji Mbulu	1,026,022,000	13,491,348,000	92	8
64.	H/W Namtumbo	1,549,046,509	20,282,573,606	92	8
65.	H/W Nanyumbu	1,073,739,789	13,258,599,506	92	8
66.	H/W Ngara	1,946,916,861	25,344,331,321	92	8
67.	H/W Shinyanga	2,192,821,148	26,652,648,195	92	8
68.	H/W Sumbawanga	1,992,063,888	23,493,555,613	92	8
69.	H/W Ushetu	1,465,445,774	18,921,487,323	92	8
70.	H/W Hai	2,667,282,928	29,513,947,646	91	9
71.	H/Mji Handeni	897,803,887	10,098,254,222	91	9
72.	H/W Kasulu	1,981,355,000	21,240,856,000	91	9
73.	H/W Kibaha	1,610,438,653	17,044,807,130	91	9
74.	H/W Kibiti	1,284,764,000	13,748,447,000	91	9
75.	H/W Kilindi	1,749,402,372	19,760,148,036	91	9
76.	H/W Kishapu	2,231,866,238	23,649,889,878	91	9
77.	H/W Kiteto	2,160,666,316	24,425,605,747	91	9
78.	H/Mji Korogwe	1,380,263,739	15,677,925,053	91	9
79.	H/W Meatu	2,051,062,844	22,860,994,070	91	9
80.	H/W Meru	3,652,542,019	39,319,866,299	91	9
81.	H/W Mpwapwa	2,175,917,761	24,972,615,269	91	9
82.	H/W Muheza	2,171,342,770	24,291,083,417	91	9
83.	H/W Musoma	1,577,207,971	17,239,167,797	91	9
84.	H/W Nzega	2,305,670,251	25,669,890,011	91	9
85.	H/W Tabora	2,015,958,000	22,293,567,000	91	9
(%) Kuanzia				91% - 100%	
1.	H/W Bukombe	2,310,835,000	23,210,968,000	90	10
2.	H/W Geita	4,802,728,620	46,320,426,000	90	10
3.	H/W Hanang’	2,900,870,854	29,910,620,047	90	10
4.	H/W Kyerwa	2,025,849,897	20,371,742,632	90	10

Na.	Jina la Halmashauri	Mapato Halisi Yaliyokusanywa (Sh.)	Matumizi ya Kawaida (Sh.)	Asilimia ya Utegemezi	Asilimia ya Uwezo wa Kujitegemea
5.	H/W Lindi	1,799,565,000	17,437,299,000	90	10
6.	H/W Liwale	1,401,240,000	14,132,590,000	90	10
7.	H/W Madaba	730,983,141	7,226,569,151	90	10
8.	H/W Missenyi	2,003,002,862	19,970,381,854	90	10
9.	H/W Monduli	2,562,635,901	25,099,694,758	90	10
10.	H/M Morogoro	5,270,626,176	51,131,381,477	90	10
11.	H/W Muleba	4,028,409,175	39,589,964,527	90	10
12.	H/M Musoma	1,856,387,751	19,210,079,161	90	10
13.	H/W Rufiji	1,401,463,000	13,725,302,000	90	10
14.	H/W Sikonge	1,727,979,812	17,873,414,535	90	10
15.	H/W Wanging'ombe	2,066,925,687	20,106,306,735	90	10
16.	H/W Babati	3,374,083,000	30,243,796,000	89	11
17.	H/Mji Bariadi	1,630,317,000	15,522,974,000	89	11
18.	H/M Bukoba	2,166,501,322	20,382,361,477	89	11
19.	H/Mji Kondoa	1,129,579,262	10,469,494,710	89	11
20.	H/M Lindi	1,376,525,000	12,984,646,000	89	11
21.	H/W Mafia	914,581,121	8,171,263,000	89	11
22.	H/W Manyoni	1,866,215,889	17,165,517,753	89	11
23.	H/W Mbeya	3,998,510,314	36,711,203,932	89	11
24.	H/W Mbinga	2,662,705,061	23,739,158,865	89	11
25.	H/W Mbozi	4,507,162,102	41,865,413,283	89	11
26.	H/W Mlele	630,466,000	5,809,215,000	89	11
27.	H/W Nachingwea	2,315,113,000	20,724,308,000	89	11
28.	H/M Shinyanga	2,000,528,354	17,402,409,360	89	11
29.	H/W Ulanga	1,931,124,057	17,503,384,000	89	11
30.	H/W Urambo	1,987,013,432	18,183,595,982	89	11
31.	H/Mji Babati	1,929,096,497	16,141,919,645	88	12
32.	H/W Longido	2,131,851,000	17,231,096,000	88	12
33.	H/Mji Newala	1,239,182,031	10,522,679,912	88	12
34.	H/W Njombe	1,821,229,650	15,211,816,460	88	12
35.	H/W Nyasa	1,823,813,839	14,949,410,812	88	12
36.	H/M Sumbawanga	3,067,163,681	25,940,779,384	88	12
37.	H/W Buchosa	2,335,053,000	18,401,934,000	87	13
38.	H/Mji Ifakara	1,672,139,918	12,691,795,817	87	13
39.	H/W Kaliua	3,132,855,166	24,429,336,655	87	13
40.	H/W Kisarawe	2,979,351,043	23,623,390,030	87	13
41.	H/W Kyela	3,726,958,822	28,232,844,144	87	13
42.	H/Mji Masasi	1,668,821,246	13,288,391,390	87	13
43.	H/Mji Mbinga	1,870,075,042	14,429,229,273	87	13
44.	H/W Pangani	1,304,548,846	10,378,180,182	87	13
45.	H/W Rungwe	5,019,643,224	39,569,384,608	87	13
46.	H/W Serengeti	3,467,793,475	25,688,737,000	87	13
47.	H/W Mwanga	3,137,602,667	23,223,264,319	86	14
48.	H/M Singida	2,916,558,864	20,137,241,535	86	14
49.	H/W Itigi	1,373,222,281	8,891,450,000	85	15
50.	H/W Mbarali	4,503,153,850	29,271,206,958	85	15

Na.	Jina la Halmashauri	Mapato Halisi Yaliyokusanywa (Sh.)	Matumizi ya Kawaida (Sh.)	Asilimia ya Utegemezi	Asilimia ya Uwezo wa Kujitegemea
51.	H/W Ngorongoro	2,910,068,163	20,003,727,067	85	15
52.	H/W Mpimbwe	1,262,313,667	8,001,023,713	84	16
53.	H/W Mufindi	5,014,442,496	31,538,972,086	84	16
54.	H/W Simanjiro	2,145,697,000	13,424,817,000	84	16
55.	H/Jiji Dodoma	42,907,932,511	51,797,198,464	83	17
56.	H/W Kilolo	4,667,264,630	27,193,917,947	83	17
57.	H/Mji Njombe	3,899,918,472	22,410,259,877	83	17
58.	H/Mji Nzega	1,623,515,230	9,732,349,572	83	17
59.	H/Mji Kibaha	3,920,447,844	22,322,904,953	82	18
60.	H/M Mtwara	3,368,623,000	19,094,976,000	82	18
61.	H/W Chunya	3,072,107,275	15,832,176,462	81	19
62.	H/M Iringa	4,979,831,840	26,660,073,463	81	19
63.	H/W Kilwa	3,749,931,636	19,966,783,075	81	19
64.	H/W Malinyi	1,806,876,000	9,314,617,000	81	19
65.	H/W Mkuranga	5,708,382,581	29,686,949,105	81	19
66.	H/M Moshi	5,286,163,630	27,294,530,140	81	19
67.	H/M Mpanda	2,720,056,940	14,015,252,798	81	19
68.	H/W Ruangwa	2,980,224,319	15,926,605,677	81	19
(%) Kuanzia				81%-90%	
1.	H/W Kilombero	5,634,182,133	28,817,108,832	80	20
2.	H/W Mpanda	2,387,580,044	11,745,176,242	80	20
3.	H/W Mtwara	3,070,573,430	15,003,798,333	80	20
4.	H/M Ilemela	8,051,895,514	37,983,937,605	79	21
5.	H/Mji Makambako	3,058,194,205	14,710,798,557	79	21
6.	H/Jiji Mbeya	11,869,800,800	50,399,360,733	76	24
7.	H/Mji Kahama	6,639,204,961	26,733,689,183	75	25
8.	H/W Songwe	2,379,389,588	9,309,179,696	74	26
9.	H/Jiji Mwanza	13,785,496,776	51,785,632,425	73	27
(%) Kuanzia				71%-80%	
1.	H/W Chalinze	7,368,796,659	24,678,106,814	70	30
2.	H/M Kigamboni	6,997,652,939	21,761,508,166	68	32
3.	H/Jiji Tanga	12,705,117,866	40,236,108,528	68	32
4.	H/W Tarime	8,019,402,429	23,839,983,397	66	34
5.	H/Mji Mafinga	4,430,664,076	12,370,023,576	64	36
6.	H/M Ubungo	17,744,813,248	48,745,582,781	64	36
7.	H/Mji Geita	8,025,561,246	21,118,379,857	62	38
(%) Kuanzia				61%-70%	
1.	H/M Temeke	34,046,747,995	78,672,013,105	57	43
2.	H/Mji Tunduma	4,507,820,374	9,505,797,591	53	47
(%) Kuanzia				51%-60%	
1.	H/Jiji Arusha	17,978,653,000	35,564,753,000	49	51
2.	H/M Ilala	58,167,889,430	108,155,573,490	46	54
3.	H/W Bunda	1,203,634,000	2,086,405,700	42	58
4.	H/M Kinondoni	33,660,571,481	57,089,189,528	41	59
(%) Kuanzia				41%-50%	
Jumla (Halmashauri 176)		**639,401,151,405**	**4,139,568,941,180**	**85**	**15**

Kiambatisho 4-3: Orodha ya Halmashauri zenye makusanyo pungufu

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichokusanywa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijakusanywa (Sh.)	Asilimia
1.	H/Mji Nanyamba	2,367,662,000	367,824,906	1,999,837,095	84
2.	H/W Tandahimba	5,466,828,000	1,052,084,418	4,414,743,582	81
1.	H/W Msalala	4,832,031,000	1,158,051,294	3,673,979,706	76
2.	H/W Newala	1,922,267,000	592,859,088	1,329,407,912	69
3.	H/W Masasi	2,896,732,400	910,135,553	1,986,596,847	69
4.	H/Mji Masasi	4,942,280,358	1,668,821,246	3,273,459,112	66
5.	H/W Nanyumbu	2,924,031,320	1,073,739,789	1,850,291,531	63
1.	H/Mji Newala	3,057,994,146	1,239,182,031	1,818,812,115	59
2.	H/W Chemba	1,532,762,055	672,847,738	859,914,317	56
3.	H/W Rorya	1,700,379,900	768,061,263	932,318,637	55
4.	H/W Mvomero	4,635,435,967	2,155,181,768	2,480,254,199	54
5.	H/Mji Bariadi	3,406,696,000	1,630,317,000	1,776,379,000	52
6.	H/W Kishapu	4,621,203,000	2,231,866,238	2,389,336,762	52
7.	H/W Nsimbo	1,321,838,800	646,262,475	675,576,325	51
8.	H/W Mafia	1,822,312,000	914,581,121	907,730,879	50
9.	H/W Ulanga	3,793,543,089	1,931,124,057	1,862,419,032	49
10.	H/W Itilima	1,850,000,000	951,241,338	898,758,662	49
11.	H/W Mbogwe	1,207,134,000	628,911,000	578,223,000	48
12.	H/W Kibiti	2,427,708,000	1,284,764,000	1,142,944,000	47
13.	H/W Namtumbo	2,847,746,000	1,549,046,509	1,298,699,491	46
14.	H/W Nyang'hwale	1,400,169,000	762,476,000	637,693,000	46
15.	H/W Kilosa	5,638,544,819	3,103,923,462	2,534,621,357	45
16.	H/W Busega	1,820,910,000	1,004,385,000	816,525,000	45
17.	H/W Kakonko	711,420,000	410,566,410	300,853,590	42
18.	H/W Mtwara	5,304,421,171	3,070,573,430	2,233,847,741	42
19.	H/W Momba	1,272,116,000	738,723,910	533,392,090	42
20.	H/W Bumbuli	925,876,667	539,735,753	386,140,914	42
21.	H/W Ushetu	2,500,854,000	1,465,445,774	1,035,408,226	41
22.	H/W Kilindi	2,975,200,732	1,749,402,372	1,225,798,360	41
23.	H/M Kigoma/Ujiji	2,499,816,350	1,474,925,141	1,024,891,209	41
1.	H/W Uvinza	1,709,584,000	1,020,524,000	689,060,000	40
2.	H/W Tunduru	3,091,264,000	1,854,426,192	1,236,837,808	40
3.	H/W Kalambo	2,000,000,000	1,221,062,000	778,938,000	39
4.	H/Mji Handeni	1,468,398,723	897,803,887	570,594,836	39
5.	H/W Gairo	754,184,700	467,860,002	286,324,698	38
6.	H/Mji Ifakara	2,650,658,000	1,672,139,918	978,518,082	37
7.	H/W Meatu	3,213,918,484	2,051,062,844	1,162,855,640	36
8.	H/W Bariadi	2,261,520,000	1,446,698,000	814,822,000	36
9.	H/W Bagamoyo	3,237,545,668	2,075,330,002	1,162,215,666	36

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichokusanywa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijakusanywa (Sh.)	Asilimia
10.	H/Jiji Dodoma	67,149,647,028	42,907,932,511	24,241,714,517	36
11.	H/W Siha	1,640,000,000	1,093,326,000	546,674,000	33
12.	H/W Mbinga	3,994,000,000	2,662,705,061	1,331,294,939	33
13.	H/W Ileje	1,404,764,000	940,594,392	464,169,608	33
14.	H/W Morogoro	2,668,022,000	1,806,434,553	861,587,447	32
15.	H/W Iramba	1,827,014,447	1,245,007,456	582,006,991	32
16.	H/W Maswa	3,300,675,452	2,255,602,285	1,045,073,167	32
17.	H/W Kibondo	1,944,761,079	1,345,936,000	598,825,079	31
18.	H/W Kigoma	685,000,000	479,076,047	205,923,953	30
19.	H/M Mtwara	4,800,425,000	3,368,623,000	1,431,802,000	30
20.	H/W Same	2,532,157,000	1,780,556,578	751,600,422	30
21.	H/W Rufiji	1,989,462,000	1,401,463,000	587,999,000	30
22.	H/W Kaliua	4,440,067,500	3,132,855,166	1,307,212,334	29
23.	H/W Itigi	1,945,100,000	1,373,222,281	571,877,719	29
24.	H/M Lindi	1,931,748,000	1,376,525,000	555,223,000	29
25.	H/W Kongwa	2,895,221,000	2,078,250,287	816,970,713	28
26.	H/W Mlele	877,835,000	630,466,000	247,369,000	28
27.	H/W Manyoni	2,555,019,000	1,866,215,889	688,803,111	27
28.	H/W Bunda	1,646,010,000	1,203,634,000	442,376,000	27
29.	H/W Kibaha	2,152,635,000	1,610,438,653	542,196,347	25
30.	H/Mji Korogwe	1,836,838,000	1,380,263,739	456,574,261	25
31.	H/W Mpanda	3,175,309,820	2,387,580,044	787,729,776	25
32.	H/W Igunga	2,928,992,000	2,203,722,623	725,269,377	25
33.	H/Mji Kasulu	1,785,288,600	1,364,160,316	421,128,284	24
34.	H/W Karagwe	2,356,850,000	1,808,502,000	548,348,000	23
35.	H/W Ikungi	1,945,247,000	1,494,903,444	450,343,556	23
36.	H/W Malinyi	2,336,000,000	1,806,876,000	529,124,000	23
37.	H/W Rombo	1,994,621,000	1,543,261,416	451,359,584	23
38.	H/W Chunya	3,923,679,876	3,072,107,275	851,572,601	22
39.	H/W Arusha	3,470,000,000	2,736,169,680	733,830,320	21
1.	H/M Shinyanga	2,500,000,000	2,000,528,354	499,471,646	20
2.	H/W Kyerwa	2,529,211,000	2,025,849,897	503,361,103	20
3.	H/W Sengerema	1,500,000,000	1,207,388,000	292,612,000	20
4.	H/W Missenyi	2,467,613,000	2,003,002,862	464,610,138	19
5.	H/Mji Nzega	1,994,540,949	1,623,515,230	371,025,719	19
6.	H/M Bukoba	2,659,065,800	2,166,501,322	492,564,478	19
7.	H/W Sikonge	2,106,600,000	1,727,979,812	378,620,188	18
8.	H/M Singida	3,529,789,000	2,916,558,864	613,230,136	17
9.	H/W Bahi	1,157,794,000	957,158,638	200,635,362	17
10.	H/W Kwimba	2,250,554,000	1,862,866,033	387,687,967	17
11.	H/W Singida	1,370,378,000	1,140,174,000	230,204,000	17
12.	H/M Kigamboni	8,391,851,574	6,997,652,939	1,394,198,635	17
13.	H/W Korogwe	2,349,400,666	1,960,418,218	388,982,448	17
14.	H/Jiji Tanga	15,192,895,000	12,705,117,866	2,487,777,134	16
15.	H/Mji Babati	2,301,395,116	1,929,096,497	372,298,619	16
16.	H/W Misungwi	2,304,275,600	1,936,199,462	368,076,138	16

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichokusanywa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijakusanywa (Sh.)	Asilimi a
17.	H/W Makete	2,084,007,600	1,760,559,818	323,447,782	16
18.	H/W Iringa	3,388,855,000	2,877,068,721	511,786,279	15
19.	H/W Ngara	2,290,865,179	1,946,916,861	343,948,318	15
20.	H/W Mkinga	1,335,334,000	1,135,197,515	200,136,485	15
21.	H/M Ubungo	20,850,679,786	17,744,813,248	3,105,866,538	15
22.	H/Mji Tarime	1,220,673,000	1,039,617,108	181,055,892	15
23.	H/W Kondoa	1,324,036,000	1,140,726,470	183,309,530	14
24.	H/W Tabora	2,339,679,000	2,015,958,000	323,721,000	14
25.	H/M Ilemela	9,324,065,001	8,051,895,514	1,272,169,487	14
26.	H/W Sumbawanga	2,301,525,820	1,992,063,888	309,461,932	13
27.	H/W Chamwino	1,535,667,000	1,330,967,111	204,699,889	13
28.	H/Mji Mbulu	1,170,346,000	1,026,022,000	144,324,000	12
29.	H/W Madaba	825,402,000	730,983,141	94,418,859	11
30.	H/Mji Kahama	7,463,822,245	6,639,204,961	824,617,284	11
31.	H/M Moshi	5,890,000,000	5,286,163,630	603,836,370	10
32.	H/W Mbulu	1,400,349,000	1,266,412,000	133,937,000	10
33.	H/W Nzega	2,547,002,000	2,305,670,251	241,331,749	9
34.	H/Mji Kibaha	4,304,087,808	3,920,447,844	383,639,964	9
35.	H/W Meru	4,000,000,000	3,652,542,019	347,457,981	9
36.	H/Jiji Mbeya	12,942,473,000	11,869,800,800	1,072,672,200	8
37.	H/W Ruangwa	3,235,402,000	2,980,224,319	255,177,681	8
38.	H/W Muheza	2,340,000,000	2,171,342,770	168,657,230	7
39.	H/M Morogoro	5,657,774,428	5,270,626,176	387,148,252	7
40.	H/W Kyela	3,961,008,788	3,726,958,822	234,049,966	6
41.	H/W Monduli	2,721,930,002	2,562,635,901	159,294,101	6
42.	H/W Biharamulo	1,688,425,028	1,599,972,309	88,452,719	5
43.	H/W Hai	2,810,089,183	2,667,282,928	142,806,255	5
44.	H/Jiji Mwanza	14,453,775,900	13,785,496,776	668,279,124	5
45.	H/W Kilwa	3,926,735,019	3,749,931,636	176,803,383	5
46.	H/W Pangani	1,365,898,996	1,304,548,846	61,350,150	4
47.	H/W Songwe	2,487,103,682	2,379,389,588	107,714,094	4
48.	H/W Chato	2,266,934,000	2,184,423,614	82,510,386	4
49.	H/W Lindi	1,864,500,000	1,799,565,000	64,935,000	3
50.	H/W Kasulu	2,047,213,000	1,981,355,000	65,858,000	3
51.	H/W Bukombe	2,370,103,000	2,310,835,000	59,268,000	3
52.	H/W Liwale	1,415,902,000	1,401,240,000	14,662,000	1
53.	H/W Moshi	2,647,504,000	2,620,088,993	27,415,007	1
54.	H/W Tarime	8,082,000,000	8,019,402,429	62,597,571	1
55.	H/W Urambo	2,000,277,000	1,987,013,432	13,263,568	1
56.	H/W Lushoto	2,276,422,000	2,263,694,976	12,727,024	1
57.	H/Mji Geita	8,042,899,095	8,025,561,246	17,337,849	0
Jumla (Sh.)		**463,951,507,416**	**342,495,006,280**	**121,456,501,136**	**26**

Kiambatisho 4-4: Orodha ya Halmashauri zenye mapato zaidi ya bajeti

Na	Jina la Halmashauri	Bajeti iliyoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asili mia
1.	H/W Chalinze	4,359,126,000	7,368,796,659	3,009,670,659	69
2.	H/W Kilolo	2,992,070,000	4,667,264,630	1,675,194,630	56
3.	H/W Nyasa	1,309,108,000	1,823,813,839	514,705,839	39
4.	H/M Sumbawanga	2,212,104,000	3,067,163,681	855,059,681	39
5.	H/W Mbarali	3,283,147,000	4,503,153,850	1,220,006,850	37
6.	H/W Kisarawe	2,194,136,000	2,979,351,043	785,215,043	36
7.	H/Mji Kondoa	837,526,000	1,129,579,262	292,053,262	35
8.	H/W Simanjiro	1,604,700,000	2,145,697,000	540,997,000	34
9.	H/W Ludewa	1,170,740,000	1,517,370,360	346,630,360	30
10.	H/W Longido	1,650,000,000	2,131,851,000	481,851,000	29
11.	H/Mji Mbinga	1,448,779,000	1,870,075,042	421,296,042	29
12.	H/W Busokelo	756,300,000	975,826,255	219,526,255	29
13.	H/W Muleba	3,151,744,648	4,028,409,175	876,664,527	28
14.	H/W Mpwapwa	1,721,602,000	2,175,917,761	454,315,761	26
15.	H/Mji Makambako	2,468,220,382	3,058,194,205	589,973,823	24
16.	H/W Babati	2,724,049,000	3,374,083,000	650,034,000	24
17.	H/M Iringa	4,027,400,614	4,979,831,840	952,431,226	24
18.	H/W Mbeya	3,309,343,200	3,998,510,314	689,167,114	21
19.	H/W Mufindi	4,162,017,000	5,014,442,496	852,425,496	20
20.	H/W Wanging'ombe	1,788,590,000	2,066,925,687	278,335,687	16
21.	H/W Buchosa	2,025,254,000	2,335,053,000	309,799,000	15
22.	H/M Ilala	50,470,000,000	58,167,889,430	7,697,889,430	15
23.	H/Jiji Arusha	15,694,768,000	17,978,653,000	2,283,885,000	15
24.	H/W Shinyanga	1,925,939,481	2,192,821,148	266,881,667	14
25.	H/Mji Mafinga	3,899,060,000	4,430,664,076	531,604,076	14
26.	H/Mji Njombe	3,477,631,124	3,899,918,472	422,287,348	12
27.	H/W Rungwe	4,485,423,000	5,019,643,224	534,220,224	12
28.	H/M Mpanda	2,442,436,000	2,720,056,940	277,620,940	11
29.	H/W Musoma	1,430,517,000	1,577,207,971	146,690,971	10
30.	H/W Njombe	1,671,823,012	1,821,229,650	149,406,638	9
31.	H/W Mbozi	4,142,069,230	4,507,162,102	365,092,872	9
32.	H/W Bukoba	1,400,000,000	1,518,592,483	118,592,483	8
33.	H/M Kinondoni	31,044,481,184	33,660,571,481	2,616,090,297	8
34.	H/W Mkuranga	5,306,413,000	5,708,382,581	401,969,581	8
35.	H/Mji Tunduma	4,224,853,000	4,507,820,374	282,967,374	7
36.	H/W Serengeti	3,259,383,000	3,467,793,475	208,410,475	6
37.	H/W Kilombero	5,306,413,000	5,634,182,133	327,769,133	6
38.	H/M Temeke	32,377,175,000	34,046,747,995	1,669,572,995	5
39.	H/W Magu	2,039,800,000	2,141,455,637	101,655,637	5
40.	H/W Ukerewe	1,727,189,000	1,812,014,253	84,825,253	5
41.	H/W Nachingwea	2,239,180,000	2,315,113,000	75,933,000	3
42.	H/M Musoma	1,797,271,000	1,856,387,751	59,116,751	3
43.	H/W Mwanga	3,039,796,000	3,137,602,667	97,806,667	3
44.	H/Mji Bunda	1,090,000,000	1,115,829,582	25,829,582	2

Na	Jina la Halmashauri	Bajeti iliyoidhinishwa (Sh.)	Mapato Halisi (Sh.)	Tofauti (Sh.)	Asili mia
45.	H/Jiji Dar es Salaam	14,110,338,000	14,420,447,981	310,109,981	2
46.	H/W Geita	4,714,239,060	4,802,728,620	88,489,560	2
47.	H/W Ngorongoro	2,876,089,320	2,910,068,163	33,978,843	1
48.	H/W Kiteto	2,135,629,000	2,160,666,316	25,037,316	1
49.	H/W Mpimbwe	1,259,525,000	1,262,313,667	2,788,667	0
50.	H/W Hanang'	2,898,546,000	2,900,870,854	2,324,854	0
Jumla (Sh.)		261,681,944,255	296,906,145,125	35,224,200,870	13

Kiambatisho 4-5: Orodha ya Halmashauri zilizopokea ruzuku ya Maendeleo zaidi

Na	Jina la Halmashauri	Bajeti iliyoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichotolewa (Sh.)	Ziada (Sh.)	Asili mia
1.	H/W Chamwino	3,202,537,417	3,394,310,195	191,772,778	6
2.	H/W Chato	9,158,549,149	9,208,549,149	50,000,000	1
3.	H/w Ileje	2,880,025,795	2,924,612,100	44,586,305	2
4.	H/M Ilemela	2,237,589,357	3,671,265,978	1,433,676,621	64
5.	H/W Kaliua	735,286,306	951,209,982	215,923,676	29
6.	H/W Karatu	1,072,480,646	1,672,016,678	599,536,032	56
7.	H/W Kilosa	868,279,000	971,556,719	103,277,719	12
8.	H/W Kiteto	486,851,000	935,059,141	448,208,141	92
9.	H/W Kongwa	6,361,295,147	6,439,725,642	78,430,495	1
10.	H/M Lindi	1,270,439,000	3,036,408,000	1,765,969,000	139
11.	H/W Longido	3,441,662,000	4,503,838,000	1,062,176,000	31
12.	H/W Lushoto	1,800,000,000	3,136,842,073	1,336,842,073	74
13.	H/W Mbeya	4,262,157,000	4,268,635,305	6,478,305	0
14.	H/Mji Mbinga	1,628,005,769	2,142,609,251	514,603,482	32
15.	H/W Mbogwe	1,435,693,000	1,585,996,000	150,303,000	10
16.	H/W Mpanda	4,949,074,686	5,396,820,771	447,746,085	9
17.	H/M Mpanda	3,463,109,000	4,934,880,464	1,471,771,464	42
18.	H/W Musoma	1,493,761,163	3,934,248,037	2,440,486,874	163
19.	H/W Nachingwea	1,396,870,000	1,644,844,000	247,974,000	18
20.	H/Mji Newala	1,684,311,500	1,735,873,363	51,561,863	3
21.	H/Mji Njombe	3,143,773,123	5,732,869,491	2,589,096,368	82
22.	H/W Nkasi	1,831,216,000	2,145,507,000	314,291,000	17
23.	H/W Rungwe	3,409,564,120	4,176,583,837	767,019,717	22
24.	H/W Sumbawanga	3,427,454,399	4,211,889,803	784,435,404	23
25.	H/M Sumbawanga	3,728,857,872	8,649,486,469	4,920,628,597	132
26.	H/W Wanging'ombe	4,064,795,224	4,844,653,758	779,858,534	19
Jumla (Sh.)		73,433,637,673	96,250,291,206	22,816,653,533	31

Kiambatisho 4-6: Orodha ya Halmashauri zilizopata ziada ya ruzuku ya Matumizi ya Kawaida

Na	Jina la Halmashauri	Bajeti iliyoidhinishwa (Sh.)	Fedha iliyotolewa (Sh.)	Ziada (Sh.)	Asilimia
1.	H/W Babati	29,865,877,000	30,568,855,000	702,978,000	2
2.	H/W Biharamulo	23,269,390,060	24,066,004,673	796,614,613	3
3.	H/W Buhigwe	16,529,965,000	17,689,748,000	1,159,783,000	7
4.	H/Mji Bunda	15,372,442,832	16,752,287,611	1,379,844,779	9
5.	H/W Gairo	16,178,243,473	17,225,998,567	1,047,755,094	6
6.	H/W Kaliua	23,861,938,563	24,554,782,785	692,844,222	3
7.	H/M Kigamboni	20,891,636,933	21,460,408,564	568,771,631	3
8.	H/W Kilindi	19,202,854,958	19,694,137,985	491,283,027	3
9.	H/W Kilombero	25,171,788,536	29,601,279,504	4,429,490,968	18
10.	H/W Masasi	22,798,728,728	28,287,301,147	5,488,572,419	24
11.	H/Mji Masasi	12,419,423,900	13,586,670,817	1,167,246,917	9
12.	H/W Missenyi	19,194,199,000	20,450,551,003	1,256,352,003	7
13.	H/W Ngara	25,478,086,007	25,573,436,557	95,350,550	0
14.	H/W Nsimbo	11,318,076,819	11,727,815,661	409,738,842	4
15.	H/W Simanjiro	12,313,668,000	14,831,355,000	2,517,687,000	20
16.	H/M Songea	31,573,640,142	31,812,569,173	238,929,031	1
17.	H/M Sumbawanga	22,082,325,000	25,627,304,820	3,544,979,820	16
18.	H/W Tabora	21,918,000,000	21,921,596,000	3,596,000	0
Jumla		369,440,284,951	395,432,102,867	25,991,817,916	7

Kiambatisho 4-7: Halmashauri Zilizopokea ruzuku ya maendeleo pungufu

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asilimia
1.	H/Jiji Arusha	20,640,925,000	12,069,744,000	(8,571,181,000)	(42)
2.	H/W Arusha	5,146,919,363	2,730,073,221	(2,416,846,142)	(47)
3.	H/W Babati	2,299,455,000	1,805,038,000	(494,417,000)	(22)
4.	H/Mji Babati	7,719,136,644	3,545,326,659	(4,173,809,985)	(54)
5.	H/W Bagamoyo	398,469,000	22,420,000	(376,049,000)	(94)
6.	H/W Bahi	8,999,648,471	2,542,392,874	(6,457,255,597)	(72)
7.	H/W Bariadi	3,061,004,000	2,981,685,000	(79,319,000)	(3)
8.	H/Mji Bariadi	6,922,832,000	6,345,868,000	(576,964,000)	(8)
9.	H/W Biharamulo	1,283,197,782	826,249,980	(456,947,802)	(36)
10.	H/W Buchosa	8,906,239,000	3,750,221,000	(5,156,018,000)	(58)
11.	H/W Buhigwe	11,317,202,160	5,010,217,000	(6,306,985,160)	(56)
12.	H/W Bukoba	3,408,772,364	2,533,774,644	(874,997,720)	(26)
13.	H/m Bukoba	6,796,242,521	6,509,718,050	(286,524,471)	(4)
14.	H/W Bukombe	2,560,034,000	1,564,539,000	(995,495,000)	(39)
15.	H/W Bumbuli	4,667,353,658	572,092,000	(4,095,261,658)	(88)
16.	H/W Bunda	4,172,231,000	2,950,688,000	(1,221,543,000)	(29)
17.	H/Mji Bunda	3,897,493,151	1,535,031,777	(2,362,461,374)	(61)
18.	H/W Busega	4,666,289,000	2,291,746,000	(2,374,543,000)	(51)
19.	H/W Busokelo	6,424,451,358	4,238,549,000	(2,185,902,358)	(34)
20.	H/W Butiama	5,225,163,221	1,575,163,221	(3,650,000,000)	(70)
21.	H/W Chalinze	3,243,089,076	2,282,837,291	(960,251,785)	(30)
22.	H/W Chemba	3,648,692,177	3,643,692,177	(5,000,000)	(0)
23.	H/W Chunya	1,488,376,160	552,179,648	(936,196,512)	(63)
24.	H/Jiji Dar es Salaam	46,856,197,000	1,015,758,958	(45,840,438,042)	(98)
25.	H/Jiji Dodoma	77,976,224,537	46,011,846,794	(31,964,377,743)	(41)
26.	H/W Gairo	3,178,023,231	2,779,762,596	(398,260,635)	(13)
27.	H/W Geita	7,724,230,377	3,314,056,324	(4,410,174,053)	(57)
28.	H/Mji Geita	16,918,012,028	6,747,920,602	(10,170,091,426)	(60)
29.	H/W Hai	41,435,128,435	29,894,495,679	(11,540,632,756)	(28)
30.	H/W Hanang'	4,348,110,953	1,885,266,022	(2,462,844,931)	(57)
31.	H/W Handeni	11,448,515,372	1,690,630,706	(9,757,884,666)	(85)
32.	H/Mji Ifakara	4,305,389,800	1,665,744,286	(2,639,645,514)	(61)
33.	H/W Igunga	3,048,888,146	1,856,324,597	(1,192,563,549)	(39)
34.	H/W Ikungi	3,841,436,172	1,584,413,000	(2,257,023,172)	(59)
35.	H/M Ilala	37,477,254,090	18,826,884,580	(18,650,369,510)	(50)
36.	H/W Iramba	6,207,718,556	6,150,817,899	(56,900,657)	(1)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asilimia
37.	H/W Iringa	5,138,457,590	4,185,792,874	(952,664,716)	(19)
38.	H/M Iringa	7,652,880,426	6,462,111,703	(1,190,768,723)	(16)
39.	H/W Itigi	5,236,398,547	2,766,546,000	(2,469,852,547)	(47)
40.	H/W Itilima	4,798,068,358	3,163,926,664	(1,634,141,694)	(34)
41.	H/Mji Kahama	3,253,428,183	1,818,513,068	(1,434,915,115)	(44)
42.	H/W Kakonko	8,474,975,739	1,571,166,000	(6,903,809,739)	(81)
43.	H/W Kalambo	6,399,876,000	4,241,391,000	(2,158,485,000)	(34)
44.	H/W Karagwe	3,551,854,000	3,474,987,996	(76,866,004)	(2)
45.	H/W Kasulu	6,164,048,000	4,533,371,000	(1,630,677,000)	(26)
46.	H/Mji Kasulu	5,974,112,599	4,277,737,314	(1,696,375,285)	(28)
47.	H/W Kibaha	4,610,711,238	3,265,100,000	(1,345,611,238)	(29)
48.	H/Mji Kibaha	8,965,908,777	8,327,341,023	(638,567,754)	(7)
49.	H/W Kibiti	5,532,828,000	3,846,812,000	(1,686,016,000)	(30)
50.	H/W Kibondo	7,152,692,355	1,966,374,596	(5,186,317,759)	(73)
51.	H/M Kigamboni	7,081,903,926	4,868,247,802	(2,213,656,124)	(31)
52.	H/W Kigoma	6,911,952,000	2,041,022,226	(4,870,929,774)	(70)
53.	H/M Kigoma/Ujiji	18,817,123,367	5,290,137,811	(13,526,985,556)	(72)
54.	H/W Kilindi	5,066,144,725	2,979,574,856	(2,086,569,869)	(41)
55.	H/W Kilolo	2,470,000,000	1,530,661,949	(939,338,051)	(38)
56.	H/W Kilombero	1,513,972,758	1,112,274,527	(401,698,231)	(27)
57.	H/W Kilwa	1,850,209,231	727,481,574	(1,122,727,657)	(61)
58.	H/M Kinondoni	29,231,153,000	7,533,091,922	(21,698,061,078)	(74)
59.	H/W Kisarawe	4,492,127,245	2,275,626,332	(2,216,500,913)	(49)
60.	H/W Kishapu	2,241,606,343	1,678,818,523	(562,787,820)	(25)
61.	H/W Kondoa	13,923,037,263	4,334,308,205	(9,588,729,058)	69)
62.	H/Mji Kondoa	8,202,410,242	3,543,333,791	(4,659,076,451)	(57)
63.	H/W Korogwe	2,327,585,048	2,271,070,000	(56,515,048)	(2)
64.	H/Mji Korogwe	3,420,500,000	2,734,817,246	(685,682,754)	(20)
65.	H/W Kwimba	4,526,623,123	1,451,051,628	(3,075,571,495)	(68)
66.	H/W Kyela	1,977,509,620	1,652,755,864	(324,753,756)	(16)
67.	H/W Kyerwa	4,141,393,419	2,350,511,628	(1,790,881,791)	(43)
68.	H/W Lindi	4,567,358,000	2,097,337,000	(2,470,021,000)	(54)
69.	H/W Liwale	1,298,163,000	812,675,000	(485,488,000)	(37)
70.	H/W Ludewa	3,999,608,372	2,391,908,285	(1,607,700,087)	(40)
71.	H/W Madaba	3,989,795,627	2,103,856,747	(1,885,938,880)	(47)
72.	H/W Mafia	2,802,761,201	2,142,661,000	(660,100,201)	(24)
73.	H/Mji Mafinga	3,717,780,262	3,081,107,165	(636,673,097)	(17)
74.	H/W Magu	3,468,363,634	1,677,967,365	(1,790,396,269)	(52)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asili mia
75.	H/Mji Makambako	5,668,705,713	4,318,705,713	(1,350,000,000)	(24)
76.	H/W Makete	3,541,324,489	2,326,903,708	(1,214,420,781)	(34)
77.	H/W Malinyi	6,270,020,000	3,281,503,000	(2,988,517,000)	(48)
78.	H/W Manyoni	8,866,517,288	1,916,093,305	(6,950,423,983)	(78)
79.	H/W Masasi	8,427,254,032	5,597,324,671	(2,829,929,361)	(34)
80.	H/Mji Masasi	5,259,230,000	1,762,230,000	(3,497,000,000)	(66)
81.	H/W Maswa	11,261,722,303	5,910,202,078	(5,351,520,225)	(48)
82.	H/W Mbarali	4,534,901,945	3,030,350,000	(1,504,551,945)	(33)
83.	H/Jiji Mbeya	13,821,392,108	7,457,839,513	(6,363,552,595)	(46)
84.	H/W Mbinga	3,313,222,425	2,601,489,493	(711,732,932)	(21)
85.	H/W Mbozi	6,902,096,249	3,893,143,215	(3,008,953,034)	(44)
86.	H/W Mbulu	4,535,290,000	2,934,130,000	(1,601,160,000)	35)
87.	H/Mji Mbulu	2,215,158,000	1,473,549,000	(741,609,000)	(33)
88.	H/W Meatu	1,380,780,862	745,077,417	(635,703,445)	(46)
89.	H/W Meru	1,504,675,098	1,057,118,569	(447,556,529)	(30)
90.	H/W Missenyi	2,138,133,426	1,333,489,843	(804,643,583)	(38)
91.	H/W Misungwi	6,610,004,050	2,473,559,179	(4,136,444,871)	(63)
92.	H/W Mkalama	6,389,102,000	2,981,599,000	(3,407,503,000)	(53)
93.	H/W Mkinga	5,252,555,460	1,402,240,366	(3,850,315,094)	(73)
94.	H/W Mkuranga	1,513,972,758	1,113,674,527	(400,298,231)	(26)
95.	H/W Mlele	2,605,019,000	2,350,279,000	(254,740,000)	(10)
96.	H/W Momba	10,438,794,000	2,938,054,047	(7,500,739,953)	(72)
97.	H/W Monduli	29,645,223,028	24,489,383,837	(5,155,839,191)	(17)
98.	H/W Morogoro	8,250,648,408	3,944,692,321	(4,305,956,087)	(52)
99.	H/M Morogoro	21,572,104,599	18,120,806,633	(3,451,297,966)	(16)
100.	H/M Moshi	18,531,562,204	8,144,731,190	(10,386,831,014)	(56)
101.	H/W Mpimbwe	5,463,108,006	4,066,954,372	(1,396,153,634)	(26)
102.	H/W Mpwapwa	3,417,302,643	2,385,221,301	(1,032,081,342)	(30)
103.	H/W Msalala	1,761,651,430	1,312,181,706	(449,469,724)	(26)
104.	H/W Mtwara	6,599,197,211	2,954,824,501	(3,644,372,710)	(55)
105.	H/M Mtwara	9,111,444,000	7,121,235,000	(1,990,209,000)	(22)
106.	H/W Mufindi	7,172,987,920	2,907,671,379	(4,265,316,541)	(59)
107.	H/W Muheza	3,034,394,939	2,176,144,964	(858,249,975)	(28)
108.	H/W Muleba	2,423,511,014	1,519,555,950	(903,955,064)	(37)
109.	H/M Musoma	9,138,132,509	5,069,294,971	(4,068,837,538)	(45)
110.	H/W Mvomero	5,735,537,702	3,915,520,916	(1,820,016,786)	(32)
111.	H/W Mwanga	1,236,147,978	698,578,654	(537,569,324)	(43)
112.	H/Jiji Mwanza	22,776,904,280	10,780,217,919	(11,996,686,361)	(53)
113.	H/W Namtumbo	8,987,776,763	6,425,074,808	(2,562,701,955)	(29)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asilimia
114.	H/Mji Nanyamba	3,703,679,063	3,550,833,709	(152,845,354)	(4)
115.	H/W Nanyumbu	2,547,385,992	1,167,121,373	(1,380,264,619)	(54)
116.	H/W Newala	5,699,916,333	3,036,253,876	(2,663,662,457)	(47)
117.	H/W Ngara	1,409,789,099	1,243,384,658	(166,404,441)	(12)
118.	H/W Ngorongoro	5,245,167,977	3,256,370,594	(1,988,797,383)	(38)
119.	H/W Njombe	4,239,222,506	4,060,922,227	(178,300,279)	(4)
120.	H/W Nsimbo	1,701,819,281	1,589,173,741	(112,645,540)	(7)
121.	H/W Nyang'hwale	9,055,951,000	5,251,691,000	(3,804,260,000)	42)
122.	H/W Nyasa	4,837,928,912	3,271,717,759	(1,566,211,153)	(32)
123.	H/W Nzega	8,961,263,301	1,537,231,537	(7,424,031,764)	(83)
124.	H/Mji Nzega	4,827,345,550	2,636,197,379	(2,191,148,171)	(45)
125.	H/W Pangani	1,929,485,334	979,977,157	(949,508,177)	(49)
126.	H/W Rombo	3,364,367,271	2,929,419,962	(434,947,309)	(13)
127.	H/W Rorya	2,723,103,503	2,413,038,216	(310,065,287)	(11)
128.	H/W Ruangwa	13,169,363,709	7,569,593,185	(5,599,770,524)	(43)
129.	H/W Rufiji	2,579,005,000	1,497,882,000	(1,081,123,000)	(42)
130.	H/W Same	4,154,715,211	3,205,664,104	(949,051,107)	(23)
131.	H/W Sengerema	2,641,306,000	1,289,000,355	(1,352,305,645)	(51)
132.	H/W Serengeti	2,356,677,250	1,526,415,400	(830,261,850)	(35)
133.	H/W Shinyanga	7,089,766,631	3,665,875,463	(3,423,891,168)	(48)
134.	H/M Shinyanga	14,343,918,642	5,225,265,356	(9,118,653,286)	(64)
135.	H/W Siha	4,016,755,000	2,710,093,000	(1,306,662,000)	(33)
136.	H/W Sikonge	4,259,727,762	3,609,116,042	(650,611,720)	(15)
137.	H/W Simanjiro	5,082,090,788	1,787,266,128	(3,294,824,660)	(65)
138.	H/W Singida	4,383,366,000	4,044,692,000	(338,674,000)	(8)
139.	H/M Singida	7,810,972,428	7,566,218,550	(244,753,878)	(3)
140.	H/W Songea	6,980,945,383	1,811,480,000	(5,169,465,383)	(74)
141.	H/M Songea	26,298,461,186	10,699,577,087	(15,598,884,099)	(59)
142.	H/W Songwe	4,970,999,473	3,544,854,637	(1,426,144,836)	(29)
143.	H/W Tabora	6,377,077,000	3,544,623,000	(2,832,454,000)	(44)
144.	H/M Tabora	4,251,944,000	3,457,105,133	(794,838,867)	(19)
145.	H/W Tandahimba	3,319,287,000	2,395,358,783	(923,928,217)	(28)
146.	H/Jiji Tanga	13,317,067,299	12,222,333,671	(1,094,733,628)	(8)
147.	H/W Tarime	1,587,121,391	1,343,717,000	(243,404,391)	(15)
148.	H/Mji Tarime	1,698,180,862	505,196,443	(1,192,984,419)	(70)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asilimia
149.	H/M Temeke	42,121,798,558	10,960,494,986	(31,161,303,572)	(74)
150.	H/Mji Tunduma	8,801,169,427	2,685,863,778	(6,115,305,649)	(69)
151.	H/W Tunduru	4,487,178,733	992,662,482	(3,494,516,251)	(78)
152.	H/M Ubungo	1,806,744,440	1,301,973,818	(504,770,622)	(28)
153.	H/W Ukerewe	6,604,580,669	1,640,912,604	(4,963,668,065)	(75)
154.	H/W Ulanga	2,610,275,754	1,740,411,675	(869,864,079)	(33)
155.	H/W Urambo	1,558,442,896	978,877,741	(579,565,155)	(37)
156.	H/W Ushetu	7,906,608,206	3,450,092,975	(4,456,515,231)	(56)
157.	H/W Uvinza	4,746,575,000	3,923,506,000	(823,069,000)	(17)
Jumla		1,185,489,718,682	628,636,740,919	(556,852,977,763)	(47)

Kiambatisho 4-8: Halmashauri zilizopata ruzuku ya kawaida pungufu

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asilimia
1.	H/Jiji Arusha	37,993,796,000	36,293,234,000	(1,700,562,000)	(4)
2.	H/W Arusha	43,143,871,181	41,464,608,934	(1,679,262,247)	(4)
3.	H/Mji Babati	24,959,251,499	16,243,919,355	(8,715,332,144)	(35)
4.	H/W Bagamoyo	26,743,859,000	24,390,226,725	(2,353,632,275)	(9)
5.	H/W Bahi	22,745,282,500	17,769,699,263	(4,975,583,237)	(22)
6.	H/W Bariadi	23,416,008,000	21,595,954,000	(1,820,054,000)	(8)
7.	H/Mji Bariadi	16,926,797,000	15,639,499,000	(1,287,298,000)	(8)
8.	H/W Buchosa	21,151,888,000	19,478,734,000	(1,673,154,000)	(8)
9.	H/W Bukoba	47,942,965,388	26,529,820,869	(21,413,144,519)	(45)
10.	H/M Bukoba	25,222,711,137	20,587,795,725	(4,634,915,412)	(18)
11.	H/W Bukombe	34,318,084,000	23,263,169,000	(11,054,915,000)	(32)
12.	H/W Bumbuli	23,150,131,286	17,588,933,013	(5,561,198,273)	(24)
13.	H/W Bunda	25,212,759,000	19,772,509,000	(5,440,250,000)	(22)
14.	H/W Busega	22,234,835,000	18,270,216,000	(3,964,619,000)	(18)
15.	H/W Busokelo	16,403,283,000	13,575,155,646	(2,828,127,354)	(17)
16.	H/W Butiama	32,194,814,385	20,763,894,838	(11,430,919,547)	(36)
17.	H/W Chalinze	39,178,768,063	22,391,702,417	(16,787,065,646)	(43)
18.	H/W Chamwino	31,036,973,507	30,615,412,344	(421,561,163)	(1)
19.	H/W Chato	32,383,307,978	30,432,334,490	(1,950,973,488)	(6)
20.	H/W Chemba	33,039,001,635	17,096,451,731	(15,942,549,904)	(48)
21.	H/W Chunya	18,473,750,385	16,006,258,573	(2,467,491,812)	(13)
22.	H/Jiji Dar es Salaam	4,802,016,560	1,813,752,159	(2,988,264,401)	(62)
23.	H/Jiji Dodoma	54,706,046,850	52,386,234,946	(2,319,811,904)	(4)
24.	H/W Geita	58,631,726,177	47,060,145,067	(11,571,581,110)	(20)
25.	H/Mji Geita	38,635,866,690	21,721,809,879	(16,914,056,811)	(44)
26.	H/W Hai	41,435,128,435	29,894,495,679	(11,540,632,756)	(28)
27.	H/W Hanang'	31,663,200,464	28,025,354,025	(3,637,846,439)	(11)
28.	H/W Handeni	40,177,169,563	23,776,744,677	(16,400,424,886)	(41)
29.	H/Mji Handeni	10,126,614,495	10,088,344,235	(38,270,260)	(0)
30.	H/Mji Ifakara	13,212,559,012	12,664,188,461	(548,370,551)	(4)
31.	H/W Igunga	36,897,242,027	27,621,583,698	(9,275,658,329)	(25)
32.	H/W Ikungi	26,969,391,828	22,474,361,000	(4,495,030,828)	(17)
33.	H/M Ilala	115,167,567,660	101,542,891,450	(13,624,676,210)	(12)
34.	H/W Ileje	16,141,176,451	15,824,921,120	(316,255,331)	(2)
35.	H/M Ilemela	56,566,130,607	37,409,487,643	(19,156,642,964)	(34)
36.	H/W Iramba	19,749,062,000	16,212,950,053	(3,536,111,947)	(18)
37.	H/W Iringa	42,169,824,283	37,096,074,044	(5,073,750,239)	(12)
38.	H/M Iringa	30,246,692,424	26,625,072,145	(3,621,620,279)	(12)
39.	H/W Itigi	9,284,333,771	8,577,316,000	(707,017,771)	(8)
40.	H/W Itilima	26,909,984,401	21,306,327,207	(5,603,657,194)	(21)
41.	H/Mji Kahama	32,584,287,507	26,493,627,633	(6,090,659,874)	(19)
42.	H/W Kakonko	15,029,599,639	11,799,919,000	(3,229,680,639)	(21)
43.	H/W Kalambo	21,015,272,000	20,412,173,000	(603,099,000)	(3)
44.	H/W Karagwe	28,719,861,000	26,220,228,000	(2,499,633,000)	(9)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asili mia
45.	H/W Karatu	30,391,961,504	25,308,954,001	(5,083,007,503)	(17)
46.	H/W Kasulu	32,837,044,000	18,813,261,000	(14,023,783,000)	(43)
47.	H/Mji Kasulu	18,809,694,188	18,666,272,111	(143,422,077)	(1)
48.	H/W Kibaha	20,681,254,821	16,949,075,809	(3,732,179,012)	(18)
49.	H/Mji Kibaha	24,871,410,993	21,726,060,758	(3,145,350,235)	(13)
50.	H/W Kibiti	16,694,627,000	14,171,453,000	(2,523,174,000)	(15)
51.	H/W Kibondo	24,294,171,000	21,882,866,000	(2,411,305,000)	(10)
52.	H/W Kigoma	21,678,439,790	19,829,568,752	(1,848,871,038)	(9)
53.	H/M Kigoma/Ujiji	34,539,497,010	24,580,948,491	(9,958,548,519)	(29)
54.	H/W Kilolo	35,045,800,017	27,238,305,049	(7,807,494,968)	(22)
55.	H/W Kilosa	49,043,400,630	38,389,708,059	(10,653,692,571)	(22)
56.	H/W Kilwa	22,767,736,442	19,230,444,335	(3,537,292,107)	(16)
57.	H/M Kinondoni	79,971,406,175	55,356,098,730	(24,615,307,445)	(31)
58.	H/W Kisarawe	25,964,465,000	21,083,587,375	(4,880,877,625)	(19)
59.	H/W Kishapu	32,447,734,180	23,742,404,861	(8,705,329,319)	(27)
60.	H/W Kiteto	28,304,173,943	23,895,472,156	(4,408,701,787)	(16)
61.	H/W Kondoa	20,711,377,957	14,524,254,545	(6,187,123,412)	(30)
62.	H/Mji Kondoa	16,594,830,940	12,772,932,593	(3,821,898,347)	(23)
63.	H/W Kongwa	34,904,369,659	25,821,555,023	(9,082,814,636)	(26)
64.	H/W Korogwe	32,478,567,838	27,849,798,224	(4,628,769,614)	(14)
65.	H/Mji Korogwe	15,740,757,794	14,041,120,390	(1,699,637,404)	(11)
66.	H/W Kwimba	47,259,332,982	35,034,333,268	(12,224,999,714)	(26)
67.	H/W Kyela	37,475,398,674	29,150,846,225	(8,324,552,449)	(22)
68.	H/W Kyerwa	28,939,904,624	20,371,742,632	(8,568,161,992)	(30)
69.	H/W Lindi	20,777,435,000	19,166,495,000	(1,610,940,000)	(8)
70.	H/M Lindi	18,595,162,000	10,627,363,000	(7,967,799,000)	(43)
71.	H/W Liwale	15,324,937,000	14,132,590,000	(1,192,347,000)	(8)
72.	H/W Longido	17,981,339,000	17,768,262,000	(213,077,000)	(1)
73.	H/W Ludewa	27,267,859,800	21,859,373,837	(5,408,485,963)	(20)
74.	H/W Lushoto	44,041,906,232	34,841,351,453	(9,200,554,779)	(21)
75.	H/W Madaba	11,921,968,490	7,208,622,888	(4,713,345,602)	(40)
76.	H/W Mafia	12,756,019,559	7,673,646,000	(5,082,373,559)	(40)
77.	H/Mji Mafinga	17,531,112,786	12,591,892,461	(4,939,220,325)	(28)
78.	H/W Magu	47,473,099,005	32,191,373,439	(15,281,725,566)	(32)
79.	H/Mji Makambako	16,205,750,962	14,808,160,481	(1,397,590,481)	(9)
80.	H/W Makete	21,672,622,447	21,487,158,146	(185,464,301)	(1)
81.	H/W Malinyi	10,820,515,000	9,673,404,000	(1,147,111,000)	(11)
82.	H/W Manyoni	21,687,952,018	17,430,761,186	(4,257,190,832)	(20)
83.	H/W Maswa	37,773,953,074	26,694,854,150	(11,079,098,924)	(29)
84.	H/W Mbarali	45,897,015,483	29,215,834,917	(16,681,180,566)	(36)
85.	H/Jiji Mbeya	61,168,693,260	50,364,181,329	(10,804,511,931)	(18)
86.	H/W Mbeya	45,555,708,608	36,875,046,690	(8,680,661,918)	(19)
87.	H/W Mbinga	36,216,134,465	23,531,987,016	(12,684,147,449)	(35)
88.	H/Mji Mbinga	16,474,960,262	14,172,240,536	(2,302,719,726)	(14)
89.	H/W Mbogwe	22,244,880,000	17,571,924,000	(4,672,956,000)	(21)
90.	H/W Mbozi	52,212,098,183	42,769,212,453	(9,442,885,730)	(18)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asili mia
91.	H/W Mbulu	32,295,611,000	22,591,501,000	(9,704,110,000)	(30)
92.	H/Mji Mbulu	15,392,306,000	13,433,862,000	(1,958,444,000)	(13)
93.	H/W Meatu	31,359,200,245	22,524,315,108	(8,834,885,137)	(28)
94.	H/W Meru	40,204,668,823	39,315,956,758	(888,712,065)	(2)
95.	H/W Misungwi	48,827,647,834	31,995,583,479	(16,832,064,355)	(34)
96.	H/W Mkalama	20,430,000,000	17,714,731,000	(2,715,269,000)	(13)
97.	H/W Mkinga	18,966,512,265	15,215,698,724	(3,750,813,541)	(20)
98.	H/W Mkuranga	30,955,389,945	29,601,279,504	(1,354,110,441)	(4)
99.	H/W Mlele	6,140,239,000	5,633,239,000	(507,000,000)	(8)
100.	H/W Momba	16,703,532,046	13,335,010,992	(3,368,521,054)	(20)
101.	H/W Monduli	29,645,223,028	24,489,383,837	(5,155,839,191)	(17)
102.	H/W Morogoro	31,047,450,038	30,574,261,254	(473,188,785)	(2)
103.	H/M Morogoro	63,647,820,749	51,323,155,021	(12,324,665,728)	(19)
104.	H/W Moshi	56,541,843,480	50,025,647,092	(6,516,196,388)	(12)
105.	H/M Moshi	36,666,764,390	27,294,530,140	(9,372,234,250)	(26)
106.	H/W Mpanda	19,424,274,439	13,597,546,569	(5,826,727,870)	(30)
107.	H/M Mpanda	15,741,806,400	14,364,331,854	(1,377,474,546)	(9)
108.	H/W Mpimbwe	8,564,651,003	7,519,415,759	(1,045,235,244)	(12)
109.	H/W Mpwapwa	34,826,437,861	26,045,451,163	(8,780,986,698)	(25)
110.	H/W Msalala	24,130,641,720	19,400,235,966	(4,730,405,754)	(20)
111.	H/W Mtwara	18,684,340,677	14,391,577,907	(4,292,762,770)	(23)
112.	H/M Mtwara	20,258,019,000	19,006,574,000	(1,251,445,000)	(6)
113.	H/W Mufindi	36,490,553,918	31,538,972,086	(4,951,581,832)	(14)
114.	H/W Muheza	28,576,503,985	24,492,770,778	(4,083,733,207)	(14)
115.	H/W Muleba	48,534,525,044	39,589,964,527	(8,944,560,517)	(18)
116.	H/W Musoma	30,931,880,521	18,000,066,987	(12,931,813,534)	(42)
117.	H/M Musoma	28,547,044,166	20,169,878,042	(8,377,166,124)	(29)
118.	H/W Mvomero	33,909,056,092	33,845,393,764	(63,662,328)	(0)
119.	H/W Mwanga	25,008,546,160	23,369,643,934	(1,638,902,226)	(7)
120.	H/Jiji Mwanza	57,192,509,982	52,022,499,314	(5,170,010,668)	(9)
121.	H/W Nachingwea	37,178,976,000	20,205,426,000	(16,973,550,000)	(46)
122.	H/W Namtumbo	25,183,687,294	20,641,561,982	(4,542,125,312)	(18)
123.	H/Mji Nanyamba	6,546,820,936	6,430,587,290	(116,233,646)	(2)
124.	H/W Nanyumbu	13,462,873,284	13,332,527,521	(130,345,763)	(1)
125.	H/W Newala	13,139,318,890	11,634,386,676	(1,504,932,214)	(11)
126.	H/Mji Newala	22,635,595,400	9,783,452,651	(12,852,142,749)	(57)
127.	H/W Ngorongoro	24,838,984,904	19,980,362,473	(4,858,622,431)	(20)
128.	H/W Njombe	18,669,181,455	15,055,510,893	(3,613,670,562)	(19)
129.	H/Mji Njombe	24,180,396,377	23,575,829,534	(604,566,843)	(3)
130.	H/W Nkasi	23,733,209,000	20,240,494,000	(3,492,715,000)	(15)
131.	H/W Nyang'hwale	18,935,653,000	14,417,747,000	(4,517,906,000)	(24)
132.	H/W Nyasa	19,002,977,166	14,562,846,282	(4,440,130,884)	(23)

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichoidhinishwa (Sh.)	Kiasi kilichopokelewa (Sh.)	Pungufu (Sh.)	Asili mia
133.	H/W Nzega	28,208,581,223	26,058,757,139	(2,149,824,084)	(8)
134.	H/Mji Nzega	11,803,719,552	9,719,552,053	(2,084,167,499)	(18)
135.	H/W Pangani	11,631,458,325	9,927,445,865	(1,704,012,460)	(15)
136.	H/W Rombo	39,955,752,500	33,831,728,176	(6,124,024,324)	(15)
137.	H/W Rorya	29,598,149,100	24,247,216,689	(5,350,932,411)	(18)
138.	H/W Ruangwa	25,737,753,913	16,546,726,291	(9,191,027,622)	(36)
139.	H/W Rufiji	24,455,109,000	14,504,270,000	(9,950,839,000)	(41)
140.	H/W Rungwe	42,402,400,000	38,699,162,716	(3,703,237,284)	(9)
141.	H/W Same	35,782,164,933	33,084,613,691	(2,697,551,242)	(8)
142.	H/W Sengerema	39,478,749,000	36,655,865,000	(2,822,884,000)	(7)
143.	H/W Serengeti	31,778,265,000	25,688,737,000	(6,089,528,000)	(19)
144.	H/W Shinyanga	31,712,922,055	26,506,716,348	(5,206,205,707)	(16)
145.	H/M Shinyanga	43,756,445,239	17,208,883,409	(26,547,561,830)	(61)
146.	H/W Siha	22,720,622,000	17,581,344,000	(5,139,278,000)	(23)
147.	H/W Sikonge	20,026,709,372	17,873,414,535	(2,153,294,837)	(11)
148.	H/W Singida	23,927,029,000	22,289,263,000	(1,637,766,000)	(7)
149.	H/M Singida	24,457,373,477	18,457,435,456	(5,999,938,021)	(25)
150.	H/W Songea	25,900,280,486	15,772,853,798	(10,127,426,688)	(39)
151.	H/W Songwe	13,637,303,600	9,557,310,068	(4,079,993,532)	(30)
152.	H/W Sumbawanga	29,297,018,063	23,725,149,910	(5,571,868,153)	(19)
153.	H/M Tabora	33,859,837,140	27,598,694,266	(6,261,142,874)	(18)
154.	H/W Tandahimba	31,508,671,110	21,933,932,429	(9,574,738,681)	(30)
155.	H/Jiji Tanga	41,761,886,472	38,761,966,197	(2,999,920,275)	(7)
156.	H/W Tarime	32,417,746,050	23,839,983,397	(8,577,762,653)	(26)
157.	H/Mji Tarime	19,298,444,786	14,107,310,539	(5,191,134,247)	(27)
158.	H/M Temeke	92,780,333,570	76,631,623,828	(16,148,709,742)	(17)
159.	H/Mji Tunduma	9,705,961,528	9,600,666,099	(105,295,429)	(1)
160.	H/W Tunduru	33,705,243,641	32,467,722,839	(1,237,520,802)	(4)
161.	H/M Ubungo	56,911,286,548	48,435,572,112	(8,475,714,436)	(15)
162.	H/W Ukerewe	34,447,286,344	29,856,023,276	(4,591,263,068)	(13)
163.	H/W Ulanga	22,713,914,296	18,266,346,628	(4,447,567,668)	(20)
164.	H/W Urambo	22,713,914,296	18,266,346,628	(4,447,567,668)	(20)
165.	H/W Ushetu	20,516,547,304	19,206,294,427	(1,310,252,877)	(6)
166.	H/W Uvinza	25,999,733,000	18,614,968,000	(7,384,765,000)	(28)
167.	H/W Wanging'ombe	25,434,288,738	20,429,367,987	(5,004,920,751)	(20)
Jumla		**4,935,980,658,547**	**3,947,829,713,378**	**(988,150,945,169)**	**(20)**

Kiambatisho 4-9: Bakaa ya ruzuku ya kawaida

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
1.	H/Jiji Arusha	36,293,234,000	35,564,753,000	728,481,000	2
2.	H/W Arusha	38,967,624,867	37,642,354,535	1,325,270,332	3
3.	H/W Babati	31,496,320,000	30,243,796,000	1,252,524,000	4
4.	H/Mji Babati	16,620,001,537	16,141,919,645	478,081,892	3
5.	H/W Bagamoyo	25,730,723,001	24,452,530,794	1,278,192,207	5
6.	H/W Bahi	20,397,972,650	17,279,628,177	3,118,344,473	15
7.	H/Mji Bariadi	15,747,828,000	15,522,974,000	224,854,000	1
8.	H/W Buchosa	18,681,384,000	18,401,934,000	279,450,000	1
9.	H/W Buhigwe	17,749,670,000	17,689,748,000	59,922,000	0
10.	H/W Bukoba	26,753,364,019	26,529,820,869	223,543,150	1
11.	H/M Bukoba	21,010,566,002	20,382,361,477	628,204,525	3
12.	H/W Bukombe	23,652,991,000	23,210,968,000	442,023,000	2
13.	H/W Bumbuli	17,834,208,988	16,780,545,335	1,053,663,653	6
14.	H/W Bunda	21,474,330,000	2,086,405,700	19,387,924,300	90
15.	H/Mji Bunda	17,142,321,094	16,751,287,561	391,033,533	2
16.	H/W Busega	18,533,579,000	17,867,285,000	666,294,000	4
17.	H/W Busokelo	13,868,155,823	13,575,155,646	293,000,177	2
18.	H/W Butiama	22,111,412,523	21,397,895,374	713,517,149	3
19.	H/W Chalinze	25,163,878,883	24,678,106,814	485,772,069	2
20.	H/W Chamwino	30,707,229,550	29,911,351,528	795,878,022	3
21.	H/W Chato	31,499,206,635	30,432,334,490	1,066,872,145	3
22.	H/W Chemba	18,974,968,000	18,628,371,000	346,597,000	2
23.	H/W Chunya	16,035,830,860	15,832,176,462	203,654,398	1
24.	H/Jiji Dar es Salaam	2,707,570,000	2,707,570,000	-	0
25.	H/Jiji Dodoma	46,878,826,757	46,164,002,222	714,824,505	2
26.	H/W Gairo	17,720,816,764	17,209,046,400	511,770,364	3
27.	H/W Geita	48,262,092,000	46,320,426,000	1,941,666,000	4
28.	H/Mji Geita	22,275,802,799	21,118,379,857	1,157,422,942	5
29.	H/W Hai	30,234,865,389	29,513,947,646	720,917,743	2

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
30.	H/W Hanang'	29,910,620,047	29,910,620,047	-	0
31.	H/W Handeni	24,621,366,021	24,114,730,293	506,635,728	2
32.	H/Mji Ifakara	12,722,734,801	12,691,795,817	30,938,984	0
33.	H/W Igunga	28,302,833,144	27,662,014,445	640,818,699	2
34.	H/W Ikungi	22,286,861,000	21,604,025,000	682,836,000	3
35.	H/M Ilala	109,200,484,430	108,155,573,490	1,044,910,940	1
36.	H/W Ileje	15,981,007,674	15,396,144,872	584,862,802	4
37.	H/M Ilemela	38,651,843,069	37,983,937,605	667,905,464	2
38.	H/W Iramba	22,144,838,380	21,337,151,185	807,687,195	4
39.	H/W Iringa	37,785,221,587	36,754,537,455	1,030,684,132	3
40.	H/M Iringa	26,708,646,008	26,660,073,463	48,572,545	0
41.	H/W Itigi	8,891,450,000	8,891,450,000	-	0
42.	H/W Itilima	22,494,745,868	21,421,592,610	1,073,153,258	5
43.	H/Mji Kahama	27,237,246,873	26,733,689,183	503,557,690	2
44.	H/W Kakonko	12,212,923,000	10,906,440,000	1,306,483,000	11
45.	H/W Kalambo	20,398,298,000	19,189,749,000	1,208,549,000	6
46.	H/W Kaliua	27,000,072,537	24,429,336,655	2,570,735,882	10
47.	H/W Karatu	26,434,592,015	25,606,006,250	828,585,765	3
48.	H/W Kasulu	22,823,740,000	21,240,856,000	1,582,884,000	7
49.	H/Mji Kasulu	19,478,738,292	19,048,213,041	430,525,251	2
50.	H/W Kibaha	17,566,504,500	17,044,807,130	521,697,370	3
51.	H/Mji Kibaha	23,788,351,065	22,322,904,953	1,465,446,112	6
52.	H/W Kibiti	14,585,450,000	13,748,447,000	837,003,000	6
53.	H/W Kibondo	24,075,766,000	22,091,185,000	1,984,581,000	8
54.	H/M Kigamboni	22,206,503,112	21,761,508,166	444,994,946	2
55.	H/W Kigoma	21,114,459,245	20,568,148,837	546,310,408	3
56.	H/M Kigoma/Ujiji	25,096,486,917	24,750,621,004	345,865,913	1
57.	H/W Kilindi	19,784,720,597	19,760,148,036	24,572,561	0
58.	H/W Kilolo	27,651,107,578	27,193,917,947	457,189,631	2
59.	H/W Kilombero	30,022,762,721	28,817,108,832	1,205,653,889	4
60.	H/W Kilwa	20,738,003,218	19,966,783,075	771,220,143	4

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
61.	H/M Kinondoni	57,089,189,528	57,089,189,528	-	0
62.	H/W Kisarawe	24,153,724,676	23,623,390,030	530,334,646	2
63.	H/W Kishapu	24,761,390,465	23,649,889,878	1,111,500,587	4
64.	H/W Kiteto	24,719,509,999	24,425,605,747	293,904,252	1
65.	H/W Kondoa	25,163,878,883	17,330,164,833	7,833,714,050	31
66.	H/Mji Kondoa	10,630,259,748	10,469,494,710	160,765,038	2
67.	H/W Kongwa	25,821,555,023	25,244,862,752	576,692,271	2
68.	H/W Korogwe	28,491,429,162	28,215,243,482	276,185,680	1
69.	H/Mji Korogwe	17,026,693,171	15,677,925,053	1,348,768,118	8
70.	H/W Kwimba	35,972,120,349	34,152,608,376	1,819,511,973	5
71.	H/W Kyela	29,362,694,491	28,232,844,144	1,129,850,347	4
72.	H/W Kyerwa	20,679,408,396	20,371,742,632	307,665,764	1
73.	H/M Lindi	13,829,058,000	12,984,646,000	844,412,000	6
74.	H/W Liwale	14,640,177,000	14,132,590,000	507,587,000	3
75.	H/W Longido	17,768,262,000	17,231,096,000	537,166,000	3
76.	H/W Lushoto	35,673,195,049	34,429,593,879	1,243,601,170	3
77.	H/W Madaba	7,678,576,069	7,226,569,151	452,006,918	6
78.	H/W Mafia	8,626,228,000	8,171,263,000	454,965,000	5
79.	H/Mji Mafinga	12,662,231,382	12,370,023,576	292,207,806	2
80.	H/W Magu	34,412,144,079	33,810,318,597	601,825,482	2
81.	H/Mji Makambako	14,808,160,481	14,710,798,557	97,361,924	1
82.	H/W Makete	22,338,464,273	21,487,158,146	851,306,127	4
83.	H/W Malinyi	9,673,404,000	9,314,617,000	358,787,000	4
84.	H/W Manyoni	17,668,928,162	17,165,517,753	503,410,409	3
85.	H/W Masasi	23,082,995,036	22,799,325,813	283,669,223	1
86.	H/Mji Masasi	13,646,428,027	13,288,391,390	358,036,637	3
87.	H/W Maswa	29,861,713,611	28,982,511,089	879,202,522	3
88.	H/W Mbarali	30,352,717,683	29,271,206,958	1,081,510,725	4
89.	H/Jiji Mbeya	51,130,906,903	50,399,360,733	731,546,170	1
90.	H/W Mbeya	37,338,222,464	36,711,203,932	627,018,532	2
91.	H/W Mbinga	24,352,055,639	23,739,158,865	612,896,774	3
92.	H/Mji Mbinga	14,566,892,848	14,429,229,273	137,663,575	1

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
93.	H/W Mbogwe	18,230,160,000	17,141,119,000	1,089,041,000	6
94.	H/W Mbozi	43,692,454,194	41,865,413,283	1,827,040,911	4
95.	H/W Mbulu	22,591,501,000	21,614,306,000	977,195,000	4
96.	H/Mji Mbulu	14,006,709,000	13,491,348,000	515,361,000	4
97.	H/W Meatu	23,733,803,362	22,860,994,070	872,809,292	4
98.	H/W Meru	39,832,851,002	39,319,866,299	512,984,703	1
99.	H/W Missenyi	20,604,471,560	19,970,381,854	634,089,706	3
100	H/W Misungwi	35,182,550,495	33,765,723,497	1,416,826,998	4
101	H/W Mkalama	17,877,893,000	17,173,688,000	704,205,000	4
102	H/W Mkuranga	29,975,892,697	29,686,949,105	288,943,592	1
103	H/W Mlele	6,105,075,000	5,809,215,000	295,860,000	5
104	H/W Momba	13,335,010,922	13,287,080,581	47,930,341	0
105	H/W Monduli	25,838,733,225	25,099,694,758	739,038,467	3
106	H/W Morogoro	32,869,186,747	29,683,823,533	3,185,363,214	10
107	H/M Morogoro	52,410,989,429	51,131,381,477	1,279,607,952	2
108	H/W Moshi	52,190,826,770	51,381,276,411	809,550,359	2
109	H/M Moshi	27,887,658,867	27,294,530,140	593,128,727	2
110	H/W Mpanda	14,963,487,354	11,745,176,242	3,218,311,112	22
111	H/M Mpanda	14,396,540,783	14,015,252,798	381,287,985	3
112	H/W Mpwapwa	26,278,386,714	24,972,615,269	1,305,771,445	5
113	H/W Msalala	20,052,368,794	18,984,523,560	1,067,845,234	5
114	H/W Mtwara	15,323,320,213	15,003,798,333	319,521,880	2
115	H/M Mtwara	19,949,337,000	19,094,976,000	854,361,000	4
116	H/W Mufindi	32,342,900,881	31,538,972,086	803,928,795	2
117	H/W Muheza	24,492,770,778	24,291,083,417	201,687,361	1
118	H/W Muleba	41,326,954,679	39,589,964,527	1,736,990,152	4
119	H/W Musoma	17,953,403,888	17,239,167,797	714,236,091	4
120	H/M Musoma	20,806,393,601	19,210,079,161	1,596,314,440	8
121	H/W Mvomero	34,698,567,608	33,823,427,231	875,140,377	3
122	H/W Mwanga	23,984,065,580	23,223,264,319	760,801,261	3

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
123	H/Jiji Mwanza	52,231,371,017	51,785,632,425	445,738,592	1
124	H/W Nachingwea	21,901,698,000	20,724,308,000	1,177,390,000	5
125	H/W Namtumbo	21,001,860,017	20,282,573,606	719,286,411	3
126	H/Mji Nanyamba	9,983,036,000	9,981,421,000	1,615,000	0
127	H/W Nanyumbu	13,751,407,532	13,258,599,506	492,808,026	4
128	H/W Newala	11,813,718,542	11,496,495,696	317,222,846	3
129	H/W Ngara	25,971,710,766	25,344,331,321	627,379,445	2
130	H/W Ngorongoro	21,222,590,561	20,003,727,067	1,218,863,494	6
131	H/Mji Njombe	24,743,681,263	22,410,259,877	2,333,421,386	9
132	H/W Nkasi	20,581,451,000	20,156,575,000	424,876,000	2
133	H/W Nsimbo	12,066,049,468	11,318,076,820	747,972,648	6
134	H/W Nyang'hwale	14,924,591,000	14,437,809,000	486,782,000	3
135	H/W Nyasa	15,072,669,461	14,949,410,812	123,258,649	1
136	H/W Nzega	26,058,757,139	25,669,890,011	388,867,128	1
137	H/Mji Nzega	9,925,006,849	9,732,349,572	192,657,277	2
138	H/W Pangani	10,472,140,148	10,378,180,182	93,959,966	1
139	H/W Rombo	34,580,833,725	33,502,749,664	1,078,084,061	3
140	H/W Rorya	25,746,351,018	24,247,216,689	1,499,134,329	6
141	H/W Ruangwa	17,349,175,366	15,926,605,677	1,422,569,689	8
142	H/W Rufiji	15,335,734,000	13,725,302,000	1,610,432,000	11
143	H/W Rungwe	39,737,742,409	39,569,384,608	168,357,801	0
144	H/W Same	34,201,369,636	33,047,082,650	1,154,286,986	3
145	H/W Sengerema	37,660,168,000	36,655,865,000	1,004,303,000	3
146	H/W Serengeti	26,739,195,000	25,688,737,000	1,050,458,000	4
147	H/W Shinyanga	28,059,241,808	26,652,648,195	1,406,593,613	5

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
148	H/M Shinyanga	18,488,702,695	17,402,409,360	1,086,293,335	6
149	H/W Siha	18,050,033,000	17,349,778,000	700,255,000	4
150	H/W Sikonge	18,836,619,607	17,873,414,535	963,205,072	5
151	H/W Simanjiro	14,601,191,000	13,424,817,000	1,176,374,000	8
152	H/W Singida	23,252,764,000	22,923,971,000	328,793,000	1
153	H/M Singida	20,546,726,450	20,137,241,535	409,484,915	2
154	H/M Songea	32,159,040,799	31,582,159,641	576,881,158	2
155	H/W Songwe	9,573,327,145	9,309,179,696	264,147,449	3
156	H/W Sumbawanga	24,332,346,851	23,493,555,613	838,791,238	3
157	H/M Sumbawanga	26,813,220,360	25,940,779,384	872,440,976	3
158	H/W Tabora	22,572,352,000	22,293,567,000	278,785,000	1
159	H/M Tabora	28,274,615,444	25,787,590,158	2,487,025,286	9
160	H/W Tandahimba	23,913,526,932	22,303,504,620	1,610,022,312	7
161	H/Jiji Tanga	40,554,006,842	40,236,108,528	317,898,314	1
162	H/W Tarime	25,006,855,459	23,839,983,397	1,166,872,062	5
163	H/Mji Tarime	14,423,077,324	14,286,963,028	136,114,296	1
164	H/M Temeke	79,955,562,472	78,672,013,105	1,283,549,367	2
165	H/Mji Tunduma	9,708,644,358	9,505,797,591	202,846,767	2
166	H/W Tunduru	34,187,690,461	33,646,834,238	540,856,223	2
167	H/M Ubungo	48,863,567,170	48,745,582,781	117,984,389	0
168	H/W Ukerewe	30,102,707,338	29,241,328,207	861,379,131	3
169	H/W Ulanga	18,166,244,000	17,503,384,000	662,860,000	4
170	H/W Urambo	18,332,810,610	18,183,595,982	149,214,628	1
171	H/W Uvinza	19,118,025,000	18,418,689,000	699,336,000	4
172	H/W Wanging'ombe	20,576,063,587	20,106,306,735	469,756,852	2
Jumla		**4,248,903,302,179**	**4,089,401,010,060**	**159,502,292,119**	**4**

Kiambatisho 4-10: Bakaa ya ruzuku ya maendeleo

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
1.	H/Jiji Arusha	8,958,226,000	8,415,290,000	542,936,000	6
2.	H/W Arusha	4,933,749,592	4,428,116,134	505,633,458	10
3.	H/W Babati	2,077,544,000	1,498,759,000	578,785,000	28
4.	H/Mji Babati	9,269,661,797	5,218,692,751	4,050,969,045	44
5.	H/W Bagamoyo	354,836,196	227,469,833	127,366,363	36
6.	H/W Bahi	3,947,170,981	3,186,465,167	760,705,814	19
7.	H/W Bariadi	3,000,660,000	2,697,396,000	303,264,000	10
8.	H/Mji Bariadi	11,320,274,000	5,446,710,000	5,873,564,000	52
9.	H/W Biharamulo	24,876,847,000	24,473,411,000	403,436,000	2
10.	H/W Buchosa	5,287,639,000	4,504,453,000	783,186,000	15
11.	H/W Buhigwe	3,905,732,000	1,298,838,000	2,606,894,000	67
12.	H/W Bukoba	6,803,539,050	5,841,891,947	961,647,103	14
13.	H/M Bukoba	9,264,106,740	2,416,910,347	6,847,196,393	74
14.	H/W Bukombe	996,948,000	490,757,000	506,191,000	51
15.	H/W Bumbili	422,758,700	397,710,990	25,047,710	6
16.	H/W Bunda	1,870,436,000	1,250,785,000	619,651,000	33
17.	H/Mji Bunda	3,023,372,550	1,675,350,938	1,348,021,612	45
18.	H/W Busega	2,940,116,000	2,680,193,000	259,923,000	9
19.	H/W Busokelo	6,691,606,989	5,135,502,857	1,556,104,132	23
20.	H/W Butiama	1,879,900,612	903,859,936	976,040,675	52
21.	H/W Chamwino	3,238,778,392	1,824,196,204	1,414,582,188	44
22.	H/W Chato	7,884,339,309	7,414,503,573	469,835,736	6
23.	H/W Chemba	2,883,509,005	1,736,455,759	1,147,053,245	40
24.	H/W Chunya	1,892,540,348	1,766,606,812	125,933,536	7
25.	H/Jiji Dar es Salaam	4,146,089,580	67,089,580	4,079,000,000	98
26.	H/Jiji Dodoma	7,229,122,204	6,190,902,133	1,038,220,071	14
27.	H/W Gairo	3,352,256,177	1,930,577,622	1,421,678,555	42
28.	H/W Geita	325,000,000	325,000,000	-	0
29.	H/Mji Geita	16,471,252,985	6,413,070,609	10,058,182,376	61
30.	H/W Hai	496,896,935	263,104,532	233,792,402	47
31.	H/W Hanang'	1,301,045,759	849,438,856	451,606,903	35
32.	H/W Handeni	2,665,921,695	1,101,667,866	1,564,253,829	59
33.	H/Mji Handeni	1,911,656,899	1,734,554,837	177,102,062	9
34.	H/Mji Ifakara	2,657,253,703	771,706,846	1,885,546,857	71
35.	H/W Igunga	2,477,556,712	1,582,820,716	894,735,996	36
36.	H/W Ikungi	1,087,466,000	1,087,466,000	-	
37.	H/M Ilala	15,722,134,470	8,341,053,020	7,381,081,450	47
38.	H/W Ileje	3,372,265,756	2,373,272,190	998,993,566	30
39.	H/M Ilemela	4,205,545,598	3,980,409,208	225,136,391	5
40.	H/W Iramba	6,677,602,809	5,648,074,647	1,029,528,162	15
41.	H/W Iringa	4,622,396,893	3,828,765,804	793,631,089	17
42.	H/M Iringa	8,728,190,956	4,159,944,959	4,568,245,997	52
43.	H/W Itigi	2,988,538,000	2,938,130,000	50,408,000	2
44.	H/W Itilima	4,446,718,720	4,133,056,297	313,662,423	7
45.	H/Mji Kahama	5,791,771,525	4,941,994,062	849,777,463	15
46.	H/W Kakonko	2,629,798,000	915,356,000	1,714,442,000	65

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
47.	H/W Kalambo	5,704,873,000	5,053,850,000	651,023,000	11
48.	H/W Kaliua	1,620,985,710	1,326,413,547	342,222,833	21
49.	H/W Karagwe	3,910,302,389	3,865,437,880	44,864,509	1
50.	H/W Karatu	5,077,230,525	4,304,829,013	772,401,512	15
51.	H/W Kasulu	3,852,888,000	3,119,325,000	733,563,000	19
52.	H/Mji Kasulu	5,595,849,854	2,946,927,009	2,648,922,845	47
53.	H/W Kibaha	3,897,153,446	2,551,542,209	1,345,611,238	35
54.	H/Mji Kibaha	14,814,335,042	8,081,089,671	6,668,788,732	45
55.	H/W Kibiti	5,070,534,550	3,043,585,810	2,026,948,740	40
56.	H/W Kibondo	1,737,947,205	1,348,305,643	389,641,562	22
57.	H/M kigamboni	2,903,545,702	1,980,208,528	923,337,174	32
58.	H/W Kigoma	2,693,588,585	1,733,728,552	959,860,033	36
59.	H/M Kigoma/Ujiji	5,520,346,369	5,438,539,311	81,807,058	1
60.	H/W Kilindi	4,268,198,052	3,816,410,565	451,787,487	11
61.	H/W Kilolo	1,885,552,889	1,885,552,889	-	0
62.	H/W Kilombero	4,812,693,732	3,893,165,588	812,325,850	17
63.	H/W Kilosa	3,696,914,267	971,556,719	2,525,357,548	68
64.	H/W Kilwa	3,343,526,392	2,286,571,759	1,056,954,633	32
65.	H/M Kinondoni	19,947,997,033	15,952,909,577	3,995,087,456	20
66.	H/W Kisarawe	3,673,741,567	2,493,695,008	1,180,046,559	32
67.	H/W Kishapu	2,078,818,523	1,963,676,220	115,142,303	6
68.	H/W Kiteto	4,526,546,812	4,477,878,796	48,668,016	1
69.	H/W Kondoa	4,028,122,242	2,699,501,798	1,328,620,443	33
70.	H/Mji Kondoa	5,342,396,120	4,343,343,922	999,052,198	19
71.	H/W Kongwa	6,001,372,979	5,329,310,033	672,062,946	11
72.	H/W Korogwe	2,327,585,048	1,797,711,333	529,873,715	23
73.	H/Mji Korogwe	3,295,940,359	1,941,703,245	1,354,237,113	41
74.	H/W Kwimba	2,664,132,110	2,012,777,572	651,354,537	24
75.	H/W Kyela	1,767,376,641	1,673,474,045	93,902,596	5
76.	H/W Kyerwa	4,463,165,595	2,908,521,892	1,554,643,704	35
77.	H/W Lindi	481,831,000	481,831,000	-	0
78.	H/M Lindi	6,530,801,868	4,573,084,795	1,957,717,073	30
79.	H/W Liwale	1,672,148,000	1,218,812,000	453,336,000	27
80.	H/W Longido	3,921,072,000	3,508,712,000	412,360,000	11
81.	H/W Ludewa	4,129,341,119	3,066,732,591	1,062,608,528	26
82.	H/W Lushoto	4,082,958,808	3,019,744,841	1,063,213,967	26
83.	H/W Madaba	4,014,659,627	2,054,043,848	1,960,615,779	49
84.	H/W Mafia	2,907,608,705	1,239,316,293	1,668,292,412	57
85.	H/Mji Mafinga	3,792,662,645	2,639,192,237	1,153,470,408	30
86.	H/W Magu	2,257,195,332	2,250,279,790	6,915,542	0
87.	H/Mji Makambako	6,722,689,779	5,399,854,369	1,322,835,410	20
88.	H/W Makete	2,798,370,231	2,397,433,296	400,936,935	14
89.	H/W Malinyi	5,728,246,170	3,894,636,000	1,833,610,170	32
90.	H/W Manyoni	2,556,243,316	2,106,694,605	449,548,711	18
91.	H/W Masasi	6,807,207,921	6,618,146,356	187,867,395	3
92.	H/Mji Masasi	3,579,998,669	3,016,146,737	563,851,933	16
93.	H/W Maswa	6,436,941,278	5,377,381,249	1,059,560,029	16
94.	H/W Mbarali	3,558,942,316	3,295,067,405	263,874,911	7

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
95.	H/Jiji Mbeya	9,436,997,579	8,037,576,923	1,399,420,656	15
96.	H/W Mbeya	5,812,568,190	4,999,669,392	812,898,798	14
97.	H/W Mbinga	2,861,614,395	1,580,737,084	1,280,877,311	45
98.	H/Mji Mbinga	2,575,975,278	2,092,511,353	483,463,925	19
99.	H/W Mbogwe	2,426,685,000	1,649,012,000	777,673,000	32
100.	H/W Mbozi	5,783,491,864	5,437,790,147	345,701,717	6
101.	H/W Mbulu	2,509,779,657	706,735,145	1,803,044,512	72
102.	H/Mji Mbulu	1,958,554,000	1,185,695,000	772,859,000	39
103.	H/W Meatu	1,163,972,286	1,102,086,870	61,885,416	5
104.	H/W Meru	2,129,902,670	1,769,063,130	360,839,540	17
105.	H/W Missenyi	1,422,005,541	692,606,410	729,399,131	51
106.	H/W Misungwi	3,029,594,220	2,656,240,197	373,354,023	12
107.	H/W Mkalama	3,722,079,000	3,339,631,000	382,448,000	10
108.	H/W Mkinga	2,476,698,965	2,428,464,499	48,234,466	2
109.	H/W Mkuranga	1,167,513,065	1,167,513,065	-	
110.	H/W Mlele	3,388,364,000	2,220,306,000	1,168,058,000	34
111.	H/W Momba	3,893,590,217	1,256,805,732	2,636,784,485	68
112.	H/W Monduli	2,789,113,847	2,017,751,034	771,362,813	28
113.	H/W Morogoro	5,646,866,981	3,667,229,031	1,979,637,950	35
114.	H/M Morogoro	29,471,279,322	15,307,054,174	14,164,225,148	48
115.	H/W Moshi	1,011,987,976	1,011,987,976	-	0
116.	H/M Moshi	16,492,038,224	10,039,295,009	6,452,743,215	39
117.	H/W Mpanda	2,545,160,601	1,468,039,535	1,077,121,066	42
118.	H/M Mpanda	11,850,477,513	6,516,921,680	5,333,555,833	45
119.	H/W Mpimbwe	1,668,769,892	1,667,721,037	1,048,854	0
120.	H/W Mpwapwa	3,461,310,127	3,298,207,041	163,103,086	5
121.	H/W Msalala	1,761,651,430	1,696,679,799	64,971,631	4
122.	H/W Mtwara	4,972,034,573	4,459,422,445	512,612,128	10
123.	H/M Mtwara	9,176,336,932	8,880,625,394	295,711,538	3
124.	H/W Mufindi	3,502,767,824	3,189,300,309	313,467,515	9
125.	H/W Muheza	2,268,952,917	2,047,131,333	221,821,585	10
126.	H/W Muleba	3,507,375,796	3,491,759,207	15,616,589	0
127.	H/W Musoma	4,097,637,066	3,291,530,136	806,106,930	20
128.	H/M Musoma	12,924,377,780	4,974,900,748	7,915,414,266	61
129.	H/W Mvomero	4,665,547,192	4,097,835,369	567,711,823	12
130.	H/W Mwanga	1,915,531,178	1,348,572,516	566,958,663	30
131.	H/Jiji Mwanza	10,851,522,733	8,220,170,903	2,631,351,830	24
132.	H/W Nachingwea	1,747,085,598	770,796,104	976,289,494	56
133.	H/W Namtumbo	6,894,698,030	6,277,378,545	617,319,485	9
134.	H/Mji Nanyamba	4,113,178,047	3,270,787,660	842,390,387	20
135.	H/W Nanyumbu	2,277,172,168	2,058,242,838	218,929,330	10
136.	H/W Newala	3,225,895,696	2,985,191,701	240,703,995	7
137.	H/Mji Newala	2,924,179,459	2,521,743,671	402,435,788	14
138.	H/W Ngara	1,409,789,099	1,136,328,810	273,460,289	19
139.	H/W Ngorongoro	4,895,847,514	3,966,794,644	926,052,870	19
140.	H/W Njombe	1,488,700,684	1,354,733,022	133,967,662	9
141.	H/Mji Njombe	24,382,887,996	12,374,093,671	12,008,794,325	49
142.	H/W Nkasi	4,376,295,000	4,296,915,820	79,379,180	2

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopo (Sh.)	Kiasi kilichotumika (Sh.)	Bakaa (Sh.)	Asilimia
143.	H/W Nsimbo	2,685,534,809	2,628,067,327	57,467,482	2
144.	H/W Nyang'hwale	5,219,928,000	3,886,519,000	1,333,409,000	26
145.	H/W Nyasa	5,284,699,377	4,331,034,580	953,664,798	18
146.	H/W Nzega	2,420,176,127	2,042,983,080	377,193,047	16
147.	H/Mji Nzega	3,975,301,473	2,635,541,242	1,339,760,231	34
148.	H/W Pangani	2,685,261,748	1,979,995,603	705,266,145	26
149.	H/W Rombo	1,882,927,296	1,762,793,650	120,133,646	6
150.	H/W Rorya	2,848,448,455	2,898,312,802	40,533,088	1
151.	H/W Ruangwa	2,556,891,354	2,457,391,354	99,500,000	4
152.	H/W Rufiji	1,348,592,180	948,592,180	400,000,000	30
153.	H/W Rungwe	8,575,671,186	7,782,476,947	793,194,239	9
154.	H/W Same	1,268,034,375	1,239,125,594	28,908,781	2
155.	H/W Sengerema	1,481,851,000	1,446,129,000	35,722,000	2
156.	H/W Shinyanga	3,665,875,463	3,375,073,336	290,802,127	8
157.	H/M Shinyanga	14,788,382,683	7,337,010,984	7,451,371,699	50
158.	H/W Siha	445,297,399	223,207,447	222,089,951	50
159.	H/W Sikonge	4,642,300,833	3,508,570,490	1,133,730,343	24
160.	H/W Simanjiro	3,948,455,200	1,990,754,000	1,952,841,200	49
161.	H/W Singida	4,795,225,000	4,431,096,000	364,129,000	8
162.	H/M Singida	5,375,982,675	389,988,461	4,985,994,214	93
163.	H/W Songea	2,725,588,273	2,500,222,324	225,365,949	8
164.	H/M Songea	26,674,991,627	11,995,474,754	14,679,516,873	55
165.	H/W Songwe	6,232,900,767	3,901,355,208	2,331,545,559	37
166.	H/W Sumbawanga	4,452,380,802	3,416,199,777	1,036,181,025	23
167.	H/M Sumbawanga	13,073,032,140	7,928,093,521	5,144,938,619	39
168.	H/W Tabora	3,952,572,000	3,596,949,000	355,623,000	9
169.	H/M Tabora	14,069,900,047	10,256,793,356	3,813,106,691	27
170.	H/W Tandahimba	2,702,736,277	1,950,289,495	752,446,782	28
171.	H/Jiji Tanga	13,326,521,953	11,224,171,832	2,102,350,120	16
172.	H/W Tarime	753,312,964	544,632,860	208,680,104	28
173.	H/Mji Tarime	1,614,709,228	1,596,435,336	18,273,892	1
174.	H/M Temeke	21,522,661,271	20,967,753,487	554,907,784	3
175.	H/Mji Tunduma	5,374,569,970	4,822,368,511	552,201,459	10
176.	H/W Tunduru	2,095,177,325	1,981,044,466	114,132,859	5
177.	H/M Ubungo	5,799,545,911	2,749,588,911	3,049,957,000	53
178.	H/W Ukerewe	2,496,768,079	2,147,746,356	349,021,723	14
179.	H/W Ulanga	3,969,104,389	3,117,692,189	1,039,621,206	26
180.	H/W Urambo	1,314,874,804	1,076,709,521	238,165,283	18
181.	H/W Uvinza	2,089,687,520	1,360,429,000	729,258,520	35
182.	H/W Wanging'ombe	7,941,261,440	6,666,747,572	1,274,513,868	16
Jumla		**913,686,341,701**	**655,029,379,240**	**258,656,962,461**	**28**

Kiambatisho 4-11: Mapato ya ndani ambayo hayakupeleka kwenye miradi ya Maendeleo

S/N	Jina la Halmashauri	Jumla ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	60 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	40 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	Kiasi kilichopelekwa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijapelekwa (Sh.)	%
1.	H/W Arusha	2,736,169,680	1,641,701,806		554,422,423	1,087,279,383	66
2.	H/Mji Babati	1,423,974,958		569,589,983	249,114,550	320,475,433	56
3.	H/W Bahi	957,158,638		382,863,455	216,483,707	166,379,748	43
4.	H/W Buchosa	2,182,094,529		872,837,812	543,949,854	328,887,958	38
5.	H/W Bukoba	1,196,987,391		478,794,956	172,075,863	306,719,093	64
6.	H/M Bukoba	1,764,446,283		705,778,513	243,976,521	461,801,992	65
7.	H/W Bumbuli	353,853,042		141,541,217	25,120,000	116,421,217	82
8.	H/W Bunda	992,922,000		397,168,800	105,853,400	291,315,400	73
9.	H/Mji Bunda	954,226,974		381,690,790	262,415,400	119,275,390	31
10.	H/W Butiama	669,080,437		267,632,175	67,217,280	200,414,895	75
11.	H/W Chamwino	1,244,252,871		497,701,148	105,100,000	392,601,148	79
12.	H/W Chato	1,438,576,777		575,430,711	188,048,000	387,382,711	67
13.	H/W Chemba	545,629,582		218,251,833	51,806,880	166,444,953	76
14.	H/W Hai	1,091,313,850		436,525,540	379,951,809	56,573,731	13
15.	H/W Hanang'	2,703,191,409		1,081,276,564	497,786,453	583,490,111	54
16.	H/Mji Handeni	686,843,418		274,737,367	101,683,188	173,054,179	63
17.	H/W Ileje	503,633,866		201,453,546	56,042,000	145,411,546	72
18.	H/M Ilemela	7,578,941,657	4,547,364,994		3,408,856,989	1,138,508,005	25
19.	H/W Itilima	861,829,684		344,731,874	106,219,606	238,512,268	69
20.	H/W Kaliua	2,678,243,392	1,606,946,035		1,201,280,129	405,665,906	25

S/N	Jina la Halmashauri	Jumla ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	60 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	40 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	Kiasi kilichopelekwa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijapelekwa (Sh.)	%
21.	H/W Kilindi	1,506,523,291		602,609,316	200,128,796	402,480,520	67
22.	H/W Kishapu	2,231,866,238	1,339,119,742		1,085,077,711	254,042,031	19
23.	H/W Kiteto	2,160,666,316		864,266,526	363,322,000	500,944,526	58
24.	H/W Kondoa	767,036,250		306,814,500	199,408,876	107,405,624	35
25.	H/Mji Kondoa	616,348,216		246,539,286	119,783,400	126,755,886	51
26.	H/W Korogwe	1,892,879,186		757,151,674	40,140,700	717,010,974	95
27.	H/Mji Korogwe	917,782,217		367,112,887	186,242,674	180,870,213	49
28.	H/W Kyerwa	1,561,915,135		624,766,054	219,257,726	405,508,328	65
29.	H/W Madaba	628,136,714		251,254,686	111,581,058	139,673,628	56
30.	H/W Magu	1,622,302,728		648,921,091	378,441,944	270,479,147	42
31.	H/W Mbogwe	563,074,199		225,229,680	37,497,720	187,731,959	83
32.	H/W Mbozi	4,507,162,102		1,802,864,841	338,083,404	1,464,781,437	81
33.	H/W Mbulu	1,002,766,000		401,106,400	-	401,106,400	100
34.	H/Mji Mbulu	530,981,357		212,392,543	40,326,000	172,066,543	81
35.	H/W Meatu	2,051,062,844		820,425,138	580,693,500	239,731,638	29
36.	H/W Momba	563,532,731		225,413,092	15,172,512	210,240,580	93
37.	H/W Moshi	2,160,592,724		864,237,089	715,976,250	148,260,839	17
38.	H/M Moshi	5,344,684,347	3,206,810,608		1,475,000,000	1,731,810,608	54
39.	H/W Msalala	1,017,933,887		407,173,555	0	407,173,555	100
40.	H/W Muheza	1,878,639,952		751,455,981	59,300,000	692,155,981	92
41.	H/W Musoma	1,577,207,971		630,883,188	410,060,244	220,822,944	35
42.	H/W Mwanga	1,650,870,669		660,348,268	343,435,327	316,912,941	48

S/N	Jina la Halmashauri	Jumla ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	60 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	40 % ya Makusanyo ya ndani (Sh.)	Kiasi kilichopelekwa (Sh.)	Kiasi ambacho hakijapelekwa (Sh.)	%
43.	H/Jiji Mwanza	13,866,256,489	8,047,890,309		4,473,786,976	3,574,103,333	44
44.	H/W Nsimbo	606,753,328		242,701,331	50,000,000	192,701,331	79
45.	H/W Nzega	1,588,844,199		635,537,680	300,500,000	335,037,680	53
46.	H/W Pangani	511,105,282		204,442,113	49,327,033	155,115,080	76
47.	H/W Rombo	1,005,241,611		402,096,644	256,926,529	145,170,116	36
48.	H/W Rorya	768,061,263		307,224,505	-	307,224,505	100
49.	H/W Rungwe	2,776,326,660	1,665,795,996		1,474,577,027	191,218,969	11
50.	H/W Same	1,611,913,195		1,611,913,195	644,765,278	237,000,000	63
51.	H/W Siha	1,093,326,000		1,093,326,000	437,330,400	23,689,840	95
52.	H/W Sikonge	1,570,749,321		1,570,749,321	628,299,728	480,452,700	24
53.	H/W Simanjiro	1,957,383,000		1,957,383,000	782,953,200	512,458,000	35
54.	H/W Songwe	2,381,239,988		2,381,239,988	952,495,995	601,000,000	37
55.	H/Mji Tarime	747,833,243		747,833,243	299,133,297	189,451,801	37
56.	H/Mji Tunduma	4,177,900,521		4,177,900,521	1,671,160,208	972,336,340	42
57.	H/W Tunduru	1,104,374,221		1,104,374,221	441,749,688	248,608,050	44
58.	H/W Ukerewe	1,361,619,111		1,361,619,111	544,647,644	184,749,820	66
59.	H/W Urambo	1,532,099,470		1,532,099,470	612,839,788	372,721,246	39
60.	H/W Ushetu	1,465,445,774		1,465,445,774	586,178,310	485,182,960	17
Jumla		**109,443,808,187**	**19,713,055,971**	**24,064,467,304**	**26,369,102,217**	**17,408,421,058**	**40**

Kiambatisho 5-1: Madai ya Mamlaka ya serikali za mitaa na malipo kabla ya kupokea huduma yaliyokaa kwa muda mrefu

Na.	Mkoa	Jina La Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	Arusha	H/Jiji Arusha	3,799,650,000
2		H/W Arusha	1,978,000,000
3		H/W Karatu	70,033,000
4		H/W Longido	4,361,000
5		H/W Meru	220,668,256
6		H/W Ngorongoro	496,605,543
7	Pwani	H/W Bagamoyo	873,292,090
8		H/W Chalinze	469,734,350
9		H/W Kibaha	670,278,684
10		H/Mji Kibaha	188,835,035
11		H/W Kibiti	229,461,400
12		H/W Kisarawe	519,924,508
13		H/W Mafia	64,859,500
14		H/W Mkuranga	589,818,365
15		H/W Rufiji	983,801,000
16	Dar es Salaam	H/Jiji Dar es salaam	2,348,684,915
17		H/M Ilala	1,305,724,535
18		H/M Kigamboni	1,660,041,950
19		H/M Kinondoni	2,460,728,543
20		H/M Temeke	2,198,631,068
21		H/M Ubungo	412,744,916
22	Dodoma	H/W Bahi	1,200,783,315
23		H/W Chamwino	1,303,575,042
24		H/Jiji Dodoma	7,943,692,213
25		H/Mji Kondoa	39,661,000
26		H/W Kongwa	680,097,389
27		H/W Mpwapwa	170,463,450
28	Geita	H/W Bukombe	1,158,529,000
29		H/W Chato	1,305,994,990
30		H/W Geita	593,906,000
31		H/Mji Geita	888,004,093
32		H/W Mbogwe	2,288,158,000
33		H/W Nyang’hwale	2,108,315,000
34	Iringa	H/W Iringa	1,102,059,776
35		H/M Iringa	567,206,703
36		H/W Kilolo	352,829,806
37		H/Mji Mafinga	271,705,882
38		H/W Mufindi	268,234,700
39	Kagera	H/W Biharamulo	104,052,000
40		H/W Bukoba	32,978,250

Na.	Mkoa	Jina La Halmashauri	Kiasi (Sh.)
41		H/M Bukoba	1,635,693,664
42		H/W Karagwe	637,426,000
43		H/W Kyerwa	51,269,000
44		H/W Missenyi	138,989,990
45		H/W Muleba	212,841,550
46		H/W Ngara	867,393,987
47	Katavi	H/W Mlele	1,066,618,000
48		H/W Mpanda	237,706,175
49		H/M Mpanda	169,344,500
50		H/W Mpimbwe	123,089,400
51		H/W Nsimbo	234,286,615
52	Kigoma	H/W Buhigwe	24,287,000
53		H/W Kakonko	186,181,000
54		H/W Kasulu	433,028,822
55		H/Mji Kasulu	739,453,289
56		H/W Kibondo	67,143,000
57		H/W Kigoma	34,000,000
58		H/M Kigoma/Ujiji	742,656,615
59		H/W Uvinza	1,017,816,000
60	Kilimanjaro	H/W Hai	29,989,516
61		H/W Moshi	209,082,486
62		H/M Moshi	36,553,789
63		H/W Mwanga	117,769,974
64		H/W Rombo	121,600,000
65		H/W Same	18,139,500
66		H/W Siha	116,646,000
67	Lindi	H/W Kilwa	645,090,962
68		H/W Lindi	157,006,000
69		H/W Liwale	44,407,200
70		H/W Nachingwea	288,079,000
71		H/W Ruangwa	169,278,918
72	Manyara	H/W Babati	119,596,085
73		H/Mji Babati	748,877,073
74		H/W Hanang’	48,048,186
75		H/W Kiteto	753,420,980
76		H/W Mbulu	9,700,000
77	Mara	H/W Bunda	561,372,118
78		H/W Musoma	806,395,979
79		H/W Rorya	515,247,043
80		H/W Serengeti	150,698,000
81		H/Mji Tarime	33,973,281
82	Mbeya	H/W Busokelo	44,028,275
83		H/W Chunya	156,568,887

Na.	Mkoa	Jina La Halmashauri	Kiasi (Sh.)
84		H/W Kyela	186,854,535
85		H/W Mbarali	320,186,022
86		H/Jiji Mbeya	61,028,799
87		H/W Mbeya	214,627,000
88		H/W Rungwe	527,816,505
89	Morogoro	H/W Gairo	900,832,096
90		H/Mji Ifakara	69,679,000
91		H/W Kilombero	1,044,712,099
92		H/W Kilosa	94,656,365
93		H/W Malinyi	155,288,000
94		H/W Morogoro	113,530,815
95		H/M Morogoro	349,500,000
96		H/W Mvomero	319,635,721
97		H/W Ulanga	69,403,650
98	Mtwara	H/W Masasi	1,458,376,408
99		H/Mji Masasi	76,973,312
100		H/W Mtwara	226,317,000
101		H/Mji Nanyamba	105,666,000
102		H/W Nanyumbu	171,690,353
103		H/W Newala	165,129,329
104		H/Mji Newala	123,014,000
105		H/W Tandahimba	2,264,490,763
106		H/M Ilemela	1,525,882,476
107		H/W Kwimba	214,989,347
108		H/W Magu	1,400,801,027
109		H/W Misungwi	280,807,250
110		H/Jiji Mwanza	2,394,071,513
111		H/W Sengerema	278,861,000
112		H/W Ukerewe	851,971,533
113	Njombe	H/W Ludewa	1,103,885,499
114		H/Mji Makambako	266,432,756
115		H/W Njombe	38,513,000
116		H/Mji Njombe	26,846,735
117		H/W Wanging'ombe	281,825,389
118	Rukwa	H/W Kalambo	66,983,065
119		H/W Nkasi	206,445,000
120		H/W Sumbawanga	901,776,000
121		H/M Sumbawanga	679,868,818
122	Ruvuma	H/W Madaba	416,907,513
123		H/W Mbinga	3,942,309,079
124		H/Mji Mbinga	108,473,825
125		H/W Namtumbo	82,904,895
126		H/W Nyasa	38,646,539

Na.	Mkoa	Jina La Halmashauri	Kiasi (Sh.)
127		H/W Songea	1,607,157,899
128		H/M Songea	975,972,922
129		H/W Tunduru	323,709,514
130	Shinyanga	H/Mji Kahama	9,304,683,581
131		H/W Kishapu	867,319,174
132		H/W Msalala	5,755,510,924
133		H/W Shinyanga	1,565,731,593
134		H/M Shinyanga	8,415,000
135		H/W Ushetu	6,078,621,799
136	Simiyu	H/W Bariadi	66,504,000
137		H/Mji Bariadi	1,442,547,000
138		H/W Busega	986,048,000
139		H/W Itilima	1,128,660,004
140		H/W Maswa	214,728,585
141		H/W Meatu	2,315,318,885
142	Singida	H/W Ikungi	418,608,000
143		H/W Iramba	654,047,566
144		H/W Manyoni	482,801,800
145		H/W Mkalama	1,276,415,000
146		H/W Singida	704,254,000
147		H/M Singida	1,260,017,539
148	Songwe	H/W Ileje	15,820,800
149		H/W Mbozi	500,499,621
150		H/W Momba	552,746,845
151		H/W Songwe	868,245,172
152		H/Mji Tunduma	172,834,000
153	Tabora	H/W Igunga	2,001,458,279
154		H/W Kaliua	850,789,569
155		H/W Nzega	824,319,240
156		H/Mji Nzega	889,501,044
157		H/W Sikonge	377,236,152
158		H/W Tabora	765,679,688
159		H/M Tabora	1,032,229,691
160		H/W Urambo	1,246,866,435
161	Tanga	H/W Bumbuli	182,673,156
162		H/W Handeni	124,927,164
163		H/Mji Handeni	366,369,767
164		H/W Kilindi	260,023,640
165		H/W Korogwe	199,261,167
166		H/W Lushoto	38,365,214
167		H/W Mkinga	138,322,308
168		H/W Muheza	313,861,904
169		H/W Pangani	48,903,978

Na.	Mkoa	Jina La Halmashauri	Kiasi (Sh.)
170		H/Jiji Tanga	70,738,745
Jumla			**131,854,275,521**

Kiambatisho 5-2: Madeni yasiyolipwa kwa muda mrefu

S/N	Mkoa	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	Arusha	H/Jiji Arusha	460,938,000
2		H/W Arusha	587,429,003
3		H/W Karatu	590,917,038
4		H/W Longido	393,171,000
5		H/W Meru	1,531,151,810
6		H/W Monduli	656,252,846
7		H/W Ngorongoro	1,541,867,411
8	Pwani	H/W Bagamoyo	2,501,230,416
9		H/W Chalinze	1,166,540,404
10		H/W Kibaha	499,883,405
11		H/W Kibiti	386,737,000
12		H/W Kisarawe	913,559,498
13		H/W Mafia	499,238,389
14		H/W Mkuranga	1,083,270,042
15		H/W Rufiji	524,986,000
16	Dar es Salaam	H/Jiji Dar es Salaam	19,595,803,000
17		H/M Ilala	3,244,078,762
18		H/M Kigamboni	1,774,495,741
19		H/M Kinondoni	1,298,787,552
20		H/M Temeke	4,022,273,715
21		H/M Ubungo	583,957,631
22	Dodoma	H/W Bahi	2,159,963,994
23		H/W Chamwino	1,269,722,952
24		H/W Chemba	1,252,202,247
25		H/Jiji Dodoma	3,965,292,044
26		H/Mji Kondoa	1,385,839,033
27		H/W Kongwa	1,044,496,781
28		H/W Mpwapwa	1,423,541,922
29	Geita	H/W Bukombe	1,158,529,000
30		H/W Chato	2,974,375,758
31		H/W Geita	243,629,187
32		H/Mji Geita	1,136,525,305
33		H/W Mbogwe	1,633,438,000
34		H/W Nyang'hwale	530,917,094
35	Iringa	H/W Iringa	1,220,165,504
36		H/M Iringa	831,243,101
37		H/W Kilolo	470,752,864
38		H/Mji Mafinga	386,895,715
39		H/W Mufindi	111,707,042
40	Kagera	H/W Biharamulo	789,698,074
41		H/W Bukoba	1,133,818,522
42		H/M Bukoba	1,491,923,829
43		H/W Karagwe	1,782,251,000
44		H/W Kyerwa	1,378,464,219
45		H/W Missenyi	1,232,714,855
46		H/W Muleba	144,734,783
47	Katavi	H/W Mpanda	645,492,222
48		H/M Mpanda	538,494,883
49		H/W Mpimbwe	471,360,520
50		H/W Nsimbo	167,019,518
51	Kigoma	H/W Buhigwe	159,413,000

S/N	Mkoa	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
52		H/W Kakonko	1,172,514,000
53		H/W Kasulu	2,693,130,000
54		H/Mji Kasulu	1,605,412,861
55		H/W Kibondo	434,769,000
56		H/W Kigoma	2,231,973,909
57		H/M Kigoma/Ujiji	1,666,551,399
58		H/W Uvinza	1,536,995,000
59	Kilimanjaro	H/W Hai	2,108,002,206
60		H/W Moshi	221,363,645
61		H/M Moshi	2,166,937,376
62		H/W Mwanga	728,198,756
63		H/W Rombo	545,426,960
64		H/W Same	1,764,146,322
65		H/W Siha	1,545,884,000
66	Lindi	H/W Kilwa	173,641,324
67		H/W Lindi	112,415,000
68		H/M Lindi	71,456,985
69		H/W Liwale	196,877,000
70		H/W Nachingwea	802,723,000
71		H/W Ruangwa	423,531,407
72	Manyara	H/W Babati	74,412,442
73		H/Mji Babati	845,554,229
74		H/W Hanang’	704,997,778
75		H/W Kiteto	488,053,552
76		H/W Mbulu	79,462,000
77	Mara	H/W Bunda	792,825,544
78		H/W Butiama	1,944,334,822
79		H/M Musoma	836,022,915
80		H/W Rorya	1,242,313,847
81		H/W Serengeti	2,574,394,000
82		H/Mji Tarime	2,328,329,039
83	Mbeya	H/W Busokelo	1,778,728,182
84		H/W Chunya	1,567,532,291
85		H/W Kyela	2,091,245,737
86		H/W Mbarali	1,254,111,947
87		H/Jiji Mbeya	1,284,001,933
88		H/W Mbeya	988,031,828
89		H/W Rungwe	3,104,913,362
90	Morogoro	H/W Gairo	190,972,529
91		H/Mji Ifakara	124,047,227
92		H/W Kilombero	462,880,417
93		H/W Kilosa	572,541,604
94		H/W Malinyi	420,142,670
95		H/W Morogoro	1,270,240,332
96		H/M Morogoro	61,671,106
97		H/W Ulanga	510,425,542
98	Mtwara	H/W Masasi	1,717,847,682
99		H/W Mtwara	43,432,110
100		H/Mji Nanyamba	481,455,000
101		H/W Nanyumbu	165,211,115
102		H/W Newala	1,090,758,249
103		H/Mji Newala	157,774,687

S/N	Mkoa	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
104	Mwanza	H/W Buchosa	2,363,946,000
105		H/M Ilemela	7,674,448,652
106		H/W Kwimba	133,511,864
107		H/W Magu	702,636,372
108		H/Jiji Mwanza	1,333,973,596
109		H/W Sengerema	1,523,811,000
110		H/W Ukerewe	2,222,218,015
111	Njombe	H/W Ludewa	267,346,580
112		H/Mji Makambako	417,737,257
113		H/W Makete	510,937,822
114		H/W Njombe	1,025,030,829
115		H/Mji Njombe	40,841,076
116		H/W Wanging'ombe	91,066,282
117	Rukwa	H/W Kalambo	528,811,947
118		H/W Nkasi	1,988,311,504
119		H/W Sumbawanga	70,140,495
120		H/M Sumbawanga	2,370,655,050
121	Ruvuma	H/W Madaba	477,271,415
122		H/W Mbinga	1,061,211,305
123		H/Mji Mbinga	475,769,246
124		H/W Namtumbo	528,622,380
125		H/W Nyasa	1,033,165,683
126		H/W Songea	1,279,671,851
127		H/M Songea	550,971,725
128		H/W Tunduru	197,669,042
129	Shinyanga	H/Mji Kahama	2,783,104,869
130		H/W Kishapu	405,132,402
131		H/W Msalala	1,157,669,447
132		H/W Shinyanga	2,217,110,333
133		H/M Shinyanga	315,066,299
134		H/W Ushetu	965,590,762
135	Simiyu	H/W Bariadi	1,544,062,000
136		H/Mji Bariadi	202,915,594
137		H/W Busega	937,549,000
138		H/W Itilima	1,563,923,202
139		H/W Maswa	2,111,712,126
140		H/W Meatu	3,265,410,637
141	Singida	H/W Ikungi	1,482,792,000
142		H/W Itigi	612,893,000
143		H/W Iramba	797,294,328
144		H/W Manyoni	946,357,778
145		H/W Mkalama	1,156,972,000
146		H/W Singida	906,766,000
147		H/M Singida	4,804,984,126
148	Songwe	H/W Ileje	318,325,482
149		H/W Mbozi	2,597,907,076
150		H/W Momba	1,914,356,687
151		H/W Songwe	930,960,751
152		H/Mji Tunduma	504,530,194
153	Tabora	H/W Igunga	1,099,481,148
154		H/W Kaliua	431,188,408
155		H/W Nzega	566,436,242

S/N	Mkoa	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
156		H/Mji Nzega	516,511,678
157		H/W Sikonge	343,056,152
158		H/W Tabora	2,472,190,145
159		H/W Urambo	308,756,876
160	Tanga	H/W Bumbuli	1,006,207,974
161		H/W Handeni	124,927,164
162		H/Mji Handeni	293,131,542
163		H/W Kilindi	1,221,180,386
164		H/W Korogwe	878,049,773
165		H/Mji Korogwe	593,141,621
166		H/W Lushoto	1,149,024,548
167		H/W Mkinga	293,099,978
168		H/W Pangani	157,512,429
169		H/Jiji Tanga	2,026,850,489
Jumla			**207,235,717,133**

Kiambatisho 5-3: Kesi dhidi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	Arusha	H/Jiji Arusha	912,517,105
2		H/W Arusha	2,663,830,382
3		H/W Karatu	11,700,000
4		H/W Meru	111,287,800
5		H/W Monduli	14,872,347,464
6		H/W Ngorongoro	24,400,333
7	Pwani	H/W Bagamoyo	1,010,000,000
8		H/W Chalinze	140,964,735
9		H/W Kibaha	609,571,445
10		H/Mji Kibaha	1,728,232,462
11		H/W Kibiti	254,842,500
12		H/W Kisarawe	381,934,401
13		H/W Mafia	50,000,000,000
14		H/W Mkuranga	1,427,178,502
15		H/W Rufiji	391,556,638
16	Dar es Salaam	H/Jiji Dar es salaam	636,013,720
17		H/M Ilala	3,598,599,408
18		H/M Kigamboni	80,000,000
19		H/M Kinondoni	6,336,944,062
20		H/M Temeke	1,479,329,021
21		H/M Ubungo	611,303,000
22	Dodoma	H/W Bahi	59,872,557
23		H/W Chamwino	190,181,480
24		H/W Chemba	15,600,000
25		H/Jiji Dodoma	394,018,821
26		H/W Kondoa	10,000,000
27		H/Mji Kondoa	125,000,000
28		H/W Kongwa	200,000,000
29		H/W Mpwapwa	40,016,000
30	Geita	H/W Bukombe	223,312,860
31		H/W Chato	13,275,000
32		H/Mji Geita	1,397,743,757
33	Iringa	H/W Mufindi	1,150,000,000
34	Kagera	H/W Bukoba	4,604,240,552
35		H/W Kyerwa	615,000,000
36		H/W Missenyi	46,000,000
37		H/W Ngara	350,000,000
38	Katavi	H/W Mlele	8,246,500
39		H/M Mpanda	192,000,000
40		H/W Nsimbo	28,800,000
41	Kigoma	H/W Kasulu	38,170,000

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
42		H/Mji Kasulu	2,295,000,000
43		H/W Kibondo	191,920,000
44	Kilimanjaro	H/W Hai	1,601,078,391
45		H/W Moshi	113,734,815
46		H/M Moshi	41,703,845
47		H/W Mwanga	276,280,000
48		H/W Rombo	267,637,475
49		H/W Siha	130,851,880
50	Lindi	H/M Lindi	330,977,221
51	Manyara	H/W Babati	292,000,000
52		H/Mji Babati	16,950,000
53		H/W Hanang'	11,003,092
54		H/W Mbulu	460,438,756
55		H/W Simanjiro	71,950,000
56		H/W Musoma	129,500,000
57		H/M Musoma	553,071,301
58		H/W Serengeti	1,712,000,000
59		H/W Tarime	256,094,000
60	Mbeya	H/W Busokelo	33,596,647
61		H/W Chunya	58,550,000
62		H/W Kyela	208,003,298
63		H/Jiji Mbeya	2,525,475,838
64		H/W Rungwe	157,252,500
65		H/Mji Ifakara	9,430,000
66		H/W Kilombero	18, 622,664
67		H/M Morogoro	532,379,463
68		H/W Mvomero	161,440,650
69	Mtwara	H/W Masasi	991,115,520
70		H/Mji Masasi	297,483,268
71		H/W Mtwara	1,025,000,000
72		H/W Tandahimba	52,546,000
73	Mwanza	H/W Magu	655,003,405
74		H/Jiji Mwanza	379,207,545
75		H/W Ukerewe	40,000,000
76	Njombe	H/W Ludewa	124,728,192
77		H/Mji Makambako	120,000,000
78		H/W Makete	152,360,927
79		H/W Njombe	169,000,000
80		H/Mji Njombe	215,384,844
81	Rukwa	H/W Kalambo	65,000,000
82		H/W Nkasi	306,836,546
83		H/W Sumbawanga	828,050,192
84		H/M Sumbawanga	277,000,000

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
85	Ruvuma	H/W Mbinga	286,000,000
86		H/Mji Mbinga	74,317,988
87		H/W Namtumbo	473,062,900
88		H/W Nyasa	186,057,674
89		H/M Songea	563,430,000
90	Shinyanga	H/M Shinyanga	34,000,000
91	Simiyu	H/W Bariadi	468,095,719
92		H/Mji Bariadi	390,925,680
93		H/W Itilima	38,930,000
94		H/W Maswa	5,657,000,000
95		H/W Meatu	293,560,617
96	Singida	H/W Iramba	97,800,000
97		H/W Manyoni	90,000,000
98		H/W Singida	71,600,000
99		H/M Singida	269,719,222
100	Songwe	H/W Ileje	398,262,500
101		H/W Momba	50,000,000
102	Tabora	H/W Igunga	97,306,738
103		H/W Sikonge	26,764,951
104		H/W Tabora	217,641,789
105		H/W Urambo	600,726,440
106	Tanga	H/W Bumbuli	7,456,000
107		H/W Handeni	259,247,400
108		H/Mji Handeni	85,000,000
109		H/W Kilindi	697,973,092
110		H/W Korogwe	143,438,632
111		H/W Lushoto	124,000,000
112		H/W Mkinga	425,479,968
113		H/W Muheza	46,000,000
114		H/W Pangani	46,010,700
115		H/Jiji Tanga	709,582,045
Jumla			**127,991,906,171**

Kiambatisho 5-4: Makosa katika toleo la mwisho la taarifa za fedha zilizowasilishwa

Jina la Halmashauri	Hati ya Ukaguzi iliyotolewa	Maelezo ya makosa kwenye taarifa za fedha	Jumla ya makosa (Sh.)
H/W Nkasi	Hati yenye shaka	Malipo ya mishahara na stahiki za watumishi yaliyoripotiwa kwenye taarifa ya mtiririko wa fedha haikuambatanishwa kwa namna sahihi ilivyopatikana Sh. 2,144,657,000 Tofauti kati ya thamani ya magari zilizobainishwa kwenye taarifa za fedha na thamani ya magari hayo iliyoonekana kwenye rejesta ya halmashauri ya mali za kudumu Sh. 58,648,420	2,203,305,420
H/W Songea	Hati yenye shaka	(i) Maduhuri yaliyokusanywa kwa mashine za kielekitroniki (POS) ya jumla ya Sh. 363,660,590 bila kuwasilishwa benki wala kutambuliwa kama mapato katika Taarifa ya Fedha ya Halmashauri kwa mwaka uliomalizika tarehe 30 Juni, 2019. (ii) Kodi ya Pango ambayo haijakusanywa wala kutambuliwa katika taarifa za fedha Sh. 10,140,000. (iii) Madai yaliyoripotiwa ambayo hayajathibitishwa Sh. 107,077,693 (iv) Madeni yaliyoripotiwa ambayo hayajathibitishwa Sh. 72,670,415	553,548,698

H/W Handeni	Hati yenye shaka	Madeni na madai yaliyoripotiwa kimakosa katika taarifa za fedha Sh. 124,927,164	124,927,164
H/W Butiama	Hati yenye shaka	(i) Utofauti wa takwimu za uhamishaji/marekebisho ya faida/hasara zilizolinganishwa mwaka 2018/19 na 2017/18 kutofautiana kwa Sh. 544,141,183. (ii) Kiasi kilichoripotiwa katika taarifa ya mabadiliko ya mali bila kuonesha kilivyopatikana Sh. 620,896,382	1,165,037,565
H/M Tabora		Kuondolewa kwa kazi zinazoendelea kwenye taarifa ya fedha Sh. 2,143,882,212 Ruzuku ya maendeleo iliyotumika kuripotiwa pungufu kwa Sh. 11,767,003,809 Kodi za ndani zisizo taslimu hazikubainishwa kwenye taarifa ya urari Sh. 144,497,020 Kutokulandana kusiko na maelezo kati ya kiasi cha mfumo wa maji kilichobainishwa katika taarifa za fedha jumuifu na taarifa za fedha za mradi wa maendeleo wa sekta ya maji Sh. 1,425,970,169 Ruzuku ya matumizi ya kawaida iliyofanywa ruzuku ya maendeleo kimakosa katika	19,111,974,559

		taarifa ya 'matumizi ya maendeleo na namna ilivyofadhiliwa' (CAPEX) Sh. 465,365,256 Madeni ya halmashauri yasiyokuwa na nyaraka za ushahidi Sh. 130,029,955 Mapato mengine ya ndani yasiyothibitishwa Sh. 816,032,477 Vifaa na matumizi yasiyothibitishwa Sh. 628,511,692 Mishahara na stahiki za watumishi zilzoripotiwa pungufu kwa Sh. 272,214,621 Kazi zinazoendelea kuripotiwa pungufu kwa Sh. 1,318,467,349	
Jumla			**4,046,818,847**

Kiambatisho 6-1: Udhibiti wa jumla wa teknolojia ya habari usiotoshelezi

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
ARUSHA	H/Jiji Arusha	✓			✓			
	H/W Arusha		✓	✓			✓	
	H/W Karatu		✓			✓		
	H/W Longido				✓			
	H/W Meru		✓		✓	✓	✓	
	H/W Monduli		✓		✓		✓	
	H/W Ngorongoro				✓			
PWANI	H/W Chalinze	✓	✓					
	H/W Kibaha		✓		✓	✓		
	H/Mji Kibaha				✓			
	H/W Mafia	✓	✓					✓
	H/W Rufiji	✓	✓			✓		
DAR ES SALAAM	H/M Temeke	✓	✓					
DODOMA	H/W Kondoa				✓			
	H/Mji Kondoa				✓			
GEITA	H/W Bukombe				✓			
	H/W Geita			✓				
	H/W Nyang'hwale				✓			
KAGERA	H/W Biharamulo				✓			

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
	H/W Bukoba				✓			
	H/M Bukoba				✓			
	H/W Muleba				✓			
KATAVI	H/M Mpanda	✓	✓		✓			
	H/W Mpimbwe				✓			
	H/W Nsimbo	✓	✓	✓	✓	✓		
KIGOMA	H/W Buhigwe				✓			
	H/W Kakonko	✓	✓	✓	✓		✓	
	H/W Kasulu				✓			
	H/Mji Kasulu		✓		✓			
	H/W Kigoma				✓			
	H/M Kigoma/Ujiji	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	H/W Uvinza				✓			
KILIMANJARO	H/W Hai	✓	✓					
	H/W Moshi		✓					
	H/M Moshi		✓		✓			
	H/W Mwanga				✓			
	H/W Rombo		✓		✓	✓	✓	
	H/W Same							✓

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
MANYARA	H/W Kiteto			✓		✓		
	H/W Mbulu	✓	✓		✓			
	H/W Simanjiro	✓						
MARA	H/W Bunda		✓					✓
	H/Mji Bunda			✓	✓			
	H/W Musoma		✓		✓			
	H/W Tarime	✓	✓					
	H/Mji Tarime				✓			
MBEYA	H/W Busokelo		✓		✓	✓	✓	
	H/W Chunya	✓			✓		✓	✓
	H/W Kyela		✓		✓		✓	
	H/W Mbarali		✓		✓	✓	✓	
	H/Jiji Mbeya		✓		✓	✓	✓	✓
	H/W Mbeya		✓		✓		✓	
	H/W Rungwe	✓			✓		✓	
MOROGORO	H/W Gairo		✓	✓			✓	✓
	H/Mji Ifakara	✓	✓	✓			✓	✓
	H/W Kilombero				✓			
	H/W Kilosa		✓	✓			✓	✓
	H/W Morogoro				✓			

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
	H/W Ulanga				✓			
MWANZA	H/W Buchosa	✓	✓		✓			✓
	H/W Magu				✓			
	H/W Misungwi		✓				✓	
	H/Jiji Mwanza	✓	✓					✓
	H/W Sengerema		✓			✓		
	H/W Ukerewe	✓	✓	✓	✓		✓	✓
NJOMBE	H/W Ludewa				✓			
	H/Mji Makambako	✓	✓		✓			✓
	H/W Makete				✓			
	H/W Njombe				✓			
	H/Mji Njombe	✓	✓		✓			
	H/W Wanging'ombe			✓				
RUKWA	H/W Kalambo		✓		✓		✓	
	H/W Nkasi		✓		✓			
	H/W Sumbawanga	✓	✓	✓	✓		✓	✓
RUVUMA	H/W Madaba	✓	✓				✓	
	H/Mji Mbinga		✓	✓				
	H/W Namtumbo	✓	✓	✓	✓		✓	
	H/W Nyasa	✓	✓		✓		✓	

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
	H/W Songea				✓			
	H/M Songea	✓	✓				✓	
	H/W Tunduru	✓	✓				✓	✓
SHINYANGA	H/Mji Kahama				✓			
	H/W Msalala				✓			
SIMIYU	H/Mji Bariadi				✓			
SINGIDA	H/W Ikungi				✓			
	H/W Itigi		✓	✓			✓	
	H/W Manyoni		✓		✓			
	H/W Mkalama	✓			✓			
	H/W Singida				✓			
	H/M Singida	✓	✓		✓			
SONGWE	H/W Ileje		✓	✓	✓		✓	
	H/W Mbozi		✓	✓	✓		✓	
	H/W Momba	✓	✓		✓			
	H/Mji Tunduma		✓	✓	✓		✓	
TABORA	H/W Igunga				✓			
	H/W Nzega		✓					
	H/Mji Nzega		✓		✓			
	H/W Sikonge		✓		✓			

Mkoa	Halmashauri	Kukosekana mpango wa kurejesha taarifa yanapotokea majanga	Utaratibu wa kukinga vifaa usiotoshelezi	Mafunzo hayatoshelezi	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa bajeti	Udhibiti wa kuufikia mfumo	Hakuna uratibu wa kujiandaa kwa dharura
	H/M Tabora		✓					
	H/W Urambo		✓					
TANGA	H/W Bumbuli				✓			
	H/W Handeni		✓					
	H/Mji Handeni				✓	✓		
	H/W Kilindi		✓		✓	✓		
	H/W Lushoto		✓	✓	✓	✓	✓	
	H/W Mkinga		✓	✓	✓	✓		
	H/W Muheza		✓					
	H/W Pangani	✓	✓					
	H/Jiji Tanga		✓	✓		✓		
Idadi ya mapungufu yaliobainika katika Halmashauri		**31**	**65**	**22**	**76**	**17**	**30**	**14**

Kiambatisho 6-2: Utendaji hafifu wa Kamati za Ukaguzi

Mkoa	Halmashauri	Kutofanya vikao vinavyotakiwa	Kutopitia hesabu za mwisho	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa ya mwaka	Kutopitia mpango wa Ukaguzi wa ndani	Kutopitia taarifa za ukaguzi wa ndani na nje
ARUSHA	H/W Ngorongoro	✓	✓	✓		
PWANI	H/W Bagamoyo	✓		✓	✓	
	H/W Chalinze		✓			
	H/W Kibaha			✓		
	H/Mji Kibaha		✓			
	H/W Mafia			✓		✓
DAR ES SALAAM	H/M Ilala		✓	✓		
DODOMA	H/W Chamwino	✓	✓			
	H/W Chemba	✓	✓		✓	✓
	H/W Kondoa	✓	✓	✓	✓	✓
	H/Mji Kondoa	✓	✓	✓		
	H/W Kongwa	✓	✓		✓	✓
GEITA	H/W Chato			✓		
	H/W Nyang'hwale			✓		✓
KAGERA	H/W Karagwe	✓				
	H/W Ngara				✓	
KATAVI	H/W Mlele			✓		
	H/W Mpanda		✓	✓		
	H/W Nsimbo	✓	✓	✓		

Mkoa	Halmashauri	Kutofanya vikao vinavyotakiwa	Kutopitia hesabu za mwisho	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa ya mwaka	Kutopitia mpango wa Ukaguzi wa ndani	Kutopitia taarifa za ukaguzi wa ndani na nje
KIGOMA	H/W Buhigwe	✓	✓		✓	✓
	H/W Kakonko	✓				
	H/Mji Kasulu	✓		✓	✓	
	H/W Kibondo	✓				
	H/W Kigoma	✓	✓		✓	
	H/M Kigoma/Ujiji	✓				
	H/W Uvinza	✓			✓	✓
KILIMANJARO	H/W Hai			✓		
	H/W Moshi	✓		✓	✓	✓
	H/W Rombo	✓	✓	✓		
	H/W Same			✓	✓	
LINDI	H/W Lindi	✓				
	H/M Lindi	✓				
	H/W Liwale	✓				
	H/W Ruangwa	✓			✓	✓
MANYARA	H/W Babati		✓		✓	✓
	H/Mji Babati		✓			✓
	H/W Hanang'		✓			
	H/W Kiteto		✓	✓		
	H/Mji Mbulu		✓	✓		

Mkoa	Halmashauri	Kutofanya vikao vinavyotakiwa	Kutopitia hesabu za mwisho	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa ya mwaka	Kutopitia mpango wa Ukaguzi wa ndani	Kutopitia taarifa za ukaguzi wa ndani na nje
	H/W Simanjiro			✓		
MARA	H/W Bunda			✓		
	H/Mji Bunda	✓				
MBEYA	H/W Busokelo			✓	✓	✓
	H/W Chunya		✓			✓
	H/W Rungwe			✓		
MOROGORO	H/W Gairo	✓				
	H/W Kilosa		✓			
MWANZA	H/M Ilemela	✓				
	H/W Misungwi	✓				
	H/W Sengerema		✓	✓		
	H/W Ukerewe			✓		
NJOMBE	H/W Ludewa		✓			
	H/W Njombe		✓			
RUKWA	H/W Kalambo		✓			
	H/W Sumbawanga			✓		
RUVUMA	H/W Madaba			✓	✓	
	H/W Namtumbo		✓		✓	
	H/W Nyasa	✓	✓		✓	

Mkoa	Halmashauri	Kutofanya vikao vinavyotakiwa	Kutopitia hesabu za mwisho	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa ya mwaka	Kutopitia mpango wa Ukaguzi wa ndani	Kutopitia taarifa za ukaguzi wa ndani na nje
	H/W Songea				✓	
	H/M Songea		✓			
	H/W Tunduru	✓		✓	✓	✓
SIMIYU	H/W Bariadi	✓		✓		✓
	H/Mji Bariadi	✓				
	H/W Itilima	✓		✓		✓
	H/W Maswa	✓		✓	✓	✓
	H/W Meatu	✓		✓		
SINGIDA	H/W Manyoni			✓	✓	
	H/W Mkalama	✓		✓		
	H/W Singida	✓	✓			✓
SONGWE	H/W Ileje	✓		✓		
	H/W Mbozi			✓		
	H/W Momba			✓		
	H/W Songwe		✓		✓	
	H/Mji Tunduma			✓		
TABORA	H/W Kaliua			✓		
	H/W Tabora	✓		✓		
TANGA	H/W Bumbuli			✓	✓	✓
	H/W Handeni		✓	✓		✓

Mkoa	Halmashauri	Kutofanya vikao vinavyotakiwa	Kutopitia hesabu za mwisho	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa ya mwaka	Kutopitia mpango wa Ukaguzi wa ndani	Kutopitia taarifa za ukaguzi wa ndani na nje
	H/Mji Handeni			✓	✓	
	H/W Korogwe			✓	✓	
	H/W Mkinga				✓	
	H/W Muheza			✓		
	H/W Pangani	✓		✓		
Idadi ya Halmashauri zilizo na mapungufu		**38**	**31**	**46**	**26**	**20**

Kiambatisho 6-3: Mapungufu katika Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
ARUSHA	H/Jiji Arusha		✓				✓
	H/W Arusha		✓	✓			
	H/W Karatu	✓	✓				✓
	H/W Longido	✓				✓	
	H/W Meru	✓	✓			✓	
	H/W Monduli	✓		✓		✓	✓
	H/W Ngorongoro	✓	✓	✓		✓	
PWANI	H/W Bagamoyo	✓	✓			✓	✓
	H/W Chalinze		✓			✓	✓
	H/W Kibaha	✓	✓	✓			
	District Kibiti						✓
	H/W Mafia	✓	✓	✓			
	H/W Mkuranga	✓		✓		✓	✓
	H/W Rufiji		✓	✓		✓	
DAR ES SALAAM	H/M Temeke						✓
DODOMA	H/W Chamwino	✓				✓	✓

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
	H/W Kondoa	✓				✓	✓
	H/Mji Kondoa	✓				✓	
	H/W Kongwa	✓	✓			✓	
GEITA	H/W Bukombe	✓		✓			
	H/W Chato					✓	
	H/W Mbogwe	✓		✓		✓	
	H/W Nyang'hwale	✓		✓			
KAGERA	H/W Bukoba	✓				✓	
	H/M Bukoba	✓				✓	
	H/W Muleba	✓				✓	
KATAVI	H/W Mlele	✓			✓		✓
	H/W Mpanda	✓			✓		✓
	H/M Mpanda	✓		✓		✓	✓
	H/W Mpimbwe	✓	✓	✓			
	H/W Nsimbo	✓	✓	✓	✓	✓	✓
KIGOMA	H/W Buhigwe	✓			✓	✓	✓
	H/W Kakonko		✓			✓	
	H/Mji Kasulu		✓			✓	✓

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
	H/W Kibondo	✓				✓	
	H/W Kigoma	✓	✓			✓	✓
	H/M Kigoma/Ujiji	✓				✓	
	H/W Uvinza	✓	✓				
KILIMANJARO	H/W Hai	✓	✓			✓	✓
	H/W Moshi					✓	
	H/W Mwanga		✓				
	H/W Rombo	✓	✓				✓
	H/W Same	✓				✓	✓
LINDI	H/W Kilwa					✓	
	H/W Lindi	✓					✓
	H/W Liwale	✓	✓			✓	✓
	H/W Nachingwea	✓				✓	✓
	H/W Ruangwa					✓	
MANYARA	H/W Babati		✓				✓
	H/Mji Babati	✓	✓	✓			
	H/W Kiteto	✓	✓	✓		✓	
	H/Mji Mbulu	✓	✓	✓			

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
	H/W Simanjiro	✓	✓			✓	
MARA	H/W Bunda	✓		✓		✓	
	H/W Butiama	✓		✓			✓
	H/W Musoma	✓		✓		✓	
	H/W Tarime	✓		✓			
MBEYA	H/W Busokelo	✓	✓	✓		✓	
	H/W Chunya	✓		✓		✓	✓
	H/W Kyela	✓	✓	✓		✓	✓
	H/W Mbarali			✓		✓	✓
	H/Jiji Mbeya			✓		✓	✓
	H/W Mbeya	✓	✓	✓		✓	✓
	H/W Rungwe	✓	✓	✓		✓	
MOROGORO	H/W Gairo	✓					✓
	H/Mji Ifakara	✓	✓			✓	✓
	H/W Kilosa	✓				✓	✓
	H/W Morogoro	✓				✓	
	H/W Mvomero	✓				✓	
	H/W Ulanga	✓		✓			✓

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
MTWARA	H/W Masasi					✓	✓
	H/W Mtwara	✓				✓	✓
	H/Mji Newala	✓	✓			✓	✓
MWANZA	H/M Ilemela		✓			✓	
	H/W Misungwi	✓	✓			✓	✓
	H/Jiji Mwanza		✓				✓
	H/W Sengerema	✓	✓	✓		✓	
	H/W Ukerewe	✓	✓			✓	
NJOMBE	H/W Ludewa	✓	✓			✓	✓
	H/Mji Makambako	✓	✓			✓	✓
	H/W Wanging'ombe	✓	✓			✓	✓
RUKWA	H/W Kalambo	✓	✓	✓		✓	
	H/W Sumbawanga	✓	✓	✓		✓	
RUVUMA	H/W Madaba	✓			✓		
	H/W Mbinga						✓
	H/W Namtumbo	✓	✓			✓	
	H/W Nyasa	✓	✓			✓	
	H/M Songea	✓				✓	

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
	H/W Tunduru	✓		✓	✓	✓	✓
SIMIYU	H/W Bariadi	✓	✓			✓	
	H/Mji Bariadi	✓				✓	✓
	H/W Itilima	✓				✓	
	H/W Maswa	✓		✓		✓	
SINGIDA	H/W Ikungi	✓				✓	✓
	H/W Iramba	✓	✓			✓	
	H/W Itigi	✓	✓			✓	
	H/W Manyoni	✓	✓	✓		✓	
	H/W Mkalama	✓	✓	✓		✓	
SONGWE	H/W Ileje	✓	✓	✓		✓	✓
	H/W Mbozi	✓	✓	✓		✓	
	H/W Momba	✓	✓	✓		✓	✓
	H/W Songwe	✓	✓				
	H/Mji Tunduma	✓	✓	✓		✓	
TABORA	H/W Igunga	✓				✓	
	H/W Urambo	✓	✓			✓	
TANGA	H/W Bumbuli		✓		✓	✓	✓

Mkoa	Halmashauri	Upungufu wa watumishi	Upungufu wa vitendea kazi	Ukosefu wa mafunzo	Kutoaandaliwa mpango wa ukaguzi	Ufinyu wa bajeti	Vitengo vya Ukaguzi wa ndani kushindwa kufanya kaguzi zote zilizopangwa
	H/W Handeni	✓		✓		✓	✓
	H/MJI Handeni	✓	✓	✓		✓	
	H/W Korogwe	✓	✓	✓	✓	✓	
	H/W Lushoto	✓	✓	✓		✓	✓
	H/W Mkinga	✓	✓	✓	✓	✓	
	H/W Pangani	✓	✓	✓		✓	✓
Idadi ya Halmashauri zilizo na mapungufu		**118**	**61**	**45**	**10**	**85**	**52**

Kiambatisho 6-4: Mapungufu katika usimamizi wa vihatarishi

Mkoa	Halmashauri	Tathmini ya vihatarishi haikufanyika	Kutokuwapo/ kutotekelezwa kwa sera ya usimamizi wa vihatarishi	Kutokuwapo kwa rejista ya vihatarishi	Kutofanyia kazi mapendekezo ya Mkaguzi wa ndani na nje
ARUSHA	H/Jiji Arusha	✓	✓		✓
	H/W Karatu				✓
	H/W Ngorongoro	✓			✓
PWANI	H/W Chalinze	✓			
	H/W Rufiji		✓		
DAR ES SALAAM	H/M Kigamboni	✓			
GEITA	H/W Chato				✓
KAGERA	H/W Kyerwa		✓		
KATAVI	H/W Mpanda	✓	✓		
	H/M Mpanda		✓	✓	
KILIMANJARO	H/W Hai	✓			
	H/M Moshi	✓			
	H/W Same	✓	✓		
	H/W Siha	✓			✓
LINDI	H/W Lindi	✓	✓		
	H/W Liwale	✓			
MANYARA	H/Mji Babati	✓			

Mkoa	Halmashauri	Tathmini ya vihatarishi haikufanyika	Kutokuwapo/ kutotekelezwa kwa sera ya usimamizi wa vihatarishi	Kutokuwapo kwa rejista ya vihatarishi	Kutofanyia kazi mapendekezo ya Mkaguzi wa ndani na nje
	H/W Hanang'	✓			
	H/W Mbulu	✓			
	H/W Simanjiro		✓		✓
MARA	H/W Bunda	✓	✓		
	H/W Musoma	✓		✓	
	H/W Serengeti		✓		
	H/W Tarime			✓	
MBEYA	H/W Busokelo	✓		✓	
	H/W Chunya				✓
	H/W Mbarali	✓		✓	
	H/Jiji Mbeya	✓			✓
	H/W Rungwe			✓	
MOROGORO	H/W Gairo		✓		
	H/Mji Ifakara		✓		✓
	H/W Malinyi				✓
MTWARA	H/M Mtwara	✓			
MWANZA	H/M Ilemela	✓			
	H/W Misungwi			✓	✓

Mkoa	Halmashauri	Tathmini ya vihatarishi haikufanyika	Kutokuwapo/ kutotekelezwa kwa sera ya usimamizi wa vihatarishi	Kutokuwapo kwa rejista ya vihatarishi	Kutofanyia kazi mapendekezo ya Mkaguzi wa ndani na nje
	H/Jiji Mwanza	✓		✓	✓
NJOMBE	H/W Ludewa	✓	✓	✓	
	H/Mji Njombe			✓	
	H/W Wanging'ombe	✓	✓	✓	
RUKWA	H/W Kalambo	✓			
RUVUMA	H/W Mbinga	✓		✓	
	H/W Namtumbo	✓			
	H/W Nyasa	✓			
	H/W Songea	✓			
	H/M Songea	✓		✓	
SHINYANGA	H/M Shinyanga	✓		✓	
SINGIDA	H/W Itigi	✓	✓	✓	
	H/W Manyoni	✓		✓	✓
	H/W Mkalama	✓		✓	✓
SONGWE	H/W Ileje	✓		✓	
	H/W Momba	✓		✓	
	H/Mji Tunduma	✓		✓	
TABORA	H/W Igunga	✓	✓	✓	

Mkoa	Halmashauri	Tathmini ya vihatarishi haikufanyika	Kutokuwapo/ kutotekelezwa kwa sera ya usimamizi wa vihatarishi	Kutokuwapo kwa rejista ya vihatarishi	Kutofanyia kazi mapendekezo ya Mkaguzi wa ndani na nje
	H/W Kaliua	✓			
	H/W Sikonge	✓	✓	✓	
	H/W Tabora	✓	✓	✓	✓
	H/M Tabora				✓
TANGA	H/W Handeni	✓			
	H/Mji Handeni	✓			
	H/W Kilindi	✓			
	H/W Korogwe	✓			
	H/W Lushoto	✓		✓	✓
	H/W Mkinga	✓		✓	
	H/W Pangani	✓		✓	
Idadi ya Halmashauri zilizo na mapungufu		**48**	**18**	**26**	**17**

Kiambatisho 6-5: Mapungufu katika mfumo wa usimamizi wa vihatarishi vya ubadhirifu

Mkoa	Halmashauri	Hakuna mpango wa kuzuia na kugundua ubadhirifu	Hakuna utaratibu wa kubaini na kutatua ubadhirifu	Kutofanyika Tathmini ya ubadhirifu
KATAVI	H/W Mlele	✓	✓	✓
	H/W Mpanda	✓	✓	✓
MOROGORO	H/W Gairo	✓	✓	✓
	H/Mji Ifakara		✓	
MWANZA	H/Jiji Mwanza			✓
	H/W Sengerema			✓
RUKWA	H/W Sumbawanga			✓
RUVUMA	H/W Madaba	✓	✓	
	H/Mji Mbinga	✓	✓	✓
	H/M Songea		✓	✓
	H/W Tunduru	✓		✓
SINGIDA	H/W Itigi			✓
SONGWE	H/W Momba	✓	✓	✓
	H/W Songwe			✓
TABORA	H/W Igunga			✓
	H/W Tabora			✓
TANGA	H/W Bumbuli	✓	✓	✓
	H/W Handeni	✓	✓	✓
	H/W Lushoto	✓	✓	✓
Idadi ya Halmashauri zilizo na mapungufu		**10**	**11**	**17**

Kiambatisho 7-1: Upungufu wa watumishi 167,078 katika Halmashauri 166

Na.	Mkoa	Halmashauri	Mahitaji "A"	Waliopo "B"	Upungufu A-B	(%) A-B x100 A
1.	Iringa	H/W Mufindi	3,807	2,603	1,204	32
2.	Mbeya	H/Jiji Mbeya	4,085	3,877	208	5
3.		H/W Chunya	2,208	1,125	1,083	49
4.		H/W Busekelo	1,885	1,170	715	38
5.		H/W Kyela	3,448	2,428	1,020	30
6.		H/W Mbarali	2,890	2,473	417	14
7.		H/W Mbeya	4,138	3,123	1,015	25
8.		H/W Rungwe	3,533	3,120	413	12
9.	Njombe	H/W Ludewa	2,320	1,951	369	16
10.		H/Mji Makambako	1,818	1,279	539	30
11.		H/W Makete	2,586	1,820	766	30
12.		H/W Njombe	1,408	1,276	132	9
13.		H/Mji Njombe	3,020	2,024	996	33
14.		H/W Wanging'ombe	2,301	1,642	659	29
15.	Rukwa	H/W Kalambo	3,443	1,744	1,699	49
16.		H/W Nkasi	2,826	2,051	175	8
17.		H/W Sumbawanga	3,990	2,262	1,728	43
18.		H/M Sumbawanga	2,575	2,156	419	16
19.	Ruvuma	H/W Madaba	727	543	184	25
20.		H/W Namtumbo	2,482	1,887	595	24
21.		H/W Nyasa	2,012	1,403	609	30
22.		H/W Songea	1,423	891	532	37
23.		H/M Songea	2,762	2,532	230	8
24.		H/W Mbinga	4,221	1,802	2,419	57
25.		H/Mji Mbinga	1,838	1,342	496	27
26.		H/W Tunduru	3,517	2,336	1,181	34
27.	Songwe	H/W Ileje	2,837	1,416	1,421	50
28.		H/W Mbozi	5,501	3,972	1,529	28
29.		H/Mji Tunduma	1,297	1,032	265	20
30.		H/W Momba	1,784	1,274	510	29
31.		H/W Songwe	2127	934	1193	56
32.	Katavi	H/W Mlele	785	455	330	42
33.		H/W Mpanda	1,868	1,199	669	36
34.		H/M Mpanda	1,521	1,225	296	19

Na.	Mkoa	Halmashauri	Mahitaji "A"	Waliopo "B"	Upungufu A-B	(%) A-B/A x100
35.		H/W Mpimbwe	1,261	683	578	46
36.		H/W Nsimbo	1,639	957	682	42
37.	Arusha	H/Jiji Arusha	4,575	3,418	1,157	25
38.		H/W Arusha	3,951	3,162	789	20
39.		H/W Karatu	2,972	2,237	735	25
40.		H/W Longido	1,583	1,135	448	28
41.		H/W Monduli	2,426	1,796	630	26
42.		H/W Ngorongoro	3,008	1,408	1,600	53
43.		H/W Meru	3690	3533	157	4
44.	Kilimanjaro	H/W Hai	2,495	2,262	233	9
45.		H/W Moshi	6,284	4,084	2,200	35
46.		H/M Moshi	2,708	2,333	375	14
47.		H/W Mwanga	3,048	1,938	1,110	36
48.		H/W Rombo	3,703	2,723	980	26
49.		H/W Same	3,394	3,012	382	11
50.		H/W Siha	1,990	1,359	631	32
51.	Manyara	H/W Babati	4,641	2,678	1,963	42
52.		H/Mji Babati	1,636	1,269	367	22
53.		H/W Hanang'	3,262	2,339	923	28
54.		H/W Kiteto	2,333	1,751	582	25
55.		H/W Mbulu	2,349	1,755	594	25
56.		H/Mji Mbulu	2,111	1,400	711	34
57.		H/W Simanjiro	2,006	1,286	720	36
58.	Tanga	H/W Bumbuli	2,555	1,681	874	34
59.		H/W Handeni	2,253	1,803	450	20
60.		H/Mji Handeni	1,249	907	342	27
61.		H/Mji Korogwe	1,491	1,265	226	15
62.		H/W Lushoto	4,972	2,814	2,158	43
63.		H/W Mkinga	1,972	1,379	593	30
64.		H/W Muheza	3,224	2,213	1,011	31
65.		H/W Pangani	1,277	867	410	32
66.		H/Jiji Tanga	2,320	1821	499	22
67.	Geita	H/W Bukombe	2,413	2,157	256	11
68.		H/W Chato	3,633	3,069	564	16
69.		H/W Geita	5,320	2,400	2,920	55
70.		H/W Mbogwe	2,263	1,628	635	28
71.		H/W Nyag'hwale	2,166	1,305	861	40
72.	Kagera	H/W Biharamulo	3,872	2,227	1645	42

Na.	Mkoa	Halmashauri	Mahitaji "A"	Waliopo "B"	Upungufu A-B	(%) A-B x100 A
73.		H/W Karagwe	5,063	2,550	2,513	50
74.		H/M Bukoba	1,729	1,420	309	18
75.		H/W Bukoba	4,234	2,504	1,730	41
76.		H/W Kyerwa	3,235	1,863	1,372	42
77.		H/W Missenyi	2,951	1,620	1,331	45
78.		H/W Muleba	5,837	3,701	2,136	37
79.		H/W Ngara	3,374	2,526	848	25
80.	Mara	H/W Bunda	2,007	1,774	233	12
81.		H/Mji Bunda	2,274	1,515	759	33
82.		H/W Butiama	3,387	1,799	1,588	47
83.		H/W Musoma	2,770	1,678	1,092	39
84.		H/M Musoma	2,218	1,550	668	30
85.		H/W Rorya	3,520	2,338	1,182	34
86.		H/W Serengeti	3,564	2,126	1,438	40
87.		H/W Tarime	2,877	2,232	645	22
88.		H/Mji Tarime	1576	1148	428	27
89.	Mwanza	H/W Buchosa	3,630	1,989	1,641	45
90.		H/W Kwimba	3,872	3,310	562	15
91.		H/Jiji Mwanza	5,204	4,260	944	18
92.		H/W Sengerema	4,458	3,150	1,308	29
93.		H/W Ukerewe	3,079	2,385	694	23
94.		H/W Misungwi	1,351	913	438	32
95.		H/M Ilemela	3,687	3,227	460	12
96.		H/W Magu	4,652	2,932	1,720	37
97.	Shinyanga	H/Mji Kahama	1,280	483	797	62
98.		H/W Kishapu	2,383	2,027	356	15
99.		H/W Msalala	2,146	1,818	328	15
100.		H/W Shinyanga	3,082	2,396	686	22
101.		H/W Ushetu	2,313	1,921	392	17
102.		H/M Shinyanga	2,136	1,620	516	24
103.	Simiyu	H/W Bariadi	2,868	1,795	1,073	37
104.		H/Mji Bariadi	2,761	1,446	1,315	48
105.		H/W Itilima	4,427	2,069	2,358	53
106.		H/W Maswa	4,138	2,445	1,693	41
107.	Dodoma	H/Mji Kondoa	1,437	861	576	40
108.		H/W Kongwa	3,459	2,350	1,109	32
109.		H/W Bahi	2,267	1,567	700	31
110.		H/W Chamwino	2,866	2,319	547	19

Na.	Mkoa	Halmashauri	Mahitaji "A"	Waliopo "B"	Upungufu A-B	(%) A-B x100 A
111.		H/W Kondoa	2394	1324	1070	45
112.		H/Jiji Dodoma	3203	2,236	967	30
113.		H/W Chemba	3332	1535	1797	54
114.	Kigoma	H/W Buhigwe	2,872	1,391	1,481	52
115.		H/W Kakonko	1951	977	974	50
116.		H/Mji Kasulu	2,581	1,525	1,056	41
117.		H/W Kibondo	2,772	1,728	1,044	38
118.		H/W Kigoma	2,244	1,796	448	20
119.		H/M Kigoma Ujiji	2,417	1,814	603	25
120.		H/W Uvinza	2,839	1,997	842	30
121.		H/W Kasulu	3109	1565	1544	50
122.	Singida	H/W Iramba	2,551	1,785	766	30
123.		H/W Itigi	1,733	864	859	50
124.		H/W Manyoni	2,239	1,013	1,226	55
125.		H/W Mkalama	2,639	1,401	1,238	47
126.		H/W Ikungi	3,574	1,967	1,607	45
127.		H/M Singida	2,525	1,524	1,001	40
128.		H/W Singida	2,976	1,713	1263	42
129.	Tabora	H/W Nzega	984	803	181	18
130.		H/W Sikonge	1,880	1,663	217	12
131.		H/W Tabora	3,942	2,238	1,704	43
132.		H/W Urambo	2,539	1,554	985	39
133.		H/W Igunga	4,878	2,491	2,387	49
134.		H/W Kaliua	4,742	2,439	2,303	49
135.		H/W Nzega	4,185	2,478	1,707	41
136.		H/M Tabora	3,462	2,330	1,132	33
137.	Dar es salaam	H/M Ilala	9,189	8,159	1,030	11
138.		H/M Kigamboni	2,136	1,767	369	17
139.		H/M Temeke	6,628	6,104	524	8
140.	Lindi	H/W Lindi	2,853	1,748	1,105	39
141.		H/M Lindi	1,158	921	237	20
142.		H/W Liwale	2,298	1,131	1,167	51
143.		H/W Nachingwea	3,497	1,907	1,590	45
144.		H/W Ruangwa	2,807	1,508	1,299	46
145.	Morogorogo	H/W Gairo	2,265	1,356	909	40
146.		H/Mji Ifakara	1,345	1,039	306	23
147.		H/W Kilombero	3,813	2,365	1,448	38
148.		H/W Kilosa	5,424	3,346	2,078	38

Na.	Mkoa	Halmashauri	Mahitaji "A"	Waliopo "B"	Upungufu A-B	(%) A-B/A x100
149.		H/W Malinyi	1,680	915	765	46
150.		H/M Morogoro	1,286	979	307	24
151.		H/W Mvomero	4,321	3,044	1,277	30
152.		H/W Ulanga	3,589	1,588	2,001	56
153.		H/W Morogoro	3855	2714	1141	30
154.	Mtwara	H/W Masasi	3,993	1,456	2,537	64
155.		H/Mji Masasi	1,373	1,027	346	25
156.		H/W Mtwara	2,013	1,192	821	41
157.		H/Mji Nanyamba	1,744	862	882	51
158.		H/W Nanyumbu	2,656	1,251	1,405	53
159.		H/W Newala	1,954	971	983	50
160.		H/Mji Newala	1,452	950	502	35
161.		H/W Tandahimba	3,474	2,189	1,285	37
162.	Pwani	H/W Bagamoyo	1,853	1,730	123	7
163.		H/W Kibaha	1,828	1,401	427	23
164.		H/Mji Kibaha	1,902	1,787	115	6
165.		H/W Kibiti	1,998	1,320	678	34
166.		H/W Kisarawe	3,121	2,062	1,059	34
167.		H/W Mafia	1,386	697	689	50
168.		H/W Mkuranga	2,992	2,677	315	11
169.		H/W Rufiji	2,134	1,104	1,030	48
Jumla			**494,825**	**332,483**	**162,342**	**33**

Kiambatisho 7-2: Watumishi wanaokaimu na nafasi zilizowazo

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi wanakaimu	Nafasi za uongozi zilizowazi	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi wanakaimu	Nafasi za uongozi zilizowazi
1.	H/W Mpanda	9	-	70.	H/W Serengeti	6	-
2.	H/M Mpanda	-	2	71.	H/W Tarime	6	-
3.	H/W Mpimbwe	-	4	72.	H/Mji Tarime	9	-
4.	H/W Nsimbo	8	-	73.	H/W Buchosa	7	-
5.	H/W Busekelo	2	-	74.	H/W Kwimba	1	-
6.	H/W Kyela	7	-	75.	H/W Sengerema	7	-
7.	H/W Mbarali	1	-	76.	H/M Ilemela	2	-
8.	H/W Mbeya	4	-	77.	H/W Magu	3	-
9.	H/W Rungwe	5	-	78.	H/W Msalala	5	-
10.	H/W Ludewa	-	2	79.	H/W Shinyanga	5	-
11.	H/Mji Makambako	3	-	80.	H/W Ushetu	5	-
12.	H/W Makete			81.	H/W Bariadi	1	-
13.	H/W Wanging'ombe	7	-	82.	H/Mji Bariadi	6	-
14.	H/W Kalambo	5	-	83.	H/W Itilima	6	-
15.	H/W Sumbawanga	10	-	84.	H/W Maswa	3	-
16.	H/M Sumbawanga	2	-	85.	H/W Meatu	8	-
17.	H/W Madaba	3	-	86.	H/Mji Kondoa	8	1
18.	H/W Nyasa	-	1	87.	H/W Kongwa	5	-
19.	H/W Songea	7	-	88.	H/W Bahi	4	-
20.	H/M Songea	4	-	89.	H/W Chamwino	1	-
21.	H/Mji Tunduma	6	-	90.	H/W Kondoa	3	-
22.	H/Jiji Arusha	1	-	91.	H/Jiji Dodoma	2	-
23.	H/W Arusha	3	-	92.	H/W Mpwapwa	6	1
24.	H/W Karatu	5	1	93.	H/W Buhigwe	12	-
25.	H/W Longido	1	-	94.	H/W Kakonko	6	-
26.	H/W Monduli	3	-	95.	H/Mji Kasulu	1	-
27.	H/W Ngorongoro	3	-	96.	H/W Kibondo	3	-
28.	H/W Moshi	4	-	97.	H/W Kigoma	1	-
29.	H/W Mwanga	4	-	98.	H/M Kigoma Ujiji	10	-
30.	H/W Rombo	3	-	99.	H/W Uvinza	6	-
31.	H/W Siha	3	-	100.	H/W Itigi	5	-
32.	H/W Babati	8	-	101.	H/W Manyoni	5	-
33.	H/Mji Babati	1	2	102.	H/W Mkalama	6	-
34.	H/W Hanang'	3	-	103.	H/W Ikungi	5	-
35.	H/W Kiteto	5	-	104.	H/W Singida	1	-
36.	H/W Mbulu	2	1	105.	H/W Nzega	4	-
37.	H/Mji Mbulu	4	-	106.	H/W Sikonge	5	-
38.	H/W Simanjiro	9	-	107.	H/W Tabora	4	-
39.	H/W Mlele	2	-	108.	H/W Urambo	5	-
40.	H/W Chunya	3	2	109.	H/W Igunga	5	-
41.	H/Jiji Mbeya	2	-	110.	H/W Kaliua	4	-
42.	H/W Tunduru	3	-	111.	H/W Nzega	3	-
43.	H/W Ileje	7	-	112.	H/M Tabora	7	-
44.	H/W Momba	3	-	113.	H/M Ilala	4	-
45.	H/W Handeni	4	-	114.	H/M Kinondoni	2	-
46.	H/Mji Korogwe	2	-	115.	H/M Temeke	4	-

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi wanakaimu	Nafasi za uongozi zilizowazi	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi wanakaimu	Nafasi za uongozi zilizowazi
47.	H/W Lushoto	4	-	116.	H/W Lindi	6	-
48.	H/W Muheza	3	-	117.	H/M Lindi	1	-
49.	H/W Pangani	4	-	118.	H/W Nachingwea	4	-
50.	H/W Bukombe	5	-	119.	H/W Ruangwa	6	-
51.	H/W Chato	-	1	120.	H/W Gairo	4	-
52.	H/W Geita	3	-	121.	H/Mji Ifakara	2	-
53.	H/Mji Geita	4	-	122.	H/W Kilombero	3	-
54.	H/W Mbogwe	3	-	123.	H/W Kilosa	8	-
55.	H/W Nyag'wale	5	-	124.	H/W Malinyi	4	-
56.	H/W Biharamulo	-	7	125.	H/W Morogoro	5	-
57.	H/W Bukoba	-	4	126.	H/M Morogoro	1	-
58.	H/M Bukoba	4	-	127.	H/W Mvomero	3	-
59.	H/W Kyerwa	-	7	128.	H/W Ulanga	5	-
60.	H/W Missenyi	2	-	129.	H/Mji Masasi	1	-
61.	H/W Muleba	2	-	130.	H/W Mtwara	2	-
62.	H/W Ngara	-	8	131.	H/M Mtwara	2	-
63.	H/W Butiama	8	-	132.	H/Mji Nanyamba	3	-
64.	H/W Musoma	3	-	133.	H/W Nanyumbu	3	-
65.	H/M Musoma	7	-	134.	H/Mji Newala	8	-
66.	H/W Rorya	10	-	135.	H/W Kibiti	5	-
67.	H/W Bagamoyo	1	-	136.	H/W Mafia	9	-
68.	H/W Kibaha	4	-	137.	H/W Mkuranga	4	-
69.	H/W Rufiji	5	-	**Jumla**		554	44

Kiambatisho 7-3: Makato ambayo hayajawasilishwa kwa taasisi husika

Na.	Jina la Halmashauri	(A) Kodi ya mapato (Sh.)	(B) Michango ya hifadhi ya jamii (Sh.)	(C) Makato mengine (Sh.)	(A+B+C) Jumla (Sh.)	Adhabu (Sh.)
1.	H/M Sumbawanga	0	37,790,685	0	37,790,685	1,335
2.	H/W Songea	0	104,171,129	0	104,171,129	1,723,402,267
3.	H/Jiji Arusha	27,575,794	0	0	27,575,794	0
4.	H/W Siha	8,432,424	16,722,600	7,313,616	32,468,640	0
5.	H/W KIteto	6,704,160	11,861,370	0	18,565,530	0
6.	H/W Mbulu	2,011,800	6,603,855	1,163,520	9,779,175	0
7.	H/W Chunya	691,200	2,808,000	0	3,499,200	0
8.	H/W Kilindi	0.00	166,949,183.60	0	166,949,184	0
9.	H/W Korogwe	0	1,560,000	0	1,560,000	0
10.	H/W Lushoto	0	225,369,920	51,205,568	276,575,488	0
11.	H/W Muheza	0	40,383,538	0	40,383,538	79,681,091.93
12.	H/W Biharamulo	0	0	55,814,995	55,814,995	0
13.	H/M Bukoba	0	0.00	133,659,901.72	133,659,902	0
14.	H/M Shinyanga	5,844,447	57,145	0	5,901,592	0
15.	H/W Itilima	6,497,420	5,991,700	23,033,545	35,522,665	1,197,107
16.	H/W Kondoa	0	7,914,120	2,234,574	10,148,694	0
17.	H/W Kakonko	3,610,000	0	0	3,610,000	0
18.	H/W Iramba	0	3,271,800	0	3,271,800	0
19.	H/W Manyoni	0.00	16,905,726.12	0.00	16,905,726	0
20.	H/M Singida	0	495,000	0	495,000	0

Na.	Jina la Halmashauri	(A) Kodi ya mapato (Sh.)	(B) Michango ya hifadhi ya jamii (Sh.)	(C) Makato mengine (Sh.)	(A+B+C) Jumla (Sh.)	Adhabu (Sh.)
21.	H/W Singida	0	1,464,700	2,548,408	4,013,108	0
22.	H/W Tabora	0	55,930,959	16,779,288	72,710,247	0
23.	H/W Urambo	10,603,346	27,362,125	43,574,825	81,540,296	0
24.	H/W Nzega	0	7,921,990	0	7,921,990	0
25.	H/M Kinondoni	129,683,200	15,600,000	19,872,000	165,155,200	0
26.	H/W Ruangwa	11,348,275	0	15,638,044	26,986,319	0
27.	H/W Ulanga	0	931,403	14,667,877	15,599,280	0
28.	H/W Masasi	9,308,994	23,048,600.00	45,131,890.95	77,489,485	0
29.	H/W Kibaha	1,807,686	3,060,950	489,960	5,358,596	0
30.	H/W Mafia	4,188,134	6,436,200	1,362,960	11,987,294	0
Jumla		**228,306,880**	**790,612,698.72**	**434,490,972.67**	**1,453,410,552**	**1,804,281,800.93**

Kiambatisho 7-4: Taarifa za watumishi 731 ambazo hazijahuishwa katika mfumo wa LAWSON

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Watumishi		
		Waliohamia taasisi nyingine	Waliohamia kuja Halmashauri	Jumla
1.	H/Mji Mafinga	0	1	1
2.	H/W Nsimbo	38	0	38
3.	H/W Busokelo	9	7	16
4.	H/W Mbeya	7	0	7
5.	H/W Rungwe	5	4	9
6.	H/W Kalambo	10	0	10
7.	H/W Madaba	9	0	9
8.	H/Mji Tunduma	13	16	29
9.	H/W Arusha	13	0	13
10.	H/W Karatu	32	0	32
11.	H/W Ngorongoro	11	0	11
12.	H/W Hai	9	4	13
13.	H/W Moshi	12	5	17
14.	H/M Moshi	12	12	24
15.	H/W Mwanga	20	0	20
16.	H/W Rombo	57	24	81
17.	H/W Same	10	50	60
18.	H/W Hanang'	45	0	45
19.	H/Mji Mbulu	0	2	2
20.	H/W Simanjiro	1	0	1
21.	H/W Mbinga	44	0	44
22.	H/Mji Korogwe	0	17	17
23.	H/Jiji Mwanza	11	0	11
24.	H/W Ukerewe	8	0	8
25.	H/M Ilemela	23	0	23
26.	H/W Magu	3	0	3
27.	H/W Bariadi	5	4	9

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Watumishi		
		Waliohamia taasisi nyingine	Waliohamia kuja Halmashauri	Jumla
28.	H/Mji Bariadi	4	0	4
29.	H/W Itilima	28	8	36
30.	H/W Maswa	29	0	29
31.	H/W Kondoa	4	0	4
32.	H/Mji Kasulu	23	0	23
33.	H/W Kigoma	3	0	3
34.	H/W Tabora	18	5	23
35.	H/W Kaliua	0	10	10
36.	H/Mji Kibaha	5	0	5
37.	H/W Mafia	3	2	5
38.	H/W Rufiji	36	0	36
	Jumla			**731**

Kiambatisho 7-5: Halmashauri zenye usimamizi usioridhisha katika rejista ya kielektroniki ya mahudhurio

Na.	Jina la Halmashauri	Mapungufu yaliobainika
1.	H/Jiji Arusha	• Rejista inaruhusu mtumishi kusaini wakati wa kuondoka ofisini bila ya saini ya kuingia ofisini. • Uwepo wa watumishi ambao hawaweki saini katika rejista ya mahudhuri ya kielekitroniki • Hakuna maelezo yanaonesha mtumishi aliye nje ya kituo na sababu za kuwa nje ya kituo kama shughuli za kikazi, likizo ya mwaka, likizo ya uzazi, ugonjwa, n.k. • Hakuna rejista mbadala kwa watumishi ambao hawajatambuliwa na mfumo wa mahudhurio kwa sababu za kibailojia katika vidole vyao.
2.	H/W Ngorongoro	• Madereva hawaweki saini katika mfumo • Watumishi waliohama, walioacha kazi, na waliostaafu hawajaondolewa kwenye mfumo • Baadhi ya watumishi wanaonekana kuweka saini wakati wa kutoka lakini hakuna saini wakati wa kuingia. • Hakuna maelezo yanaonesha mtumishi aliye nje ya kituo na sababu za kuwa nje ya kituo kwa shughuli za kikazi, likizo ya mwaka, likizo ya uzazi, ugonjwa, n.k. • Hakuna rejista mbadala kwa watumishi ambao hawajatambuliwa

		na mfumo wa mahudhurio kwa sababu za kibailojia katika vidole vyao • • Baadhi ya watumishi hawajasajiliwa kwenye mfumo.

Kiambatisho 8-1: Fedha za utekelezaji wa miradi ambazo hazijatumika

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha Iliyopokelewa (A)	Matumizi Halisi (B)	Salio Ishia	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A
Lipa kwa matokeo Makubwa (P4R)					
1.	H/W Arusha	128,667,718	124,716,209	3,951,509	3
2.	H/W Bukoba	138,568,114	70,909,232	67,658,882	49
3.	H/W Handeni	375,944,461	267,456,241	108,488,220	29
4.	H/Mji Kahama	549,156,756	463,332,650	85,824,106	16
5.	H/Mji Kibaha	684,715,861	670,578,535	14,137,326	2
6.	H/W Kilindi	392,968,985	319,008,985	73,960,000	19
7.	H/W Kilombero	1,284,800,000	700,000,000	584,800,000	46
8.	H/W Kishapu	81,979,903	60,750,341	21,229,562	26
9.	H/W Korogwe	673,857,668	644,111,219	29,746,449	4
10.	H/Mji Korogwe	618,793,716	544,441,398	74,352,318	12
11.	H/W Lushoto	1,304,780,270	664,235,292	640,544,978	49
12.	H/W Meru	292,812,841	242,522,659	50,290,182	17
13.	H/W Monduli	114,657,363	47,539,814	67,117,549	59
14.	H/W Moshi	176,894,166	164,323,296	12,570,870	7
15.	H/W Mwanga	571,293,165	384,522,777	186,770,388	33
16.	H/Jiji Mwanza	314,594,751	288,517,000	26,077,751	8
17.	H/W Ngara	233,478,999	208,842,224	24,636,775	11
18.	H/W Pangani	452,390,133	355,011,319	97,378,814	22
19.	H/W Rombo	112,500,000	62,500,000	50,000,000	44
20.	H/W Same	473,360,744	301,563,494	171,797,250	36
21.	H/W Simanjiro	184,256,858	117,819,027	66,437,831	36
22.	H/Jiji Tanga	605,050,665	246,003,091	359,047,574	59
	Jumla ndogo	**9,765,523,137**	**6,948,704,803**	**2,816,818,334**	**29**
Fedha za Maendeleo (LGCDG)					
1.	H/Mji Bunda	2,169,122,973	871,101,360	1,298,021,613	60
2.	H/W Mkuranga	793,865,240	593,251,940	200,613,300	25
3.	H/W Nyasa	2,119,459,014	1,378,278,608	741,180,406	35
	Jumla ndogo	**5,082,447,227**	**2,842,631,908**	**2,239,815,319**	**44**
Mradi wa uboreshaji wa Halmashauri za mijini (ULGSP)					
1.	H/Mji Bariadi	9,784,422,022	4,088,461,738	5,695,960,284	58
2.	H/Mji Kibaha	8,247,421,688	2,216,630,597	6,030,791,091	73
3.	H/Mji Korogwe	3,320,799,219	1,027,496,932	2,293,302,287	69
4.	H/M Morogoro	22,885,222,700	9,895,138,425	12,990,084,275	57
5.	H/M Moshi	11,725,670,485	2,283,753,969	9,441,916,516	81

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha Iliyopokelewa (A)	Matumizi Halisi (B)	Salio Ishia	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A
6.	H/M Musoma	11,442,660,628	3,702,204,731	7,740,455,897	68
7.	H/M Shinyanga	14,078,908,231	6,370,994,589	7,707,913,642	55
	Jumla ndogo	**81,485,104,973**	**29,584,680,981**	**51,900,423,992**	**64**
Programu ya Uboreshaji wa Elimu Tanzania (EQUIP)					
1.	H/W Bariadi	579,151,921	388,450,000	190,701,921	33
2.	H/Mji Bariadi	391,516,875	298,914,600	92,602,275	24
3.	H/Mji Bunda	419,401,580	234,622,919	184,778,661	44
4.	H/W Busega	423,488,389	326,056,628	97,431,761	23
5.	H/W Kilwa	640,603,140	474,337,384	166,265,756	26
6.	H/W Kishapu	709,694,189	488,308,739	221,385,450	31
7.	H/W Nachingwea	666,716,820	516,828,349	149,888,471	22
8.	H/W Nsimbo	753,774,458	482,233,892	271,540,566	36
9.	H/W Rorya	490,116,528	472,052,767	18,063,761	4
10.	H/W Ruangwa	544,893,470	429,854,885	115,038,585	21
11.	H/W Serengeti	693,996,029	415,854,076	278,141,953	40
12.	H/M Shinyanga	303,542,599	204,084,599	99,458,000	33
13.	H/W Ushetu	452,234,032	201,168,532	251,065,500	56
14.	H/W Uvinza	487,774,542	292,122,771	195,651,771	40
	Jumla ndogo	**7,556,904,572**	**5,224,890,141**	**2,332,014,431**	**31**
Mfuko wa Kuchochea Maendeleo ya Jimbo (CDCF)					
1.	H/W Arusha	54,396,000	52,396,000	2,000,000	4
2.	H/W Bukoba	82,695,763	70,851,991	11,843,772	14
3.	H/W Hai	107,518,213	65,550,000	41,968,213	39
4.	H/W Hanang'	63,239,747	61,446,000	1,793,747	3
5.	H/Mji Handeni	38,537,400	36,337,400	2,200,000	6
6.	H/W Karagwe	68,768,582	65,449,000	3,319,582	5
7.	H/W Kasulu	76,947,000	71,886,000	5,061,000	7
8.	H/W Kibaha	32,481,000	13,700,000	18,781,000	58
9.	H/W Kyerwa	65,057,000	57,148,382	7,908,618	12
10.	H/W Lushoto	89,951,823	88,466,200	1,485,623	2
11.	H/W Mbarali	68,974,000	66,974,000	2,000,000	3
12.	H/Jiji Mbeya	63,698,000	52,500,000	11,198,000	18
13.	H/W Mbulu	104,193,115	97,349,498	6,843,617	7
14.	H/W Meru	135,380,000	100,986,432	34,393,568	25
15.	H/W Moshi	93,638,000	88,180,240	5,457,760	6
16.	H/W Mpimbwe	42,678,000	0	42,678,000	100
17.	H/W Muheza	51,994,742	44,999,400	6,995,342	13

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha Iliyopokelewa (A)	Matumizi Halisi (B)	Salio Ishia	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A
18.	H/W Nsimbo	59,872,000	27,143,220	32,728,780	55
19.	H/W Pangani	37,338,501	34,125,166	3,213,335	9
20.	H/W Simanjiro	68,450,000	5,500,000	62,950,000	92
21.	H/M Songea	49,303,000	49,178,800	124,200	0
22.	H/W Ushetu	128,440,399	109,703,510	18,736,889	15
	Jumla ndogo	**1,583,552,285**	**1,259,871,239**	**323,681,046**	**20**
Mfuko wa Afya wa Jamii (CHF)					
1.	H/M Mpanda	92,248,530	82,634,230	9,614,300	10
2.	H/W Mpimbwe	54,745,516	23,925,816	30,819,700	56
	Jumla ndogo	**146,994,046**	**106,560,046**	**40,434,000**	**28**
Mfuko wa Elizabeth Glaser Pediatric Aids (EGPAF)					
1.	H/Jiji Arusha	284,450,243	277,115,941	7,334,302	3
2.	H/W Arusha	118,312,444	115,552,465	2,759,979	2
3.	H/W Babati	112,003,651	102,185,468	9,818,183	9
4.	H/W Chemba	105,375,973	91,813,973	13,562,000	13
5.	H/W Karatu	201,906,806	172,637,345	29,269,461	14
6.	H/W Longido	81,347,406	68,066,405	13,281,001	16
7.	H/W Monduli	107,369,125	90,575,728	16,793,397	16
8.	H/M Moshi	101,026,382	91,250,780	9,775,602	10
9.	H/W Rombo	133,826,285	119,738,941	14,087,344	11
10.	H/W Same	110,138,789	95,763,314	14,375,475	13
	Jumla ndogo	**1,355,757,104**	**1,224,700,360**	**131,056,744**	**10**
Mfuko wa Maendeleo ya Sekta ya Afya (HSDG)					
1.	H/W Bukoba	1,500,000,000	1,484,781,902	15,218,098	1
2.	H/W Geita	1,500,000,000	1,210,000,000	290,000,000	19
3.	H/W Longido	1,500,000,000	1,251,591,704	248,408,296	17
4.	H/W Morogoro	1,500,000,000	1,048,582,645	451,417,355	30
5.	H/W Ngorongoro	2,451,000,000	1,965,353,716	485,646,284	20
6.	H/W Rombo	1,500,000,000	1,349,941,101	150,058,899	10
7.	H/W Rorya	1,500,000,000	1,489,788,372	10,211,628	1
8.	H/W Ruangwa	1,500,000,000	1,358,476,854	141,523,146	9
9.	H/W Serengeti	800,000,000	710,597,063	89,402,937	11
10.	H/W Shinyanga	1,500,000,000	1,477,238,130	22,761,870	2
11.	H/W Siha	1,500,000,000	1,319,261,705	180,738,295	12
12.	H/W Simanjiro	1,500,000,000	1,291,175,521	208,824,479	14
Jumla Ndogo		**18,251,000,000**	**15,956,788,713**	**2,294,211,287**	**13**

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha Iliyopokelewa (A)	Matumizi Halisi (B)	Salio Ishia	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A
Miradi Mingine					
1.	H/W Arusha	48,822,600	46,698,552	2,124,048	4
2.	H/W Busokelo	193,153,830	90,227,640	102,926,190	53
3.	H/W Busokelo	260,267,717	221,928,394	38,339,323	15
4.	H/W Chunya	506,350,632	473,457,139	277,507,664	34
5.	H/W Handeni	1,000,000,000	55,294,923	944,705,077	94
6.	H/Mji Handeni	622,706,503	343,410,096	279,296,407	45
7.	H/M Ilala	6,372,893,950	3,727,360,000	2,645,533,950	42
8.	H/Mji Kibaha	265,998,819	123,580,652	142,418,167	54
9.	H/Mji Kibaha	70,904,119	47,271,655	23,632,464	33
10.	H/W Kilombero	810,000,000	702,640,000	107,360,000	13
11.	H/W Kilindi	819,450,844	447,366,681	372,084,163	45
12.	H/W Korogwe	1,003,811,484	970,767,337	33,044,147	3
13.	H/W Lushoto	400,000,000	0	400,000,000	100
14.	H/W Lushoto	70,307,014	66,460,226	3,846,788	5
15.	H/W Maswa	301,920,371	272,298,258	29,622,113	10
16.	H/W Misungwi	1,265,551,924	627,578,047	637,973,877	50
17.	H/W Mbarali	513,053,268	511,790,863	1,262,405	0
18.	H/Mji Mbulu	360,000,000	210,000,000	150,000,000	42
19.	H/W Mkinga	75,390,274	51,749,994	23,640,280	31
20.	H/W Mkuranga	228,455,499	98,881,552	129,573,947	57
21.	H/Jiji Mwanza	511,091,292	277,430,616	233,660,676	46
22.	H/W Msalala	388,582,663	0	388,582,663	100
23.	H/W Nzega	1,147,880,402	386,260,403	761,619,999	66
24.	H/W Ruangwa	2,030,258,015	1,706,562,044	323,695,971	16
25.	H/W Rungwe	187,047,250	185,612,370	1,434,880	1
26.	H/W Rungwe	464,274,153	442,385,513	21,888,640	5
27.	H/W Sengerema	2,145,509,387	1,622,642,713	522,866,674	24
28.	H/W Shinyanga	292,764,845	278,878,105	13,886,740	5
29	H/Jiji Tanga	7,661,569,388	7,547,794,730	113,774,658	1
30.	H/Mji Tunduma	81,228,003	66,928,664	14,299,339	18
31.	H/W Ukerewe	402,388,269	0	402,388,269	100
32.	H/W Urambo	827,553,401	550,045,737	277,507,664	34
Jumla Ndogo		**31,329,185,916**	**22,153,302,904**	**9,420,497,183**	**37**
Jumla Kuu		**156,556,469,260**	**85,302,131,095**	**71,254,338,165**	**46**

Kiambatisho 8-2: Taarifa ya bakaa ya miradi ya maendeleo ambayo haikutumika

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
1.	H/Jiji Arusha	8,958,226,000	8,415,290,000	542,936,000	6
2.	H/W Arusha	4,933,749,592	4,428,116,134	505,633,458	10
3.	H/W Babati	2,077,544,000	1,498,759,000	578,785,000	28
4.	H/Mji Babati	9,269,661,797	5,218,692,751	4,050,969,045	44
5.	H/W Bagamoyo	354,836,196	227,469,833	127,366,363	36
6.	H/W Bahi	3,947,170,981	3,186,465,167	760,705,814	19
7.	H/W Bariadi	3,000,660,000	2,697,396,000	303,264,000	10
8.	H/Mji Bariadi	11,320,274,000	5,446,710,000	5,873,564,000	52
9.	H/W Biharamulo	24,876,847,000	24,473,411,000	403,436,000	2
10.	H/W Buchosa	5,287,639,000	4,504,453,000	783,186,000	15
11.	H/W Buhigwe	3,905,732,000	1,298,838,000	2,606,894,000	67
12.	H/W Bukoba	6,803,539,050	5,841,891,947	961,647,103	14
13.	H/M Bukoba	9,264,106,740	2,416,910,347	6,847,196,393	74
14.	H/W Bukombe	996,948,000	490,757,000	506,191,000	51
15.	H/W Bumbili	422,758,700	397,710,990	25,047,710	6
16.	H/W Bunda	1,870,436,000	1,250,785,000	619,651,000	33
17.	H/Mji Bunda	3,023,372,550	1,675,350,938	1,348,021,612	45
18.	H/W Busega	2,940,116,000	2,680,193,000	259,923,000	9
19.	H/W Busokelo	6,691,606,989	5,135,502,857	1,556,104,132	23
20.	H/W Butiama	1,879,900,612	903,859,936	976,040,675	52
21.	H/W Chalinze	0	2,784,781,936	0	0
22.	H/W Chamwino	3,238,778,392	1,824,196,204	1,414,582,188	44
23.	H/W Chato	7,884,339,309	7,414,503,573	469,835,736	6
24.	H/W Chemba	2,883,509,005	1,736,455,759	1,147,053,245	40
25.	H/W Chunya	1,892,540,348	1,766,606,812	125,933,536	7
26.	es Dar	4,146,089,580	67,089,580	4,079,000,000	98
27.	H/Jiji Dodoma	7,229,122,204	6,190,902,133	1,038,220,071	14
28.	H/W Gairo	3,352,256,177	1,930,577,622	1,421,678,555	42
29.	H/W Geita	325,000,000	325,000,000	0	0

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
30.	H/Mji Geita	16,471,252,985	6,413,070,609	10,058,182,376	61
31.	H/W Hai	496,896,935	263,104,532	233,792,402	47
32.	H/W Hanang'	1,301,045,759	849,438,856	451,606,903	35
33.	H/W Handeni	2,665,921,695	1,101,667,866	1,564,253,829	59
34.	H/Mji Handeni	1,911,656,899	1,734,554,837	177,102,062	9
35.	H/Mji Ifakara	2,657,253,703	771,706,846	1,885,546,857	71
36.	H/W Igunga	2,477,556,712	1,582,820,716	894,735,996	36
37.	H/W Ikungi	1,087,466,000	1,087,466,000	0	
38.	H/M Ilala	15,722,134,470	8,341,053,020	7,381,081,450	47
39.	H/W Ileje	3,372,265,756	2,373,272,190	998,993,566	30
40.	H/M Ilemela	4,205,545,598	3,980,409,208	225,136,391	5
41.	H/W Iramba	6,677,602,809	5,648,074,647	1,029,528,162	15
42.	H/W Iringa	4,622,396,893	3,828,765,804	793,631,089	17
43.	H/M Iringa	8,728,190,956	4,159,944,959	4,568,245,997	52
44.	H/W Itigi	2,988,538,000	2,938,130,000	50,408,000	2
45.	H/W Itilima	4,446,718,720	4,133,056,297	313,662,423	7
46.	H/Mji Kahama	5,791,771,525	4,941,994,062	849,777,463	15
47.	H/W Kakonko	2,629,798,000	915,356,000	1,714,442,000	65
48.	H/W Kalambo	5,704,873,000	5,053,850,000	651,023,000	11
49.	H/W Kaliua	1,620,985,710	1,326,413,547	342,222,833	21
50.	H/W Karagwe	3,910,302,389	3,865,437,880	44,864,509	1
51.	H/W Karatu	5,077,230,525	4,304,829,013	772,401,512	15
52.	H/W Kasulu	3,852,888,000	3,119,325,000	733,563,000	19
53.	H/Mji Kasulu	5,595,849,854	2,946,927,009	2,648,922,845	47
54.	H/W Kibaha	3,897,153,446	2,551,542,209	1,345,611,238	35
55.	H/Mji Kibaha	14,814,335,042	8,081,089,671	6,668,788,732	45
56.	District Kibiti	5,070,534,550	3,043,585,810	2,026,948,740	40
57.	H/W Kibondo	1,737,947,205	1,348,305,643	389,641,562	22
58.	H/M kigamboni	2,903,545,702	1,980,208,528	923,337,174	32
59.	H/W Kigoma	2,693,588,585	1,733,728,552	959,860,033	36
60.	H/M Kigoma/Ujiji	5,520,346,369	5,438,539,311	81,807,058	1
61.	H/W Kilindi	4,268,198,052	3,816,410,565	451,787,487	11
62.	H/W Kilolo	1,885,552,889	1,885,552,889	0	0

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
63.	H/W Kilombero	4,812,693,732	3,893,165,588	812,325,850	17
64.	H/W Kilosa	3,696,914,267	971,556,719	2,525,357,548	68
65.	H/W Kilwa	3,343,526,392	2,286,571,759	1,056,954,633	32
66.	H/M Kinondoni	19,947,997,033	15,952,909,577	3,995,087,456	20
67.	H/W Kisarawe	3,673,741,567	2,493,695,008	1,180,046,559	32
68.	H/W Kishapu	2,078,818,523	1,963,676,220	115,142,303	6
69.	H/W Kiteto	4,526,546,812	4,477,878,796	48,668,016	1
70.	H/W Kondoa	4,028,122,242	2,699,501,798	1,328,620,443	33
71.	H/Mji Kondoa	5,342,396,120	4,343,343,922	999,052,198	19
72.	H/W Kongwa	6,001,372,979	5,329,310,033	672,062,946	11
73.	H/W Korogwe	2,327,585,048	1,797,711,333	529,873,715	23
74.	H/Mji Korogwe	3,295,940,359	1,941,703,245	1,354,237,113	41
75.	H/W Kwimba	2,664,132,110	2,012,777,572	651,354,537	24
76.	H/W Kyela	1,767,376,641	1,673,474,045	93,902,596	5
77.	H/W Kyerwa	4,463,165,595	2,908,521,892	1,554,643,704	35
78.	H/W Lindi	481,831,000	481,831,000	0	0
79.	H/M Lindi	6,530,801,868	4,573,084,795	1,957,717,073	30
80.	H/W Liwale	1,672,148,000	1,218,812,000	453,336,000	27
81.	H/W Longido	3,921,072,000	3,508,712,000	412,360,000	11
82.	H/W Ludewa	4,129,341,119	3,066,732,591	1,062,608,528	26
83.	H/W Lushoto	4,082,958,808	3,019,744,841	1,063,213,967	26
84.	H/W Madaba	4,014,659,627	2,054,043,848	1,960,615,779	49
85.	H/W Mafia	2,907,608,705	1,239,316,293	1,668,292,412	57
86.	H/Mji Mafinga	3,792,662,645	2,639,192,237	1,153,470,408	30
87.	H/W Magu	2,257,195,332	2,250,279,790	6,915,542	0
88.	H/Mji Makambako	6,722,689,779	5,399,854,369	1,322,835,410	20
89.	H/W Makete	2,798,370,231	2,397,433,296	400,936,935	14
90.	H/W Malinyi	5,728,246,170	3,894,636,000	1,833,610,170	32
91.	H/W Manyoni	2,556,243,316	2,106,694,605	449,548,711	18
92.	H/W Masasi	6,807,207,921	6,618,146,356	187,867,395	3
93.	H/Mji Masasi	3,579,998,669	3,016,146,737	563,851,933	16

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
94.	H/W Maswa	6,436,941,278	5,377,381,249	1,059,560,029	16
95.	H/W Mbarali	3,558,942,316	3,295,067,405	263,874,911	7
96.	H/Jiji Mbeya	9,436,997,579	8,037,576,923	1,399,420,656	15
97.	H/W Mbeya	5,812,568,190	4,999,669,392	812,898,798	14
98.	H/W Mbinga	2,861,614,395	1,580,737,084	1,280,877,311	45
99.	H/Mji Mbinga	2,575,975,278	2,092,511,353	483,463,925	19
100	H/W Mbogwe	2,426,685,000	1,649,012,000	777,673,000	32
101	H/W Mbozi	5,783,491,864	5,437,790,147	345,701,717	6
102	H/W Mbulu	2,509,779,657	706,735,145	1,803,044,512	72
103	H/Mji Mbulu	1,958,554,000	1,185,695,000	772,859,000	39
104	H/W Meatu	1,163,972,286	1,102,086,870	61,885,416	5
105	H/W Meru	2,129,902,670	1,769,063,130	360,839,540	17
106	H/W Missenyi	1,422,005,541	692,606,410	729,399,131	51
107	H/W Misungwi	3,029,594,220	2,656,240,197	373,354,023	12
108	H/W Mkalama	3,722,079,000	3,339,631,000	382,448,000	10
109	H/W Mkinga	2,476,698,965	2,428,464,499	48,234,466	2
110	H/W Mkuranga	1,167,513,065	1,167,513,065	0	
111	H/W Mlele	3,388,364,000	2,220,306,000	1,168,058,000	34
112	H/W Momba	3,893,590,217	1,256,805,732	2,636,784,485	68
113	H/W Monduli	2,789,113,847	2,017,751,034	771,362,813	28
114	H/W Morogoro	5,646,866,981	3,667,229,031	1,979,637,950	35
115	H/M Morogoro	29,471,279,322	15,307,054,174	14,164,225,148	48
116	H/W Moshi	1,011,987,976	1,011,987,976	0	0
117	H/M Moshi	16,492,038,224	10,039,295,009	6,452,743,215	39
118	H/W Mpanda	2,545,160,601	1,468,039,535	1,077,121,066	42
119	H/M Mpanda	11,850,477,513	6,516,921,680	5,333,555,833	45
120	H/W Mpimbwe	1,668,769,892	1,667,721,037	1,048,854	0
121	H/W Mpwapwa	3,461,310,127	3,298,207,041	163,103,086	5
122	H/W Msalala	1,761,651,430	1,696,679,799	64,971,631	4
123	H/W Mtwara	4,972,034,573	4,459,422,445	512,612,128	10

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
124	H/M Mtwara	9,176,336,932	8,880,625,394	295,711,538	3
125	H/W Mufindi	3,502,767,824	3,189,300,309	313,467,515	9
126	H/W Muheza	2,268,952,917	2,047,131,333	221,821,585	10
127	H/W Muleba	3,507,375,796	3,491,759,207	15,616,589	0
128	H/W Musoma	4,097,637,066	3,291,530,136	806,106,930	20
129	H/M Musoma	12,924,377,780	4,974,900,748	7,915,414,266	61
130	H/W Mvomero	4,665,547,192	4,097,835,369	567,711,823	12
131	H/W Mwanga	1,915,531,178	1,348,572,516	566,958,663	30
132	H/Jiji Mwanza	10,851,522,733	8,220,170,903	2,631,351,830	24
133	H/W Nachingwea	1,747,085,598	770,796,104	976,289,494	56
134	H/W Namtumbo	6,894,698,030	6,277,378,545	617,319,485	9
135	H/Mji Nanyamba	4,113,178,047	3,270,787,660	842,390,387	20
136	H/W Nanyumbu	2,277,172,168	2,058,242,838	218,929,330	10
137	H/W Newala	3,225,895,696	2,985,191,701	240,703,995	7
138	H/Mji Newala	2,924,179,459	2,521,743,671	402,435,788	14
139	H/W Ngara	1,409,789,099	1,136,328,810	273,460,289	19
140	H/W Ngorongoro	4,895,847,514	3,966,794,644	926,052,870	19
141	H/W Njombe	1,488,700,684	1,354,733,022	133,967,662	9
142	H/Mji Njombe	24,382,887,996	12,374,093,671	12,008,794,325	49
143	H/W Nkasi	4,376,295,000	4,296,915,820	79,379,180	2
144	H/W Nsimbo	2,685,534,809	2,628,067,327	57,467,482	2
145	H/W Nyang'hwale	5,219,928,000	3,886,519,000	1,333,409,000	26
146	H/W Nyasa	5,284,699,377	4,331,034,580	953,664,798	18
147	H/W Nzega	2,420,176,127	2,042,983,080	377,193,047	16
148	H/Mji Nzega	3,975,301,473	2,635,541,242	1,339,760,231	34
149	H/W Pangani	2,685,261,748	1,979,995,603	705,266,145	26
150	H/W Rombo	1,882,927,296	1,762,793,650	120,133,646	6
151	H/W Rorya	2,848,448,455	2,898,312,802	40,533,088	1

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
152	H/W Ruangwa	2,556,891,354	2,457,391,354	99,500,000	4
153	H/W Rufiji	1,348,592,180	948,592,180	400,000,000	30
154	H/W Rungwe	8,575,671,186	7,782,476,947	793,194,239	9
155	H/W Same	1,268,034,375	1,239,125,594	28,908,781	2
156	H/W Sengerema	1,481,851,000	1,446,129,000	35,722,000	2
157	H/W Serengeti	2,052,117,690	1,921,409,060	130,708,630	6
158	H/W Shinyanga	3,665,875,463	3,375,073,336	290,802,127	8
159	H/M Shinyanga	14,788,382,683	7,337,010,984	7,451,371,699	50
160	H/W Siha	445,297,399	223,207,447	222,089,951	50
161	H/W Sikonge	4,642,300,833	3,508,570,490	1,133,730,343	24
162	H/W Simanjiro	3,948,455,200	1,990,754,000	1,952,841,200	49
163	H/W Singida	4,795,225,000	4,431,096,000	364,129,000	8
164	H/M Singida	5,375,982,675	389,988,461	4,985,994,214	93
165	H/W Songea	2,725,588,273	2,500,222,324	225,365,949	8
166	H/M Songea	26,674,991,627	11,995,474,754	14,679,516,873	55
167	H/W Songwe	6,232,900,767	3,901,355,208	2,331,545,559	37
168	H/W Sumbawanga	4,452,380,802	3,416,199,777	1,036,181,025	23
169	H/M Sumbawanga	13,073,032,140	7,928,093,521	5,144,938,619	39
170	H/W Tabora	3,952,572,000	3,596,949,000	355,623,000	9
171	H/M Tabora	14,069,900,047	10,256,793,356	3,813,106,691	27
172	H/W Tandahimba	2,702,736,277	1,950,289,495	752,446,782	28
173	H/Jiji Tanga	13,326,521,953	11,224,171,832	2,102,350,120	16
174	H/W Tarime	753,312,964	544,632,860	208,680,104	28
175	H/Mji Tarime	1,614,709,228	1,596,435,336	18,273,892	1
176	H/M Temeke	21,522,661,271	20,967,753,487	554,907,784	3
177	H/Mji Tunduma	5,374,569,970	4,822,368,511	552,201,459	10
178	H/W Tunduru	2,095,177,325	1,981,044,466	114,132,859	5

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichopokelewa (Sh.) (A)	Kiasi kilichotumika (Sh.) (B)	Bakaa (Sh.)	Bakaa katika Asilimia (A-B)/A%
179	H/M Ubungo	5,799,545,911	2,749,588,911	3,049,957,000	53
180	H/W Ukerewe	2,496,768,079	2,147,746,356	349,021,723	14
181	H/W Ulanga	3,969,104,389	3,117,692,189	1,039,621,206	26
182	H/W Urambo	1,314,874,804	1,076,709,521	238,165,283	18
	H/W Ushetu	5,127,474,154	4,617,548,146	509,930,008	10
183	H/W Uvinza	2,089,687,520	1,360,429,000	729,258,520	35
184	H/W Wanging'ombe	7,941,261,440	6,666,747,572	1,274,513,868	16
Jumla		923,650,715,481	664,353,118,382	259,297,597,099	28

Kiambatisho 8-3: Mapungufu katika utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
1.	H/Jiji Arusha	Ujenzi wa madarasa 4 ya Shule ya Sekondari Olmot wa thamani ya Sh. 76,000,000	Hadi siku ya ukaguzi, mradi huu ulikuwa haujakamilika.
		Ujenzi wa jengo la Maabara katika Shule ya Sekondari Olmot, mradi wa thamani ya Sh. 40,000,000	• Jengo la maabara liko katika hatua za mwisho za ujenzi • Kati ya Sh. 40,000,000 zilizokuwa zimepokelewa kwa ajili ya mradi huu, Sh. 3,483,700 pekee ndizo zilikuwa zimebaki bila kutumika. • Chumba cha maandalizi hakijakamilika. • Uwekaji wa mifumo ya maji na umeme, uwekaji wa madirisha, na gesi bado haujakamilika
		Ujenzi wa jengo la utawala katika Shule ya Sekondari Sinoni wa thamani ya Sh. 70,000, 000	• Ujenzi uko katika hatua za mwisho, • uwekaji wa madirisha na milango ulikuwa haujafanyika. • Ujenzi wa vyoo vya wafanyakazi haujakamilika
		Ujenzi wa jengo la maabara 2 katika Shule ya Sekondari ya Arusha Terrat, wa thamani ya Sh. 80,000,000	Hadi siku ya ukaguzi Ujenzi bado ulikuwa unaendelea.
		Ujenzi wa mradi wa maji wa Olevarakwii katika kata ya Sinoni wa thamani ya Sh. 85,971,496	• Uchimbaji wa Mifereji ya kutolea maji ulikuwa haujakamilika • Kati ya mita 500 za mfereji zilizotakiwa kuchimbwa,mita 300 tu ndizo zilikuwa zimechimbwa na mita 200 zilikuwa hazijachimbwa kabisa • Uchimbaji wa Mifereji ya kutolea maji ulikuwa haujakamilika • Utoaji wa udongo kwenye mifereji ulikuwa haujakamilika
		Ujenzi wa Kituo cha Afya cha Moshono wa thamani ya Sh. 200,000,000	Ujenzi bado unaendelea na kazi ambazo zilikuwa hazijakamilika ni uwekaji wa milango,madirisha,sakafu na upakaji wa rangi
		Ujenzi wa Shule ya Sekondari Moivaro wa	Ujenzi bado unaendelea na kazi ambazo zilikuwa bado hazijakamilika ni • Ujenzi wa chumba cha maandalizi

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
		thamani ya Sh. 80,000,000	• Uwekaji wa mifumo ya maji na umeme
		Kituo cha Afya cha Muriet kinajengwa kwa ruzuku ya Sh. 172,616,430.94 na mapato ya ndani ya Sh. 70,000,000.	Mpaka siku ya kutembelea mradi ulikuwa bado haujakamilika
2.	H/W Arusha	Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa kwenye shule ya msingi musa	• Maombi ya zabuni za mafundi yalipokelewa bila bei ya kunukuu ya kujengea hivyo tathmini ya uteuzi wa fundi wa kujenga ulifanyika bila kuwa na vigezo vya bei • Tathmini ya kumpata fundi mzabuni ilifanywa bila vigezo vya bei kuzingatiwa
		Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa vya shule ya msingi Eunoto	• Maombi ya zabuni ya fundi yalipokelewa na kujadiliwa bila bei nukuzi hivyo kuchaguliwa fundi hakukuzingatia vigezo vya bei; • Tathmini ya kumpata fundi wa kujenga ilifanywa bila vigezo vya bei vya kiushindani; • Madawati 10 @ 58900 yaliyonunuliwa kupitia Hundi Na.00043 ya 13/06/2019 hayakuwekwa namba ya utambulisho. • Madawati 10 @ 58900 yaliyonunuliwa kupitia Hundi Na.00043 ya 13/06/2019 hayakuwekwa namba ya utambulisho
		Ujenzi wa uzio katika shule pacha (Enyuata na Kiranyi) shule za msingi	Kati ya mifuko 50 ya saruji iliyonunuliwa kutoka kwa Mtenga general enterprises na kupokelewa kupitia delivery note 00043.mifuko 35 pekee ndo ilitolewa kwenye stoo.na mifuko 15 iliyobaki haikujulikana ilipo kwani haikuwepo stoo na pia hakuna ushahidi kwamba ilitolewa stoo
		Kukamilisha kwa vyumba viwili vya madarasa katika shule ya msingi Ilkurot.	Mkataba wa ujenzi alipewa mzabuni bwana Longidare L mollel mwenye bei kubwa ya Sh. 2,800,000 na kumuacha mzabuni bwana.Jairas Mollel mwenye bei ndogo ya Sh. 2,300,000
		Ujenzi wa vyumba viwili vya darasa katika shule ya msingi Lemanyata	• Zabuni za mafundi zilipokelewa kujadiliwa na kushindanishwa bila kuonesha bei zao za

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			kiushindani~(nukuu ya bei) ya kujenga darasa • Hakuna kumbukumbu za mazungumzo yaliyofanywa na washindani wote isipokuwa kwa mmoja tu aliyepewa Mkataba. • Wazabuni wa usambazaji wa vifaa walitathminiwa kwa vigezo tofauti tofauti kwa mfano. Tarakwa hardware hakujumuisha bei ya vifaa vya kusambaza katika ombi lake lakini alipewa mkataba wakati Lorima Enterprises alijumuisha bei katika zabuni yake lakini ombi lake lilikataliwa.
		Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa katika Shule ya Msingi ya Olturoto	• Ununuzi wa madawati 20 bila kukaguliwa, pia malipo yalifanyika bila kukatwa kodi ya zuio na kuhifadhiwa • Kukosekana kwa ripoti ya ukaguzi wa Mhandisi • Udhaifu wa Matangazo ya Zabuni; matangazo hayaonyeshi kuwaalika mafundi waashi wa mtaani kuja kuchukua BOQ na ramani za ujenzi kwa ajili ya zabuni ya ujenzi
		Ujenzi wa darasa moja katika Shule ya Sekondari ya Kimnyaki	• Kukosekana kwa Matangazo ya Zabuni ya kuwapata mafundi umeme • Zabuni ilitolewa kwa fundi Michael Maganga isivyostahili kwani alipewa kazi kwa bei kubwa kuliko wenzake waliokuwa wana bei ndogo ,Michael alipewa kwa Sh. 8,164,000 wakati kuna wazabuni waliokuwa wana bei ndogo zaidi yake, pamoja na kushinda kwa Sh. 8,164,000, alipewa mkataba kwa Sh. 7,960,500 • Kukataa zabuni ya chini kulisababisha ongezeko la gharama ya mradi kwa Sh. 466,000 • Zabuni ya kusambaza vifaa vya ujenzi alipewa TARAKWA Hardware kwa bei ya Sh. 7,478 500 wakati mzabuni wa chini kabisa alikuwa Lorima Enterprise ambaye alinukuu Sh. 7,012,500

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			• Udhaifu wa Usimamizi wa stoo, vifaa vingi vilinunuliwa bila kurekodiwa kwenye kitabu cha stoo.
3.	H/W Gairo	Ujenzi wa hospitali ya wilaya wenye thamani ya Sh. 1,500,000,000	Jengo la wodi ya wajawazito, Jengo la X-RAY, jengo la maabara, jengo la OPD, kufulia, ujenzi wa maduka ya dawa na jengo la Utawala Kazi ambazo hazijakamilika • Uwekaji wa sakafu • Ufungaji wa umeme • Uwekaji wa Mfumo wa maji taka • Ujenzi wa Mifereji ya maji taka • kuweka milango • Kuweka Masinki ya maji • Sehemu juu ya Meza ilikuwa haijawekwa marumaru"marble" • Ujenzi wa Tanki la maji machafu • Ujenzi wa Korido ya kuunganisha jengo moja na lingine • Uwekaji wa swichi kuu ya umeme • Uwekaji wa soketi za umeme
		Ujenzi wa vyumba 2 vya madarasa na matundu 6 ya vyoo kwenye Shule ya Msingi Gairo A, kwa gharama ya Sh. 46,600,000	Shughuli ambazo hazijakamilika ni: • Ununuzi wa madawati 30 • Hakuna milango kwenye kila tundu la choo chenye matundu 6 yaliyojengwa • Mlango wa kuingilia jingo la choo haujawekwa
		Ukarabati wa kituo cha afya cha Gairo Kwa kuongeza vyumba vitano kwa gharama ya Sh. 16,634,534	Mradi huu unahusisha ujenzi wa Jengo la maabara, jengo la upasuaji, na jengo la ofisi za watumishi Hadi wakati timu ya ukaguzi inatembelea mradi huu Shughuli ambazo zilikuwa hazijakamilika ni: • Sehemu ya juu ya meza ilikuwa haijawekwa marumaru "mable" • Hakukuwa na dirisha la huduma kwa wauguzi • Hakukuwa na kiyoyozi kwenye chumba cha upasuaji • Hakukuwa na Chumba cha kupumzikia wauguzi • Chumba cha kuhifadhia maiti kilikuwa hakijawekwa majokofu

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
4.	H/Mji Handeni	Ujenzi wa jengo la Halmashauri kwa thamani ya Sh. 3,274,318,704	• Kutokatwa kwa malipo ya awali kiasi cha Sh. 500,000,000" kwenye malipo ya cheti cha ujenzi cha tatu (interim payment certificate 3) • kazi za nyongeza zenye thamani ya Sh. 146,107,400 zililipwa kwa Cheti N o . 3 cha tarehe 5/10/2018 kazi hizi za nyongeza hazikuidhinishwa na mamlaka husika • Malipo ya mkandarasi mjenzi na mkandarasi mshauri yalilipwa kupitia cheti kimoja cha ujenzi (interim payment certificate). • Hakukuwa na saini wala maoni ya kiataalamu kwenye kitabu cha wageni katika eneo la mradi , hivyo kuashiria kwamba meneja wa wakala wa majengo Tanzania hakuwa anatembelea kwenye mradi kwa muda wa zaidi miezi 5 kuanzia tarehe 21/02/2-019 hadi tarehe 07.08.2019 • Mshauri wa mradi hakufanya kazi ya ushauri wa umeme kwani wakaguzi waliweza kubaini kwamba ushauri wa masuala ya umeme kwenye mradi ulikuwa unafanywa na mhandisi wa umeme wa Wakala wa majengo Tanzaia Mhandisi Nicholausi Luhasile tarehe 24.09.2018 kama inavyoonekana kwenye kitabu cha site cha wageni na wataalamu (ukurasa 7). • Kuna kuchelewa kukamilisha kwa mradi kwani kwa mujibu wa mkataba ilipaswa mradi uwe umekamilika tangu tarehe 13 Julai, 2019 wakati hadi wakati wa ukaguzi uliofanywa tarehe 07.08.2019 mradi ulikuwa bado haujakamilika.
5.	H/W Ileje	Ujenzi wa Kituo cha Afya cha Lubanda wenye Thamani ya Sh. 128,487,950	kituo kimekamilika kwa asilimimia 98, lakini vifaa vya umeme na matibabu bado havijawekwa. Zaidi ya hayo, sakafu ya chumba cha operesheni imeharibika kutokana na mafundi kutumia vifaa vyenye material ya "epoxy".

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
6.	H/W Kalambo	Ujenzi wa Hospitali ya Halmashauri ya Wilaya yenye thamani ya Sh. 1,500,000,000	• Mabati yamewekwa kwa kiwango kidogo • Kuna viashiria kuwa Mbao zilizotumika kuezekea hazikupakwa dawa ya kuuwa wadudu kwani nyingi zilionekana kuwa chini ya kiwango,hii yaweza kuwa ilisabanishwa na kulipa gharama ya kupaka dawa kabla ya zoezi la kupaka kinyume na sheria • Ubora duni wa siringibodi kwenye jengo la utawala haswa katika chumba cha mkutano • Kutokuwekwa kwa madirisha manne(4) kwenye jengo la uzazi kama inavyoonyeshwa kwenye BoQ ya jengo • Nguzo ya kwenye jengo la afya la hospital lilikuwa limepunguzwa kutoka cm 45 mpaka cm 20 na hivyo kupelekea nguzo kuvunjika
7.	H/W Longido	Ujenzi wa Kituo cha Utalii huko Engikaret SH. 29,645,600	• maru maru za ukutani zimewekwa chini ya kiwango • hakuna ushahidi wa manunzi ya mbao za bodi 1 x 8 " zilizonunuliwa • Hakuna ushahidi wa manunuzi ya mbao za 2 x 4 zilizonunuliwa kwa ajili ya uwekaji wa singibodi.
8.	H/W Mafia	Ujenzi wa vyumba vya madarasa matatu katika Shule ya Sekondari ya Kilindoni vyenye thamani ya Sh. 37,500,000	Madarasa 3 yaliyojengwa hayana ‘ceiling board’
9.	H/W Malinyi	Kukamilisha ujenzi wa madarasa katika Shule ya msingi mwembeni na shule ya sekondari usangule jumla ya gharama za ujenzi ni Sh. 440,700,000	• Kiasi cha Sh. 12,500,000 zilibaki tu hazikutumika katika shule ya msingi mwembeni. • Shule ya msingi mwembeni ilipaswa kujengwa upya na wala si kukarabatiwa **Shule ya Sekondari Usangule** • Sakafu ya vyumba vya madarasa matatu katika sekondari ya Usangule imeweka nyufa ambazo zinahitaji kurekebishwa kabla ya matumizi ya vyumba vya madarasa. • Hakuna upatikanaji wa maji katika shule ya upili ya Usangule na kwa

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			hivyo vyoo nane (8) vilivyojengwa havitatumika kwa sababu ya kutokuwepo kwa maji shuleni hapo. • Kutokununuliwa kwa madawati 60 kwa ajili ya madarasa 4 katika shule za Itete, Makugira na Shule ya Msingi ya Sofi Majiji. • Ubora hafifu wa milango miwili katika Shule ya msingi itete na hivyo kuna haja ya kubadilishwa. • Kutokamilika kwa ujenzi wa ubao wa kusomea,upakaji wa rangi wa madarasa 2 mawili ulikuwa umeshakamilika
10.	H/W Mbarali	Ujenzi wa hospitali ya Wilaya ya Halmashauri ya mbarali na Kituo cha Afya cha Utengule Usangu v yenye thamani ya Sh. 1,488,879,763	Kati ya Kazi 6 zifuatazo zilikuwa hazijakamilika • Dari ya PVC, gata, soketi na switch kuu ya umeme, mfumo wa maji, milango, dari ya gypsum, kupakwa rangi, uwekaji wa alumimium katika madirisha ya jengo la uzazi. • Jengo la operesheni limekamilika lakini halitumiki kwa sababu ya kutokuwepo kwa jenereta • Nyumba ya kuhifadhi maiti imekamilika lakini haitumiki kwa sababu ya kutokuwepo kwa jokofu • Jengo la OPD halijakamilika kwa kazi zifuatazo (ripu & upakaji wa rangi,marumaru , milango na madirisha ya aluminium , kuweka umeme, mfumo wa maji, ceiling board)
		Kukamilisha ujenzi wa darasa moja katika Shule ya Msingi Malamba lenye thamani ya Sh. 12,500,000	Darasa Halijatumika kwa sababu ya ujenzi wa chini ya kiwango katika maeneo ya koridoni. Ukaguzi zaidi ulibaini kuwa malipo kamili yaliyotolewa kwa mkandarasi (Fundi Mwashi) kupitia PV No.2019-000046, CHQ NO.054487 ya Sh. 3,050,000 kabla ya kumaliza kazi. Malipo ya awali yaliyotolewa kupitia PV No.2019-000049, CHQ NO.054490 ya SH. 1,050,000 lakini madawati 15 hadi wakati wa ukaguzi yalikuwa hayajapokelewa
		Ukamilishaji wa vyumba vitano vya madarasa katika shule	• Vyumba vilikuwa havijaanza kutumika kwani mhandisi wa halmashauri alikuwa hajaidhinisha kuvipokea.

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
		ya Sekondariya Mshika mano vyenye thamani ya Sh. 62,500,000	• Ubora hafifu wa sakafu katika vyumba vyote vya madarasa • Pia pamoja na malipo kamili yaliyotolewa kwa mkandarasi hakukuwa na fedha ya zuio kwa ajili ya kureebisha mapungufu yaliyojitokeza kwenye mradi kabla ya mradi kukamilika. • Oscar J. Kalinga alilipa Sh. 8,000,000 bila kuwa na ripoti za ukaguzi
11.	H/Mji Mbinga	Kukamilisha ujenzi wa vyumba 7 vya madarasa katika Shule ya Sekondari ya Mateka	Utembeleaji wa mradi ulionesha kuwa vyumba vyote vya madarasa saba vilimalizika isipokuwa kulikuwa na mapungufu yafuatayo: - • Dirisha za glasi za aluminium ziliwekwa bila grill • Vyoo vya walimu na wanafunzi vilikuwa havijakamilika • Shule haijasajiliwa kwa hivyo haistahiki kupokea wanafunzi waliochaguliwa • Hakuna fanicha kama meza za waalimu, viti, kabati na madawati ya wanafunzi • Hakuna jengo lililojengwa mahsusi kwa maabara ya shule
		Ununuzi wa Mashine ya kupulizia dawa Shambani kwenye shamba darasa la Mitenga	• Mashine ya kupulizia kahawa dawa ilinunuliwa na kusimikwa • Hakuna makubaliano yaliyosainiwa kati ya Halmashauri na kikundi cha Shule cha Mitenga makubaliano ambayo yatasimamia mwenendo wa shughuli kati ya Halmashauri na kikundi.
		Ukamilishaji wa kwa Kituo cha Afya cha Kalembo	• Kutokukamilika kwa paa la jengo la sutile • Mashine ya kufulia nguo iliyopokelewa kwa issue vocha namba .6408429 tarehe 13/03/2019 ilikuwa bado haitumiki wa muda wa miezi 7 kwa sababu kituo cha afya hakina jengo la kuiweka mashine hiyo • Kabati la mochwari linayogharimu SH. 29m lililotolewa kwa Kituo cha Afya cha Kalembo mnamo 12/06/2019 kutoka MSD Kupitia sales invoice NambariNo6453617 bado halijatumika. Tuliarifiwa kabati hili

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			halijawekwa kwenye mochwari wa sababu hakuna nafasi ya kutosha.
12.	H/W Mbeya	Ujenzi wa majengo saba (7): yaani Idara ya Wagonjwa wa nje (OPD), Maabara, wadi ya uzazi, X-Ray, duka la dawa, Utawala na kufulia. Jengo la utawala katika Hospitali ya Inyala ujenzi huu una thamani ya Sh. 1,500,000,000	Shughuli ambazo zilikuwa hazijakamilika ni: kupaka Rangi, kufunga vifaa vya usafi,Njia za kutembelea, Nyumba ya generata, Umeme, Mfumo wa maji na mifereji ya maji,Visima vya maji na Vifaa vya matibabu
		Ukamilishaji wa vyumba viwili vya madarasa katika Shule ya Sekondari ya Imezu 25,000,000	Kazi ambazo zilikuwa hazijakamilika ni • Upakaji rangi • Uwekaji wa Samani na • Uwekaji wa madirisha
		Ukamilishaji wa madarasa mawili katika Shule ya Msingi ya Hatweo wenye kugharimu Sh. 25,000,000	Kazi ambazo hazijakamilika • Uwekaji wa Samani • Uwekaji wa madirisha • Uwekaji wa sakafu
		Ujenzi wa Kituo cha Afya cha Ilembo wenye thamani ya Sh. 400,000,000	• Jengo la kufulia halijakamilika • Mochwari bado haijakamilika
13.	H/W Mpanda	Ujenzi wa Mishamo Kituo cha Afya cha Sh. 400,000,000	Uvujaji wa Bomba la maji la chini ya ardhi katika wodi ya wazazi na kwenye korido
14.	H/M Mpanda	Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa na ofisi 2 za wafanyikazi katika shule ya msingi Katavi vyenye thamani ya Sh. 15,000,000	• Majengo hayajakamilika. • Usanifu wa Ceiling board • Ujenzi wa tiles haukufanywa
		Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa na ofisi ya wafanyakazi katika shule ya msingi Nsemulwa vyenye thamani ya Sh. 10,000,000	• Majengo hayajakamilika. • Madirisha manne ya alumininium na marumaru zinazofaa zilikuwa bado hazijakamilika.

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
		Ukarabati wa wodi ya wajawazito katika zahanati ya Kakese yenye thamani ya Sh. 10,000,000	• Ujenzi wa majengo bado ulikuwa unaendelea. • Uunganishaji wa umeme • mfumo wa maji, • ununuzi wa vifaa vya milango na madirisha ya aluminium hayakukamilika
15.	H/Jiji Mwanza	Ujenzi wa vyumba vya madarasa mawili na choo kimoja katika Shule ya Msingi ya Igoma "C" Sh. 46,600,000	• Hatukuweza kuthibitisha dawati zilizopokelewa • Vyoo (8) havijakamilika. • Hatukupewa hati namba LI / HRDIGOMA C / 27 ambayo ilitoa mifuko 84 ya saruji kutoka stoo mifuko hii ina thamani thamani ya Sh. 1,572,500
16.	H/W Pangani	Ujenzi wa Ofisi ya Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Pangani wenye thamani ya Sh. 1,019,930,484	• Kuchelewa kukamilishwa kwa mradi. • Vyumba vya ofisi havijagawanywa kwenye vyumba vidogo vidogo kwa hivyo kuathiri faragha ya wafanyakazi. • kabati za jikoni zimetengenezwa kwa mbao laini badala ya mbao ngumu • Ukosefu wa jenereta inayofaa kama chanzo mbadala cha kuwezesha umeme jengo la Halmashauri kunaweza kukwamisha kuendelea kwa shughuli za Halmashauri wakati wa kukatwa kwa umeme. • Moja ya ofisi kwenye ghorofa ya pili pamoja na chumba cha chakula kwenye ghorofa ya chini hakijakamilika pia njia maalum ya kupitia watu wenye ulemavu • Tanki la maji lilikuwa bado linajengwa Na hivyo jengo Hilo halijaunganishwa Na chanzo cha maji na kwa hivyo hakuna mtiririko wa maji katika jengo lote. • Jengo la Halmashauri limetumika bila kupata cheti cha kumaliza ujenzi na kwa hivyo kuna uwezekano ya kasoro na madhara yanayoweza kutokea kwenye jengo hilo.
		Ujenzi wa kituo cha afya cha Mkalamo kinachofadhiliwa na Benki ya Dunia Sh. 400,000,000	• Ujenzi wa jengo la idara ya nje (OPD) badala ya mochwari bila kibali kutoka kwa Wizara inayohusika • Ujenzi usio kamilika wa idara ya nje (OPD), ziara ya wenye mradi

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			iliyofanyika tarehe 24 Oktoba, 2019 katika Kituo cha Afya cha Mkalamo ilibaini kuwa ujenzi umekoma kwa sababu ya ukosefu wa fedha • Uwezekano wa uchakavu wa mbao za kuezekea kwani jengo limekaa muda mrefu bila kuezekwa.
17.	H/W Rombo	Ujenzi wa darasa moja katika shule ya msingi ya Kahe	Mradi ulikamilishwa na kuwekwa kwa matumizi yaliyokusudiwa. Lakini, mnamo Januari, 2020 kulikuwa na pesa kiasi cha Sh. 930,850 isiyotumiwa katika akaunti ya benki ya shule kwa kutekeleza shughuli za kuweka umeme na ununuzi wa fanicha.
		Ujenzi wa darasa moja katika shule ya msingi Njamta Sh. 12,500,000	• Kujengwa kwa darasa moja kumekamilika na kutumika wakati darasa jingine halijakamilika kwa shughuli kama vile uwezekaji,kazi za sakafu,kupiga ripu na upakaji wa rangi • Vifaa vya ujenzi vilivyonunuliwa Kwa kutumia pesa zilizopokelewa kwa kutumika kwenye kwa mradi lakini vilihifadhiwa kwenye stoo na havikutumika. • Vifaa vya ujenzi vilijumuisha mlango mmoja na vipande 45 vya mbao 2 'x 2' na futi 14 kila moja. Thamani ya vifaa hivi haikuweza kupatiakana wakati wa ukaguzi
		Ujenzi wa darasa moja katika shule ya msingi Kitirima na ofisi ya mwalimu vyenye thamani ya Sh. 12,500,000	Ujenzi wa vyumba vya madarasa mawili na ofisi ya mwalimu mmoja vilikamilishwa na kutumika kwa madhumuni yaliyokusudiwa. Lakini, Januari, 2020, kulikuwa na salio la Sh. 1,648,358 isiyotumiwa ya katika akaunti ya benki ya shule, fedha hizi zilikuwa zimetengwa kwa kutekeleza shughuli za kuweka umeme.
		Ujenzi wa vyumba viwili vya madarasa kwa shule ya msingi Mterini vyenye thamani ya Sh.12,500,000	• Kujengwa Kwa darasa moja kumalizika na kutumika Kwa malengo yaliyokusudiwa. Lakini, stoo na darasa lingine vilikuwa havijakamilika. • Baadhi ya ununuzi wa vifaa vya ujenzi ambao thamani yake haikuweza kupatikana wakati wa ukaguzi vilinunuliwa na kuhifadhiwa kwenye

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			stoo pamoja na mifuko mitatu ya saruji na vifaa tofauti tofauti vya upakaji rangi lakini thamani yake haikuweza upatikana
18.	H/W Serengeti	Ukamilishaji wa vyumba vya madarasa na nyumba za walimu vyenye thamani ya Sh. 16,162,000	• Gatta zenye thamani ya Sh. 402,000 hazikufungwa Kama inavyoonyeshwa kwenye BOQ. • marumaru zenye thamani ya Sh. 2,700,000 hazikuwekwa kama inavyoonyeshwa kwenye BOQ • Madirisha ya aluminium yenye thamani ya Sh. 3,500,000 hayakufungwa kama inavyoonekana kwenye BOQ. • Mlango (pamoja na shutter za juu za mkongo,) zenye thamani ya SH. 810,000 havikuwekwa kama inavyoonekana kwenye kwenye BOQ. • Dirisha za aluminium zenye thamani ya Sh. 3,500,000 hazikuwekwa kama ilivyo kwenye BOQ
19.	H/W Simanjiro	Ujenzi wa Hospitali ya Wilaya huko Narosoito yenye thamani ya Sh. 1,500,000,000	Kutokukamilika kwa jengo la OPD na kutokamilika kwa jengo la Maabara,
20.	H/W Sumbawanga	Ujenzi wa Hospitali ya Halmashauri ya Wilaya Mtowisa Sh. 1,500,000,000	• Milango ya chini ya ubora iliwekwa katika baadhi ya majengo • Kuanza kuharibika kwa Ceiling board. • Majengo ya ujenzi yanayoendelea kwa Hospitali ya Halmashauri ya Wilaya kutumiwa na mafundi waashi kwa kupikia • Hakuna rekodi ya kutosha ya kuonesha vifaa vilivyowasilishwa, pia Halmashauri inatunza kitabu cha stoo ambacho hakiboreshwi vizuri, kwa hivyo tulishindwa kupata idadi ya vifaa vya ujenzi vilivyopokelewa na kutumika, wakati wa ya ujenzi.
21.	H/M Sumbawanga	Ujenzi wa Kituo cha Afya cha Katumba Azimio Sh . 400,000,000	Hadi wakati wa ziara ya wakaguzi kutembelea mradi tarehe 13 Novemba, 2019, kazi za ujenzi zilikuwa hazijamalizika katika maeneo yafuatayo. • Mfumo wa Maji ulikuwa bado haujawekwa pia masinki ya vyoo bado

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Mambo waliyoyaona wakaguzi kwenye Mradi Husika
			yalikuwa hayajafungwa katika maeneo mengi. • Ubora hafifu wa milango ya chumba cha upasuaji • Kazi ya kuweka sakafu katika barabara za kutembelea bado zilikuwa hazijakamilika. • Jengo la mochwari lilikuwa katika hatua ya kupigwa ripu • Jumla ya pesa iliyotumika hadi leo haikuweza kupatikani kwa sababu ya usimamizi duni wa mradi.
22.	H/W Tunduru	Ujenzi wa Kituo cha Afya cha Mchoteka Sh. 400,000,000	• Mfumo wa maji haujakamilika • Makomeo kwenye milango yalikuwa hayajawekwa • Vioo vya kwenye milango vilikuwa havijawekwa • Uwekaji wa aluminium kwenye madirisha ulikuwa bado haujawekwa • Upakaji wa rangi ulikuwa bado haujafanyika • Marumaru katika baadhi ya vyumba na vyoo havikumalizika • Ujenzi wa vifaa vya kuchomekea taka.
		Ujenzi wa Hosteli 1 huko Masonya Sec. Shule (inayofadhiliwa na TEA) yenye thamani ya Sh. 75,000,000	Mradi ulikuwa katika hatua ya awali, wakati kazi zingine za kjenga ukuta na kumaliza zilikuwa hazijakamilika
		Ujenzi wa stand kubwa ya maLori yenye thamani ya Sh. 34,245,207	• Ujenzi wa muundo wa choo haukukamilika • ujenzi wa maduka bado haujakamilika • kusambaza udongo kuwa level sawa eneo la mradi

Kiambatisho 8-4: Orodha ya Halmashauri zenye miradi ambayo haikutekelezwa

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
a) Miradi ambayo haikutekelezwa kwa kutokuletewa fedha				
1.	H/W Arusha	Miradi ya Maendeleo iiyopangwa kutekelezwa kwa fedha za Mapato ya ndani	Mapato ya ndani	713,390,000
2.	H/W Babati	Kukamilisha machinjio ya Endanoga-Gallapo	DADPS	60,000,000
		Ukamilishaji wa Ghala la Kata	DADPS	75,000,000
		Ukamilishaji wa Jengo la Mama na Mtoto	CDG	80,000,000
		Ukamilishaji wa Soko Vilima vitatu.	TASAF	40,000,000
3.	H/Mji Geita	Miradi mbalimbali inayotekelezwa kwa Ruzuku ya LGCDG na Mapato ya ndani	LGCDG	2,227,899,062
4.	H/W Hai	Ukamilishaji wa Miradi mbalimbali ipatayo 41	Haijaoneshwa	3,956,497,298
5.		Ujenzi wa hospitali ya Wilaya	HSDG	1,500,000,000
6.	H/W Lindi	Ujenzi wa wa majengo saba (7) hospitali ya Wilaya	HSDG	1,500,000,000
7.	H/W Malinyi	Ujenzi wa Miradi ipatayo 91		2,031,565,668
8.	H/W Moshi	Ujenzi wa Jengo la utawala, Mkurugenzi na Nyumba tano za Wakuu wa Idara.	LGCDG	3,931,610,108
9.	H/W Mpanda	Utekelezaji wa miradi mbalimbali katika halmashauri ya manispaa ya Mpanda.	Mapato ya Ndani	406,080,000
10.	H/M Mpanda	Utekelezaji wa miradi mbalimbali katika halmashauri ya Wilaya ya Mpimbwe.	Washirika wa Maendeleo	673,280,000
11.	H/W Mpimbwe	Ujenzi wa Makao Makuu ya Wilaya	LGCDG	900,000,000
12.	H/W Msalala	Ujenzi wa Miradi 29	DADPS, LGCDG na	733,532,407

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
			Mapato ya Ndani	
13.	H/W Muheza	Ujenzi wa Miradi 32		1,229,370,774
14.	H/W Mwanga	Ukamilishaji wa majengo ya maabara katika shule za Sekondari za Chief Ntinginya, Bulunde, Nzega na Miguwa.	Mapato ya Ndani	57,916,560
		Ujenzi wa Mnada wa nyama wa Ushirika	LGCDG	24,000,000
		Ukamilishaji wa zahanati ya Silimuka katika Kata ya Itilo	LGCDG	30,000,000
		Ukamilishaji wa zahanati ya Ijanija katika Kata ya Ijanija.	Mapato ya Ndani	45,000,000
		Ukamilishaji wa zahanati ya Idudumo katika Kata ya Mwanzoli.	Mapato ya Ndani	69,000,000
		Ukamilishaji wa Madarasa Mawili katika shule ya Sekondari ya Nzega ndogo.	Mapato ya Ndani	60,000,000
		Ukamilishaji wa darasa katika shule ya Sekondari ya Miguwa katika Kata ya Miguwa.	Mapato ya Ndani	10,000,000
		Ukamilishaji wa Nyumba 4 za walimu katika shule za msingi za Butandula (1), Silimuka (1), Mwanyagula (1) na Kitengwe (1).	LGCDG	60,580,200
15.	H/W Rombo	Ujenzi wa jingo la utawala katika halmashauri ya Wilaya ya Rombo.	Ruzuku ya Serikali Kuu	652,000,000
		Ujenzi wa soko la Mazao la Holili lilipo katika Kata ya Holili.	Haijaoneshwa	45,836,000
		Ujenzi wa ofisi ya Kero	Haijaoneshwa	79,000,000
		Ujenzi wa Nyumba ya msaidizi eneo la Mkuu	Haijaoneshwa	41,000,000
16.		Ujenzi wa Zahanati ya Mwenge	HSDG	211,912,500

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
	H/W Sikonge	Ujenzi nyumba ya Watumishi ya Mtumishi katika Zahanati ya Kisanga.	HSDG	19,376,000
		Ujenzi wa Bweni la shule ya Sekondari ya Mole.	Mapato ya ndani	40,852,000
		Ujenzi wa Nyumba ya Mwalimu katika shule ya Sekondari ya Tutuo.	LGCDG	27,810,362
		Ujenzi wa Nyumba ya Mwalimu katika shule ya Sekondari ya Pangale.	LGCDG	29,527,000
		Ujenzi wa Nyumba ya Mwalimu katika shule ya Sekondari ya Kiwere.	Mapato ya ndani	25,219,400
17.	H/M Tabora	Ujenzi wa Jengo la Ghorofa nne katika Manispaa ya Tabora.	LGCDG	2,186,600,410
18.	H/W Urambo	Ukamilishaji wodi ya wanawake katika Hospitali Wilaya.	LGCDG	125,000,000
		Ujenzi wa Maabara tatu katika shule ya Sekondari ya Uyogo.	Mapato ya ndani	45,881,172
		Ujenzi wa Zahanati katika kijiji Imalamakoye	HSDG	32,000,000
19.	H/W Ushetu	Ujenzi wa hospitali ya Wilaya	HSDG	718,670,385
Jumla Ndogo				**24,695,407,306**
b) Miradi ambayo haikutekelezwa licha ya kupokea fedha				
1.	H/W Arusha	Ujenzi wa Soko katika kijiji cha Naurei	Mapato ya ndani	11,600,000
2.	H/M Ilemela	Ujenzi wa Bwalo la chakula, madarasa manne na Maabara huko Sangabuye.	P4R	230,000,000
3.	H/M Karatu	Ujenzi wa kituo cha Afya cha Endabash.	Ruzuku	53,177,137
		Ujenzi wa Zahanati ya Ng'aibara	Ruzuku	154,208,896
4.	H/Mji Mafinga	Ukamilishaji wa madarasa katika shule za msingi Makalala na Nyamalala.	EP4R	137,500,000

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
5.	H/W Manyoni	Ujenzi wa Mabweni katika ya Sekondari Kinangali.	LGCDG	137,843,000
6.	H/W Mbinga	Ukarabatio wa majengo ya Ushauri Nasaha (CTC) Amani Makoro, Mpapa na Mapera	Mfuko wa Program ya Walter Reed	49,328,510
		Ununuzi wa kompyuta mpakato 46 kwa ajili ya PMTCT katika vituo vya afya 46.	Mfuko wa Program ya Walter Reed	47,700,000
		Ukamilishaji wa Maboma na madarasa mawili katika shule ya sekondari ya Litembo.	Ruzuku ya Serikali Kuu	25,000,000
		Ukarabati wa stoo ya Madawa	Mfuko wa Program ya Walter Reed	10,859,000
7.	H/W Moshi	Ukarabati wa soko la Kahe	Mapato ya Ndani	20,000,000
8.	H/W Mpimbwe	Ujenzi wa Bweni katika shule ya Sekondari ya Mizengo Pinda.	TEA	150,000,000
9.	H/W Musoma	Ujenzi wa Josho katika kijiji cha Mayani	Mapato ya Ndani	15,000,000
10.	H/W Mwanga	Ukamilishaji wa maabara katika shule ya sekondari ya Kamwala.	Mengineyo	36,000,000
11.	H/W Nyasa	Ukarabati wa Kituo Cha Afya Kihangara	HSDG	154,209,081
12.	H/W Tarime	Ujenzi wa Mnada katika Kata ya Nyamongo	Mapato ya Ndani	40,000,000
Jumla ndogo				**1,272,425,624**
Jumla Kuu				**25,967,832,930**

Kiambatisho 8-5: Orodha ya Halmashauri zenye Miradi ambayo haijakamilika

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
a) Miradi ambayo haijakamilika na ujenzi wake unaendelea			
1.	H/W Arusha	Ujenzi wa darasa moja katika shule ya msingi Mringa na ujenzi wa uzio katika shule pacha za msingi za Enyuata na Kiranyi.	11,000,000
		Ujenzi wa Maabara katika shule ya sekondari Oltrumet.	11,000,000
		Ujenzi wa Madarasa mawili katika shule za msingi Lemanyata na Ikonere	25,000,000
		Ujenzi wa choo katika shule za msingi Ngires na Selian	11,396,000
		Ujenzi wa madarasa matatu katika shule ya sekondari Ilkiding'a na ofisi ya kijiji cha Osunyai na ofisi ya kata ya Olorien na vyoo katika shule ya msingi Selian.	26,000,000
2.	H/W Karatu	Ujenzi wa zahanati ya Shangit na darasa moja katika shule ya sekondari Orboshan	35,000,000
3.	H/W Monduli	Ukamilishaji miradi katika shule saba za msingi kwa fedha za P4R	87,500,000
4.	H/W Ngorongoro	Ujenzi wa madarasa matatu katika sekondari ya Arash	60,000,000
5.	H/W Chalinze	Ujenzi wa madarasa sita na vyoo 10 katika shule ya sekondari Pera.	132,000,000
6.	H/W Kisarawe	Ujenzi wa shule za sekondari za Mzenga na Vikumbura	300,000,000
		Ujenzi wa Zahanati ya Kwala	154,000,000
		Ujenzi wa madarasa shule za msingi Kitonga Chole na Kisangile	60,000,000
7.	H/W Mafia	Ujenzi wa Zahanati ya Mlongo	80,329,256
		Ujenzi wa Bweni katika shule ya sekondari ya Kitimondo	75,000,000
8.	H/W Rufiji	Ujenzi wa kituo cha afya Mloka.	400,000,000
9.	H/Jiji Dar es Salaam	Ujenzi wa viwanda vidogovidogo, Mgahawa, maduka, vyoo na uzio.	354,821,090
10.	H/W Chato	Ujenzi wa kituo cha afya Bwina.	500,000,000

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
		Ujenzi wa miundombinu ya shule kupitia fedha za P4R	525,000,000
11.	H/W Geita	Ujenzi wa hopitali ya wilaya katika kijiji cha Nzera	1,500,000,000
		Ujenzi wa miundombinu ya shule ya sekondari ya Bugando	190,000,000
12.	H/W Nyang'hwale	Ujenzi wa kituo cha afya Kharumwa	120,432,400
		Ujenzi wa hopitali ya Wilaya ya Nyang'hwale na miundombinu ya shule	1,548,376,983
13.	H/W Iringa	Ujenzi Bwalo la chakula katika shule za sekondari Isimila na Isimani	200,000,000
14.	H/W Mufindi	Ujenzi wa hospitali ya Wilaya Igowole	1,500,000,000
15.	H/W Biharamulo	Ujenzi wa Mabweni shule ya sekondari Nyantakala	210,000,000
16.	H/M Bukoba	Ujenzi wa miundombinu katika kituo cha afya Zamzam	400,000,000
17.	H/W Kyerwa	Ujenzi wa miundombinu katika kituo cha afya Kamuli	400,000,000
18.	H/W Missenyi	Ujenzi wa shule ya sekondari ya Mabale	25,000,000
19.	H/W Mpanda	Ujenzi wa Jengo la utawala na wodi ya wazazi katika Hospitali ya Wilaya ya Tanganyika.	1,500,000,000
20.	H/M Mpanda	Ujenzi wa wodi ya wazazi katika Zahanati ya Kakese, madarasa mawili na nyumba moja ya mtumishi katika shule za msingi Nsemulwa na Katavi.	35,000,000
21.	H/W Mpimbwe	Ujenzi wa bweni na bwalo la chakula katika shule za sekondari za Mbede na Usevya.	299,553,375
		Ujenzi wa hopitali ya wilaya ya Mpimbwe.	1,500,000,000
		Ujenzi wa nyumba ya mwalimu katika shule ya msingi Kilida.	50,000,000
22.	H/W Hai	Ujenzi wa maabara katika shule ya sekondari Tambarare na shule ya sekondari Lemira.	13,800,000
		Ujenzi wa madarasa katika shule ya msingi Chekereni.	25,000,000
23.	H/W Moshi	Ujenzi wa vyoo katika vijiji vya Mikocheni na Kirungu	12,307,968

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
24.	H/W Rombo	Ujenzi wa hospitali ya Wilaya ya Rombo.	1,500,000,000
25.	H/W Mwanga	Ujenzi wa kituo cha afya Kisangara	400,000,000
26.	H/W Ruangwa	Ujenzi wa ghala ikiwa ni mradi wa kimkakati	5,762,270,990
		Ujenzi wa nyumba nne za walimu katika shule ya sekondari Matambarale	39,710,240
27.	H/Mji Babati	Ujenzi wa Mabweni mawili katika shule ya sekondari Nakwa	26,660,000
28.	H/W Hanang'	Ujenzi wa kituo cha afya Hirbadaw	400,000,000
29.	H/W Kiteto	Ujenzi wa madarasa mawili katika shule ya sekondari Kibaya	40,000,000
30.	H/W Mbulu	Ujenzi wa hospitali ya wilaya katika kata ya Dongobesh	1,500,000,000
31.	H/W Simanjiro	Ujenzi wa ofisi za Halmashauri ya Wilaya Simanjiro	5,233,099,800
32.	H/W Bunda	Ujenzi wa madarasa na vyoo katika shule za msingi Nyamitwebili, Kabirizi, Mchigondo, Kasuguti, Haruzale, Bunere, Ibwagalilo, Busore, Nyabuzume na shule ya sekondari Esperanto.	285,725,732
		Ujenzi wa hospitali ya Wilaya Bukima na vituo vitatu vya afya	1,500,000,000
		Ujenzi wa majengo ya Hospitali katika vituo vya afya Mugeta, Kasahunga na Kisorya	1,200,000,000
33.	H/W Musoma	Ujenzi wa hospitali ya wilaya katika kata ya Kwikonero Suguti	1,500,000,000
34.	H/W Tarime	Ujenzi wa madarasa mawili na bwalo la chakula	140,000,000
35.	H/W Busokelo	Ujenzi wa ofisi za Halmashauri ya Wilaya Busokelo	1,500,000,000
		Ujenzi na ukamilishaji wa madarasa nane katika shule ya sekondari Lufilyo.	100,000,000
		Ujenzi wa bweni la wasichana katika shule ya sekondari Lufilyo.	75,000,000
		Ujenzi wa kituo cha afya Mpata	500,000,000
36.	H/W Chunya	Ujenzi wa majengo tisa, chumba kuhifadhia maiti, chumba cha	400,000,000

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
		upasuaji, jingo la wazazi, wodi ya wazazi, kisima, mifumo ya maji taka katika kituo cha afya Mtande.	
		Ujenzi wa miundombinu ya maji katika mji mdogo wa Makongolosi	2,809,674,259
		Ukamilishaji wa wa madarasa nane katika shule ya sekondari ya Makala	100,000,000
		Ujenzi wa Bwalo la chakula katika shule ya sekondari ya Lupa	100,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa 2 katika shule ya msingi Chalangwa	2,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa 2 katika shule ya msingi Idendeluka	12,500,000
		Ujenzi wa madarasa 1 katika shule ya msingi Nyatula	12,500,000
37.	H/W Kyela	Ujenzi wa madarasa 3 katika shule ya msingi Lubele	37,500,000
		Ujenzi wa madarasa 5 katika shule ya msingi Maendeleo	62,500,000
		Ujenzi wa madarasa 3 katika shule ya msingi Ngamanga	37,500,000
		Ujenzi wa madarasa 4 katika shule ya msingi Uhuru	50,000,000
		Ujenzi wa hospitali ya Matema	40,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa 4 katika shule ya sekondari Itope	50,000,000
38.	H/W Mbarali	Ujenzi wa hospitali ya Halmashauri ya Wilaya ya Mbarali	1,352,847,918
		Ujenzi wa Kituo cha afya Utengule	136,031,845
		Ujenzi wa mradi wa umwagiliaji Njalalila	45,760,999
39.	H/Jiji Mbeya	Ujenzi wa Kituo cha afya Nzovwe na Iyunga	1,027,573,000
40.	H/W Mbeya	Ujenzi wa hospitali ya Halmashauri ya Wilaya ya Mbeya	1,500,000,000
		Ujenzi wa madarasa 2 katika shule ya msingi Imezu.	25,000,000
		Ujenzi wa madarasa 2 katika shule ya msingi Hatwelo	25,000,000
		Ujenzi wa Kituo cha afya Ilembo	400,000,000

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
41.	H/W Mbeya	Ujenzi wa majengo (7) ya hospitali ya wilaya katika eneo la Inyala	1,500,000,000
		Ujenzi wa madarasa (2) katika shule ya sekondari ya Imezu	25,000,000
		Ujenzi wa madarasa (2) katika shule ya sekondari ya Hatwelo	25,000,000
		Ujenzi wakituo cha afya cha Ilembo	400,000,000
42.	H/W Rungwe	Ujenzi wa wodi ya wazazi katika Hospitali ya Rungwe	400,000,000
43.	H/W Kilombero	ujenzi wa wa miundombinu ya shule za sekondari	810,000,000
44.	H/W Malinyi	ujenzi wa majengo (5) katika kituo cha afya cha Ngohelanga	400,000,000
45.	H/M Morogoro	ujenzi wa madarasa na utengenezaji madawati katika shule za msingi	425,000,000
46.	H/Mji Masasi	Ujenzi miradi ya -EP4R	647,400,000
47.	H/W Buchosa	Ujenzi wa miradi tisa (9)	213,500,000
		Ujenzi wasoko la samaki - Nyakarilo	138,913,000
48.	H/M Ilemela	ujenzi wa madarasa na jengo la utawala ambazo hazijakamilika katika shule mbalimbali za sekondari	183,735,400
49.	H/W Kwimba	Ujenzi wa kituo cha afya cha Mwamashimba	400,000,000
		Miradi inayotekelezwa ngazi za chini	381,614,010
50.	H/W Magu	ujenzxi wa madarasa (2) na bweni (1) katika shule ya sekondari ya Ng'haya	117,000,000
		ujenzi wa mabweni (2) na darasa (1) kati shule ya sekondari ya Lutare	192,000,000
		Ujenzi wa jengo la wagonjwa wan je katika Hospitali ya wilaya ya Magu	233,492,669
51.	H/W Misungwi	ujenzi wa jengo la utawala la H/W Misungwi	1,447,374,420
52.	H/Jiji Mwanza	ujenzi wa jengo na stoo ya idara ya afya	1,098,018,403
53.	H/W Sengerema	Ujenzi wa jengo la kituo cha afya cha Katunguru	29,954,000
54.	H/W Kalambo	Ujenzi wa kituo kipya cha afya kinachojulikana kama- Kanyezi	400,000,000
55.	H/W Sumbawanga	Ujenzi wa zahanati ya Lyapona	15,000,000
		Ujenzi wa zahanati ya Kizumbi	15,000,000

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
		Ujenzi wa zahanati na nyumba ya mtumishi katika zahanati ya Sakalilo pamoja na ukamilishaji wa zahanati ya Sakalilo	154,209,079
		Ujenzi wa nyumba za walimu katika shule ya sekondari ya Lula	15,000,000
56.	H/M Sumbawanga	Ujenzi wa kituo cha afya cha Katumba Azimio	400,000,000
57.	H/Mji Kahama	Ujenzi wa miradi saba (7)	164,026,900
58.	H/W Kishapu	Ujenzi wa majengo ya Halmashauri ngazi za chini	602,257,719
59.	H/W Shinyanga	Ujenzi wa Hospitali ya wilaya katika Kijiji cha Isemagazi	1,500,000,000
60.	H/W Bariadi	Ujenzi wa Hospitali ya Wilaya	390,375,500
61.		ujenzi wa mabweni na maktaba katika shule ya sekondari ya dutwa	37,673,000
62.	H/Mji Bariadi	Ujenzi wa jingo la utawala la H/Mji wa Bariadi	3,747,066,349
63.	H/W Itilima	Ujenzi wa Hospitali ya wilaya ya Itilima	338,295,438
64.	H/W Maswa	Ujenzi wa wodi ya wazazi katika Hospitali ya wilaya ya Maswa	61,597,500
65.	H/W Iramba	school ujenzi wa bweni katika shule ya sekondari ya kiomboi	75,000,000
		Ujenzi wa shule ya sekondari ya Ndago	92,971,200
66.	H/W Manyoni	Ujenzi wa miundombinu katika kituo cha afya cha Nkonko	149,141,400
		Ujenzi wa mabweni mawili (2) katika shule ya sekondari ya kizigo	188,860,000
		Kinangali primary school ujenzi wa madarasa (3) na osisi ya walimu katika shule ya msingi ya Kinangali	53,218,850
67.	H/W Ileje	shughuli za ujenzi katika shule ya sekondari ya Ileje	196,600,000
		Miradi ya ujenzi ambayo haijakamilika katika sekta ya elimu	55,855,889
		Ujenzi wa hospitali ya Itumba	1,500,000,000
68.	H/W Mbozi	Ujenzi wa mabweni la Na.1 na Na.2 katika shule ya sekondari ya Myovinzi,	306,600,000

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
		mabweni (2) na shimo la choo katika shule ya sekondari ya Simbega pamoja na choo cha shimo katika shule ya msingi ya Iziwila	
69.	H/W Momba	Ujenzi katika kituo cha afya cha Kapele	400,000,000
		Ujenzi wa majengo ya shule	363,200,000
70.	H/W Songwe	Ujenzi wa jengo la Halmashauri	3,560,243,372
		Ujenzi wa kituo cha afya cha Magamba	400,000,000
		Ujenzi wa kituo cha afya cha Mbuyuni bado haujakamilika	400,000,000
		Ujenzi wa darasa katika shule ya msingi ya Namkukwe	12,500,000
71.	H/W Urambo	Ujenzi wa majengo (6) katika kituo cha afya cha Ussoke	159,954,238
72.	H/W Handeni	Ujenzi wa jengo la utawala katika Hospitali ya Mkata	499,467,000
73.	H/Mji Handeni	Ujenzi wa madarasa (2) katika shule ya msingi ya kiseriani pamoja na darasa moja katika shule ya msingi ya Seuta	133,500,000
74.	H/W Lushoto	ujenzi wa madarasa (2) katika shule za sekondari ya Malibwi,Mazashai, Msale,Mariam Mshangama pamoja na ujenza mabweni (2, madarasa (2) na choo katikaa shule ya msingi ya shukilai	92,601,920
		Ujenzi wa mabweni (2) na ukamilishaji wa madarasa (2) katika shule ya sekondari ya Magamba	45,427,800
		Ujenzi wa madarasa (2) katika shule za sekondari ya Balozi Mshangama, shule ya sekondari ya Gare, shule ya sekondari ya lushoto na ujenzi wa bweni (1) katika shule ya sekondari ya Umba	93,887,100
		ujenzi katika kituo cha afya cha mnazi	500,000,000
75.	H/W Mkinga	ujenzi wa bwalo katika shule ya sekondari ya Mkinga Leo	100,000,000
76.	H/W Muheza	Ujenzi wa Hospitali ya Wilaya	1,388,332,329

Na	Jina la Halmashauri	Jina la Miradi	Kiasi (Sh.)
77.	H/W Pangani	Ujenzi wa mabweni (2) katika shule ya sekondari ya Mwera ma shule ya sekondari ya kilimangwido	75,000,000
78.	H/Jiji Tanga	Ujenzi wa majengo (7) kwa ajili ya Hospitali ya wilaya ya Misiwani	1,500,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa (2) na vyoo(16) katika shule ya msingi ya Ukombozi na ujenzi wa vyoo (8) katika shule ya msingi ya Pongwe	137,500,000
b) Miradi ambayo haijakamilika na kutelekezwa kwa kipindi kirefu			
1.	H/M Temeke	Majengo (12) ya Halmashauri yaliyotelekezwa	2,460,687,744
2.	H/W Hai	Miradi (41) hazijakamilika kwa kipindi kirefu	3,956,497,298
3.	H/W Bumbuli	Ujenzi wa mihundombinu ya maji - Kwalei	473,244,709
		Ujenzi wa jingo la upasuaji katika kituo cha afya cha Mgwashi	40,000,000
		Ujenzi wa bweni katika shule ya sekondari ya January Makamba	75,000,000
		Ujenzi wa bweni katika shule ya sekondari ya- Kwalei	75,000,000
4.	H/W Lushoto	Miradi mbalimbali	684,199,714
Jumla -ndogo			**7,764,629,465**
Jumla Kuu			**77,509,365,805**

Kiambatisho 8-6: Orodha ya Halmashauri zenye miradi iliyokamilika lakini haitumiki

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	Ujenzi wa Madarasa manne, ofisi mbili za walimu, vyoo vya wanafunzi na walimu katika shule ya sekondari ya Kiserian.	Mapato ya Ndani	150,000,000
2.	H/W Babati	Ujenzi wa kituo cha afya cha Nkaiti.	HSDG	400,000,000
3.	H/Mji Bariadi	Ujenzi wa kituo cha afya cha Ngulyati.	UNFPA	450,000,000
4.	H/W Biharamulo	Ujenzi wa kituo cha afya cha Nemba.	HSDG	400,000,000
5.	H/W Buchosa	Ujenzi wa hospitali ya wilaya katika kijiji cha Isaka	HSDG	1,500,000,000
6.	H/W Bukoba	Ujenzi wa Maabara, chumba cha upasuaji katika Zahanati Maruku.	HSDG	400,000,000
7.	H/W Busokelo	Ujenzi wa kituo cha afya cha Isange.	HSDG	500,000,000
8.	H/W Chato	Ujenzi wa kituo cha afya cha Muganza.	HSDG	400,000,000
9.	H/W Chunya	Miradi iliyokamilika katika sekondari ya Chalangwa.	P4R	141,000,000
10.	H/W Ileje	Ujenzi wa kituo cha afya cha Ibaba.	HSDG	604,401,650
11.	H/W Iramba	Majengo yaliyokamilika ya Chumba cha upasuaji	HSDG	800,000,000
12.	H/M Iringa	Ujenzi wa hospitali ya Manispaa ya Frelimo.	Wizara ya Afya	389,000,000
13.	H/W Kilolo	Ujenzi wa mabweni mawili, madarasa matatu, na matundu sita ya vyoo katika sekondari ya Udzungwa.	EP4R	216,600,000
14.	H/W Kilombero	Ujenzi wa kituo cha afya Mlimba	HSDG	547,565,194

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
15.	H/W Kishapu	Ujenzi wa madarasa 2 katika sekondari ya Ukenyenge na ukarabati wa madarasa matatu katika shule ya msingi Lagana.	P4R	58,000,000
16.	H/W Kiteto	Miradi ilyokamilika katika shule ya msingi Kijungu	P4R	46,600,000
17.	H/Mji Korogwe	Soko lililokamilika la Kilole	ULGSP	1,223,639,101
18.	H/W Kwimba	Ujenzi wa maegesho ya magari makubwa na madogo katika eneo la Hungumalwa.	Haikuone shwa	299,519,990
19.	H/W Liwale	Ujenzi wa maabara 19	Haikuone shwa	475,000,000
20.	H/W Magu	Ujenzi wa kituo cha afya Lugeye	HSDG	153,110,580
21.	H/W Manyoni	Ukamilishaji wa madarasa 2 katika sekondari ya Kinangali.	P4R	25,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa 2 katika sekondari ya Sasajila.	CDG	25,000,000
		Ukamilishaji wa madarasa 3 katika sekondari ya Chikuyu.	CDG	37,500,000
		Ukamilishaji wa madarasa 2 katika sekondari ya Kilimatinde.	CDG	25,000,000
22.	H/W Mbarali	Ukamilishaji wa darasa moja katika shule ya msingi ya Malamba	EP4R	12,500,000
		Ukamilishaji wa madarasa 5 katika sekondari ya Mshikamano.	EP4R	62,500,000
23.	H/W Mbeya	Ujenzi wa kituo cha afya Ikukwa.	HSDG	800,000,000
24.	H/W Mbulu	Ukamilishaji majengo katika shule za msingi Endanyiwish na Muslur.	P4R	78,500,000
		Ujenzi wa kituo cha afya Ntaba.	HSDG	400,000,000

Na.	Jina la Halmashauri	Jina la Mradi	Chanzo cha Fedha	Kiasi (Sh.)
25.	H/W Missenyi	Ujenzi wa chumba cha kuhifadhia maiti.	HSDG	55,582,500
26.	H/W Misungwi	Ujenzi wa kituo cha Afya Koromije	HSDG	183,749,707
27.	H/W Mpanda	Ujenzi wa chumba cha kuhifadhia maiti.	HSDG	42,000,000
28.	H/W Mpimbwe	Ujenzi wa kituo cha Afya Mamba na ofisi ya mbunge.	HSDG	440,000,000
29.	H/W Muleba	Ujenzi wa kituo cha afya Kimeya	HSDG	400,000,000
30.	H/Jiji Mwanza	Ujenzi wa jingo la utawala sekondari ya Nyegezi	P4R	50,000,000
		Ujenzi wa kituo cha afya Igoma	LGCDG	400,000,000
		Ujenzi wa wodi ya wazazi katika zahanati ya Bugarika	Mapato ya Ndani	67,000,000
		Ujenzi wa wodi ya wazazi katika zahanati ya Mahina.	Mapato ya Ndani	89,970,000
		Ufungaji wa mfumo wa umeme jua	Mapato ya Ndani	18,021,632
31.	H/W Ngara	Ujenzi wa miundombinu katika sekondari ya Murusagamba.	P4R	225,000,000
32.	H/W Rombo	Ujenzi wa darasa katika shule ya msingi Nessae	EP4R	12,500,000
33.	H/M Tabora	Ujenzi wa soko la Mtendeni	Mapato ya Ndani	60,273,750
Jumla				**12,664,534,104**

Kiambatisho 8-7: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikuchangia 10% kwenye mfuko wa wanawake

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	3,269,916	34.	H/W Kilindi	23,722,529	35.	H/W Mufindi	69,406,566
2.	H/W Arusha	108,500,040	36.	H/W Kilolo	207,897,114	37.	H/W Muheza	32,067,995
3.	H/W Babati	24,882,461	38.	H/W Kilosa	24,867,818	39.	H/M Musoma	34,827,481
4.	H/Mji Babati	97,221,672	40.	H/W Kiteto	146,066,632	41.	H/W Mvomero	48,477,745
5.	H/W Bagamoyo	76,218,022	42.	H/W Kondoa	29,203,624	43.	H/W Mwanga	105,587,067
6.	H/W Bahi	43,715,863	44.	H/Mji Kondoa	9,634,822	45.	H/Jiji Mwanza	536,315,051
7.	H/W Bariadi	87,399,000	46.	H/W Kongwa	115,811,796	47.	H/Mji Nanyamba	15,235,009
8.	H/Mji Bariadi	105,443,400	48.	H/W Korogwe	123,087,919	49.	H/W Newala	21,846,027
9.	H/W Biharamulo	32,410,377	50.	H/Mji Korogwe	31,778,221	51.	H/W Ngara	40,654,432
10.	H/W Buhigwe	32,723,143	52.	H/W Kwimba	52,710,883	53.	H/W Ngorongoro	2,506,816
11.	H/M Bukoba	26,433,300	54.	H/W Kyela	190,412,126	55.	H/W Njombe	51,738,180
12.	H/W Bukombe	34,381,306	56.	H/W Kyerwa	80,291,514	57.	H/Mji Njombe	32,304,763
13.	H/W Busega	86,438,500	58.	H/W Lindi	30,000,000	59.	H/W Nkasi	163,678,000
14.	H/W Butiama	14,763,217	60.	H/W Longido	33,193,600	61.	H/W Nsimbo	10,675,333

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
15.	H/W Chamwino	19,325,287	62.	H/W Ludewa	78,270,000	63.	H/W Nyang’hwale	30,266,400
16.	H/W Chato	69,157,678	64.	H/W Lushoto	58,260,119	65.	H/W Nyasa	54,214,022
17.	H/W Chemba	30,562,958	66.	H/W Madaba	45,813,671	67.	H/Mji Nzega	56,743,695
18.	H/W Chunya	192,372,645	68.	H/W Mafia	27,561,724	69.	H/W Pangani	130,205,232
19.	H/W Gairo	30,267,945	70.	H/Mji Mafinga	75,460,300	71.	H/W Rorya	76,806,126
20.	H/W Geita	145,272,862	72.	H/W Magu	99,930,272	73.	H/W Rufiji	93,845,436
21.	H/W Hanang’	126,814,140	74.	H/Mji Makambako	105,088,248	75.	H/W Rungwe	29,368,728
22.	H/Mji Handeni	19,684,341	76.	H/W Makete	43,955,268	77.	H/W Same	54,191,319
23.	H/Mji Ifakara	49,213,991	78.	H/W Manyoni	106,621,589	79.	H/W Sengerema	62,413,600
24.	H/W Igunga	99,410,137	80.	H/W Masasi	41,055,394	81.	H/W Serengeti	138,584,306
25.	H/W Ileje	35,363,386	82.	H/W Maswa	87,336,618	83.	H/W Siha	64,332,600
26.	H/M Ilemela	378,894,166	84.	H/Jiji Mbeya	398,703,340	85.	H/W Sikonge	66,537,166
27.	H/W Iramba	64,099,432	86.	H/W Mbinga	42,143,109	87.	H/W Simanjiro	16,388,000
28.	H/W Iringa	177,233,834	88.	H/W Mbogwe	41,757,420	89.	H/W Songea	70,402,546
29.	H/M Iringa	233,629,168	90.	H/W Mbozi	283,187,005	91.	H/M Songea	117,524,815

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
30.	H/W Itigi	83,616,276	92.	H/W Mbulu	72,376,600	93.	H/W Sumbawanga	92,635,043
31.	H/W Itilima	61,182,968	94.	H/Mji Mbulu	13,098,136	95.	H/W Tabora	79,413,033
32.	H/W Kakonko	23,169,520	96.	H/W Meatu	154,906,984	97.	H/M Tabora	178,279,359
33.	H/W Kalambo	93,204,500	98.	H/W Misungwi	28,434,252	99.	H/W Tandahimba	29,984,551
34.	H/W Karatu	147,483,373	100.	H/W Mkalama	67,263,800	101.	H/Jiji Tanga	96,365,113
35.	H/W Kasulu	33,790,682	102.	H/W Mkinga	22,306,650	103.	H/Mji Tarime	62,275,789
36.	H/Mji Kasulu	59,955,449	104.	H/W Mkuranga	25,934,757	105.	H/Mji Tunduma	113,090,052
37.	H/Mji Kibaha	14,470,891	106.	H/W Mlele	60,278,400	107.	H/W Tunduru	26,573,982
38.	H/W Kibiti	83,002,215	108.	H/W Monduli	150,363,998	109.	H/M Ubungo	67,901,508
39.	H/W Kibondo	7,372,470	110.	H/W Morogoro	117,750,036	111.	H/W Ukerewe	84,447,271
40.	H/M kigamboni	186,373,672	112.	H/W Moshi	36,059,272	113.	H/W Ushetu	74,225,607
41.	H/W Kigoma	37,769,292	114.	H/W Mpimbwe	1,195,492	115.	H/W Uvinza	17,052,000
42.	H/M Kigoma/Ujiji	33,676,669	116.	H/W Mpwapwa	87,553,534		**Jumla**	**9,930,902,514**

Kiambatisho 8-8: Mikopo isiyorejeshwa na vikundi vya wanawake na Vijana

Na.	Jina la Halmashauri	Mkopo uliotolewa (SH.)	Marejesho (SH.)	Deni (SH.)
1.	H/Jiji Arusha	1,043,000,000	201,355,050	841,644,950
2.	H/W Arusha	617,250,000	217,253,829	399,996,171
3.	H/W Babati	113,025,011	63,876,400	49,148,611
4.	H/Mji Babati	349,910,000	159,217,800	190,692,200
5.	H/W Bagamoyo	312,978,448	191,730,500	121,247,948
6.	H/W Bahi	34,390,000	24,015,400	10,374,600
7.	H/W Buhigwe	41,449,271	15,598,650	25,850,621
8.	H/W Bukoba	21,450,000	5,975,000	15,475,000
9.	H/W Bukombe	9,800,000	3,933,000	5,867,000
10.	H/W Bumbuli	28,975,000	5,497,200	23,477,800
11.	H/W Bunda	179,980,000	69,560,800	110,419,200
12.	H/Mji Bunda	42,350,000	13,696,700	28,653,300
13.	H/W Busega	108,352,200	10,125,800	98,226,400
14.	H/W Busokelo	43,670,000	28,869,400	14,800,600
15.	H/W Butiama	40,800,000	21,839,000	18,961,000
16.	H/W Chalinze	224,950,330	118,644,800	106,305,530
17.	H/W Chamwino	12,500,000	4,560,000	7,940,000
18.	H/W Chemba	24,000,000	832,000	23,168,000
19.	H/W Chunya	695,370,423	296,686,875	398,683,548
20.	H/W Handeni	99,196,000	19,260,200	79,935,800
21.	H/Mji Handeni	27,700,000	3,582,750	24,117,250
22.	H/W Igunga	517,480,000	281,221,790	236,258,210
23.	H/W Ileje	40,569,000	16,964,500	23,604,500
24.	H/W Iramba	23,655,000	9,400,300	14,254,700
25.	H/M Iringa	273,607,000	148,035,750	125,571,250
26.	H/Mji Kahama	230,998,000	84,797,550	146,200,450
27.	H/W Kalambo	10,000,000	723,000	9,277,000
28.	H/W Kaliua	721,697,000	120,887,800	600,809,200
29.	H/W Karatu	337,015,000	136,904,150	200,110,850
30.	H/W Kibaha	394,185,000	232,620,900	161,564,100
31.	H/W Kigoma	110,845,000	62,430,000	48,415,000
32.	H/W Kilindi	85,150,000	46,302,140	38,847,860
33.	H/W Kilwa	890,400,390	146,677,600	743,722,790
34.	H/M Kinondoni	1,375,536,200	696,806,570	678,729,630
35.	H/W Kisarawe	117,924,400	66,775,000	51,149,400
36.	H/W Kishapu	24,820,000	12,580,250	12,239,750
37.	H/W Kiteto	76,200,000	36,379,000	39,821,000
38.	H/Mji Kondoa	54,000,000	2,671,000	51,329,000
39.	H/W Korogwe	47,000,000	24,958,375	22,041,625
40.	H/Mji Korogwe	135,349,500	68,335,700	67,013,800
41.	H/W Kwimba	88,755,560	38,317,250	50,438,310

Na.	Jina la Halmashauri	Mkopo uliotolewa (SH.)	Marejesho (SH.)	Deni (SH.)
42.	H/W Kyela	150,340,000	66,864,500	83,475,500
43.	H/W Kyerwa	40,125,000	15,756,000	24,369,000
44.	H/W Lindi	340,090,000	213,905,000	126,185,000
45.	H/M Lindi	224,060,000	108,423,000	115,637,000
46.	H/W Longido	195,550,000	66,414,000	129,136,000
47.	H/W Ludewa	67,100,000	47,700,800	19,399,200
48.	H/W Lushoto	80,000,000	9,134,800	70,865,200
49.	H/W Mafia	280,558,000	101,798,764	178,759,236
50.	H/Mji Makambako	190,300,000	73,199,000	117,101,000
51.	H/W Makete	30,000,000	23,092,000	6,908,000
52.	H/W Masasi	425,368,900	147,398,050	277,970,850
53.	H/Mji Masasi	91,300,000	73,903,400	17,396,600
54.	H/W Mbeya	407,262,700	210,420,600	196,842,100
55.	H/W Mbozi	134,400,000	31,098,200	103,301,800
56.	H/W Meru	241,800,000	95,532,700	146,267,300
57.	H/W Missenyi	44,485,100	22,784,000	21,701,100
58.	H/W Misungwi	116,600,000	8,167,400	108,432,600
59.	H/W Mkalama	15,000,000	850,000	14,150,000
60.	H/W Mkinga	119,134,438	61,065,608	58,068,830
61.	H/W Mkuranga	77,914,900	44,511,700	33,403,200
62.	H/W Monduli	658,615,870	162,483,600	496,132,270
63.	H/W Moshi	126,850,000	72,742,800	54,107,200
64.	H/M Moshi	117,600,000	60,517,000	57,083,000
65.	H/W Mpanda	256,265,250	145,747,375	110,517,875
66.	H/M Mpanda	271,740,000	204,299,500	67,440,500
67.	H/W Mpwapwa	49,500,000	21,342,500	28,157,500
68.	H/W Msalala	20,900,000	12,332,000	8,568,000
69.	H/W Mufindi	169,620,000	99,520,300	70,099,700
70.	H/W Muheza	205,048,500	54,426,433	150,622,067
71.	H/W Muleba	258,020,000	145,420,000	112,600,000
72.	H/W Mvomero	285,328,981	34,082,931	251,246,050
73.	H/W Mwanga	115,203,000	38,364,500	76,838,500
74.	H/W Nachingwea	337,689,100	133,868,050	203,821,050
75.	H/W Namtumbo	105,982,000	21,431,000	84,551,000
76.	H/W Nanyumbu	418,681,200	289,846,447	128,834,753
77.	H/W Newala	69,300,000	39,285,000	30,015,000
78.	H/W Ngara	85,550,000	23,204,000	62,346,000
79.	H/W Ngorongoro	549,590,000	87,983,457	461,606,543
80.	H/W Njombe	396,447,004	126,751,250	269,695,754
81.	H/W Nkasi	77,550,000	19,065,000	58,485,000
82.	H/W Nsimbo	355,270,000	175,277,466	179,992,534
83.	H/W Nyang'hwale	33,000,000	19,065,000	13,935,000
84.	H/W Nyasa	57,974,500	10,705,400	47,269,100
85.	H/W Nzega	91,015,000	43,209,500	47,805,500

Na.	Jina la Halmashauri	Mkopo uliotolewa (SH.)	Marejesho (SH.)	Deni (SH.)
86.	H/Mji Nzega	48,575,000	25,550,400	23,024,600
87.	H/W Pangani	79,500,000	37,903,650	41,596,350
88.	H/W Rombo	34,500,000	11,773,000	22,727,000
89.	H/W Ruangwa	304,426,000	172,230,400	132,195,600
90.	H/W Rufiji	42,500,000	28,787,500	13,712,500
91.	H/W Rungwe	389,109,500	103,072,400	286,037,100
92.	H/W Same	201,750,000	118,839,400	82,910,600
93.	H/W Serengeti	201,850,000	129,050,100	72,799,900
94.	H/W Shinyanga	68,428,000	29,207,000	39,221,000
95.	H/M Shinyanga	149,111,300	29,207,000	119,904,300
96.	H/W Siha	15,000,000	5,781,000	9,219,000
97.	H/W Simanjiro	126,060,000	68,812,000	57,248,000
98.	H/M Songea	386,880,000	223,354,668	163,525,332
99.	H/W Songwe	175,350,000	71,528,400	103,821,600
100.	H/W Sumbawanga	97,000,000	8,392,000	88,608,000
101.	H/M Sumbawanga	107,564,500	23,551,000	84,013,500
102.	H/W Tabora	270,950,000	103,167,500	167,782,500
103.	H/M Tabora	88,974,500	47,212,950	41,761,550
104.	H/W Tandahimba	528,988,800	152,674,660	376,314,140
105.	H/Jiji Tanga	221,601,620	155,572,875	66,028,745
106.	H/Mji Tunduma	334,185,572	92,387,133	241,798,439
107.	H/W Tunduru	206,553,100	80,058,000	126,495,100
108.	H/M Ubungo	538,850,000	424,982,821	113,867,179
109.	H/W Urambo	471,207,800	93,390,370	377,817,430
110.	H/W Ushetu	246,620,000	149,697,850	96,922,150
111.	H/W Wanging'ombe	137,500,000	130,015,000	7,485,000
Jumla		**23,483,448,868**	**9,689,088,887**	**13,794,359,981**

Kiambatisho 8-9: Halmashauri ambazo hazikupeleka ruzuku ya fidia ya vyanzo vijijini

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	225,889,492	31.	H/W Kwimba	8,750,000
2.	H/W Babati	1,162,000	32.	H/W Kyerwa	11,194,000
3.	H/W Bariadi	13,248,000	33.	H/W Lindi	18,223,200
4.	H/Mji Bariadi	35,893,129	34.	H/W Liwale	39,216,230
5.	H/W Biharamulo	12,375,000	35.	H/W Lushoto	15,081,143
6.	H/W Buhigwe	14,962,200	36.	H/W Magu	11,488,400
7.	H/W Bukoba	3,280,800	37.	H/W Manyoni	22,614,152
8.	H/W Bumbuli	44,512,000	38.	H/W Masasi	14,709,200
9.	H/W Busega	45,603,400	39.	H/W Maswa	13,534,400
10.	H/W Butiama	7,720,542	40.	H/Mji Mbulu	9,262,600
11.	H/W Chato	14,079,999	41.	H/W Meatu	65,192,933
12.	H/W Handeni	50,919,864	42.	H/W Missenyi	23,674,236
13.	H/Mji Handeni	5,764,000	43.	H/W Misungwi	15,424,200
14.	H/W Itigi	5,737,600	44.	H/W Mpwapwa	57,971,575
15.	H/W Itilima	12,881,000	45.	H/W Msalala	3,732,897
16.	H/W Kakonko	31,440,400	46.	H/W Muheza	5,182,330
17.	H/W Karagwe	39,512,800	47.	H/W Muleba	3,757,833
18.	H/W Karatu	2,767,800	48.	H/Mji Nanyamba	5,194,087
19.	H/W Kasulu	14,491,400	49.	H/W Ngorongoro	91,848,342
20.	H/Mji Kibaha	6,402,600	50.	H/W Nyang'hwale	3,878,651
21.	H/W Kibiti	23,556,820	51.	H/W Nyasa	11,292,600
22.	H/W Kibondo	56,447,363	52.	H/W Pangani	7,546,000
23.	H/W Kigoma	11,901,600	53.	H/W Rorya	13,990,000
24.	H/M Kigoma/Ujiji	6,857,400	54.	H/W Rungwe	4,668,800
25.	H/W Kilindi	6,659,015	55.	H/W Sengerema	4,383,781
26.	H/W Kishapu	13,235,200	56.	H/W Singida	6,253,000
27.	H/W Kiteto	13,715,600	57.	H/W Songea	32,458,280
28.	H/W Kondoa	12,380,720	58.	H/W Tandahimba	20,550,217

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
29.	H/W Kongwa	49,615,000	59.	H/W Uvinza	12,828,200
30.	H/W Korogwe	12,608,200	**Jumla**		**1,349,522,231**

Kiambatisho 8-10: Madai yaliyokataliwa na NHIF

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	54,564,000	28.	H/W Meru	12,291,500
2.	H/W Arusha	4,259,510	29.	H/W Misungwi	24,735,496
3.	H/Mji Babati	30,746,020	30.	H/W Mkinga	43,021,979
4.	H/W Bumbuli	14,265,205	31.	H/W Moshi	12,968,955
5.	H/W Bunda	4,198,155	32.	H/M Moshi	23,365,818
6.	H/W Busokelo	7,229,510	33.	H/M Mpanda	6,655,050
7.	H/W Chunya	95,695,816	34.	H/W Mpimbwe	2,594,935
8.	H/W Hai	32,912,547	35.	H/W Muheza	8,844,925
9.	H/W Hanang'	7,511,680	36.	H/W Musoma	3,928,660
10.	H/W Handeni	54,245,707	37.	H/W Mwanga	11,314,526
11.	H/Mji Handeni	20,532,925	38.	H/Jiji Mwanza	92,748,301
12.	H/W Iramba	8,123,105	39.	H/Mji Newala	10,614,830
13.	H/M Iringa	46,495,761	40.	H/W Nzega	18,916,795
14.	H/W Itigi	1,313,015	41.	H/W Pangani	44,319,066
15.	H/W Karatu	9,163,595	42.	H/W Rombo	20,182,846
16.	H/W Kilindi	9,954,863	43.	H/W Ruangwa	72,602,148
17.	H/W Kilwa	83,558,086	44.	H/W Rungwe	118,836,560
18.	H/Mji Kondoa	30,057,460	45.	H/W Same	45,728,008
19.	H/W Kwimba	17,331,161	46.	H/W Siha	4,924,243
20.	H/W Kyela	104,568,147	47.	H/W Singida	3,165,153
21.	H/W Lindi	12,934,626	48.	H/M Songea	4,766,550
22.	H/W Liwale	71,165,000	49.	H/W Tarime	13,070,605
23.	H/W Lushoto	31,033,485	50.	H/Mji Tarime	28,602,010
24.	H/W Magu	103,937,180	51.	H/W Ukerewe	298,966,735
25.	H/W Mbarali	116,483,701	52.	H/W Urambo	16,391,190
26.	H/Jiji Mbeya	65,063,348	**Jumla**		**2,022,980,474**
27.	H/W Mbeya	42,079,982			

Kiambatisho 8-11: Fedha za ruzuku ya maendeleo zilizotolewa pungufu

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichohitajika (SH.)	Kiasi kilichopokelewa (SH.)	Upungufu (SH.)
i) Pesa za gharama ya uendeshaji zilizotumwa Pungufu shule za Msingi				
1.	H/Mji Babati	251,250,804	103,008,814	148,241,990
2.	H/W Busokelo	336,044,000	311,147,588	24,896,412
3.	H/Mji Geita	401,286,000	326,456,002	74,829,998
4.	H/W Handeni	465,150,000	381,799,993	83,350,007
5.	H/W Karatu	316,710,000	263,322,773	53,387,227
6.	H/W Kiteto	637,704,108	389,744,564	247,959,544
7.	H/W Kwimba	685,368,000	561,042,687	124,325,313
8.	H/W Kyela	335,105,920	276,478,198	58,627,722
9.	H/W Magu	595,938,000	487,722,312	108,215,688
10.	H/Jiji Mbeya	635,000,000	470,746,733	164,253,267
11.	H/W Mbulu	269,532,000	219,847,084.01	49,684,916
12.	H/W Mlele	77,641,960	64,337,500	13,304,460
13.	H/W Mpimbwe	172,968,000	141,872,498	31,095,502
14.	H/W Muheza	298,746,000	247,827,961.00	50,918,039
15.	H/W Pangani	28,626,535	25,119,182	3,507,353
Jumla ndogo		**5,507,071,327**	**4,270,473,889**	**1,236,597,438**
ii) Pesa za gharama ya uendeshaji zilizotumwa Pungufu shule za Sekondari				
1.	H/Mji Babati	34,412,610	32,015,668	2,396,942
2.	H/W Bumbuli	144,172,430	128,381,739	15,790,691
3.	H/W Busokelo	1,405,125,000	1,229,675,284	175,449,716
4.	H/W Chunya	148,217,500	127,028,901	21,188,599
5.	H/Mji Geita	136,812,500	128,191,796	8,620,704
6.	H/W Handeni	102,143,092	90,833,176.92	11,309,915
7.	H/W Kakonko	120,900,000	43,447,706	77,452,294
8.	H/W Karatu	134,725,000	116,314,579	18,410,421
9.	H/W Kasulu	565,814,997	424,529,496	141,285,501
10.	H/M Kigoma/Ujiji	461,820,000	290,995,805	170,824,195
11.	H/W Kiteto	78,075,251	67,455,427	10,619,824
12.	H/W Kondoa	371,917,500	313,698,599	58,218,901
13.	H/Mji Korogwe	142,562,020.00	121,422,559.00	21,139,461
14.	H/W Kwimba	340,850,000	179,775,296	161,074,704
15.	H/W Magu	195,212,500	176,455,756.64	18,756,743
16.	H/W Mbarali	410,585,952	350,584,731	60,001,221
17.	H/Jiji Mbeya	446,500,000	388,302,635	58,197,365
18.	H/W Mbeya	183,425,000	137,681,386	45,743,614
19.	H/W Mbulu	71,812,500	63,367,690.00	8,444,810
20.	H/W Mkuranga	419,985,000	154,288,924	265,696,076
21.	H/W Muheza	109,047,384	89,625,510	19,421,874
22.	H/Mji Nzega	60,156,250	34,619,666	25,536,584
23.	H/W Pangani	32,855,500.00	27,969,169	4,886,331

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichohitajika (SH.)	Kiasi kilichopokelewa (SH.)	Upungufu (SH.)
24.	H/W Songea	21,169,859	14,700,135	6,469,724
25.	H/Mji Tunduma	323,307,500	236,165,999	87,141,501
26.	H/W Urambo	138,175,004	67,451,028	70,723,976
27.	H/W Uvinza	192,900,000	92,171,489	100,728,511
Jumla ndogo		**6,792,680,349**	**5,127,150,150.56**	**1,665,530,198**
Jumla Kuu		**12,299,751,676**	**9,397,624,040**	**2,902,127,636**

Kimbatisho 8-12: Mapungufu kwenye utekelezaji wa mfuko wa afya ya Jamii (Mfuko Wa Afya Ya Jamii)

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichohitajika (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichohitajika (Sh.)
a) Halmashauri ruzuku linganifu (matching grants) lakini haikutolewa na NHIF					
1.	H/W Arusha	82,390,000	23.	H/W Mkuranga	13,050,000
2.	H/W Babati	21,232,991	24.	H/W Nzega	7,170,000
3.	H/W Biharamulo	82,137,423	25.	H/Mji Nzega	7,870,000
4.	H/Mji Geita	9,425,433	26.	H/W Pangani	20,220,000
5.	H/W Handeni	318,050,000	27.	H/W Sikonge	28,586,000
6.	H/W Igunga	77,949,886	28.	H/W Singida	112,210,000
7.	H/W Iramba	343,320,000	29.	H/W Tunduru	211,500,000
8.	H/M Iringa	120,290,000	30.	H/W Urambo	31,710,000
9.	H/W Itigi	100,211,544	31.	H/W Uvinza	141,066,635
10.	H/W Kakonko	69,640,000	**Jumla**		**2,465,954,512**
11.	H/W Karatu	29,310,000	**b) Halmashauri hizo hazikuomba ruzuku linganifu (matching grants)**		
12.	H/W Kasulu	141,066,635	1.	H/Jiji Arusha	18,906,000
13.	H/M Kigoma/Ujiji	9,522,000	2.	H/W Chunya	210,010,000
14.	H/W Kilolo	133,660,000	3.	H/W Kilindi	20,060,000
15.	H/W Kisarawe	32,900,000	4.	H/W Kilolo	81,871,000
16.	H/W Kishapu	92,950,500	5.	H/W Liwale	215,608,000
17.	H/W Madaba	33,130,000	6.	H/Jiji Mbeya	30,070,000
18.	H/W Mafia	9,309,000	7.	H/W Mbeya	113,220,000
19.	H/W Manyoni	33,512,465	8.	H/W Rungwe	29,177,000
20.	H/W Mbarali	94,290,000	**Jumla**		**718,922,000**
21.	H/W Meru	7,750,000			
22.	H/W Mkalama	50,524,000			

Kiambatisho 8-13: Upungufu wa Miundombinu katika Shule za Sekondari

Jina la Halmashauri	Madarasa			Maabara			Matundu ya Vyoo			Meza na Viti			Nyumba za Walimu wa Sekondari		
	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu
H/Jiji Arusha	699	500	199	28	24	4	1272	580	692	27627	24813	2814	1011	25	986
H/W Arusha	492	364	128	0	0	0	1038	596	442	0	0	0	1047	154	893
H/W Busokelo	275	206	69	61	52	9	0	0	0	11537	10776	761	359	99	260
H/M Ilemela	626	362	264	82	69	13	1121	360	761	24628	17334	7294	983	87	896
H/W Kakonko	122	121	1	0	0	0	232	166	66	4836	3248	1588	152	48	104
H/W Kibaha	134	107	27	0	0	0	230	166	64	5226	4950	276	270	55	215
H/W Kilindi	250	189	61	66	7	59	370	233	137	8183	5065	3118	310	56	254
H/W Kyela	352	342	10	0	0	0	349	213	136	13564	12427	1137	694	53	641
H/M Lindi	123	99	24	27	24	3	191	121	70	0	0	0	183	25	158
H/W Ludewa	1004	756	248	0	0	0	1660	1222	438	0	0	0	0	0	0
H/W Mafia	103	86	17	18	15	3	101	93	8	5226	4950	276	112	46	66
H/Mji Makambako	174	147	27	0	0	0	306	234	72	0	0	0	361	36	325
H/W Malinyi	124	102	22	27	1	26	215	116	99	212	109	103	164	42	122
H/W Mbarali	303	285	18	0	0	0	295	169	126	12065	9409	2656	482	64	418
H/W Mbeya	0	0	0	93	90	3	720	517	203	33203	27499	5704	614	85	529
H/W Misungwi	312	224	88	75	18	57	391	141	250	607	257	350	494	81	413
H/W Mkuranga	257	190	67	66	16	50	482	381	101	12086	7013	5073	502	90	412
H/W Morogoro	265	253	12	84	30	54	600	593	7	0	0	0	458	59	399

Jina la Halmashauri	Madarasa			Maabara			Matundu ya Vyoo			Meza na Viti			Nyumba za Walimu wa Sekondari		
	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu
H/M Moshi	300	278	22	45	37	8	270	180	90	11564	11269	295	605	105	500
H/M Mpanda	210	142	68	0	0	0	211	119	92	8277	5884	2393	278	36	242
H/W Mpimbwe	79	65	14	15	12	3	83	47	36	2779	2234	545	105	29	76
H/W Mufindi	0	0	0	99	60	39	0	0	0	0	0	0	699	226	473
H/W Namtumbo	233	197	36	23	21	2	224	169	55	0	0	0	374	119	255
H/W Ngorongoro	168	164	4	30	16	14	294	239	55	0	0	0	271	126	145
H/W Nyasa	198	151	47	60	34	26	172	108	64	0	0	0	417	95	322
H/W Rungwe	435	396	39	94	88	6	441	365	76	17415	17195	220	824	92	732
H/W Songea	163	162	1	48	47	1	262	242	20	321	209	112	275	64	211
H/Jiji Tanga	517	437	80	78	31	47	450	242	208	0	0	0	896	99	797
H/Mji Tunduma	146	128	18	27	15	12	122	86	36	6125	5092	1033	0	0	0
H/W Ulanga	197	179	18	54	17	37	328	217	111	7531	6744	787	352	65	287
Jumla	**8261**	**6632**	**1629**	**1200**	**724**	**476**	**12430**	**7915**	**4515**	**213012**	**176477**	**36535**	**13292**	**2161**	**11131**

Kiambatisho 8-14: Upungufu wa Miundombinu katika Shule za Msingi

Jina la Halmashauri	Madarasa			Matundu ya Vyoo			Madawati			Nyumba za Walimu		
	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu
H/Jiji Arusha	1705	937	768	3180	998	2182	0	0	0	1431	116	1315
H/W Arusha	1639	956	683	2961	1415	1546	24592	23384	1208	1580	364	1216
H/W Busokelo	541	412	129	1092	484	608	953	544	409	541	108	433
H/M Ilemela	1778	500	1278	3419	762	2657	31432	17443	13989	1670	84	1586
H/W Kakonko	1016	502	514	1732	530	1202	12382	10560	1822	1016	226	790
H/W Kibaha	434	324	110	503	188	315	8707	8220	487	538	137	401
H/W Kilindi	1606	665	941	2895	1092	1803	21115	15805	5310	1254	189	1065
H/W Kyela	1293	831	462	2498	1370	1128	18573	17585	988	1293	195	1098
H/M Lindi	322	298	24	768	350	418	0	0	0	322	80	242
H/W Ludewa	1004	756	248	1660	1222	438	0	0	0	1004	470	534
H/W Mafia	344	219	125	265	117	148	3641	3306	335	303	117	186
H/Mji Makambako	632	341	291	1104	780	324	0	0	0	632	180	452
H/W Malinyi	853	291	562	1149	369	780	11032	7502	3530	413	172	241
H/W Mbarali	1668	869	799	3363	1819	1544	24305	18664	5641	1668	345	1323
H/W Mbeya	1870	1224	646	3296	1809	1487	25821	22692	3129	1917	477	1440
H/W Misungwi	2396	1076	1320	4336	1335	3001	33854	30083	3771	2020	358	1662
H/W Mkuranga	1940	880	1060	3549	1364	2185	23379	19329	4050	1443	237	1206

Jina la Halmashauri	Madarasa			Matundu ya Vyoo			Madawati			Nyumba za Walimu		
	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu	Hitajika	waliopo	upungufu
H/W Morogoro	1724	856	868	3088	1139	1949	25455	20153	5302	1653	351	1302
H/M Moshi	542	507	35	1141	662	479	11586	11490	96	779	58	721
H/M Mpanda	1284	262	1022	1227	222	1005	14278	8015	6263	1211	40	1171
H/W Mpimbwe	697	228	469	1366	404	962	10457	5901	4556	697	86	611
H/W Mufindi	1415	1155	260	0	0	0	27374	25683	1691	1231	903	328
H/W Namtumbo	1351	804	547	2577	1254	1323	17115	16970	145	1351	467	884
H/W Ngorongoro	938	474	464	1502	812	690	0	0	0	938	474	464
H/W Nyasa	1132	731	401	2034	1104	930	13619	12249	1370	1132	377	755
H/W Rungwe	1510	958	552	2482	1549	933	2624	1399	1225	1647	274	1373
H/W Songea	808	513	295	1305	811	494	10783	9298	1485	1305	811	494
H/Jiji Tanga	1624	760	864	2866	922	1944	19773	17187	2586	1650	96	1554
H/Mji Tunduma	823	316	507	1665	481	1184	11120	5761	5359	484	44	440
H/W Ulanga	1090	474	616	983	305	678	13171	10357	2814	1090	233	857
Jumla	**35979**	**19119**	**16860**	**60006**	**25669**	**34337**	**417141**	**339580**	**77561**	**34213**	**8069**	**26144**

Kiambatisho 9-1: Manunuzi ya bidhaa, ushauri na huduma

Na	Jina la Halmashauri	Matumizi halisi miradi ya maendeleo (taarifa ya matumizi ya miradi na ufadhili wake) (Sh.)	Manunuzi ya bidhaa na huduma (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Gharama ya matengenezo (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Jumla ya Manunuzi kwa mwaka (Sh.)
1.	H/W Bariadi	2,697,396,000	2,348,592,000	57,008,000	5,102,996,000
2.	H/Mji Bariadi	5,481,710,000	2,960,249,000	91,296,000	8,533,255,000
3.	H/W Buchosa	5,130,602,000	4,413,301,000	412,691,000	9,956,594,000
4.	H/W Busega	2,693,730,000	145,058,000	251,198,000	3,089,986,000
5.	H/W Busokelo	5,103,119,006	463,503,308	193,960,317	5,760,582,631
6.	H/W Chunya	1,766,606,812	1,335,842,920	304,792,238	3,407,241,970
7.	H/W Ileje	2,667,295,938	883,341,736	97,758,672	3,648,396,346
8.	H/M Ilemela	5,262,909,538	6,331,225,891	2,754,128,629	14,348,264,057
9.	H/W Iringa	3,828,765,805	4,491,958,166	235,963,248	8,556,687,219
10.	H/M Iringa	4,338,684,415	4,299,345,771	1,251,473,304	9,889,503,490
11.	H/W Itilima	4,279,742,230	4,403,374,559	444,431,668	9,127,548,457
12.	H/W Kalambo	5,053,850,000	3,840,768,000	486,074,000	9,380,692,000
13.	H/W Kilolo	1,757,777,802	4,760,491,916	1,944,006,220	8,462,275,938
14.	H/W Kwimba	2,026,217,572	5,571,308,380	1,670,351,094	9,267,877,045
15.	H/W Kyela	1,383,054,488	1,332,467,262	547,172,010	3,262,693,760
16.	H/W Ludewa	2,155,209,874	2,484,742,614	356,283,678	4,996,236,166
17.	H/W Madaba	2,069,887,848	621,909,900	628,117,273	3,319,915,021
18.	H/Mji Mafinga	1,792,614,823	1,375,490,882	271,027,780	3,439,133,485
19.	H/W Magu	2,447,735,290	4,820,329,870	1,105,989,425	8,374,054,585
20.	H/Mji Makambako	4,680,089,001	1,719,335,035	360,294,469	6,759,718,505
21.	H/W Makete	2,393,205,153	3,209,875,412	359,524,462	5,962,605,027
22.	H/W Maswa	5,389,511,099	4,337,736,773	395,412,637	10,122,660,509
23.	H/W Mbarali	3,295,067,405	3,305,497,616	316,091,375	6,916,656,396
24.	H/Jiji Mbeya	2,933,120,118	4,616,266,159	5,585,094,387	13,134,480,664
25.	H/W Mbeya	4,999,669,392	1,541,611,381	866,625,727	7,407,906,500
26.	H/W Mbinga	1,998,390,972	2,734,433,086	349,762,571	5,082,586,630
27.	H/Mji Mbinga	2,205,884,553	1,835,265,827	297,563,659	4,338,714,041
28.	H/W Mbozi	5,437,790,147	3,367,047,031	646,531,655	9,451,368,833
29.	H/W Meatu	1,103,586,870	2,778,361,299	681,060,120	4,563,008,289
30.	H/W Misungwi	2,729,458,997	5,457,892,636	678,592,234	8,865,943,867
31.	H/W Mlele	1,755,736,000	1,469,727,000	177,910,000	3,403,373,000
32.	H/W Momba	1,256,805,732	1,382,945,293	226,757,805	2,866,508,830
33.	H/W Mpanda	4,945,927,244	3,404,892,472	610,221,461	8,961,041,178
34.	H/M Mpanda	6,274,084,829	2,351,593,238	1,358,814,367	9,984,492,435
35.	H/W Mpimbwe	4,403,511,529	2,262,341,840	939,143,954	7,604,997,323
36.	H/W Mufindi	3,984,676,234	2,623,566,768	306,890,313	6,915,133,315
37.	H/Jiji Mwanza	12,071,941,197	10,659,309,817	1,681,641,031	24,412,892,045
38.	H/W Namtumbo	6,291,702,306	1,153,737,684	559,045,456	8,004,485,446
39.	H/W Njombe	1,203,669,802	1,514,162,497	444,585,123	3,162,417,422
40.	H/Mji Njombe	5,052,558,119	2,215,836,824	603,934,067	7,872,329,010
41.	H/W Nkasi	4,296,915,820	4,083,248,000	1,415,929,000	9,796,092,820
42.	H/W Nsimbo	1,578,623,485	3,599,578,802	615,880,031	5,794,082,318
43.	H/W Nyasa	4,484,349,160	1,782,730,642	135,069,572	6,402,149,374
44.	H/W Rungwe	7,782,476,947	6,155,189,895	551,014,660	14,488,681,502

Na	Jina la Halmashauri	Matumizi halisi miradi ya maendeleo (taarifa ya matumizi ya miradi na ufadhili wake) (Sh.)	Manunuzi ya bidhaa na huduma (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Gharama ya matengenezo (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Jumla ya Manunuzi kwa mwaka (Sh.)
45.	H/W Sengerema	1,446,129,322	5,967,293,683	892,898,415	8,306,321,421
46.	H/W Songea	3,678,321,013	723,615,105	332,657,594	4,734,593,713
47.	H/M Songea	12,543,437,957	1,660,055,748	248,294,212	14,451,787,918
48.	H/W Songwe	3,901,355,208	844,976,651	507,844,573	5,254,176,432
49.	H/W Sumbawanga	3,416,199,777	4,036,205,046	581,886,637	8,034,291,462
50.	H/M Sumbawanga	7,928,093,521	3,541,580,738	1,323,426,391	12,793,100,650
51.	H/Mji Tunduma	4,822,388,511	1,883,410,595	620,770,102	7,326,569,208
52.	H/W Tunduru	2,575,039,170	1,864,749,453	49,299,771	4,489,088,395
53.	H/W Ukerewe	2,242,641,946	4,110,205,997	546,718,335	6,899,566,279
54.	H/W Wanging'ombe	5,153,390,294	2,486,709,253	562,022,514	8,202,122,061
55.	H/W Singida	4,431,096,000	1,571,774,000	272,629,000	6,275,499,000
56.	H/W Ikungi	2,570,846,000	4,270,089,000	98,529,000	6,939,464,000
57.	H/M Singida	677,718,140	2,968,056,585	470,637,818	4,116,412,543
58.	H/W Kakonko	2,907,156,000	737,606,000	81,016,000	3,725,778,000
59.	H/W Nzega	2,340,786,231	2,767,849,573	205,251,958	5,313,887,762
60.	H/W Igunga	1,662,016,193	2,401,215,006	463,042,615	4,526,273,814
61.	H/M Mtwara Mikindani	8,880,625,394	4,990,112,585	912,091,000	14,782,828,979
62.	H/W Mtwara	4,459,422,445	184,541,740	108,171,068	4,752,135,254
63.	H/W Masasi	6,618,146,356	3,777,807,584	133,361,555	10,529,315,496
64.	H/Mji Masasi		1,717,454,126	19,600,020	1,737,054,146
65.	H/W Newala	2,985,191,701	953,807,702	111,112,230	4,050,111,634
66.	H/Mji Newala	2,787,484,170	953,835,520	230,114,158	3,971,433,849
67.	H/W Nanyumbu	2,058,242,838	3,652,950,077	93,342,304	5,804,535,220
68.	H/W Tandahimba	1,950,289,495	4,990,112,585	912,091,000	7,852,493,080
69.	H/Mji Nanyamba	3,270,787,660	991,133,000	92,300,000	4,354,220,660
70.	H/M Morogoro	15,307,054,174	2,947,370,307	1,337,085,421	19,591,509,902
71.	H/W Morogoro	3,667,229,031	1,190,574,484	278,870,741	5,136,674,256
72.	H/W Malinyi	3,894,636,000	1,715,696,910	67,283,730	5,677,616,640
73.	H/W Kilombero	3,893,165,588	4,740,039,150	231,156,119	8,864,360,857
74.	H/W Ulanga	3,117,692,189	2,812,414,000	382,278,000	6,312,384,189
75.	H/W Mvomero	4,097,835,369	1,601,219,971	1,016,042,438	6,715,097,778
76.	H/Mji Ifakara	771,706,846	1,290,248,314	354,590,700	2,416,545,861
77.	H/W Kilosa	971,556,719	5,979,308,962	1,057,377,537	8,008,243,218
78.	H/W Gairo	1,930,577,622	2,301,593,486	1,867,111,318	6,099,282,428
79.	H/W Kasulu	3,984,727,000	5,233,539,000	1,395,814,000	10,614,080,000
80.	H/Jiji Arusha	14,148,252,000	6,009,185,000	1,556,604,000	21,714,041,000
81.	H/W Arusha	3,032,152,006	6,145,485,844	483,830,096	9,661,467,946
82.	H/W Monduli	2,355,218,459	6,873,711,547	747,712,774	9,976,642,780
83.	H/W Ngorongoro	4,369,134,466	5,972,034,287	571,003,259	10,912,172,012
84.	H/W Meru	1,354,008,540	3,266,151,721	362,826,319	4,982,986,580
85.	H/W Karatu	2,680,585,605	1,435,391,286	2,050,873,747	6,166,850,638
86.	H/W Longido	4,396,782,000	7,099,806,000	238,470,000	11,735,058,000
87.	H/Mji Babati	5,070,155,008	2,832,773,530	56,752,919	7,959,681,457
88.	H/W Babati	2,221,755,000	5,465,476,000	709,281,000	8,396,512,000

Na	Jina la Halmashauri	Matumizi halisi miradi ya maendeleo (taarifa ya matumizi ya miradi na ufadhili wake) (Sh.)	Manunuzi ya bidhaa na huduma (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Gharama ya matengenezo (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Jumla ya Manunuzi kwa mwaka (Sh.)
89.	H/W Hanang'	2,733,442,012	4,377,781,753	727,757,597	7,838,981,362
90.	H/W Kiteto	1,504,996,999	2,979,333,827	565,161,717	11,049,492,543
91.	H/Mji Mbulu	1,732,190,000	1,635,901,000	76,079,000	3,444,170,000
92.	H/W Mbulu	3,272,335,000	1,945,563,000	953,626,000	6,171,524,000
93.	H/W Simanjiro	3,222,161,103	2,050,441,000	365,295,000	5,637,897,103
94.	H/W Bunda	2,288,198,000	802,300,000	196,264,000	3,286,762,000
95.	H/M Ubungo	11,160,612,082	8,921,096,456	411,145,404	20,492,853,942
96.	H/M Kinondoni	14,431,813,969	7,775,621,865	6,542,764,016	28,750,199,850
97.	H/M Temeke	62,012,357,005	16,653,487,273	851,828,203	79,517,672,481
98.	H/M Kigamboni	5,482,175,500	4,728,597,517	3,053,353,662	13,264,126,679
99.	H/M Ilala	21,557,696,180	15,514,225,970	31,696,574,480	68,768,496,630
100.	H/Jiji Dar es salaam	19,505,494,541	3,994,798,000	710,529,000	24,210,821,541
101.	H/M Lindi	3,414,066,621	1,948,339,488	99,045,938	5,461,452,048
102.	H/W Nachingwea	3,414,066,621	1,372,918,471	3,231,033,965	8,018,019,058
103.	H/W Ruangwa	7,445,171,668	4,449,629,883	543,980,795	12,438,782,346
104.	H/W Kilwa	2,113,256,251	3,092,058,737	1,141,957,977	6,347,272,965
105.	H/W Lindi	2,097,337,000	3,803,831,000	185,923,000	6,087,091,000
106.	H/W Liwale	1,394,818,545	2,116,805,283	603,879,064	4,115,502,892
107.	H/W Kisarawe	3,622,021,452	4,663,112,026	253,940,099	8,539,073,577
108.	H/W Mkuranga	2,544,372,168	2,111,319,558	853,743,006	5,509,434,732
109.	H/W Kibiti	4,637,294,280	626,899,000	143,484,000	5,407,677,280
110.	H/W Rufiji	1,577,463,000	1,402,251,000	560,697,000	3,540,411,000
111.	H/W Chalinze	2,784,781,936	3,652,444,490	156,270,336	6,593,496,763
112.	H/W Kibaha	3,870,037,433	1,489,603,203	127,403,979	5,487,044,615
113.	H/Mji Kibaha	7,854,697,750	1,153,656,251	846,705,963	9,855,059,964
114.	H/W Mafia	3,015,124,000	945,264,000	415,602,000	4,375,990,000
115.	H/W Bagamoyo	156,038,580	1,074,937,374	325,650,594	1,556,626,548
116.	H/M Tabora	10,256,793,355	1,753,008,103	183,984,945	12,193,786,403
117.	H/M Kigoma Ujiji	5,460,278,851	1,629,037,635	52,123,887	7,141,440,373
118.	H/W Muleba	1,954,775,566	3,467,561,941	415,618,644	5,837,956,151
119.	H/W Kondoa	2,866,065,803	3,387,546,546	55,082,314	6,308,694,663
120.	H/Mji Kondoa	4,343,343,922	1,016,609,359	18,036,232	5,377,989,513
121.	H/W Mpwapwa	3,298,207,041	1,943,401,939	270,110,956	5,511,719,936
122.	H/W Bumbili	1,182,901,411	1,530,200,423	88,519,620	2,801,621,454
123.	H/Mji Handeni	1,734,554,837	1,881,499,470	60,488,508	3,676,542,815
124.	H/W Mkinga	2,428,464,499	2,050,387,738	262,421,095	4,741,273,332
125.	H/W Korogwe	1,797,711,333	3,632,643,872	713,745,849	6,144,101,055
126.	H/W Kilindi	4,371,035,454	2,228,795,775	1,136,777,169	7,736,608,397
127.	H/Mji Korogwe	1,941,703,245	2,120,919,370	2,000,758,172	6,063,380,788
128.	H/W Pangani	1,996,189,704	1,364,248,463	380,113,715	3,740,551,882
129.	H/Jiji Tanga	13,080,957,172	9,223,850,875	2,278,635,340	24,583,443,387
130.	H/W Handeni	1,101,667,866	2,267,241,703	914,802,344	4,283,711,913
131.	H/W Muheza	2,047,131,333	3,108,060,279	532,622,276	5,687,813,887
132.	H/W Lushoto	3,019,744,841	3,712,011,900	451,837,487	7,183,594,228
133.	H/W Kigoma	1,740,298,535	1,939,315,872	192,663,025	3,872,277,432

Na	Jina la Halmashauri	Matumizi halisi miradi ya maendeleo (taarifa ya matumizi ya miradi na ufadhili wake) (Sh.)	Manunuzi ya bidhaa na huduma (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Gharama ya matengenezo (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Jumla ya Manunuzi kwa mwaka (Sh.)
134.	H/W Kaliua	2,129,139,563	3,347,611,703	571,197,190	6,047,948,456
135.	H/W Urambo	1,152,556,121	5,157,802,763	132,132,153	6,442,491,037
136.	H/W Manyoni	2,115,654,605	1,690,905,392	321,271,618	4,127,831,615
137.	H/W Sikonge	3,522,959,490	3,972,758,042	366,320,544	7,862,038,076
138.	H/W Chamwino	3,460,846,370	3,922,589,986	350,033,725	7,733,470,081
139.	H/W Tabora	8,511,799,000	2,376,522,000	92,020,000	10,980,341,000
140.	H/W Bahi	3,175,657,704	2,157,987,989	507,713,639	5,841,359,332
141.	H/W Chemba	2,764,335,000	3,311,513,000	197,530,000	6,273,378,000
142.	H/W Uvinza	3,677,248,000	1,816,265,000	114,436,000	5,607,949,000
143.	H/Mji Kasulu	4,813,156,352	2,257,588,933	535,430,571	7,606,175,856
144.	H/W Buhigwe	4,571,552,000	2,406,262,000	266,162,000	7,243,976,000
145.	H/W karagwe	3,916,017,280	1,810,996,000	233,907,000	5,960,920,280
146.	H/M Bukoba	1,136,328,810	1,840,332,865	408,119,096	3,384,780,771
147.	H/W Ngara	663,534,656	7,718,456,567	491,663,303	8,873,654,526
148.	H/W Moshi	5,267,460,983	3,612,155,286	2,411,141,790	11,290,758,058
149.	H/M Moshi	563,731,916	5,179,990,194	230,745,906	5,974,468,016
150.	H/W Hai	2,474,480,972	1,954,515,000	1,507,620,000	5,936,615,972
151.	H/W Siha	1,293,794,855	1,237,797,138	4,979,348,443	7,510,940,436
152.	H/W Mwanga	3,280,300,119	3,719,337,437	1,387,613,044	8,387,250,600
153.	H/W Same	3,684,138,767	4,521,204,561	96,953,653	8,302,296,981
154.	H/W Rombo	2,204,871,085	1,437,424,882	1,259,290,000	4,901,585,967
155.	H/W Missenyi	2,038,687,422	1,115,925,427	232,985,680	3,387,598,529
156.	H/W Chato	7,895,808,114	3,904,804,250	897,465,748	12,698,078,112
157.	H/W bukombe	8,226,808,912	3,904,804,250	14,982,226	12,146,595,388
158.	H/W Kyerwa	3,601,312,506	2,467,341,301	80,418,534	6,149,072,341
159.	H/W Butiama	2,563,145,007	1,862,302,974	155,571,652	4,581,019,633
160.	H/Mji Nzega	2,788,115,942	1,316,819,703	81,354,051	4,186,289,696
161.	H/W Kongwa	6,647,052,754	4,273,696,432	177,994,745	11,098,743,931
162.	H/W Iramba	5,648,074,647	2,439,895,284	82,103,238	8,170,073,169
163.	H/W Itigi	3,001,560,000	2,513,400,000	340,695,000	5,855,655,000
164.	H/W Kibondo	2,033,602,246	2,931,573,000	811,862,000	5,777,037,246
165.	H/W Mkalama	3,339,631,000	1,497,642,000	145,085,000	4,982,358,000
166.	H/Mji Kahama	4,941,994,062	2,282,477,802	1,347,975,374	8,572,447,238
167.	H/W Mbogwe	2,088,950,000	1,514,693	43,986,000	2,134,450,693
168.	H/Mji Geita	14,020,420,382	2,090,311,628	429,617,973	16,540,349,983
169.	H/W Geita	4,095,688,000	4,024,850,000	226,626,000	8,347,164,000
170.	H/M Shinyanga	7,453,574,476	2,692,018,449	133,626,104	10,279,219,029
171.	H/W Rorya	2,898,312,802	2,650,164,142	222,277,427	5,770,754,371
172.	H/M Musoma	5,110,046,369	1,099,260,631	190,184,585	6,399,491,585
173.	H/W Tarime	1,382,433,037	1,756,387,688	938,924,614	4,077,745,339
174.	H/W Musoma	3,291,530,136	1,799,194,161	57,362,431	5,148,086,728
175.	H/Mji Tarime	1,596,435,336	2,470,718,754	4,717,740	4,071,871,830
176.	H/W Serengeti	2,045,920,040	5,156,370,000	535,509,000	7,737,799,040
177.	H/Mji Bunda	1,675,350,938	893,547,537	135,615,740	2,704,514,215
178.	H/W Bukoba	3,228,724,834	2,539,005,099	121,276,702	5,889,006,635

Na	Jina la Halmashauri	Matumizi halisi miradi ya maendeleo (taarifa ya matumizi ya miradi na ufadhili wake) (Sh.)	Manunuzi ya bidhaa na huduma (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Gharama ya matengenezo (taarifa ya mapato na matumizi) (Sh.)	Jumla ya Manunuzi kwa mwaka (Sh.)
179.	H/W Ushetu	5,090,454,223	3,255,916,406	297,680,386	8,644,051,015
180.	H/W Msalala	1,701,244,798	2,857,743,990	719,616,174	5,278,604,962
181.	H/W Kishapu	2,714,508,329	4,574,729,209	453,318,012	7,742,555,550
182.	H/Jiji Dodoma	47,785,291,325	41,692,516,808	2,847,416,267	92325224400
183.	H/W Nyang'hwale	5,101,302,000	1,706,038,000	39,322,000	6,846,662,000
184.	H/W Biharamulo	1,501,188,144	2,900,974,609	183,145,838	4,585,308,591
185.	H/W Shinyanga	3,502,954,542	2,088,459,666	3,087,348,965	8,678,763,173
	Jumla	**842,208,408,948**	**611,153,630,680**	**161,045,937,345**	**1,614,407,976,973**

Kiambatisho 9-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikufuata sheria ya manunuzi ya mwaka 2011

Na`	Halmashauri zilizingatia sheria ya manunuzi ya umma	Na	Halmashauri ambazo hazikuzingatia sheria ya manunuzi
1.	H/Jiji Arusha	1.	H/W Chalinze
2.	H/W Arusha	2.	H/W Kibaha
3.	H/W Karatu	3.	H/Mji Kibaha
4.	H/W Longido	4.	District Kibiti
5.	H/W Meru	5.	H/W Kisarawe
6.	H/W Monduli	6.	H/W Mafia
7.	H/W Ngorongoro	7.	H/W Mkuranga
8.	H/W Bagamoyo	8.	H/W Rufiji
9.	H/W Bahi	9.	H/Jiji Dar ES salaam
10.	H/W Chemba	10.	H/M Ilala
11.	H/W Kongwa	11.	H/M kigamboni
12.	H/W Mpwapwa	12.	H/M Kinondoni
13.	H/W Geita	13.	H/M Temeke
14.	H/W Nyang'hwale	14.	H/M Ubungo
15.	H/W Iringa	15.	H/W Chamwino
16.	H/M Iringa	16.	H/Jiji Dodoma
17.	H/W Kilolo	17.	H/W Kondoa
18.	H/W Mufindi	18.	H/Mji Kondoa
19.	H/W Bukoba	19.	H/W Bukombe
20.	H/M Bukoba	20.	H/W Chato
21.	H/W Karagwe	21.	H/Mji Geita
22.	H/W Missenyi	22.	H/W Mbogwe
23.	H/W Muleba	23.	H/Mji Mafinga
24.	H/W Ngara	24.	H/W Biharamulo
25.	H/W Mlele	25.	H/W Kyerwa
26.	H/W Mpanda	26.	H/W Nsimbo
27.	H/M Mpanda	27.	H/W Buhigwe
28.	H/W Mpimbwe	28.	H/Mji Kasulu
29.	H/W Kakonko	29.	H/W Kigoma
30.	H/W Kasulu	30.	H/M Kigoma/Ujiji
31.	H/W Kibondo	31.	H/W Kilwa

Na`	Halmashauri zilizingatia sheria ya manunuzi ya umma	Na	Halmashauri ambazo hazikuzingatia sheria ya manunuzi
32.	H/W Uvinza	32.	H/W Lindi
33.	H/W Hai	33.	H/M Lindi
34.	H/W Moshi	34.	H/W Nachingwea
35.	H/M Moshi	35.	H/W Ruangwa
36.	H/W Mwanga	36.	H/Mji Bunda
37.	H/W Rombo	37.	H/W Butiama
38.	H/W Same	38.	H/Mji Tarime
39.	H/W Siha	39.	H/W Gairo
40.	H/W Liwale	40.	H/Mji Ifakara
41.	H/W Babati	41.	H/W Kilombero
42.	H/Mji Babati	42.	H/W Kilosa
43.	H/W Hanang’	43.	H/W Malinyi
44.	H/W Kiteto	44.	H/W Morogoro
45.	H/W Mbulu	45.	H/M Morogoro
46.	H/Mji Mbulu	46.	H/W Mvomero
47.	H/W Simanjiro	47.	H/W Ulanga
48.	H/W Bunda	48.	H/W Masasi
49.	H/W Musoma	49.	H/Mji Masasi
50.	H/M Musoma	50.	H/W Mtwara
51.	H/W Rorya	51.	H/M Mtwara
52.	H/W Serengeti	52.	H/Mji Nanyamba
53.	H/W Tarime	53.	H/W Nanyumbu
54.	H/W Busokelo	54.	H/W Newala
55.	H/W Chunya	55.	H/Mji Newala
56.	H/W Kyela	56.	H/W Tandahimba
57.	H/W Mbarali	57.	H/Jiji Mwanza
58.	H/Jiji Mbeya	58.	H/W Ludewa
59.	H/W Mbeya	59.	H/Mji Makambako
60.	H/W Rungwe	60.	H/W Njombe
61.	H/W Buchosa	61.	H/W Nkasi
62.	H/M Ilemela	62.	H/M Sumbawanga
63.	H/W Kwimba	63.	H/W Songea

Na`	Halmashauri zilizingatia sheria ya manunuzi ya umma	Na	Halmashauri ambazo hazikuzingatia sheria ya manunuzi
64.	H/W Magu	64.	H/Mji Kahama
65.	H/W Misungwi	65.	H/W Msalala
66.	H/W Sengerema	66.	H/M Singida
67.	H/W Ukerewe	67.	H/W Ileje
68.	H/W Makete	68.	H/W Songwe
69.	H/Mji Njombe	69.	H/Mji Nzega
70.	H/W Wanging'ombe	70.	H/M Tabora
71.	H/W Kalambo		
72.	H/W Sumbawanga		
73.	H/W Madaba		
74.	H/W Mbinga		
75.	H/Mji Mbinga		
76.	H/W Namtumbo		
77.	H/W Nyasa		
78.	H/M Songea		
79.	H/W Tunduru		
80.	H/W Kishapu		
81.	H/W Shinyanga		
82.	H/M Shinyanga		
83.	H/W Ushetu		
84.	H/W Bariadi		
85.	H/Mji Bariadi		
86.	H/W Busega		
87.	H/W Itilima		
88.	H/W Maswa		
89.	H/W Meatu		
90.	H/W Ikungi		
91.	H/W Iramba		
92.	H/W Itigi		
93.	H/W Manyoni		
94.	H/W Mkalama		
95.	H/W Singida		

Na`	Halmashauri zilizingatia sheria ya manunuzi ya umma	Na	Halmashauri ambazo hazikuzingatia sheria ya manunuzi
96.	H/W Mbozi		
97.	H/W Momba		
98.	H/Mji Tunduma		
99.	H/W Igunga		
100.	H/W Kaliua		
101.	H/W Nzega		
102.	H/W Sikonge		
103.	H/W Tabora		
104.	H/W Urambo		
105.	H/W Bumbuli		
106.	H/W Handeni		
107.	H/Mji Handeni		
108.	H/W Kilindi		
109.	H/W Korogwe		
110.	H/Mji Korogwe		
111.	H/W Lushoto		
112.	H/W Mkinga		
113.	H/W Muheza		
114.	H/W Pangani		
115.	H/Jiji Tanga		

Kiambatisho 9-3: mapungufu yaliyotokana na tathmini ya utendajiwa kitengo cha manunuzi na bodi ya zabuni

Na	Halmashauri	maelezo
a.	H/W Monduli H/W Mlele H/W Kakonko H/W Kasulu H/W Hanang'	hakukuwa na mafunzo kwa watumishi Kitengo cha manunuzi na bodi ya zabuni kinyume na kifungu cha 31(3) cha sheria ya manunuzi ya umma, 2011 na Kanuni 17€ ya Kanuni ya uanzishaji wa bodi ya zabuni kwenye serikali za Mitaa.
b.	H/W Longido H/W Bagamoyo H/W Kibaha H/W Mlele H/W Mpimbwe H/W Moshi H/W Ruangwa	Mkataba uliotunukiwa kwa njia ya kutumia nguvu kazi (force account) haujapelekwa Mamlaka ya udhibiti wa manunuzi ya umma kwa ajili ya uchapishaji / mikataba iliyoingiwaw bila kuchapishwa kwenye gazeti la manunuzi au kwenye tofuti ya Mamlaka (Kifungu 105(r) ya sheria ya manunuzi ya umma, 2011 na kanuni ya 18 ya kanuni za manunuzi ya umma, 2013)
c.	H/W Tabora	utoaji wa ruzuku kidogo kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za Kietnego cha manunuzi
d.	H/W Chemba	Njia ya kazi kwa kutumia nguvukazi (force account) ambayo haijapitishwa na bodi ya zabuni kinyume na maelekezo yaliyopo kwenye barua ya tarehe 3/11/2017 yenye kumbukumbu Na. AH.161/164/02/77 kutoka ofisi ya Rais TAMISEMI
e.	H/Mji Babati H/W Hanang' H/W Mbulu H/W Chemba	Kutokuandaa na kupeleka taarifa ya mwezi ya kitengo cha manunuzi kinyume na matakwa ya kanuni 23(o) ya Kanuni za uanzishwaji wa bodi ya zabuni kwenye serikali za mitaa na kanuni 87(2)(c) ya kanuni za manunuzi ya umma 2013 Muundo usiosawia wa kitengo cha manunuzi kinyume na kifungu 37(1-5) cha sheria ya manunuzi ya umma, 2011
f.	H/W Tabora H/W Handeni	muundo usio sahihi wa kamati ya ukaguzi wa bidhaa na uongozi
g.	H/W Meru	kutopeleka kwa taarifa za manunuzi kwa Mamlaka ya udhibiti wa manunuzi ya umma

		kwa ajili ya ufuatiliaji kinyume na mataka ya kanuni ya 87(1) ya kanuni za manunuzi ya umma, 2013
h.	H/W Mbulu	kukosekana kwa mwanasheria ua mwakilishi wake kwenye bikao vya bodi ya zabuni kinyume na kanuni ya 31 ya Kanuni za manunuzi ya umma, 2011
i.	H/W Uvinza	kukosekana kwa kamati ya tathmini iliyoundwa na afisa masuuli kwa ajili ya kutathmini wazabuni waliosambaza vifaa vya ujenzi na mafundi wa ujenzi wa hospitali ya wilaya na ukarabati wa vituo vya afya kinyume na kanuni ya 202(1) ya kanuni za manunuzi ya umma, 2013
j.	H/Jiji Dodoma H/W Kondoa H/W Uvinza H/W Moshi H/W Siha H/W Mbulu	kitengo cha manunuzi hakijaandaa na kutunza orodha au rejesta ya mikataba kinyume na kanuni ya 48 (5) (e) ya kanuni za manunuzi za mwaka 2013
k.	H/W Ludewa	Kukaimishwa mara kwa mara kwa mjumbe wa bodi ya zabuni nafasi ya Afisa Masuuli kinyume na matakwa ya jedwali la pili la sheria ya mununuzi, 2013 na kanuni ya 47(3) ya kanuni za manunuzi ya umma, 2013 inayotaka Afisa masuuli kutomteua mjumbe wa bodi ya zabuni kukaimu nafasi ya ukurugenzi
l.	H/M Kigoma/Ujiji	Members in the Tender Board participating during tenders opening events
m.	H/W Arusha	Evaluation report was rejected by HPMU without tender board approval as required by Reg. 54 (2) of PPR, 2013 and Sect.75(a)-(b) of PPA Mkuu wa kitengo cha manunuzi kuongeza masharti ya zabuni ambayo hayakuwwepo kwenye nyaraka za zabuni kinyume na kanuni ya 2013(1) ya kanuni za manunuzi ya umma, 2013

n.	H/W Longido H/W Ngorongoro H/W Monduli	bodi ya zabuni imeundwa na mjumbe ambaye ni mkuu wa idara anaekaimishwa mara kwa mara nafasi ya afisa masuuli kinyume na matakwa ya jedwali la pili la sheria ya manunuzi, 2011 na kanuni ya 47(3) ya kanuni za manunuzi, 2013. kutoidhinishwa kwa wajumbe wa bodi ya zabuni na kamati ya fedha kinyume na kanuni ya 7(5) ya kanuni ya uanzishaji wa bodi ya zabuni ya mwaka 2014
o.	H/W Geita H/W Mbarali H/W Songea H/W Tunduru H/W Itigi H/W Mkalama H/Jiji Tanga	manunuzi yaliyopitishwa akidi isiyotimia ya bodi ya zabuni kupitia waraka wa azimio la manunuzi kinyume na kanuni 58(4) ya kununi za manuununuzi ya umma 2013.
p.	H/W Igunga	bodi ya zabuni kushindwa kukutana kila robo mwaka kama inavyoitajika na aya 5 ya jedwali la pili la sheria ya manunizi ya umma, 2011.
q.	H/W Arusha H/W Madaba H/M Tabora	Mkataba uliotunukiwa mkandarasi ambaye alikataliwa na kamati ya tatmini/bodi ya zabuni kinyume na kanuni ya 54(1) ya kanuniz za manunuzi ya umma, 2013

Kiambatisho 9-4: Orodha ya Halmashauri zilizofanya manunuzi bila ushindani

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	53,275,398	38	H/W Magu	30,973,100
2.	H/W Babati	12,968,461	39	H/W Makete	4,551,300
3.	H/Mji Bariadi	54,273,000	40	H/W Masasi	86,902,728
4.	H/W Bumbuli	6,522,500	41	H/W Maswa	4,365,000
5.	H/W Busega	69,294,887	42	H/W Mbeya	27,754,875
6.	H/W Chunya	3,988,500	43	H/W Mbozi	21,904,000
7.	H/W Gairo	34,883,011	44	H/W Mbulu	141,288,640
8.	H/Mji Geita	28,759,373	45	H/W Meatu	53,794,873
9.	H/W Hanang'	41,279,922	46	H/W Mkalama	12,250,000
10.	H/W Igunga	163,727,748	47	H/W Mkinga	93,650,700
11.	H/W Ikungi	10,192,000	48	H/W Mkuranga	11,288,240
12.	H/M Ilala	885,000,000	49	H/W Mlele	24,237,748
13.	H/W Ileje	145,956,976	50	H/W Monduli	27,963,108
14.	H/M Ilemela	63, 320,705	51	H/W Mpanda	31,035,000
15.	H/W Iringa	188,288,873	52	H/W Mpwapwa	13,871,501
16.	H/M Iringa	4,124,000	53	H/W Msalala	83,031,989
17.	H/W Itigi	38,954,566	54	H/Jiji Mwanza	10,998,948,529
18.	H/Mji Kahama	46,994,620	55	H/W Namtumbo	376,846,967
19.	H/W Kakonko	46,667,000	56	H/W Ngara	19,047,000
20.	H/W Kalambo	332,735,675	57	H/W Ngorongoro	22,890,919
21.	H/W Kaliua	14,890,663	58	H/W Nyang'hwale	49,219,566
22.	H/W Karatu	23,815,966	59	H/W Nyasa	191,572,994
23.	H/W Kibondo	213,800,326	60	H/W Nzega	210,091,105
24.	H/W Kigoma	151,701,320	61	H/W Rufiji	14,917,120
25.	H/W Kilindi	20,652,200	62	H/W Sikonge	149,276,700
26.	H/W Kilolo	158,388,000	63	H/W Simanjiro	5,124,150
27.	H/W Kishapu	30,888,000	64	H/M Singida	1,478,500
28.	H/W Kondoa	28,183,420	65	H/W Songea	862,605,183
29.	H/Mji Kondoa	13,950,000	66	H/W Songwe	920,635,721
30.	H/W Korogwe	81,927,450	67	H/W Sumbawanga	231,136,768
31.	H/Mji Korogwe	7,615,300	68	H/M Sumbawanga	20,272,405
32.	H/W Kyela	1,931,040	69	H/W Tabora	190,739,383
33.	H/M Lindi	11,490,000	70	H/M Tabora	7,770,662,859
34.	H/W Longido	49,200,000	71	H/M Temeke	489,874,388
35.	H/W Ludewa	13,062,124	72	H/Mji Tunduma	260,830,000
36.	H/W Lushoto	2,831,547,000	73	H/W Urambo	125,726,539

Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Halmashauri	Kiasi (Sh.)
37.	H/W Madaba	10,715,000	74	H/W Wanging'ombe	3,062,552,036
Jumla					**32,461,005,953**

Kiambatanisho 10-1: Malipo yasiyo na viambatisho toshelezi

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	23,990,860	47.	H/W Madaba	9,903,392
2.	H/W Arusha	13,410,847	48.	H/W Magu	30,775,500
3.	H/W Bahi	2,877,000	49.	H/W Maswa	24,990,000
4.	H/W Buchosa	32,395,000	50.	H/W Mbeya	44,999,278.00
5.	H/W Bukoba	34,171,023.25	51.	H/W Mbinga	52,354,205
6.	H/W Bumbuli	12,996,100	52.	H/Mji Mbinga	12,127,394.96
7.	H/W Bunda	243,685,106.68	53.	H/W Mbozi	4,630,230
8.	H/W Busokelo	10,000,000	54.	H/W Meatu	55,735,065
9.	H/W Butiama	54,286,240	55.	H/W Misungwi	37,921,147
10.	H/W Chamwino	11,835,000	56.	H/W Mkalama	15,991,230
11.	H/W Chemba	30,366,874	57.	H/W Mkinga	20,477,750
12.	H/W Chunya	96,632,380	58.	H/W Momba	56,872,476
13.	H/Jiji Dar es Salaam	8,550,000	59.	H/W Morogoro	39,421,329
14.	H/Jiji Dodoma	120,561,706	60.	H/W Moshi	12,071,123.03
15.	H/W Gairo	20,123,790	61.	H/M Moshi	14,400,000
16.	H/W Handeni	167,065,463	62.	H/W Mpanda	34,205,400
17.	H/Mji Handeni	13,338,000	63.	H/W Mpwapwa	34,195,137
18.	H/Mji Ifakara	46,746,181	64.	H/W Mufindi	2,302,500
19.	H/W Igunga	7,829,780	65.	H/W Muheza	37,359,889
20.	H/W Ikungi	5,270,710	66.	H/Jiji Mwanza	24,966,000
21.	H/W Ileje	16,424,600	67.	H/W Nachingwea	17,439,000
22.	H/M Ilemela	196,717,037	68.	H/W Namtumbo	56,448,000
23.	H/W Iringa	4,936,468.10	69.	H/W Nanyumbu	9,951,100
24.	H/M Iringa	22,492,300	70.	H/W Newala	13,865,600
25.	H/W Itilima	7,975,000	71.	H/W Ngorongoro	7,618,500
26.	H/Mji Kahama	76,221,837	72.	H/W Nkasi	4,539,450
27.	H/W Kalambo	18,038,500	73.	H/W Nsimbo	6,944,672
28.	H/W Kaliua	4,568,743	74.	H/W Nzega	6,075,000
29.	H/W Karatu	59,179,152	75.	H/W Pangani	22,838,342
30.	H/M kigamboni	26,668,200	76.	H/W Rungwe	38,046,794
31.	H/W Kilindi	7,425,000	77.	H/W Same	24,268,285
32.	H/W Kilolo	18,139,873	78.	H/W Shinyanga	32,654,500
33.	H/W Kilosa	57,424,366	79.	H/W Siha	34,167,199
34.	H/M Kinondoni	90,753,200	80.	H/W Sikonge	18,551,736.98
35.	H/W Kishapu	68,694,833	81.	H/W Singida	17,905,000
36.	H/W Kiteto	4,190,504	82.	H/M Singida	13,902,100
37.	H/W Kondoa	11,649,400	83.	H/W Songea	273,330,325

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
38.	H/Mji Kondoa	12,834,036	84.	H/M Songea	18,971,239
39.	H/W Kongwa	9,211,800	85.	H/M Sumbawanga	126,072,316
40.	H/W Korogwe	14,625,000	86.	H/W Tabora	47,802,263
41.	H/W Kwimba	69,385,371.55	87.	H/M Tabora	14,337,789
42.	H/W Kyela	4,530,000	88.	H/W Tandahimba	46,625,000
43.	H/W Kyerwa	71,507,843.36	89.	H/W Tarime	51,747,700
44.	H/W Liwale	7,470,500	90.	H/M Temeke	80,690,470
45.	H/W Longido	3,113,813	91.	H/M Ubungo	22,678,482
46.	H/W Lushoto	27,874,082	92.	H/W Wanging'ombe	9,441,000
				Jumla	**3,450,794,429**

Kiambatanisho 10-2: orodha ya Halmashauri zilizofanya malipo yasiostahili

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Arusha	46,297,550	16.	H/Mji Mbinga	5,280,000
2.	H/W Bukoba	17,803,300	17.	H/W Missenyi	436,922,928.56
3.	H/Mji Handeni	30,904,053	18.	H/W Monduli	5,137,231.00
4.	H/W Igunga	6,000,000	19.	H/W Morogoro	4,706,200
5.	H/W Itilima	13,976,980	20.	H/W Nyasa	117,276,000
6.	H/Mji Kahama	7,343,000	21.	H/W Nzega	8,000,000
7.	H/W Karatu	11,952,000	22.	H/W Songea	17,508,500
8.	H/W Korogwe	32,987,100	23.	H/M Songea	66,422,638
9.	H/Mji Korogwe	28,315,168.60	24.	H/W Sumbawanga	10,541,280
10.	H/W Kyerwa	37,256,743	25.	H/M Sumbawanga	249,282,043
11.	H/W Longido	27,649,950	26.	H/M Tabora	34,520,637.00
12.	H/W Ludewa	15,235,000	27.	H/W Tarime	29,165,511
13.	H/W Mafia	138,647,730	28.	H/Mji Tarime	17,364,500
14.	H/Mji Makambako	11,942,000	29.	H/W Tunduru	46,057,671.86
15.	H/W Mbinga	58,025,000	30.	H/W Urambo	22,819,000
Jumla					**1,555,339,716**

Kiambatanisho 10-3: Matumizi yasiyokuwa katika bajeti

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Bahi	715,482,579	20.	H/W Meatu	1,148,987,100
2.	H/W Buhigwe	55,549,737	21.	H/W Missenyi	320,430,341
3.	H/W Chemba	31,415,028	22.	H/W Mkalama	1,500,000,000
4.	H/W Iringa	71,988,750	23.	H/W Monduli	100,000,000
5.	H/W Itigi	63,907,673	24.	H/W Mpwapwa	1,934,800,000
6.	H/Mji Kahama	500,736,342	25.	H/W Msalala	58,308,279
7.	H/W Karatu	167,611,713.04	26.	H/W Muleba	159,621,527.69
8.	H/W Kasulu	91,211,676	27.	H/Mji Nanyamba	41,227,900
9.	H/W Kibiti	22,188,179	28.	H/Mji Njombe	74,400,000
10.	H/W Kilolo	86,000,000	29.	H/W Nsimbo	20,409,700
11.	H/W Kilwa	1,300,000,000	30.	H/W Rungwe	21,884,784
12.	H/W Kwimba	47,014,742.94	31.	H/M Sumbawanga	66,221,291
13.	H/W Kyela	110,954,682.67	32.	H/W Tabora	41, 208,703
14.	H/W Lindi	124,186,600	33.	H/W Tarime	3,800,000
15.	H/W Longido	1,100,000,000	34.	H/M Temeke	169,996,120
16.	H/W Madaba	14,497,991.21	35.	H/Mji Tunduma	81,107,500
17.	H/W Makete	56,678,900	36.	H/W Urambo	32,021,746
18.	H/W Manyoni	26,440,441	37.	H/W Ushetu	63,197,000
19.	H/Mji Mbinga	174,036,393.77	38.	H/W Wanging'ombe	25,525,000
Jumla					**10,623,048,421**

Kiambatanisho 10-4: Idadi ya Halmashauri zilizo na kasoro kwenye kodi ya zuio

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
a)	Kodi ya zuio iliyokatwa lakini haikupelekwa TRA				
1.	H/Jiji Arusha	12,156,297	13	H/W Mbarali	12,713,075
2.	H/W Arusha	3,755,966	14	H/Jiji Mbeya	6,004,923.81
3.	H/W Bahi	28,040,728	15	H/W Mkinga	2,471,707
4.	H/W Buhigwe	16,426,071	16	H/W Monduli	4,562,684.57
5.	H/W Bunda	14,802,918	17	H/W Moshi	1,611,125.70
6.	H/W Busokelo	11,139,786.20	18	H/W Muheza	8,722,624
7.	H/W Hanang'	2,324,520	19	H/W Musoma	7,994,845.45
8.	H/W Kaliua	1,779,865.14	20	H/W Mvomero	2,200,400
9.	H/W Karatu	3,218,720	21	H/W Ngorongoro	60,148,826.00
10.	H/W Kibondo	12,554,436	22	H/W Pangani	2,793,008
11.	H/Mji Korogwe	20,800,343.98	23	H/W Tarime	2,801,799.58
12.	H/W Kyela	9,836,028		**Total (SH.)**	**248,860,698.43**
b)	Kodi ya zuio ambayo haijakatwa kwa wazabuni				
1	H/W Buchosa	7,533,457	16	H/Mji Mbinga	5,515,380
2	H/W Busokelo	10,234,567.50	17	H/W Mbozi	10, 774,546
3	H/W Chamwino	9,889,741.72	18	H/W Moshi	1,621,256.38
4	H/W Chunya	8,154,050	19	H/W Mpimbwe	977,075
5	H/W Gairo	27,002,853.35	20	H/W Musoma	11,111,902.68
6	H/W Hanang'	4,393,871	21	H/W Mvomero	1,673,295
7	H/W Kaliua	2,998,819.08	22	H/Mji Nanyamba	1,706,403.44
8	H/W Kasulu	4,056,708	23	H/W Sikonge	739,385.54
9	H/Mji Kasulu	5,478,317	24	H/W Simanjiro	5,481,735
10	H/W Kigoma	2,618,900	25	H/W Songea	2,213,588
11	H/M Kigoma/Ujiji	2,254,510	26	H/W Songwe	1,354,882
12	H/W Kiteto	2,781,102.40	27	H/M Tabora	142,445,602.60
13	H/Mji Korogwe	1,190,314.31	28	H/W Urambo	5,613,271
14	H/W Lushoto	10,014,700	29	H/W Uvinza	3,178,230
15	H/W Buchosa	17,700,324		**Jumla**	**310,708,788**

Kiambatanisho 10-5: Malipo yasiyodhibitiwa katika akaunti ya amana

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	370,552,985	34.	H/W Meatu	334,868,288
2.	H/Mji Babati	315,216,416.00	35.	H/W Meru	50,901,800
3.	H/Mji Bariadi	70,961,200.00	36.	H/W Mlele	25,928,885
4.	H/W Buhigwe	42,965,477	37.	H/W Momba	708,416,856
5.	H/W Bumbuli	221,817,087.04	38.	H/W Monduli	45,178,215
6.	H/Jiji Dar es Salaam	64,274,783	39.	H/M Moshi	23,385,619
7.	H/W Handeni	174,555,867.00	40.	H/W Mpanda	4,623,960
8.	H/Mji Handeni	100,202,660	41.	H/W Msalala	20,136,079
9.	H/W Igunga	68,037,200	42.	H/M Mtwara	109,609,600
10.	H/M Ilala	99,331,725	43.	H/W Muheza	29,952,900
11.	H/W Ileje	480,263,660	44.	H/W Muleba	5,286,650.48
12.	H/W Iringa	278,772,160.00	45.	H/W Musoma	168,207,785
13.	H/W Itilima	78,617,620.00	46.	H/W Namtumbo	272,000,000
14.	H/Mji Kahama	46,300,000	47.	H/W Ngorongoro	183,582,434
15.	H/W Kaliua	114,777,117	48.	H/W Njombe	62,561,221
16.	H/W Karatu	212,855,103	49.	H/W Nsimbo	47,482,450
17.	H/M kigamboni	90,838,479	50.	H/W Nyasa	114,444,000
18.	H/W Kilolo	27,692,226.55	51.	H/W Pangani	29,039,256.79
19.	H/W Kilwa	30,991,613	52.	H/W Rorya	121,664,400
20.	H/M Kinondoni	660,648,200.00	53.	H/W Same	249,217,755
21.	H/W Kisarawe	18,304,850	54.	H/W Shinyanga	125,730,070
22.	H/W Kishapu	297,621,054.00	55.	H/W Sikonge	141,435,362
23.	H/W Korogwe	151,398,999.00	56.	H/W Simanjiro	19,504,041.55
24.	H/Mji Korogwe	468,444,597	57.	H/W Songea	28,494,554
25.	H/W Kwimba	90,431,720	58.	H/M Songea	70,875,686.60
26.	H/W Kyela	7,950,000	59.	H/M Tabora	227,529,166.44
27.	H/W Liwale	21,980,000.00	60.	H/Jiji Tanga	463,183,146
28.	H/W Longido	26,281,311	61.	H/Mji Tarime	13,321,144
29.	H/W Makete	67,018,284	62.	H/M Temeke	124,608,900
30.	H/W Mbarali	14,385,140.00	63.	H/Mji Tunduma	46,240,651
31.	H/W Mbeya	29,096,730	64.	H/W Ukerewe	348, 383,803
32.	H/W Mbinga	348,816,029.29	65.	H/W Urambo	43,847,550
33.	H/Mji Mbinga	120,245,682	66.	H/W Ushetu	109,948,187
			67.	H/W Wanging'ombe	95,646,162
Jumla					**9,676,882,553**

Kiambatanisho 10-6: Malipo yasio stakabadhi za mfumo wa kielekitroniki

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/W Babati	5,095,000	30.	H/W Masasi	37,366,900
2.	H/W Bagamoyo	17,942,341.00	31.	H/Mji Masasi	32,552,449
3.	H/W Bahi	38,010,000.00	32.	H/W Mbinga	142,278,655
4.	H/W Bukombe	4,126,940	33.	H/W Mbozi	58,502,500
5.	H/W Bumbuli	34,535,606.30	34.	H/W Mkalama	22,275,470
6.	H/W Busokelo	12,805,000	35.	H/W Mkuranga	52,318,173
7.	H/W Chunya	22,745,837.00	36.	H/W Moshi	23,659,815
8.	H/W Hai	15,698,000	37.	H/M Moshi	29,532,598
9.	H/W Handeni	160,155,463	38.	H/W Mpanda	10,500,000
10.	H/W Ikungi	12,599,046	39.	H/M Mpanda	9,932,935
11.	H/M Iringa	10,217,448	40.	H/W Mpwapwa	82,398,987
12.	H/W Itilima	10,515,400.00	41.	H/M Mtwara	50,264,840
13.	H/W Kaliua	120,438,421.00	42.	H/W Mufindi	1,699,130
14.	H/W Karatu	240,261,210	43.	H/W Muheza	5,757,360
15.	H/W Kasulu	167,544,868	44.	H/W Mvomero	35,374,980
16.	H/W Kibiti	22,082,416	45.	H/W Namtumbo	30,325,836
17.	H/W Kibondo	142,414,053	46.	H/W Nanyumbu	27,536,000
18.	H/M kigamboni	16,727,956.00	47.	H/W Njombe	3,821,872
19.	H/M Kigoma/Ujiji	36,103,465	48.	H/W Pangani	27,258,803
20.	H/W Kilindi	24,734,536.00	49.	H/W Rombo	10,684,500
21.	H/M Kinondoni	49,348,777	50.	H/W Rufiji	12,494,955
22.	H/W Kisarawe	14,168,500.00	51.	H/W Shinyanga	47,502,371
23.	H/W Kishapu	36,828,255.00	52.	H/W Sikonge	68,217,906
24.	H/W Kiteto	18,012,973	53.	H/W Simanjiro	2,828,822
25.	H/Mji Korogwe	9,845,064	54.	H/W Singida	6,565,510
26.	H/W Kwimba	206,970,487	55.	H/W Songea	19,410,000
27.	H/W Longido	123,028,679.00	56.	H/M Songea	96,899,120
28.	H/W Lushoto	79,719,700	57.	H/W Tabora	15,564,214
29.	H/W Mafia	14,549,000	58.	H/M Ubungo	78,579,366
				Jumla	**2,709,328,508**

Kiambatanisho 10-7: Masurufu yaliyolipwa kwa kutumia vifungu vya matumizi

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)
1	H/W Arusha	9,570,500	12	H/W Rungwe	9,434,287
2	H/W Longido	27,977,201	13	H/M Songea	22,389,000
3	H/W Meru	22,677,100	14	H/W Igunga	5,265,000
4	H/W Ngorongoro	31,946,400	15	H/W Kaliua	18,140,310
5	H/M Mpanda	6,782,000	16	H/W Tabora	40,392,500
6	H/MjiKasulu	15,076,000	17	H/W Kilindi	63,641,417
7	H/W Bunda	22,181,808	18	H/MjiKorogwe	8,991,700
8	H/W Musoma	44,221,500	19	H/W Lushoto	22,099,140
9	H/W Tarime	6,746,220	20	H/W Pangani	7,284,200
10	H/W Busokelo	7,846,250	21	H/Jiji Tanga	10,904,016
11	H/W Chunya	65,371,400			
				Jumla	468,937,949

Kiambatanisho 10-8: Masurufu ambayo hayajarejeshwa

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	48,772,780	28.	H/Mji Mbinga	73,953,000
2.	H/W Arusha	3,327,000.00	29.	H/W Meatu	6,524,204
3.	H/W Babati	11,681,000.00	30.	H/W Missenyi	5,064,700
4.	H/W Bahi	4,000,000	31.	H/W Mkinga	11,884,800
5.	H/W Buchosa	40,457,400	32.	H/W Mlele	20,277,402
6.	H/W Bunda	14,484,550	33.	H/W Mpanda	8,970,000
7.	H/W Chemba	38,421,000.00	34.	H/W Mtwara	12,023,800
8.	H/W Chunya	4,479,000	35.	H/W Musoma	11,983,200
9.	H/Mji Geita	10,682,075	36.	H/W Mvomero	15,847,462
10.	H/W Ileje	16,900,000	37.	H/W Mwanga	8,544,750
11.	H/M Ilemela	14,625,860	38.	H/W Nanyumbu	5,162,000
12.	H/W Iringa	21,571,300.00	39.	H/W Newala	13,427,600
13.	H/M Iringa	47,877,315.00	40.	H/W Ngorongoro	5,417,260
14.	H/W Itilima	5,500,000	41.	H/W Nkasi	24,792,000
15.	H/W Kalambo	19,073,530	42.	H/W Nyasa	6,586,350
16.	H/W Kaliua	12,485,380	43.	H/W Nzega	27,755,300
17.	H/W Karatu	41,187,940	44.	H/W Rungwe	11,530,373
18.	H/W Kilolo	7,100,000.00	45.	H/W Singida	22,273,000
19.	H/W Kisarawe	16,806,562	46.	H/W Songea	38,081,580
20.	H/W Kwimba	5,773,500.00	47.	H/W Tabora	38,642,500
21.	H/M Lindi	13,147,600	48.	H/M Tabora	17,000,800
22.	H/W Longido	9,856,494.00	49.	H/W Tarime	13,567,000
23.	H/W Lushoto	7,238,080.00	50.	H/M Temeke	76,706,125
24.	H/W Mbarali	3,000,000	51.	H/Mji Tunduma	13,970,300
25.	H/Jiji Mbeya	15,607,000	52.	H/M Ubungo	24,834,000
26.	H/W Mbeya	3,710,000	53.	H/W Ushetu	37,446,500
27.	H/W Mbinga	4,220,500.00	54.	H/W Uvinza	18,772,400
			55.	H/W Wanging'ombe	1,734,100
Jumla					**1,014,758,372**

Kiambatanisho 10-9: Masurufu ambayo hayajarekodiwa kwenye rejesta ya masurufu

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/Jiji Arusha	45,506,911	13	H/Mji Masasi	39,690,882
2	H/W Arusha	5,389,000	14	H/Mji Mbulu	7,980,000
3	H/W Hai	8,675,000	15	H/W Meatu	9,762,970
4	H/W Handeni	6,999,360	16	H/W Misungwi	9, 703,345
5	H/Mji Ifakara	34,899,293	17	H/M Mpanda	9,385,075
6	H/W Ileje	21,271,265	18	H/Jiji Mwanza	23,601,280
7	H/W Iringa	24,381,950	19	H/W Nsimbo	6,120,000
8	H/W Karatu	18,000,000	20	H/W Rombo	15,458,000
9	H/W Kilosa	36,262,171	21	H/W Songea	37,909,920
10	H/M Kinondoni	334,820,389	22	H/M Sumbawanga	3,862,210
11	H/W Kondoa	4,350,000	23	H/W Tunduru	9,290,000
12	H/Mji Mafinga	17,559,830			
Jumla					**730,878,851**

Kiambatanisho 10-10 Mafuta ambayo matumizi yake hayakupatikana wakati wa ukaguzi

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	29,330,560	24.	H/W Mbinga	39,890,294
2.	H/W Arusha	11,672,300.00	25.	H/W Mkinga	18,049,252
3.	H/W Buchosa	5,910,540.00	26.	H/W Momba	128,934,300
4.	H/W Bunda	141,452,675	27.	H/W Moshi	5,800,130
5.	H/W Butiama	14,044,964.00	28.	H/W Mpanda	3,276,260
6.	H/W Chamwino	36,070,856	29.	H/W Mpwapwa	13,180,431
7.	H/W Gairo	22,834,506.00	30.	H/W Musoma	36,838,968
8.	H/W Ilemela	173, 637,178	31.	H/W Newala	20,316,800
9.	H/W Iringa	7,014,500	32.	H/W Ngorongoro	8,541,140.41
10.	H/Mji Kahama	79,745,400	33.	H/Mji Njombe	7,153,030
11.	H/W Kaliua	9,042,766	34.	H/W Nsimbo	28,370,607
12.	H/W Karatu	41,052,061.85	35.	H/W Rorya	45,181,988.71
13.	H/W Kibondo	15,084,132.00	36.	H/W Sikonge	3,144,550
14.	H/W Kilolo	16,660,659	37.	H/W Simanjiro	1,465,286
15.	H/W Kilwa	10,303,798	38.	H/W Singida	5,334,200
16.	H/W Kisarawe	26,623,701	39.	H/W Songea	52,384,342
17.	H/W Kishapu	65,801,191	40.	H/W Songea	50,088,706
18.	H/W Kiteto	6,872,970.00	41.	H/W Tandahimba	6,257,420.00
19.	H/W Kyela	6,455,177	42.	H/W Tarime	28,181,309.67
20.	H/Mji Mafinga	10,393,165.00	43.	H/Mji Tunduma	22,947,985
21.	H/W Magu	21,569,816	44.	H/W Tunduru	16,971,910
22.	H/W Mbarali	1,746,135.79	45.	H/W Ukerewe	26, 154,193
23.	H/Jiji Mbeya	32,062,000.00	46.	H/W Uvinza	7,067,890
				Jumla	**1,360,912,044**

Kiambatanisho 10-11 Mafuta yaliyowekwa kwenye magari binafsi bila idhini

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1	H/Jiji Arusha	16,136,680	6	H/Jiji Mbeya	12,471,000
2	H/W Kakonko	7,570,139	7	H/W Missenyi	55,846,900
3	H/W Kilindi	28,881,250	8	H/W Mwanga	39,230,046
4	H/W Kilolo	20,285,000	9	H/W Nanyumbu	18,350,000
5	H/Mji Mafinga	19,993,000			
Jumla					**218,764,015**

Kiambatisho 11-1: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizo kusanya Ushuru wa Huduma bila kuwapo kwa uthibitisho wa taarifa za mapato (turnover) kutoka kwa Makampuni husika

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Mji Babati	5,180,919	18.	H/W Msalala	74,206,392
2.	H/W Bukombe	31,418,000	19.	H/W Musoma	60,678,254
3.	H/W Bumbuli	2,129,241	20.	H/W Namtumbo	11,668,977
4.	H/W Chalinze	33,421,030	21.	H/W Ngorongoro	367,381,957
5.	H/W Handeni	6,120,619	22.	H/W Nyasa	5,127,217
6.	H/W Iramba	19,413,323	23.	H/W Rungwe	166,909,645
7.	H/Mji Kahama	159,178,641	24.	H/W Serengeti	535,970,609
8.	H/W Kishapu	1,579,359,552	25.	H/M Singida	231,251,430
9.	H/W Kiteto	23,906,083	26.	H/W Songea	27,471,379
10.	H/W Kyela	26,018,535	27.	H/M Songea	235,735,844
11.	H/W Magu	181,563,984	28.	H/W Sumbawanga	10,351,487
12.	H/W Mbeya	367,329,147	29.	H/M Temeke	1,097,813,402
13.	H/W Mbinga	265,096,903	30.	H/W Tunduru	34,650,000
14.	H/Mji Mbinga	110,482,442	31.	H/W Uvinza	13,759,606
15.	H/W Mbogwe	29,303,826	32.	H/W Wanging'ombe	12,746,601
16.	H/W Mkinga	10,389,902	**Jumla**		**5,839,093,607**
17.	H/M Mpanda	103,058,660			

Kiambatisho 11-2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zina Maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa benki

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)
1.	H/Jiji Arusha	548,663,000	43.	H/W Meru	92,796,422
1.	H/W Arusha	10,709,097	44.	H/W Missenyi	266,397,719
2.	H/W Bahi	518,765,305	45.	H/W Misungwi	37,546,730
3.	H/W Biharamulo	303,024,300	46.	H/W Mkinga	59,960,939
4.	H/W Buchosa	63,810,217	47.	H/W Mkuranga	132,492,926
5.	H/W Buhigwe	14,444,780	48.	H/W Momba	68,352,396
6.	H/W Bukoba	19,048,480	49.	H/W Morogoro	374,296,134
7.	H/M Bukoba	3,107,600	50.	H/M Moshi	14,313,650
8.	H/W Bumbuli	9,656,876	51.	H/W Mpanda	74,541,902
9.	H/W Bunda	51,034,760	52.	H/W Mpwapwa	70,522,562
10.	H/W Butiama	92,768,413	53.	H/W Msalala	19,157,792
11.	H/W Chato	127,645,881	54.	H/W Muleba	64,689,237
12.	H/W Chemba	460,528,024	55.	H/W Musoma	138,438,368
13.	H/W Gairo	27,824,199	56.	H/M Musoma	20,912,170
14.	H/W Handeni	25,296,541	57.	H/W Mvomero	80,816,126
15.	H/Mji Ifakara	198,966,759	58.	H/W Mwanga	4,695,500
16.	H/W Ikungi	45,087,087	59.	H/W Namtumbo	41,814,488
17.	H/W Ileje	35,582,199	60.	H/W Nanyumbu	22,328,135
18.	H/M Ilemela	837,610,139	61.	H/W Newala	31,245,610
19.	H/W Iramba	117,540,845	62.	H/W Ngara	81,318,156
20.	H/W Iringa	156,133,777	63.	H/W Ngorongoro	1,885,000
21.	H/W Itilima	78,969,340	64.	H/Mji Njombe	24,562,752
22.	H/Mji Kahama	57,043,200	65.	H/W Nyasa	285,477,950
23.	H/W Kakonko	4,895,661	66.	H/W Nzega	248,269,600
24.	H/W Karagwe	127,974,240	67.	H/W Rorya	18,669,912
25.	H/W Karatu	92,595,200	68.	H/W Rungwe	32,424,700
26.	H/W Kasulu	32,382,620	69.	H/W Sengerema	353,812,769
27.	H/W Kibondo	86,798,216	70.	H/W Shinyanga	19,157,792
28.	H/W Kigoma	11,455,959	71.	H/W Siha	315,146,634
29.	H/W Kilindi	254,982,909	72.	H/W Simanjiro	3,884,440
30.	H/W Kilolo	64,816,465	73.	H/M Singida	63,255,091
31.	H/W Kilosa	783,116,858	74.	H/W Songea	363,660,590
32.	H/W Kishapu	46,911,454	75.	H/M Songea	167,171,779
33.	H/Mji Kondoa	16,185,760	76.	H/M Sumbawanga	8,520,000
34.	H/W Kongwa	419,424,674	77.	H/M Tabora	39,777,328

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (SH.)
35.	H/W Kwimba	39,709,805	78.	H/Mji Tarime	17,886,054
36.	H/W Kyela	95,333,389	79.	H/M Temeke	113,584,218
37.	H/W Madaba	124,687,887	80.	H/W Tunduru	39,570,419
38.	H/W Magu	25,566,500	81.	H/M Ubungo	21,006,973
39.	H/Jiji Mbeya	60,284,789	82.	H/W Ukerewe	274,668,105
40.	H/W Mbinga	15,102,800	83.	H/W Urambo	47,597,678
41.	H/Mji Mbinga	110,748,869	84.	**Jumla**	**10,392,553,520**
42.	H/W Meatu	19,691,900	85.		

Kiambatisho 11-3: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikukusanya Mapato kutoka katika vyanzo vyake mbalimbali vya Ndani

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
1.	H/Jiji Arusha	529,243,964	50.	H/Mji Masasi	161,370,178
2.	H/W Arusha	310,651,504	51.	H/W Mbarali	220,485,455
3.	H/W Babati	28,627,000	52.	H/Jiji Mbeya	274,904,000
4.	H/Mji Babati	1,420,833,433	53.	H/W Mbinga	90,575,688
5.	H/W Bagamoyo	26,493,000	54.	H/Mji Mbinga	51,558,433
6.	H/W Biharamulo	43,687,462	55.	H/W Mbogwe	186,272,927
7.	H/W Buchosa	45,419,437	56.	H/W Mbozi	3,160,000
8.	H/W Bukoba	58,103,000	57.	H/Mji Mbulu	26,715,000
9.	H/W Bukombe	28,522,200	58.	H/W Meru	2,350,898,972
10.	H/W Bumbuli	30,495,165	59.	H/W Momba	3,089,284
11.	H/Mji Bunda	22,233,619	60.	H/W Monduli	108,544,862
12.	H/W Busokelo	40,557,584	61.	H/M Morogoro	105,114,693
13.	H/W Butiama	19,820,000	62.	H/M Moshi	6,960,000
14.	H/W Chalinze	15,260,447	63.	H/W Mpanda	6,675,001
15.	H/W Chemba	403,217,188	64.	H/M Mpanda	151,368,500
16.	H/Jiji Dodoma	8,978,071,802	65.	H/W Msalala	23,405,000
17.	H/W Geita	73,581,500	66.	H/W Mtwara	2,153,739,058
18.	H/W Handeni	175,047,947	67.	H/M Mtwara	161,112,141
19.	H/Mji Ifakara	209,625,000	68.	H/W Muheza	1,630,000
20.	H/W Igunga	88,374,797	69.	H/Jiji Mwanza	3,349,496,020
21.	H/W Ikungi	1,800,000	70.	H/W Nachingwea	48,706,000
22.	H/W Ileje	7,956,324	71.	H/W Namtumbo	12,000,000

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)	Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh.)
23.	H/M Ilemela	34,503,000	72.	H/W Nanyumbu	264,576,514
24.	H/W Iramba	405,219,535	73.	H/W Ngorongoro	319,778,216
25.	H/Mji Kahama	70,340,906	74.	FH/W Njombe	10,881,500
26.	H/W Kalambo	106,681,420	75.	H/W Nyang'wale	157,673,329
27.	H/W Kaliua	380,910,495	76.	H/W Nzega	116,263,466
28.	H/W Karagwe	52,126,414	77.	H/W Rombo	64,375,000
29.	H/W Karatu	383,270,945	78.	H/W Rorya	40,176,000
30.	H/W Kibaha	40,759,290	79.	H/W Ruangwa	30,434,000
31.	H/W Kibiti	14,385,824	80.	H/W Rufiji	3,190,000
32.	H/W Kilindi	8,356,393	81.	H/W Rungwe	38,387,845
33.	H/W Kilombero	828,594,523	82.	H/W Sengerema	102,271,493
34.	H/W Kilwa	693,322,722	83.	H/W Shinyanga	23,405,000
35.	H/M Kinondoni	55,250,919	84.	H/W Sikonge	115,211,397
36.	H/W Kisarawe	29,848,000	85.	H/W Simanjiro	59,254,801
37.	H/W Kishapu	36,461,077	86.	H/W Singida	19,300,000
38.	H/W Kiteto	17,951,505	87.	H/M Songea	38,360,339
39.	H/W Kongwa	57,437,102	88.	H/W Tabora	65,275,000
40.	H/W Kyela	101,073,000	89.	H/M Tabora	1,106,895,856
41.	H/W Kyerwa	97,165,900	90.	H/W Tandahimba	1,515,862
42.	H/W Lindi	1,175,881,024	91.	H/W Tarime	55,509,000
43.	H/M Lindi	933,031,271	92.	H/M Temeke	172,217,138
44.	H/W Ludewa	127,742,723	93.	H/W Tunduru	31,118,200
45.	H/W Mafia	380,802,367	94.	H/M Ubungo	139,873,504
46.	H/W Magu	44,956,012	95.	H/W Urambo	183,231,280
47.	H/Mji Makambako	49,480,000	96.	H/W Ushetu	1,432,500
48.	H/W Makete	16,603,952	97.	H/W Wanging'ombe	7,263,000
49.	H/W Manyoni	7,302,090	**Jumla**		**31,372,732,234**

Kiambatisho 11-4: Orodha ya Mamlaka za Serikali zenye Mashine za kielekitroniki za kukusanyia mapato (POS) zilizokuwa nje ya mtandao kwa muda mrefu

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya POS	Idadi ya Siku iliyokuwa nje mtandao	
			Kutoka	Hadi
1.	H/W Arusha	65	7	749
2.	H/W Babati	20	1	34
3.	H/W Bagamoyo	22	30	986
4.	H/W Bahi	25	19	174
5.	H/W Biharamulo	36	14	911
6.	H/W Bumbuli	12	17	258
7.	H/W Chamwino	28	28	228
8.	H/W Chato	70	5	243
9.	H/W Igunga	22	11	231
10.	H/W Ileje	14	25	67
11.	H/W Iramba	39	14	894
12.	H/W Iringa	16	12	370
13.	H/W Kakonko	5	28	87
14.	H/W Kaliua	21	16	634
15.	H/W Karatu	12	136	1089
16.	H/W Kasulu	16	12	162
17.	H/W Kibaha	13	3	19
18.	H/W Kibiti	12	15	121
19.	H/W Kibondo	21	60	360
20.	H/W Kilolo	15	11	1,081
21.	H/W Kilwa	36	19	866
22.	H/W Kisarawe	15	22	331
23.	H/W Kondoa	3	167	285
24.	H/Mji Korogwe	26	11	1,249
25.	H/W Kwimba	14	90	270
26.	H/W Kyela	44	15	420
27.	H/W Lindi	38	32	582
28.	H/W Liwale	6	132	426
29.	H/W Madaba	10	23	225
30.	H/W Mafia	16	29	253
31.	H/W Magu	29	5	190
32.	H/Jiji Mbeya	34	20	295
33.	H/W Mbeya	21	10	90
34.	H/W Mbinga	41	100	265
35.	H/W Mbogwe	15	37	567
36.	H/W Mbulu	2	131	472

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya POS	Idadi ya Siku iliyokuwa nje mtandao	
			Kutoka	Hadi
37.	H/W Meru	39	9	720
38.	H/W Misungwi	20	7	45
39.	H/W Momba	15	2	81
40.	H/W Monduli	14	2	15
41.	H/W Moshi	35	31	208
42.	H/W Mpanda	21	13	271
43.	H/W Musoma	32	14	247
44.	H/W Mwanga	34	6	699
45.	H/W Nachingwea	23	78	787
46.	H/Mji Nanyamba	5	35	289
47.	H/W Newala	67	32	392
48.	H/W Nyang'wale	13	13	947
49.	H/W Nzega	51	2	1064
50.	H/W Rorya	14	38	322
51.	H/W Ruangwa	45	107	978
52.	H/W Rufiji	12	13	1,005
53.	H/W Sengerema	42	98	220
54.	H/W Siha	6	83	987
55.	H/W Songea	13	28	260
56.	H/W Tabora	61	2	419
57.	H/W Tandahimba	32	58	579
58.	H/M Temeke	15	88	322
59.	H/W Ukerewe	5	30	126
60.	H/W Urambo	16	30	538
Jumla		**1464**		

Kiambatisho 12-1: Orodha ya Halmashauri zenye mali za kudumu zisizotumika

Na.	Halmashauri	idadi	Na.	Halmashauri	idadi
1	H/Jiji Arusha	8	62	H/Mji Masasi	2
2	H/W Arusha	2	63	H/W Mbarali	5
3	H/W Babati	3	64	H/W Mbinga	2
4	H/Mji Babati	3	65	H/Mji Mbinga	55
5	H/W Bariadi	5	66	H/W Mbogwe	6
6	H/W Biharamuro	7	67	H/W Mbozi	9
7	H/W Buchosa	6	68	H/Mji Mbulu	2
8	H/W Buhigwe	9	69	H/W Meatu	7
9	H/M Bukoba	10	70	H/W Meru	1
10	H/W Bumbuli	6	71	H/W Mheza	7
11	H/W Bunda	9	72	H/W Missenyi	10
12	H/Mji Bunda	4	73	H/W Misungwi	11
13	H/W Busega	5	74	H/W Mkalama	6
14	H/W Chalinze	7	75	H/W Mkinga	2
15	H/W Chamwino	12	76	H/W Mlele	5
16	H/W Chato	5	77	H/W Momba	3
17	H/W Chemba	6	78	H/W Monduli	12
18	H/W Chunya	9	79	H/W Moshi	17
19	H/Jiji Dar es Salaam	9	80	H/W Mpanda	18
20	H/Jiji Dodoma	5	81	H/M Mpanda	6
21	H/W Gairo	6	82	H/W Mpimbwe	2
22	H/W Hanang'	9	83	H/W Mpwapwa	13
23	H/W Handeni	5	84	H/W Msalala	3
24	H/Mji Handeni	1	85	H/W Mtwara	3
25	H/Mji Ifakara	7	86	H/M Mtwara	10
26	H/W Ileje	5	87	H/W Mufindi	3
27	H/M Ilemela	7	88	H/W Muleba	8
28	H/W Iramba	65	89	H/W Mwanga	14
29	H/W Iringa	2	90	H/Jiji Mwanza	14
30	H/M Iringa	5	91	H/W Nachingwea	11
31	H/W Itilima	6	92	H/W Namtumbo	10
32	H/W Kakonko	2	93	H/W Nanyumbu	6
33	H/W Kalambo	2	94	H/W Ngorongoro	6
34	H/W Kaliua	5	95	H/Mji Njombe	6
35	H/W Karagwe	6	96	H/W Nkasi	9
36	H/W Karatu	4	97	H/W Nsimbo	2
37	H/W Kasulu	4	98	H/W Nyang'wale	3
38	H/W Kibiti	2	99	H/W Nyasa	8
39	H/M Kigamboni	5	100	H/W Pangani	4

Na.	Halmashauri	idadi	Na.	Halmashauri	idadi
40	H/W Kigoma	7	101	H/W Rombo	13
41	H/W Kilindi	11	102	H/W Ruangwa	9
42	H/W Kilolo	12	103	H/W Rufiji	6
43	H/W Kilombero	9	104	H/W Rungwe	6
44	H/W Kilosa	18	105	H/W Same	10
45	H/W Kilwa	6	106	H/W Sengerema	5
46	H/M Kinondoni	26	107	H/W Serengeti	7
47	H/W Kiteto	4	108	H/W Siha	2
48	H/W Kondoa	9	109	H/W Sikonge	2
49	H/Mji Kondoa	2	110	H/W Simanjiro	15
50	H/W Korogwe	5	111	H/M Singida	6
51	H/Mji Korogwe	7	112	H/W Sumbawanga	4
52	H/W Kwimba	6	113	H/M Tabora	5
53	H/W Kyela	9	114	H/Jiji Tanga	5
54	H/M Lindi	2	115	H/W Tarime	9
55	H/W Liwale	10	116	H/Mji Tarime	6
56	H/W Lushoto	6	117	H/M Temeke	8
57	H/W Mafia	4	118	H/Mji Tunduma	2
58	H/W Magu	8	119	H/W Urambo	4
59	H/Mji Makambako	2	120	H/W Ushetu	3
60	H/W Malinyi	12	121	H/W Uvinza	8
61	H/W Manyoni	3	**Jumla**		**912**

Kiambatisho 12-2: Orodha ya Halmashauri na mali zilizotelekezwa

Jina la Halmashauri	Namba ya usajili	Aina ya Gari	Thamani ya Mali hadi tarehe 30, Juni 2019 (Sh.)	Muda	Mahali ilipo
H/M Mpanda	SM 4231	Toyota L/Cruiser Hard Top	11,000,000	Miaka 6	Karakana ya Lwiche - Mpanda
	DFP 5176	Toyota L/Cruiser Hard Top	15,000,000	Miaka 2	Karakana ya Kagula - Sumbawanga
H/W Nsimbo	SM 10682	Toyota L/Cruiser Prado	94,000,000	Miezi 8	Karakana ya Action -Dodoma
	SM 2759	Isuzu Lorry Tipper	27,000,000	Mwaka 1	Karakana ya Highland Motors - Mbeya
H/W Kalambo	SM 3262	Toyota Land Cruiser	Haijaoneshwa	Miaka 2	Karakana ya Katavi
	SM 6151	Toyota Land Cruiser	Haijaoneshwa	Miaka 5	Karakana ya Lwiche
H/W Arusha	SM 2162	Isuzu Tipper	Haijaoneshwa	Miaka 3	Karakana ya Kitwai
	STK 5417	Toyota L/C	Haijaoneshwa	Miaka 2	TEMESA
H/M Temeke	House PL No 57A	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Winding Avenue
	House PL No 187	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Uganda Avenue
	House PL No 249	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Basra Rd
	House PL No 250	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Msikiti Rd
	House PL No 251	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Basra Rd
	House PL No 250	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Msikiti Rd
	House PL No 252	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Msikiti Rd
	House PL No 253	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Basra Rd
	House PL No 254	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Msikiti Rd
	House PL No 255	Haihusiki	204,000,000	Haijaon eshwa	Chang'ombe Basra Rd

Jina la Halmashauri	Namba ya usajili	Aina ya Gari	Thamani ya Mali hadi tarehe 30, Juni 2019 (Sh.)	Muda	Mahali ilipo
	House PL No 256	Haihusiki	204,000,000	Haijaoneshwa	Chang'ombe Msikiti Rd
	Residential Building	Haihusiki	216,687,744	Haijaoneshwa	Chang'ombe
H/W Ruangwa	SM 3871	Hardtop Landcruiser Toyota		Miaka 4	Haijaoneshwa
	T.521.AFZ	Pickup Double Carbin-Toyota		Mwaka 1	Haijaoneshwa
	SM 3950	Pickup Toyota Land Cruiser		Mwaka 1	Haijaoneshwa
H/W Mtwara	Makome A Dispensary	OPD Building	270,000,000	Miaka 10	Makome A
	Makome B Dispensary	OPD Building	86,621,135	Miaka 5	Makome B
H/W Mkalama	SM 5779	Nissan Caravan		Miaka 6	Yadi ya MSD -DSM
	SM 3038	Land Cruiser		Miaka 6	Karakana ya Kamasho -Iramba
	STL 1597	Land Rove Defender		Miezi 9	KUUVU-Singida
H/W Monduli	STH 8939	Mercedes Benz		Miaka 2	Karakana ya Kitwai
H/W Kiteto	STK 5219	Toyota Double Cabin		Mwaka 1.5	Karakana ya Makundi Dodoma
	DFP 4521	Toyota Land Cruise		Miezi 6	St Gabriel Hospital
H/W Ileje	SM 10616			Miaka 4	Haijaoneshwa
	STH 3222			Miaka 20	Haijaoneshwa
	SM 1115			Miaka 11	Haijaoneshwa
	SM 2604			Miaka 4	Haijaoneshwa
	SM 5202			Miaka 4	Haijaoneshwa
	SM 8372 (Tractor)			Miaka 9	Haijaoneshwa
	STK 5488			Miaka 13	Haijaoneshwa
	STK 3548			Miaka 5	Haijaoneshwa
	STK 831			Miaka 6	Haijaoneshwa

Jina la Halmashauri	Namba ya usajili	Aina ya Gari	Thamani ya Mali hadi tarehe 30, Juni 2019 (Sh.)	Muda	Mahali ilipo
H/W Momba	SM 2412	Isuzu FSR		Miezi 10	Karakana ya Julius
	SM 11380	Toyota Fortuner		Miaka 3	Karakana ya Mayuku
	STK 333	Isuzu Pick Up-Kb		Miaka 2	Karakana ya Dany
H/W Kaliua	SM 4597	T/Land Cruiser		Mwaka 1	KDC HQ
	SM 9184	Hilux - D/ Cabin		Mwaka 1	Karakana
	SM 4256	Mitsubishi		Mwaka 1	KDC HQ
	STK 847	Mitsubishi		Mwaka 1	Karakana
	STK 4699	T/Land Cruiser		Mwaka 1	Karakana
	STL 3584	Defender		Mwaka 1	Karakana
	SM 4404	Land Cruiser		Mwaka 1	Karakana
	STK 6628	L/ Cruiser I.Hz		Mwaka 1	Karakana
	SM 11357	L/ Cruiser		Mwaka 1	Karakana
	SM 4320	L/Cruiser Pick Up		Mwaka 1	KDC HQ
	SM 2568	Isuzu- Lori		Miaka 2	KDC HQ
	STL 3507	L/ Rover Defender		Mwaka 1	Karakana
	SM 12543	Pick Up		Mwaka 1	Karakana
	STL 847	L/ Ruiser Std		Mwaka 1	Karakana
	DFPA 6467	L/ Cruiser		Mwaka 1	Karakana
	STJ 9746	L/ Cruiser		Mwaka 1	Karakana
	SM 4139	Nissan Patrol		Miaka 2	KDC HQ
	SM 4404	Ambulance		Mwaka 1	TEMESA (TBR)
H/W Kakonko	STL 3605	Land Rover 110		Mwaka 1	Karakana ya Mwanza
	STL 3472	Land Rover		Mwaka 1	Karakana ya Bukoba
H/W Chalinze	SM 3894	Mitsubishi Canter		Miaka 6	TEMESA

Kiambatisho 12-3: Kukosekana kwa hati miliki za ardhi, majengo na mali zingine zenye thamani ya Sh. 85,688,595,997

Na.	Jina la Halmashauri	Aina ya Mali	Kinachokosekana	kiasi (Sh.)	Idadi ya Mali
1	H/Jiji Arusha	Ardhi	Hati miliki	484,128,003	1
2	H/W Bunda	Ardhi	Hati miliki	123,857,000	1
3	H/W Hanang'	Ardhi	Hati miliki	26,419,037,310	1
4	H/M Kigamboni	Ardhi na Jengo	Hati miliki	21,934,751,165	1
5	H/W Kilwa	Ardhi	Hati miliki	4,568,632,409	1
6	H/W Lindi	Ardhi	Hati miliki	1,143,850,000	1
7	H/W Longido	Ardhi	Hati miliki	5,557,110,000	1
8	H/W Ludewa	Ardhi	Hati miliki	2,020,630,210	1
9	H/W Mheza	Ardhi	Hati miliki	1,416,450,000	1
10	H/W Missenyi	Ardhi	Hati miliki	20,149,900	1
11	H/W Mtwara	Ardhi	Hati miliki	22,000,000,000	1
12	H/W Babati	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	11
13	H/Mji Bariadi	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
14	H/W Buchosa	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
15	H/W Bumbuli	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
16	H/W Busega	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
17	H/W Busokelo	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	0
18	H/W Chunya	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	220
19	H/W Itilima	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
20	H/W Kalambo	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	181
21	H/W Kiteto	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	211
22	H/M Lindi	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
23	H/W Mbeya	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	458
24	H/Mji Mbulu	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	3
25	H/W Mkalama	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
26	H/M Morogoro	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	2
27	H/W Ngorongoro	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	3
28	H/W Rungwe	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	222
29	H/W Simanjiro	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	10
30	H/W Tabora	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	9
31	H/Jiji Tanga	Ardhi	Hati miliki	Haijaoneshwa	1
	Jumla			**85,688,595,997**	1429